Sven Wimnell 20 december 2016:
Ett bättre nytt år önskas. Kunskaper och etik. Statsministerns jultal. Tidningsartiklar 12-20 december 2016, Ett system för mänskliga verksamheter som styr utvecklingen. Hur ska man kunna förbättra världen?

http://wimnell.com/omr36-39zzzza.pdf

Sven Wimnell 20 december 2016: Ett bättre nytt år önskas. Kunskaper och etik. Statsministerns jultal. Tidningsartiklar 12-20 december 2016, Ett system för mänskliga verksamheter som styr utvecklingen. Hur ska man kunna förbättra världen?
http://wimnell.com/omr36-39zzzza.pdf

Innehåll:

7 **Kapitel 1. Introduktion**

8 December är julmånad men är också Nobelmånad då nobelprisen delas ut.

12 Hoten mot vår värld måste bekämpas med kunskap
15 Företag ska skapa välstånd, inte bara vara vinstmaskiner
17 Nobelforedrag av Juan Manuel Santos. « Freden i Colombia: fra det umulige til det mulige
24 Fredspristagaren har lång väg kvar för att skapa fred
27 Ljumt krig" – en triumf för Putin
28 Rymdägget äntligen klart för start

29 Gör etik obligatoriskt i all högre utbildning
31 Kunskapskanalen i SVT. Etik

32 Sverige måste återgå till en reglerad invandringspolitik
34 Falska toner i kampsången
36 Företagens bas varnar för ny underklass
37 Facklig ilska efter Lemnes utspel
39 Ilska i LO – förhandling om låglönejobb bröt samman

41 Jultal. Statsministerns jultal i Enköping den 17 december 2016.

47 **Kapitel 2. Det händer mycket i världen. Några tidningartiklar 12 - 20 december 2016.**

47 Förbjud barnäktenskap
49 Därför byter jag parti till Feministiskt initiativ
51 Information kan hamna i fel händer
52 Facit: Inte ett enda larm efter åtta år
54 Sverige kritiseras för lam politik mot skatteparadis
56 Långsam minskning av utsläpp
57 Expert: Tveksam nytta av influensaskydd för friska
58 Stenbecks kista är tom – då surnar relationerna
59 Håll koll – då kan du ångra din nätklapp
60 Svenska exportföretag optimistiska

63 Förvirring. Korten blandas bort i debatten
64 När händerna bara skakar
66 Landstinget riskerar 30 miljoner i böter
67 Stockholmselever tar vegotäten
70 Stockholm borde bli helt vegetariskt
71 När krisen kommer
72 Kulturarvet marineras i politik
74 Svensk rehabilitering unik i sin brist på fasta ramar
76 Tillbaka till arbetet
77 Reinfeldt backar inte om migrationen

78 Bopriserna stagnerar – med lokala undantag
80 Klyftan växer på arbetsmarknaden
81 Anhörighotell saknas för barnsjukvården på NKS
82 Det är nya enkla jobb som behövs
84 Internets filterbubblor kan öka polarisering

87 SVT vill sticka hål på bubblorna. ”Vi måsteha tålamod istället för att obetänksamt dela allt”, säger Jan Helin
88 Författaren som alkemist
90 Liberal grundstötning. Principerna är borta från Expressens och GP:s ledarsidor

92 Trumps lag är snart fulltaligt
94 Allt tyder på omvälvande förändringar
95 Tillerson ifrågasätts för dubbla lojaliteter
97 Michael Winiarski: Rysslands tid som paria snart över
98 Valet av Putins vän hyllas
99 Kina vill se sund relation
99 Trumps gräl är inte EU:s kamp
100 Våra egna ekons förbannelse
102 En triumf för barbariet
104 Följderna av konflikten är oöverblickbara
106 Skadade lämnas att gå en långsam död till mötes
108 EU står handfallet inför kriget i Syrien

109 Varmare klimat ökar risken för konflikter
111 Stopp för att använda hamnar får kritik
113 Försvaret bör återfå ansvar för krigsmateriel
114 Vårdreform utmanar svenskans ställning
115 Köpcentrumens framväxt döms ut som förlegad
117 Snart kan varannan ny privatbil vara leasad
118 Nu rullar självkörande Volvobilar på vägarna
119 Federal Reserve gör fler räntehöjningar nästa år
121 Vi har mycket att lära av tonåringarna
125 Varma elev-lärarrelationer kan minska mobbning
125 Så utvecklas tonårshjärnan
126 Missnöjda sätter tonen i sociala medier
129 Martin Jönsson: Låt inte den arga minoriteten sätta agendan
130 Tekniken gör att de kan leva tryggt på ön
131 Ny teknik blir billig för kommunerna
132 Tranor inte bara en dans på rosor
133 Medis först med plattformsdörrar
134 Magsjuka stängde helt gymnasium
135 Toppolitiker helt okända för många
136 Ny myndighet för ökad jämställdhet

137 Tillväxt
137 Caroline Englund: Jakten på tillväxt kan bli dyrbar
138 Forskaren: Bra idéer uppstår när man tänker innanför boxen
140 Tummen upp från Facebook gav Luleå en ny självbild
144 En stadsbyggnadschef
146 Digitaliseringen gör att vi vill bo ännu närmare varandra
148 Hur entreprenörer gick från superskurkar till superhjältar
150 Hallå där! Hur skapar man tillväxt genom integration?
152 Så ska upprustningen fungera på de boendes villkor
153 Titta på regionerna, i stället för enbart på riksgenomsnittet
155 Ett blomstrande näringsliv är viktigast för tillväxten
156 Kommunslogan
158 Slogans från A till Ö. Officiella och inofficiella slogans land och rike runt
161 Då och nu
163 Två sidor av saken

165 Fri tillgång till offentliga kartdata sparar miljarder
168 Försvarsnotan kan landa på 400 miljarder kronor
170 Man ska inte utesluta att folk faktiskt kan mena allvar

171 Svenska spel: Matcherna var riggade
173 Tysk polis: 17-åring som avbröt match borde utredas
176 Regeringen måste införa nya lagar
177 Stoppa kriminella ligor

178 Carl Schlyter: Vi har enats om ett effektivare sätt att jobba på
179 Myndigheter ska tvingas skapa beredskapsjobb
180 Svenska lärosäten har ett komplicerat förhållande till sitt eget förflutna

182 FN: Aleppobor kan föras till en ny massaker
184 Ryska medier: Staden befrias från terrorister
185 Stormakternas agendor bestämmer spelplanen
187 Putin personligen aktiv i cyberangrepp
188 Skärpt ton mot Ryssland – men inga nya sanktioner

190 Johan Schück: Riksbanken får draghjälp från omvärlden
192 Min man och hans kollega skriver kärlekssms till varandra
194 Mångmiljonsatsning mot våldet på Järvafältet
196 Volontärer engagerar sig för att ge i juletider
200 Staden vill snöröja i egen regi
202 S vill ha nattpendel nu – men alliansen tvekar
203 Magdalena Ribbing
204 Tänkarna som låg vid fronten
206 Ett stycke svensk filmhistoria
208 Enkla åtgärder kan stoppa de rekordmånga bedrägerierna

210 Annie Lööf är årets vinnare
214 Moderaterna löper risk att bli nästa krisparti
216 Ny yrkesgrupp ska få ned antalet sjukskrivna
217 Höjd moms i stället för pensionärsskatt
218 Det var rörigt, inte bra ordning
219 Företagare i glesbygd drabbas hårt av ny lag om postutdelning
220 Nya skyddsområden för tumlare
220 Ny kod ska få folkvalda att lämna in sinagåvor

222 Civila sitter fast i Aleppo
223 Putin stannar i Syrien tills al-Assads framtid är säkrad
225 Trumps ambassadör känd för extrema åsikter
226 Obamas löfte: Vi kommer att vidta åtgärder mot Ryssland
228 EU har förlorat spelet

230 Rekordstark dollar god julklapp för exportbolag
233 Piratkopieringen ett hårt slag mot Sveriges ekonomi
234 Tele2 och Telenor är nu överens – bygger 5G ihop

235 Annie Lööf: Det finns en ideologisk strid i migrationens spår

245 Klimatets gratisåkare
246 Ljusnarsberg har mycket att lära av Singapore
247 5,5 miljarder kronor ska koppla upp hela landet
249 Åtta viktiga frågor i den migrationspolitiska debatten
251 Peter Wolodarski:Ursäkta att den svenska julfriden måste störas
253 Dags att förlora illusionen
255 Upprepa inte 1930-talets misstag
256 Låt MSB samordna mot våldsbejakande extremism
259 Tillbaka till rötterna

Kapitel 3. Det behövs en översikt över alla problem: ett system för mänskliga verksamheter som styr utvecklingen i världen.

262 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
264 Ämnet om samhällsplaneringens problem
265 Utvecklingens krafter.
266 Systemet för mänskliga verksamhe
269 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer
275 Mer om verksamheterna
277 22 politikområden för politiken
297 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter ochbiblioteksystemen DC, DK och SAB

303 Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.
323 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter
326 Den fundamentala påverkanskedjan
328 Politiska och opolitiska planeringar
329 Påverkans -och förändringsproblem
330 Samband mellan viktiga områden
331 Sveriges regeringar under 100 år
333 Makthavare i världen efter andra världskriget.

Kapitel 4. Hur ska man kunna förbättra världen?

336 I det föregående har beskrivits samhällsplaneringens problem. Nu kommer nästa: hur ska man kunna förbättra världen?
337 Svenska politiker har ett par grundlägande uppgifter.

339 Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap
341 Rapport från en skoldag i helvetet
343 Dick Harrison: Högre utbildning är ett haveri
345 Många högutbildade vet inte hur EU fungerar
346 Så skapas vinnare och förlorare i arbetssamhället
349 Grundskolan och gymnasiet
349 Gymnasiet. Programstruktur och examensmål
350 Om utbildning i skolan
351 Religion och levnadskunskap
352 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan
353 Tillägg om undervisningen i Religion och levnadskunskap och Samhällskunskap

355 Individerna/medborgarna både påverkar och påverkas både direkt och indirekt. Och det styrs helt eller delvis genom politik och traditioner både medvetet och omedvetet

357 Samhällsplanering och politik har sedan 1960-talet behandlats och kommenterats i brev och utredningar som skickats tillstatsråd och andra politiska aktörer.
357 Regeringen styr Sverige och den styrningen måste i hög grad göras med hänsyn till utvecklingen i världen.
360 Framtidens finansiering av public service
361 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

363 Några tidningsartiklar om utbildning o d 3 - 20 december 2016
363 Ministern som älskar att tävla
365 Med ett integrerande urval kan vi behålla skolvalet
367 Svenska lärosäten har ett komplicerat förhållande till sitt eget förflutna
368 Elevers ovana vid informativ text kan förklara Pisaraset
370 Politiska misstag skapade betygsinflationen i skolan
373 Lärarlöner ökade med 25 procent
374 Nya läroplanen oroar i skolexemplet Finland
377 Gustav Fridolin: Växande ojämlikhet är ett stort problem
379 Jan Björklund: Förläng skolplikten från 16 till 18–20 år
381 Pisa är bara början
382 Vi vill ha ökad delaktighet och kunskap om EU-arbetet
386 Mer motiverade elever får Sverige att klättra på listan
388 Satsningarna är en grund att bygga vidarepå
390 Finländska flickor drar ifrån pojkarna
390 Räkna med att frågor om de växande klyftorna kommer att diskuteras i valrörelsen
392 Tidigt fokus på kunskap placerar Asien i topp
393 Bron som inte skulle finnas till
394 Lagom” individualism utan konkurrens är bäst

Kapitel 1. Introduktion.

8 December är julmånad men är också Nobelmånad då nobelprisen delas ut.

12 Hoten mot vår värld måste bekämpas med kunskap
15 Företag ska skapa välstånd, inte bara vara vinstmaskiner
17 Nobelforedrag av Juan Manuel Santos. « Freden i Colombia: fra det umulige til det mulige
24 Fredspristagaren har lång väg kvar för att skapa fred
27 Ljumt krig" – en triumf för Putin
28 Rymdägget äntligen klart för start

29 Gör etik obligatoriskt i all högre utbildning
31 Kunskapskanalen i SVT. Etik

32 Sverige måste återgå till en reglerad invandringspolitik
34 Falska toner i kampsången
36 Företagens bas varnar för ny underklass
37 Facklig ilska efter Lemnes utspel
39 Ilska i LO – förhandling om låglönejobb bröt samman

41 Jultal. Statsministerns jultal i Enköping den 17 december 2016.

December är julmånad men är också Nobelmånad då nobelprisen delas ut.

Alfred Nobel hade ett globalt tänkande som gjort att han nu är högaktuell. Hans priser domineras av naturvetenskap, men samhällsfrågorna ryms i priserna för litteratur och fred. Han ville förbättra världen.

Alfred Nobel poängetade kunskaper, man måste ha kunskaper för att kunna förbättra världen. Riksbanens ekonomipris till hans minne har inte blivit det storslagna som var tänkt, riksbanken syslar ju med pengar och ekonomi förknippas mycket med pengar. Ekonomi är en stor del av fredspriset.

Kunskaper är viktigt men de måste kombineras med etik, d v s moral om hur människor bör förhålla sig till varandra. I Sverige och världen är etiken ett dominerande problem.

Alfred Nobels priser kom till innan demokratin börjad bryta igenom. För att demokratin ska fungera väl måste alla ha goda kunskaper om samhällena så att de röstar rätt.

På 1960-talet ville man i Sverige förbättra skattesystemet och åstadkomma skatt efter förmåga. En hög tjänsteman i svenska regeringen menade felaktigt att det inte gick att bestämma vad skatteförmåga är. trots att man ändå bestämde om skatter. Nu vågar ingen säga som han.

I den svenska politiken har man aldrig haft några översikter om hur samhällen är uppbyggda och politiken blir därefter munhuggningar om detaljer.

Jag arbetade på 1960-70-talen med att bygga upp en översikt över samhällenas alla problem så att man skulle kunna få en bättre ordning på politiken, och lyckades på Nordiska institutet för samhällsplanering få igenom ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som innehåller alla slags verksamheter som styr världen.

Jag hade bl a kontakt med riksbibliotekarien, men han hade inga begrepp om samhällsplanering. Hans uppgift var att registrera dokument, mycket arbetssamt eftersom det kommer så många dokument.

De svenska biblioteken ordnade kring 1920 ett system för bibliotek, som svenska folket vant sig vid, SAB-systemet. När systemet infördes hade man som altenativ att ta det amerikanska Dewey-systemet, som konstruerades i slutet av 1800-talet då demokrati ännu inte hade blivit något stort ämne. Det systemet hade lagt in sjukvård i avdelningen för teknik, vilket de svenska bibliotekarierna ogillade, sjukvård är ändå något stort som inte kan betraktas som teknik menade man och valde det svenska SAB-systemet.

Det amerikanska systemet är störst i världen och kan ta emot floden av dokument och riksbiblioteket registrar nu dokument på det systemet istället för på SAB-systemet, trots att det amerikanska systemet är gammalmodigt och grundat på 1800-talsförhållanden.

Det system jag byggt upp för mänskliga verksamheter som styr världen utgår från det amerikanska systemet för registring av dokument. men är justerat med hänsyn till dagens problem. Man bör observera att det klassificerar verksamheter och inte dokument.

Systemet för mänskliga verksamheter finns sedan 1998 på Sven Wimnells hemsida http://wimnell.com på internet:
"Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystm för mänskliga verksamheter"
Det är det enda fullständiga system som finns om samhällsplaneringens problem.

Kapitel 1: Introduktion, börjar med Alfred Nobel och slutar med statsministerns jultal 2016.

Kapitel 2: Ett stort antal tidningsartiklar 12-20 december 2016 med en blandning av problem.

Kapitel 3: Det behövs en översikt över alla problem: ett system för mänskliga verksamheter som styr utvecklingen i världen. En beskrivning av klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter.

Kapitel 4: Hur ska man kunna förbättra världen? Svar finns i hundratals särskilda utredningar som finns på Sven Wimnells hemsida. De kan inte refereras nu.

Svenska politiker har ett par grundlägande uppgifter. Att se till att alla barn och vuxna får den utbildning de behöver och att alla har pengar så att de kan leva ett anständigt liv.

Samtidigt måste de se till att fysiska och sociala miljöer får lämplig utformning och vartefter förbättras. Till den fysiska miljön hör klimatproblemen som kan leda till världens undergång.

Lag om folkskola för alla barn kom till 1842. De skulle lära sig läsa och skriva och bli religiösa i Luthers anda. Några få kunde få gå på gymnasium och universitet och bli tjänstemän i kyrka och stat.

1800-talet var ett utpräglat klassamhälle. Demokrati i formell mening infördes i Sverige när kvinnor fick rösta i de allmänna valen första gången 1924. Sedan dess har det gått en utveckling till mer jämlikhet som fortfarande pågår i sakta takt.

För att utbildningen i grundskolan och gymnasiet ska bli bra måste kommunerna ha kompetens, pengar och vilja att ordna undervisningen.

Många kommuner är små och har inte råd att ha tillräckligt kunniga tjänstemän och anser sig inte ha råd med tillräckligt bra lärare, har otillräckliga vikarier och obehöriga lärare. De politiska partierna tycker olika.

Den nya rödgröna regeringen har många problem. Undervisningsministern ansvarar för grundskolan. I departementet har han två ministrar, en för universitet, högskolor och forskning, och en för gymnasiet m m..

Men utbildningsproblemen rör också andra departement. I alla politikområden finns problem med utbildningar.

Arbetsmarknadsministern har problem, bl a med arbetsförmedlingen som ska se till att de arbetslösa inte får för stora arbetlöshetsersättningar, men också ska ordna med utbildningar för arbetsösa. Näringsministern ska se till att näringarna blir bra.

Kulturministern har hand om radio, TV, tidningar, bibliotek, konst och underhållningsbranchen som innehåller mycket utbildningsaktiviteter. Reklam är en stor branch för utbildning.

Barnens uppfostran vid sidan av skolorna, före skolåldern och senare är en stor faktor för utbildningen.

Utbildningsproblemen rör inte bara grundläggande utbildning utan vidareutbildning under hela livet, isynnerhet med hänsyn till den globala konkurrensen.

Det första lärarnas fackföreningar kom med när utbildningsproblemen började bli särdelses stora var att lärarnas löner borde höjas. Men lärarna blir inte bättre för att lönerna höjs. De behöver vidareutbildning och lärarutbildningen vid högskolor och universitet måste bli bättre, men där utbildar de för läroplanerna. Om läroplanerna inte blir bättre blir lärarutbildningen inte bättre och lärarna inte bättre.

Det finns skäl att granska alla läroplaner för grundskolan och gymnasiet. Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur människor fungerar psykologsikt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

För de svenska barnen är det viktigt att de får kunskaper för de fyra roller de har , A1, A2, B1 och B2.

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

22 politikområden för politiken 26 maj 2016
Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.
Allmänt om regeringens politik
Utrikespolitik.
Europapolitik.
Politik för juridik.
Försvar.
Miljö.
Transporter.
Bostadsproduktion.
Landsbygdspolitik.
Politik för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.
Sjuk- och hälsovård o d.
Hushållet. Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d
Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
Utbildning. Forskning.
Information, konst, kultur o d.
Jobb.
Näringar.
Handel.
Migration.
Polisen. Brott. Kriminalvård.
Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.

För invandrare är det särskilt viktigt att de får kunskaper som utgår från svenska förhållanden och också innehåller kunskaper om världen utanför Sverige, så att invandrarna får kunskaper som passar till deras speciella förutsättningar.

Utbildningen i samhällskunskap bör utgå från systemet för mänskliga verksamheter, som är en fullständig samhällsbeskrivning.

Samhällsplanering och politik har sedan 1960-talet behandlats och kommenterats i brev och utredningar som skickats till statsråd och andra politiska aktörer.

Regeringen styr Sverige och den styrningen måste i hög grad göras med hänsyn till utvecklingen i världen.

Det är statsråden som styr utvecklingen i Sverige. De bör själva ha undersökningar om hur de styr: finns det brister i styrningarna? Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem går ut på att hitta brister och hitta sätt att komma till rätta med dem.

I slutet på kapitlet görs några mycket korta kommentarer om regeringens verksamheter.

Ett stort problemområde gäller utbildning och forskning vid universitet, högskolor Regeringen har inte mycket synpunker på det utan menar att universitet och högskolor ska sköta det själva, vilket de inte klarar särdeles bra.

Utredningen den 1 oktober 2015 innehåller mycket omfattande och aktuella uppgifter om högskolor, forskning, klassifikationssystemet för verksamheter m m.
Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.
http://wimnell.com/omr40zj.pdf

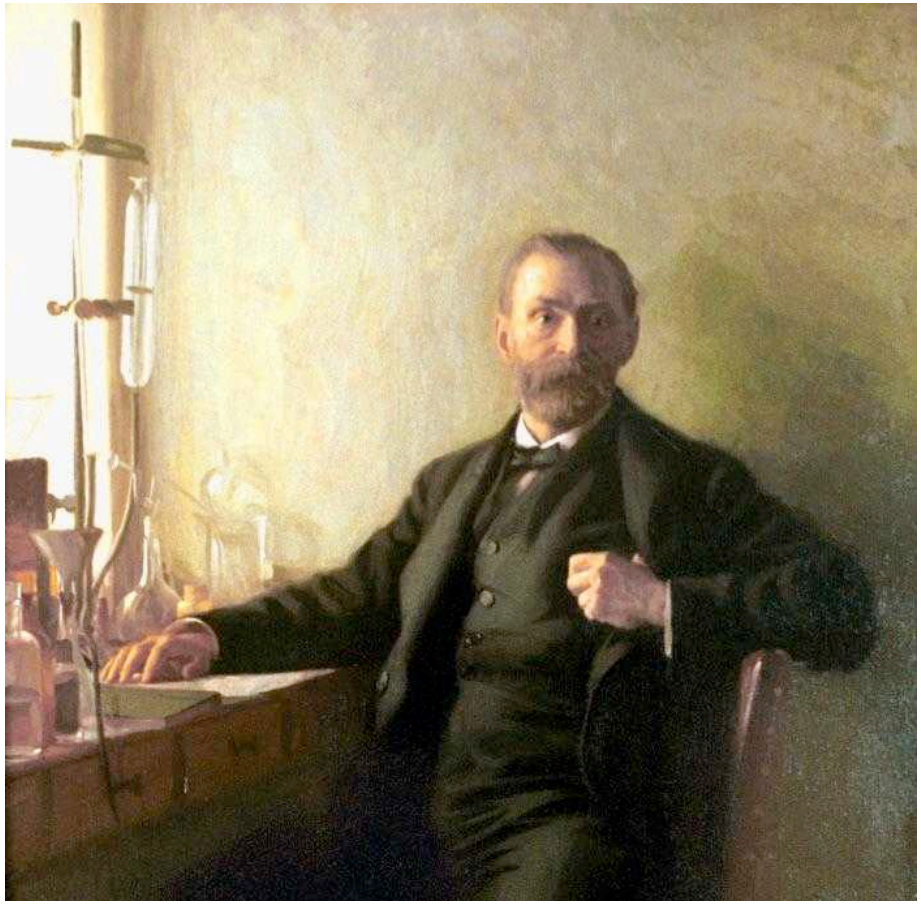

DN LÖRDAG 10 DECEMBER 2016

”Hoten mot vår värld måste bekämpas med kunskap”

“Nobels idéer giltiga i dag. Det finns mörka moln på himlen: klimatet, konflikter och terror. Men vår världs utveckling är inte ödesbestämd. Så vad kan vi göra? Vi kan gå till de idéer Nobelpriset står för. Mot dogmatism och extremism ställer vi kunskap, nyskapande och det fria ordet, skriver Carl-Henrik Heldin, ordförande i Nobelstiftelsens styrelse.

På Nobeldagen hedrar vi årets Nobelpristagare för deras insatser inom vetenskap, litteratur och fred. Vi hyllar och försvarar också de värden Nobelpriset står för – upplysning, humanism och sam-existens utan våld och förtryck. Det är värden som framstår som mer angelägna än någonsin.

Vi lever i en värld där grundläggande mänskliga värden trampas på och där hot om våld är påtagliga. Missuppfattningar, falsarier och spekulationer tycks ibland vinna mark på den välgrundade kunskapens bekostnad.

Nobelprisets grundvärden går tillbaka till Alfred Nobels tankar som tog sig uttryck i hans testamente. I all sin korthet är testamentet ett uttryck för en idé om mänsklig utveckling – om tron på internationell gemenskap, respekt för kunskap och tron på möjligheten att förändra.

Internationalismen är en grundsten i Nobelprisets idé. Säkerligen är den grundad i hans bakgrund med uppväxt i Stockholm och Sankt

Petersburg, bostäder i Hamburg, Paris och San Remo och ständiga resor i Europa. Han talade fem språk och samarbetade med människor från olika kulturer och med olika religiös bakgrund. I Nobels testamente fick hans internationalistiska inställning ett tydligt uttryck i att inget avseende skulle fästas vid någon nationstillhörighet – att den mest värdiga skulle erhålla priset. I en tid präglad av nationalistiska strömningar var Nobels inställning radikal.

Under åtskilliga decennier har utvecklingen i många avseenden kännetecknats av ökat internationellt utbyte. Miljarder människor har lyfts ur fattigdom genom globalisering och internationell handel. Men i den tid vi just nu befinner oss är internationellt samarbete, rörlighet mellan länder och öppenhet ifrågasatt. Nobelpriset fortsätter att försvara den internationella gemenskapen och stå utan bindningar till stater, grupper eller enskilda intressen.

Nobels tid präglades av framtidstro och tilltro till vetenskapens och teknikens omvälvande kraft. Denna optimism delade Nobel. Framtidstron manifesterades bland annat i återkommande världsutställningar, där Nobel själv ibland medverkade. Det var också en era av stark ekonomisk utveckling där miljoner människor togs ur fattigdom tack vare industrialisering och entreprenörskap. Nobels uppfinningar fick en betydelsefull roll i denna utveckling. Med nitroglycerin och dynamit bröts kol och stål till industrierna och järnvägar och kanaler kunde dras fram. Kommunikationerna växte och världen blev mindre.

I vår tid har digitala hjälpmedel har ökat möjligheterna att föra omvärlden ännu närmare. Information och kunskap sprids fortare lättare och bredare än någonsin. Det öppnar möjligheter för en mer upplyst värld.

Ändå framstår det som allt tydligare att vi måste vara på vår vakt mot spridning av myter, missuppfattningar och lögner. Den bistra sanningen är att vi inte längre kan ta tron på vetenskap, fakta och kunskap för given.

Att ta konsekvenserna av det vi vet är ofta svårt. ”En obehaglig sanning” är titeln på fredspristagaren Al Gores bok om klimatfrågan. Tio år har gått sedan den kom ut och nödvändigheten av att låta vetskapen omsättas i handling är tydlig. Ändå är klimatfrågan ett exempel på en fråga där ledande politiker både i Europa och USA vinner väljare genom att tona ned och förneka vetenskapligt grundad kunskap. Populismen härjar och skördar stora politiska framgångar.

Oron för livsmiljön på vår planet går längre tillbaka än klimatfrågan. En strof ur en dikt av litteraturpristagaren Harry Martinson från 1971 talar lika starkt till oss i dag:

”Det finns bland alla bör och borde ett måste för alla.
Alla måste lära att sörja för världen.”

Vid sidan om hoten mot vår miljö finns andra mörka moln på världshimlen. Vi ser en tilltagande oro för att krig och konflikter ska prägla vår närmaste framtid.

I den värld Alfred Nobel levde fanns pyrande konflikter och militära hot. Men där fanns också en framväxande fredsrörelse som Alfred Nobel engagerade sig i. För många av dess förkämpar var tanken om världsfred inte en orealistisk dröm utan en fullt tänkbar möjlighet. Drömmen om fred skulle få ett svårt avbräck av första världskriget. Men kampen för fred skulle överleva.

Trots alla skillnader mellan Alfred Nobels värld och vår egen har lösningarna Nobel såg framför sig stor relevans även i dag. För att undvika ödeläggande krig krävs internationellt samarbete i stället för isolering, nedrustning i stället för kapprustning och förhandlingar i stället för väpnad konflikt.

Terrordåd har satt prägel på vår tid. Under Alfred Nobels tid spred anarkister och andra extremister fasa, en del av dem med hjälp av hans uppfinningar. ”Dynamitard” blev ett fruktat begrepp och inverkade negativt på bilden av Nobel. I dag har terrorismen fått en kraft och omfattning världen tidigare inte upplevt.

Så vad kan vi göra? Återigen kan vi gå till de idéer Nobelpriset och Nobelpristagarnas insatser står för. Mot dogmatism, extremism och våld ställer vi kunskap, förnuft, nyskapande och det fria ordet.

För att bryta hopplöshet, uppgivenhet och frustration måste vi genom förnuftiga övervägande och samtal skapa en rättvisare värld. En värld med möjligheter att utvecklas genom utbildning och meningsfullt kreativt arbete.

Kunskap är en nyckel till en utveckling mot det bättre. Kunskapen måste växa och utvecklas. Kritiskt undersökande och vid behov omprövning är en oundgänglig del av vetenskapens väsen. Utan nytänkande ingen utveckling. Här har rader av Nobelpristagare visat vägen. Alfred Nobel förstod exemplets kraft. Goda förebilder visar i ord och handling att det är möjligt att förstå världen och förbättra den. De bekräftar att det går att ta sig an vår tids största utmaningar. För det krävs kreativa och modiga människor som är beredda att gå före, som finner lösningar och som vidgar vårt vetande. Det är sådana människor som i dag belönas med Nobelpriset.

Vår världs utveckling är inte ödesbestämd. Människor världen över adresserar de stora utmaningar mänskligheten står inför. Det ligger i våra händer att påverka hur vår tid ska komma att beskrivas. Som den blivande fredspristagaren Malala Yousafzai sade i ett tal till Förenta Nationerna: “One child, one teacher, one book, one pen can change the world.”

De institutioner som Alfred Nobel gav uppdraget att dela ut Nobelpris har ett viktigt arv att förvalta. Nobelstiftelsen vill även på andra sätt – genom utställningar, digitala kanaler, pedagogiska aktiviteter, och inspirerande möten – sprida det budskap som Alfred Nobel och Nobelpristagarna står för: Människan kan göra vår värld till en bättre plats.

Carl-Henrik Heldin, professor, ordförande i Nobelstiftelsens styrelse.”

DN SÖNDAG 11 DECEMBER 2016

”Företag ska skapa välstånd, inte bara vara vinstmaskiner”

“Farligt fokus på aktieägare. Politiker, finansaktörer och företagsledare agerar i dag som om företagens roll enbart är att vara vinstmaskiner. Men när missnöjet växer hotas i längden demokratin – risken för en utveckling mot inslag av ”polisstat” när eliten ska försvara klyftorna är uppenbar, skriver ekonomerna Claes Svensson och Gösta Wijk.

Konstruktiva lösningar och samspel mellan demokrati, marknadsekonomi och kapitalism har varit en framgångsrik modell för västvärldens utveckling. Denna, som vi trodde solida modell, är på väg att krackelera. Den nuvarande ekonomiska ordningen med dess kortsiktighet och fokus på aktieägarvärde skapar klyftor, som blir grogrund för kortsiktig missnöjespolitik. Detta får i sin tur effekter på marknadsekonomin, som alltmer blir uppdelad. En del består av grupper med stora resurs- och tillgångsinnehav som kan ha hög konsumtionsnivå och planera sin konsumtion rationellt och långsiktigt. En annan del är de som drabbas av näringslivets rationaliseringar och nedläggningar – en grupp som tycks öka på grund av brist på sociala skyddsnät – som tvingas agera kortsiktigt och med en för samhället negativ utveckling, inte minst med hänsyn till miljö- och hälsofrågor.

En hög konsumtionsnivå ger möjlighet för aktieägare att ställa höga avkastningskrav på företag, höga avkastningskrav innebär intensivare konkurrens, rationaliseringar och nedläggningar, med ytterligare fler drabbade, vilka i sin tur konsumerar mer miljöfarliga eller ohälsosamma produkter. Så uppstår onda cirklar! Många medborgare känner sig maktlösa inför utvecklingen och klyftorna ökar i samhället.

Politiker, aktieägare, finansaktörer och företagsledare agerar i dag som om företagens roll enbart är att vara vinstmaskiner. Enligt detta sätt att se, är ett företag främst en organiserad anhopning av pengar som skall förräntas för aktieägarna. Ett alternativt, bättre sätt, är att uppfatta företag som en organiserad anhopning av resurser, som skall få företag och samhälle att fungera. Anställda bidrar med arbete och är kreativa, leverantörer med olika insatsvaror och kunnande, banker med lånekapital och kapitalägare med insatskapital. Resurser från olika intressenter tillsammans, är grunden för företagets produktion av varor och tjänster, men också för att samhället, som omger företaget med anställda, leverantörer, kunder, banker, aktieägare etcetera skall fungera. Företagens roll är att skapa välstånd (i bred be-märkelse) för dessa intressenter.

I takt med globaliseringen av tjänste- och varuproduktion och kapitalmarknader, sker en omvandling av näringslivet i allt snabbare takt med bland annat förändringar och nedläggningar av företag. För närvarande har finanskapitalet det avgörande inflytandet i denna process. Fokus är på aktieägarvärdet och kan inte företaget förränta insatta kapital enligt aktieägarnas krav, läggs företaget ner. Det spelar då ingen roll om konsekvenserna för anställda, leverantörer, långivare eller för den del också kunder blir kostsamma. Påverkansmöjligheter för dessa grupper finns inte.

Finansmarknadsaktörer och företagsledare försvarar ofta sitt agerande med hänvisning till utrymmet för framtida pensioner, vilket då fungerar som en sorts ”fribrev” för att få driva utvecklingen mot vinstmaximering. ”Det orange kuvertet” till medborgarna i Sverige tycks vara oerhört effektivt för att vidmakthålla aktieägarvärdets makt! Medierna

hänger på med stort utrymme för börskurser och finansiella nyheter och spär på uppfattningen att det bara är vinsterna som betyder något.

En myt, som sprids både av företagsledningar och av medier, är att en omvandling av näringslivet är helt nödvändig i den internationella konkurrensens namn och ger effektivare företag för allas bästa. Det blir kanske mer lönsamma företag på kort sikt, men samhället drabbas med stora kostnader för anställda, leverantörer, långivare och kunder med flera. Någon ”corporate responsibility” är inte invägd i omvandlingen, endast ett ansvar mot aktieägarna.

Inte minst anställda upplever brist på påverkansmöjligheter, som blir en grogrund för destruktiv missnöjespolitik. Effekten kan bli en kantring mot extremkrafters kortsiktiga och populistiska lösningar på samhällsproblem (se bland annat förväntad utveckling i USA och Storbritannien). Många politiker, ekonomer och samhällsdebattörer hävdar också att klyftorna i samhället, när det gäller människors innehav av tillgångar, resurser och inflytande, har blivit alldeles för stora.

Klyftorna mellan den politiska eliten och medborgarna, den ekonomiska eliten och de som drabbas av näringslivsomvandlingen, rationaliseringen och nedläggningar av företag, skapar en negativ samhällsutveckling. Demokratin överlever inte i längden och risk för en utveckling mot inslag av ”polisstat” för att eliten skall försvara klyftorna blir en uppenbar risk.

Ett nödvändigt steg för att bryta den negativa utvecklingen är att politiker och näringsliv inser och bejakar att företagens roll i samhället är att tillfredsställa många intressenter, inte bara aktieägare, och handlar därefter. Övriga intressenter, som tillhandahåller resurser, som är nödvändiga för företagen, måste också tillfredsställas. Detta då inte nödvändigtvis i finansiella termer utan till exempel genom att ge jobb, att skapa effektiva underleverantörssystem eller att producera efterfrågade produkter eller tjänster på ett säkert och hållbart sätt. Ofta är det andra resurser än finansiellt kapital som är avgörande för företags framgång och överlevnad. Finansiellt kapital är kanske nödvändigt men inte tillräckligt. Företagsledare måste lämna en ”aktieägarvärdesbaserad” värdegrund för en ”intressentbaserad” som bas för sin strategi, ledning och affärsidéutveckling.

Politiker måste verka för att förändra förutsättningarna för vårt ekonomiska system så att den ensidiga aktievärdesorienteringen förändras med hjälp av lagstiftning till intressentorientering, och kanske till och med skapa skattemässiga fördelar för företag att i handling agera med en intressentbaserad värdegrund. Denna förändringsprocess mot vad man skulle kunna kalla ”intressentkapitalism” är komplicerad, men det är viktigt att politiker, näringsliv, forskare och utbildare tar tag i detta innan det är för sent.

Vi förordar en fortsatt utveckling av marknadsekonomin. Vi förordar en långsam och välövervägd utveckling av det moderna samhället där olika intressen har inflytande och samspelar för att föra företagen framåt och vara en motor för en positiv samhällsutveckling i stort. En dynamik med omvandling och rationalisering måste självfallet finnas, men inte på finanskapitalets villkor, utan på intressenternas villkor. Företag skall skapa välstånd – inte vara vinstmaskiner för aktieägare.

Claes Svensson, professor emeritus, ekonomihögskolan vid Lunds universitet

Gösta Wijk, docent, ekonomihögskolan vid Lunds universitet “

Från Den Norske Nobelkomite 11 december 2016:

Nobelforedrag av Juan Manuel Santos.

« Freden i Colombia: fra det umulige til det mulige »

"Deres majesteter, deres kongelige høyheter, ærede medlemmer av Den norske Nobelkomite, kjære borgere av Colombia, verdens borgere, mine damer og herrer:

For bare seks år siden våget vi colombianere ikke å forestille oss slutten på en krig vi hadde lidt under i et halvt århundre. For det store flertallet av oss syntes freden å være en umulig drøm, og det var opplagte grunner til det, siden svært få - nesten ingen - husket hvordan det var å leve i et land med fred.

I dag, etter seks år med vanskelige, alvorlige og tidvis intense forhandlinger, kan jeg fortelle dere og hele verden - med dyp ydmykhet og takknemlighet - og med støtte fra våre venner over hele kloden - at det colombianske folk er i ferd med å gjøre det umulige mulig.

Krigen som skapte så mye lidelse og frykt hos vårt folk, vidt og bredt i vårt vakre land, er over.

På samme måte som livet, er freden en prosess som gir oss mange overraskelser.

For bare to måneder siden ble vi colombianere - og faktisk hele verden - overrumplet da en folkeavstemning om godkjennelse av fredsavtalen med FARC, med knapp margin ga flere nei-stemmer enn ja-stemmer.

Det var et resultat ingen hadde forestilt seg.

En uke tidligere, i byen Cartagena, hadde vi tent en håpets flamme da vi undertegnet avtalen i nærvær av verdens ledere. Og så, plutselig, syntes denne flammen å slukne.

Da var det mange av oss som husket et avsnitt fra *Hundre års ensomhet*, mesterverket til vår nobelprisvinner Gabriel García Márquez, som på sett og vis gjenspeilte det som foregikk:

«*Det var som om Gud hadde bestemt seg for å sette på prøve all evne til overraskelse, og holde innbyggerne i Macondo i en permanent veksling mellom jubel og skuffelse, tvil og åpenbaring, i en slik grad at ingen kunne vite sikkert hvor grensene for virkeligheten lå.*»

Vi colombianere følte oss som innbyggere av Macondo: Et sted som ikke bare er magisk, men også selvmotsigende.

Som statsoverhode forsto jeg rekkevidden av det negative resultatet, og jeg innkalte umiddelbart til en bred nasjonal dialog for samhold og forsoning.

Jeg satte meg fore å omdanne dette tilbakeslaget til en sjanse til å få en så vid konsensus som mulig, for å gjøre en ny avtale oppnåelig.

Jeg lyttet nøye til bekymringene og anbefalingene fra de som hadde stemt «nei», fra de som hadde stemt «ja», og også fra de som ikke

hadde stemt - som utgjorde flertallet - for å kunne inngå en ny og bedre avtale, en avtale som hele Colombia ville kunne støtte.

Det var ikke engang gått fire dager etter den overraskende folkeavstemningen da Den norske Nobelkomite offentliggjorde sin like overraskende tildeling av Nobels fredspris.

Og jeg må tilstå at nyheten kom som en gave fra oven. På et tidspunkt da vårt skip syntes å være i fri drift, var Fredsprisen den medvinden som brakte oss til vårt bestemmelsessted: Fredens havn!

Takk, mange takk, for denne tillitserklæringen og for troen på mitt lands fremtid.

I dag, ærede medlemmer av Den norske Nobelkomite, har jeg kommet for å si til dere - og gjennom dere, til verdenssamfunnet - at vi klarte det. Vi kom i havn!

I dag har vi i Colombia en ny avtale om en avslutning på den væpnede konflikten med FARC, som tar opp i seg de fleste av de forslagene som vi mottok.

Denne nye avtalen ble undertegnet for to uker siden, og forrige uke ble den godkjent av landets kongress, med et overveldende flertall, slik at man kan begynne å innarbeide den i vårt lovverk. Den etterlengtede implementeringsprosessen har allerede begynt, med FNs uvurderlige støtte.

Med denne avtalen bringes den vestlige halvkules lengste, og siste, væpnede konflikt til opphør.

Gjennom denne avtalen påbegynnes - i samsvar med Alfred Nobels testamente - oppløsningen av en hær - i dette tilfelle en irregulær hær - og dens omvandling til en lovlig politisk bevegelse.

Med denne avtalen kan vi si at Amerika – fra Alaska til Patagonia – er en fredssone.

Og vi kan nå stille oss det dristige spørsmålet: Hvis krigen kan ta slutt på én halvkule, hvorfor kan ikke begge halvkuler en dag være fri for krig? Kanskje kan vi i dag, mer enn noensinne, våge å forestille oss en verden uten krig.

Det umulige kan være mulig.

*****

Alfred Nobel, den store visjonær hvis arv samler oss her i dag, nøyaktig 120 år etter hans død, skrev en gang at krig er «*den mest redselsfulle av alle redsler og den største av alle forbrytelser*».

Krig kan aldri på noe vis være et mål i seg selv. Den er kun et middel, og et middel som vi alltid må søke å unngå.

Jeg har vært leder i krigstid - for å forsvare colombianernes frihet og rettigheter - og jeg har vært leder for å skape fred.

Derfor kan jeg fortelle dere, basert på egen erfaring, at det er atskillig vanskeligere å skape fred enn å føre krig.

Når det er nødvendig, må vi være rede til å kjempe, og det tilfalt meg - som forsvarsminister og som president - å kjempe mot de illegale

væpnede gruppene i mitt land. Det gjorde jeg effektivt og besluttsomt, når veiene til fred var stengte.

Det er imidlertid uforstandig å tenke at målet med en konflikt er å eliminere motstanderen.

En endelig seier ved bruk av våpen er - når det finnes ikke-voldelige alternativer - ikke annet enn et nederlag for menneskets ånd.

Det å vinne ved våpen, utslette fienden, ta krigen til dens ytterste konsekvenser, er å gi avkall på å se motparten som et menneske, som noen man kan snakke med.

En dialog, med respekt for alles verdighet. Dette er det vi gjennomførte i Colombia. Og derfor har jeg æren av å være her i dag, og dele med dere det vi lærte gjennom våre krevende erfaringer.

Det første skrittet, som var avgjørende, var å slutte å se på geriljakrigerne som fiender, og ganske enkelt betrakte dem som motstandere.

Det var general Álvaro Valencia Tovar – som var øverstkommanderende for den colombianske hæren, historiker og humanist – som lærte meg denne forskjellen.

Han sa at ordet «fiende» har konnotasjoner til lidenskapelig kamp og hat som ikke er forenlig med militær ære.

Å humanisere krig betyr ikke bare å begrense dens grusomhet, men også å anerkjenne motstanderen som likeverdig, som et menneske.

Historikere har beregnet at i løpet av det 20. århundre kan så mange som 187 millioner mennesker ha dødd på grunn av krig. 187 millioner! Hver og en av dem var et uvurderlig menneskeliv, en som var elsket av sin familie og av sine kjære. Tragisk nok fortsetter dødstallene å øke i dette nye århundre.

Det er på sin plass å huske det påtrengende spørsmålet fra en annen nobelprisvinner, Bob Dylan, som rørte ved mangt et ungt hjerte på sekstitallet, inkludert mitt eget:

"*Hvor mange må dø før vi forstår at for mange har dødd? Svaret, min venn, det flyr med vinden*."

*****

Da folk spurte meg om jeg aspirerte til å vinne Fredsprisen, svarte jeg alltid at for meg var fred i Colombia den virkelige prisen. Fordi det er dette som er den virkelige prisen: Fred i mitt land!

Og dette er ikke en presidents eller en regjerings fred, men hele det colombianske folks fred, fordi vi alle må bygge den sammen.

Derfor mottar jeg denne prisen på vegne av omtrent 50 millioner colombianere - mine landsmenn og landskvinner - som endelig øyner slutten på et mareritt som har vart i mer enn et halvt århundre, og som har påført vår nasjon bare smerte, elendighet og manglende utvikling.

Og jeg tar imot prisen - først og fremst - på vegne av ofrene, de mer enn 8 millioner ofre og fordrevne hvis liv har blitt ødelagt av den væpnede konflikten, og de mer enn 220.000 kvinner, menn og barn som, til vår store skam, har blitt myrdet i denne krigen.

Ekspertene forteller meg at fredsprosessen i Colombia er den første i verden som har satt ofrene og deres rettigheter i sentrum for løsningen.

I disse forhandlingene la vi stor vekt på menneskerettighetene. Og det er noe vi føler oss svært stolte av.

Ofrene ønsker rettferd, men først og fremst sannheten, og de ønsker - med et generøst sinn - at det ikke skal bli noen nye ofre som må gjennomgå det samme som de selv har gjennomgått.

Ronald Heifetz, foreleser ved og grunnlegger av Senter for offentlig ledelse ved Harvard-universitetets John F. Kennedy School of Government, som jeg ble uteksaminert fra, ga meg en gang et klokt råd:

«*Når du føler deg motløs, sliten, pessimistisk, snakk alltid med ofrene. Det er de som vil gi deg pågangsmot og styrke til å fortsette*».

Og slik har det vært. Så ofte som jeg kunne, snakket jeg med ofrene for denne krigen og lyttet til deres hjerteskjærende historier. Noen av dem er med oss her i dag, og de minner oss om hvor viktig det er at vi bygger en stabil og varig fred.

Leyner Palacios er et av disse ofrene. Den 2. mai 2002 traff en hjemmelaget granat avfyrt av FARC, i en trefning med de paramilitære, kirken i landsbyen hans - Bojayá - der innbyggerne hadde søkt tilflukt.

Nesten 80 menn, kvinner og barn døde, de fleste var barn! I løpet av sekunder mistet Leyner 32 slektninger, inkludert sine foreldre og tre yngre søsken.

FARC har bedt om tilgivelse for denne grusomme hendelsen, og Leyner, som nå er en folkelig leder, har tilgitt dem.

Og dette er det store paradokset jeg har opplevd: Mens mange av de som ikke selv har lidd under konflikten motsetter seg freden, er ofrene mer rede til å tilgi, til å forsones, og til å møte fremtiden med et hjerte fritt for hat.

Denne prisen tilhører også de kvinner og menn som med enorm tålmodighet og styrke forhandlet i Havanna alle disse årene. De kom frem til en avtale som vi i dag kan tilby som modell for løsning på de væpnede konflikter som fremdeles finnes på vår klode.

Og jeg refererer både til regjeringens forhandlere og de som forhandlet på vegne av FARC - mine motstandere - som utviste en sterk vilje til fred. Jeg ønsker å hylle denne viljen til å omfavne freden, til å oppnå fred, fordi uten den ville prosessen ha mislykkes.

Likeledes vil jeg dedisere denne prisen til heltene i Colombias væpnede styrker. De har aldri sluttet å beskytte det colombianske folk, og de har hatt en dyp erkjennelse av at soldatenes og politiets virkelige seier er fred.

Og jeg ønsker å gi en særskilt anerkjennelse - med takknemlighet av hele mitt hjerte - til min familie: Til min kone og mine barn - uten deres støtte og kjærlighet hadde denne oppgaven vært svært mye tyngre.

Endelig ønsker jeg å dele denne prisen med verdenssamfunnet, som generøst og med unison entusiasme støttet fredsprosessen helt fra dens begynnelse.

Og la meg benytte anledningen til å rette en spesiell takk til det norske folk for dets fredelige natur og solidariske ånd. Det var på grunn av disse dydene at Alfred Nobel betrodde dere oppgaven med å fremme fred i verden. Og jeg må si at når det gjelder mitt land, har dere utført denne oppgaven på effektivt vis.

Norge og Cuba, i sin rolle som tilretteleggere; Chile og Venezuela, som støttespillere; USA og EU, med spesialutsendinger; alle landene i Latin-Amerika og Karibia; til og med Kina og Russland… de har alle grunn til å føle seg stolte over denne bragden.

Etter å ha foretatt en detaljert gransking av de 34 avtalene som de siste tre tiår har blitt undertegnet på verdensbasis for å avslutte væpnede konflikter, konkluderte Kroc-instituttet for internasjonale fredsstudier ved Notre Dame-universitetet i USA med at fredsavtalen i Colombia er den mest komplette og helhetlige av dem alle.

Fredsavtalen i Colombia er et streif av håp i en verden hjemsøkt av mange konflikter og mye intoleranse.

Den er demonstrasjon av at det som i utgangspunktet kan synes umulig, kan bli mulig hvis man er standhaftig, også i Syria eller Jemen eller Sør-Sudan.

Nøkkelen er - med ordene til den engelske poeten Tennyson - å «*kjempe, søke, finne og aldri gi seg*».

*****

Det er flere ting man kan lære av fredsprosessen i Colombia, og som jeg ønsker å dele med verden:

Man må sørge for behørige forberedelser og råd, og analysere det som har sviktet i tidligere fredsforsøk i landet, og lære av det som har feilet og fungert i andre fredsprosesser.

Det må fastsettes en realistisk og konkret forhandlingsagenda som løser problemene direkte knyttet til konflikten, og som ikke setter seg fore å gjøre slutt på alle de problemer en nasjon står overfor.

Forhandlingene må føres med diskresjon og konfidensialitet, slik at de ikke forvandler seg til et mediesirkus.

For å oppnå fred er det noen ganger nødvendig å kjempe og føre dialog samtidig, en lærdom jeg fikk fra en annen nobelprisvinner, Yitzhak Rabin.

Man må være rede til å ta beslutninger som er vanskelige, dristige og ofte upopulære, for å kunne nå sluttmålet om fred.

Dette betød, i mitt tilfelle, å ta kontakt med regjeringer i naboland som jeg var og fremdeles er dypt ideologisk uenig med.

Den regionale støtten er uunnværlig for en politisk løsning på enhver asymmetrisk krig. I dag er heldigvis alle landene i regionen trofaste allierte i denne søken etter fred, som er ethvert samfunns edleste oppgave.

Vi oppnådde også noe svært viktig, nemlig å bli enige om en modell for rettsoppgjøret som gjør det mulig for oss å oppnå mest mulig rettferd uten å ofre freden.

Jeg er ikke i tvil om at denne modellen vil være en viktig del av arven etter fredsprosessen i Colombia.

*****

Mine damer og herrer: Det er nå én krig mindre i verden, og det er den i Colombia!

Det er nettopp dette vi i dag feirer i Oslo, den samme byen som var vertskap for starten på den offentlige fasen av samtalene med FARC i oktober 2012.

Og jeg må si at jeg føler meg beæret, og på samme tid ydmyk, når jeg nå slutter meg til rekken av modige og inspirerende menn og kvinner som siden 1901 har mottatt denne mest prestisjefylte av alle priser.

Fredsprosessen i Colombia - og dette sier jeg i dyp takknemlighet - er en heldig syntese av det vi har lært av dem.

Anstrengelse for å oppnå fred i Midtøsten, i Mellom-Amerika, i Sør-Afrika, i Nord-Irland, der viktige aktører har mottatt denne samme æresbevisningen, viste oss hvordan man kunne gå frem med en fredsprosess tilpasset Colombias virkelighet.

Vi har også tatt med oss arven etter Jody Williams og Den internasjonale kampanjen mot landminer, som også er fredsprisvinnere.

På plassen etter Afghanistan er det Colombia som innehar den skammelige rekorden som landet med flest miner og flest mineofre i verden. Vi har forpliktet oss til å ha et land fritt for miner innen 2021.

Vi har også fått støtte fra andre fredsprisvinnere, som EU og president Barack Obama, som har lovet sine land å støtte den viktige prosessen med å implementere fredsavtalen i Colombia.

*****

Og jeg kan ikke la anledningen gå fra meg til i dag å gjenta oppfordringen jeg rettet til verdenssamfunnet fra toppmøtet for amerikanske stater i Cartagena i 2012, og som ledet til en spesialsesjon i FNs generalforsamling i april i år.

Det dreier seg om det presserende behovet for å tenke i nye baner når det gjelder den verdensomspennende krigen mot narkotika, en krig der Colombia er landet med flest dødsofre og de største oppofrelsene.

Vi har den nødvendige moralske autoritet til å påstå at etter flere tiårs kamp mot narkotikahandelen, har ikke verden lykkes å få kontroll over denne svøpen som gir næring til vold og korrupsjon overalt i vårt globale samfunn.

Avtalen med FARC omfatter et løfte fra deres side om å bryte ethvert bånd med narkotikahandelen, og om å bidra til å bekjempe den.

Men narkotikahandel er et globalt problem som krever en global løsning, ut fra følgende åpenbare realitet: Krigen mot narkotika er ikke vunnet, og den er heller ikke i ferd med å bli vunnet.

Det er meningsløst å fengsle en småbonde som dyrker marihuana når det i dag for eksempel er lovlig å produsere og bruke marihuana i 8 av USAs delstater.

Den måten krigen mot narkotika utkjempes på i dag, forårsaker minst like mye skade som alle andre kriger som i dag utkjempes rundt om i verden til sammen. Det er på tide å endre strategien vår.

*****

I Colombia har vi også blitt inspirert av initiativene til Malala, den yngste av fredsprisvinnerne, for vi vet at det bare er ved å forme sinnene, gjennom utdannelse, at vi kan endre virkeligheten.

Vi er resultatet av våre tanker, tanker som skaper våre ord, ord som skaper våre handlinger.

Derfor må vi endres innenfra. Vi må erstatte voldskulturen med en kultur for fred og sameksistens, vi må erstatte ekskluderingskulturen med en kultur for inkludering og toleranse.

Og når vi er inne på sameksistens, har vi også lært av USAs tidligere visepresident Al Gore og FNs klimapanel og deres engasjement for å bevare planeten.

Da er det godt å kunne si at slutten på konflikten i Colombia - landet med størst biologisk mangfold per kvadratkilometer - vil gi viktige avkastninger også for miljøet.

Når de ulovlige avlingene erstattes av lovlige avlinger, vil dette redusere avskogingen som kokadyrkingen har medført. Dessuten vil det bli slutt på at millioner fat olje renner ut i våre elver og hav som følge av attentater mot oljeinfrastrukturen.

I sum er den fredsprosess i Colombia som æres i Oslo i dag, en syntese og et resultat av mange positive anstrengelser som har blitt foretatt i løpet av historien rundt omkring i verden, og som har blitt verdsatt og anerkjent av denne Nobelkomite.

Kjære venner:

I en verden der borgerne tar de beslutningene som er mest avgjørende - for dem og for deres nasjoner - på grunnlag av frykt og desperasjon, må vi gjøre det mulig å sikre håpet.

I en verden der kriger og konflikter næres av hat og fordommer, må vi finne tilgivelsens og forsoningens vei.

I en verden der landegrensene stenges for innvandrere, der minoriteter angripes og de som er annerledes ekskluderes, må vi evne å leve side om side med mangfoldet og verdsette hvordan det beriker våre samfunn.

Til syvende og sist er vi alle mennesker. For de av oss som er troende, er vi alle Guds barn. Vi er alle en del av dette eventyret det er å være i live og bo på denne planeten.

Det er ingenting som skiller oss ad når det gjelder det vesentlige: Verken hudfarge, religiøs overbevisning, politiske ideologier eller seksuelle legninger. De er ikke mer enn fasetter av det rike menneskelige mangfold.

La oss vekke den kreative evnen som bor i hver sjel, til det godes tjeneste, til bygging av fred.

Vi er tross alt ett eneste folk og en eneste rase, med forskjellige farger, forskjellige religiøse overbevisninger, forskjellige legninger.

Vårt hjemsted er Verden. Og vår rase er Menneskeheten.

Hvis vi forstår dette, hvis vi gjør dette til en del av vår individuelle og kollektive bevissthet, kan vi fjerne selve roten til konflikt og krig.

I 1982 – for 34 år siden – begynte innsatsen for å skape fred i Colombia gjennom dialog.

Samme år mottok Gabriel García Márquez, som var min allierte i søkenen etter fred, Nobels litteraturpris i Stockholm, og han snakket om «*en ny og feiende livsutopi (…) der slektene dømt til hundre års ensomhet, endelig og for alltid vil få en ny mulighet på jorden*».

I dag nyter Colombia - mitt elskede land - godt av denne nye muligheten, og ved denne anledning takker jeg dere, medlemmer av Den norske Nobelkomite, fordi denne gangen har dere ikke bare premiert en innsats for fred: Dere har bidratt til å gjøre freden mulig!

Fredens sol skinner endelig på Colombias himmel.

Måtte dens lys skinne over hele verden! “

Länk:

Overrekkelsestalen

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“ Fredspristagaren har lång väg kvar för att skapa fred

I dag besöker Colombias president Sverige. Ska hans omtvistade fredsavtal hålla? Magnus Linton förklarar vad som krävs för att bryta krigets strukturer.

När nejet i folkomröstningen om fredsavtalet i Colombia stod klart den 2 oktober skrev en nära vän, colombian i själ och hjärta, en desperat på gränsen till deprimerad Facebookuppdatering: ”Vilket äckligt land vi är.”

Äcklet gällde flera saker men framför allt den olustiga dynamik president Juan Manuel Santos – fredspristagaren som i dag landar i Sverige för ett möte med kung och statsminister – måste hantera om inte fyra års imponerande fredsansträngningar ska sluta i nya cykler av repetitiva blodbad: ju närmare en lösning, desto större faror.

Häromveckan chockhöjde Santos insatsen i Colombias aktuella krig och freddrama när han körde över folkomröstningsresultatet genom att låta kongressen anta en snabbreviderad version av det avtal väljarna avvisat. Det var begripligt, givet vilka enorma värden som står på spel – dagens vapenvila är väldigt skör och omröstningens genererade oro riskerar att kasta hela fredsinvesteringen över bord – men samtidigt växte farorna, de potentiella skadorna, till sig med skräckinjagande mått.

För varje colombianskt fredsinitiativ som havererat, och de är många, har våldets cirklar vidgats och flyttat allt större sjok av samhället från en legal till en illegal sfär. När Farc-gerillan som en del av 1980-talets

fredsprocess startade ett politiskt parti dröjde det inte länge förrän tre tusen av de förtroendevalda mördats och jordägareliten hade startat en illegal och ihop med militären opererande jättearmé, sedermera terroriststämplad, till sitt försvar.

När Pablo Escobars lik 1993 – efter den USA-stödda operation som nu gör global tv-succé med ”Narcos” – visades upp för världen sades att världens kokainomlopp berövats sitt hjärta och att ett avgörande fredshinder röjts ur vägen, men tio år senare hade den colombianska kokainproduktionen fyrdubblats. När det paramilitära terrorkomplexet under 2000-talet avmobiliserades visade det sig senare att mycket bara handlat om uppdatering av maffiastrategi – att arbeta med val i stället för vapen – och i det som senare blev känt i världen som ”den parapolitiska skandalen” avslöjades att en tredjedel av kongressen, majoriteten tillhörande dåvarande regeringens bas, var finansierad med knarkpengar.

Med 2010-talet och Juan Manuel Santos har en glänta i historien uppstått och en tro på att Colombia en gång för alla ska kunna kliva ur de ”äckliga” strukturerna har vuxit sig stark, och det är förväntningar som inte saknar grund. Trots sin våldsamma historia är landet ett av regionens mest lovande; med Latinamerikas tredje största befolkning, en jämförelsevis mycket välutbildad arbetskraft, självständig rättsapparat, modernt näringsliv, gott om olja och några av Amerikas mest fascinerande stadsförvandlingar – mordfrekvenserna i Colombias storstäder ligger i dag långt under USA:s – väntar en redan stark ekonomi på att frigöras från sitt anakronistiska krig och få blomma ut i full potential.

Men även om presidenten, just nu rosad av nobelpris och omvärldens ryggdunkningar, fått kongressens okej att sätta avtalet i verket står det klart att det egentliga ögonblick då en fred á la Santos får grönt eller rött ljus blir valet 2018. Och vad, lyder Colombias aktuella ödesfråga, händer om det blir rött – om de politiska krafterna bakom folkomröstningens nej, samma som på nollnolltalet togs på bar gärning med händerna i maffians syltburkar, bildar regering?

Får man tro Sergio de Zubiría Samper, en av historikerna bakom det nya storverket ”Conflicto social y rebelión armada en Colombia”, skulle en sådan utveckling å ena sidan innebära en återgång till krig men å andra sidan vara helt i linje med tidigare erfarenheter: ”Vi har de senaste 30 åren befunnit oss i en märklig pendelrörelse, där vi på bara några dagar, ibland minuter, kastats från maximalt uppskruvade fredsförväntningar till exponentiellt tilltagande barbari. Vi har sett massor av initiativ i fredens namn med utförda enligt krigets logik.”

När Juan Manuel Santos nu reser i Europa för att samla tro på den senaste fredsupplagan – med Trumps löfte om indragna internationella åtaganden växer Colombias behov av stöd från EU – faller han på många sätt in i flera av alla de historiska mönster Zubiría Samper ritar upp och vars nyckfulla konsekvenser det colombianska folket hela tiden blir offer för. På gott och ont – mest ont – ger den colombianska konstitutionen presidenten oproportionerligt stor egen makt vid varje fredsprocess vilket dels gör att den sittande presidentens personliga karaktär och individuella vision blir helt avgörande för fredens öde, och dels ger författningen varje president juridisk rätt att starta om varje fredsprocess från noll, uppföra sig som om historien började med honom eller henne.

Det senare är skälet till vad en annan framstående colombiansk historiker, Marco Palacios, kallar ”procesos de Paz cuatrienales”; att initiativen brukar bli ungefär fyra år långa – och sedan går i graven med det ena eller andra valet, ett öde som alltså är överhängande även denna gång.

Än mer problematiskt för möjligheten att bygga hållbar fred i Colombia är emellertid, menar Zubiría Samper, det besläktade faktum att det aldrig existerat några solida statliga institutioner som kan balansera denna nyckfullhet och skapa kontinuitet. En nyhet med Santos är att hans skakiga och allt mer högspelande fredsprojekt försöker råda bot på åtminstone denna sista punkt med just ett omsorgsfullt batteri av institutioner som över lång tid ska kunna hantera framför allt krigets åtta miljoner offer och deras rättmätiga krav på kompensation för alla vidrigheter de utsatts för av gerilla, militär eller högermilis.

Sampers bok kom ut före höstens uppmärksammade referendum, men det kusliga är att hans snitslade orosposter på punkt efter punkt därefter följts av verkligheten: den krigsnostalgiska högern har gjort kraftfull comeback, miljontals människors engagemang har sekundsnabbt växlat mellan hopp och förtvivlan och det historiska dramats utgång blir allt mer knutet till Santos person: ”Vi har trätt in i en osäker period präglad av stora förhoppningar på krigets definitiva slut, men fredens beroende av presidenternas mandatperioder kan få allt att rasa igen.”

Några dagar innan Santos satte sig på planet till Oslo kom en rapport skriven av Adam Isacson, en av världens främsta Colombiakännare, som ger en mycket olustig konkretion åt vad en kombination av just osäkerhet och hopp kan betyda för landets våldsdrabbade landsbygdsbefolkning. En tid då mycket pekar på att Farcs avmobilisering faktiskt snart kan inledas borde vara dagar av tillförsikt, till och med glädje, i de avlägsna byar gerillan hållit i järngrepp genom åren, men i stället har de senaste veckorna präglats av den värsta mordvågen på många år mot bondeledare, miljöaktivister och människorättsförsvarare.

Sedan Farc börjat dra sig ur vissa områden inför vapeninlämningen har andra väpnade krafter tagit över – mindre gerillagrupper, knarkkartellernas privatarméer, jordägarnas lönnmördare, oljebolagens illegala skyddsarrangemang – och på mindre än två år har Marcha Patrótica, en social rörelse grundad av afro-colombianska feministen Piedad Córdoba, fått 126 medlemmar mördade i ett mönster som blivit skrämmande skarpt de senaste veckorna. Den 1 november hittades Jhon Jairo Torres död intill sin motorcykel med tre kulor i bröstet. Den 11 november fann anhöriga José Antonio Taquinás i den lilla byn Caloto i provinsen Cauca skjuten i huvudet. Den 18 november mördades Erley Monroy Fierro, lokalt känd motståndare till oljeutvinningen i provinsen Meta. Och den 25 november – drygt två veckor sedan – sköts 60-åriga Marcelina Canacué till döds med tre skott på en väg nära sitt hem i provinsen Huila. Polis kom aldrig till mordplatsen för att ta reda vad som hänt. Samtliga, liksom de flesta andra av novembers och decembers alla politiska landsortsmord, var medlemmar av Marcha Patriótica.

Det tillstånd av postkonflikt Juan Manuel Santos på sitt hedervärda sätt nu vill ta Colombia till står och faller i slutändan med statens kraft att garantera att alla colombianer som fredligt och lagligt engagerar sig politiskt, det vill säga praktiserar yttrande- och organisationsfrihet, inte ska behöva frukta för sina liv. Det handlar, som Isacson konstaterar, inte om att vara för eller emot fredsavtalet, inte heller om att vara vänster eller höger – utan om civilisation.

Året som nu tar slut har varit fullt av förödelse och bedrövelse världen över, mot vilket det aktuella fredsavtalet i Colombia kontrasterar med sin strimma av ljus.

Om det hittar ut ur mörkrets alla tunnlar.

Magnus Linton Journalist och författare till en bok om Colombia: ”Cocaina” (2010). “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

”Ljumt krig” – en triumf för Putin

“Kalla kriget blev en episk seger för USA och västvärlden och några år följde av fred och demokratisering. Nu har ett nytt slags krigstillstånd tagit ett grepp om världen.

Kanske kan man säga att vi har gått in i det ”ljumma kriget”, med flera slagfält som är alltifrån svala till brännande som helvetets eld. Och där tycks det som att Ryssland nu dominerar på de flesta fronter. Direkt eller indirekt, genom skicklighet och omständigheter.

Vi vet alla hur det ser ut. Flödet ökar av fejknyheter från overifierade källor och rena hittepåsajter. Troll-arméer sprider falsarier och riktar mass-angrepp på människor som uttrycker åsikter eller presenterar fakta som strider mot trollkonsensus. Hybridkrigets metoder förfinas ständigt.

EU, från början skapat som en sammanslutning av demokratiska stater och en garanti för fred, blir alltmer splittrat med Brexit som ödesmättad symbol. Oenigheten eldas på inte minst av motsättningar om flyktingpolitik, en fråga som dels är svårlöslig, dels riskerar att förvärras.

I Syrien avgörs kriget, nu inne i en massmordsfas, av en axel av - diktatoriska och despotiska makter. Initiativet innehas även här av Ryssland. -Samtidigt kommer uppgifter om att Vladimir Putin personligen kunnat styra information som ryska hackare kommit över från de amerikanska Demokraterna. Därmed har han haft möjlighet att påverka utgången av president-valet. Det är ett scenario som för några år sedan bara hade förekommit i Hollywood.

I det ljumma kriget ersätts demokrati med diktatur eller auktoritärt styre. Övergången sker inte med larm utan under tystnad. Det är inga plötsliga kupper utan gradvisa inskränkningar av rättigheter och friheter. Ledare som Putin och Turkiets Recep Tayyip Erdogan kommer till makten via val, men folkstyret avlivas genom de tusen skärsårens död. Lojala namn installeras som myndighetschefer, medier köps upp eller lagstiftas ihjäl, oppositionella, journalister och MR-aktivister fängslas på besynnerliga grunder.

Så vad göra? Lägga sig ner och dö eller invänta en svensk Erdogan?

Demokrati börjar på hemmaplan; vi måste se till att våra institutioner är så motståndskraftiga som möjligt, att vi står emot både mjuka informationsangrepp och hårda militära. EU må just nu knaka i fogarna men är ännu det bästa motvapen vi har i en värld där ensam är utlämnad.

I mörka tider är det bra att minnas att historien hittills aldrig har tagit slut.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN SÖNDAG 18 DECEMBER 2016

“ Rymdägget äntligen klart för start

Efter mer än ett decennium är det nya EU-palatset i Bryssel äntligen klart. Efter årsskiftet ska alla EU-toppmöten hållas i det nya Europahuset, eller rymdägget som byggnaden kallas i folkmun.

I början av 2000-talet tröttnade EU-ledarna på den resande EU-toppmötescirkusen som pågick fram till 2004.

På den tiden flyttade möten runt till unionens olika huvudstäder enligt ett schema som rullade halvårsvis, men i takt med att EU växte blev resorna allt mer tids- och resurskrävande.

Varför inte bygga ett nytt, permanent, hus i Bryssel för alla toppmöten? Sagt och gjort, men det tog alltså tretton år.

Konstruktionen är mycket speciell. Den belgiske arkitekten Phillipe Samyn ville skapa en plats där människor som har stora problem att ta itu med kan mötas och få en andningspaus, förklarade han inför invigningen.

I dagsljus syns inte den ägg-liknande formation där topp-möteslokalen ligger, men på kvällarna lyser något som onekligen påminner om ett jättelikt ägg genom byggnadens väggar som i sin tur består av olikformade glasrutor som infogats i 3 750 fönsterkarmar av trä.

På så sätt ville arkitekten ge intryck av den enhet i mångfalden som EU hoppas vara, eller vill bli.

I den elva våningar höga byggnaden ska Europeiska rådets ordförande, för närvarande Donald Tusk, ha sitt kontor.

Granne med det nya EU-huset är på ena sidan ministerrådets huvudbyggnad och tvärs över gatan tronar EU-kommissionen. EU-parlamentet ligger ett par kvarter bort. Det nya palatset symboliserar därmed också den maktförskjutning mellan EU:s institutioner som har skett under det senaste decenniet.

Den förr så mäktiga kommissionen är inte fullt lika inflytelserik, och EU-länderna struntar allt mer i att följa de lagar som klubbas i ministerrådet och EU-parlamentet.

I stället har EU:s stats- och regerings-chefer fått mer att säga till om, men deras makt är samtidigt svår att få grepp om. EU-ledarna diskuterar och bestämmer politikens inriktning, men fattar inga lagligt bindande beslut.

Europeiska rådet inrättades på 70-talet och tanken var att skapa en plats för förtroliga samtal mellan EU:s politiska ledare. De skulle samlas, kanske framför en brasa, och tala om Europas problem utan att bekymra sig om att någon utanför den innersta kretsen lyssnade.

Europeiska rådet är fortfarande den mest slutna och hemliga av alla EU:s institutioner. Diskussionerna sker bakom helt lyckta dörrar och det skrivs inga protokoll när EU-ledarna samlas.

Det gigantiska ägget är med andra ord en rätt bra symbol för dagens EU. Ägget ser imponerande stort ut, där det svävar bakom glasväggen, men konturerna är samtidigt väldigt diffusa.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN TISDAG 1 NOVEMBER 2016

”Gör etik obligatoriskt i all högre utbildning”

“ Eliten saknar etisk kompass. De flesta av våra ledare har utbildats vid framstående universitet och högskolor. Trots det saknar de förståelse för vikten av etik i de många beslut de har att fatta. Landets universitets- och högskolerektorer måste nu ta ansvar för att etiksäkra utbildningarna, skriver Lennart Levi och Bo Roth-stein.

Den senaste tiden har ett stort antal händelser inträffat som visat att många personer i förtroendeställning tycks sakna en fungerande etisk kompass. Vi har kunnat se detta såväl internationellt som i Sverige och både inom offentlig sektor och i företagsvärlden. Nämnas kan vad som avslöjats i den så kallade Panamaskandalen, det internationella fotbollsförbundet Fifa, Karolinska institutet, samt tecken på svårt bristande omdömesförmåga hos ledningarna av centrala svenska myndigheter som Skatteverket och Riksrevisionen – för att bara nämna några exempel.

Över hälften av alla svenskar anser att det är vanligt med korruption i våra kommuner. Och det ymniga bonusregnet över många höga chefer i näringslivet förefaller inte ägnat att skapa förtroende för deras verksamhet.

Mycket talar för att den ekonomiska och politiska elitens agerande är centralt i dessa frågor. Om inte de som är satta att som ledare och chefer bära ett tungt ansvar för samhällets centrala funktioner uppfattas som ärliga och går att lita på, finns det risk att också den allmänna tilliten i samhället sjunker. Vi ser nu i många demokratier ett slags folklig vrede mot den politiska och ekonomiska eliten växa fram, något som populistiska och främlingsfientliga politiska grupperingar inte har varit sena att exploatera. Brexit-omröstningen i Storbritannien och stödet för Donald Trump i USA är exempel på detta. Bakom dessa politiska strömningar förefaller det finnas en uppfattning att det rådande samhället är djupt orättfärdigt, att den existerande ekonomiska och politiska eliten inte agerat för det allmännas bästa utan mest sett till att skaffa sig och sina bundsförvanter otillbörliga fördelar. Det är vidare mycket som talar för att sådant oetiskt favoriserande av personer i förtroendeställning sipprar ner i samhället och bidrar till en allmänt lägre tillit människor emellan och en erodering av den sociala samhållningen. Detta är allvarligt eftersom en någorlunda hög mellanmänsklig tillit visat sig vara en central tillgång för ett väl fungerande samhälle.

Den elit som detta handlar om har emellertid en sak gemensamt – de har nästan utan undantag utbildats vid framstående universitet och högskolor. Det är med andra ord sällan något fel på deras kunskaper och intellektuella förmågor. Istället ligger bristerna i deras förmåga att inse och förstå vikten av etik i de många beslut de har att fatta. Inom en del universitets- och högskoleutbildningar världen över har man på senare tid också kommit att inse vikten av dessa frågor och försökt ta med inslag om etiska frågor i utbildningen. Vår uppfattning är emellertid att dessa centrala frågor om etikens betydelse antingen saknas, eller så ges de en mycket undanskymd roll i de flesta universitets- och högskoleutbildningar. Detta kan, som i de inledningsvis nämnda fallen, ibland få helt katastrofala konsekvenser för verksamheten och resultera i ett kraftigt tapp av förtroende, något som ofta är svårt att reparera.

Vi har från var sitt håll varit engagerade i dessa frågor under lång tid. Från ett folkhälsoperspektiv kan man konstatera att organisationer som WHO och EU alltmer kommit att intressera sig för folkhälsans många sociala bestämningsfaktorer. I ett internationellt perspektiv

visar det sig att just hälso- och sjukvårdssektorn är svårt drabbad av korruption och andra liknande former av oetiskt agerande. Det gäller allt från sjukvårdspersonal som kräver mutor till sjukvårdsföretag som säljer falska mediciner. Man kan bokstavligen tala om att många människor i världen ”dör av korruption”. Tilläggas kan att en av de viktigaste orsakerna till att människor anser sig vara missnöjda med sina liv är att de uppfattar sig leva under orättfärdiga och korrupta samhällsinstitutioner. Från ett samhällsvetenskapligt perspektiv visar det sig att bristen på etik och förekomsten av korruption i den offentliga verksamheten förmodligen är det allvarligaste hindret för social och ekonomisk utveckling. Omvänt kan man säga att den viktigaste tillgången för ett samhälle är den etiska kvaliteten i dess offentliga institutioner. Och detta avgörs i stor utsträckning av i vilken utsträckning tjänstemän inom de offentliga institutionerna har en fungerande etisk kompass.

Detta är ingen enkel sak att åstadkomma. Den framstående amerikanske statsvetaren Francis Fukuyama har hävdat att vi måste utgå från att den ”naturliga instinkten” för personer i offentlig maktpositioner är att använda denna för att gynna sig själv, sin familj, sin släkt, sina vänner, sin klan, sina politiska bundsförvanter eller sin intressegrupp. Att inte ägna sig åt favoritism utan att agera opartiskt för det allmännas bästa i enlighet med gällande lagar och regler är, menar Fukuyama, något som måste tränas och läras in.

Av dessa skäl tog vi för några år sedan därför initiativet att till ett större nätverk av universitet – ”The Compostela Group of Universities” – lansera en deklaration om att frågor om etik skall ingå i alla former av högre utbildning. Det betyder att denna kunskap inte skall isoleras till särskilda utbildningar av specialister i etik. Den skall i stället integreras i alla utbildningar av till exempel läkare, ekonomer, jurister, lärare, ekonomer, biologer, och så vidare. Deklarationen antogs enhälligt av representanter för samtliga 68 universitet vid nätverkets generalförsamling i Poznan i september 2014 och har därför namnet Poznandeklarationen.

Denna deklaration har sedermera fått stöd av många andra centrala organisationer, bland annat den världsledande antikorruptionsorganisationen Transparency International (inklusive dess svenska sektion). Tillsammans med Kungl. Vetenskapsakademien har vi nyligen genomfört ett heldagsseminarium om behovet av kritiskt etiskt tänkande i alla former av högre utbildning, ett initiativ som fick stort gensvar från bland annat ordförandena för de centrala organisationerna för arbetsmarknadens parter.

Vi är mycket angelägna att detta initiativ nu går från vision till verklighet. Vi vill därför starkt uppmana landets universitets- och högskolerektorer att ta ansvar för att – i linje med vad som presenterats i Poznandeklarationen – etiksäkra alla de utbildningar man ansvarar för. Detta är nödvändigt för att nya generationer ledare inom den offentliga sfären och det privata näringslivet inte står utan fungerande kompass inför de otaliga etiska utmaningar och dilemman som de med all säkerhet kommer tvingas hantera i sina framtida yrkesutövningar.

Bakgrund. Poznandeklarationen

Frågor om etik skall ingå i alla former av högre utbildning och ska inte isoleras till särskilda utbildningar av specialister i etik. Deklarationen antogs enhälligt av representanter för samtliga 68 universitet vid nätverket ”The Compostela Group of Universities” generalförsamling i Poznan i september 2014 och har därför namnet Poznandeklarationen.

Lennart Levi, professor em. i psykosocial miljömedicin, Karolinska institutet

Bo Rothstein, professor i statsvetenskap vid University of Oxford “

Kunskapskanalen i SVT : Den 10 december 2016 upptagning från Kungl Vetenskapsakademiens seminarium 19 oktober 2016. “Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning – Tillgång, behov & åtgärder”

UR Samtiden 9.00-12.10: Kritik och etik i högre utbildning.

9.00: Endemiska brister.
Bo Rothstein, University of Oxford. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016.Endemiska brister i tillit, etisk kompetens och socialt kapital – effekter på nationer och världsdelar

9.30: Skatteflykt och effekter på folkhushållet.
Lennart Wittberg, Skatteverket. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Skatteflykt – effekter på folkhushållet

9.40: Den tunna hinnan.
Helene Lööw, Uppsala universitet. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016.Den tunna hinnan – snabba och ödesdigra fluktuationer i etiskt tänkande och handlande i kristider

10.00: Moralisk kompetens.
Thomas Brytting, Ersta Sköndal högskola. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Moralisk kompetens – god byråkrati, värdegrund, samvete och heder

10.15: Konsten att tänka etik och värderingar.¨
Christian Munthe, Göteborgs universitet. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Konsten att tänka systematiskt och brett om etik och värderingar

10.25: Politisk etik.
Björn von Sydow (S), före detta talman i Sveriges riksdag. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Politisk etik

10.40: Forskningsetik.
Bengt Gerdin,Uppsala universitet. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Forskningsetik

10.55: Arbetslivs- och samhällsetik.
Karl-Petter Thorwaldsson, ordf. LO, Eva Nordmark, ordf. TCO och Göran Arrius, ordf. Saco. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Arbetslivs- och samhällsetik

11.25: Näringslivs- och samhällsetik.
Leif Östling, ordförande för Svenskt Näringsliv. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Näringslivs- och samhällsetik

11.40: Att inkludera kritiskt etiskt tänkande.
Lena Marcusson, professor vid Uppsala universitet. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Hur inkludera kritiskt etiskt tänkande?

12.00: Från ord till handling.
Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning. Från: Kritiskt etiskt tänkande i all högre utbildning, 2016-10-19. UR Samtiden © Sveriges Utbildningsradio 2016. Från ord till handling

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

”Sverige måste återgå till en reglerad invandringspolitik”

“ Sverige behöver ett nytt projekt. Många LO-medlemmar vi träffar tycker att utvecklingen i vårt land går åt fel håll. En del av det som gått fel beror på att vi hade en högerregering. Men arbetarrörelsen är medskyldig till de växande klyftorna. Vi måste nu lyssna, erkänna problemen och erbjuda konkreta lösningar, skriver LO:s ledning.

LO:s medlemmar har något att berätta. Det är berättelsen om ett annat Sverige än det som brukar synas i mediedebatten, där avdrag för hemstädning uppmärksammas mer än otrygga anställningar, delade turer och visstider. Där ett snöoväder i Stockholms innerstad behandlas som en riksnyhet.

Många LO-medlemmar vi träffar tycker att utvecklingen i vårt land går åt fel håll. Vi kan försöka övertyga dem om motsatsen, med siffror och statistik, men det räcker inte. Vi måste göra det i handling. Att bara säga ”det går bra för Sverige” blir en örfil för dem på landsbygden som upplevt att polisstation, post och annan service försvunnit. För dem som varje dag lever med otryggheten i arbetslivet, som ser sina vuxna barn sakna bostad och sina gamla föräldrar svikas av en urholkad äldreomsorg. Detta samtidigt som skattepengar försvinner till riskkapitalbolag. En del av det som gått fel beror på att vi hade en högerregering som hellre sänkte skatten än investerade i välfärd och trygghet. Men vi ska inte skylla allt på dem. Klyftorna i Sverige började växa redan under 80- och 90-talen. Arbetarrörelsen är medskyldig.

Vi ser nu över hela världen hur människors oro utnyttjas av mörka krafter vi felaktigt trott tillhörde historien. Donald Trumps valseger i USA är det senaste exemplet. I vårt eget land är ett parti med nazistiska rötter riksdagens tredje största och har också stöd bland LO-förbundens medlemmar. Det är givetvis ett misslyckande. Rasister och högerpopulister har aldrig haft några lösningar. Arbetarrörelsen måste nu på allvar svara på de frågor människor ställer, annars kommer helt andra krafter att göra det. Vi måste lyssna, erkänna problemen och erbjuda konkreta lösningar.

Vi i LO:s nya ledning vill lyfta fram några områden där vi tror det är nödvändigt att ändra riktning för att bygga Sverige starkare.

1 Bygg Sverige starkare med en skola där alla barn ges samma möjligheter.

Den senaste Pisamätningen visar att kunskapsresultaten sakta börjat vända uppåt. Läget är dock fortfarande allvarligt, framför allt fortsätter klyftorna mellan barn att växa. Det hotar både vår tillväxt och unga människors möjligheter i livet. Skolkrisen sammanfaller också med att vi utsatts för ett internationellt unikt marknadsexperiment, där företag kan öka sina vinster genom att locka till sig de ”lättaste” eleverna och spara på personal, lokaler och utrustning. Enligt OECD har friskolor sämre resultat än kommunala skolor om man räknar in socioekonomiska förhållanden. Nu krävs ett målmedvetet arbete för att höja kunskaperna och ge alla barn samma chans. Skolan måste få mer resurser. Skolpeng och skolval måste reformeras för att motverka

segregationen. Vi måste få ett totalstopp för vinstuttag liksom för religiösa friskolor. Även ett förstatligande av skolan bör övervägas.

2 Bygg Sverige starkare med en reglerad och solidarisk invandringspolitik.
Enbart år 2015 tog Sverige ensamt emot över 160 000 asylsökande. På lång sikt är det inte hållbart att fortsätta så. Sverige måste återgå till den både reglerade och solidariska invandringspolitik som Socialdemokraterna historiskt har stått för. Hela EU måste dela ansvaret för människor på flykt. Just nu måste vi i Sverige fokusera på att få de nyanlända som redan befinner sig här, in på arbetsmarknaden.

Om vi ska klara detta måste vi också strama upp reglerna för arbetskraftsinvandring. Det är orimligt att människor från länder utanför EU fritt kan komma och arbeta i Sverige samtidigt som hundratusentals människor som redan finns här står utanför arbetsmarknaden. Arbetskraftsinvandringen måste styras till branscher med arbetskraftsbrist. Vi måste ha ett system som gynnar dem som arbetar i vårt land, inte arbetsgivare som vill dumpa löner.

3 Bygg Sverige starkare med en riktig arbetsmarknadspolitik.
Här har fackföreningsrörelsen en viktig roll att spela. Vi är beredda att ta ett stort ansvar och hitta kreativa och konstruktiva lösningar tillsammans med staten och arbetsgivarna för att få in de nyanlända på arbetsmarknaden. Men lösningen kan aldrig vara en utveckling med lägre löner och sämre anställningsvillkor. Det måste vara ordning och reda på arbetsmarknaden. Alla ska kunna försörja sig på ett heltidsjobb.

Av dem som sökte sig till Sverige förra året är de flesta 20 till 34 år och har ett långt yrkesliv framför sig. Det skapar stora möjligheter för hela Sverige eftersom det i flera branscher saknas arbetskraft, inte minst inom välfärden. Vi måste bygga ut Kunskapslyftet, höja statusen på gymnasiets yrkesprogram och öppna fler vägar till utbildning. Vi måste också ha en arbetsförmedling som arbetar närmare den lokala och regionala verkligheten.

4 Bygg Sverige starkare genom kamp mot klassamhället.
Klyftorna ökar snabbare i Sverige än i något annat jämförbart land. Alltför många halkar efter medan en liten grupp välbeställda drar ifrån. En av förklaringarna är ökade kapitalinkomster och att skatten på arbetsfria inkomster är lägre än skatten på arbete. Vi vill öka skatterna på kapital och därmed göra det möjligt att minska skatten på arbete, det vill säga någon form av skatteväxling. Samtidigt krävs rejäla förstärkningar för grupper som halkat efter, exempelvis kraftigt höjda barnbidrag och en större satsning på pensionärerna. När det gäller pensionerna måste målet vara att alla garanteras minst 70 procent av sin lön i pension. Vi måste också en gång för alla få bort inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män. Det är orimligt att vi i ett modernt land fortsätter att sätta lön efter kön.

Över hela världen växer nu högerpopulism, främlingsfientlighet och osund nationalism. Många människor upplever att makthavare inte lyssnar, eller ens bryr sig om dem. De känslorna utnyttjas av de reaktionära krafterna. Där hämtar de sin näring.

Fackföreningsrörelsen är fortfarande Sveriges starkaste folkrörelse. Men vi har inte gjort tillräckligt för att använda den styrkan och bli den förändrande kraft vi skulle kunna vara. Nu ändrar vi på det. Nästa

år ska vi i LO:s ledning lägga annat åt sidan och i ännu högre grad än tidigare besöka arbetsplatser över hela Sverige, på landsbygd, i städer och förorter. Överallt där våra medlemmar finns. Det handlar om att på allvar ringa in medlemmarnas viktigaste frågor och skapa förändring i deras vardag.

Framtiden är inte ödesbestämd; det går att förändra samhället och öka jämlikheten. Men då måste vi sluta begränsa oss och börja tro på politikens möjligheter igen. Våga tänka nytt och stort. Vi är övertygade om att Sverige behöver ett nytt projekt, en idé om vart vi tillsammans ska ta oss. Den resan börjar nu.

Karl-Petter Thorwaldsson, LO:s ordförande
Therese Guovelin, LO:s förste vice ordförande
Berit Müllerström, LO:s andre vice ordförande
Torbjörn Johansson, LO:s avtalssekreterare "

Detta kan låta bra, men: " Vi vill öka skatterna på kapital och därmed göra det möjligt att minska skatten på arbete, det vill säga någon form av skatteväxling." Det är risk att LO hittar på något olämpligt.

De som får barnbidrag och isynnerhet pensionärer med låga inkomster har nu mycket höga bidragsreduktioner för kapital samtidigt som ickepensionärer, oavsett inkomst, inte har någon skatt alls på kapital. Reduktioner av bostadsbidrag och bostadstillägg på grund av kapital är en skamfläck, bör snarast tas bort, det räcker med att skatt tas på inkomsterna av kapital.
Dagens Nyheters försteledare är inte nöjd med LO.

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

" Falska toner i kampsången

För att integrera fler flyktingar måste vi ha färre arbetskraftsinvandrare. Det var LO, med ordförande Karl-Petter Thorwaldsson i spetsen, som på torsdagens DN Debatt berättade att ledningen nått denna insikt. Händelsevis har facket alltid tyckt att arbetskraftsinvandrarna är ett bekymmer. Det nya i historien är i stället ett särskilt slafsigt sätt att beskriva svensk migrationspolitik.

Att ta emot 160 000 flyktingar varje år är ohållbart, skriver LO-topparna. Därför förespråkar de en återgång till "den både reglerade och solidariska invandringspolitik som Socialdemokraterna historiskt har stått för". Men vad menar de? Thorwaldsson och hans vapendragare låtsas som att invandringen både har varit och är oreglerad. De lurar sina medlemmar. Verkligheten är en annan.

Den senaste tiden har det blivit populärt att förfalska historien, men LO tar priset i tävlingen. Fakta är följande: Numera har Sverige i praktiken dubbla gränskontroller mot Danmark. Med de nya lagarna som gäller sedan i somras är asylpolitiken mycket restriktiv, både i ett europeiskt och historiskt perspektiv.

Att människor från hela världen "fritt kan komma och arbeta i Sverige" är naturligtvis även det osant. Visst var det så att Fredrik Reinfeldts regering tillsammans med Miljöpartiet reformerade arbetskraftsinvandringen i liberal riktning. Sedan dess har den varit "fri" i betydelsen att LO inte äger veto över vem som får passera gränsen.

Reglerad är den dock i allra högsta grad. Bland annat genom krav på lön, villkor och försäkringar i nivå med svenska kollektivavtal. Facket spelar på det sättet fortfarande en viktig roll. Krånglet för arbetsgivarna är inte obetydligt.

Om arbetskraftsinvandringen verkligen vore fri kan man fråga sig varför den förblir ett så begränsat fenomen på svensk arbetsmarknad. En vanlig månad har omkring 20 000 människor arbetstillstånd i Sverige. Jämför det med totalt 5 miljoner sysselsatta.

Flest arbetskraftsinvandrare återfinns enligt statistiken i kvalificerade bristyrken. Att kasta ut dem skulle kapa arbetslösheten med en tjugondel – om nu världen var så enkel.

Det är den emellertid inte. I själva verket finns ingen motsättning mellan arbetskraftsinvandring och förbättrad integration. Utländska förmågor stärker svenska företag. En tumregel är att det ger fler snarare än färre jobb. Fördelarna är enkla att föreställa sig i exportbranscher, där varje högkvalificerat arbetstillfälle alstrar ytterligare ett knippe jobb i ekonomin.

Men det går också att tänka sig att yrkesarbetare sprider möjligheter runtomkring sig. Råvarorna som en arbetskraftsinvandrad kock tillagar måste ju köras ut till restaurangen av någon. De flesta arbetsplatser fungerar som ett lag. Kasta ut en viktig spelare, och andra kommer att drabbas. Stärk laget så lyfts fler.

Snarare än ett hinder är en fungerande arbetskraftsinvandring på flera sätt en förutsättning för att integrationen ska förbättras. Inte minst är bostadsbristen en kassavalvstjock barriär för många som försöker få en fot in på arbetsmarknaden. Trots att det skulle behöva byggas mer än det görs nu går det knappast eftersom bristen på -kunnigt yrkesfolk är stor.

Allra störst potential finns förmodligen inte i arbetskraftsinvandringen-från länder utanför EU. Den fria rörligheten inom Europa är sannolikt viktigare. Polska rörmokare bidrar i allra högsta grad till Stefan Löfvens ”samhällsbygge”, och de jobbar även indirekt för integrationen av syrier som behöver komma in i arbetsmarknadsregionerna. Även här läggs dock hinder ut. Påhejad av LO går nu regeringen fram med förslag om att skrota Lex Laval och det kommer att bli ett bekymmer för europeiska företag särskilt i byggsektorn.

LO:s resonemang skulle ha haft en gnutta trovärdighet om det verkligen var så att flyktinginvandrare välkomnades med öppna armar in i bristyrken. Men stora förbund – igen, särskilt i byggbranschen – har snarast stått med armarna i kors. Regeringens snabbspår för nyanlända har tidigare avvisats.

Arbetskraftsinvandringen behöver förbättras. Fusk och skenanställningar måste stävjas samtidigt som Migrationsverkets handläggningstider behöver trimmas. Fyrkantiga utvisningsbeslut borde undvikas. På torsdagen kom regeringens utredare med förslag, en del var i rätt riktning.

”Rasister och högerpopulister har aldrig haft några lösningar”, skrev LO-topparna. Men har de några själva? Den nya kampsången skorrar falskt.

DN 16/12 2016 “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Företagens bas varnar för ny underklass

För varje ledigt ”enkelt” jobb finns i dag elva lågutbildade sökande, mot tre förra hösten. 2017 blir det än fler. – LO och regeringen måste acceptera en enklare, billigare ny anställningsform, anser Svenskt Näringslivs vd Carola Lemne.

På torsdagsmorgonen hölls ett möte på temat fler enkla jobb för nyanlända mellan LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson, LO:s avtalssekreterare Torbjörn Johansson, Svenskt Näringslivs vd Carola Lemne och vice vd Peter Jeppsson.

Detta har Svenskt Näringsliv i över ett år velat diskutera med LO.

– Först nu i veckan fick vi veta att de var beredda att lyssna. Nu hoppas vi att LO insett att läget kräver för dem ovanliga åtgärder, säger Carola Lemne.

Hon hoppas att bortrationaliserade jobb ska kunna återuppstå, till exempel på lager och kontor, om LO och regeringen går med på en ny anställningsform med halverade arbetskraftskostnader: heltidsarbete till 75 procents lön, slopad arbetsgivaravgift, och utan krav på kollektivavtal, samtidig utbildning eller medverkan av Arbetsförmedlingen.

Carola Lemne är otålig. Hon pekar på att antalet personer utan gymnasieutbildning per befintligt jobb som inte kräver särskilda kvalifikationer ökat från 2,9 förra hösten till elva i dagsläget. Nära hälften av de nyanlända med uppehållstillstånd hade i oktober högst avslutad grundskola. Samtidigt fanns totalt 122 000 arbetssökande utan gymnasium, varav 54 000 är över 40 år.

– De hinner aldrig utbilda sig ikapp, gör vi inget nu blir de den nya underklassen och bidragsberoende hela livet, säger Lemne.

Svenskt Näringsliv vill att möjligheten även ska stå öppen för företag utan avtal med facken.

– Väldigt många av de företag som kan tänkas anställa i sådana jobb är småföretag, och de har ofta inte kollektivavtal, konstaterar Carola Lemne.

Vilka arbetssökande skulle komma ifråga?

– Alla nyanlända utan gymnasieutbildning, ett antal år från första uppehållstillståndet. Det ska inte vara några åldersgränser, svarar Carola Lemne, som också ”mycket väl” kan tänka sig även de svenska arbetssökande ”som knappt klarat sig genom grundskolan”.

Hur ska kontrollen skötas så att en sådan anställningsform inte börjar användas för mycket större grupper?

– Vi tycker att Skatteverket skulle kunna stå för den kontrollen. Skatteverket kollar ju ändå fortlöpande att företag betalar skatter och sociala avgifter.

Men verket vet inte vilka löner eller försäkringar företaget betalar?

– Nej. Men det är riktiga jobb.

Hur ska det kontrolleras att sådana låglönejobb inte används för nyanlända med högre utbildning än grundskola? Skatteverket har ju inte koll på utbildningsnivån?

– Nej. Det skulle få bli stickprov.

Många företag har ju redan fuskat ganska rejält med försäkrings- och pensionspremier, samt med anställningsstöd och arbetstill-

stånd. Varför skulle inte ett sådant här system komma att missbrukas?

– I dag är problemet att allt går ut på att ingen ska kunna fuska, trots att de flesta företag inte fuskar.

– En av anledningarna till det fusk som förekommer är att människor är desperata för att de inte kommer in på arbetsmarknaden. Vår modell skulle innebära att alla hederliga företagare får större chans att anställa. Och lyckas man inte lösa den här frågan får vi otroligt mycket större samhällsproblem än om det skulle bli några till som fuskar.

LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson vill inte kommentera torsdagens möte, eller vilket uppdrag LO-styrelsen gett honom. I gårdagens debattartikel på DN Debatt repeterar LO-ledningen dock sin syn att lösningen aldrig kan vara ”en utveckling med lägre löner och sämre anställningsvillkor”.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se “

“ Fakta.

Antalet arbetssökande utan gymnasiekompetens är elva gånger högre än antalet lediga jobb. Förra året var det 2,9.

Arbetslösheten bland inrikes födda är 4 procent, men över 15 procent bland utrikes födda.

Det Svenskt Näringsliv vill att LO och regeringen ska säga ja till är heltidsarbete till 75 procent av lönen, slopade arbetsgivaravgifter och inga krav på kollektivavtal eller att företaget går via Arbetsförmedlingen eller låter de nyanlända plugga svenska på arbetstid. “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Facklig ilska efter Lemnes utspel

LO:s högsta ledning är besviken på Svenskt Näringsliv och vd Carola Lemnes nya utspel om billiga ”enkla jobb”. – Man pratar inte med pressen under pågående diskussioner, då omöjliggör man överenskommelser, påpekar LO:s förhandlingschef Torbjörn Johansson.

LO:s avtalssekreterare säger att han satte frukostkaffet i halsen vid gårdagens DN-läsning.

– Det Carola Lemne säger är snömos. Och man gör inte sådana här utspel. Då omöjliggör man avtal. Alla positionsförflyttningar från vår eller deras sida måste först förankras i de egna leden, säger LO:s förhandlingschef Torbjörn Johansson.

I gårdagens DN krävde Svenskt Näringsliv stora eftergifter från LO och regeringen: En särskild anställningsform för lågutbildade nyanlända, eventuellt även svenskar, med heltidsarbete för 75 procent av kollektivavtalets lägstalön, slopade arbetsgivaravgifter, inga krav på att företagen ska ha skrivit under kollektivavtal eller leva upp till avtalets nivåer för löner och anställningsvillkor. Anställningen skulle inte ha de krav på utbildning och inblandning från Arbetsförmedlingen som finns i flera av dagens statliga anställningsstöd.

Utspelet drämde Lemne till med morgonen efter att LO-ledningen efter månader av tvekan gjort en första mer konkret ansats till diskussion om nyanländas behov av fler enkla jobb med Svenskt Näringsliv. LO har hela tiden varit mycket tydligt med att någon ny anställnings-

form av Svenskt Näringslivs snitt inte kommer på tal, understryker Torbjörn Johansson.

Svenskt Näringslivs modell skulle enligt LO skapa en ny, extra utsatt underklass med etniska förtecken.

– Skapar man en grupp som får 75 procents lön, inga avtalade förmåner och ingen utbildning – då kommer de inte in i systemet. Snarare får du mer av klassamhälle, kanske med hembiträden som vid 1900-talets början.

Lika illa tycker LO om Skatteverket som enda kontrollant av den nya anställningsformen. Skatteverket känner till exempel inte till arbetssökandes utbildningsnivå. Torbjörn Johansson intygar att LO är fullt medveten om att svensk arbetsmarknad nu står inför sin svåraste prövning i modern tid.

– Därför är vi också beredda föra seriösa ansvarsfulla diskussioner med våra motparter. Men gör vi upp kommer lösningen att göra ont för LO, för företagen och för regeringen. Ingen part kommer att kunna få allt den just nu pekar på.

Kan LO då tänka sig eftergifter i form av lönesänkningar under några års tid för en avgränsad grupp av nyanlända med högst grundskola i bagaget?

– Jag vill inte spekulera i hur det här kommer ut i slutändan. Vi måste göra det så att det fungerar, säger Torbjörn Johansson.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se “

“ Fakta. LO:s mål om fler jobb för nyanlända:

En modell som liknar de så kallade YA-jobben, där arbete och utbildning varvas.

Ett slags lärlingssystem, med förebilder bland annat i Danmark. Rätt till viss teoretisk utbildning efter en tid som lärling.

En effektiv slussning in i det svenska samhället på ett sätt som fungerar för både anställd o arbetsgivare, med lön som går att leva på.

Svenskt Näringsliv hoppas att parterna ska hunnit komma överens om ett ramavtal redan i januari. LO påpekar att tidsplan saknas och att diskussionerna än så länge är just diskussioner. “

DN SÖNDAG 18 DECEMBER 2016

“ Ilska i LO – förhandling om låglönejobb bröt samman

Svenskt Näringsliv bryter samtalen med LO om fler enkla jobb för lågutbildade nyanlända. Därmed är Svenskt Näringsliv tillbaka vid sitt krav på lagstiftning om en ny anställningsform med sänkt lön och halverade arbetskraftskostnader.

Svenskt Näringslivs Carola Lemne presenterade i fredagens DN krav på stora eftergifter från LO och regeringen. LO skulle gå med på ett ramavtal om en ny särskild anställningsform för lågutbildade nyanlända, och helst även svenskar: Heltidsarbete för 75 procent av kollektivavtalets lägstalön, inga krav på att företagen ska ha skrivit under kollektivavtal eller leva upp till avtalets nivåer för löner och anställningsvillkor, och heller inga krav på utbildning under arbetstid eller inblandning från Arbetsförmedlingen, som i flera av dagens statliga anställningsstöd.

Regeringen skulle också ställa upp med slopade arbetsgivaravgifter, så att arbetsgivarens arbetskraftskostnader halverades, och genom lagstiftning se till att bestämmelserna också började gälla småföretag utan kollektivavtal.

Krav på sänkta löner och avskaffade krav på kollektivavtal är alltid ett rött skynke för LO som röt ifrån, både mot innehållet i förslagen och mot Lemnes sätt att tala med pres-sen om förhandlingar som på allvar skulle inledas först i januari.

Svenskt Näringslivs modell skulle enligt LO skapa en ny underklass med etniska förtecken, menade LO:s förhandlingschef Torbjörn Johansson.

I går kom motreaktionen från Svenskt Näringsliv: I ett kort pressmeddelande meddelar Carola Lemne att LO vägrat att förhandla, och att därmed bara lagstiftningsvägen återstår:

– LO-ledningen stänger dörren för effektiva åtgärder som kan bidra till att hjälpa fler nyanlända in på arbetsmarknaden. LO:s ovilja innebär att arbetsmarknadens parter inte klarar att ta det ansvar vi borde ta för att även lågutbildade nyanlända ska kunna få ett jobb. Det är ett misslyckande för den svenska modellen, skriver Lemne.

”Ljug rakt igenom”, kontrar LO-ordföranden Karl-Petter Thorwaldsson efter ett extra styrelsemöte på lördagen. Ilskan inom LO är så stor att de valde att släppa interna och utlovat konfidentiella mejl mellan LO:s och Svenskt Näringslivs toppar.

– I torsdags bokade vi gemensamt flera nya förhandlingstider i januari och i dag går de ut så här och påstår att vi inte vill förhandla, säger Thorwaldsson.

– Uppenbarligen har något eller några förbund inom Svenskt Näringsliv dragit undan sitt mandat. Och i dag väljer de att försöka säga att det är vårt fel.

Men trots ilskan stänger LO inte dörren för fortsatta förhandlingar, påpekar LO-basen, som för allt i världen liksom S i regeringen vill undvika stärkta lagstiftningskrav kring lägre löner för enkla jobb:

– Den här sakfrågan är för viktig. Om Svenskt Näringsliv lyckas hitta en ståndpunkt och en förhandlingslinje de har förankrat i sin organisation är vi beredda.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se “

“ **Fakta. Många utspel på vägen**

22 november: Svenskt Näringsliv hotar LO-ledningen med att säga att LO förhandlingsstrejkar.

1 december: Svenskt Näringsliv mejlar en förhandlingsframställan.

9 december: LO svarar att man är beredd att överlägga, eventuellt förhandla.

14 december: LO skriver på DN Debatt att lösningen aldrig kan vara sänkta löner.

15 december: Svenskt Näringsliv ställer en rad hårda krav på LO och regeringen i en DN-intervju.

16 december: LO:s förhandlingschef slår tillbaka i DN.

17 december: Svenskt Näringsliv bryter samtalen. “

Från sap.se 17 december 2016

Jultal. Statsministerns jultal i Enköping den 17 december 2016.

Observera att det talade ordet gäller.

Vänner,
julen är gemenskapens högtid. Vi försöker samlas med nära och kära, och även till den som inte har någon, vill vi säga: ”Du är inte ensam.”

För mig har det budskapet alltid varit viktigt.

När jag kom till Sunnersta som barn, så kom jag till något större än gemenskapen hos en ny familj. Jag kom till en samhällsgemenskap, där många fler människor än mina syskon och fosterföräldrar arbetade för att jag skulle färdas väl genom livet.

Det är den gemenskapen som gjort att jag står här idag.

* * *

Det är en gemenskap som kan växa i byar och bostadsområden, och som ofta tar sig uttryck i föreningslivet.

Som Nordvärmlands FF. När byns enda matbutik hotades av nedläggning, startade de Nordvärmlands Livs – med egen hemleverans av matkassar.

Som organisationen Hela Människan här i Enköping, vars arbete drogs igång av Börje Blidstam, när han såg människor frysa på just de här gatorna. Nu driver de dagcenter och hembärge, och förra månaden firade de att de hjälpt våra medmänniskor i Enköping i 40 år. Jag önskar att jag kunde varit med!

Som IFK Trollhättan, som nu arbetar för att läka och samla sin bygd efter den rasistiska attacken på skolan Kronan där tre människor mördades. De anordnar turneringar, spontanidrott för barn och deras familjer, och mötesplatser för socialt utsatta kvinnor.

Så skapas, även i mörka tider, en samhällsgemenskap. Det är bland det finaste Sverige har.

* * *

Och det är ju alla dessa små gemenskaper, som tillsammans bildar den större gemenskap vi med stolthet kallar Sverige. Den måste vi ta till vara på.

Men idag är det så många, i allt från förort till bruksort, som känner en oro och rädsla för samhällsutvecklingen, som tycker att den här gemenskapen börjar vittra sönder, samtidigt som politikerna verksamma i Stockholms innerstad inte ser deras verklighet.

Jag minns det själv när jag reste runt under finanskrisen, och träffade industriarbetare som precis skulle få berätta för sina familjer att de blivit av med jobbet.

Jag mötte en så stor sorg, ilska och vrede. Men så kom jag tillbaka till Stockholm – och det var som inget hade hänt! ”Är det kris?” frågade folk. Och trots att vi tog kontakt med den borgerliga näringsministern gång på gång, för att tala om hur vi kunde rädda så många jobb som möjligt, så visade regeringen bara att de gav blanka fan i vad som hände med mina arbetskamrater ute i landet.

Det glömmer jag aldrig.

* * *

Vänner,
det är dags att stärka gemenskapen mellan stad och land, som Sverige har försummat i decennier. Det är dags att förstå att ingen del av landet är tärande, utan att vi alla är närande till det vi vill kalla Sverige.

Det som krävs nu är ett samhällsbygge, som gör att vi alla kan leva som fria, jämlika och förhoppningsfulla individer, oavsett om vi växer upp i en by i Sollefteå, på en gård i Skivarp, eller i Sollentunas höghus.

Och jag skulle vilja beskriva det här samhällsbygget, genom hela vägen fram till ålderdomen, med början i barndomen.

Vi vill investera i jämlikheten mellan barn.

Därför har vi ökat stödet till ensamstående föräldrar i hela landet, gjort tandvården kostnadsfri upp till 23 år, infört glasögonbidrag och gjort medicin kostnadsfri för barn.

Men det viktigaste är skolan. Och i år har vi fått glädjetecken i internationella rapporter, som visar att kunskapsresultaten vänt uppåt. Runt om i Sverige finns nu rektorer, lärare och elever som kan ta jullov med lite extra stolthet. Det är ni värda!

* * *

Men vi är långt från mål. Om höjningen av kunskapsresultaten vore ett Vasalopp, har vi nog bara kommit till Mångsbodarna, med sex och en halv friska mil kvar till Mora!

Och PISA-undersökningen visar att även om skolresultaten förbättras, så blir ojämlikheten värre. Går du i en skola i ett utsatt område, eller kommer från en familj utan studievana, då har du det som allra svårast i den svenska skolan.

Det är ju fullständigt ovärdigt.

Att barn från olika bakgrund möts i skolan och får lika möjligheter, det är ju själva grunden för sammanhållningen i vårt samhälle. Det får vi aldrig förlora!

* * *

Det är faktiskt barnen på Grillbyskolans lågstadium som har gjort dekorationerna till granarna här på scen. Är de inte värda en applåd?

Och det är just för skolbarnen i de yngsta åldrarna, som vi har lanserat en nationell lågstadiesatsning, som ger alla barn större möjligheter att hamna rätt från början.

Vi ger också större stöd till de skolor som har störst behov.

Och när vi nu satsar på skolan, så ska vi även se till att de pengarna faktiskt går till fler lärare och bättre skolor – inte till höga vinstutdelningar. Skolans nya resurser ska bli till barnens vinst – inte bolagens!

* * *

Och är det något många skolor runt om i landet tampas med, så är det bristen på utbildade och legitimerade lärare.

Det är därför vi bygger ut lärarutbildningen, ger lärarna större möjligheter att prioritera barnen framför byråkratin, och stärker möjligheterna att höja sin lön och göra karriär.

Och nu söker fler till lärarutbildningen, och fler lärare stannar i yrket. Men Sverige behöver ännu fler som är redo att axla ansvaret.

Så, vill du lyfta dig själv – studera och bli lärd. Vill du lyfta hela Sverige – studera och bli lärare!

* * *

Men de här barnen, ska ju sen kliva ut på en arbetsmarknad som har skyhöga krav på utbildning och färdigheter. Och just nu får larmrapporter nästan dagligen från arbetsplatser runt om i landet: Vi hittar inte rätt utbildat folk!

Det är därför Sverige just nu kan ha över 100 000 lediga jobb, samtidigt som över 300 000 söker arbete. Det är inte bara en allvarlig situation, det är en absurd situation!

Därför skapar vi ett kunskapslyft som kommer att innebära minst 68 000 fler utbildningsmöjligheter, på vuxenutbildningar, yrkesutbildningar, och på högskolor i hela landet.

Och det finns det som ibland lite föraktfullt kallar de här högskolorna för ”bygdehögskolor”. Det är kunskapsfientligt, på så många sätt att hälften vore nog.

Forskningen visar ju att närheten påverkar när unga ska börja studera. Och vi kan väl inte bygga en kunskapsnation där bara storstädernas barn pluggar vidare?

Vänner, detta är inga ”bygdehögskolor”. De är avgörande byggstenar för Sveriges framtid!

* * *

Samtidigt rustar vi upp den gymnasiala yrkesutbildningen, gör Komvux till en rättighet i hela landet, och ser till att unga får möjlighet till studier, arbete eller praktik inom senast 90 dagar.

Vårt budskap till unga står fast: Du ska aldrig, aldrig lämnas i långtidsarbetslöshet, din plats är här, med oss, i arbete och gemenskap.

* * *

Studier i hela landet kommer också vara avgörande för att bryta segregationen.

Under förra året fattade jag beslut i migrationspolitiken, som gör att färre nu söker sig till Sverige och fler till andra europeiska länder. Det var svåra beslut, men beslut jag står för, som har gjort skillnad för Sveriges möjlighet till ett bra mottagande.

Men uppgiften slutar inte där. Vi måste nu se till att de som får stanna i Sverige, så fort som möjligt kan arbeta och vara del av en gemenskap.

Det kräver att vi gör upp med tidigare års segregering, passivisering och diskriminering. Att vi rustar med språk, med snabbspår in i arbete för de som har kunskaper som behövs i Sverige, och jobb med enklare krav – men till löner som går att leva på.

Socialdemokratin kommer stå upp för en utav sina urgamla principer: Alla som kan jobba ska jobba. Och Sveriges segregation måste brytas – innan segregationen bryter sönder Sverige.

* * *

Vänner,
efter skolan och studierna så fortsätter resan genom livet. Och för många kommer suget att pröva sina vingar, kanske också driva företag. Och det finns så många möjligheter i det här landet!

Se till matproduktionen! Den spelar en livsavgörande roll för samhället – både bildligt och bokstavligt talat, den sysselsätter hundratusentals människor, och den innehåller en fantastisk potential!

Därför kommer regeringen inom kort presentera Sveriges första livsmedelsstrategi, som syftar till att öka matproduktionen och exporten. Svensk ost, skinka och sill är helt enkelt för god för att inte dela med sig av!

* * *

Och se till alla destinationer!

Under 2015 ökade turismen i Sverige dubbelt så mycket som snittet för övriga Europa. Här i Enköping görs nu stora satsningar för att öppna upp Fjärdhundraland för internationell turism.

Jag har hört att det kallas för ”Sveriges Toscana”, det är bra det – i Sverige siktar vi högt!

* * *

Och vänner, se till skogen!

Trä- och Möbelföretagen brukar anställa ungefär 1 000 personer om året. I år har de anställt 2 000 – bara i Småland. Sverige är nu den tredje största exportören av massa, papper och sågade trävaror i världen, och nu väcks intresset för helt nya innovationer i trä: Material till fordon. Medicinska implantat. Nya batterier. Klimatsmarta hus.

Skogen är en nyckel till att lämna det oljebaserade samhället – och det skapar jobb. Därför kommer också regeringen under 2017 ta fram Sveriges första nationella skogsprogram.

Som Enköpings stolthet Anna Lindh sa, när hon pekade på arbetslösheten och klimathotet: ”Av två problem, gör vi en möjlighet!”

* * *

Och jag har många minnen i den här staden, från när Bahco lade ned för 10 år sedan. Jag pratade med många anställda, och det kändes som en del av själen i svensk verkstadsindustri gått förlorad.

Men just genom klimatomställningen, automatiseringen och digitaliseringen öppnar sig nu nya möjligheter för svensk industri att komma tillbaka.

Därför att när den globala ekonomin konkurrerar med kunskap och innovation, och inte låga löner, då vinner vi. Som hos Atlas Copco Secoroc, som nu flyttar produktionen av borrkronor från Sydafrika till Fagersta. Som hos Thermia, som flyttar framställningen av värmepumpar från Polen till Arvika. Som hos Stiga, som flyttar tillverkningen av pulkor från Kina till Eskilstuna.

Och 2016 kan bli det första året sedan 70-talet, när mer tillverkningsindustri flyttar hem till Sverige, än bort från Sverige.

Samtidigt arbetar regeringen för att svenska löner ska gälla i Sverige. Vi river upp lex Laval och tar striden mot oppositionens krav på sänkta löner.

Sverige ska inte leda ett lönesänkningsrace mot botten. Vi ska leda ett innovationsrace mot toppen!

* * *

Och allt fler landsbygdsföretag tar nu chansen att bli ”born global” – och går direkt ut på den globala marknaden.

Därför ökar vi nu Sveriges närvaro på globala exportmarknader, och upprättar sex regionala exportcenter, i Skåne, Västra Götaland, Kronoberg, Östergötland, Dalarna och Västerbotten.

Samtidigt ökar vi på järnvägsunderhållet, så att fler varor från hela Sverige kan ta sig ut i världen.

Vårt budskap till svenska entreprenörer är enkelt: Våga ta språnget! Jag vet att ni är redo att slå världen med häpnad!

* * *

Men jag vet också att många som arbetar och verkar ute i landet, ofta ställer sig frågan: Var är staten? Var är arbetsförmedlingen, försäkringskassan, skattekontoret? Var är tillgången till den grundläggande infrastruktur som krävs, för att vi ska kunna jobba och leva?

Statens arbete har styrts av vad som har varit rationellt för enskilda verksamheter – inte vad som har varit rationellt för att hela landet ska leva. Det måste vi ändra på.

Regeringen har redan börjat flytta fler statliga myndigheter ut i landet.

Nu höjer vi Sveriges digitala ambitioner så att över en halv miljon fler svenskar ska få tillgång till 100 megabits bredband inom fyra år. Inom kort kommer bostad- och digitaliseringsminister Peter Eriksson också presentera den nya bredbandsstrategin där vi slår fast en färdplan för ett helt uppkopplat Sverige.

Jag ger också civilminister Ardalan Shekarabi i uppgift att säkra att varje enskild medborgare ska ha tillgång till grundläggande statlig service, oavsett var i landet du bor.

Detta måste vara principen Sverige lever efter. Service ska finnas tillgänglig för alla medborgare. Bara så kan hela landet leva!

* * *

Och så kommer vi då mot slutet av vår livsresa, till ålderdomen. Och jag tror det behövs tre saker för att säkra en trygg ålderdom i hela landet.

För det första: En trygg hälsa.

Idag finns förödande skillnader i sjukvården, beroende på var du bor. Se bara till bröstcancervården. På ett sjukhus kan det vara fem gånger längre tid mellan remiss och behandling, jämfört med ett annat. Så kan vi inte ha det!

Det är därför vi satsar 10 välfärdsmiljarder i hela landet, för att stärka inte minst sjukvården och den sociala omsorgen. Men vi gör också en specifik satsning för bättre cancervård i hela landet.

Om du får det där fruktansvärda beskedet, så ska du veta att du får snabbast möjliga behandling, oavsett var du bor. Det är inte bara en fråga om rättvisa. Det är en fråga om liv och död.

* * *

För det andra, krävs ett tryggt boende.

Vi tillför nu pengar så det kan byggas fler bostäder för äldre, och gör en miljardsatsning för fler anställda inom äldreomsorgen.

Men människor runt om i Sverige måste också kunna känna sig trygga med att polisen kommer när de behöver dem.

Nu ökar vi resurserna till polisen, och arbetar för att få ut fler poliser till lokalområdena. Om polisorganisationen inte levererar det resultat som förväntas, så är det organisationen som måste förändras - inte medborgarnas krav på en stark polis.

* * *

För det tredje, krävs en trygg ekonomi, inte minst för de äldre kvinnor som jobbat deltid, varit hemma med barnen, eller vårdat sina sjuka föräldrar.

Sedan valet har vi prioriterat pensionärernas ekonomi. Vi har gjort tandvården billigare, bostadstillägget bättre, inför gratis primärvård för alla över 85, och börjat sluta klyftan i beskattning mellan lön och pension.

Och sedan vi tog makten har den genomsnittlige pensionären fått 500 kronor mer i plånboken varje månad – och vid årsskiftet höjs garanti- och inkomstpensionen med i genomsnitt 280 kronor till.

Men det räcker inte. Vi ska fortsätta att förbättra ekonomin för de pensionärer som har det tuffast, och steg för steg göra så att lön och pension beskattas lika.

Den respekten ska vi visa för de som byggt landet.

* * *

Vänner,
nu ger Sverige styrkebesked: Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år, vi har den högsta tillväxten i Norden, och sedan den här regeringen tillträdde har 120 000 fler människor kunnat gå till jobbet.

Och jag vägrar se att de resurser som skapas nu, ska gå till skattesänkningar för de allra rikaste, samtidigt som vanligt folk ska nöja sig med nedskärningar och sänkta löner.

Nej, resurserna ska gå till ett samhällsbygge som gör att hela landet kan leva. Den svenska modellen ska inte avvecklas, den ska utvecklas!

Så till dig som tvivlar på framtiden, som tycker att politiken inte kan göra skillnad, så vill jag svara: Ge inte upp. Vi har en lång väg att gå, men det är möjligt att skapa ett samhällsbygge där alla känner sin del, och ser sina egna livsmöjligheter förbättras. Men vi måste göra det tillsammans. Bara den samhällsförändring som skapas gemensamt blir uthållig och stark.

Och mitt budskap, i juletider och i alla tider, är det jag burit med mig hela livet:

Du är inte ensam.

Tack för att ni har lyssnat – och god jul!

Sidan uppdaterades senast: 2016-12-17 12:41

Kapitel 2. Det händer mycket i världen. Några tidningartiklar 12 -20 december 2016.

För att kunna hantera alla slags problem måste man ha en översikt över alla problem som finns och ha en översikt hur de beror av varandra. En sådan översikt finns i Sven Wimnells klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som funnits sedan länge och som funnits på Internet sedan 1998 där alla har kunnat få del av den.

Problem kommer dagligen. I det närmast följande ska först visas ett antal artiklar från Dagens Nyheter den 12 - 20 december 2016. som avser att i första hand belysa inrikesproblem. Artiklar om utrikesförhållanden utelämnas nästan helt.

Därefter ska visas systemet för mänskliga verksamheter. Det är ett underlag för alla som vill veta vad samhällena innehåller och för alla som försöker påverka utvecklingen till det bättre.

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

"Förbjud barnäktenskap

Tänk dig att du sitter i ett rum som du aldrig har varit i tidigare, i ett land som du nyss kom till, med en myndighetsperson som du aldrig tidigare har mött. Personen frågar dig om du vill bo med den vuxna mannen som du giftes bort med i hemlandet. Du är ett barn och han sitter i stolen bredvid. Vad gör du?

När myndighetspersonen sedan föreslår att du och mannen ska bo i en lägenhet som den svenska staten betalar åt er, tar du det då som en signal att det är förbjudet för vuxna att gifta sig med barn i det här landet? Knappast.

Efter en tid på asylboende är det dags att träffa socialtjänsten i kommunen. Även där möter du en person som undrar vad du vill, och som sedan föreslår att kommunen ska betala för att du och din man ska kunna leva som ett par. Tar du det då som en signal att det är förbjudet för vuxna att gifta sig med barn i det här landet? Knappast.

Detta är verkligheten som många barn som kommit till Sverige har mött. I lagen är barnäktenskap förbjudet, i praktiken har svenska myndigheter hjälpt vuxna män att fortsätta leva med flickor. För det är oftast flickor.

Migrationsverkets rapport "Är du gift?" visar på hur förödande dåligt myndigheten har skyddat de här barnen. I flera kommuner är det regel, inte undantag, att socialtjänsten placerar flickorna i boenden med maken.

Så var är reaktionerna? Var är den politiska aktiviteten? Varför har IVO, som har tillsynsansvaret, inte reagerat på att socialtjänsten i flera kommuner stolt har *berättat* hur man systematiskt lämnar gifta barn i vuxna mäns händer? Och hur många gånger ska det upprepas innan regeringen fattar några beslut?

Socialtjänstens uppgift är på många sätt samhällets svåraste. Men den är också en av de viktigaste, och när social-tjänsten tillåts agera lite hur som helst utan att någon höjer på ögon-brynen är det många utsatta människor som riskerar att fara illa.

Att vissa kommuner tror att de agerar rätt när de lämnar flickorna med deras män är inte obegripligt eftersom det hittills inte har fått några konsekvenser. Inspektionen för vård och omsorg tittar nu för första gången på några enstaka fall.

Men det rör sig inte om enstaka flickor. Nationella kompetensteamet uppskattar att det är hundratals flickor – och ett fåtal pojkar – som lever i barnäktenskap.

En av de flickor som kom till Sverige som gift lever inte i dag. ”Jag tänker direkt att det måste vara ett barn, det var så små, tunna händer”, berättar kvinnan som hittade henne i ett skogsparti tidigare i år (KIT 7/12). Flickan kom som ensamkommande flyktingbarn från Afghanistan, 16 år och gift med en äldre man.

Anmäldes det av socialtjänsten att hon var minderårig och gift? Har myndigheterna skyddat den här flickan? Nationella kompetensteamet JO-anmälde händelsen.

Men inte heller i den mördade flickans fall finner man något skäl till kritik. ”Ärendet avslutas”, står det på beslutet. ”De granskade handlingarna innehåller inte någon uppgift om att socialtjänsten hade någon närmare kännedom om barnets äktenskap eller att socialtjänsten av den anledningen behövde ingripa till barnets skydd eller stöd.”

Så vad innebär det då att socialtjänsten inte har ”någon närmare kännedom”? Att de visste om det – eller inte? Att det borde ha lett till åtgärder – eller inte?

Hur kommer det sig att det finns en så kompakt ovilja att rannsaka svenska myndigheters hantering av de här barnen? Att socialtjänsten inte ertappas med dessa misstag beror inte på att de inte begås, utan att de inte granskas. Och hur kommer det sig att regeringen är så förödande ointresserad av de här barnens situation?

”Utgångspunkten i Sverige är att barn inte ska vara gifta”, sade ansvariga statsrådet Åsa Regnér i höstas när ämnet diskuterades. Men det är inte frågan om någon utgångspunkt, det rör sig om lagstiftning.

Regeringen måste för det första förtydliga riktlinjerna: huvudregeln ska vara att bortgifta barn behandlas som barn. Inte som makens ägodel. För det andra krävs det en obekväm men helt nödvändig nationell granskning av hur svenska myndigheter har bemött och fortfarande bemöter de här barnen. Först då kommer vi kunna se en förändring. Först då kan barnen lita på att det inte bara är tomma ord nästa gång någon säger att barnäktenskap är förbjudet i Sverige.

DN 12/12 2016 “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

”Därför byter jag parti till Feministiskt initiativ”

“Partiet behövs i riksdagen. Efter moget övervägande har jag valt att lämna socialdemokratin och ansluter mig till Feministiskt initiativ. Jag kommer att helhjärtat engagera mig i partiet med målsättningen att vi ska ta plats i riksdagen i valet 2018, skriver - Annelie Nordström, fd ordförande i Kommunal, nu medlem i Feministiskt initiativ.

En stor del av mitt yrkesliv har jag vigt åt att förbättra villkoren för kvinnor i låglöneyrken. Att kvinnokodade yrken har lägre löner, får lägre pensioner, att kvinnor har sämre möjligheter inom idrotten och behandlas kränkande i rättssystemet är inte av naturen givet. Det är medvetna val som har blivit djupt rotade strukturer som är fullt möjliga att förändra. Med en kraftfull feministisk politik kan allt detta och mycket mer förbättras.

Klasskillnaderna är fortfarande betydande i Sverige och ökar nu oroväckande snabbt. Detta är självklart relevant att ha som politisk utgångspunkt, men att bara fokusera på den ekonomiska politiken räcker inte. Den behöver kombineras med ett genomtänkt genusperspektiv. Det medger de flesta politiska partier i dag och klistrar feministiska dekaler på sina uttalanden. Men konkret händer väldigt lite. När det kommer till kritan vill man inte rucka på de strukturer som är orsaken till att kvinnor alltid drar det kortaste strået.

Just nu är de mest framträdande strömningarna i politiken, både i Sverige och omvärlden, främlingsfientlighet, nationalism och egoism. Valresultatet i USA är en larmklocka. Där regerar nu en man som ställer folk mot folk och är öppet fackföreningsfientlig. Något liknande får inte hända i Sverige. Just därför behövs en tydlig motvikt till nationalism och isolationism – en ny kraft i vårt lands politik. Den rollen är jag övertygad om att Fi kan spela. Det är därför hög tid att Fi tar plats i Sveriges riksdag.

När människor upplever att ingen lyssnar eller ser deras vardagsproblem och är beredda att göra något åt det, tappar många tilliten. Den känslan sprider sig i dag i glesbygden, där folk betalar landets högsta kommunalskatter men får allt mindre service. Också i storstädernas förorter är uppgivenheten stor, av liknade skäl. Som en konsekvens av det är valdeltagandet lågt på dessa platser. Ett lands och ett partis strävan måste alltid vara ett högt valdeltagande och det gör sig inte självt. Det skapas både av politikens konkreta innehåll, men också av hur partiernas företrädare uppträder, agerar och verkar i praktiken.

Fi är en demokratirörelse sprungen ur kvinno-rörelsen, hbtq-rörelsen, miljörörelsen, fredsrörelsen och den antirasistiska rörelsen. Fi kommer inte ur det politiska etablissemanget, utan har växt fram ur sina gräsrötter. Det är ett parti byggt på medlemmars aktivism, ideellt arbete och sina politikers närhet till väljarna.

Alla vi som tror på politik och demokrati, vi som ser glappet mellan folk och folkvalda och samtidigt upprörs över SD:s allt större inflytande i svensk politik, vi behöver ett bättre alternativ att rösta på i valet 2018. USA var inte moget att ha en kvinna som president, har det skrivits i medierna, men det är just det vår värld behöver – att den antirasistiska och inkluderande feminismen får större utrymme. Vad är då naturligare än att det är just i Sverige, ett av världens mest jämställda länder, som ett feministiskt parti för första gången i modern historia tar plats i parlamentet.

Jag tror på politik som verktyg för förändring. Med en levande demokrati kan framtiden skapas så att fler kan få utrymme att nå sina drömmar, utan att andra ska behöva stå tillbaka. Jag tror att en fredlig värld är möjlig, en värld där alla får sin frihet och kan leva sida vid sida oavsett var man är född, vilken gud man tror på, vem man älskar eller vem man vill vara. Lagar och regler måste ha som främsta syfte att stödja fred, frihet och solidaritet.

Jag tror också på den svenska partsmodellen, men jag inser också att den behöver kompletteras med en modern arbetsmarknadslagstiftning, som bland annat skapar större jämställdhet på svensk arbetsmarknad. Partsmodellen förutsätter att alla som arbetar har rätt att organisera sig i fria fackföreningar och har rätt att förhandla om sina villkor. Vi har vant oss vid att ha dessa rättigheter och att fackföreningarna ska värna om att de lägsta lönerna hålls på en rimlig nivå. Men detta är inga självklarheter, en annan politisk hållning i riksdagen kan i ett slag förändra lågavlönades situation.

Nyligen röstade Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Sverige-demokraterna ner ett förslag i finansutskottet, som hade kunnat ge anställda i företag som gör jobb åt myndigheter, kommuner och landsting minimi-garantier vad gäller lön, pensioner och försäkringar. Svenska folket gillar inte att privata företag kan göra stora vinster på skattebetalarnas bekostnad och jag tror inte heller att de gillar att det ska vara möjligt att dumpa löner och andra villkor för de som arbetar i skattefinansierade verksamheter. Men det struntar M, L, C, KD och SD i, de ställer sig på de etablerade företags sida och låter vanligt folk lida.

Efter moget övervägande och efter flera år av grubblerier har jag nu valt att lämna socialdemokratin, där jag varit medlem och aktiv sedan mitten av sjuttiotalet, och ansluter mig nu till Feministiskt initiativ.

Mina huvudsakliga skäl är:

Jag ser att Fi kan få både män, kvinnor, unga och gamla, landsbygdsbor och folket i städerna att, oavsett var vi från början kommer ifrån, uppleva den hoppfullhet som behövs för att samället ska hålla ihop och för att vi ska kunna återskapa tilliten till våra gemensamma samhällsstrukturer.

Jag uppskattar att Fi vill utveckla vardagsdemokratin i lokalsamhället och kontakten mellan de politiskt förtroendevalda och dess väljare.

Jag tycker att Fi efterhand har utvecklat en väl genomarbetad politisk hållning på de flesta områden, jag delar huvuddelen av de politiska åsikterna i partiet.

Jag vill bidra till fortsatt utveckling av Fi:s politik framför allt när det gäller arbetsmarknadsfrågor, folkhälsofrågor, regionalpolitik och situationen i välfärdstjänsterna. På det sättet fortsätter jag att kämpa för att medlemmarna i bland annat Kommunal ska få bättre arbets- och livsvillkor.

För mig är politik viktigt. Att inte vara politiskt aktiv är därför inget alternativ för mig. Så jag har blivit medlem i och kommer att helhjärtat engagera mig i Feministiskt initiativ (Fi), med målsättningen att vi ska ta plats i riksdagen och i så många kommuner, regioner och landsting som möjligt i valet 2018.

Annelie Nordström, fd ordförande i Kommunal, medlem i Feministiskt initiativ “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“ Information kan hamna i fel händer

För åtta år sedan fick FRA ett specialtillstånd att spara känsliga personuppgifter från sin avlyssning på obegränsad tid. Villkoret var att de bara fick användas för framtida forskning. Men lagringen har hanterats felaktigt och informationen riskerar att hamna i fel händer, enligt en utredning.

Den så kallade FRA-lagen, som gav Försvarets radioanstalt möjligheter att avlyssna internettrafik, ledde till en het politisk debatt 2008, inte minst inom den dåvarande alliansregeringen. Kritikerna menade att lagen var integritetskränkande medan förespråkarna såg den som nödvändig för Sveriges säkerhet och för att möta terrorhot.

För att blidka kritikerna utlovades en rad mekanismer för att skydda den personliga integriteten. Lagens anhängare betonade också att känslig information skulle raderas efter en viss tid.

Men den 9 februari 2009 skickade FRA:s chefsjurist Michaela Dráb ett brev till myndigheten Krigsarkivet. Den har en särskild möjlighet att ge andra myndigheter rätt att lagra känslig information som annars skulle ha raderats.

I brevet begärde FRA att personuppgifter från spaningen skulle få sparas för all framtid. Men undantaget var villkorat – uppgifterna skulle bara få användas för historiska, vetenskapliga eller statistiska ändamål.

Svaret kom efter drygt en månad: ”Härmed har Krigsarkivet nöjet att sända över ett beslut om bevarande av personuppgifter hos Försvarets Radioanstalt”, skrev myndigheten. Kravet beviljades. Men arkivet skulle beläggas med hög sekretess som gäller i upp till 95 år.

DN kan nu berätta att FRA har misskött hanteringen. Uppgifter som sparas av historiska skäl blandas ihop med underrättelserapporter om aktuella, pågående händelser. Det har alltså inte rört sig om ett separat arkiv. Därför finns också frågetecken kring vilka på myndigheten som har möjlighet att läsa rapporterna.

Bristerna framgår i dokument från Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, Siun, som DN har tagit del av. Siun är satt att granska FRA:s verksamhet och, när brister upptäcks, dokumentera dem och ställa krav på åtgärder.

Inspektionen slutfördes i maj 2016 men har fram tills nyligen omfattats av kvalificerad sekretess, ”av synnerlig betydelse för rikets säkerhet”. Regeringen har lämnat ut dokumentet efter DN:s begäran.

I sin rapport skriver Siun att sammanblandning kan skapa ”risk för felbehandlingar” och befarar att skyddet för den personliga integriteten ”inte uppnås”. Att materialet ska hållas separat är enligt Siun viktigt för att ”säkerställa att endast behörig personal tar del av och behandlar rapporten”.

– Jag utgår från att FRA kommer att ta hand om vår anmärkning. Oavsett vad så kommer vi att återkomma till detta och se vad FRA har vidtagit för åtgärder, säger Rolf Holmgren, ordförande i Siun.

FRA:s talesperson Fredrik Wallin bekräftar kritiken från Siun. Bristerna ska åtgärdas, säger han, men än har det inte skett.

– Vi får förhålla oss till detta. Självklart ska vi göra någonting, men just nu pågår diskussioner hur man ska lösa det här på bästa sätt.

Det är andra tillfället i år som FRA får bakläxa. I Siuns inspektionsprotokoll från januari 2016 framgår att myndigheten har begått övertramp. Dokumentet är till stora delar sekretessbelagt och det finns därför mycket få uppgifter om överträdelsen. Det står dock klart att det rör sig om ett regelbrott, eftersom Siun bara upprättar dokumentation efter inspektioner som leder till kritik.

Under året har också Data-inspektionen riktat kritik mot hur FRA hanterar personuppgifter. Myndigheten har för dålig koll på hur de anställda söker i känslig information. Varje sådan sökning ska omsorgsfullt loggas, så att missbruk kan uppdagas. Men Datainspektionen slog i sin rapport fast att loggningen fungerade för dåligt.

Samma kritik hade riktats sex år tidigare. ”Datainspektionen noterar att den brist ifråga om logguppföljning som inspektionen påtalade redan 2010 ännu inte har avhjälpts”, skrev myndigheten i sin rapport.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se
Linus Larssonlinus.larsson@dn.se “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“ Facit: Inte ett enda larm efter åtta år

Ett särskilt råd på FRA skulle säkerställa att den kontroversiella avlyssningen inte gick över gränsen. Men på åtta år har rådet inte slagit larm utanför myndigheten en enda gång, trots att andra granskningar vid upprepade tillfällen har hittat allvarliga brister. Rådet präglas också av mycket hög frånvaro – vid vart fjärde sammanträde har bara en person varit på plats.

Den så kallade FRA-lagen gav Försvarets radioanstalt rätt till långtgående avlyssning av internettrafik. Lagen ledde till hätsk debatt i riksdagen, när flera borgerliga ledamöter hotade att rösta mot allianseregeringens linje och stoppa lagen.

Först sedan lagen hade omarbetats och flera kontrollmekanismer hade införts föll kritikerna in i ledet. År 2008 antogs den i riksdagen.

– Nu finns kontrollstationer där lagen ska utvärderas, en årlig rapport till riksdagen och ett integritetsskyddsråd hos FRA, sade Henrik von Sydow, moderaternas dåvarande rättspolitiske talesperson och tidigare en av de mest högljudda kritikerna.

Det integritetsskyddsråd som bildades på FRA består av högt uppsatta jurister utsedda direkt av regeringen. Det ska granska hur känslig personinformation hanteras och rapportera till FRA-ledningen.

Dessutom ska rådet, när det finns skäl, slå larm om missförhållanden till Siun, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, som utför tillsyn mot FRA och upprättar rapporter när tveksamheter eller rena regelbrott upptäckts.

Rådet ansågs så viktigt att dess roll skrevs in i lagen. Det utgör, skrev regeringen då, ”en väsentlig del av det system för kontroll av verksamheten” som behövde finnas.

Sedan lagen infördes har Siun avslöjat en lång rad brister, bland annat att överbliven information inte raderats ordentligt och att FRA felaktigt har skickat information till Säpo.

Vid 14 tillfällen har Siun krävt åtgärder efter att på egen hand ha upptäckt fel hos FRA.

Men under samma period har Integritetsskyddsrådet inte vid ett enda tillfälle skickat vidare information till Siun om brister på FRA.

År 2010 fick FRA dessutom omfattande kritik av Datainspektionen. Det gällde dålig kontroll av hur anställda söker bland känsliga personuppgifter från internetavlyssningen. Varje sökning ska registreras och FRA ska gå igenom loggfiler för att upptäcka missbruk. Men någon sådan genomgång genomfördes inte regelbundet. Dessutom saknades en central loggningsfunktion.

När Datainspektionen gjorde återbesök sex år senare fanns problemen kvar. I en till stora delar kritisk rapport från i oktober i år skrev Datainspektionen att ”den brist ifråga om logguppföljning som inspektionen påtalade redan 2010 ännu inte har avhjälpts”.

Samtidigt har Integritetsskyddsrådet på FRA inte med ett ord berört kritiken förrän Datainspektionen själv inledde sin nya granskning. Det visar DN:s genomgång av protokoll från de 29 möten som rådet har hållit sedan rapporten släpptes sent 2010.

Den nuvarande ordföranden Thomas Norling är fåordig när DN ställer frågor om relationen mellan FRA och Integritetsskyddsrådet.

– Vi ser oss som en kvalificerad samtalspartner, säger han.

Thomas Norling tycker inte att det är konstigt att rådet aldrig rapporterat något till Siun. Enligt honom har FRA lyssnat på de synpunkter som han och övriga ledamöter lämnat.

Integritetsskyddsrådet består av tre ledamöter, men frånvaron är hög. En av dem, Kristina Rennerstedt, har suttit i rådet sedan december 2012. Det var samtidigt som hon utsågs till kulturråd vid den svenska ambassaden i Washington, där hon var bosatt till våren 2015.

Sedan hon tillträdde har hon deltagit i mindre än hälften av mötena. Vid mer än vart fjärde har ordföranden varit ensam deltagare.

– Sedan jag flyttade hem har jag högre närvaro, säger Kristina Rennerstedt och hänvisar i övrigt till rådets ordförande som är lagman vid Kammarrätten i Stockholm.

– Vi har sådana arbeten att det ibland inte fungerar att åka ut till FRA och vara med. Det är därför vi är tre stycken för att det ska fungera de flesta gånger, säger Thomas Norling.

I samband med att han tillträdde som ordförande i januari 2015 upphörde rådet att föra protokoll över möten. Det enda som sparades var minnesanteckningar inlåsta i ett kassaskåp, som bara ordföranden haft tillgång till, i FRA:s lokaler på Lovön utanför Stockholm. Först när DN ställer frågor om dem i oktober 2016 registreras de officiellt och förs in i diariet.

Linus Larsson linus.larsson@dn.se
Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“Sverige kritiseras för lam politik mot skatteparadis

Den svenska regeringen gör för lite för att stoppa internationella skatteparadis för företag. Det anser Oxfam, en av världens största biståndsorganisationer.

Oxfam, som finns i närmare 100 länder, har rangordnat vad organisationen kallar för de 15 värsta skatteparadisen för företag i världen. Det är länder med ingen eller extremt låg bolagsskatt, ingen källskatt (skatt som dras direkt från till exempel utdelningar) och där insynen i skattesystemet är i stort sett obefintlig. De brister också i samarbetet med andra länders myndigheter.

Sverige tillhör inte dessa 15 länder – ändå anser Oxfam att regeringen kunde göra mer för att komma åt vad de kallar för en skadlig ”tävling mot botten” – skattekonkurrens som vältrar över skattebördan från företag till fattiga människor.

Det är särskilt på två punkter som Oxfam vill se ett mer aktivt arbete från svenskt håll.

Det ena är ”land-för-land-rapportering”, eller CBCR som den engelska förkortningen heter. CBCR tvingar multinationella företag att redovisa försäljning, vinster och skatter för vart och ett av de länder de är verksamma i.

Inom EU pågår ett sådant arbete.

– Det är ett framsteg, säger Esme Berkout, skattepolitisk rådgivare till Oxfam.

Men det förslag på CBCR som ligger på bordet, och som är tänkt att träda i kraft inom EU i vår, betyder att informationen ges mellan myndigheter. Oxfam kräver att det ska ske öppet, att företagens rapportering ska vara offentlig.

– Den svenska regeringen har inte stött detta på EU-nivå, säger Berkout.

Grunden för EU:s arbete är de kriterier för skatteparadis som OECD, den industrialiserade världens samarbetsorganisation, tagit fram. De duger inte enligt Oxfam.

– Den svenska regeringen tycks se problem med att EU ska gå längre än vad OECD har gjort. Vi tycker att den, liksom alla EU:s regeringar, ska gå längre eftersom OECD inte går tillräckligt långt, säger Berkout.

Öppenheten, menar Oxfam, underlättar för medborgare att hålla både företag och regeringar ansvariga för följderna av att bolagen använder skatteparadis. Och det är just det som är Oxfams poäng: att det är de fattiga som får betala skattesänkningar för företagen.

I rapporten Tax Battles, som presenteras i dag, måndag, och som DN tagit del av, påpekar Oxfam att i genomsnitt svarar moms för 67 procent av skatteintäkterna i afrikanska länder söder om Sahara.

Moms, skatt på konsumtion, slår hårdare mot fattiga än mot rika, eftersom en större andel av deras inkomster går till nödvändig konsumtion.

Världens 15 värsta skatteparadis

Oxfam har identifierat vad de kallar för de värsta sktteparadisen för bolag. De utmärks av, bland annat, låg eller ingen bolagsskatt och brist på öppenhet och samarbete med andra länders skattemyndigheter.

Grafik: Stefan Rothmaier
Källa: Oxfam. Rapporten Tax Battles

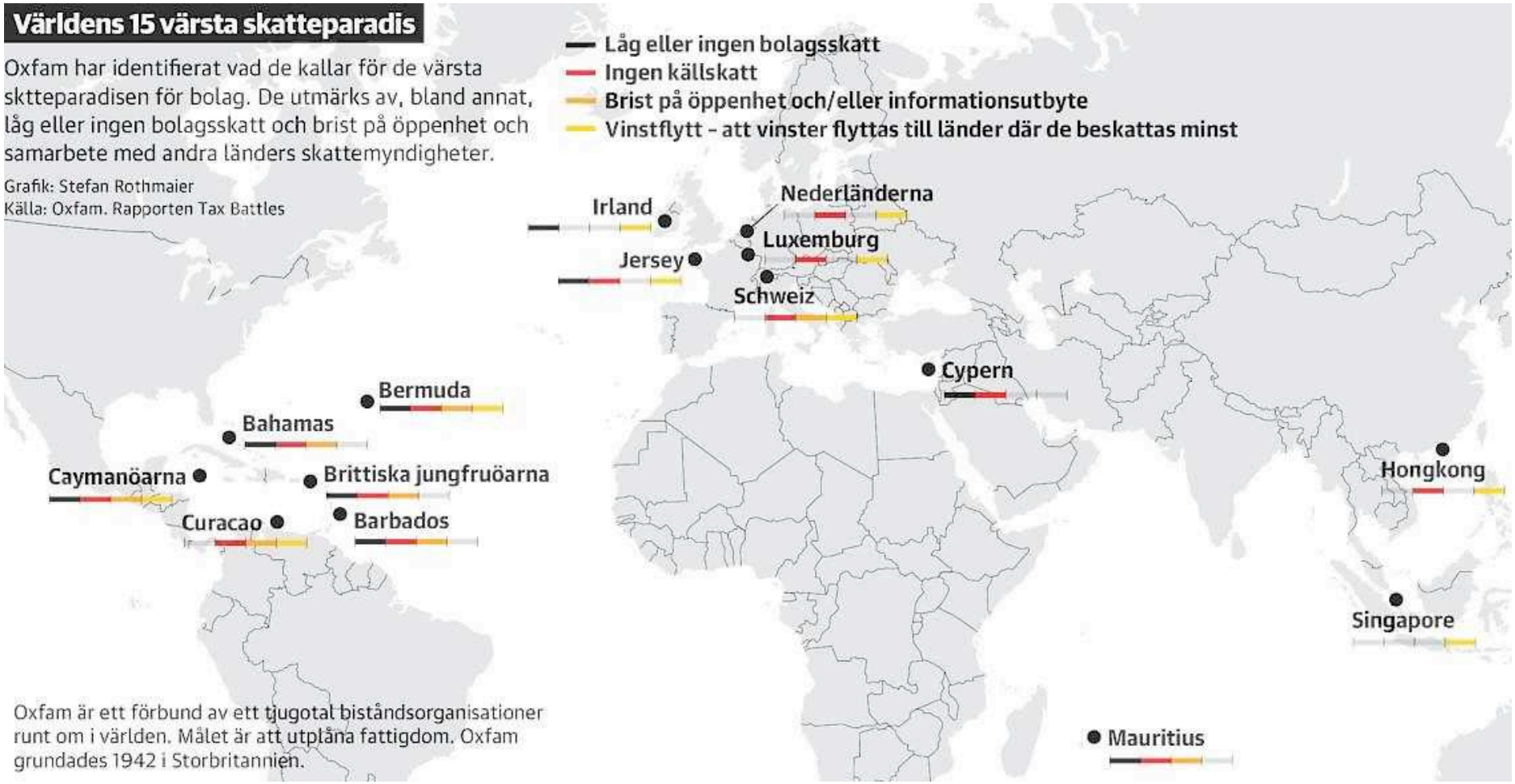

Oxfam är ett förbund av ett tjugotal biståndsorganisationer runt om i världen. Målet är att utplåna fattigdom. Oxfam grundades 1942 i Storbritannien.

Enligt Oxfams beräkningar betalar de multinationella företagen genom sitt användande av skatteparadis minst 100 miljarder dollar mindre i skatter varje år, än om de inte hade haft dessa upplägg.

Den andra punkten där Oxfam kritiserar den svenska regeringen, är om ett land ska klassas som ett skatteparadis om det har ingen bolagsskatt alls.

– Vad vi har förstått så stöder inte Sverige ett kriterium där noll procent i bolagsskatt är något som definierar ett skatteparadis för företag, säger Esme Berkout.

Finansminister Magdalena Andersson påpekar att det internationella arbetet mot skatteparadisen har gjort stora framsteg. Men det handlar också om kompromisser och att inte driva, till exempel öppenhet, så långt att länder börjar hoppa av samarbetet.

– Då skjuter man sig i foten, säger Andersson.

Finansministern säger också att det kan finnas ”fullt legitima” skäl för ett företag att inte betala skatt i ett visst land – till exempel om de har gjort förluster eller gjort en stor investering som ännu inte burit frukt.

– Då finns en risk att företaget oförskyllt kommer i dålig dager vid en öppen rapportering, säger hon.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“Långsam minskning av utsläpp

Sveriges utsläpp minskar fortfarande, men i långsammare takt än tidigare, visar ny statistik från Naturvårdsverket. För att nå målen i Parisavtalet krävs att såväl privatpersoner som industrin lägger in en högre växel för klimatet. – Nu är det verkstad som gäller, säger Oskar Larsson, enhetschef på Naturvårdsverket.

Sverige släppte ut 53,4 miljoner ton växthusgaser förra året, enligt den årliga rapporten från Naturvårdsverket över våra klimatpåverkande utsläpp. Sedan 1990 har utsläppen minskat med 25 procent, men nu börjar kurvan plana ut allt mer: Jämfört med 2014 är det en minskning med mindre än 1 procent.

Enligt Oskar Larsson är den främsta förklaringen transportsektorn.

– Bilarnas bränsleförbrukning har minskat men samtidigt har förbättringarna ätits upp av att vi har kört mer och transporterat mer. Även övergången till biobränslen har skapat klimatvinster. Nu räcker det inte till längre, säger han.

Transporterna står för ungefär en tredjedel av alla utsläpp, där ingår även flyget vars utsläpp ökar. Att vända trenden är den stora utmaningen mot ett hållbart samhälle, enligt Naturvårdsverket.

Oskar Larsson menar att lösningarna redan finns, men att det måste till medvetna val.

– Det handlar om val av färdmedel som att åka kollektivt där det är möjligt, och att välja bränsle-snåla bilar, säger han.

En hållbar stadsplanering är en annan viktig faktor som innebär att man bygger för energieffektivare transporter.

Industrins utsläpp har minskat med 22 procent sedan 1990, men även där behöver man göra mycket mer för att åstadkomma en klimatneutral industri. Oskar Larsson nämner ett stärkt europeiskt handelssystem för utsläppsrätter och mer forskning.

– Det krävs delvis teknik som inte finns på plats i dagsläget, säger han.

Förutom utsläppen inom Sveriges gränser mäter Naturvårdsverkets rapport även det vi konsumerar oavsett land. Här är bilden annorlunda och visar en ökning på 50 procent de senaste 20 åren. Orsaken är att vi reser mer utomlands och har en ökad import av livsmedel.

Sveriges miljöarbete innebär även internationella åtaganden. Oskar Larsson framhåller vikten av att länderna jobbar för att stärka sina åtaganden, och det gäller även för Sverige.

– Förutsättningarna är bra men nu är det verkstad som gäller. Även som privatperson kan man påverka mycket själv till exempel med val av transporter, säger han.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“Expert: Tveksam nytta av influensaskydd för friska

Personer som är under 65 år och är friska i övrigt har liten nytta av att vaccinera sig mot influensan. Skyddseffekten är relativt dålig och de allra flesta blir inte svårt sjuka.

Influensan är här, även om den riktigt stora smittspridningen inte tagit fart ännu. Eftersom det tar cirka två veckor innan vaccinet verkar är det hög tid att vaccinera sig. Om du inte tillhör en riskgrupp måste du betala vaccinationen själv, om inte din arbetsgivare gör det. Men vad är egentligen nyttan med att vaccinera sig?

– Om du tillhör en riskgrupp finns en stor nytta, för både dig själv och samhället som helhet. Om detta finns det en bred vetenskaplig konsensus. Om du däremot inte tillhör en riskgrupp är nyttan definitivt mer tveksam, säger Anders Tegnell, statsepidemiolog på Folkhälsomyndigheten.

Dels, säger han, är influensa inte en farlig sjukdom för de allra flesta, om du inte tillhör en riskgrupp, dels är effekten av vaccinet inte den bästa.

– Skyddseffekten kan variera mellan 30 och 70 procent, beroende på hur väl vaccinet matchar det aktuella viruset. Så det finns en stor förbättringspotential, säger Anders Tegnell.

Men om jag är relativt ung och frisk och min arbetsgivare erbjuder en spruta, bör jag ta erbjudandet?
– För din arbetsgivare finns det nog en poäng, men för dig handlar det mer om du är beredd att vara hemma från jobbet några dagar eller inte. Man kan bli svårt sjuk, men det är ovanligt, säger Anders Tegnell.

Är du själv vaccinerad? – Nej, jag tillhör inte en riskgrupp. **TT “**

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“Birgitta Forsberg: Stenbecks kista är tom – då surnar relationerna

Cristina Stenbeck sitter med en drös internetbolag som behöver pengar. Inte konstigt att relationerna surnar.

Förra veckan fick Kinneviks vd Lorenzo Grabau sparken på dagen.

Som ung, stilig student spelade han mot den australiska skådespelerskan Nicole Kidman i den romantiska filmkomedin ”Un’ Australiana a Roma”.

Lorenzo Grabau drogs tidigt till de rikas glamorösa värld. Han gifte sig med den synnerligen förmögna schweiziskan Sabrina Bodmer.

När Jan Stenbeck gick bort 2002 fick dottern Cristina kontakt med Lorenzo Grabau på investmentbanken Goldman Sachs i London.

År 2011 placerade Stenbeck honom i mediebolaget MTG:s styrelse. Två år senare fick han fler uppdrag i sfären, bland annat i Kinneviks styrelse.

I samma veva fastnade Cristina Stenbeck för internetbolag. Hennes far hade stöpt om sfären från skog och stål till telefoni och medier. Hon hade sökt sig fram inom jordbruk i österled, mikrolån, medier och internetbolag.

Men då Groupon, som säljer rabatterbjudanden på nätet, började flyga blev det nätet för hela slanten när det gällde nya investeringar.

Redan 2007 hade hon träffat tysken Oliver Samwer, som senare gjorde sig känd för sin aggressiva ledarstil, bland annat med prat om ”blitzkrieg” och att kunna gå i döden för företaget. Cristina Stenbeck började göra affärer i internetbolag med bröderna Samwer.

I slutet av år 2013 sålde Kinnevik sina aktier i skogsbolaget Billerud Korsnäs. Jan Stenbeck ville inte sälja Korsnäs eftersom kassakon utanför Gävle hjälpte honom att investera i nya bolag. Men nu skulle teleoperatören Millicom och mediebolaget MTG finansiera nya internetbolag.

Lorenzo Grabau tog allt större plats och trängde ut Kinneviks vd Mia Brunell Livfors, som slutade. Våren 2014 tog Grabau vd-jobbet. Kritiken var stark. ”Inte vassaste kniven i lådan”, ”Ingen operativ erfarenhet”, ”Paketerar bara tjusig yta utan innehåll”.

Grabau satsade alla pengar på ett kort. Internet. Han noterade den tyska nätklädhandlaren Zalando och den tyska nätinkubatorn Rocket Internet. Två bolag där även bröderna Samwer var involverade. Dessutom sålde han den ryska köp- och säljsajten Avito.

Men år 2015 var internetbolagen inte lika hajpade längre. Då marknaden kärvade skar det sig mellan Kinnevik och Samwers. I våras öppnade Lorenzo Grabau i DN för att Kinnevik kan sälja aktierna i Rocket Internet.

Att Kinneviks aktie inte gick särskilt bra hjälpte inte upp relationerna hemmavid.

På Kinnevik hade Lorenzo Grabau gjort sig impopulär. Han uppfattades som arrogant när han hårt drev igenom sin uppfattning. Och som osäker när han några dagar senare ändrade sig. Allt enligt en av DN:s källor. En annan talar om ”management by terror” från både Stenbecks och Grabaus sida.

Men Cristina Stenbeck höll Lorenzo Grabau om ryggen, trots att de båda haft gräl där italienaren, enligt en av källorna, påpekat att han inte bara är vd utan även investerare. Den 30 november i år ägde han aktier för drygt 220 miljoner i Kinnevik. Både Grabau och Stenbeck sägs ha häftigt humör och internt har spekulationerna om ett vd-byte pågått i månader. En kandidat sägs vara MTG:s vd, dansken Jørgen Madsen Lindemann.

Nu sitter Cristina Stenbeck med en drös internetbolag som behöver pengar. Några måste troligen säljas. Frågan är vad prislappen blir.

Inte blir situationen lättare av att Cristina Stenbeck i våras släppte ordförandeklubban i Kinnevik till sydafrikanen Tom Boardman. Hon pratade om att hon ville ha en friare roll och i november födde hon sitt fjärde barn, den första sonen. Men en huvudägare som är vanlig ledamot kan bli en mötesförstörare av rang.

– Det har aldrig funkat och kommer inte att göra det den här gången heller, säger en näringslivsveteran med fingertoppskänsla.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“Håll koll – då kan du ångra din nätklapp

Är din nätköpta julklapp oönskad gäller det att hålla koll på när du hämtade ut paketet. Ångerrätten på 14 dagar gäller från det att du fick varan i din hand. – Men företag kan ha gene-rösare villkor än vad lagen kräver, säger konsument- vägledaren Janet Eklund.

Vid köp på distans inom EU-länder – exempelvis på internet eller via en telefonförsäljare – har konsumenter enligt lag 14 dagar på sig att ångra ett köp. Dagar som börjar ticka när varan tas emot.

– Om du ångrar ditt köp ska man skriftligen meddela företaget detta och det ska ske inom de här 14 dagarna, säger Janet Eklund, vägledare på Konsumentverkets sajt Hallå konsument.

Men om en julklapp hämtas ut mer än två veckor före julafton och mottagaren inte vill ha klappen – då finns ingen möjlighet till ångerrätt?

– Det skulle kunna vara en risk. Men företag kan ha generösare villkor än vad lagen kräver, det är inte ovanligt. Men det är helt frivilligt från företagets sida. Då får man vara noga med att läsa villkoren och se vad man har rätt till, säger Janet Eklund.

Det är säljaren som ska informera om din ångerrätt.

– Har man inte fått den informationen kan den ångerfristen förlängas och den fristen kan förlängas till ett år om man inte har fått rätt information, säger Janet Eklund.

Vid köp direkt i en butik gäller inte ångerrätten. Det är upp till varje butik att erbjuda sina kunder öppet köp eller bytesrätt.

– Det är vanligt att butiken erbjuder öppet köp eller bytesrätt, men det är inget man kan kräva. Då kan det vara så att du inte får öppna förpackningen. Se till att vad som gäller står på kvittot, säger Eklund.

Vad gäller vid köp av rea-varor?

– Samma regler gäller. Även då gäller ångerrätt för distansköp. Vid rea i en butik kanske man inte erbjuds öppet köp eller bytesrätt, men det får man vara uppmärksam på.

TT "

"**Fakta. Ångerrätt**
Den lagstadgade ångerrätten gäller i 14 dagar när du handlar på distans eller utanför ett företags affärslokal inom EU, Norge och Island. Inom denna tid ska du skriftligen meddela företaget att du vill ångra ditt köp. Säljaren har en skyldighet att berätta om dina rättigheter.
Både öppet köp och bytesrätt samt tidsfristen för detta är helt frivilligt från butikernas sida.
Källa: Konsumentverket "

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

"Svenska exportföretag optimistiska

En ny undersökning visar på en optimistisk framtidssyn hos svenska exportföretag. Inte heller finns tecken på oro kring handeln med Storbritannien.

Trots en orolig omvärld med politisk och ekonomisk osäkerhet räknar svenska företag med en positiv utveckling. Det framgår i Exportkreditbarometern, som är en sammanställning av en undersökning där över 200 svenska exportföretag har deltagit. Undersökningen presenteras av statligt ägda Svensk Exportkredit (SEK), som hjälper svenska exportbolag med finansieringslösningar.

– Det har hänt mycket under hösten men exportföretagen förväntar sig ändå en stark utveckling framåt. Jag tror att företagen har god anpassningsförmåga till verklig-heten och till förhållandena som råder, säger SEK:s utlåningschef Jane Lundgren Ericsson.

Från den senaste mätningen i juni ökade exportkreditindex (EKI) från 54 till 58, där ett index över 50 indikerar på en förbättring. Den nya siffran antyder enligt Jane Lundgren Ericsson att företagen tror på exporten och även på möjligheten till att få finansiering.

I undersökningen anger åtta av tio bolag att de bedriver handel med Storbritannien. Anmärkningsvärt kan det därför tyckas vara att en klar majoritet av företagen anger att de inte förväntar sig någon förändring i handeln med Storbritannien det kommande året. Bland de mindre bolagen är det fler som tror att handeln kommer att öka än som tror att

den kommer att minska. En förklaring kan vara att större företag ligger före i planeringen, menar Jane Lundgren Ericsson.

– Egentligen kan man säga att båda grupperna tror på en mer eller mindre oförändrad handel med Storbritannien de kommande tolv månaderna. De stora bolagen kanske har hunnit tänka lite längre på den här frågan och har hunnit vidta fler åtgärder.

Kan siffran indikera att små bolag inte har insett konsekvenserna som kan följa efter Brexit ännu?

– Ja, så skulle det kunna vara men jag kan inte riktigt spekulera kring det.

I rapporten framgår det att små och medelstora bolag upplever att prisbilden för finansiering har blivit dyrare, medan stora bolag tycker att den har blivit mer fördelaktig. Skillnaden i uppfattning tror Jane Lundgren Ericsson beror på att stora företag kan välja mellan fler finansieringsformer.

– Det är framför allt kapitalmarknaden som har gjort att företagen har haft en gynnsam finansieringssituation. Kapitalmarknaden är inte öppen för de minsta företagen så de har inte den möjligheten. På det viset får de en annan prisbild.

Sammanställningen indikerar också att många företag tror att kostnaden för finansiering kommer att vara oförändrad eller att den kommer att öka.

– Jag tror att vi har sett botten på finansieringskostnaden och att den måste vända uppåt, säger Jane Lundgren Ericsson.

Ida Yttergren ida.yttergren@dn.se “

“**Fakta. Så gjordes undersökningen**

I undersökningen deltog totalt 213 företag med en exportvolym på minst 25 miljoner kronor och en exportandel på minst 50 procent.

I gruppen stora företag deltog 125 stycken. I gruppen små och medelstora företag deltog 88 stycken.

Svarsfrekvensen i undersökningen låg på 50 procent.

Intervjuerna gjordes av Markör marknad och kommunikation mellan den 17 oktober och 14 november.

Källa: Svensk Exportkredit “

Idé & Kritik 5 december

Lars Linders grötrim

Tryggare kan ingen vara än vår lilla mänskoskara,
varför ängslas för klimatet när vi har patriarkatet?
Ty med Putin, Trump och andra kan vi lugnt på jorden vandra
om så världens grunder skälva. Men så har vi valt dem själva.

Mynten räcker inte till kabinettets ockerhyra

Blind politik.

Tecknare för Dawit

Flykten från liberalismen, del 1. Mattias Hagberg om en ideologisk vändning på GP

"Ur ett klickperspektiv var värvningen av Alice Teodorescu en lyckträff. Sedan hon tog över har intresset för GP:s ledarsida exploderat. Teodorescus koppling till Göteborg och till tidningen i övrigt är däremot svag."

"Under andra världskriget stod han upp för de värden som gjort liberalismen till en av världens mest framgångsrika ideologier: öppenhet, tolerans och pluralism. Torgny Segerstedt blev stadens hjälte."

Så dör det liberala arvet i Göteborg

Vad är det som händer med det svenska opinionsklimatet? Håller liberala ledarsidor på att falla för högerpopulismens sirensånger? I tre artiklar undersöker författaren **Mattias Hagberg** ett värderingsskifte. I dag: GP:s ledarredaktion under Alice Teodorescu.

Mattias Hagberg.

Idé & Kritik 6 december

Lars Linders grötrim

Det strålar en julbock, förunderligt klar, i Gävle på torget den står.
Den brunnit i staden i talrika dar och återuppstår varje år.
När dagen blir mörk och när snön går i glopp, då tänder nån brasan
och värmer vårt hopp. Ty där ljuset är, är ju jul. Där är jul!

Schneider skulle vara ett omedvetet djur

Maria Schneider.

Tecknare för Dawit

Flykten från liberalismen, del 2. Mattias Hagberg om Expressen Ledare

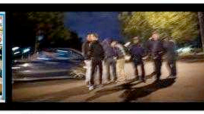

"Expressens ledarredaktion har överhuvudtaget en tendens att sätta likhetstecken mellan kriminalitet och förorter. Den har till och med uppfunnit ett eget ord för att beskriva saken: "förortsvåldet" och kopplar det ofta till invandring och integration."

"Konservativ var det absolut sista tidningen ville bli kallad. Ett exempel är den före detta chefredaktören Bo Strömstedts djupa engagemang för sjuåriga Nadina Imamovic från Bosnien. När hon skulle utvisas förde han en enveten kamp för hennes sak."

Ständigt krisläge på Expressens ledarsida

Vad är det som händer med det svenska opinionsklimatet? Håller liberala ledarsidor på att förlora kursriktningen? I tre artiklar undersöker författaren **Mattias Hagberg** ett värderingsskifte. I dag: Expressens ledarredaktion.

Mattias Hagberg.

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“Förvirring. Korten blandas bort i debatten

Den politiska omsvängningen hos borgerliga storstadsledarsidor är onekligen intressant. Alla som läser dem har rimligen sett förändringen, ofta från socialliberalism till en ny, hårdare linje med stort fokus på problemen med invandring.

En granskning likt Mattias Hagbergs är därför ett utmärkt initativ (se DN 5/12 och 6/12). När skedde skiftet, vilka kopplingar finns till de politiska omvälvningarna i världen, vad består skiftet egentligen i? Ledsamt nog är det inte det Hagberg gjort, åtminstone inte särskilt effektivt. Dessutom blandar han ihop begreppen så att det blir närmast omöjligt att förstå, mer än som moralisk utsaga att tidningarna tidigare var snälla och nu är dumma.

Göteborgs-Postens positionsförflyttning är en av de mest omskrivna i svensk modern mediehistoria och oftast skrivs den personcentrerat just kring den politiska redaktören Alice Teodorescu. GP har förvisso ändrat linje, men Hagberg tycks tro att den gamla göteborgsliberalismen var ”klassisk liberalism”. Säg det till John Locke.

Inte heller är konservativa nödvändigtvis mot invandring, som Hagberg tycks utgå från när han etiketterar dessa föränderliga borgare. Om vi tittar på KD:s gamla kärnväljare, frikyrkotanter från Småland, var de ofta både uttalat konservativa och aktiva flyktingvänner. De utgick från det konservativa påbudet att hjälpa dessa våra mest behövande.

Det vi dock ser inom både borgerligheten och vänstern är hur invandring blir en alltmer central fråga för hur människor grupperar sig. Vissa borgerliga dras mot en konservatism där invandring ses som hot mot hela samhällets ordning. Ofta finns här nationalidentitära drag, men ibland är det snarare den socialliberala välfärdsstaten som hotas utifrån. Andra har hamnat i det Per Svensson beskrev i ”Därför hatar alla liberaler”, att liberalismen bär ett frö till sin egen motsats. Man älskar frihet, tolerans, jämställdhet så högt att man inte kan acceptera dem som inte gör det. Låt oss kalla det Pim Fortyun-liberalismen, efter den homosexuelle antimuslimske holländske politikern.

Ytterligare andra drivs primärt av att vara emot vänstern och för makten, och eftersom det bara är ihop med SD borgerligheten enkelt kan nå elektoral framgång är man beredd att hålla för näsan. Många argumenterar också praktiskt, att situtationen förra hösten var ohållbar och det måste till ett s k andrum.

Om man som jag vill motverka allt det här är det viktigt att förstå vad det handlar om. Och det är relevant att ledarsidor gått från säg optimistisk entreprenörsentusiasm till att lägga huvuddelen av sitt utrymme på påstått invandringsrelaterade kriser. Helheten har betydelse, oavsett om varje enskilt fall kan vara upprörande på riktigt.

Men korrekta begrepp och analyser är också centralt. Inte minst om man undrar över vart vi ska härnäst. Det finns reella problem med svensk bostads- och arbetsmarknad som blixtbelysts senaste åren, men hur vill flyktingstopp-vurmarna lösa dem? Konkreta förslag kommer från motståndare till stoppet, som centerpartiet, men inte så värst från de svängande borgerliga opinionsbildarna. Var inte tanken att andrummet de argumenterat så starkt för skulle användas till något? För syftet kan väl inte ha varit bara att stänga gränsen.

Isobel Hadey-Kamptz är journalist och författare. Hennes senaste bok är ”Frihet och fruktan – tankar om en ny liberalism” (2011).

Isobel Hadley-Kamptz “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“ <u>När händerna bara skakar</u>

Brukar händerna darra så att du spiller ut kaffet? Är du ”bara” nervös, har du redan fått i dig för mycket koffein eller kan darrhäntheten bero på någon sjukdom? Neurologen Anders Johansson förklarar skillnaden.

De flesta har varit med om att händerna, och ibland andra delar av kroppen, darrar. Det händer när vi är nervösa och rädda, eller när vi till exempel druckit för mycket kaffe, eller är ”dagen efter”. Det kallas för förstärkt fysiologisk tremor, och bakom ligger en ökning av stresshormon som ”hetsar upp” nervsystemet.

Men cirka 5 procent av befolkningen över 60 år drabbas av ihållande darrningar, eller tremor som det heter på läkarspråk. Då talar man om ”essentiell tremor”, ett ofarligt och ärftligt tillstånd som faktiskt kan börja redan i barn- och ungdomen, även om det är mycket vanligare hos äldre.

– Det är ovanligt att det börjar mellan 20 och 50 års ålder, säger Anders Johansson, sektionsöverläkare vid neurologmottagningen på Karolinska universitetssjukhuset i Solna. De som drabbas tidigt gör det oftast före 20. Efter 50 blir det allt vanligare med stigande ålder.

De flesta med essentiell tremor har inga större problem, de kanske inte ens söker läkare, säger Anders Johansson.

– Men för vissa med kraftiga symtom kan det bli jättejobbigt, inte minst socialt. Och även hos personer med essentiell tremor blir skakningarna värre när de är spända och nervösa, så det kan bli en ond cirkel.

Oftast är det händerna som darrar vid essentiell tremor men även till exempel huvudet eller rösten kan drabbas.

Många som märker att händerna börjat skaka är oroliga för att de har fått Parkinsons sjukdom, en kronisk neurologisk sjukdom som drabbar ungefär 1 procent av befolkningen över 60 år, framför allt män. Fast där är darrningar ofta det minsta problemet, säger Anders Johansson.

Det viktigaste symtomet vid Parkinson är att rörelserna blir långsammare och svårare att sätta i gång, och att musklerna blir stela och tröga.

Ett annat sjukdomstillstånd som kan ge skakningar är hypertyreos, det vill säga överproduktion av sköldkörtelhormon. Det stressar kroppen så att hormonerna adrenalin och noradrenalin ökar, vilket leder till darrningar precis som när vi blir nervösa och rädda. Men också vid hypertyreos finns oftast andra symtom samtidigt, som värme-känsla och viktförlust.

Även multipel skleros, ms, och en del mindre vanliga neurologiska sjukdomstillstånd kan ligga bakom tremor.

– Det kan ibland vara svårt för läkare i primärvården att avgöra vad skakningar beror på, säger Anders Johansson. Handlar det om nervositet och mycket koffein, om essentiell tremor eller om någon

bakomliggande sjukdom? Vi får ofta remisser där frågeställningen är Parkinson, men där vi snabbt ser att det handlar om essentiell tremor.

Vilken typ av darrningar det handlar om kan vara vägledande. Vid essentiell tremor är det framför allt vid rörelse som skakningarna kommer, som till exempel när man lyfter en kopp eller för ett glas till munnen. Man brukar också darra när man intar en viss ”hållning”, exempelvis håller upp en tidning framför sig.

– Typiskt vid essentiell tremor är också att en liten dos alkohol lindrar symtomen, säger Anders Johansson.

Vid Parkinsons sjukdom är det mest typiska att skakningarna kommer när kroppen är stilla, som när händerna vilar i knät.

När ska man då söka läkare för sina ihållande darrningar?

– Det är väl lika bra att gå och kolla vad det handlar om, tycker Anders Johansson. Besvärande essentiell tremor går att behandla och skulle skakningarna bero på någon sjukdom så ska ju den behandlas.

De flesta som upplever att deras essentiella tremor är ett problem är hjälpta av betablockerare, en vanlig medicin som tidigare var förstahandspreparat vid högt blodtryck. Medicinen begränsar effekterna av adrenalin, som förvärrar skakningarna.

Men för den lilla grupp som har mycket svåra symtom och inte har hjälp av mediciner finns en neurokirurgisk operationsmetod, DBS (deep brain stimulation). Då placeras en elektrod, kopplad till en neurostimulator, i hjärnan.

– Operationerna hjälper väldigt bra, säger Anders Johansson. Men innan det blir aktuellt ska man noga prova med de läkemedel som finns. Alla operationer innebär risker, i det här fallet handlar det framför allt om infektion och blödningar.

Den fysiologiska tremorn, det ”normala” darrandet som ökar när man blir nervös, kan man ofta inte göra så mycket åt. Men det kan alltså förstärkas av kaffe, nikotin och bakfylla, och även av många läkemedel, exempelvis vissa medel som används vid astma och vid psykiatrisk sjukdom .

Det händer att personer som lätt blir darriga av nervositet tar betablockerare när de ska ”framträda”, kanske hålla tal eller spela på en konsert, för att minska symtom som hjärtklappning och skakningar. Men det finns också metoder inom bland annat kognitiv beteendeterapi som kan minska rampfebern. Och för många blir nervositeten mindre med tid och ökad erfarenhet.

– Det klassiska vid föreläsningar är den skakande röda laserpekaren som visar hur spänd föreläsaren är, säger Anders Johansson.

– En gång för länge sedan skulle jag hålla ett föredrag på engelska, jag var nervös och hade världens adrenalinpåslag. Jag visste att jag inte skulle använda laserpekaren, för att inte visa hur nervös jag var. När jag skulle peka använde jag hela armen i stället – med resultat att hela armen skakade mycket tydligt.

Malin Nordgren malin.nordgren@dn.se “

“ **Fakta. Skakningar och darrhänthet**

I kroppen finns muskler som hela tiden försöker hålla kroppen lagom spänd. De styrs av nervsystemet, och när nerverna inte kan hålla precis rätt spänning uppstår darrningar, tremor.

Det kan vara tillfälligt, som vid påverkan på nervsystemet av stresshormoner när man är rädd och nervös, eller har fått i sig för mycket av exempelvis koffein eller nikotin.

Även hypertyreos, för mycket sköldkörtelhormon, kan ge tremor genom ökad frisättning av stresshormoner.

Mer långvarig tremor kan handla om en rubbning eller skada i nervsystemet och vara ett symtom på sjukdomar som Parkinson och ms. Också stroke eller skallskador kan leda till tremor.

Exponering för neurotoxiska ämnen som bly och kvicksilver kan ge tremor, och darrningar kan också vara en biverkning till exempelvis cytostatika.

Essentiell tremor är en vanlig orsak till darrningar, ofta i händerna. Det är vanligast efter 50 års ålder, och tros vara en ofta ärftlig rubbning i nervsystemet. Det är inte farligt men kan i svåra fall vara mycket besvärande för den drabbade.

Typiskt för essentiell tremor är att skakningarna kommer vid rörelse, när man till exempel lyfter en kopp, eller när man intar en ”ställning” som att hålla upp en tidning framför ansiktet.

Källa: Vårdguiden, Spesamgruppen för neurologi inom Stockholms läns landsting “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“Landstinget riskerar 30 miljoner i böter

Stockholms läns landsting riskerar 30 miljoner kronor i böter för otillåtna upphandlingar. Konkurrensverket anser att landstinget brutit mot lagen vid förlängning av vårdavtal.

I takt med att sjukvård flyttas ut från akutsjukhusen i samband med öppnandet av Nya Karolinska, har landstinget förlängt vårdavtal i stället för att upphandla dem på nytt. Nu har Konkurrensverket synpunkter på förfarandet, och Stockholms läns landsting riskerar upphandlingsböter på cirka 30 miljoner kronor.

– Det här är tyvärr inte helt oväntat. Vi har en upphandlingsplan, men vi har valt att förlänga avtalen för att säkra vården för patienterna under tiden som vården flyttas ut. Våra motiv är att vi vill säkerställa en bra utflytt, säger Mikael Borin, biträdande hälso- och sjukvårdsdirektör för Stockholms läns landsting.

Även finanslandstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M) säger att landstinget måste bättra sig.

– Frågan ska först prövas rättsligt, men att Konkurrensverket har uppfattningen att vi har gjort fel visar att vi måste bli bättre på våra upphandlingar, säger finanslandstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M) i ett pressmeddelande.

– Det första uppdrag vår nya landstingsdirektör Malin Frenning fick när hon tillträdde den 1 december var att omgående ta tag i frågan om

våra upphandlingar. Detta är en prioriterad fråga för hela landstinget, fortsätter Rosdahl.

DN har tidigare uppmärksammat att SLL återkommande anmälts av Konkurrensverket för otillåtna upphandlingar. Landstinget har sedan 2013 betalat 15,4 miljoner kronor i upphandlingsskadeavgift efter domstolsavgöranden.

Denna gång handlar det om tre vårdavtal som Konkurrensverket slår ner på: i radiologi och avancerad kirurgisk och medicinsk vård som myndigheten bedömer som otillåtet förlängda.

– Vi har gått igenom alla våra vårdavtal och bedömt att det är ett 30-tal avtal som vi inte hinner upphandla i tid. Därför har avtalen förlängts, säger Mikael Borin.

Skriftväxlingen mellan landstinget och Konkurrensverket pågår, men landstinget ser små utsikter att vinna.

– Nej. Det är klart att vi hellre använt pengarna till något annat.

Anna Gustafsson anna.gustafsson@dn.se “

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

“ Stockholmselever tar vegotäten

En köttfri dag är nu standard i majoriteten av länets kommuner och vissa planerar för fler. Stockholms stad går emot trenden och flera skolor har själva rensat kött från menyn. På Globala gymnasiet på Södermalm är alla dagar köttfria.

Begreppet köttfri dag har gjort rekordsnabb resa från ifrågasatt miljöpåfund till klimatsmart mainstream på bara ett par år. En ökad medvetenhet om biffens höga växthusgaspris parat med Livsmedelsverkets rekommendation om begränsat köttintag till 500 gram i veckan har gett vegomat en oväntad skjuts.

I dag är köttfria dagar en självklar matriktlinje på majoriteten av Sveriges skolmenyer. Årets miljöbarometer från Aktuell Hållbarhet visar att hela 62 procent av länets kommuner har minst en köttfri dag i veckan på hälften av sina serveringar.

Förra året införde Lidingö en klimatsmart meny och rensade skoltallriken från både fisk och kött en dag i veckan efter påtryckningar från en majoritet av föräldrar och elever. Nu vill eleverna gå vidare.

– Det har varit väldigt uppskattat, gymnasieskolan Hersby driver på och vill utöka med ännu fler vegetariska dagar inför nästa upphandling. Om man ska nå fram är det viktigt att de som påverkas visar - vägen, mycket bättre än att politiker bestämmer, säger kommunalråd Carl- Johan Schiller (KD).

Sexton av länets 26 kommuner har gjort samma resa, men tio kommuner har liksom Nykvarn inga riktlinjer för att minska på köttet.

– Vi är inte riktigt där än, det här är köttbullelandet på många sätt. Vi är en ny kostenhet som jobbar aktivt med frågan och har diskuterat en

miljödag i stället för en köttfri dag. Om vi minskade på köttet skulle vi ha råd att köpa kött av bättre kvalitet, säger kostchef Jeanette Andersson.

Även Stockholms stad saknar köttriktlinjer. Trots att Miljöpartiet redan 2012 la en motion i fullmäktige om en köttfri dag saknas fortfarande reglering av köttandelen i skolmaten. I stadens miljömål står endast att andelen vegetariska livsmedel ska öka – liksom andelen ekologiskt kött. Det är en orsak till att Stockholm tappat sjätteplaceringen i miljörankingen av landets kommuner och ramlat ned till en sjuttonde plats.

– De flesta skolor och äldreboenden har redan köttfri dag utan att kalla det så. Därför har vi inte drivit det stenhårt. Klart att vi har som mål att minska på köttet, men vi kallar det inte en köttfri dag, säger miljöborgarrådet Katarina Luhr (MP).

Många skolor och förskolor i Stockholm har själva strukit kötträtter ur menyn en eller flera dagar i veckan, vissa inspirerade av stadens egen klimatsmarta kokbok. Globala gymnasiet på Södermalm är helvegetarisk sedan 2009 efter krav från eleverna.

– Vi är pionjärer och jag förstår inte varför inte Stockholms stad ställer om till helt vegetarisk kost direkt. Många elever väljer oss just för det vegetariska. Det kan finnas klasser som inte valt skolan, exempelvis språkintroduktion med invandrarelever, som kan känna ett motstånd i början, men det släpper snabbt, säger David Liebe, kock på Globala gymnasiet.

Det är tacofredag med sojafärs och rusning till matsalen på gymnasiet vars elever har rykte om sig att vara ”hipster, vänster och pk”, enligt dem själva, och dessutom går i strumplästen i skolan av -hygien- och miljöskäl. Av skolans 680 elever är drygt 60 procent vegetarianer, hela 60 elever är veganer.

– Jag var inte vegetarian innan jag började här men blev det. Det finns så många argument för vegetariskt och så många argument emot kött att det känns lamt att säga ”jag äter kött för att det är gott”, säger Kajsa Frisk, 17.

Eleverna är inte förvånade över att kommuner nu inför flera köttdagar.

– Jag tror att klimatfrågan förändrat attityden. Men också att människor har lärt sig att laga vegetariskt. Jag är själv lunchvegetarian, hemma äter jag det mamma lagar, säger Harald Adler, 17.

Pengarna skolan sparar på köttet går till att öka andelen ekologisk mat som i dag är cirka 45 procent. Matpengen ligger kring rikssnittet 11 kronor och eleverna ger unisont maten högsta betyg.

– Jag förstår inte vad folk är så rädda för, man kan ju ändå äta kött en gång om dagen hemma om man vill. Jag är Stockholmsvegetarian och äter fisk, mest för att jag inte orkar laga egen mat hemma. Många föräldrar vet inte hur man lagar vegetariskt, säger Hilda Wijkström, 17.

Flera elever har även påverkat matsedeln hemma.

– Mamma och pappa har blivit varannan-vecka-vegetarianer, de veckor jag bor hos dem. Jag är på väg att bli vegan. Det är så onödigt att äta kött och i Stockholm är det ju enkelt att välja vegetariskt, säger Ella Wendt Höjer, 16.

Vegonormen styr men på skolans Facebook uttalar sig ibland elever, alltid anonymt, att de gillar kött. Den kostymklädda matvärden som håller ordning i matkön tillhör minoriteten öppna köttfanatiker.

– Jag älskar kött, därför äter jag ute nästan varje dag. Här blir de flesta vegetarianer efter ett tag, men jag vill ha kött, även till frukost, säger Robertino Dabrowski, lärarassistent.

Jessica Ritzén jessica.ritzen@dn.se “

“**Fakta. Kommuner i länet med köttfri dag**
Källa: Aktuell Hållbarhet, inom parentes placering i kommunrankingen i landet, Livsmedelsverket

Har kommunen infört minst en köttfri dag i veckan i minst hälften av kommunens matserveringar (-eller minskat köttkonsumtionen lika mycket på andra sätt)? Inom parentes, plats på rankningen från årets miljöbarometer.

Kommun Köttfri dag
Botkyrka (51) Ja
Danderyd (50) Nej
Ekerö (186) Nej
Haninge (87) Ja
Huddinge (28) Ja
Järfälla (26) Ja
Lidingö (60) Ja
Nacka (143) Nej
Norrtälje (201) Ja
Nykvarn (225) Nej
Nynäshamn (75) Ja
Salem (204) Nej
Sigtuna (48) Ja
Stockholm (17) Nej
Sollentuna (19) Ja
Solna (161) Nej
Sundbyberg (56) Ja
Södertälje (49) Ja
Tyresö (98) Ja
Täby (35) Nej
Upplands-Väsby (3) Ja
Upplands-Bro (44) Ja
Vaxholm (45) Ja
Värmdö (166) Nej
Österåker (227) Ja
Vallentuna (233) Nej

2015
46 procent av länets skolor hade köttfri dag.
2016
62 procent av länets skolor har köttfri dag.

Köttets klimatpåverkan
Djurproduktionen står för nära 15 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser.
Typ av kött Utsläpp i kg växthusgaser per kg kött
Nötkött 23–39
Lammkött 13–22
Griskött 5–8
Kyckling 2–3

DN MÅNDAG 12 DECEMBER 2016

”Stockholm borde bli helt vegetariskt”

“Köttfria dagar kräver politiska styrmedel visar en färsk avhandling. Kampanjen Köttfri dag vill att Stockholms stad går före.– Med politisk vilja kan Stockholm ställa om till en helt vegetarisk stad, säger Jonas Paulsson på Köttfri måndag.

Han är högljudd talesperson för Kampanjen köttfri måndag och positiv till länets utveckling och anser att Stockholm borde ansluta sig.

– Det är extremt allvarligt att Stockholms stad inte beslutat att vara köttfritt till 2020. I Täby har elever infört köttfria dagar på skolor men politikerna nöjer sig med ekologisk och närproducerad mat. Vi kan inte slå oss till ro och tro att en köttfri dag på ett vårdhem är tillräckligt, säger Jonas Paulsson.

Var tionde svensk är vegetarian i dag och Köttfri måndag har länge drivit kravet på vegetariskt som norm – inte bara på kommunala matbord.

– Vi försöker speeda upp det till en vegonorm. Det är hög tid att gå från en köttfri dag till ett helt vege-tariskt Stockholm. Med politisk vilja kan man ställa om till att bli en vegetarisk stad, likt borgmästaren i Turin i Italien.

Forskaren Kajsa-Stina Benulic på Södertörns högskola har i en färsk avhandling studerat medierapporteringen kring köttets miljöpåverkan och hur fokusgrupper ser på köttfria dagar. Hon ser två läger.

– Dels de som menar att frivilliga konsumenter ska driva förändringen mot minskad köttkonsumtion och inte vill att politiker ska säga vad de får eller inte får äta. Dels de som menar att man aldrig kan åstadkomma genomgripande samhällsförändring med bara information och få människor att ändra beteende utan politiska styrmedel.

En ny studie från Oxford Martin School visar att om man följer globala köttriktlinjer på högst 300 gram kött i veckan minskar växthusutsläppen med 29 procent, med vegetarisk kost med 63 procent och vegansk kost med cirka 70 procent till 2050. Svensken äter cirka 40 kilo kött per år och även om mängden minskar är den djupt karvad i folksjälen.

– Kött är extremt kulturellt laddat och har traditionellt sett varit en viktig del av vår föda. Det blir väldigt personligt att gå in och reglera vad man får äta och ta bort något, mer kännbart än att införa förbud mot kemikalier.

Enligt avhandlingen lägger medier ansvaret för att minska köttets miljöeffekt på konsumenten snarare än att ställa politiker till svars.

– Min studie visar att man inte kan förlita sig på information som styrmedel för att ställa om köttproduktion och konsumtion att bli ekologiskt hållbar. Det krävs praktisk vägledning, hur man lagar vegetariskt, och politiska styrmedel som köttskatt eller köttfria dagar.

Jessica Ritzén jessica.ritzen@dn.se “

DN TISDAG 13 DECEMBER 2016

“**<u>När krisen kommer</u>**

Som ofta påpekats är Sverige inte landet Lagom utan en på flera sätt extrem nation. Långt från lagom är vår tendens till snabba svängningar i politiken. Detta har varit påtagligt inte minst vad gäller försvaret.

Under kalla kriget var de väpnade styrkorna mer eller mindre självförsörjande vad gällde mat, transporter och sjukvård. När muren föll hade det förstås varit galenskap att behålla ett försvar på samma höga nivå. Men Sverige gick alldeles för långt åt andra hållet och ställde oss mer eller mindre oförsvarade. För detta får vi sota i dag. Avståndet är långt mellan vår militära kapacitet och vad som vore önskvärt.

Lika sorgligt eftersatt som den militära beredskapen är den civila. Under kalla kriget hade Sverige ett totalförsvar och en krisberedskap med bland annat stora lager av livsmedel och bränsle. Riksbanken hade sedlar i reserv och ett ransoneringssystem fanns förberett ifall det värsta skulle hända.

Bara några år senare var det som att beslutsfattarna tyckte att den rimligaste förberedelsen är att blunda och be en bön. Historien var slut, Europa hade sett sitt sista krig. Snart sagt allt som Sverige hade byggt upp av beredskap monterades ner och skingrades. Jordbruket avreglerades. Senare kom EU-medlemskapet och det minskade hotet från omvärlden att leda till att statens planering av livsmedelsberedskapen helt upphörde.

Sedan slutet av 00-talet har dock omvärlden åter blivit allt osäkrare. Och rapport efter rapport visar att den svenska förmågan att hantera olika former av yttre hot – cyberattacker, naturkatastrofer, större terrordåd och rena krigshandlingar – är sorgligt otillräcklig.

En studie från 2013 av Institutet för jordbruks- och miljöteknik gör gällande att om dieselimporten skulle minska med hälften ”uppstår en situation där det inte är möjligt att hålla Sveriges befolkning ovanför svältgränsen”.

På måndagen refererade Sveriges Radio en rapport från SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, om hur lantbruket skulle klara en avspärrning. Där slås fast att Sverige tidigare hade tillräckliga lager av livsmedel och så kallat insatsmedel (till exempel gödsel) för att klara en avspärrning under flera år, men att ”det i dag inte finns vare sig beredskapslager eller organisationer som syftar till att organisera lantbrukare”.

Beroendet av diesel för transporter är så stort att enda chansen att i en kris driva produktion som liknar dagens är att ställa om till alternativa bränslen. Det vore ju fint även för miljön men knappast realistiskt under överskådlig framtid.

Mjölken kräver bland annat transporter till och från gårdarna – om den inte hämtas måste den hällas ut. Grisproduktionen är ”mycket sårbar för störningar i bränsletillgång” och kycklingproduktionen ”ohållbar” vid en längre kris. Vad gäller potatis och rotfrukter ser det bättre ut, bara vi kunde lära oss att äta allt, inte bara det som ser ut som på reklamen.

SLU-studien slår slutligen fast att produktionen av mat är beroende av hur andra aktörer klarar sig – däribland banker, dagligvaruhandeln och naturligtvis staten. Här finns sårbarheten i alla led. Banksystemet är beroende av att kortbetalningar fungerar, Ica och Coop har inga som helst lager utan är beroende av transporter. Och staten har alltså alltför länge eftersatt både planering och handling.

Våra beslutsfattare har agerat som att en stor kris är så osannolik att det inte är värt att investera för att skydda sig mot den. Det är ett tänkande som föregått många historiska katastrofer. Finland har klokt nog valt en annan väg och behållit ett totalförsvar med beredskapslager.

Tack och lov har den svenska byråkratins kvarnar nu börjat mala, om än sakta. Den 2009 instiftade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har varvat upp krisplaneringen och regeringen har åtminstone upp-dragit till andra myndigheter att se över beredskap och behov.

En samhällskris kan utlösas av mycket mer än krig eller blockader. Stormen Gudrun 2005 och snökaoset i Gävle 1998 är två tillfällen där Sverige var nära en allvarlig krissituation.

Som det är i dag har de svenska hushållen huvudansvaret för att klara av sitt eget behov av mat, dryck och värme när samhällsfunktionerna svajar. Den beredskapen är inte heller iögonfallande hög.

Vi behöver ett totalförsvar rustat att klara oväder, ofred och allt däremellan. Det kommer att kosta pengar och tid, men kostnaden för att inte göra något kan bli otänkbart hög.

DN 13/12 2016 “

DN TISDAG 13 DECEMBER 2016

“Kulturarvet marineras i politik

Plötsligt har det blivit viktigt för andra än SD att ta sig an det kulturella arvet. Men det är som om omfamningen från yttersta högern blir bemött av en annan omfamning, från vänster.

Kulturminister Alice Bah Kuhnke presenterade i slutet av förra veckan en ny kulturarvspolitik. Lagrådsremissen omfattar över 200 sidor.

Det är länge sedan vi hade en kulturminister som var så engagerad i kulturarvsfrågor. Lite underligt är det också. För hon företräder ett parti som i sitt program har mycket lite att säga om detta. Å andra sidan, ointresse för kulturarv har Miljöpartiet gemensamt med nästan alla andra riksdagspartier, även borgerliga. Så egentligen är väl detta det nya: Alice Bah Kuhnke lyfter upp och betonar kulturarvet som ett eget och viktigt politikområde.

Lagrådsremissen kan ses som ett svar på att riksdagens tredje största parti Sverigedemokraterna har svenskt kulturarv som sin hjärtefråga. Plötsligt har det blivit viktigt även för andra att ta sig an detta – och inte låta SD ensamma spela första fiolen. Det är jag tacksam för. Men här finns också problem.

I konkreta detaljer handlar regeringsförslaget rätt mycket om organisa-toriska förändringar. Verksamheter ska grupperas om, en utredning om arkiv tillsättas och vissa myndigheter få i uppdrag att utarbeta nya strategier och policydokument.

Det finns inte mycket nya pengar i paketet. Men det innehåller en ny museilag som betonar museernas oberoende från politiken. Tjänstemän på offentliga museer ska kunna verka ”på armlängds avstånd” från politiken, heter det.

Men själva grundtanken – att stå fri från politiken – tycks vara marinerad i politik. En genompolitiserad omfamning från yttersta högern blir bemött av en annan omfamning, från vänster. Som om detta nyvaknade intresse för kulturarv egentligen inte handlar om historia, utan om politik.

Vid läsningen får jag intryck av att kulturarvet i den nya kulturpolitiken är något staten delar ut till folket. Och att kulturarvssektorn är ett universum av experter som skickar olika styrdokument mellan sig. Medan vanligt folk, en hoper tröga museibesökare, behöver bjudas in till ”medskapande”.

Organisatoriskt drar man ihop, centraliserar och skapar starkare sam-ordning. Riksantikvarieämbetet blir en bjässe i mitten och får centralt ansvar för museifrågor och fördelning av forskningsanslag till museer. Huvudansvaret för digitalisering flyttas också hit från Riksarkivet, där det tidigare legat. Specialkompetens om utställningsverksamhet sugs också upp av RAÄ, när Riksutställningar läggs ned.

Den som följt RAÄ vet att denna myndighet producerat en imponerande mängd tidsriktiga målformuleringar, oftast om vad andra bör leva upptill. Samtidigt som man lyckats haka av sig eget ansvar för konkreta verksamheter, exempelvis då man strypt de avdelningar som förut var viktiga kunskapsbanker om runstenar och kyrkor. I regeringens förslag skrivs glädjande nog mycket om kunskapsuppbyggnad. Återstår att se om det är mer än ord.

Statens historiska museum i Stockholm ska också bli större. Populära museer som berättar om adel, kungligheter och storfinans, som Hall-wylska, Skokloster och Livrustkammaren ska dras in i en ny historie-myndighet tillsammans med Historiska museet. Deras uppdrag blir att belysa politiska konflikter och sociala rörelser i Sveriges historia. Man kan undra hur det ska bli.

Uppseendeväckande dumma planer på att slå samman tre andra museer i Stockholm, Östasiatiska, Etnografiska och Medelhavsmuseet, skriver regeringen inget om. Förutom att chefen Ann Follin ska avgöra var museerna ska ligga. I nästa års budget får den exekutiva Folin 4 miljoner mer till Statens museer för världskultur.

Civilsamhällets alla organisationer – hembygdsrörelsen, minoritetsföreningarna med mera – får dela på en mindre förstärkning på 3 miljoner. För att ”dessa aktörer fullt ut ska kunna ta plats i kulturarvsarbetet”, som man skriver så vackert.

I skrivelsen från kulturdepartementet är de också i stort sett osynliga. Men jag saknar alla dessa ideella krafter som bär upp kulturavet av glädje och genuint intresse exempelvis inom hembygdsrörelsen med alla dess olika förgreningar. Det är som om man lägger fram en proposition om idrottspolitik utan idrottsutövare.

Men sina 450 000 medlemmar har hembygdsrörelsen fler deltagare än alla de politiska partierna tillsammans. De finns i stora och små lokalsamhällen runt om i landet, och är engagerade i att hålla liv i den egna ortens identitet och minne, ofta avfolkning till trots. Just nu driver man ett projekt som handlar om att rädda gamla gravstenar, bärare av minnen och personhistoria, innan de slängs bort av kyrkogårdsförvaltningarna. Samtidigt som man bidrar praktiskt till integration, och kan hjälpa människor som kommer nya till en ort att slå rot och känna sig hemma.

Hur berörs detta kulturarvsarbete av den nya kulturpolitiken? Det vill jag veta när diskussionen fortsätter. Efter lagrådsremissen kommer i vår en proposition att läggas läggs fram i riksdagen.

Maja Hagerman författare, vetenskapsjournalist och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN TISDAG 13 DECEMBER 2016

”Svensk rehabilitering unik i sin brist på fasta ramar”

“Allt fler långa sjukskrivningar. I rehabiliteringens B-lag lämnas de sjukskrivna åt sitt öde av chef och arbetsgivare. Det får fortgå helt enkelt för att det är möjligt. Jag föreslår att en bortre tidsgräns införs, att förslaget om arbetsgivarens medfinansiering realiseras samt att arbetsgivare med få sjukskrivna gynnas, skriver forskaren John Selander.

Sverige har fortsatta problem med sjukfrånvaron. Efter några år med historiskt låga nivåer pekar kurvorna åter brant uppåt. Problemet är inte antalet sjukskrivna. Under 2015 omfattade sjukförsäkringen 4,5 miljoner individer och under året var det endast 10 procent som någon gång erhöll sjukpenning. De flesta av dessa sjukfall var korta och relativt oproblematiska. Det är vad som återstår därefter som utgör problemet i svensk sjukfrånvaro – de många långa sjukfallen. På fem år har de långa sjukfallen fördubblats och idag har vi fler än 100 000 personer som har varit sjukskrivna längre än ett år. 7 av 10 är kvinnor, de allra flesta inom offentlig sektor.

Det finns ingen enkel förklaring till att de långa sjukfallen blir fler och längre. En förklaring är att psykiska diagnoser ökar, vilka generellt blir längre än andra. En annan är resursbrist på Försäkringskassan. Något som dock inte fokuserats i tillräcklig omfattning är det bristande stöd och hjälp som många långtidssjukskrivna får från sina arbetsgivare. Detta är allvarligt, då arbetsgivaren är den som bär huvudansvaret för sjukskrivnas rehabilitering och återgång i arbete.

Resultatet från en omfattande studie från 2016, baserad på data från kommunal verksamhet, visar att det bland långtidssjukskrivna (mer än 60 dagar) finns ett rehabiliteringens A- och B-lag. Tre av fyra tillhör A-laget och resten tillhör B-laget. I A-laget får man stöd och hjälp från chef och arbetsgivare. I B-laget är stödet närmast obefintligt. I A-laget är man mycket nöjd, i B-laget mycket missnöjd. Inte så många återfinns där emellan.

Studien visar att man i A-laget har kontinuerlig kontakt med chef och arbetsplats och upplever sin arbetsgivare som hjälpsam och professionell. Här återfinns oftare de med somatiska besvär och de som har en bättre självupplevd hälsa.

I B-laget är kontakten med chef och arbetsplats i bästa fall sporadisk och man känner sig inte välkommen åter till arbetet. I B-laget återfinns oftare de med psykiska besvär och de med sämre hälsa och arbetsförmåga.

Den bild som tonar fram är ett A-lag som får den hjälp och det stöd som behövs för att komma åter i arbete, medan B-laget lämnas därhän. B-lagets sjukfall rullar på, månad efter månad, utan några ambitioner från vare sig chef eller arbetsgivare om återgång i arbete. Men hur kan ett stort antal långa sjukfall tillåtas fortgå utan några rehabiliterande åtgärder? Ett enkelt svar lyder: därför att det är möjligt!

Svensk sjukförsäkring och arbetsrehabilitering utmärker sig internationellt genom att fasta ramar saknas. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivare och Försäkringskassa är oklar och då sanktionsmöjligheter saknas mot arbetsgivare som inte sköter sig, finns alltid möjlighet att strunta i rehabiliterande åtgärder. Och då försäkringen inte har någon tidsgräns är fortsatt sjukskrivning alltid en option.

Lyfter man blicken utanför rikets gränser ser man att Sverige i detta sammanhang är unikt. I övriga Europa och världen är ramarna tyd-

ligare. Individen är försäkrad mot inkomstbortfall, men endast under en begränsad tid, i regel max 12 månader. För arbetsgivare finns klara regler och incitament för att verka för en snabb återgång i arbete, både i form av piska och morot. Som piska kan nämnas att arbetsgivarens sjuklöneperiod ofta sträcker sig över 4-8 veckor. I Storbritanien är den 28 veckor och i Holland 104! Ett exempel på morot är differentierade arbetsgivaravgifter, där arbetsgivare som sköter sig får lägre kostnader och arbets-givare som missköter sig får högre. Så gör man i till exempel Australien.

I Sverige har vi inget av detta. Vi har en sjukförsäkring utan bortre tidsgräns, något vi är ensamma om i världen. För svenska arbetsgivare gäller två veckors sjuklön, vilket i ett internationellt perspektiv är en mycket liten självrisk. I de flesta länder i Europa och övriga västvärlden är sjuklöneperiod och annan medfinansiering väsentligt mer omfattande. Och svenska arbetsgivare som lyckas hålla nere sjukfrånvaron har ändå samma arbetsgivaravgift att betala.

Man kan ha olika ideologiska uppfattningar om ekonomiska drivkrafter, men att leva i föreställning att de inte påverkar beteenden är att blunda för verkligheten. Om man på allvar vill minska antalet långa sjukfall och öka antalet individer som kommer åter i arbete bör man inte bortse från detta verktyg. För svensk del finns flera möjliga vägar att gå.

Några förslag är att:

*** återinföra en bortre tidsgräns i sjukförsäkringen.** På så sätt skapas en yttre ram för involverade aktörer att förhålla sig till.

*** realisera huvuddragen i förslaget om medfinansiering** (departementutredning 2016:8). Huvudidén är att arbetsgivaren ska finansiera 25 pro-cent av sjukpenningen efter 90 dagars sjukskrivning. Forskning visar att medfinansiering påverkar arbetsgivaren i riktning mot ett effektivare arbete med rehabilitering. Omfattande kunskap finns också kring faktorer och arbetssätt som underlättar återgång i arbete, men vi vet att många arbetsgivare inte arbetar i enlighet med den kunskap som finns.

*** se över möjligheten att differentiera arbetsgivaravgifter** så att arbets-givare med få sjukskrivna på ett reellt sätt gynnas ekonomiskt. Det är djupt orättfärdigt att de många arbetsgivare som tar sitt arbetsmiljöansvar på allvar och arbetar professionellt med rehabilitering ska betala för arbetsgivare som i många avseenden struntar i arbetet med rehabilitering.

En tidsbegränsad sjukförsäkring infördes av Alliansen 2008 och togs, efter massiv kritik från arbetstagarhåll, bort av sittande regering 2016. Beslutet i augusti i år, att lägga förslaget om medfinansiering på is, föranleddes också det av en massiv kritik, men då främst från arbetsgivarhåll. Den officiella förklaringen till att förslaget inte realiserades var att parterna, genom avsiktsförklaringar, nu lovat bättring. Tillåt mig tvivla. Liknande ordalydelser har presenterats tidigare, och då utan att något har hänt i praktiken. Mycket talar för att krav om medfinansiering har bättre verkan än formulerade avsiktsförklaringar.

Förslaget ovan är i ett internationellt perspektiv modest, och syftet är inte att straffa ofta redan utsatta människor genom en hårdare ekonomisk styrning. Tvärtom! Forskning inom skilda discipliner visar tydligt hur viktigt det är att ha ett arbete att gå till. Annan, lika enhetlig forskning, visar på risken med utanförskap och stigmatisering. Mot denna bakgrund är det oansvarigt, oavsett politisk ståndpunkt, att inte nyttja de verktyg som finns för att motverka långa sjukfall och underlätta återgång i arbete.

John Selander, professor i Rehabiliteringsvetenskap, Mittuniversitetet “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“ Tillbaka till arbetet

Arbetsgivare är också människor, och människor svarar på incitament. Så långt har professorn i rehabiliteringsvetenskap John Selander rätt. I en debattartikel på tisdagens DN Debatt skriver han att bristen på incitament för att rehabilitera anställda leder till att människor blir kvar i sjukskrivning längre än nödvändigt.

Jämfört med andra länder har Sverige ett mycket generöst system, där det sedan i vintras saknas bortre tidsgräns i sjukförsäkringen och företagen endast står för sjuklönen de första 14 dagarna.

Sverige har också en sjukfrånvaro som präglats av höga nivåer och stora variationer över tid. Enligt ESO-rapporten ”Sjukskrivningarnas anatomi” som kom i vintras finns det ingenting som tyder på att dessa skulle vara kopplade till förändringar av hälsotillståndet eller till arbetsmiljön. Den troliga orsaken är i stället sjukförsäkringssystemets utformning och reglernas tillämpning.

För att försöka motverka sjukskrivningarna kom regeringen i våras med ett förslag om att arbetsgivaren ska stå för 25 procent av sjukpenningen efter 90 dagars sjukskrivning. Detta skulle enligt Selander göra att arbetsgivare ansträngde sig mer för att rehabilitera anställda som blivit sjuka.

Hans slutsatser bekräftas av ESO-rapporten. Där konstateras att ett utökat sjuklöneansvar ger arbetsgivaren starka incitament att få tillbaka anställda i arbete och därmed minskar uttaget av sjuklön.

Problemet är bara att företagen också får starka incitament att inte anställa den som löper risk att bli sjukskriven. Det är redan i dag svårt att få ett jobb för 58-årige Abdallah med hjärtsvikt. Om den framtida arbets-givaren också måste betala 25 procent av en eventuell sjukpenning lär det inte direkt bli lättare.

Som Selander tar upp i artikeln får de flesta redan i dag hjälp av sin arbetsgivare att komma tillbaka i arbete. För även utan medfinansiering av sjukpenningen så har arbetsgivaren kostnader för den som är sjukskriven. Produktiviteten minskar, vikarier ska rekryteras och läras upp.

Detta påverkar särskilt små företags lönsamhet och är ett incitament så gott som något att hålla medarbetarna friska. Föga förvånande påträffas i dag också de flesta långtidssjukskrivna där lönsamhet inte är drivkraften och ledningen alltid kan få mer pengar. Nämligen inom offentlig sektor.

Regeringen backade i augusti efter massiv kritik och la förslaget om utökat sjuklöneansvar för arbetsgivare på is. Professor Selander tror inte på parternas avsiktsförklaring om bättring och tycker att regeringsförslaget borde genomföras. Men han viftar bort invändningarna alldeles för lättvindigt. Man löser inte problem inom offentlig sektor genom att slå mot småföretag. Och en förbättring av sjuktalen är inget värd om den uppnås till priset av att stora grupper helt stängs ute från arbetsmarknaden.

I artikeln tar han emellertid även upp ett annat problem. Nämligen att det inte längre finns en bortre gräns i sjukförsäkringen. Den bortre gränsen infördes av den förra regeringen år 2008 och innebar att den

som varit sjukskriven i 2,5 år, med vissa undantag, fick sin förutsättning för arbete och sitt behov av stöd utrett av Arbetsförmedlingen.

”Utförsäkringen” gjordes till en valfråga och tidsgränsen togs bort av den nuvarande regeringen tidigare i år. Det låter bra att ”ingen som är sjuk ska tvingas att jobba”. Men långa sjukskrivningar blir i sig ofta en del av problemet.

Riksrevisionen har i en studie som presenterades på tisdagen jämfört två grupper med likvärdiga ärenden, där den ena fick sjukpenningen indragen, medan den andra fick fortsatt sjukskrivning. Tre år efter Försäkringskassans beslut fanns ingen hälsoskillnad mellan de båda grupperna.

Den som fått sin sjukpenning indragen ökade dessutom arbetsinkomsten samtidigt som sannolikheten att inom tre år ha lämnat arbetsmarknaden minskade. ”Utförsäkring” hade alltså enligt studien ingen effekt på hälsan, men positiv effekt på inkomst och arbete.

Resultaten bekräftas av andra studier som visar att tidsgränser tidigarelägger återgången i arbete och minskar antalet individer som är sjukskrivna i åratal. Det beror på tidsgränsen i sig, men också på att det blir tydligt att målet är att komma tillbaka i arbete.

Sjukskrivna är också människor, och människor svarar på incitament.

DN 14/12 2016 “

DN TISDAG 13 DECEMBER 2016

“ Reinfeldt backar inte om migrationen

Trots kritiken från flera tidigare medarbetare försvarar förra statsministern Fredrik Reinfeldt (M) den borgerliga regeringens migrationspolitik. – Jag fortsätter att tro att en öppen värld är bättre än en sluten värld, säger han.

Den tidigare Moderatledaren Fredrik Reinfeldt gjorde på måndagen ett av sina fåtaliga offentliga framträdanden i samband med att allianspartierna samlades i riksdagen för att i ett seminarium avhandla lärdomar från förr och samtidigt blicka framåt.

Den tidigare så hyllade M-ledaren har ifrågasatts från flera håll på senare tid, både från den nya partiledningen och från före detta medarbetare. Framför allt gäller kritiken den tidigare invandringspolitiken.

Fredrik Reinfeldt står fast vid den linje han drev under regeringsåren och påpekar att de problem han lyfte fram då gäller fortfarande.

– Jag fortsätter att tro att en öppen värld är bättre än en sluten värld. Jag fortsätter att tro att Europa har utmaningar som handlar om att vi behöver attrahera fler människor i arbetsför ålder. Det grundar jag i att vårt barnafödande är för lågt. Utan migrerande människor som kommer från andra länder så har vi sjunkande befolkningar i Europa. Det är en svår utmaning, säger Fredrik Reinfeldt.

Han undviker att svara på vad han tycker om att bland andra hans dåvarande statssekreterare Mikael Sandström gjort avbön för den förda migrationspolitiken.

– Jag tänker inte recensera gamla medarbetare. Jag är ytterst ansvarig för den politik som fördes och jag står för de beslut som fattades. Jag ser att vi i Sverige och Europa kommer att behöva föra diskussioner om att under ordnade former möjliggöra för människor att komma in i ett växande samhälle och säkra välfärden.

Han vill heller inte kommentera Moderaternas kursändring i invandringspolitiken.

– Anna Kinberg Batra får svara på hur hon ser på partiets utveckling, säger Fredrik Reinfeldt.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

DN TISDAG 13 DECEMBER 2016

“ Bopriserna stagnerar – med lokala undantag

Analys. Bostadspriserna stagnerar – det blir allt mer tydligt. Ändå spår sju av tio hushåll i storbanken SEB:s Boprisindikator att priserna kommer att stiga under det kommande året.

Förra veckan kom Statistiska Centralbyråns (SCB) Småhusbarometer. Jämfört med toppnote-ringen i augusti hade villapriserna i snitt fallit med 1 procent i november.

SCB:s statistik är bara den senaste i raden som visar att den höga prisökningstakt som Sverige har haft på bostäder under senare år nu har dämpats – rejält.

Svensk mäklarstatistik redovisar sedan flera månader tillbaka stagnerande priser i Stockholm och Göteborg. I centrala Stockholm har det genomsnittliga kvadratmeterpriset för bostadsrätter stått i stort sett still sedan förra hösten.

Trots att tecknen är tydliga är det hela 70 procent av de tillfrågade hushållen i SEB:s Boprisindikator, som presenterades på måndagen, som tror på stigande priser under det kommande året.

Det är förvånande. Visst finns det faktorer som man kan använda för att argumentera för fortsatta prissökningar – låga räntor och bostadsbrist – men faktorerna som talar emot är fler.

Tiden med kraftiga ökningar av bostadspriserna är över för denna gång. I vissa delar av landet minskar de till och med.

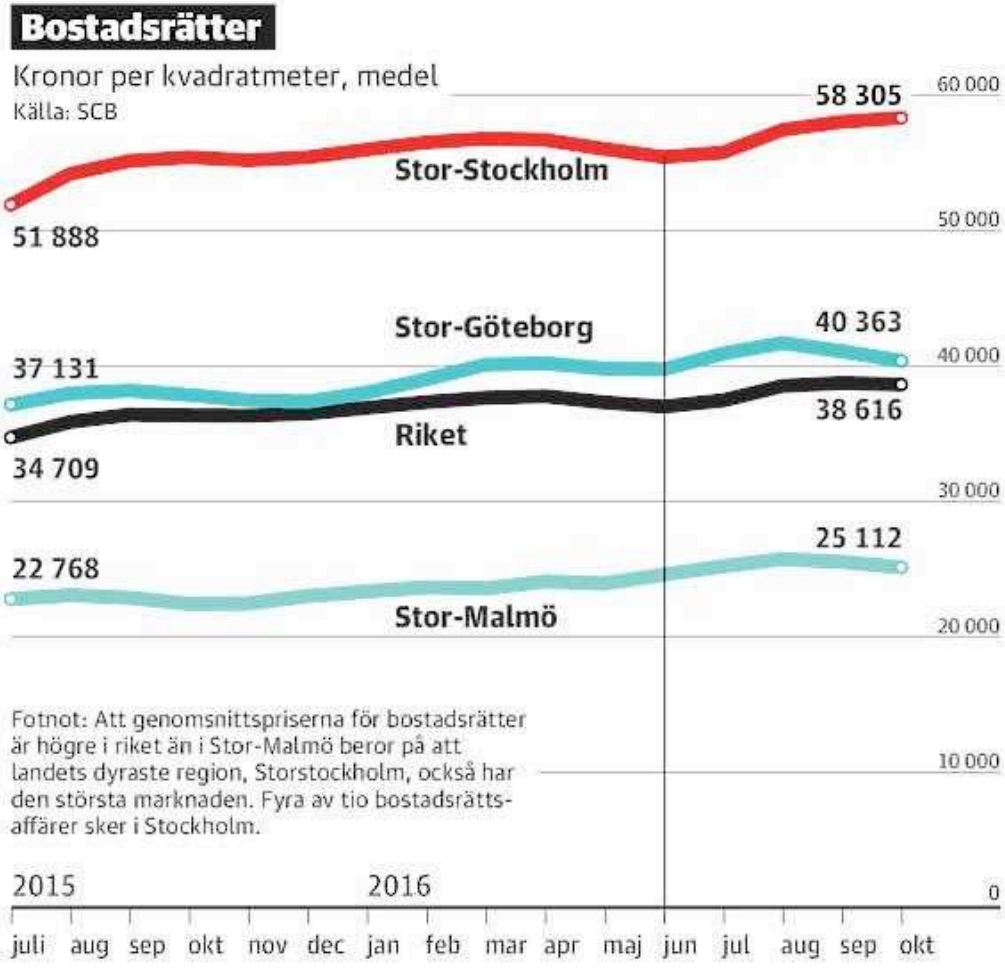

Även om räntorna är låga finns nu en press uppåt, i synnerhet på de långa marknadsräntorna, de som styr de fasta bostadsräntorna. Bostadsbyggandet har ökat vilket lär dämpa bostadsbristen. Bankerna har blivit allt tuffare när de ställer krav på låntagarna och priserna kan inte för alltid stiga mer än lönerna. På de dyraste platserna har vi sannolikt nått den nivå som marknaden klarar av.

Därmed inte sagt att det inte kan inträffa lokala prisrallyn. En djupdykning i Svensk mäklarstatistiks siffror på regional nivå visar att i flera residensstäder, till exempel Jönköping, har det skett procentuellt mycket kraftiga prisökningar. De kan säkert fortsätta ett tag till.

Den samlade bilden är ändå tydlig: de fantastiska prisuppgångar som vi sett de senaste åren är över.

Kan motsatsen inträffa, kan priserna falla? Ja, självklart. Det har också skett på sina håll, även om minskningen hittills är blygsam. Något ras i stil med 1990-talskrisen, är det dock inte fråga om – inte än i alla fall.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se Reporter “

DN TISDAG 13 DECEMBER 2016

“Klyftan växer på arbetsmarknaden

Klyftan växer sig rekordstor. Bland inrikesfödda råder i stort sett full sysselsättning, medan närmare var fjärde utlandsfödd är arbetslös. – Om man är ung och har gymnasieutbildning är det lätt att få jobb i dag, säger Arbetsförmedlingens analyschef Annika Sundén.

Totalt sjönk arbetslösheten i november med 10 000 personer till 364 000. Det innebär att arbetslösheten har sjunkit med 0,2 procentenheter till 7,6 procent jämfört med samma tid i fjol, enligt Arbetsförmedlingens statistik. Arbetslösheten bland svenskfödda är nu lägre än på länge, 4,2 procent.
– Vi är nära full sysselsättning, säger Annika Sundén. Men bland de utlandsfödda, speciellt från länder utanför EU, finns en annan bild av verkligheten.
– Saknar man gymnasieutbildning är det svårt att komma in på arbetsmarknaden. Bland de nyanlända saknar hälften gymnasieutbildning, många saknar till och med grundskola, säger Annika Sundén. Utbildning blir därför helt avgörande för de nyanlända. För de behövs, arbetsgivarna skriker på folk i väldigt många branscher.
– Vi har verktyg att ta till, nu har regeringen också aviserat mer utbildningsinsatser, säger Sundén.

I vissa kommuner som har tagit emot många flyktingar är arbetslösheten uppemot 50–60 procent. Och den kan stiga ytterligare.
TT “

“ **Fakta**.
Arbetslösheten bland svenskfödda är nu 4,2 procent och enligt Arbetsförmedlingen är det nära botten för vad som är möjligt att nå. “

DN TISDAG 13 DECEMBER 2016

“ Anhörighotell saknas för barnsjukvården på NKS

Nya Karolinska skulle förbättra vården för mycket svårt sjuka barn. Men möjligheten för familjer att övernatta är begränsad. Landstingsrådet Ella Bohlin (KD) har bjudit in till ett möte om ett Ronald McDonald anhörighotell. Men det finns inte ens på ritbordet.

Många har reagerat på DN:s artikel om att det saknas familjerum på Nya Karolinska. DN berättade i lördagstidningen om treårige Kurt som är svårt sjuk i cancer. När barnpatienterna flyttades över från gamla Astrid Lindgren till Nya Karolinska 27 november försvann plötsligt möjligheten för familjer att övernatta med svårt sjuka barn. En förälder måste åka hem, och Kurt greps av panik mitt i natten när mamma befann sig i Sollentuna två mil bort. Sjukhuset hänvisar till regler om patientsäkerhet och brandskydd som gäller i hela landet, samt att en förälder är standard.

Men så får det inte vara, enligt flera politiker och läsare som reagerat. Tillträdande finanslandstingsrådet Irene Svenonius (M) ringde i lördags upp Kurts pappa Hans Delemark som då befann sig på sjukhuset med familjen då sonen genomgick en cellgiftsbehandling.

– Irene Svenonius ringde i lördags morse. Hon var oerhört upprörd över situationen, och sade att hon skulle ta tag i detta så snart hon tillträtt. Hon sa att Karolinska skulle vara bra för familjer med barn. Brandsäkerheten måste man ju kunna lösa. Det var ett bra samtal. Det kändes som om hon stod på vår sida, säger Hans Delemark, och berättar att även privatpersoner hört av sig.

– Det är personer som sagt att ”vi bor nära KS, ni kan bo hos oss”.

DN har sökt Irene Svenonius men hon vill inte kommentera. Även sjukvårdslandstingsrådet Anna Starbrink (L) och Dag Larsson (S) har lovat att ta tag i frågan.

En anhörigvåning på gamla Astrid Lindgrens barnsjukhus finns, men den riktar sig framför allt till föräldrar med barn som intensivvårdas.

Sjukvårdslandstingsrådet Ella Bohlin (KD) har flera gånger hållit fram att Nya Karolinska innebär ett lyft för barncancervården.

– När jag hörde det här så tänkte jag: lös det så att familjen kan vara tillsammans! Sedan finns det arbetsmiljöregler som jag som landstingspolitiker inte kan påverka. Det bedrivs högspecialiserad vård på sjukhuset som omges av massor av regler, säger Ella Bohlin.

Hennes lösning är att det byggs ett Ronald McDonald anhörighus i Solna. 20–30 patientrum skulle täcka behoven.

– Jag har bjudit in till ett möte i februari med sjukhuset och Ronald McDonald barnfond. Då många patienter kommer från andra delar av landet och även från andra länder finns det ett behov av ett anhörighus för tvätt, matlagning och övernattning,

Oppositionslandstingsrådet Erika Ullberg (S) har drivit frågan om barnanpassning av Nya Karolinska och även krävt en barnkonsekvensanalys, som lades fram i landstingets ägarutskott först dagen efter flytten.

– Om den hade gjorts innan hade det här problemet kunnat identifieras. Vårdrummen är ju så stora – självklart måste det gå att ställa in en säng! säger Erika Ullberg.

Ella Bohlin säger dock att felet ligger i planeringen, och pekar på att ett patienthotell för vuxna också fått beställas i efterhand till NKS.

– Det här handlar om fel som begicks långt tillbaka i tiden, när beslutet om sjukhuset togs. Det här är något vi får lära oss av.

Familjen Delemark Waljemoth har under den gångna helgen övernattat i tomma patientrum. Det innebär inte att reglerna ändrats.

– Vi informerades om reglerna i fredags kväll, men jag sa att jag vägrar att lämna min son. De är underbemannade, så rummen finns ju, säger Hans Delemark.

Anna Gustafsson anna.gustafsson@dn.se “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“Det är nya enkla jobb som behövs

Lönesänkningar för lågutbildade som redan har jobb bör undvikas. En bättre väg att öka sysselsättningen är att skapa nya enkla jobb med rejält lägre minimilöner.

Sverige befinner sig nu i högkonjunktur med sjunkande arbetslöshet. Samtidigt har utomeuropeiskt födda med låg utbildning fortsatt svårt att få jobb. Arbetsmarknadens tudelning kommer att förvärras när förra årets många flyktinginvandrare träder in i arbetskraften.

Alla är överens om värdet av utbildning och generösa anställningsstöd. Men problemen är så stora att det är helt osannolikt att dessa medel räcker till. Därför behöver också lönerna diskuteras. En intensiv sådan debatt fördes i början av året. Men inget har hänt sedan dess beroende på starkt fackligt motstånd. Därför finns skäl att återuppta diskussionen och se om låsningarna kan brytas.

Sverige har en ovanligt låg andel jobb med låga kvalifikationskrav. Det hänger samman med att vi har OECD:s mest sammanpressade lönestruktur i den nedre halvan av lönefördelningen. Det beror i sin tur på att minimilönerna i Sverige är högre än på andra håll: i detaljhandel och för hotell och restauranger runt 70 procent av medianlönen i ekonomin.

Det verkar klart från forskningen att så höga minimilöner som de svenska har negativa sysselsättningseffekter. Det gäller särskilt för dem med lägst färdigheter. Men enligt forskningen krävs betydande lönesänkningar för att arbetsgivarna i någon högre grad ska anställa personer ur svaga grupper.

Det finns en tydlig målkonflikt. Å ena sidan kan fler utrikesfödda med låga kvalifikationer få arbete med lägre minimilöner än i dag. Å andra

sidan bör förstås lönesänkningar för lågutbildade som redan har jobb undvikas, eftersom det skulle öka inkomstspridningen utan att ge några sysselsättningsvinster. Det är därför viktigt att skilja mellan olika sätt som parterna på arbetsmarknaden skulle kunna sänka minimilönerna på:

*** Generella sänkningar av minimilönerna för befintliga jobb.**

*** Rejält lägre minimilöner för nya typer av ”enkla jobb”.**

*** Tidsbegränsade ingångjobb med mycket lägre ingångslöner än i dag.**

Den första metoden skulle antagligen ge högre sysselsättning i redan existerande jobb men till ett högt pris i form av större inkomstskillnader. Den tredje metoden skulle sannolikt inte ha så stora effekter på inkomstfördelningen men inte heller på sysselsättningen. Den andra metoden – rejält lägre minimilöner för nya enkla jobb – borde ge den bästa avvägningen mellan sysselsättning och inkomstfördelning. Träffsäkerheten bör vara störst: lönesänkningar för nya jobb som inte finns i dag och som kan fyllas med personer som nu inte kommer in på arbetsmarknaden.

Vad kan det vara fråga om för jobb? Ett slående exempel är den nya yrkeskategori som Plåt- och Ventföretagen – arbetsgivarorganisationen för plåt- och ventilationsbranschen – vill införa för enklare arbetsuppgifter – hämtning av material, handräck-ning, enklare montering och städning – som inte behöver utföras av utbildade plåtslagare med en minimilön på 24 000–25 000 kronor (vilka det dessutom är stor brist på).

Arbetsmarknadsekonomiska rådet – där jag är ordförande – har inför vår kommande rapport gjort en enkät-studie. Vi frågade ett stort antal företag om de skulle anställa på nya enkla jobb om det kunde ske till löner på 14 000–15 000 kronor. En tredjedel av företagen som svarade uppgav att de skulle det. Svaren varierade, men det var genomgående fråga om olika avlastningsfunktioner: vaktmästare, receptionist, allt-i-allo, ”hustomte”, hantlangning, handräckning, ”plock-och-pack” och så vidare. Svaren tyder på en potentiell efterfrågan att anställa på lågkvalificerade jobb om det kan ske till lägre löner.

Frågan är hur andra löner skulle påverkas. Från facket är man rädd att sådana nya jobb ska vara substitut till existerande jobb och därför pressa ner lönerna för dem. Risken finns. Men nya lågkvalificerade jobb kan också vara komplement till befintliga jobb och öka produktiviteten på dem och därmed också lönerna.

Forskning från USA och andra länder om hur immigration av låg-kvali-icerade påverkar inhemska låglönegrupper är relevant i sammanhanget. En del av denna forskning har funnit att lönerna på de jobb invandrarna tar visserligen sjunker, men att lönerna för den inhemska arbetskraften samtidigt stiger därför att den flyttar över till mer produktiva jobb. Studierna är kontroversiella och motsägs av andra. Men det är uppenbarligen inte självklart att nya enkla jobb med lägre löner behöver sänka andra löner.

Den traditionella svenska modellen har varit att genom lönesammanpressning slå ut lågproduktiva jobb och samtidigt uppgradera arbetskraftens kompetens så att mer produktiva jobb kan fyllas. Modellen fungerade väl så länge vi hade en ganska homogen arbetsmarknad med begränsade skillnader i färdigheter.

Men arbetsmarknaden ser inte längre ut så. Nu har vi stora och växande skillnader i färdigheter på en allt mer heterogen arbetsmarknad. Då överbelastas arbetsmarknads- och utbildningspolitiken om vi försöker upprätthålla samma låga lönespridning som tidigare. Vill vi uppnå en hög och jämnt fördelad sysselsättning måste vi förmodligen acceptera större löneskillnader än tidigare.

Lars Calmfors lars.calmfors@iies.su.se professor emeritus i internationell ekonomi, forskare vid IFN och ordförande i Arbetsmarknadsekonomiska rådet. “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“ Internets filterbubblor kan öka polarisering

Mekanismerna bakom sociala medier – algoritmerna – skapar filterbubblor. I det hårt filtrerade nyhetsflödet på till exempel Facebook bekräftas användarens världsbild om och om igen. Resultatet kan bli en polarisering melan grupper av människor. Men det finns möjligheter att motarbeta filterbubblorna.

”Jag blev förvånad en dag när jag insåg att alla konservativa försvunnit från mitt Facebookflöde. Det som hade hänt var att Facebook hade sett vilka länkar jag klickat på, och märkt att jag klickade mer på mina liberala vänners länkar än mina konservativa vänners. Och utan att fråga mig om det, hade man redigerat bort de konservativa. De hade försvunnit.”

Det sade internetaktivisten och författaren Eli Pariser i en föreläsning 2011 om Facebooks algoritmer, som valde ut vad du som Facebookanvändare skulle se i ditt nyhetsflöde. I efterdyningarna av Brexitfolkomröstningen, och nu senast valet av Donald Trump till USA:s nästa president har filterbubblor återigen blivit ett ord som dyker upp som förklaring till hur ett valresultat så helt kan chocka en stor mängd människor.

Anna Frankzén Starrin, trendspanare, menar att filterbubblorna från början föddes ur en positiv aspekt av sociala medier, nämligen den ökade transparensen.

– Genom sociala medier kunde vi börja gruppera oss och uttrycka våra åsikter. Ett av de finaste exemplen på transparensen i sociala medier var den arabiska våren där stora grupper kunde kommunicera över länders gränser och starta protester, säger hon.

Men nackdelarna med transparensen visade sig snabbt. Med så mycket information tillgänglig, behövdes någon form av filter för att vi inte skulle bli översköljda av intryck. Och där började algoritmer för att filtrera våra flöden skapas. Facebooks grundare Mark Zuckerberg ska ha sagt att man använder algoritmer eftersom ”en ekorre som dör i din trädgård kan vara mer relevant för dina intressen just nu än en människa som dör i Afrika”. Klara Frankzén Starrin menar att vi själva har valt utvecklingen mot filterbubblor.

– Vi vill ha nyheter som intresserar oss. Vi vill inte förändra vår egen världsbild, och orkar inte ta till oss all information som finns – i synnerhet inte den som talar emot våra egna ideologiska värderingar. Så på ett sätt kan man säga att vi har önskat oss den här utvecklingen. Och sedan har företag som Facebook mot bättre vetande skapat algoritmer som låter oss se olika flöden beroende på vad som intresserar oss, säger Klara Frankzén Starrin.

Att man läser nyheter och information som bekräftar ens världsbild är i sig inget nytt. Men tidigare har man gjort det under premissen att tidningar och mediehus varit öppna med vilken ståndpunkt de har. Problemet, enligt Christian Christiansen, professor vid institutionen för journalistik vid Stockholms universitet, är att algoritmerna i dag osynliggör premisserna för vilka nyheter man konsumerar.

– Om jag inte vet att de nyheter jag läser är förutbestämda av min tidigare historia så tror jag att det är ett slumpmässigt urval, medan det egentligen är nyheter som baseras på det jag historiskt har varit intresserad av. Och det gynnar inte demokratin, som ju gynnas av en mångfald av opinioner.

I maj 2016 illustrerade Wall Street Journal filterbubblorna i sociala medier genom två flöden på sin webbsida. Ett flöde hörde till en person som gillat och länkat inlägg med liberala åsikter, det andra till någon som varit mer intresserad av konservativa länkar. Resultatet? Två helt olika flöden med ibland diametralt motsatta nyheter i samma ämne.

Reuters Institutes rapport om digitala nyheter där 50 000 personer intervjuats om sina medievanor visar att 51 procent av de tillfrågade använder sociala medier som nyhetskälla, och 44 procent menade att de använder Facebook för att ta del av nyheter. 12 procent av de intervjuade använde sociala medier som primär nyhetskälla – och i gruppen 18–24-åringar var motsvarande siffra 28 procent. Det är när sociala medier är den dominerande nyhetskällan för en person som det blir problematiskt.

– När människor bara läser saker som är anpassade till deras egna ideologiska utgångspunkter så leder det till ett polariserat samhälle där man har väldigt litet överlapp mellan olika sidor. Man får två grupper med totalt annorlunda världsbilder utan beröringspunkter där man kan diskutera. Demokratisk debatt behöver en utgångspunkt som alla kan förstå, och den tappas bort med filterbubblorna, säger Christian Christiansen.

Anna Frankzén Starrin håller med.

– Det mest uppenbara problemet är att man inte ser världen för vad den är. Det största hotet blir då polariseringen där vi får två tydliga motsatser som absolut inte kan förstå varandra, och där båda sidor tror sig ha rätt, säger hon.

Ett annat problem med filterbubblorna är att de förstärker spridningen av falska nyheter, något som har uppmärksammats i kölvattnet av två politiska kampanjer där stora mängder falska nyheter har spridits. Enligt Fil Menczer, professor vid Indiana university, är vi mer benägna att tro på falska nyheter om de överrensstämmer med vår världsbild. Och inom ens filterbubbla sprids falska nyheter därför snabbt.

– Eftersom det tillhör den mänskliga naturen att tro på det man vill höra, förstärker Facebooks algoritmer den politiska polariseringen. Vi manipuleras av systemet till att falla för falska nyheter och sedan blir vi förövarna genom att dela nyheten med vänner som litar på oss – och så fortsätter det, säger han till The Guardian.

Även innan sociala medier blev en nyhetskälla filtrerade mediehus och tidningar vilka nyheter som syntes. Men medan de anställda där var utbildade i just källkritik är det nu upp till varje användare att filtrera. Christian Christiansen menar att det bästa sättet att motverka filterbubblornas effekt på samhället är att informera om att de finns.

– Facebook kan göra i stort sett vad de vill, och kan inte regleras. Därför ligger ansvaret, något orättvist kanske, på användarna. Men vi

måste diskutera att det vi läser och ser inte är en naturlig produkt. Algoritmerna som styr är högst genomtänkta, och drivna av vinst. Precis som vi blev mer bekanta med övervakning efter Wikileaks måste vi bli mer bekanta med idén om filterbubblor och falska nyheter, så vi kan förhålla oss till dem, säger han.

Marc Zuckerberg dementerade vid en frågestund i juli att Facebooks algoritmer skulle leda till filterbubblor. ”Det är en teori som låter bra, men den stämmer inte”, sade han och menade i stället att sociala medier ger användare mer differentierat innehåll än traditionella medier. Zuckerberg har inte heller velat kännas vid att Facebook skulle räknas som ett mediehus – utan menar i stället att sidan bara är en plattform för människor att använda för att sprida sitt material. I efterdyningarna av USA-valet har man dock lovat att ta i med hårdare tag mot de falska nyheter som spridits på sidan och förbättra användarnas nyhetsflöden.

Anna Frankzén Starrin menar att det måste finnas tydligare regler för hur Facebook ska agera, särskilt då plattformen blivit ett allt viktigare nyhetsmedium.

– Där man publicerar nyheter som påverkar vad folk tycker och tror menar jag att det måste finnas samma regler som gäller för traditionella medier. Samtidigt tror jag att public service har en allt viktigare roll i att nå ut till så många som möjligt och försöka publicera en sann bild av samhället.

Evelyn Jones evelyn.jones@dn.se “

“Så kan du avslöja falska nyheter.

Falska nyheter sprids allt snabbare i filterbubblorna i sociala medier. Brit Stakston, mediestrateg, ger några tips för att ta reda på om en nyhet är falsk.

1 Läs hela texten.

–Falska nyheter har ofta extremt skruvade rubriker, så texten handlar ofta om något helt annat än rubriken lockat dig till att tro.

2 Använd ditt nätverk.

– Börjar man fundera på om något kan vara sant kan man vända sig till sina nätverk för att bolla och jämföra källor. De är ofta en fantastisk resurs och tillsammans kan man bli mer kritiska. Underskatta inte den klokskap som finns online.

3 Hitta fler källor och leta efter fakta

– Fejknyheter är baserade på lögner, det finns sällan några källhänvisningar. Googlar man däremot på nyheten så kan man snabbt upptäcka att det inte stämmer. Innehållsmässigt rör det sig ofta om helt skruvade versioner av händelser eller helt påhittade lögner.

4 Hjälp andra att bli mer källkritiska

– Det är bra om vi vänligt hjälper varandra när vi upptäcker att någon delat en fejknyhet. Få inte någon att skämmas ihjäl för att man råkat vara för snabb att dela något.

5 Var vaksam.

– Det är bra att detta diskuteras. Det leder till att vi blir mer vaksamma och varsamma över den information som vi delar på nätet. Förhoppningsvis kan alla nätanvändare oftare tänka på vem, vad och varför när man läser något på nätet och bli mer skeptiska. Precis som när journalister gör sitt jobb och vill ta reda på sanningen. “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“SVT vill sticka hål på bubblorna. ”Vi måste ha tålamod istället för att obetänksamt dela allt”, säger Jan Helin.

SVT ska motarbeta filterbubblor. Det har public-service-företaget skrivit in i sin treårsstrategi för åren 2017–2020. ”Polariseringen och de filterbubblor som skapas leder till en ökad känsla av splittring och en brist på tillit, trygghet och tillhörighet. Vår utmaning är att ge människor en känsla av samhörighet och att överbrygga de informations- och kulturklyftor som finns i samhället”, skriver man.

Jan Helin, programdirektör för SVT:s nyheter, menar att SVT har som publicistiskt ansvar att arbeta mot splittringen som uppstår i nätets bubblor.

– Att algoritmer bekräftar din världsbild och ger dig mer av det du redan vill ha är en genomgripande medietrend just nu. Men man kan på goda grunder fråga sig om inte journalistikens uppgift egentligen är tvärtom, att utmana dina invanda föreställningar och på faktabaserad grund ge dig en flerdimensionell bild av världen, säger han.

Jan Helin menar att just public service har ett extra ansvar för att inte rusa in i den turboeffekt som algoritmerna ger för att nå vissa målgrupper, och som kommersiella aktörer i många fall måste anpassa sig till.

– Algoritmerna är ju en digitalisering av mediernas strävan efter att nå sina målgrupper. Men då är det så lätt att man blir en leverantör in i filterbubblan. Det har alltid funnits ett moment inom medier där folk vill läsa för att få sin världsbild bekräftad, men tidigare har det sagts öppet vilket förhållningssätt medierna har. Filterbubblorna skuggar transparensen, och osynliggör under vilka förutsättningar material presenteras för dig. Där har public service ett uppdrag att förhålla sig till det här på ett annat sätt än kommersiella aktörer.

Hur gör ni det?

– Genom att våga tänka på ett annorlunda sätt. I dag har det blivit ett mantra att man ”ska vara där publiken är”. Och publiken är i sociala medier. Men den tanken är en villfarelse, för den leder dig rakt in i filterbubblorna. Som publicist måste man utmana den tanken och göra sitt material så intressant att publiken dras till dina plattformar.

Hur förhåller sig SVT till sociala medier?

– Vi måste finnas där och berätta om vårt utbud, men i syfte att konvertera så att publiken konsumerar SVT på våra egna plattformar. Men vi måste ha tålamod i stället för att obetänksamt dela allt vårt material i sociala medier, där de hamnar i en kommersiellt styrd algoritm som vi varken kan kontrollera eller förstå. Om det plötsligt fanns en broadcastkanal som ville dela ditt material i ett flöde där du inte har någon kontroll över i vilket sammanhang det visas skulle ingen lägga ut sitt material där. Men i sociala medier är det precis det här som händer. Och för att vi är okunniga åker vi med.

I efterdyningarna av Brexitfolkomröstningen och USA-valet har mycket diskussion ägnats åt det faktum att filterbubblor, och de algoritmer som styr dem, inte förhåller sig till sanningshalten i nyheter

som sprids. Fejkade nyheter anses vare en av anledningarna till att de båda valutgångarna blev som de blev. Och i vissa delar av sociala medier har ett missnöje och en skepticism därför vuxit fram mot traditionella medier.

– I Sverige i dag finns det en typ av sajter som hanterar fakta ovarsamt – och ger en bild av världen som inte är faktabaserad. Medier är ovana vid att ha blivit del av en politisk retorik där det inte finns möjlighet att bemöta felaktiga påståenden i sak. Jag har inget universalmedel för hur man ska hantera detta – men jag tror att det är viktigare än någonsin att stanna kvar vid sina baser, och vara noga med sin opartiskhet och saklighet. Vi får inte glida ifrån våra fundament, utan måste envisas med fakta.

Hur gör ni det inför framtiden?

– Det finns mycket att utveckla i journalistiken. I SVT:s historia finns en stolt tradition av att belysa frågor från olika perspektiv för att ta fram vad som är sant i en fråga. Det låter teoretiskt, men någonstans måste vi alla fundera över hur vi kreativt kan utveckla dessa metoder. Det är extremt viktigt att inte retirera från den faktabaserade journalistiken med motiveringen att den inte är tillräckligt spännande. Jag tror stenhårt på att det går att göra spännande journalistik genom att ta publiken i handen ge olika perspektiv och vara noggrann med fakta. Det kommer vi fortsätta att arbeta hårdare med.

Evelyn Jones evelyn.jones@dn.se “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“ Författaren som alkemist

Verkliga människor har alltid använts som stoff av författare, i olika syften. Men bli inte en autosugare! Kerstin Ekman slår ett slag för fantasin.

Jan Kjærstad tar i sin artikel ”I som här inträden, låten etiken fara” (DN 1/12) upp det oetiska i att författare gör litterära figurer av nära och kanske inte alltför kära. Han visar hur de tar sig rätt att fritt och stort behandla namngivna medmänni-skor och får läsare att dregla både av tillfredsställd skvallerlystnad och den stimulans en bra skriven text kan ge. Inte bara goda författare använder denna blandform som har fått ett särskilt namn – autofiktion. De som har visat vägen är genierna, ofta nog självutnämnda. För dem är allting tillåtet; de snokar i andras underbyxor och räknar deras tomflaskor. Deras hänsynslöshet kallas mod.

Föregångarna är många i litteraturens historia men precis som genren är de själva blandformer. Strindberg har något ihop med Crusenstolpe som hamnade på fästning, vilket Strindberg själv undgick. Han hade visserligen skojat om nattvardsvinet, vilket på den tiden var en allvarlig sak. Mindre allvarligt var att ta heder och ära av författarrivaler, förlöjliga judar och visa fram sin hustru med äggfläckar på morgonrocken och en liten smutsig hund i sängen.

Jan Myrdal skrev sin ”Barndom” och ville gärna vara en Strindbergsavatar. I hans och den sjaskige Crusenstolpes anda fingrade han på sanningen när han skrev om föräldrarna Alva och Gunnar Myrdal. Det bar till berömmelse. Han skrev ju så bra! Men han hade systrar med

tillgång till offentlig-heten som kunde rätta till ett och annat i denna mästerliga barndomsskildring.

Tänk om det vore så väl att alla de som berättats inpå nakna skinnet kunde ge ut en bok och berätta sin version av sanningen. Så är det dessvärre inte. De som berättas sitter tystade kvar där Berättelse och Berömmelse stormar fram och gör succé. I vår tid har vi något som heter Min Sanning och det är ett viktigt transportmedel för författare att trampa sig fram på, ibland över lik. Men det är mycket värre för dem som varken har talang eller offentlig röst. ”Min sanning” heter också ett tv-program. Jag har aldrig märkt att det befolkas av dem som blivit sittande vid vägkanten efter de stora berättarnas triumffärd mot Augustpris och odödlighet.

Vi har alltså numera var och en vår egen sanning, men alla får inte komma fram med den. Om det finns lika många sanningar som det finns människor i världen är det kanske inte så konstigt att vetenskapens resultat ofta förkastas och vi har fått något som heter postsanning. Den distribueras inte som man kunde tro av det opålitliga postverket, utan förmedlas av sociala medier som är flockmänniskornas fora. På sådana öppna torg kan de starka leda sina flockar och få dem att acceptera mycket speciella sanningar och göra dem till sina egna. Så uppstår bland annat mode med långa raka hårgardiner, julstress och rashat.

Skulle man inte kunna önska att författare vore lite redbarare än Instagram och Flashback? Hur skulle de i så fall bära sig åt?

Jag tror att vi författare borde syssla mer med att hitta på än att distribuera vår egen version av sanningen. Det sker något när man hittar på. Processen är alkemistisk. Det fanns en troende mästare i denna bransch. Han hette Gustaf Bonde och var både kammarherre och landshövding på 1700-talet. Men framför allt var han exkremental-alkemist. Han var övertygad om att han kunde göra guld av skit. Han samlade bajshögar och lät dem genomgå invecklade förvandlingar efter alkemistiska principer. Det här gick naturligtvis bara vägen i hans lågande inbillning. Fantasin hette så på hans tid. Den är faktiskt ett bra redskap. Utan den blir skit bara skit eller möjligen kattguld.

Varför är ”Wilhelm Meisters läroår” en bättre roman än Goethes självbiografi, som han ändå ärligt nog kallar ”Ur min levnad. Dikt och sanning”? Han visste något om spänningen mellan dikt och sanning. Varför är ”Nässlorna blomma” en så oöverträffad barndomsskildring fast så mycket i den är tillrättalagt och det hemskaste påhittat? Hur kan Czeslaw Miloszs ”Issadalen” vara så fylld av granskogsdoft, smällandet av tjäderuppflog och det pratsamma sorlet från en strömmande å? Där finns vargar, vildsvin, halmskor och doften av bröd bakat på glöden i en stor ugn. Skulle alltihop vara minnesbilder bara att ta av och skriva ner? Nej, det är något som drar i väg med honom när han skriver. Han vet på en gång mer än hans minne omfattar. Han blir klokare än sig själv.

Det är alkemi, mina vänner. Omvandling – men inte i syfte att förstärka egot, vädja till medlidandet, ta hämnd, få berömmelse – vad det nu är allt författare kan ägna sig åt. Det handlar om en omvandling som processen själv tar hand om. Den har sina egna avsikter med stoffet. Till författaren säger den: du är en god hantverkare. Men du måste ge dig hän. För guds skull: hitta på! Hitta på något åt mig att arbeta med! Jag vill inte fastna i din egosump. Du ska inte bli en autosugare. För då vill jag inte ha med dig att göra.

Det du skriver är mer än ditt liv. Det är något som tillhör alla.

Kerstin Ekman “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“Liberal grundstötning. Principerna är borta från Expressens och GP:s ledarsidor, skriver Alex Voronov

Först bör detta sägas: Ytterst få liberala ledarsidor har följt med i omsvängningen mot en restriktiv flyktingpolitik. Av det tjugotal tidningar som har beteckningen liberal och oberoende liberal ser jag bara tre som har gjort det – Expressen, Göteborgs-Posten och Kristianstadsbladet.

Journalisten Mattias Hagberg gav nyligen sin bild av skiftet hos de två förstnämnda (DN 4/12 och 5/12). Jag har vissa invändningar mot hans metod. Hagberg delar upp ledarämnen i ”traditionellt socialliberala” och ”sådana som skulle kunna räknas till ett mer konservativt intresseområde” där frekvens-ökningen av de senare ses som ett av flera tecken på en ledarsidas glidning bort från liberalismen.

Så enkelt är det inte. Mer eller mindre uttalat konservativa ledarsidor har genom åren avsatt mycket spaltutrymme åt skola, skatter och näringspolitik – frågor som Hagberg placerar i den socialliberala kolumnen. Ledarämnen styrs av sådant som skribenternas kunskap och intresse men ytterst av en nyhetsdagordning. En genomgång av de ledarsidor jag ansvarar för skulle också visa ökad förekomst av frågor som brott, flyktingpolitik, tiggeri och integration (detta mångtydiga begrepp) under de senaste åren.

Men Hagbergs huvudpoänger träffar rätt. Jag begränsar mig nu till flyktingpolitiken där Expressens och Göteborgs-Postens ledarsidor har slutat söka liberala svar. Den utsatta individens intressen trängs undan. Fokus är på systemen och nationen.

GP:s Alice Teodorescu tycks inte lyssna på kritiken utan avfärdar i en snårig liknelse Hagberg som ”klimatförändringsförnekare”, utan att ens nämna honom vid namn.

Anna Dahlberg på Expressen tar saken på större allvar och för diskussionen dit där den ofrånkomligen hamnar – till en strid om verklighetsbilden hösten 2015. Det var en svår tid. Asylmottagandet var mycket ansträngt. Men var höjda gränsmurar mot asylsökande den enda möjliga lösningen? Ja, menar Dahlberg. Nej, säger praktiskt taget alla myndigheter, frivilligorganisationer och företrädare för -professioner som arbetar med mottagandet. Asylskärpningarna är inte ändamålsenliga. De skapar mycket lidande och försämrar integrationen. Det är bara att läsa yttrandena till asyllagen som blev alla remissågningarnas moder.

Hur ser då de två redaktörernas alternativ ut? Hur vill de hjälpa dem som behöver skydd men som möts av de nya murarna? När allt kommer omkring måste det väl ändå vara målet för en opinionsbildare som verkar under liberal beteckning.

Här får man leta länge och det man hittar är väldigt vagt. Teodorescu drömmer sig bort till en minskad välfärdsstat och en reformerad arbetsmarknad som åstadkommer mirakel. När detta lyckorike är på plats är hon redo att sänka murarna. (GP 22/8 -15)

Dahlbergs recept: ”Sätt maximal press på Turkiet, Libanon och Jordanien att göra det lagligt för flyktingar att arbeta och för att deras barn ska kunna gå i skola. Kanske kan EU rent av driva ekonomiska zoner i närområdet för att skapa jobb?” (Expressen 12/12 -15)

Med andra ord: Det ordnar sig, kanske.

Sedan Dahlberg presenterade den lösningen har EU gjort Turkiet till unionens gränsvakt samtidigt som landets styre blivit än mer auktoritärt.

En grundläggande liberal princip är att inget kollektiv – inte heller stater – tillerkänns något värde som är överordnat individen. Konsekvensen av det i flyktingpolitiken är ett försvar av den enskilda människans frihet och värdighet oavsett varifrån hon kommer.

Det synsättet är helt borta från Expressens och Göteborgs-Postens ledarsidor.

Till sist, ett meningsutbyte i denna diskussion som är lite av ett sidospår men som ändå behöver kommenteras.

Mattias Hagberg skriver att Göteborgs-Posten, som under kriget höll låg profil i de strider som då rasade, efter kriget bestämde sig för att bejaka den liberala tradition som chefredaktören på konkurrenten, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, Torgny Segerstedt, verkade i.

”Så var det inte”, skriver GP:s ägare Peter Hjörne i sitt svar (11/12). Han tycks mena att GP alltid har verkat i denna anda. Utan att nämna Segerstedt beskriver han sin farfar, Harry Hjörne, chefredaktör 1926–1969, som besjälad av John Stuart Mills idéer om ”frihet från stat och kollektiv, skydd mot majoritetsdiktatur, total yttrande- och religionsfrihet, fri konkurrens och kvinnors lika rättigheter”.

Det var han säkert. Peter Hjörne glömmer dock en viktig parentes. Harry Hjörne satt under kriget i Pressnämnden. Det var ett statligt organ vars uppgift var att få pressen att hålla igen i kritiken mot Nazityskland. Nämnden utfärdade varningar till tidningarna och tog fram anvisningar om hur de borde skriva om känsliga ting. De som inte rättade in sig i ledet, som Segerstedts Handelstidning och Eskilstuna-Kuriren, utsattes bland annat för konfiskationer, beslutade av andra statsorgan. Det är en bit från Mills idéer om yttrandefrihet.

Harry Hjörne var i stort sällskap. Även DN:s och Svenska Dagbladets chefredaktörer satt med i Pressnämnden.

Efter kriget reparerade GP sitt anseende. Bland annat arbetade Torgny Segerstedts dotter, Ingrid Segerstedt Wiberg, på tidningen under ett antal år.

Så Hagberg har i allt väsentligt rätt i sin historieskrivning medan Peter Hjörne friserar tidningens historia. Osnyggt och onödigt.

Alex Voronov “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

Trumps lag är snart fulltaligt

Följande poster har ingen nominerats till ännu: Inrikesminister, jordbruksminister, veteranminister, nationell underrättelsechef, handelsstrateg, förvaltnings- och budgetdirektör och kommunikationschef.

Donald Trumps närmaste är framför allt manliga militärer och miljardärer. Bland dem finns även klimatförnekare och rasistmisstänkta. Text: **John Falkirk**

Foto: AP, APF, IBL

Följande poster har ingen nominerats till ännu: Inrikesminister, jordbruksminister, veteranminister, nationell underrättelsechef, handelsstrateg, förvaltnings- och budgetdirektör och kommunikationschef.

Vicepresident – Mike Pence. Evangelistisk abortmotståndare med en förkärlek för stora skattesänkningar och diskrimineringsmöjliggörande lagstiftning.

Försvarsminister – James Mattis. Frispråkig tidigare marinkårsgeneral som anser att Iran är det största hotet för fred i Mellanöstern och att tortyr inte är en bra utfrågningsmetod.

Handelsminister – Wilbur Ross. Finansman som kallats för ”konkurskungen” på grund av hans förmåga att köpa konkurshotade bolag och sedan sälja dem dyrt.

Myndighetschef för små- företagande – Linda McMahon. Dollarmiljardär som tjänat sin förmögenhet genom wrestling- koncernen WWE.

Chefsstrateg – Steve Bannon. Affärsman och tidigare chef för den högerpopulistiska sajten Breitbart som publicerat antisemitiskt, sexistiskt och rasistiskt material.

Utbildningsminister – Betsy DeVos. Miljardär och friskoleförespråkare. Lärarförbund anser att nominering- en kommer att slå hårt mot elevers lika utbildningsmöjligheter.

Nationell säkerhetsrådgivare
– Michael Flynn. Pensionerad general som anser att islam är en ideologi, inte en religion, och att trosläran är USA:s största hot.

CIA-chef – Mike Pompeo. Ex-militär och anhängare av högerpopulistiska Tea Party-rörelsen. Vill att vissel- blåsaren Edward Snowden ska dömas till döden.

Stabschef – Reince Preibus. Jurist och Republikanernas ordförande. Har ett brett kontaktnät och sägs kunna överbygga klyftan mellan Trump och hans motståndare i kongressen.

FN-ambassadör – Nikki Haley. Guvernör från South Carolina som har beskrivits som en republikansk påläggskalv. Har kritiserat Trump flera gånger under valrörelsen.

Utrikesminister – Rex Tillerson. Oljemiljardär och vd för energijätten Exxon mobil. Putinvän, har haft tät kontakt med ryska regeringen om att få borra efter olja i ryska Arktis.

Arbetsmarknadsminister – Andy Puzder. Miljardär som driver snabbmatskedjorna Hardee’s och Carl’s Jr. Är inte särskilt förtjust i fackliga rättigheter och minimilöner.

Inrikes säkerhetsminister – John Kelly. Pensionerad general och tidigare chef för den omtvistade militärbasen Guantánamo.

Energiminister – Rick Perry. Den tidigare Texasguvernören har kallat Trump för ”cancer för konservatis- men”. Som energiminister får Perry ansvar för kärnvapenutvecklingen.

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“ Allt tyder på omvälvande förändringar

Analys. Donald Trumps administration har en övervikt av vita män, ofta med stora privata förmögenheter. Allt tyder på en kraftig högergir av politiken. Men det är inte säkert att kongressens republikaner är helt med på noterna.

Den administration som tillträder om fem veckor kunde inte vara mer olik den som lämnar över, och allt tyder på omvälvande förändringar inom flera områden av amerikansk politik.

Donald Trump gick till val på att spränga sönder ”etablissemanget”, och flera av hans nomineringar går nu i linje med det löftet. De saknar tidigare politisk erfarenhet.

Den föreslagne utrikesministern Rex Tillerson hör dit. Med 41 år bakom sig på Exxon (och bara ett år kvar till pension) måste han nu försöka byta husse och se till den amerikanska nationens bästa, inte oljejättens. Överbefälhavare Trump måste se till att utrikesdepartementet under Tillerson samspelar med Pentagon, lett av den pensionerade generalen James ”Mad dog” Mattis, känd som en intellektuell strateg. Tillerson måste också komma överens med departementet för nationell säkerhet och med den nationelle säkerhetsrådgivaren Michael Flynn. Dessutom med Mike Pompeo, som har föreslagits till ny chef för CIA.

Flera av herrarna är kända som temperamentsfulla och det blir sanno-likt en dragkamp om inflytande över Trump, som själv har mycket att lära. På kort tid har Trump skapat turbulens i fråga om USA:s relatio-ner till två enorma makter: Ryssland och Kina.

Men också inrikespolitiskt väntas stora förändringar, att döma av det femtontal utnämningar som hittills är kända. Sett till de tilltänkta ministrarnas bakgrund pekar allt på att målet är att montera ned Obamas politik. Så vill till exempel Steven Mnuchin, den Goldman Sachs-chef som föreslås som finansminister, avreglera finansmarknaderna; och Tom Price, blivande hälsominister, väntas göra allt för att bli kvitt Obamas stora hälsovårdsreform. Trump vill att miljömyndigheten EPA ska ledas av en välkänd klimatförnekare, och som chef för arbetsmarknadsdepartementet har han föreslagit en snabbmatskedjechef som är motståndare bland annat till en lagstadgad höjning av minimilönen.

Med den majoritet i kongressen som Republikanerna får nästa år har de möjlighet att relativt snabbt åstadkomma förändringar. De beslut som Obama har fattat utan stöd av kongressen kan Trump ändra med ett pennstreck, om han vill.

Det är svårt att glömma det tal som Donald Trump höll när han precis hade nominerats, inför tusentals delegater på konventet i somras, och när han med en intensiv, mörk blick och kampanjhes röst tryckte på varje ord när han sa: ”*I am your voice*” – ”jag är er röst”. Han riktade sig till de amerikanska väljarna, och han tecknade bilden av ett USA i kris och sa att han, och bara han, var den som kunde göra något åt det.

Så många miljoner amerikaner trodde honom att han snart svärs in som USA:s 45:e president.

Men även om Trump i hög grad har valt bort etablerade politiker, innebär det knappast att han har utsett ”vanligt folk” till sitt kabinett. Flera av namnen är själva miljardärer, och några får nu svara på frågor om intressekonflikter. Ett par utnämningar har också fötterna djupt i det föraktade Washingtons mylla, som den tilltänkta infrastrukturministern Elaine Chao, som var minister under George W Bush och som är gift med senatsledaren Mitch McConnell. Sammantaget väntas Donald Trumps föreslagna ministrar och politik gynna företag och höginkomsttagare, inte arbetarklassen.

Men ministrarna i den nya administrationen ska frågas ut och godkännas av senaten. Ska den gamle militären Mattis få grönt ljus att leda försvarsdepartementet krävs dessutom en lagändring. Utfrågningarna är ofta tuffa, och majoriteten i senaten är knapp. Även om demokraterna sannolikt ställer de mest kritiska frågorna, finns skepsis hos flera republikanska senatorer inför flera av namnen – i första hand beträffande Ryssland, men också till deras insikter i vad det politiska jobbet faktiskt handlar om.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“Tillerson ifrågasätts för dubbla lojaliteter

Exxonchefen Rex Tillersons erfarenhet av kontakter med utländska regeringar var troligen vad som gav honom jobbet som utrikesminister. Men hans långa vänskap med Rysslands president kan vara väl magstark för senaten, som ska godkänna honom.

Washington.
Rex Tillerson var bara 23 år gammal när han började arbeta på Exxon 1975. Egentligen hade han bara ett år kvar till pension – men så hörde Donald Trump av sig. De båda träffades i Trump Tower i helgen och på måndagen hade Trump bestämt sig; några timmar senare var beslutet offentligt.

Rex Tillerson är en ingenjör (och en hängiven scout) från Texas som har gjort hela sin karriär på Exxon, de senaste tio åren som vd, och har rykte om sig att vara en god affärsman.

”Ett förkroppsligande av den amerikanska drömmen”, och ”en av de mest fulländade företags-ledarna och internationella förhandlarna i världen”, beskrev Donald Trump honom som i tillkänna-givandet. Som utrikesminister blir Tillerson, enligt uttalandet, ”en kraftfull och klarögd företrädare för amerikanska kärnintressen och han kommer att hjälpa till att rulla tillbaka en missriktad utrikespolitik som har försvagat USA:s ställning och säkerhet i världen”.

Energibolagsdirektörens långa erfarenhet av kontakter med främmande länders regeringar är också vad som lyfts fram av de väl kända personer som har förordat Tillerson i direktkontakt med Trump, och

övertygat honom. Dit hör de tidigare republikanska utrikesministrarna Condoleezza Rice och James Baker, och Robert Gates, tidigare försvarsminister och den som enligt amerikanska medier var den som först föreslog hans namn för Trump.-

Men banden till Ryssland och de många åren på Exxon är också Tillersons största problem. Han har känt Rysslands president Vladimir Putin i över 20 år, och belönades för bara ett par år sedan med vänskapsorden, den finaste utmärkelse som ges till en icke-rysk medborgare. Både bland kongresspolitiker och politiska bedömare ifrågasätts nu om Tillerson klarar av att byta hatt och prioritera USA, inte Exxon.

Ett tydligt exempel gäller de ekonomiska sanktioner som infördes 2014, efter Rysslands invasion av Ukraina. Exxon förlorade business på sanktionerna mot Ryssland, och var negativt inställt till dem. Tillerson har också personliga intressen, och äger aktier för minst 238 miljoner dollar i Exxon. Även om han säljer dem ifrågasätts om han kan frigöra sig från lojaliteten med bolaget.

– Jag har allvarliga problem med nomineringen. Nästa utrikesminister måste vara någon som ser världen med moralisk skärpa, står fri från potentiella intressekonflikter och har en klar bild av USA:s intressen, sa den republikanska senatorn Marco Rubio.

En talesperson för Putin sa dock i berömmande ordalag att Tillerson i sina affärskontakter med Ryssland alltid varit mycket professionell. Frågan om Ryssland är brännande, då amerikanska underrättelsemyndigheter bara häromdagen fick i uppdrag av Vita huset att snabbutreda den ryska inblandningen i det amerikanska valet.

Säkerhetsexperter i USA slog i oktober fast att de ansåg sig säkra på att cyberattacker kunde spåras till källor kontrollerade av den ryska staten. Vad man nu vill veta är om angreppen gjorts i syfte att få Trump vald.

Barack Obama har begärt en rapport innan han lämnar presidentposten. För Republikanerna är utredningen ett dilemma: den riskerar att undergräva deras egen president, men alla är inte förtjusta i Trumps Rysslandsvurm, och senatsledaren Mitch McConnell har torrt konstaterat: ”ryssarna är inte våra vänner.”

Vid sidan av Ryssland väcker valet av Tillerson frågor om klimatpolitiken. Efter att länge ha motarbetat klimatförespråkare har Exxon bytt fot och är positivt till såväl Paris-avtalet som till en koldioxidskatt. Har Tillerson samma uppfattning går den stick i stäv mot Trumps. Tillerson har vidare en mer frihandelsvänlig syn än Trump.

Vem som blir vice utrikesminister har ännu inte meddelats. Det namn som nämnts oftast under de senaste dygnen är John Bolton, tidigare FN-ambassadör. Bolton har bland annat varit kritisk till USA:s Ett Kina-politik, och har förordat ett starkare stöd till Taiwan. Under de senaste dagarna har Donald Trump genom sina uttalanden och kontakter med Taiwans president upprört relationerna till Kina.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“Michael Winiarski: Rysslands tid som paria snart över

Med Rex Tillerson skaffar sig Donald Trump en utrikesminister som delar hans önskan om försoning med Ryssland. Men en varmare relation kan vara dåliga nyheter för Ukraina och USA:s traditionella bundsförvanter.

Det vore konstigt om inte champagnekorkarna smäller högt i Kreml. Ett *dream team* – ur Moskvas synpunkt – är snart på plats såväl i Vita huset som i USA:s utrikesdepartement.

Snart kan Rysslands tid som internationella paria vara över och landet kan återta sin plats bland världens stormakter. Det som har varit det största hindret för att det ska hända, en demokratisk USA-president, tillhör det förgångna om drygt fem veckor.

Vladimir Putin får i Donald Trump en motpart som inte bara vill tina upp förbindelserna mellan de två länderna utan som – till skillnad från vad Barack Obama gjorde – lär behandla honom respektfullt.

Och vid sin sida kommer Trump att få en utrikesminister som sedan 15 år har mycket goda relationer till Putin, där den ryska Vänskapsorden bara är ett symboliskt uttryck för närheten mellan dem.

Att Tillerson saknar utrikespolitisk erfarenhet är inget större minus för Trump. En stark man som kan förhandla hårt med andra statsledare är vad Trump vill ha, och då är det inte heller en nackdel att Tillerson har personliga band med Putin.

Nu är Trumps utrikes- och säkerhetspolitiska team i stort sett komplett, men exakt hur utrikespolitiken kommer att formas återstår att se. I relationerna med Ryssland väger det över till förmån för de krafter som vill ha en uppmjukning. Nationella säkerhetsrådgivaren Michael Flynn ser också Moskva som en viktig partner. Han vill att USA och Ryssland gör gemensam sak i kampen mot den islamistiska terrorismen. James Mattis, den blivande försvarsministern, betraktar däremot Ryssland som en farlig motståndare.

Men med Tillerson som utrikesminister, den viktigaste kabinettsposten, är det troligt att Mattis tänkande inte får så starkt genomslag i Vita huset. Särskilt som Michael Flynn har sin plats intill Ovala rummet och är den som dagligen är den som ger presidenten sina säkerhetspolitiska bedömningar.

Ett av Trumps utrikespolitiska mål är att upprätta ett strategiskt samarbete med Ryssland, särskilt i kampen mot den gemensamma fienden, den islamistiska extremismen. Att döma av de första reaktionerna från Moskva är beredvilligheten för en sådan öppning mycket stark.

Det första kan bli en avveckling av sanktionerna mot Ryssland, som infördes 2014 efter den ryska annekteringen av Krim. Tillerson motsatte sig sanktionerna. De drabbade hårt hans bolag Exxon mobil, som hade slutit mångmiljardavtal om oljeborrning i Arktis, Sibirien och Svarta havet.

Som utrikesminister har Tillerson en annan roll än en bolagsdirektör. USA:s nationella säkerhet, inte bolagsintresset, ska styra. Men att Trump kommer att gå i den riktningen är ingen vågad gissning; han aldrig haft något kritiskt att säga om Rysslands agerande eller om Putin.

Han har i stället uttryckt sig förstående om annekteringen av Krim och signalerat att han ska se över sanktionerna mot Ryssland.

Utrikesveteranen Henry Kissinger (utrikesminister under president Richard Nixon) har sin rekommendation för Trump klar: Behandla det försvagade och traumatiserade Ryssland som en like, och inte som underordnad i ett USA-dominerat system. Ukraina ska enligt Kissinger vara en bro mellan Nato och Ryssland, och inte en frontstat för ena eller andra sidan. Ukraina ska stå utanför militära allianser, ”ungefär som Finland eller Österrike under det kalla kriget”. Ett alliansfritt Ukraina bör också decentraliseras, med självstyre autonomi för de östra regionerna.

Det låter mycket mer som Putins plan för ett underkuvat Ukraina än den självständighet som det ukrainska folket har slagits för under de senaste åren.

Om Trump agerar i enlighet med detta kan det få direkta följder inte bara för Ukraina utan för Europa som helhet, för försvarspakten Nato och för de baltiska länderna.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“Valet av Putins vän hyllas

USA:s nya utrikesminister inte bara känner Rysslands president. Putin har personligen dekorerat Rex Tillerson och gett honom den statliga ryska Vänskapsorden.

År 2012 mottog Rex Tillerson den så kallade Vänskapsorden (Orden Druzjby) ur Putins hand. Den har delats ut sedan 1994 till personer som ”särskilt har utmärkt sig när det gäller att stärka fred, vänskap och samarbete mellan världens folk”.

Andra som har fått Vänskapsorden är Ikeagrundaren Ingvar Kamprad, den palestinska presidenten Mahmoud Abbas och filmregissören Emir Kusturica.

Mycket tyder på att Rex Tillerson har personliga kontakter till Kreml. Oljebolaget han leder, Exxon -mobil, har i Ryssland främst samarbetat med det statliga oljebolaget Rosneft, som leds av Igor Setjin. Setjin anses tillhöra hökfalangen i Kreml och är en av Putins närmaste förtrogna.

Tillerson har varit i centrum för den ryska pressens spekulationer ända sedan Trump presenterade honom som sin potentiella utrikesminister. Nu är reaktionerna i rysk press triumferande. Man uttrycker beundran för ett val som i Kreml uppfattas som ett modigt drag mot det ameri-kanska etablissemanget.

Aleksej Pusjkov som tidigare ledde utrikesutskottet i duman och är en av Rysslands mest kända utrikespolitiska twittrare skriver så här: ”McCain, Rubio och de andra är Trumps motståndare. Därför kunde Tillerson dra nytta av deras försök att stoppa utnämningen. Och Trump tillhör inte de lättskrämda.”

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

DN ONSDAG 14 DECEMBER 2016

“Kina vill se sund relation

Kina är villigt att arbeta med USA:s utrikesminister vem det än är för att flytta fram förbindelsen mellan Kina och USA till en ny startpunkt. Reaktionen från det kinesiska utrikesdepartementet var enligt det diplomatiska protokollet efter nomineringen av Rex Tillerson.

– Vi fortsätter att upprepa att en sund och stabil relation mellan Kina och USA ligger i båda ländernas och folkens fundamentala intresse, sa utrikesdepartementets talesperson Geng Shuang vid det dagliga mötet med medier i Peking.

– Vi hoppas att de ansvariga utrikesdepartementen i våra två länder kan förstärka och samarbetet och spela en viktig och konstruktiv roll i att främja en oförminskad och stabil utveckling i de bilaterala banden, hette det vidare.

Orden föll timmarna efter nyheten från USA om nomineringen av landets nästa utrikesminister och dagen efter att ledningen i Peking hade upprörts över att den tillträdande presidenten Donald Trump i en tv-intervju ifrågasatt varför USA skulle vara bundet av policyn om Ett Kina.

Han utmanade därmed en 37-årig amerikansk diplomatisk tradition, sedan USA 1979 upprättade förbindelserna med Folkrepubliken Kina och officiellt bröt med Taiwan. Taiwanfrågan är inte förhandlingsbar, varnade det kinesiska kommunistpartiet i måndags. Trump kallades då okunnig som ett barn om utrikespolitik. Utrikesministern Wang Yi tog till en liknelse: De som strävar efter att skada Kinas centrala intressen ”lyfter på en sten bara för att tappa den på sina egna fötter”. På tisdagen var lugnet tillbaka.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Trumps gräl är inte EU:s kamp

Det låter som uppochnedvända världen att EU och USA förväntas erkänna Kina som marknadsekonomi. Vad härnäst, hbtq-certifiering av Saudi-arabien? Stora demokratipriset till Nordkorea?

Att erkänna Kinas nya status borde ändå vara okontroversiellt. Saken gäller inte huruvida kommunistpartiet har gjort sig förtjänt av etiketten. I stället handlar beslutet om att uppfylla ett löfte om likabehandling som omvärlden gav landet när det blev medlem i Världshandelsorganisationen, WTO, i december 2001.

Då skrevs en övergångsbestämmelse in i avtalen som klassade Kina som icke-marknadsekonomi. Den lösningen har möjliggjort för bland annat USA och EU att införa höga skyddstullar mot kinesisk import. Högre än vad som skulle vara möjligt utan stämpeln på Kina som icke-marknadsekonomi. Påstått prisdumpade varor, alltifrån solpaneler och cyklar till industristål, har belagts med extra tull.

Även amerikanerna brukade beskriva upplägget som provisoriskt. I måndags löpte så tidsfristen ut, men både Bryssel- och Washington missade deadline.

Peking vilade inte på hanen utan drog snabbt i gång en formell tvist. Fast det också skulle vara emot reglerna förväntas Kina ta hämnd på EU och USA. Världens tre största ekonomier riskerar att hamna i luven på varandra.

Nästa drag kom kanske redan på onsdagen. Kinesiska myndigheter berättade att de tänker införa sanktioner mot amerikanska fordonstillverkare. Peking hävdar att tajmningen är en tillfällighet. Anklagelsen mot företagen lyder ”missbruk av dominerande ställning”. Det faktum att Donald Trump nyligen har muckat gräl med Kina genom samtal med Taiwans regering – tabu i Peking – sägs inte höra till saken men ligger alldeles säkert i vågskålen.

Vad som blir Trumps nästa steg går inte att veta. Men att han skulle kyla av den uppblossade konflikten med Kina är ett långsökt scenario. Ekonomisk konfrontation står högt på dagordningen. Det kommer inte att göra vare sig Kina eller USA rikare.

Under tiden mal kvarnarna långsamt i Bryssel. EU säger sig vara på väg att erkänna Kinas nya status, men det brådskar att förhindra ett handelskrig. Avtal ska hållas. Trumps sak är inte vår.

Carl Johan von Seth carljohan.vonseth@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Våra egna ekons förbannelse

Universiteten är de amerikanska liberalernas värld. Där öppnas famnen för alla – om de tänker som vi. Bristen på ideologisk mångfald gör studenterna och liberalismen själv en otjänst.

Efter valet av Donald Trump ekade vissa universitet av primalskrin. Professorerna ställde in föreläsningar för gråtande, uppskärrade studenter som frågade: *Hur kunde detta ske?*

Jag delar de onda aningarna om Trump, men jag är också rädd att reaktionen visar hur insulära universiteten har blivit. När studenter flyttar in i liberala bubblor lär de sig inte mycket om sitt eget land. För att skaffa sig fullgod bildning bör de lära känna Platon men också Republikanerna.

Vi liberaler pekar glatt ut Trumps hycklerier, men vi ska också vara medvetna om vårt eget hyckleri på platser där vi härskar, till exempel de flesta universitet. Alltför ofta bekänner vi oss till mångfald av alla slag utom den ideologiska. Undersökningar har visat att bara omkring 10 procent av professorerna i samhällsvetenskaper eller humaniora är republikaner.

Vi predikar tolerans, utom mot konservativa och väckelsekristna. Vi öppnar famnen för människor som inte ser ut som vi själva – om de tänker som vi.

Jag befarar att den liberala upprördheten över valet av Trump kommer att skapa en fientligare miljö för konservativa. Redan bristen på ideologisk mångfald på universiteten gör studenterna och liberalismen själv en otjänst, och här och där urartar liberalismen till självparodi.

På Oberlin College utbröt protester kort efter valet när ett lokalt bageri påstods ha pekat ut en svart student i ett snatteriärende. Studentkårens ledning stödde en bojkott av bageriet och demonstranterna bar skyltar där ägaren sades vara rasist.

Men beskyllningarna för rasistiskt beteende föll platt när polisen visade att de allra flesta som gripits för snatteri på bageriet var vita. Den här episoden kan ha orsakats av liberal hysteri.

Nu invänder somliga att man ska vara intolerant mot intoleransen och diskriminera mot fördomsfulla personer som håller med Trump i hans rasism och kvinnoförakt. Javisst, res motstånd. Men vill vi verkligen måla ut hälften av alla amerikaner, av vilka några röstade på president Obama två gånger, som rasister? Om vi kände fler som valde Trump skulle vi kanske inte vara så benägna att sätta en enda etikett på dem.

Oavsett politisk inställning blir vi gällare i rösten av att bo i en bubbla. Harvardprofessorn Cass Sunstein har gjort en fängslande studie av hur grupp-tänkande präglar federala domare när de lottas i ett mål med tre domare.

Liberala domare som råkade placeras tillsammans med andra liberaler svängde i regel åt vänster. Omvänt rörde sig konservativa domare för det mesta åt höger när de hamnade i sällskap med åsiktsfränder. Detta är rättsväsendets motsvarighet till pöbelmentalitet. Och om detta händer domare, vad händer då dig och mig?

Liberalen och demokraten Sunsteins slutsats är att de bästa juridiska besluten fattas när domarna måste bemöta motargument.

Den traditionella demokratiska dominansen vid universiteten har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet till följd av en kombination av diskriminering och självurval. Hälften av lärarna i vissa ämnen uppgav i en enkät att de skulle rösta mot att väckelsekristna fick en tjänst i fakulteten.

Det svagaste argumentet mot intellektuell mångfald är att konservativa inte har något att tillföra samtalet. ”Tanken att konservativa idéer är enfaldiga är så befängd att man måste leva i en ekokammare för att komma på den”, säger Sunstein.

Vi ska förstås inte låta rasister och kvinnoföraktare få makt på universiteten. Men ”konservativ” är inte lika med ”fördomsfull”.

Francis Collins är en av USA:s mest framstående naturvetare. Han är väckelsekristen och chef för National- Institutes of Health. Få forskare påverkar det moderna tänkandet lika starkt som Gary Becker, konservativ national-ekonom vid University of Chicago. George W Bushs utrikesminister Condoleezza Rice skulle pryda vilket universitet som helst.

Jag argumenterar inte för positiv särbehandling av konservativa, delvis därför att konservativa akademiker inte vill ha någon. Men vi

borde verkligen anstränga oss mer för att värva personer som står för olika åsikter, bjuda in konservativa talare och inte möta konservativa och väckelsekristna med fientlighet.

Vi ser allt fler hatbrott efter Trumps seger, och det sista vi behöver på universiteten är ömsesidig intolerans, nu anförd av liberaler. Deras ojande kan vara en orsak till att Trumps popularitet har ökat starkt efter valet.

Som enskilda individer kan vi också följa intelligenta personer som vi är oeniga med i sociala medier.

Jag fruktar den skada Trumps administration kommer att göra, från sjukvård till utrikespolitik. Men valet understryker också att vi var i otakt med stora delar av USA:s befolkning, och vårt motstånd blir effektivare om vi är mindre isolerade.

I dag betyder ”det där är en akademisk fråga” ofta ”det är ovidkommande”, och det är obeskrivligt sorgligt. Ett sätt att korrigera det är att vi liberaler på allvar hyllar den mångfald som vi säger oss tro på.

Nicholas Kristof amerikansk journalist och författare.
Översättning: Margareta Eklöf “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ En triumf för barbariet

Slaget om Aleppo är slut, ur alla militära aspekter. Talet om ytterligare en meningslös ”vapenvila” är irrelevant. Vad FN kan uträtta för att civilt lidande är helt och hållet upp till diktatorn Bashar al-Assads slaktarregim.

Bödeln har åter formellt staden i sitt våld, och därmed den befolkningstätare västra delen av landet. Det brutala kriget mot östra Aleppos civilbefolkning utgör dock ingen ärorik seger. Bashar al-Assads så kallade regeringsstyrkor är en spillra. Ryskt stridsflyg, iranska elitstyrkor, den libanesiska Hizbollah-milisen och legosoldater från Iran, Irak och Afghanistan har vunnit striden.

Vladimir Putin har levererat vapen till sin gamle vän al-Assad under hela kriget, Irans insats har undan för undan växt. Förra året var regimen ändå på fallrepet, vilket ledde till Rysslands direkta militära intervention. Moskva och Teheran har sedan under hösten kraftigt trappat upp för att avgöra saken i Aleppo.

Uppåt en halv miljon människor har dödats i det syriska inbördeskriget, halva befolkningen är på flykt, landet i ruiner. Det finns skäl att påminna om att al-Assad-sidan är skyldig till lejonparten av mördandet, liksom om hur allt började.

Familjen al-Assad har i snart ett halvsekel styrt Syrien som en av Mellanösterns värsta diktaturer. När den arabiska våren spirade spred den sig snabbt till Syrien. Flera länder hade samma kännetecken, en

ekonomi tyngd av korruption och misslyckade socialistiska experiment. En ung befolkning stod utan jobb, framtidshopp och yttrandefrihet.

Protesterna startade i Daraa i mars 2011, efter att polisen arresterat skolbarn för att ha klottrat regimkritiska slagord. Demonstrationerna var länge fredliga, men al-Assad mötte dem med bestialiskt våld. Hans soldater sköt rakt in i folkmassorna, tusentals människor fängslades, torterades och dödades.

Bashar al-Assad var aldrig intresserad av sina egna patetiska löften om reformer, utan av att rädda makten. Hans alawitiska minoritet, en avläggare till shiaislam, monopoliserar alla viktiga poster sedan decennier. Officerare och stridspiloter är alawiter. Kristna och druser stöder ofta regimen, av oro för vad sunnitiskt majoritetsstyre skulle leda till.

Motståndarna har diktatorn alltid kallat terrorister, oavsett bevekelse-grunder. Men redan sommaren 2011 släppte al-Assad ut tusentals jihadister ur fängelset, för att de skulle bekräfta den bilden och få regimen att framstå som ett mindre ont.

Det dröjde innan moderata rebeller formerade ett väpnat motstånd, och de har alltid saknat enighet och koordination. Jihadisterna slogs mer hänsynslöst och målmedvetet. IS tog över i öster. På andra ställen fick al-Nusra-fronten och andra extrema islamister ett allt större inflytande.

Regimen har aldrig skytt några medel. Tungt artilleri, attackhelikoptrar, stridsvagnar och bombflyg har satts in mot bostadsområden. Kemiska stridsmedel har använts. Belägringar, som i östra Aleppo, har utnyttjats skoningslöst för att svälta ut civila. IS har däremot i praktiken lämnats därhän. Ryssland och Iran har också stagat upp al-Assad i stället för att ägna sig åt terrorrörelsen. Den fick USA sköta.

Effekten för Iran är en shiitisk axel som sträcker sig från Teheran till Medel-havet. Ayatollorna har haft betydligt färre skrupler än regionens sunnitiska härskare i det krig genom ombud som förts. Putin har med ofattbar brutalitet understrukit att Ryssland ska ha en plats i alla samtal och uppgörelser om Mellanöstern. Alla ska veta att Kreml fullständigt struntar i internationella regler och humanitära överväganden för att nå sina mål.

Där står sig ”USA-imperialismen” slätt. Med Irak i färskt minne har Barack Obama hållit sig undan. Presidentens tvehågsenhet inför de syriska rebellerna är begriplig. Men al-Assad, Ryssland och Iran har vunnit genom att inte rygga för krigsförbrytelser.

I stället för ”politisk lösning” följer nu med säkerhet vedergällning. al--Assad och hans medbrottslingar kommer att rensa upp, inte försöka försona. Kriget är inte slut. De väpnade- rebel-lerna räknas fortfarande i tiotusental. IS håller ännu östra Syrien, kurder stora delar av norra.

En del hävdar att demokrati i Syrien alltid var en naiv dröm. Men den arabiska våren var ingen slump, utan en reaktion på tyranniet och polisstaten. Sunniternas bitterhet går inte att bara stryka ett streck över. Ur al-Assads och Putins draksådd kommer ett ansenligt antal extremister att stiga upp. Men friheten är tänkbar också i Mellanöstern.

DN 15/12 2016 “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Följderna av konflikten är oöverblickbara

Analys. Assadregimens seger i Aleppo väcker inget större hopp om fred. I stället ser vi en utveckling som bidragit till att försvaga EU, minska förtroendet för FN och gynna propaganda på bekostnad av oberoende nyhetsförmedling.

Det som händer just nu i Aleppo i Syrien är högst påtagligt men samtidigt ytterligt förvirrande.

Å ena sidan har vi jublande människor i den västra delen av staden som firar att ”terroristerna” äntligen besegrats. Skottsalvor avlossas i glädje, bilar tutar, flaggor vecklas ut.

Å den andra ser vi bilder på utmärglade dödsskrämda familjer från stadens östra del, där beskjutning fortfarande pågår. Gryniga Youtubeklipp som visar bombskadade människor, ett lidande bortom det fattbara.

De två scenerna är i sig en slående illustration av de djupa motsättningarna i den syriska konflikten och svårigheterna att åstadkomma en fredsöverenskommelse som kan hela och ena det krigssargade landet.

Det kunde räcka med det, kan man tycka: en oöverblickbar humanitär katastrof, en hopplöst splittrad -nation som delvis ligger i spillror.

Men konsekvenserna av Syrienkonflikten är ännu större än så.

Oavsett om vi väljer att zappa bort de obehagliga bilderna på plågade människor i ruiner, eller om vi noggrant följer de ytterst komplexa turerna i Syriens krigsspel, så har den snart sex år långa konflikten påverkat även oss ända in i märgen.

Det räcker med ett par exempel på utvecklingslinjer och tendenser som etablerat sig efter Syrien-krigets start för att inse detta.

Uppemot sex miljoner syrier är på flykt utanför sitt eget land. Cirka en miljon av dem finns i Europa. En utveckling som starkt bidragit till att hela EU-systemet nu är i gungning och att det stolta Schengensamarbetet som skulle skapa ”ett gränslöst Europa” nu ligger i spillror. Flyktingfrågan har gett bränsle åt nya populistiska och främlingsfientliga partier över hela Europa, rörelser vars agenda ser helt annorlunda ut än de traditionella partierna.

Syrienkonflikten har också visat maktlösheten och de strukturella bristerna hos Förenta nationerna.

FN har ju sedan andra världs-krigets slut varit den globala garanten för konfliktlösning. När våldet i Syrien eskalerade våren 2012 insåg FN att det skulle behövas mandat i säkerhetsrådet för att lösa konflikten.

Syrien brukar ibland jämföras med Libyen och läget där våren 2011, när envåldshärskaren Muammar Khaddafi pressades av upprorsmän som fick militärt stöd av FN genom ett omdiskuterat beslut i säkerhetsrådet.

Men hur illa det än gick i Libyen efter Khaddafis fall så haltar jämförelsen. Libyen är ett glesbefolkat ökenland utan strategisk betydelse, med en jämförelsevis svag armé.

Syrien däremot har ett ytterst känsligt geografiskt läge, med gräns till ett Turkiet på väg in i Europa, till ett instabilt Irak och till ett Israel som man fortfarande ligger i krig med.

Den syriska krigsmakten må vara nedsliten, men räknas ändå till en av Mellanösterns starkaste. I Syrien har också Ryssland starka intressen att försvara: här finns den enda ryska flottbasen belägen utomlands.

Men USA, Ryssland, Kina, Storbritannien och Frankrike, de fem permanenta medlemsländerna i FN:s säkerhetsråd, har inte kunnat enas i Syrienfrågan. Sedan krisen började har Ryssland och Kina med sin vetorätt blockerat sex resolutioner som de anser skulle missgynna dem och deras skyddsling, president Bashar al-Assad.

På kortare sikt har resultatet blivit att FN:s Syriensändebud inte fått tillräckligt stöd i sitt fredsmäklande. På längre sikt är det diplomatiska misslyckandet i Syrien än mer oroande: det riskerar att urholka förtroendet för den internationella rättsordningen. Hur ska FN-länderna kunna ta sig an framtida konflikter om de misslyckas i Syrien?

Det syriska kriget har också sett systematiska attacker mot civila mål, som sjukhus, skolor och bostadsområden. Vad händer när länder i allt större utsträckning struntar i internationell rätt?

Även när det gäller informationsspridning har Syrienkriget tydligt visat ett nytt olustigt mönster. För mig och mina kollegor har konflikten i Syrien utvecklats till ”kriget som inte går att bevaka”.

Radikaliseringen av den väpnade oppositionen ledde till att jihadistgrupperingar som stod nära terrororganisationen al-Qaida etablerade sig, liksom Islamiska staten (IS).

För dessa grupper blev reportrar och biståndsarbetare i allmänhet och västerlänningar i synnerhet ett villebråd som kunde användas i terrorn. Antingen som gisslan som kunde generera mångmiljon-belopp i lösesummor till krigskassan, eller som offerlamm, som avrättades och visades upp i sadistiska videoklipp.

Följden har blivit att journalister helt enkelt inte vågat sig in på de icke regimkontrollerade om-rådena.

Assadregimen, med sin totalitära agenda, har inte visat något intresse för en oberoende mediebevakning av kriget. Det har varit i stort sett omöjligt för journalister från amerikanska och västeuropeiska massmedier att få visum till Syrien. De få som beviljats inresa har fått finna sig att få sin rörelsefrihet ytterst beskuren och varje steg övervakat av regimens ”överrockar”. Endast garanterat regimvänliga medier har kunnat rapportera inifrån Syrien.

Detta medievakuum har utnyttjats av propagandister som använt sociala medier för att sprida svårkontrollerade eller rent lögnaktiga rapporter.

Assadregimen och dess supportrar har kolporterat ut en bild av det syriska upproret som en internationell konspiration där den folkvalda makten (Bashar al-Assad ärvde presidentposten av sin far) bekämpar Islamiska staten. En världsbild där det inte existerar övervåld mot civila.

Oppositionen å sin sida har förtigit det ökade inflytandet av jihadister inom regimmotståndet – aktörer som har en allt annat än demokratisk eller pluralistisk agenda.

Så är läget i Syrien, i världen, strax före jul 2016. Då har jag ändå inte tagit upp de regionala konvulsioner som kriget bidragit till, den religiösa radikaliseringen som riskerar att bli förödande och vad det innebär för Syriens framtid att en stor del av landets tolvåringar, på grund av kriget, inte gått en enda dag i skola.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se "

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

" Skadade lämnas att gå en långsam död till mötes"

" Vapenvilan i Aleppo blev kortvarig. Förtvivlade Aleppobor vittnar om fortsatta attacker och den utlovade evakueringen har gått i stå. Skadade ligger kvar på gatan utan att få medicinsk vård, berättar en invånare som DN har talat med.

Vapenvilan, som förhandlats fram av Turkiet och Ryssland, höll bara under natten till onsdagen. Redan på morgonen var beskjutningar och granatattacker i gång igen. Mot kvällen bekräftade den syriska oppositionen för Reuters att en offensiv inletts mot armén och de milisgrupper som slåss på dess sida och några timmar senare kom uppgifter om att syriska armén inlett en offensiv mot rebellerna i förorten Sukkari. De 33 bussar som regeringen ordnat fram för att på onsdagsmorgonen börja evakuera flyktingar från Aleppos östra delar rörde sig inte ur fläcken. Invånarnas lättnad över att få lämna den av stridigheter sönderskjutna staden övergick i förnyad oro.

– Folk var överlyckliga i går och i dag är de nervösa och rädda för att inget av det de kom överens om har besannats. Allt folket vill är att få ett slut på blodspillan, lämna området, lämna sina hus och försöka börja leva igen, långt borta från bomberna, säger 29-årige kameramannen Salah al-Ashkar till DN.

Salah al-Ashkar, som bor i östra Aleppo, berättar om fortsatta attacker från regeringsstyrkor och om skadade som lämnas på gatan eftersom ambulanserna inte får åka över gränsen till västra Aleppo och sjukhusen i den östra delen är stängda.

– Vapenvilan är som ett skämt eller något som står på ett papper, inte på marken i alla fall. Nu väntar vi på vad som ska hända med oss. Låt oss hoppas att det här inte är mitt sista budskap till världen.

Den syriska regeringen beskyller rebellstyrkor för att ha brutit vapenvilan. Men enligt Salah al-Ashkar svarar de bara på regeringens attacker. Han vittnar om skadade som inte får hjälp och om avsaknad av medicinsk utrustning.

– Skadade lämnas för att gå en långsam död till mötes. Människor dör av mindre skador eftersom det inte finns någon medicinsk utrustning.

Under samtalet med DN hörs ständiga granatattacker i bakgrunden.

– De fortsätter ge eld hela tiden. Just nu är de bara 400–500 meter från mig. När jag hör att det är stridigheter flyr jag till ett annat område, när de börjar strida där flyr jag tillbaka till det gamla området igen. Jag vill inte att regeringen ska gripa mig, för de kommer att döda mig.

Flera Aleppobor vädjar om omvärldens hjälp i sociala medier.

– Vi är utsatta för ett folkmord här i det belägrade Aleppo. Rädda Aleppo, rädda mänskligheten, skriver aktivisten Lina Shamy, som bor i östra Aleppo, på Twitter.

De regeringskontrollerade truppernas övertagande av Aleppo, med hjälp av bland annat Ryssland och Iran, ses som den syriska presidenten Bashar al-Assads största seger under de fem år som kriget i Syrien har pågått. Även för Ryssland, som har stöttat al-Assad, är det en triumf. Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov sade att han tror att rebellernas motstånd kommer att upphöra inom de kommande två tre dagarna. al-Assad och Ryssland beskyller rebell-styrkor för att ha brutit vapenvilan. Men Turkiet, som under kriget har stött rebellsidan, hävdar att syriska regeringsstyrkor, stödda av Iran, är ansvariga för att den bröts. Den ryske presidenten Vladimir Putin och hans turkiske kollega Recep Tayyip Erdogan enades på onsdagen om att gemensamt stärka ansträngningarna för att få i gång evakueringen av civila och rebeller ur östra Aleppo, enligt Reuters.

Samtidigt står befolkningen i östra Aleppo redo att lämna det krigshärjade området. Väskorna var packade och personliga ägodelar eldades upp under natten till onsdagen, av rädsla för att de ska utsättas för plundring av den syriska armén. Enligt den ryske försvarsministern Sergej Sjojgu lämnade 6 000 civila östra Aleppo under dygnet. Men den uppgiften är obekräftad. På onsdagskvällen uppgav både Assadregimen och rebellerna att en uppgörelse gjorts där 15 000 människor skulle få lämna två rebellhållna byar utanför Aleppo redan på torsdagsmorgonen. I utbyte kommer rebel-ler och deras familjer, samt civila att få lämna östra Aleppo.

De syriska regeringsstyrkornas våldsamma attacker mot civila sedan offensiven i östra Aleppo inleddes i mitten av november får hård kritik från USA:s FN-ambassadör Samantha Power. Under återhållen ilska gick Power till attack mot Assadregimen, Ryssland och Iran när FN:s säkerhetsråd möttes.

– Är ni ens kapabla att känna skam? Finns det ingen barbarism mot civila, ingen avrättning av ett barn som berör er på djupet? Som skrämmer er lite? frågade hon sig.

Aleppo är Syriens största stad och en viktig knutpunkt för handeln i landet. Sedan regimen i mitten av november inledde offensiven för att ta kontroll över hela staden har över 400 civila dödats i de rebellkontrollerade delarna av staden.

Annika Wilhelmson annika.wilhelmson@dn.se
Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se
Abed al-Qaisi abed.al-qaisi@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“EU står handfallet inför kriget i Syrien

Syrien står högt upp på dagordningen när EU:s ledare samlas i Bryssel i dag, torsdag, men unionen kan enbart vädja till parterna i kriget och utlova humanitär hjälp.

Den dramatiska utvecklingen i Syrien tas upp när EU:s stats- och regeringschefer inleder årets sista toppmöte.

– Det som sker är djupt oroande. Det är skamligt att världssamfundet inte har förmåga att agera. Vi kan inte acceptera att det här fortgår, sade statsminister Stefan Löfven när han träffade EU-nämnden på onsdagen.

Men vad kan EU göra? Inte särskilt mycket.

EU kan enbart väjda till de krigförande parterna, fortsätta att hoppas på en politisk lösning, kräva att de som har ansvar för krigsförbrytelser ställs inför rätta samt utlova humanitär hjälp. Men utan parternas godkännande kommer inte heller hjälpen fram.

EU:s utrikeschef Federica Mogherini verkade därför närmast plågad när hon i tisdags talade i EU-parlamentet.

– Syrien är ständigt i våra tankar och särskilt dessa timmar, när vi nås av förskräckliga rapporter från marken, sade hon.

Mogherini uppmanade parterna att skydda civila, följa internationell humanitär rätt och ge humanitära organisationer tillträde till östra Aleppo.

En känslig fråga också i EU-kretsen är Rysslands roll i Syrien. Inför förra EU-toppmötet ville Sverige, Frankrike och en lång rad andra EU-länder införa sanktoner mot ryska beslutsfattare som ett slag straff för Rysslands bombningar i Syrien.

Italien och flera andra EU-länder bromsade och därmed föll det förslaget. Toppmötet i oktober enades enbart om ett uttalande där EU-ledarna ”fördömer attackerna från den syriska regimen och dess allierade, framför allt Ryssland, mot civila i Aleppo”.

Inför mötet med EU:s utrikesministrar i måndags var Jean-Marc Ayrault rasande på den ryska inblandningen i Syrien.

– Det kommer ständiga lögner från ryskt håll, fräste den franske utrikesministern på väg in till mötet.

– Å enda sidan försäkras att förhandlingarna ska fortsätta, å andra sidan fortsätter det totala kriget som sker för att rädda al-Assads -regim. Men till vilket humanitärt pris sker detta? De naiva tror att detta är slutet, men kriget kommer att fortsätta, hävdade Ayrault.

EU har redan infört sanktioner mot Syrien och vissa syriska beslutsfattare. I maj 2016 infördes EU-embargo för olja från Syrien, frysningar av den syriska centralbankens tillgångar i EU och exportförbud för viss teknisk utrustning. Dessutom hindras 200 högt uppsatta

syriska makthavare från att resa in i EU och tillgångar för 70 syriska företag har frysts.

Sedan kriget i Syrien inleddes har EU också bidragit med sammanlagt motsvarande 60 miljarder kronor som har gått till olika humanitära insatser.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“**Fakta. Årets sista EU-toppmöte**

Stats- och regeringschefer från EU:s 28 medlemsländer träffas i dag, torsdag, för årets sista toppmöte.

På dagordningen står utöver Syrien frågor som rör migration, inklusive avtalet med Turkiet och de nya migrations-avtalen med afrikanska länder, EU:s handelsavtal med Ukraina, där Nederländerna vill ha en -skrivning om att landet inte kan bli EU-medlem, samt EU:s försvarssamarbete.

För första gången ska EU:s toppmöte hållas under dagtid.

Vid middagstid lämnar Storbritanniens premiärminister Theresa May mötet och övriga 27 EU-ledare fortsätter under kvällen med en informell diskussion om Brexit.

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Varmare klimat ökar risken för konflikter

Klimatförändringarna ökar risken för nya stora flyktingströmmar mot Europa. En färsk rapport från Sipri pekar ut både hunger, vattenbrist och konflikter som en effekt av ett varmare klimat. – Det här kommer att innebära stora säkerhetsrisker om vi inte agerar nu, säger klimatminister Isabella Lövin (MP).

Det internationella fredsforskningsinstitutet Sipri har på uppdrag av utrikesdepartementet gjort en omfattande analys av vilka säkerhetsrisker de pågående klimat-förändringarna innebär. Det är en i stora delar dyster läsning. Enligt Sipri behöver världens länder och organisationer hantera -säkerhetsriskerna mycket mer än vad som görs i dag – annars hotar stora flyktingströmmar, upptrappade konflikter och växande extremism. Utgångspunkten är att många av världens pågående konflikter redan handlar om en kamp om resurser. I klimatförändringarnas spår riskerar till exempel vattenbristen att leda till ökad oenighet och -strider som får konsekvenser för om-världen.

– Människors boplatser blir allt mer obeboeliga och det kan de hantera på två sätt. Antingen flyttar de eller så stannar de och strider hårdare för att få del av de sinande resurserna. Om inte regeringarna då kan hjälpa till och fördela -resurserna så leder det till slut till våldsamheter, säger Sipris chef Dan Smith.

Han vill inte säga hur stor risken är för omfattande flyktingströmmar eller hur många människor det kan röra sig om, men han understryker att utvecklingen är så dramatisk att världens regeringar måste börja reagera redan nu. Ett skäl är att klimat-förändringarna har gått mycket snabbare än vad någon tidigare har trott.

– När jag började med det här för tio år sedan skrev vi rapporter som vi trodde skulle gälla för våra barnbarn. Men det var fel. Det handlar om hur världen ser ut i dag. Vi kan inte i dag säga vilken omfattning det här kommer att få men vi vet att vi tidigare har underskattat problemen, säger Dan Smith.

Sipri punktar upp sju konkreta åtgärder som den svenska regeringen kan genomföra för att förebygga ökade säkerhetsrisker i samband med klimatförändringarna. Det handlar bland annat om att stärka internationella samarbeten, involvera de svenska ambassaderna och att utbilda den egna personalen i de här frågorna.

Klimatminister Isabella Lövin (MP) framhåller att Sverige har möjlighet att påverka andra länder både genom EU-samarbetet och via FN. Att Sverige efter årsskiftet tar plats i FN:s säkerhetsråd ser hon som en extra möjlighet.

– Vi måste ställa in oss mentalt på att det här kommer att hända och vi måste fatta medvetna beslut för det är hit vi är på väg. Det här kommer att innebära stora säkerhetsrisker om vi inte agerar nu, säger Lövin.

Hennes recept bygger mycket på förebyggande arbete, som stöd till omställning av energisystemen och en hållbar utveckling.

– Om vi öppnar ögonen och är medvetna om vad som kan hända så behöver det inte bli Harmagedon. Vi måste leva upp till det vi lovade på klimatmötena i Köpenhamn och Paris. Vi måste kompensera de fattigaste länderna för klimatförändringarnas konsekvenser och vi måste hjälpa till med övergången till förnybar energi.

Att USA är på väg att få en ny president kan innebära svårigheter för att nå internationell enighet kring vad som bör göras åt klimatförändringarna.

– Det verkar osannolikt att klimatförändringarna är något som kommer att ta särskilt mycket utrymme i den nya administrationen. Det är så klart oroande. Därför måste Europa ta sig an ett starkt ledarskap när det gäller klimat-förändringarna, säger hon.

Hittills har EU haft svårt att enas om en gemensam flyktingpolitik och Isabella Lövin vill inte spekulera om vad framtida migrationsströmmar kan innebära för den europeiska hållningen.

– Vi måste vänta och se hur det blir med EU:s gemensamma flyktingpolitik, säger hon.

Hon vill inte heller spekulera i om den svenska migrationspolitiken behöver anpassas.

– Vi får se i framtiden vad som kommer att hända.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

“**Fakta. Sipri**

Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri) är ett internationellt forskningsinstitut med bas i Solna.

Sipri bildades 1966 på initiativ av den dåvarande statsministern Tage Erlander (S).

Sipri hanterar frågor om fred och konflikter med tonvikt på nedrustning och -rustningsbegränsning.

Institutet har cirka 50 anställda. “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Stopp för att använda hamnar får kritik

Beskedet på onsdagen att Region Gotland stoppar och Karlshamns kommun bromsar sina planer på att upplåta hamnar till bygget av den ryska gasledningen Nord Stream 2 välkomnas av statsminister Stefan Löfven. Men regeringen får hård kritik av Nord Stream 2.

Regeringen får inte lägga sig i det kommunala självstyret. Men en tydlig markering gjordes i tisdags när regionrådet Björn Jansson (S) från Gotland och Karlshamns kommunalråd Per-Ola Mattsson (S) vid ett möte på Utrikesdepartementet fick ta del av hemligstämplad information om varför Försvarsmakten inte anser att hamnarna i Karlshamn och Slite borde upplåtas till lagring och lastning av rören till det av ryska staten ägda gasledningsprojektet Nord Stream 2.

Informationen ledde till en snabb omsvängning i kommunerna som fram till mötet varit positiva till en uthyrning.

I dag, torsdag, fattar tekniska nämnden i Region Gotland beslut att säga nej till Nord Stream 2:s begäran att lagra och lasta rör i Slite på samma sätt som skedde vid bygget av Nord Stream 1 för drygt fem år sedan.

För Gotlands del skulle intäkterna för en uthyrning till Nord Stream 2 ha uppgått till mellan 25 och 50 miljoner kronor till en kommunkassa som tyngs av stora kostnader för sjukvård och socialtjänst.

På onsdagen bromsade även Karlshamns kommunledning den redan igångsatta planen att lagra rör till gasledningen i hamnen. När det gäller de 100 miljoner kronor i uteblivna intäkter som ett stopp för affären skulle innebära för hamnbolaget i Karlshamn nämnde utrikesminister Margot Wallström på UD-mötet infrastruktur och högskoleplatser som möjliga statliga åtgärder.

– Vi fick inga konkreta löften. Men det är sådant som det skulle kunna bli tal om, säger kommunalrådet Per-Ola Mattsson (S).

Beskeden från berörda kommuner välkomnas av regeringen.

– Nu har kommunerna dragit de här slutsatserna och jag tycker att det är en naturlig konsekvens utifrån den information de har fått, säger statsminister Stefan Löfven (S) till TT.

Även försvarsministern är nöjd med kommunernas besked.

– Det är tillfredställande, säger Peter Hultqvist (S).

Han vill inte kalla regeringens framtida åtgärder kompensation, utan ”tillväxt och regional utveckling”.

– Vad det kan komma att innebära måste vi föra ytterligare resonemang om senare. Vi kommer att träffas igen, och får återkomma när det är dags. Vi har ju tidigare beslutat om stridsgruppen på Gotland med 300 soldatarbeten. Det är inte fy skam, säger Hultqvist.

Men regeringens agerande får hård kritik av ledningen för Nord Stream 2.

– Det finns en påtaglig ovilja inom Försvarsdepartementet till att ha någon som helst kontakt med Nord Stream. Varför det är så vet jag inte, säger det ryska gasledningsbolagets rådgivare Lars O Grönstedt, tidigare vd och styrelseordförande i Handelsbanken.

Han säger sig vara förbryllad och förvånad över beskedet att de svenska hamnarna inte får användas. Nu återstår de två finländska depåhamnarna i Kotka och Hangö och en i tyska Mukran för Nord Stream 2 att använda sig av.

Några problem att genomföra projektet, som just nu prövas av EU, ser han inte.

– Det blir lite dyrare. Det kommer sannolikhet att gå åt lite mer båtar eftersom de måste vara ute till havs lite längre tid. Men tekniskt sätt är det inte komplicerat, säger Lars O Grönstedt.

Den moderate EU-parlamentarikern Gunnar Hökmark tillhör de som försöker stoppa hela projektet. Han hävdade i ett inlägg i EU-parlamentet tidigare i veckan att projektet är ett hot mot energisäkerhet, konkurrens och medlemsstater.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se
Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“**Fakta. Gasledningen**

Nord Streams huvudägare är ryska Gazprom som i sin tur ägs av ryska staten.

Gasledningen Nord Stream, som egentligen består av två ledningar, går genom Östersjön från Viborg i Ryssland till Lubmin i Tyskland och togs i drift 2011 och 2012.

Nord Stream 2, ytterligare två ledningar, är tänkt att läggas parallellt med tidigare ledningar och ska öka kapaciteten till 110 miljarder kubikmeter gas.

Överbefälhavaren Micael Bygdén har uttalat sig kritiskt om att låta Nord Stream hyra svenska hamnar för projektet. Regeringen säger sig ha samma uppfattning.

EU-ledare från åtta länder har protesterat till EU-kommissionen över planerna på ännu en rysk gasledning: Polen, Ungern, Tjeckien, Slovakien, Rumänien, Estland, Lettland och Litauen. “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

”Försvaret bör återfå ansvar för krigsmateriel”

Gör om, gör rätt! Återinför det kalla krigets beredskapssystem. Det är i korthet förslaget i en utredning som vill ge Försvarsmakten full kontroll över all krigsmateriel. 1 500 anställda skulle då flyttas från Försvarets materielverk.

Alliansregeringen beslutade 2012 att bryta sönder Försvarsmaktens underhåll och understöd. Motivet var att spara pengar enligt en fredstida köp och sälj-modell från näringslivet. 2013 flyttades därför 1 500 personer som arbetade med förråd, service, och verkstäder från Försvarsmakten till Försvarets materielverk (FMV). Parallellt har Försvarsmakten haft kvar 1 200 personer som arbetar med logistik.

Men reformen som kostat en halv miljard kronor fungerar dåligt i dagens sämre omvärldsläge. En chef för ett flygvapenförband kan inte höja sin beredskap själv. Först måste chefen i god tid beställa stridsflyg och vapen från FMV som efter fördröjning i bästa fall kan tillhandahålla några Gripenplan.

– Försvarsmakten har uppgiften och ansvaret att försvara landet, men har inte alla resurser. Det är problemet i ett nötskal. Regeringen ställer numera stora krav på Försvarsmaktens tillgänglighet, beredskap och förmåga att mobilisera snabbt. Beredskapen måste vara det viktigaste, säger utredaren Ingemar Wahlberg. Han lämnade på onsdagen betänkandet ”Logistik för högre försvarsberedskap” till regeringen.

Enligt 2015 års försvarsbeslut ska Försvarsmakten snabbt kunna höja beredskapen. Hela försvaret ska kunna mobilseras inom en vecka. Men det är i praktiken omöjligt med dagens system, visar utredningen.

– Det här är en mycket viktig utredning som måste följas upp med praktiska förslag eftersom det finns brister i nuvarande organisation, medger försvarsminister Peter Hultqvist (S).

Efter remissbehandling och beslut 2017 kan förslagen genomföras 2018.

Försvarsmakten skulle då åter få hela ansvaret för logistiken. Den verksamhet och personal som 2013 fördes över till FMV ska åter till Försvarsmakten. FMV som nu finansieras genom uppdrag från Försvarsmakten förelås få ett ”basanslag” för sin drift.

Även framöver kommer FMV att köpa in och leverera ny materiel till försvaret. FMV får ansvar för investeringsanslaget i försvarsbudgeten. Men det ska tydligare framgå vad som är FMV:s egna kostnader och vad som köps från industrin. Genom det nya systemet ska styrningen från regering och riksdag bli tydligare, är tanken.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se”

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Vårdreform utmanar svenskans ställning

En vårdreform i Finland upprör många finlandssvenskar. När - staden Vasa förlorar sin fullskaliga akutmottagning är invånare oroade för att inte längre få specialvård på svenska.

Riksdagen i Finland har röstat igenom en centralisering av sjukhusverksamheten i landet. Enligt den föreslagna modellen kommer den tvåspråkiga staden Vasa att förlora sin fullskaliga akutjour, och patienter kommer i vissa fall att hänvisas till närliggande Seinäjoki, som är enspråkigt finskt.

Reformen har väckt enorma protester bland svenskspråkiga i Finland. En tredjedel av finlandssvenskarna bor i svenska Öster-botten, som omfattas av förändringen. I vissa kommuner finns det invånare som talar behjälplig eller ingen finska alls.

Dels är man oroad för svenskspråkiga inte kommer att kunna få specialvård på sitt modersmål, dels ser man riksdagens omröstning som ett led i en negativ språk-politik.

– Enligt grundlagsutskottets tidigare tolkning ska en förvaltningsreform alltid göras så att man väljer det alternativ som bäst tryggar de språkliga rättigheterna. Nu handlar det dessutom om akutsjuka människor, säger Joakim Strand, som är riksdagsledamot från Svenska folkpartiet och själv bosatt i Vasa.

Vårdreformen är initierad av rege-ringen, som leds av Centerns Juha Sipilä. Partiet har ett starkt fäste i Seinäjoki. Också regeringspartierna Sannfinländarna och Samlingspartiet stod bakom reformidén.

– Här förenas Centerns dröm om landskapen med Samlingspartiets privatiseringsiver, säger Strand.

Enligt honom är utveckligen regionalpolitiskt ohållbar.

– Vasa är fem gånger mer tätt-bebott än Seinäjoki och hela Vasa-regionen står för över trettio procent av hela Finlands energiteknologiexport. Nu skjuter man den ko som mjölkar, säger han.

Omröstningen har också blåst liv i gamla infekterade debatter om svenskan i Finland. De Grönas tidigare riksdagsledamot Osmo Soinivaara skapade en Twitterstorm på tisdagen när han frågade varför finska skolelever måste lära sig så kallad ”tvångsvenska” om den inte duger för finlandssvenska patienter.

– Jag har också läst tyska i skolan men det betyder inte att jag vill ta hand om döende tyskar. Kommentaren var en förolämpning mot vårdyrket, säger Joakim Strand.

Svenska folkpartiet står nu på barrikaderna och vill upphäva beslutet. Ordförande för partiets ungdomsförbund, Ida Schauman, kommenterade i ett pressmeddelande:

– Vi ser redan i dag att allt fler flyttar till Sverige för att de helt enkelt känner sig mer hemma där. Nu förstärks den uppfattningen. Det här visar återigen att regeringen struntar i de språkliga rättigheterna och saknar långsiktigt perspektiv, sade Schauman.

Philip Teir philip.teir@gmail.com”

“**Fakta. Svenskan i Finland**

Det finns knappt 300 000 svenskspråkiga i Finland, vilket motsvarar ungefär 5,4 procent av befolkningen.

I Österbotten är cirka 50 procent av befolkningen svenskspråkig.

Finland är officiellt ett tvåspråkigt land, och enligt grundlagen har svenskspråkiga rätt till myndighetstjänster på svenska. “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Köpcentrumens framväxt döms ut som förlegad

Köpcentrumen blir fler och större. Fram till 2020 ska butiksytor motsvarande 13 Mall of Scandinavia växa fram. Men professor Ulf Johansson dömer ut byggplanerna som förlegade när e-handeln ökar.

Köpcentrumen och handelsplatserna blir allt fler och större. Enligt analysföretaget HUI Research kommer över 100 nya att byggas fram till 2020. Tillsammans får de en uthyrningsbar yta på cirka 1,3 miljoner kvadratmeter.

Det motsvarar 13 nya Mall of Scandinavia, Sveriges till ytan största köpcentrum som öppnade i Solna i november 2015.

Professor Ulf Johansson, chef för Centrum för handelsforskning vid Lunds universitet, anser att nya köpcentrum är fel strategi framöver.

– I dag söker sig många till köpcentrum eftersom logistiken för e-handeln inte fungerar för privatpersoner. Den längsta kön under hela året är till Icabutikens paketutlämning i december. Det är klart att konsumenterna söker sig till köpcentrumen då, utbrister han.

Han är övertygad om att när logistiken blir bättre, och kunder kan få snabba leveranser direkt hem på bestämda klockslag, tar e-handeln fart. Ulf Johansson jämför med Storbritannien, där tillskottet av köpcentrum avtagit sedan 2008. Storbritannien ligger långt fram inom e-handel och stora mat-kedjor som Tesco och Sainsbury har under de senaste åren stoppat flera av sina planerade köplador utanför stads-kärnorna.

Men Storbritannien är tätt befolkat och frågan är hur jämförbar ut-vecklingen där är med Sveriges.

– I svensk glesbygd går det inte att få samma snurr, men i stor-städerna kan man få det, säger Ulf Johansson.

I dagsläget står e-handeln för blygsamma 7 procent av all försäljning.

Johan Anselmsson, forskare vid Centrum för handelsforskning i Lund, har under åren 2010–2015 följt vad som hänt när nya centrum och handelsplatser har etablerats runt om i Sverige. Analysen ska efter årsskiftet sändas till en vetenskaplig tidskrift, men slutsatserna hittills är att äldre och mindre centrum samt butiker i stads-kärnorna har svårast att överleva.

– Mönstret följer vad som händer i USA, men vi ligger 10–15 år efter. Hittills har svenska politiker inte varit särskilt bekymrade för stads-kärnorna eftersom kaféer och restauranger ger liv till dem, men mat- och nöjesställen följer efter sina kunder, säger Johan Anselmsson.

Han befarar att på sikt kan Stockholm och Göteborg vara de enda städerna som har stora, livaktiga stadskärnor. I övriga landet kommer invånarna att i hög utsträckning fika och gå på bio i ett externt cent-rum.

Ljuset i mörkret, som han kallar det, är att undersökningen visar att när det investeras i stadskärnan ger det resultat – butiker och restauranger ökar sin försäljning.

– Däremot såg vi inte samma -effekt i äldre köpcentrum utanför stads-kärnan. En renovering där märktes inte i siffrorna, säger Johan Anselmsson.

Även Anselmsson ifrågasätter expansionen av köpcentrum. Han tror att dagens konsumtionsbeteenden, där kunderna handlar mer på nätet, söker lägre priser och vill handla enkelt och bekvämt ändrar förutsättningarna.

– Så här långt har köpcentrumen stadigt vuxit, men jag tror att vi står inför ett vägval. Riktigt vart det bär hän vet vi ännu inte, säger Johan Anselmsson.

Ett konkret exempel är köpcentrumet Entré i Malmö som invigdes så sent som 2009, men som sedan några år tillbaka byggs om helt och hållet.

– Det var upp som en sol och ned som en pannkaka, vilket aldrig hänt förut med ett nytt köpcentrum och än i dag vet ingen riktigt varför det gick under, säger Anselmsson.

Att jättecentrumet Emporia öppnade 2012 en knapp mil därifrån spelade förmodligen in.

Lundaforskaren nämner flera anledningar till att köpcentrumen kan ha nått sin kulmen. Han pekar på att e-handeln förmodligen är mer omfattande eftersom svenskarnas köp från utlandet inte ingår i statistiken.

Han märker också att kravet på bekvämlighet gör att fler avstår från att köpa dagligvaror och tunga kapital-varor i ett stort köpcentrum som kräver att kunderna går lång väg från parkeringen.

Han noterar att talet om överetablering inte är populärt.

– Politiker, butikskedjor eller centrumägare vill sällan erkänna det. Då riskerar investeringarna att frysa inne.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

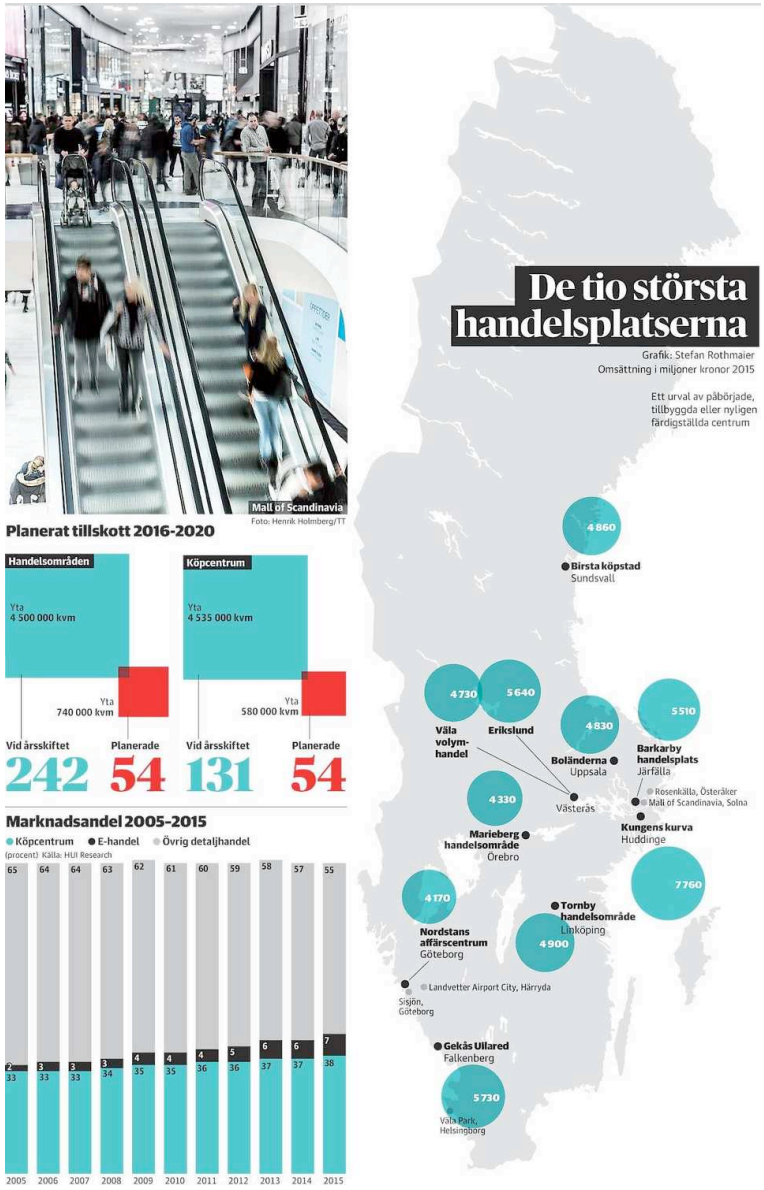

“Fakta. Uppdaterad konjunkturbedömning

Sverige har haft en stadigt ökad konsumtion sedan 1997. Bara under ett år, 2011 i spåren av finanskrisen, har tillväxten i handeln varit under 1 procent.

Tobias Rönnberg, konsult på HUI research, anser inte att det råder en generell överetablering i Sverige. Däremot finns överetablering på vissa orter, men den kan vara av mer tillfällig art eftersom Sverige växer, framhåller han.

– Befolkningen ökar i Sverige och det skapar utrymme för mer handel. Dessutom ser vi att e-handlare, som Webbhallen, expanderar med fysiska butiker, säger Tobias Rönnberg.

Han menar därför att det är fel att ensidigt se e-handel som ett hot mot fysisk handel.

I dag, torsdag, kommer HUI med en uppdaterad konjunkturbedömning av hur man tror att handeln utvecklas nästa år.

Tidigare har man spått att handeln kommer att växa med 3,5 procent under 2017.

Även för i år tror man att tillväxten hamnar på 3,5 procent. “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Snart kan varannan ny privatbil vara leasad

Konkurrensen om landets bilägare är hård och för verkstadskedjorna har serviceavtal och privatleasing blivit ett populärt sätt att locka till sig kunder. Snart kan varannan ny privatbil vara leasad, spår bilbranschen.

Det är Konkurrensverket som uppdragit åt ekonomie doktor Anders Parment vid Stockholms universitet att inom ramen för verkets uppdragsforskning undersöka hur eftermarknaden för personbilar utvecklats de senaste tio åren.

Serviceavtal och privatleasing är de stora auktoriserade verkstadskedjornas sätt att försöka låsa in kunderna. Privatleasingen omfattar nu 27 procent av de nya bilar som ”köps” av privatpersoner. Privatleasingen, som av bilbranschen förutspås fortsätta växa till att snart omfatta varannan privatbil, är ett slags långtidshyra på vanligtvis tre år. I kontraktet ingår ofta service, försäkring med mera. Den som leasar bilen vet redan från början vad det kommer att kosta varje månad. Det är viktigt för bilåterförsäljarna. Även om den största delen av om-sättningen kommer från bilhandeln så härrör cirka 75–80 procent av återförsäljarnas vinster från efter-marknaden.

I rapporten konstateras att kunderna är mer pålästa och framför allt har blivit bättre på att använda sig av modern teknik för att hitta tjänsteutbud och göra prisjämförelser.

Begreppet TCO, Total cost of ownership; alltså den totala ägarkostnaden har etablerats också på privatmarknaden. Det gör det lätt för nya aktörer att etablera sig på marknaden med privatleasing.

Konkurrensen fungerar väl, hävdas i rapporten:

”Konkurrensen är mångdimensionell och sker inte bara mellan olika bilmärken, utan också mellan auktoriserade och icke-auktoriserade aktörer samt mellan bilverkstäder som är organiserade i kedjor och sådana som inte är det.”

Bilägarna erbjuds också i allt hög-re grad tilläggstjänster som telematiktjänster, vägassistans och körjournalsdokumentation samt rabatter på finansiering, försäkringar och bränsle med mera.

Glädjande är att bilarna blivit bättre under de senaste tio åren. Livslängden uppgår nu till omkring 20 år.

De fristående bilverkstäderna har det kämpigt: ”… till skillnad från auktoriserade bilåterförsäljare finns ingen naturlig, självklar efterfrågan utan de fristående aktörerna måste övertyga bilinnehavarna om att de har något bättre att erbjuda.”

Jacques Wallner jacques.wallner@dn.se “

“Fakta. Bilverkstäder
Det finns cirka 4 500 bilverkstäder varav 900 är av biltillverkarna auktoriserade för ett eller flera bilmärken i landet. De har att ge service till de nästan 4,7 miljoner personbilar som är i trafik.

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Nu rullar självkörande Volvobilar på vägarna

Nu skjutsar självkörande Volvobilar vanliga resenärer i San Francisco. Första intrycken: Spännande och trist på samma gång.

Att taxiföretaget Uber har stora planer för självkörande bilar har varit känt sedan länge. I somras tecknade företaget avtal med Volvo om att köpa in 100 exemplar av suv-modellen XC90 utrustade med självkörande teknik.

Från och med nu kan vanliga kunder mötas av en självkörande Volvo när de beställer en bil från Uber. Testet genomförs i San Francisco, där företaget också har sitt huvudkontor.

Helt autonoma är bilarna dock inte. Än så länge sitter en förare vid ratten, redo att ta över vid behov. Vid tidiga tester har ännu en anställd suttit i framsätet för att övervaka och analysera mjukvaran som navigerar bilen i trafiken.

Tekniksajten The Verge har fått en åktur: ”Upplevelsen är lika delar hisnande och trist. Hisnande för vad det kan betyda för transporter i framtiden, trist för att det är som att åka med sin överdrivet försiktiga mormor.”

Under testerna tog föraren ibland över kontrollen, som när bilen behövde göra drastiska filbyten, skriver The Verge vidare. Dessutom kan Volvobilarna stänga av de självkörande funktionerna och kräva att föraren greppar ratten vid behov.

Enligt Financial Times har Uber startat tjänsten utan det vanliga tillståndet från Kaliforniens delstatsmyndighet. Därmed slipper företaget redovisa olycksstatistik öppet, vilket andra bolag gör. Uber anser att tillstånd inte krävs eftersom bilarna har en mänsklig förare närvarande och därmed, hävdar företaget, inte kan klassas som autonoma.

Ett 20-tal företag, bland annat Google, Tesla, Volkswagen och Mercedes-Benz har enligt tidningen sökt och fått ett sådant tillstånd.

Priset ska vara detsamma som för en vanlig UberX, billigare variant. Tidigare har självkörande bilar testats i Pittsburgh, men då med bilar från Ford.

Att gå över till helt självkörande bilar, som inte ens behöver ha en ratt eller pedaler, kräver både teknikutveckling och att lagstiftningen tillåter det. Ett av de företag som har kommit längst är Google. Dess självkörande bilar har rört sig på vägarna i Silicon Valley i många år.

I veckan gjorde Googles ägar-företag Alphabet klart att ett separat företag, Waymo, skapats för utvecklingen av bilarna. Det har tolkats som ett tecken på att den självkörande tekniken är närmare att omsättas i kommersiella, storskaliga produkter.

– Vi är nära att göra det här tillgängligt för många människor, bekräftar John Kraftcik, chef för projektet, för Washington Post.

Enligt Google har bilarna blivit skickligare på att förutse vad som är på väg att hända i trafiken. De ska kunna skilja på en människa vid vägkanten som står stilla och en som är på väg att korsa och räkna ut att en bil med öppen dörr kan betyda att någon är på väg att kliva ut.

Linus Larsson linus.larsson@dn.se”

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Federal Reserve gör fler räntehöjningar nästa år

USA:s centralbank, Federal Reserve, gör en räntehöjning med 0,25 procentenheter. Styrräntan höjs till ett intervall mellan 0,50 och 0,75 procent, från tidigare mellan 0,25 och 0,50 procent.

Det är den första räntehöjningen i år och den andra höjningen sedan 2006. Beslutet har tagits av en enhällig räntekommitté som leds av Federal Reserves ordförande Janet Yellen.

Räntehöjningen motiveras med att USA:s arbetsmarknad har ytterligare stärkts, medan den ekonomiska aktiviteten har stigit i måttlig takt sedan halvårsskiftet. Antalet jobb har ökat kraftigt under de senaste månaderna och arbetslösheten har sjunkit.

Inflationen har ökat jämfört med tidigare i år, men når ännu inte upp till Federal Reserves långsiktiga mål på 2 procent. Men detta förklaras, enligt kommittén, av att energi-priserna och importpriserna tidigare har sjunkit.

Däremot har inflationen, mätt på andra sätt, stigit väsentligt under de senaste månaderna. Kommittén räknar därför med att inflationsmålet ska nås om pågående utveckling fortsätter.

Kommande räntehöjningar väntas av kommittén ske i långsam takt. I dess prognos ligger tre höjningar under 2017, men endast två av dem hade väntats av ekonomiska bedömare.

– Det rör sig om mycket måttliga räntehöjningar, sade Janet Yellen vid Federal Reserves presskonferens i Washington på onsdagskvällen, svensk tid.

En amerikansk räntehöjning av den storlek som nu har beslutats var förutsedd. Den omedelbara marknadsreaktionen blev därför obetydlig.

Det viktiga blir nu vilka räntebeslut som ska fattas under nästa år, då andra delar av den ekonomiska politiken kommer att styras av USA:s nye president Donald Trump.

BNP-ökningen under 2017 beräknas nu av Federal Reserve bli 2,1 procent, mot 1,9 procent i år. Inflationen väntas också stiga måttligt från 1,5 procent i år och stanna på 2,0 procent från 2018 och framåt.

Man tar då inte ut effekterna i förskott av Trumps utlovade finanspolitik, med stora skattesänkningar och investeringar i infrastruktur.

– Vi sköter uppdraget självständigt och jag ger inte råd till den nye presidenten. Men behovet av en mer expansiv politik är inte uppenbart, framhöll Janet Yellen.

Hon gjorde klart att hennes avsikt är att stanna kvar på sin post tills mandatperioden löper ut i mars 2018. Vad som därefter ska hända ser Janet Yellen som alltför tidigt att avgöra.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

”Vi har mycket att lära av tonåringarna”

“Vuxna borde inspireras av tonåringars kreativitet, engagemang och sociala nyfikenhet – i stället för att förfasa sig över deras omognad och impulsivitet . Det menar den amerikanske professorn Daniel Siegel.

Alltför många har en begränsad och inskränkt syn på ungdomstiden som något man bara måste uthärda, tycker den amerikanske psykiatern Daniel Siegel.

– Tvärtom kan man må bra och utvecklas även senare i livet just på grund av det som utmärker denna viktiga tid, säger han.

I boken ”Hjärnstorm” (Dana förlag) lyfter Daniel Siegel fram allt det positiva som händer under ungdomstiden och uppmanar vuxna att inspireras av de unga. Han berättar också om den senaste forskningen om de viktiga förändringar som äger rum i tonåringens hjärna.

Daniel Siegel är professor i psykiatri vid amerikanska UCLA School of Medicine och författare till bland annat två uppmärksammade böcker om föräldraskap. Han är också en uppskattad föreläsare om tonårens stora betydelse.

Han berättar om sin sons gode vän Benji som under tonåren bodde med familjen i södra Spanien. En dag följde han med att gäng grabbar till en hög klippa. Plötsligt hoppade en av dem i havet och så följde de andra efter.

Till sist kastade sig även Benji utför den tjugofem meter höga klippan. Men kamraterna hade inte sagt att han skulle dra ihop benen så fort han nådde vattenytan. Följden blev att Benji fortsatte ned mot botten och krossade ett ben.

– Flera år senare frågade jag Benji- om han skulle ha hoppat nedför klippan om han varit ensam där, berättar Daniel Siegel. Han svarade kort: ”Är du galen. Aldrig i livet!”.

En kollega till Daniel Siegel, hans favoritlärare i psykiatri, omkom för flera år sedan efter att ha blivit påkörd av en ung man i en splitterny sportbil. Två månader tidigare hade den unge mannen kraschat in i ett träd, men föräldrarna ersatte den förstörda bilen med en ny.

Daniel Siegel fick en liten chock när han började titta på fakta om uppväxtåren. Han upptäckte att tonåringar faktiskt utgör den största gruppen där det inträffar dödsorsaker som är möjliga att undvika. Det handlar om ett riskfyllt, impulsivt och farligt beteende som leder till svåra skador och dödsfall.

Tonåringen har ofta bra koll på fakta om den konkreta situationen – men däremot inte lika bra överblick över hela sammanhanget, påpekar Daniel Siegel.

Sonens kamrat Benji rycktes med av kompisarna, men bortsåg från tänkbara konsekvenser. Den unge mannen i sportbilen tyckte att han kontrollerade farten, men tänkte inte på att det kunde stå ett träd i vägen eller på att en annan bil skulle kunna korsa vägen.

– Men impulsivitet och grupptryck är bara en aspekt av tonårstiden. Det finns så mycket annat som händer under den perioden i vårt liv, säger Daniel Siegel.

En vanlig myt är att vi under uppväxtåren går från att vara beroende till att bli oberoende av vuxna, enligt Daniel Siegel. Men det är så fel som det kan bli, säger han.

– En knuff mot oberoende är nödvändig, och visst blir vänner viktigare under tonårstiden. Men unga har så mycket att vinna på sunda relationer till vuxen-världen.

Varför har du blivit särskilt intresserad av tonårstiden?

– Som tonåring var jag fascinerad av hur annorlunda det kändes mot när jag var barn. Och när jag hade egna tonåringar blev det klart för mig som förälder vilken utmaning det var att stötta dem i deras utveckling.

Daniel Siegel påpekar att den som umgås med tonåringar ofta får höra både skratt och upphetsade utbrott, och ibland en massa gråt.

– Det är intensiva känslor som för med sig glädje men självklart också tårar. När vi tillbringar tid med vuxna får vi oftast lyssna på mer allvarliga samtal. Visst är livet en allvarlig sak, men vi som är äldre kan föra in mer glädje och humor i våra liv och lära oss av tonåringen.

Forskningen om hjärnan har utvecklats och har också visat att tonårstiden inte bara är en förskräcklig tid av omogen impulsivitet, säger Daniel Siegel.

– Jag tycker att det är viktigt att ge en mer heltäckande och sann bild av tonårstiden.

Den svenska undertiteln till ”Hjärnstorm” (Dana förlag) är ”överlev tonåren – med forskningens hjälp”.

– Under tonåren förändras vårt sätt att minnas, tänka, resonera, fokusera, fatta beslut och relatera till andra. När vi är mellan tolv och tjugofyra år genomgår vi en utveckling och en snabb mognad som aldrig -tidigare i livet.

Den kreativa förmågan som utvecklas under ungdomsåren kan leda till nya insikter och hur vi ”klarar av” tonårstiden kan påverka hela vårt fortsatta liv, menar Daniel Siegel. Det gäller att hålla ungdomens -energi vid liv.

I dag är det ingen nyhet att den mänskliga hjärnan inte är helt utvecklad förrän i 25-årsåldern eller senare. Enligt Daniel Siegel medför förändringarna i hjärnans funktion under de tidiga tonåren bland annat:

1. Ett vidgat sökande efter det nya.

2. Ett ökat social engagemang.

3. En stegrad känslomässig intensitet.

4. Ett växande kreativt utforskande.

– Våra framväxande ungdomshjärnor börjar både medvetet och kreativt att utforska den djupare meningen med livet, med vänskap, föräldrar, skolan – ja, med allt. Till och med förmågan att begrunda vår personlighet träder fram under ungdomsåren.

Förändringarna i hjärnan gör att tonåringar söker efter belöningar genom att pröva nya saker, knyter an till jämnåriga, upplever intensivare emotioner och tar avstånd från tidigare beteenden.

– Omläggningen i hjärnbarken får begreppsmässigt tänkande och kreativt utforskande att blomma upp. Ett barn uppsnappar sitt vetande från vuxna, i tonåren tillåter vår hjärna oss att utmana det gamla sättet att tänka och göra saker på ett nytt sätt.

I den svenska debatten menar en del att föräldrar, lärare och andra vuxna är för slappa mot tonåringar, medan andra säger att gränserna snarare är för tuffa.

– Växande ungdomar behöver vuxna i sina liv. Jag skrev ”Hjärnstorm” bland annat för att visa hur viktigt det är att kontakten mellan föräldrar och deras tonåringar behålls.

Unga elefanter kan börja löpa amok och bli destruktiva efter att de stötts ut från hjorden och berövats kontakten med äldre elefanthanar. På samma sätt kan unga människors isolering från vuxensamhället bli en återvändsgränd, menar Daniel Siegel.

– Gränser är nödvändiga, fortsätter han. Men kontakt och en öppen kommunikation med vuxna är grundläggande för en hälsosam utveckling under denna period. Vissa gränser behöver sprängas, andra göras tydliga.

Till sist säger Daniel Siegel att om äldre lär sig av den unga hjärnans styrkor kan tomheten och bristen på mening, som många känner i vuxenvärldens ekorrhjul, försvinna – och gapet mellan generationerna samtidigt minska.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

“**Daniel Siegel förklarar. Det här händer under tonåren**

**Sökandet efter det ”nya”* beror på ett ökat sug efter belöning, vilket skapar en inre drivkraft att pröva nya saker för att känna att man ”lever.

*Fördelen är att viljan att göra nya saker leder till en öppenhet för förändring. Längtan efter att leva intensivt kan göra att livet blir ett hänförande äventyr.

*Baksidan är att man i jakten på upplevelser kan överbetona spänningen och underskatta riskerna. Det kan leda till ett farligt beteende. Impulsiviteten gör att man går från idé till handling på ett ögonblick utan att tänka på konsekvenserna.

**Det sociala engagemanget* stärker banden med likasinnade och skapar nya vänskapsförbindelser.

*Fördelen är att denna drift leder till sökande efter nya stödjande relationer. Det senare är en starkt bidragande faktor för välbefinnande och lång livslängd.

*Nackdelen är att en del tonåringar isolerar sig från vuxna och enbart blir omgivna av andra tonåringar. Det kan också leda till ökat riskbeteende.

*Tonåringar upplever också en *förhöjd känslomässig* intensitet.

*Fördelen är ett liv med känslomässig intensitet kan fyllas med energi och en känsla av livskraft.

*Baksidan är att dagarna kan styras av stark sinnesrörelse vilket kan leda till impulsivitet, nedstämdhet och ett ogenomtänkt agerande.

*Det *kreativa utforskande*t gör att tonåringen kan komma med nya och oväntade lösningar på problem, nya strategier och infallsvinklar.

*Fördelen är att man, kanske även som vuxen, undgår att fastna i slentrian.

*Baksidan är att ett ständigt sökande efter livets mening kan leda till en identitetskris samt brist på mål och mening.

Källa: ”Hjärnstorm” (Daniel Siegel, Dana förlag. Översättning: Agneta Sellin). “

“Fakta. Psykologens tips

Till tonårsföräldern

*Ett generellt råd till dig med ett tonårsbarn är: Släpp taget – men inte helt och hållet! Många tonåringar strävar efter oberoende och en större frihet.

*Ibland leder det till konflikter som gör att du som förälder kan uppleva dig avvisad och inte lyssnad till. Du kan till och med känna sig förorättad och sårad. Då gäller det att inte – medvetet eller omedvetet – dra sig tillbaka. Det kan leda till att tonåringen känner sig övergiven.

*Som tonårsförälder ska man ha ett stort mått av överseende, ett förlåtande hjärta och en ocean av tålamod.

Till tonåringen

*Många unga känner sig stressade i skolan och i jakten på bra betyg. Ibland är det bättre att försöka känna efter vad som är bäst för dig själv, och ibland kan det kanske vara bra att inte ta skolan på för stort allvar.

*Ibland uppstår en ond cirkel där du i din strävan efter oberoende väljer att inte berätta någonting alls för dina föräldrar. Det kan leda till att föräldrarna blir kontrollerande och alltför frågvisa.

*Om du vill slippa nyfikna frågor från tjatiga föräldrar tror jag att det bästa är att vara så ärlig som möjligt. Berätta om vilka kamrater du umgås med, vad du gör på helgen, på nätet och så vidare.

Martin Forster, Karolinska institutet. Psykolog och forskare som regelbundet svarar på frågor från Insidans läsare.”

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Varma elev-lärarrelationer kan minska mobbning

Ett sätt att komma åt mobbning har visat sig vara att andra elever ingriper och inte är passiva åskådare. Varma och omtänksamma relationer mellan elev och lärare kan kopplas till elevers motivation att ingripa mot mobbning, enligt en studie från Lunds universitet. “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Så utvecklas tonårshjärnan

Tonåringar har en kraftfull motor i form av ett väl utvecklat känsloliv och starka drifter, säger psykologen Åke Pålshammar. Men samtidigt har självkontrollen och förmågan att se konsekvenserna av det man gör fortfarande stora brister.

– Både bromsarna och styrsystemet är ännu svaga, för att fortsätta liknelsen. Den här kombinationen, en bristande omdömesförmåga och starka känslor, kan i en del fall leda väldigt snett.

Åke Pålshammar är neuropsykolog och senioruniversitetslektor vid Uppsala universitet. Han har under många år intresserat sig för kopplingen mellan biologi och psyko-logi, för hjärnans utveckling och vårt beteende.

– Medan tonåring-ens känsloliv och driftliv redan är på topp mognar andra delar av hjärnan betydligt långsammare. Olika delar utvecklas i olika takt. Särskilt är det i pannloberna som mognadsprocessen tar tid.

Och pannloberna är viktiga för funktioner som att reglera känslor, fatta beslut, bromsa beteenden, planera och förutse kommande - situationer. Inte förrän efter tjugo-årsåldern har pannloberna nått den vuxnes mognadsnivå.

Men redan i 15–16-årsåldern kan den unga tonåringen vara klok och ha stora insikter. Samtidigt kan obalansen i hjärnans utveckling

medföra ett ökat riskstagande. Ton-åringen kan inte överblicka följderna av sitt agerande.

Åke Pålshammar håller med forskaren Daniel Siegler som i intervjun härintill menar att tonåren är en fascinerande tid i en människas liv.

– Tonåren rymmer enorma möjligheter. Ungdomens energi, nyfikenhet och vilja att pröva nytt tror jag har en evolutionär bakgrund.

– Tonåringen börjar röra sig bort från ”reviret” för att skapa sig en egen framtid. Att bromsa den utvecklingen är därför inte fruktbart, detsamma gäller om vi lämnar den unga tjejen eller killen vind för våg.

Åke Pålshammar påpekar att ton-åringen inte medvetet agerar riskfyllt. Han nämner myelin, ett fettliknande ämne som under hjärnans mognad bildar ett isolerande och skyddande täcke runt nervfibrerna och gör att nervimpulserna kan fortplanta sig lättare.

Myeliniseringen av nervceller sker från nack- till pannlob och kan fortsätta upp i 30-årsåldern. I pannloberna sitter som nämnts våra exekutiva funktioner som styr bland annat förmågan att fokusera, planera och organisera.

Åke Pålshammar föreläser på universitet, högskolor och för andra grupper om hur hjärnan utvecklas hos barn och unga. Han har precis kommit ut med boken ”Hjärnskolan” (Ung Livsstil) tillsammans med Anna Nygren.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Missnöjda sätter tonen i sociala medier

”De misstroende” och ” de sociala” nyhetskonsumenterna delar och kommenterar mest i sociala medier, men har lägst förtroende för traditionella medier, enligt en ny rapport från undersöknings- och analysföretaget Nepa.

I en ny rapport har undersöknings- och analysföretaget Nepa studerat svenskars nyhetskonsumtion. Rapporten undersöker vad som motiverar nyhetskonsumenterna, men har också tittat på vilket innehåll som delas i sociala medier och varför. Detta för att traditionella medier i framtiden ska kunna attrahera de målgrupper som i dag inte känner att de traditionella medierna är relevanta för dem. Analysen har gjorts genom att analysera 38 000 personers digitala fot-avtryck, och genom enkätstudier med 4 000 personer.

– Projektet har visat hur nya insikter kan skapas genom att kombinera många olika och omfattande datakällor som visar vad konsumenter faktiskt gör, med konsumenters bakomliggande drivkrafter där vi analyserat information från enkäter, skriver Thomas Berthelsen, metodansvarig på Nepa, i ett pressmeddelande.

Nepa menar att tidigare typer av indelningar i den här sortens undersökningar lätt leder till förenklingar. Därför har man i sin rapport i stället tittat på saker som drivkraft bakom och inställning till nyhetskonsumtion.

– Traditionellt sett har man tittat på den svenska marknaden segmenterat utifrån ålder, kön och livsstil, vilket varit pådrivet av annonsmarknaden. Men vi har tittat på konsumenters faktiska beteenden och

vilka drivkrafter de har för att konsumera nyheter, säger Thomas Berthelsen till DN.

Nepa delar i sin rapport in konsumenterna i sex olika grupper. I analysen framkommer det att det, bland de som är frekventa användare av traditionella medier, finns stora skillnader i både ålder, kön och livsstil. ”De traditionella” medie-konsumenterna, som står för 13 procent av totalen, är i hög grad äldre – men där finns också många yngre. De är ofta högskoleutbildade, heltidsarbetande och får sina nyheter främst från traditionella medier. ”De entusiastiska” står för 15 procent av konsumenterna, och har beteendemönster som liknar ”de traditionella”, men konsumerar mer av sina nyheter i nya digitala medier. Den tredje gruppen som attraheras av traditionella medier är ”de pliktskyldiga”. De är i regel yngre, har lägre utbildning och får mer av sina nyheter genom nyhetsflöden i sociala medier – även om de samtidigt konsumerar traditionella medier i hög grad.

Men de övriga tre grupper som identifierats, som står för över 50 procent av den totala siffran, anser att traditionella medier inte attraherar dem tillräckligt. Även mellan dessa grupper finns både likheter och skillnader – och det är framför allt dem man kartlagt för att ta reda på hur traditionella medier ska kunna gå vidare i framtiden.

– Vi såg att det fanns tre grupper vars behov inte adresseras tillräckligt av traditionella medier. De konsumerar traditionella medier, det gör i princip alla, men de gör det i mindre utsträckning. Och för vissa behov går de till alternativa medier och nya kanaler. De är klart underrepresenterade i sin konsumtion av traditionella medier, säger Thomas Berthelsen.

De tre grupperna som inte attraheras av traditionella nyhetsmedier är ”de följande”, ”de sociala” och ”de misstroende”. Alla är aktiva i sociala medier, men det finns stora skillnader i hur de beter sig där.

”De följande” konsumerar digitala nyheter utan att själva dela dem vidare, samtidigt som både ”de sociala” och ”de misstroende” är aktiva delare av innehåll. Men medan ”de sociala” delar för att bygga relationer och stärka sitt eget varumärke använder ”de misstroende” delningsfunktionen för att visa en ståndpunkt, eller för att övertyga andra om sin åsikt.

– Flera av grupperna finns på sociala medier, men de övriga grupperna är inte lika benägna att dela saker där, säger Thomas Berthelsen.

De tre grupperna som inte i lika hög grad konsumerar traditionella nyhetsmedier har olika anledningar till sina val. Medan ”de misstroende” ifrågasätter de traditionella mediernas oberoende och expertis saknar ”de sociala” snarare mer individanpassat innehåll. ”De följande” konsumenterna vill i stället ha mer fördjupning och sammanhang, och tillgång till arkiv på ett enkelt sätt.

Det alla grupper har gemensamt är att de saknar det de söker i de traditionella nyhetsmedierna. Därför menar Nepa att det inte finns något enkelt sätt att lyckas nå de 50 procent som i dag inte tar del av innehållet till samma grad som andra.

– Vi kom fram till att det inte finns ett enskilt sätt att attrahera de här grupperna. Det räcker inte med att bli bättre på sociala medier, eller göra framsteg på den tekniska plattformen, utan det handlar om olika saker för olika grupper. Vår studie har kommit så långt som att visa att de här utmaningarna finns, vi har ännu inte fokuserat på hur man ska göra i framtiden.

– Än så länge har vi kunnat se orsakerna och symtomen.

Evelyn Jones evelyn.jones@dn.se ““

Misstroende mediekonsumenter största gruppen

I Nepa-undersökningen framkommer det att 21% av svenska mediekonsumenter misstror det de läser i traditionell media.
Hur ser statistiken ut?

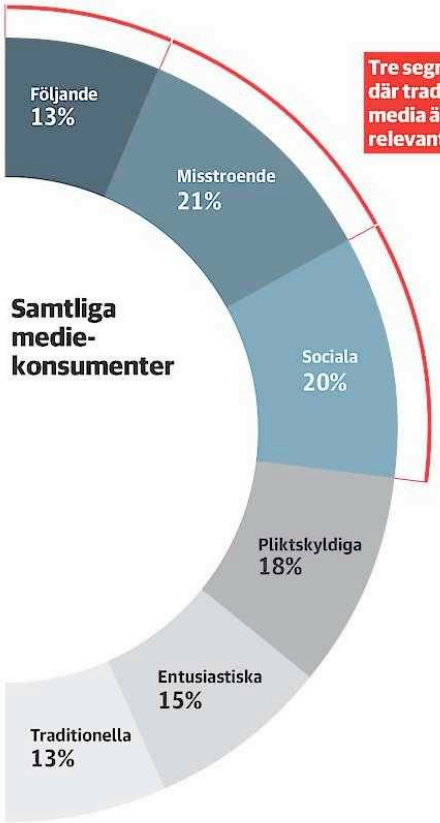

Tre segment där traditionell media är mindre relevant:

Följande 13%

De följande har ett högt nyhetsengagemang och inspireras av nyheter. De följer andra i sociala medier för att jaga nyheter.

● Traditionell media ● Ny media*

61%

39%

*Sociala medier, andra webbsidor, forum, videotjänster, sökmotorer och innehållsflöden.

Flest i förort/storstad.

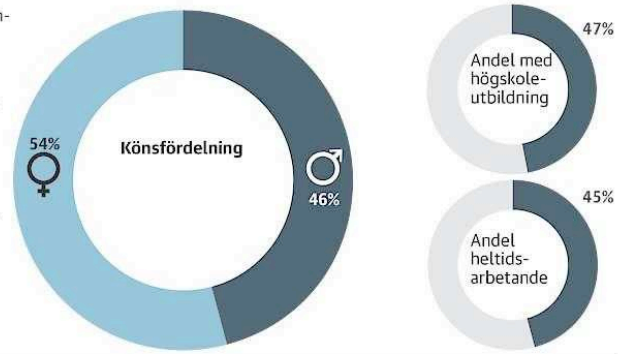

Misstroende 21%

De misstroende är digitala konsumenter, och närvarar lite i traditionella mediers digitala tjänster. De misstror de traditionella medierna, men säger sig värdera saklighet.

● Traditionell media

● Ny media*

65%

35%

Flest i industrikommuner/ landsbygd.

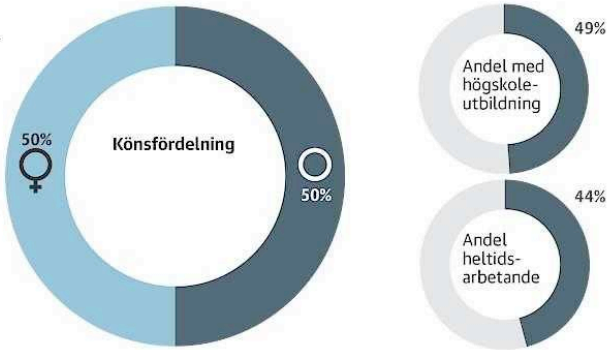

Sociala 20%

De sociala är de mest digitala konsumenterna, och närvarar minst i traditionella medier. Deras nyhetskonsumtion drivs av det sociala och de inspireras av de nyheter de läser.

● Traditionell media ● Ny media*

67%

33%

Flest på landsbygden.

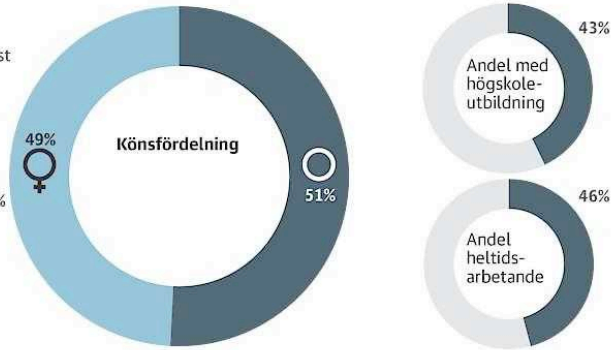

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Martin Jönsson: Låt inte den arga minoriteten sätta agendan

De har ett tonläge: högt. De misstror ”etablissemanget”. De är mest aktiva av alla i sociala medier i politiska frågor och när det gäller kritik mot medierna. Men det vore ett förödande misstag att tro att ”de misstroende” representerar något annat än en väldigt arg minoritet.

Få saker är ju så lätta att manipulera som engagemang och stöd i en viss fråga. Problemet är när den kritiska analysen av detta saknas. När medier gör enstaka inlägg i kommentarsfält till rikstäckande toppnyheter. När även vanligtvis sansade bedömare och skribenter börjar antyda att det där som så många twittrar, kommenterar och delar nog ändå representerar något slags kantrande folkvilja. När ”many people say”, som Donald Trump byggde en hel presidentkandidatur på, likställs med sanning, eller i varje fall med ett någorlunda rimligt ifrågasättande.

Men en arg minoritet blir inte en majoritet, eller ens rimlig, bara för att den är högljudd och aktiv. Att ge dem tolkningsföreträde för vad som är en utbredd åsikt är som att låta AIK:s eller Hammarbys enögda klackar bli objektiva bedömare av en domarinsats just när hemmalaget fått en straff dömd mot sig.

Detta är det enda som går att tänka på efter att ha läst den sammanställning av mediepubliken i olika segment som Sveriges största medieföretag gjort, i ett projekt tillsammans med undersökningsföretaget Nepa.

Gruppen jag tänker på är ”de misstroende” nyhetskonsumenterna. Det är det enskilt största segmentet (21 procent) i undersökningen, betydligt större än både den ”traditionella” och den ”entusiastiska” nyhetskonsumenten. Men det är också det enda kraftigt avvikande segmentet – de enda som ställer sig tydligt vid sidan och tar avstånd från traditionell medierapportering, i ett självvalt medialt utanförskap.

Deras närvaro finns på sociala medier och där är de mest aktiva av alla, när det gäller att dela och kommentera, men med en tydlig inriktning: att visa att man inte håller med. De vill, för att använda deras eget favorithatuttryck, vara ”agendasättande” – stegvis flytta gränsen för vad som är ”normalt” och acceptabelt att säga. Det är en opinionsbildning som bygger på avståndstagande utan att ta in vad den andre ens sagt eller skrivit. Det skapar en grogrund för faktaresistens och fejknyheter av precis samma slag som vi sett varje dag i den amerikanska politiska debatten.

Det intressanta i undersökningen är att de ”misstroende” inte passar in i någon schablonbild av vita, kränkta, lågutbildade män i landsorten. Till att börja med är hälften kvinnor. De är heltidsarbetande, studerande, pensionärer, egen-företagare.

Om de är så många som en femtedel av mediekonsumenterna bör deras misstroende naturligtvis tas på allvar. Problemet för de traditionella medieföretagen är att det inte hjälper särskilt mycket vad de gör åt saken. Det är svårt att höja förtroendet hos någon som vägrar ta del av det innehåll man faktiskt gör – eller av fakta över huvud taget.

När de går lågt måste man fortsätta hålla principerna om fakta, källkritik, saklighet och rimlig balans högt. Allt annat vore ett svek mot den tystlåtna majoriteten.

Martin Jönsson martin.jonsson@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Tekniken gör att de kan leva tryggt på ön

Stora Brokholmen. Sedan några veckor tillbaka har Ingmar Wallén och Kerstin Modin en rörelsedetektor i varje rum. – Den märker om man är i badrummet i sju timmar. Vi tänker inte ens på att vi har dem längre, säger Kerstin.

De är försökspersoner i ett samarbete mellan vårdbolaget Tiohundra i Norrtälje och Teknikmarknad, en avknoppning från Kungliga Tekniska högskolan.

– Det är jätteintressant och handlar om hur vi kan bygga ett skyddsnät för våra äldre så att de kan bo hemma på ett tryggt sätt, säger Tiohundras vd Peter Graf.

Ingmar och Kerstin bor på Stora Brokholmen vid Yxlan. Det går ingen bilväg till huset, Ingmar väntar i Grundviken med en öppen motorbåt och kör över fjärden Vamban. När det varken bär eller brister får de gå en kilometer genom skogen.

– Norrtälje kommun är glesbygd, säger Ingmar.

Han kom till Yxlan för första gången den 3 juni 1950, då var han sju år och hans föräldrar hade hyrt sommarstuga på ön. 1960 köpte föräldrarna det hus på udden där Ingmar och Kerstin bor permanent sedan 26 år tillbaka.

De är inte isolerade, närmsta granne bor bara 400 meter bort. Det finns livsmedelsaffär och apotek på Blidö, en kiosk vid färjeläget i Köpmanholm och utlämningsställe för Systembolaget på bensinmacken i Furusund.

Inne i huset finns de trådlösa detektorerna i varje rum, de är ungefär lika stora som en äggklocka.

– De registrerar hur vi rör oss och får fram en algoritm för det normala, så att de kan upptäcka det som avviker och larma. Men det är väldigt fladdrigt här, vi har oregelbundna tider, det ska bli roligt att se vad de hittar för mönster, om det finns en rytm, säger Ingmar.

De två katterna Sigrid och Celia går dock under radarn, tror Kerstin och Ingmar, detektorerna sitter högt och katterna håller sig mest vid golvet.

– De är så gamla att de inte klättrar längre, säger Kerstin.

Ett trådlöst trygghetssystem passar bra i en bostad bortom bilvägarna, där det enligt Ingmar är så tyst att det nästan gör ont i öronen när isen ligger och det är vindstilla.

– Men de passar även om man bor i en lägenhet eller i central-orten, det är en ganska enkel och billig utrustning som kan lösa ett trygghetsbehov, säger han.

Ingmar Wallén tror att nästa steg kan bli att installera andra typer av sensorer hos äldre som bor lite ensligt, som klarar sig hyggligt själva men kanske har till exempel högt blodtryck eller hjärtbesvär.

– Larmet kan kopplas till en nära anhörig, det gäller att ta det på rätt nivå, det är säkrare och mest kostnadseffektivt, säger han.

Ute på tomten finns flera andra hus, vedbod, tvättstuga, en stuga till barnen och en som de hyr ut. Ingmar och Kerstin är överens om att detektorer borde finnas utomhus också.

– När man bor så här är det större risk att det händer någonting utanför kåken. Detektorn kan inte tala om ifall jag har åkt till Norrtälje eller halkat på bryggan, säger Kerstin.

Hon har en ryggmärgsskada -sedan hon gjort just det, ramlat på bryggan, och tar hjälp av en krycka när hon går ut.

– Jag tror att de kommer att upptäcka att det här är en bra början men måste gå att utveckla, säger Ingmar.

Det bor cirka 1 200 personer permanent i Blidö församling, som omfattar Blidö, Yxlan, Furusund, Gräskö, Norröra, Söderöra och Svenska högarna.

– Men det är säkrare att bo här än någon annanstans. Det går väldigt fort när det är akut, på 12 minuter står det en ambulanshelikopter här nere, säger Ingmar.

Trots det står de i kö till ett äldre-boende i Huddinge. De kommer därifrån, från Snättringe.

Men kan ni flytta ifrån den här utsikten?

– Ja, det är ju det, säger Kerstin.

– Och alla fåglar, vi har räknat in 24–25 arter. Tänk om man med tekniska hjälpmedel kan få behålla sådan här livskvalitet, säger Ingmar.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Ny teknik blir billig för kommunerna

Den nya tekniken ska avlasta hemtjänsten och ta hjälp av civilsamhället. – Det här ska inte nödvändigtvis kosta kommunerna särskilt mycket pengar, anläggningen är jättebillig, säger forskaren Bengt Simonsson.

Bakgrunden till projektet är att Norrtälje är Stockholms läns till ytan största kommun, och har en högre andel äldre i befolkningen. Många av dem bor ute på skärgårdsöar och vård- och omsorgspersonal kommer inte alltid ut när det varken bär eller brister.

– I framtiden kanske vi inte har möjlighet att skicka ut hemtjänst överallt, det handlar om att hitta nya, moderna sätt med hjälp av den digitala tekniken, säger vårdbolaget Tiohundras vd Peter Graf.

Samarbetet med forskarna går ut på att skapa trygghet med hjälp av dem som finns i närheten.

– Vi spelar in en typisk vecka, hur man rör sig i bostaden. Då kan datorerna räkna fram när något onormalt händer och då går ett så kallat mjukt larm till anhöriga som kan ringa och höra hur det är, eller till grannen som kan promenera över och knacka på, säger Bengt Simonsson, forskningschef på Teknikmarknad som är tekniskt samordnare i Användarföreningen, en rikstäckande utvecklingsarena för ny teknik inom äldreomsorgen.

Datorn skickar ett sms eller ett mejl när en avvikelse sker. Om en anhörig eller granne inte kvitterar larmet kan det gå vidare till hemtjänsten.

Tekniken kräver 5G, femte generationens mobilnät. Hemma hos Ingmar Wallén och Kerstin Modin- är det simulerat, men Bengt - Simonsson ser stora möjligheter i framtiden.

– Vi har en hel verktygslåda av olika sensorer, vi kan till exempel sätta digitala vågar under sängben för att hålla koll på viktförändringar, eller ha en sensor i ett armband som mäter blodtryckssänkningar. Men det finns en viss aversion mot övervakning, det är viktigt med en diskussion, säger han.

Kerstin Modins önskan om sensorer utomhus är inget problem.

– Det är bara att lägga till en sensor vid bryggan. Det är egentligen en värmedetektor som märker om det ligger någon på bryggan i en timme.

Demografiförändringarna gör att kommunerna får en större andel äldre och att skatteintäkterna minskar. När 5G kommer blir priset för sensorerna enligt Bengt Simonsson ungefär 100 kronor styck, läkare kan ordinera dem som de ordinerar medicin.

Stockholm och Tallinn väntas ha 5G år 2018, men Bengt Simonsson tvivlar på att tekniken hinner till skärgårdsöarna så snabbt.

– Men det är den här typen av orter – skärgården, Norrlands inland – som behöver den mest, säger han.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Tranor inte bara en dans på rosor

Tranor kan göra stor skada på jordbruksmark intill naturskyddade områden. Nu föreslår en SLU-forskare en rad åtgärder för att få bukt med problemet.

När 20 000 tranor dansar vid Hornborgasjön under flytten norrut på våren kommer mångfalt fler mänskliga åskådare till skådespelet.

Men när stora tranflockar slår sig ned på odlade fält och mumsar i sig växande ax, eller sättpotatis, är fåglarna mindre populära. Problemen uppstår på marker intill de skyddade områden för tranors flyttväg som EU beslutat om.

Nu pekar en avhandling vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, på att oron måste tas på allvar. Tranor använder större områden vid sina rastplatser än man tidigare känt till, enligt författaren Lovisa Nilsson, som främst studerat Kvismaren nära Örebro.

– Man måste jobba mer med åtgärder för att inte öka på konflikterna mellan jordbruk och naturskydd, säger hon.

Exempelvis kan skyddsjakt underlättas, eller så kan tranorna lockas till områden där de tillåts vara ostörda. Samarbete över gränserna behövs också.

TT “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Medis först med plattformsdörrar

Medborgarplatsen och Åkeshov blir först med plattformsdörrar i tunnelbanan. Om försöken löper väl ut kommer hela röda linjen att få plattformsdörrar när den moderniseras.

Plattformsdörrar som öppnas när tunnelbanetåget stannar och larm om någon beträder spåren är installationer som ökar säkerheten i tunnelbanan. SL:s tekniska experter har duckat när olika partier och intresseorganisationer krävt plattformsdörrar. Ett skäl har varit att konstruktionerna enbart fungerar om alla tunnelbanetåg har dörrarna på exakt samma ställe.

Nu finns det andra konstruktioner som kan användas även om alla tåg inte är likadana. En utredning visade att om plattformsdörrar infördes skulle samhället spara minst 300 miljoner kronor om året eftersom det skulle innebära färre döda och färre skadade i tunnelbanan.

Ett begränsat försök med plattformsdörrar på stationen i Åkeshov har visat att de klarar vinterväder och tidigare i höst beslutade politikerna i trafiknämnden att satsa runt 55 miljoner kronor på ett fullskaleförsök på två stationer.

Nu har stationerna valts ut. Det blir utomhusstationen Åkeshov som har ganska mycket resenärer och inomhusstationen Medborgarplatsen som är trång, har mycket resenärer och mycket incidenter.

Fullskaletestet ska göras under 2017 och en del av 2018 för att sedan utvärderas

– Vi vet att tekniken i sig fungerar. Men vi vill testa på riktigt i trafik med mycket resenärer och olika väder förklarar trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons (M).

Han hoppas att försöket löper så väl ut att plattformsdörrar i en första etapp kan installeras på alla stationer längs röda linjen – som SL vill trafikera med förarlösa tåg – för att i framtiden kanske finnas på alla stationer.

– I hela nätet handlar det om en investering på flera miljarder, påpekar Kristoffer Tamsons.

Anders Sundström anders.sundstrom@dn.se “

“ Fakta. Röda linjen

Röda linjen har 52 år på nacken och den modernisering som startat beräknas kosta totalt 12,7 miljarder.

Den nya depån i Norsborg öppnar nästa år och om tre år ska ett nytt trafikledningssystem fungera. På vägen dit stundar dock tågbyten längs sträckan på olika platser under olika etapper.

Över hälften av pengarna – 6,7 miljarder – spenderas på nya tåg. De första ska komma till Stockholm nästa år, sedan fortsätter leveranserna till 2021 eller 2022.

Förarlös drift kan införas en bit in på 2020- talet och beräknas kosta 1,6 miljarder, mest till plattformsdörrar. “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Magsjuka stängde helt gymnasium

Globala gymnasiet på Södermalm fick stängas på onsdagen. Orsak: magsjuka. Minst 250 elever, lärare och annan personal är sjuka.

På tisdagen började ett antal elever och lärare på Globala gymnasiet på Hornsgatan att kräkas. Under kvällen sjukanmälde sig ett hundratal elever och personal och på onsdagsförmiddagen räknade skolan med att minst 250 av de 680 eleverna var sjuka. Då beslutade man att stänga skolan. Vid lunchtid började man evakuera.

– Vi tror det handlar om vanlig magsjuka. Det finns ingen koppling till skolmaten, säger tillförordnade rektor Emma Frankl.

– Nu gäller det att hindra smittan från vidare spridning, sanera toaletter och se till att ingen av dem som drabbats kommer tillbaka till skolan för tidigt, fortsätter hon.

En krisgrupp har satts ihop där skolhälsovård och skyddsombud ingår.

– Vi behöver givetvis råd från dem som kan bedöma den här situationen. Det enda vi är säkra på i nuläget är att det inte har med skolmaten att göra, då skulle ju precis alla ha drabbats, säger Emma Frankl.

Ellinor Helmerson, elev i en av samhällsklasserna, insjuknade, precis som många andra, på tisdagskvällen:

– Först såg jag i flera av skolans olika sociala mediekanaler att många hade blivit sjuka. Sedan gick det fort, jag började kräkas. Det är den värsta magsjuka jag någonsin drabbats av, säger hon.

Enligt smittskyddsläkaren Åke Örtqvist, på Stockholms läns landsting, kan det handla om vinterkräksjuka. Eller så kan smittan finnas i maten eller drycken.

– Så här stora utbrott brukar vara associerat med att det finns en smitta i det man ätit eller druckit. Det tar ändå en viss tid innan man blir sjuk, och när väldigt många insjuknar samtidigt är det sannolikt att det är något man fått i sig på annat sätt än genom vanlig smitta, säger han.

Stockholms läns landstings miljö--och hälsoskyddsavdelning ska nu undersöka om det finns smitta i födo-ämnen på skolan.

På onsdagseftermiddagen gav skolan besked om att man kommer att hålla stängt till och med fredag.

Ulrika By ulrika.by@dn.se
Juan Flores juan.flores@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Toppolitiker helt okända för många

En av fyra stockholmare känner till att Karin Wanngård (S) är finansborgarråd. Det visar en undersökning från DN/Ipsos.

Bara 5 procent vet att Anna König Jerlmyr leder det största oppositionspartiet, Moderaterna, 79 procent kan varken pricka in hennes namn eller parti. För finansborgarrådets del vet 70 procent varken vad hon heter eller vilket parti hon representerar.

Endast 4 procent av stockholmarna har rätt på bägges namn och parti. Kännedomen om personerna är över lag högre hos högutbildade och hos de som uppger att de är mycket politiskt intresserade, samt något högre hos borgerliga väljare.

– Resultatet visar att de flesta stockholmare har dålig koll på vilka politiker som styr staden. Två år in på mandatperioden är de två ledande politikerna helt okända för många, säger Ipsos analyschef David Ahlin.

Det tyder, enligt honom, på att Stockholmspolitiken är underbevakad.

– Det är lättare på riksplanet – partiledarna och de ledande politikerna har ständigt mediernas strålkastarljus på sig. Mitt intryck är att lokalpolitiken får ett begränsat utrymme, det är också ett begränsat antal redaktioner som ägnar sig åt bevakning av lokalpolitiken, och det försvinner i det stora bruset och den nationella politikbevakningen, säger David Ahlin.

Resultatet är svårt att jämföra, det görs väldigt få sådana här undersökningar i kommunerna. De tidigare undersökningar DN/Ipsos har gjort indikerar – även om frågan var annorlunda ställd – att Moderaternas tidigare finansborgarråd Kristina Axén Olin och Sten Nordin var betydligt mer kända.

– Både Karin Wanngård och Anna König Jerlmyr är förhållandevis nya på toppositionerna. Men det är en kraftig skillnad mellan de här två personerna, 24 mot 5 procent, och att Anna König Jerlmyr efter två år som ledande oppositionspolitiker är så okänd kan knappast vare sig hon eller Moderaterna vara nöjda med, säger David Ahlin.

Igenkänning är bra, menar Karin Wanngård, det ökar möjligheterna att nå ut.

– Jag jobbar gärna på att den ska öka. Det handlar om att göra ett bra jobb, att slita på och förhoppningsvis behålla rollen även efter valet 2018. Men det är för få lokala journalister, vi kämpar om riksmediauttrymmet, säger hon.

Anna König Jerlmyr påpekar att man ska ha respekt för att det tar tid att bli igenkänd. Hon är relativt nytillträdd, hon blev oppositionsborgarråd och gruppledare 2014.

– Vi jobbar på att öka igenkänningen, bland annat med aktiviteter i sociala medier, men vi har mycket mer att göra. Jag upplever att det är mindre fokus på Stockholms-politiken nu, lokalredaktionerna blir färre, säger Anna König Jerlmyr.

Att det är större fokus på finansborgarrådet tycker hon är naturligt.

– Men nu börjar det utkristallisera sig ett antal tydliga konfliktytor i Stockholmspolitiken – om bostadsbyggande, om bidrag till dem som vistas olagligt i Sverige, om rätt till heltid i förskolan för barn till föräldrarlediga – och det välkomnar vi, säger Anna König Jerlmyr.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se “

“ **Fakta. Undersökningen**

Ipsos har under perioden den 27 september till den 11 oktober intervjuat 768 röstberättigade väljare i Stockholms stad genom digitala intervjuer i en slumpmässigt rekryterad panel. Frågorna som ställdes var: ”Vet du vem som är finansborgarråd i Stockholm, alltså den politiker som leder den styrande majoriteten i Stadshuset? Skriv gärna både namn och partitillhörighet om du kan.” samt ”Vet du vilken politiker som leder det största oppositionspartiet i Stockholms stad? Skriv gärna namn och partitillhörighet om du kan.” “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“Ny myndighet för ökad jämställdhet

Mäns våld mot kvinnor har inte minskat trots en rad insatser. Det blir en av de viktigaste uppgifterna för den nya jämställdhetsmyndigheten, enligt ansvarig minister Åsa Regnér (S).

När den senaste jämställdhetsutredningen presenterade sina slutsatser i fjol var inrättandet av en jämställdhetsmyndighet ett av förslagen. Nu har regeringen bestämt att myndigheten, som ska börja sin verksamhet i januari 2018, hamnar i Göteborg.

Enligt jämställdhetsminister Åsa Regnér är syftet att jämställdhetsarbetet, som i dag är för splittrat, ska få en tydlig samordnande instans. Det gäller inte minst våldet mot kvinnor, som trots en rad insatser och åtgärder inte minskat.

TT “

Tillväxt.

Dagens Nyheter hade 15 december 2016 ett temanummer om tillväxt. Från det numret är följande artiklar till och med artikeln “ Två sidor av saken.”

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Caroline Englund: Jakten på tillväxt kan bli dyrbar

Att tänka utanför boxen är inte alltid det bästa för den som strävar efter att vara innovativ. Det anser forskaren Åsa Öberg som intervjuas på sidan 4. Hon förespråkar i stället att företagare som vill förnya sig ska blicka inåt och lyssna till sig själva.

Kanske var det just det Luleå kommun gjorde när staden i slutet av 70-talet tvingades ge upp tanken på att bli en blomstrande stålkommun på grund av branschens kris.

Efter år av uppgivenhet enades politiker, näringsliv och universitet om att hitta en ny nisch som staden kunde identifiera sig med. I stället för att söka efter räddning utifrån blickade man inåt och fokuserade på vad som redan fanns på orten.

Att lyfta fram kyla och gles bebyggelse som något positivt visade sig vara ett lyckokast.

När det världsberömda företaget Facebook, just på grund av det, valde att placera sin serverhall i kommunen ändrades självbilden. Nu syns internationella samarbeten, stigande huspriser och entreprenörsanda i Luleå som förra året utsågs till Årets tillväxtkommun.

Man kan säga att Luleå har lyckats med sitt varumärkesarbete.

Att kommuner arbetar hårt med sitt varumärke har blivit vanligare.

Det är inte ovanligt att 100 000-tals kronor läggs på att byta kommunlogotyp eller arbetet med att ta fram en slogan i jakten på ökad tillväxt, berättar varumärkesexperten Robert Gelmanovski som intervjuas på sidan 24.

Men är tillväxt verkligen det viktigaste för en region? Forskaren Åsa Svenfelt som intervjuas på sidan 30 är tveksam. Hon tror att samhället mår bättre av att man i stället fokuserar på att uppnå mål inom hälsa och miljö.

Caroline Englund caroline.englund@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Forskaren: Bra idéer uppstår när man tänker innanför boxen

Forskaren och konsulten Åsa Öberg arbetar med att få personer och företag att tänka nytt. Men klyschor om att spruta ur sig idéer och tänka utanför boxen har hon inte mycket till övers för. I stället tror hon på tydliga ramar och att lyssna till sig själv.

Åsa Öberg forskar om och jobbar med förändringsprocesser där företag behöver tänka nytt för att hitta nya innovationer. Hon gillar att sticka ut hakan och säga det oväntade. Nästan helt ogenerat kan hon slänga ur sig saker som att ”idéer inte är hållbara” och att det är fel ”att tänka utanför boxen”. Uttalanden som är närmast hädelse i branschen. Men hon säger det inte för att provocera och får hon tid att utveckla sina resonemang verkar de inte längre fullt så hedniska.

När DN träffar henne på hennes kontor i Eskilstuna förklarar hon att även hon kan använda gamla klyschor om hon inte har tid att förklara.

Men om hon får en kvart på sig bjuder hon hellre på ett längre och reviderat svar. Hon har genom sin forskning märkt att företag som ska förnya sig brukar göra det genom att genomföra marknadsundersökningar och helt enkelt fråga kunderna vad de vill ha. Det tycker Åsa Öberg är att börja i fel ände.

– Man måste tänka ”inside the box”, säger hon.

Vad hon menar med det är att man först måste ställa sig frågan om vad man själv, som organisation, vill göra och tänka ut vad som egentligen känns meningsfullt. Kort sagt måste magkänslan vara rätt. Meningsfullhet är centralt för Åsa Öberg och hon anser att det ofta är viktigare än vad man tror. Det är förstås inte så att Åsa Öberg inte tycker att det är fel att lyssna till kunder, men det måste komma senare.

– Om man inte börjar med vad man själv vill, har man jättesvårt att ta in vad andra tycker.

Hon berättar om flera framgångsrika innovationer som hon inte tror skulle ha blivit verklighet om man slaviskt följt marknadsundersökningar. Till exempel Nintendos spelkonsol Wii, som var den första som på allvar använde sig av så kallade rörelsekontroller som gjorde att man kunde spela bowling och tennis genom att vifta med händerna. Hade man vid det tillfället utvecklat en spelkonsol baserat på vad användare ville ha hade man antagligen fokuserat på bättre grafik eller mer avancerade spel, tror Åsa Öberg. Men i stället valde man något som man själv trodde starkt på och det blev en av de mest sålda konsolerna i historien. De nådde dessutom en helt ny publik som tidigare inte haft något intresse för spel.

Åsa Öbergs forskning har inspirerats av de situationer hon stötte på under sin tid som projektledare på olika industriföretag. Hon lämnade hemstaden Eskilstuna när hon var 20 år gammal med en examen i marknadsföring. Tio år senare hade hon hunnit med att bo i Stockholm, Karlstad, Frankrike och Australien, men kände att det var dags att komma närmare hemtrakterna och flyttade då till ett hus i Sundbyholm utanför Eskilstuna.

2009 började hon skriva på den avhandling som blev klar förra året och handlar om olika vägar för företag att komma på nya innovationer och förverkliga dessa. Inspirationen kom från olika projekt hon varit

inblandad i där hon märkte att det ofta blev en krock mellan de designers som skissade på nya idéer och de ingenjörer som sedan skulle förverkliga dessa. Efter att ha kommit i kontakt med en forskningsgrupp i Italien som studerade innovation i förhållande till meningsfullhet upptäckte hon att det behövs en känsla av att man sysslar med något meningsfullt för att få alla att dra åt samma håll.

– Om det inte känns kul och bra i magen för dig. Då kanske man inte heller får en produkt som blir kul för slutanvändaren, säger hon.

För att hitta den meningsfullheten måste man börja inom sig själv och fråga sig varför man vill göra någonting – och då kan man inte blint förlita sig på vad potentiella kunder säger att de vill ha.

Även om Åsa Öbergs insisterande på att man ska tänka inom boxen har en mer nyanserad förklaring än att hon bara vill gå mot strömmen erkänner hon att många i branschen provoceras av hennes budskap. När folk talar om innovation är budskapet ”tänka utanför boxen” nära evangelium. Hon delar kontorslokaler med flera andra företag som jobbar med entreprenörskap och innovationer och det är talande att det på en av de väggmålningar som den intilliggande tatueringsstudion bidragit med står ”Think outside the box” skrivet med stora rosa bokstäver.

Men Åsa Öberg tycker det är bra att man inte alltid stryker varandra medhårs och bjuder varandra lite välmenat motstånd. Hon brukar också påminna om att de alla vill åt samma håll egentligen.

– Jag brukar tänka att det vi har gemensamt är att vi gillar att tänka nytt. Jag skulle bara vilja flika in att vi behöver ta oss tid att göra något annat först.

Johannes Ledel johannes.ledel@dn.se “

“**Fakta. Åsa Öberg**

Ålder: 40. Bor: I ett hus i Sundbyholm utanför Eskilstuna.

Familj: Döttrarna Vendela, 10 år, och Judith, 8.

Bakgrund: Växte upp i Eskilstuna och tog examen i internationell marknadsföring från Mälardalens högskola 1999. Efter det har hon bott i bland annat Stockholm, Frankrike och Australien och jobbat för olika internationella företag. 2009 återvände hon till Eskilstuna och Mälardalens högskola och påbörjade sin doktorsavhandling.

Tänk så här. Åsa Öberg ger fyra tips för att tänka nytt

1 Knäpp upp skjortan. Exponera dig lite – ta dig tid att skriva ner och uttrycka vad du innerst inne vill att din organisation ska göra.

2 Skaffa en sparringpartner. Det ska vara någon som gillar dig och ditt tänk men som också är modig nog att ifrågasätta dig. Träffas ofta.

3 Planera in tanketid. Avsätt stunder i kalender för stora radikala tankar regelbundet. Var inte ensam, samla en grupp människor och jobba strukturerat.

4 Mät innovationsarbetet. Fundera på ett par innovationsdrivande aktiviteter ni vill fokusera på. Se till att organisationen aktivt jobbar för förbättring, mät – och mät igen. “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Tummen upp från Facebook gav Luleå en ny självbild

Från en grå småstad till Facebooks första etablering i Europa, samarbete med en av USA:s mest kreativa städer och årets tillväxtkommun 2015. Så gick det till när jantelagen ersattes av framtidstro i Luleå.

En oktoberdag för fem år avslöjade kommunalrådet Karl Petersen (S) och dåvarande näringsminister Annie Lööf (C) att Facebook skulle bygga sin första serverhall utanför USA i just Luleå. Det var kanske den mest välbesökta presskonferensen någonsin i staden.

Många Luleåbor hade redan gissat att det var Facebook som stod bakom den stora internationella etableringen strax bortom Luleås Tekniska Universitet, LTU.

Dagen efter for de till Stockholm för att hålla en presskonferens till. Medier från hela världen skrev om den lilla staden högst upp i norr som vunnit Facebooks tumme.

Tongångarna som redan hade börjat ändras fick fyr. Den kombination av grön och billig el från vattenkraftverk i Luleälven och kallt klimat som naturligt kylsystem som lockat Facebook kunde locka fler. Luleås nya nisch var redan presenterad, nu var framgången bekräftad. Luleå med sina då strax över 74 000 kommuninvånare skulle bli en internationell stad.

Ska man bli bäst måste man ta rygg på de bästa. Det ansåg det efterföljande kommunalrådet Niklas Nordström (S). Under några år hade han lämnat politiken för att jobba med pr och då kommit att studera Texasortens Austins resa från en sömnig småstad till USA:s mest växande och ofta kallad mest kreativa stad. Luleå med sitt tekniska universitet och en nu intressant digital nisch kunde liknas vid Austin, tyckte han.

– Vi ligger så otroligt långt bort från alla marknader. Huvudstaden växer, vi gör inte det. Ska vi utvecklas måste vi ha blicken långt fram i horisonten och skapa internationella kontakter.

Ett samarbete var snart i hamn. ”Har en stad lyckats få Facebook måste den ha gjort mycket annat bra också. Vi amerikaner gillar ju folk med ambitioner”, fick Niklas Nordström till svar av borgmästaren när han för säkerhets skull upplyste honom om att Luleå bara är en tiondel så stort som Austin.

Förra året fick Luleå marknadsföringspriset *Placebrander of the year* och utsågs till årets tillväxtkommun av organisationen Arena för tillväxt med motiveringen:

”Förflyttningen från järn- och stålstad till kunskaps- och IT-stad med ett växande tekniskt universitet, skapar en bra grogrund för fortsatt tillväxt. I samverkan med regionen siktar Luleå på en stark internationell attraktionskraft, vilket redan har lett till flera internationella etableringar.”

Det var just den kreativa andan och framtidstron som fick Ingrid Fridesjö från Sundsvall att stanna kvar och starta eget i Luleå när hennes arbetsgivare TV4 lade ner sin lokala station.

– Det satsas mycket på kreativa näringar och det finns många internationella företag här. Det spelas också in mycket film häruppe så jag knyter goda kontakter.

Hon producerar videodokumentärer och reklam- och informationsfilmer till företag, organisationer och kommuner. Beslutet att bosätta sig i norra Norrland har inte stått i vägen för hennes ambitioner att jobba internationellt. Det innebär en hel del resande och jobb på distans.

– Mycket av mitt arbete är digitalt så det fungerar ganska bra, dessutom ligger flygplatsen nära. Så länge Luleå fortsätter att utvecklas ser jag ingen anledning att flytta till någon större stad.

Austinsamarbetet har gett henne flera uppdrag. Hon har redan varit där två gånger sedan det inleddes och nu planerar hon nya projekt tillsammans med sina amerikanska samarbetspartners.

Närheten till naturen och möjligheten att köpa ett hus utan att ta fantasilån var andra nyckelfaktorer i ortsvalet.

– Det är så lugnt och vackert här och ändå en stadskärna med puls. Nu finns ju allting, många kulturställen, bra artister och restauranger.

Från att ha haft ett magert restaurangutbud har Luleå numera tolv White Guide-rekommenderade restauranger och kaféer. En av de två som enligt restaurangguiden håller en ”mycket god klass” är hemvändaren Simon Laitis Hemmagastronomi.

Efter flera år i Göteborgs krogbransch ville han ge norrbottningarna ett bättre matutbud. När han öppnade sin verksamhet i Luleå 2008 var det en matstudio där han och hans fru Emma Laiti höll matlagningskurser med råvaror av högsta kvalitet.

I dag har de restaurang, delikatessbod, bageri och levererar till stora middagar och fester. Han är en av förgrundsfigurerna i Luleås kulinariska resa.

– När jag flyttade härifrån 1999 fanns här nästan inga restauranger. De senaste åren har utvecklingen varit explosionsartad och det öppnar nya konceptrestauranger hela tiden. Konkurrensen har blivit hårdare och man måste hålla en hög kvalitet och fortsätta utvecklas för att behålla gästerna.

Han har lockat personal från stjärnkrogarna Berns, Oaxen krog och Rolfs kök.

– De är hemvändare precis som jag, eller har hittat kärleken här, och insett att det går att jobba med kvalitet här uppe också numera.

Flera gånger framhäver han också Norrbottens unika ”skafferi”.

– Som kock går man ju i gång på att arbeta med bra råvaror och här är vi nära sådant som inte finns någon annanstans. Löjrom, bär och viltkött är det man ofta lyfter fram när man pratar om svensk mat. Gräs och grödor växer i midnattssol vilket ger extra näring till både grödorna och djuren som betar det.

Sedan han startade verksamheten har han tydligt märkt av att det kommer fler besökare till Luleå, både nationella och internationella.

– För restaurangbranschen är det jätteviktigt att stan växer, för att vi ska kunna fortsätta att utvecklas, säger han.

Och växer gör nu Luleå. Sedan 2011 har priserna på bostadsrätter mer än dubblerats och priserna på villor stigit med 50 procent. Efter

flera år med få nya bostadsprojekt byggs det nu runt om i Luleå, småtomter säljs av och ett par kilometer utanför centrum växer ett nytt bostads-område fram.

Men hur gick det egentligen till? Historien kan ta en början redan förra gången som framtidshopp spirade i Luleå, för att sedan krascha och sprida ut sig som en tyngande jantelag över hela staden, sviken av makten i storstaden som äntligen hade bekräftat stadens potential.

I början av 70-talet blomstrade stålindustrin i norra Sverige. Det statliga Stålverk 80 planerades i Luleå och lokalpolitikerna jublade. Detaljplaner för nya bostadsområden klubbades och äldre hus i centrum revs för att ge plats till nya fastighetsprojekt inför den kraftiga värdeökning som väntades.

Det var en triumf för lokalpolitikerna och presenterades som en nationell storsatsning på norrländskt näringsliv.

Men 1976 vände allt. Stålkrisen var ett faktum och den borgerliga regeringen stoppade Stålverk 80 eftersom allt tydde på att det skulle bli olönsamt. Luleå drabbades av en kraftig ekonomisk nedgång och byggprojekt kom att bli stående.

– Allt bara dog. Det blev en stor pyspunka på hela samhället och alla drömmar och visioner som skapats gick om intet, säger kommunalrådet Niklas Nordström.

Det stora misslyckandet kom att prägla Luleå i decennier. Medan invånarantalet i städer som Umeå, Tromsö och Bodö växt med minst 60 procent sedan 1975 har Luleås befolkning ökat med 15 procent.

Niklas Nordströms bild är att resan som Luleåborna ser resultatet av i dag började i slutet av 90-talet.

– Då började det hända saker. Det var mycket konflikter mellan politiker, näringslivet och universitetet och ur det kom ett beslut om förändring, för alla tre parter. Luleå var då en stad som fortfarande famlade, om vi inte är en stålstad – vad är vi då? Vad ska vi leva på?

Kommun, näringsliv och universitet började samarbeta. I dag är industrin fortfarande viktig. Men största arbetsgivare efter kommunen är numera universitetet med 1 700 anställda. Kulturen har tagit fart och idrotten vinner framgångar.

Att locka stora datacenter var ett lokalt initiativ som presenterades för kommunen i perfekt tajmning strax innan Facebook började leta.

– Att det var smidigt att samarbeta med kommunen och näringslivet var en av anledningarna till att man valde Luleå, säger platschefen Joel Kjellberg när han visar oss runt bland ventilationstrummor och lysande rader av servrar.

Som lokal arbetsgivare är bolaget ingen jätte. 150 personer jobbar med driften av de två serverhallarna.

Men det har etablerats en ny typ av industri vilket lett till en ny arbetsmarknad och flera nya forskningsprojekt vid universitetet har riktats mot datacenter. Dessutom har besöksnäringen gynnats av att Facebook ofta tar emot besöksgrupper för att visa upp sina tekniska lösningar.

– Facebook har också gett Luleå en helt egen berättelse, vi sticker ut på ett sätt som ingen annan gör. Jag tror inte att vi hade blivit årets tillväxtkommun eller Placebrander of the year förra året, eller att vi

fått samarbetet med Austin om vi inte fått Facebook, säger Niklas Nordström.

Men satsningarna har också sina baksidor. Just nu rasar den största offentliga debatten på flera år i Luleå mot Socialdemokraterna för en ny skolplan som bland annat innebär nedläggning av en grundskola. Över 8 000 namnunderskrifter har samlats in för att få till stånd en folkomröstning om planen, men politikerna har sagt nej.

För att bygga nya bostäder sålde det kommunala bostadsbolaget - Lulebo ut stora delar av sitt bestånd. Två vd:ar i rad fick sparken på mindre än ett år för att de inte var överens med styrelsen.

Kommunledningen anklagas för att lägga pengar på marknadsföring i stället för välfärd och Niklas Nordström för att vara mer intresserad av sin egen politiska karriär än att värna om invånarna.

Det senaste året har två socialdemokratiska politiker lämnat sina uppdrag och offentligt anklagat partiet för att ha blivit odemokratiskt och toppstyrt.

– Socialdemokraterna har fjärmat sig från de små människorna och glömt bort invånarna för de stora planerna. Det är ett fantastiskt arbete att ha fått hit stora företag, men man får inte glömma de 76 000 kommuninvånarna som behöver vård, skola och omsorg, säger Ingrid Johansson, mångårig socialdemokrat som varit ordförande i jämställdhetskommittén, vice ordförande i byggnadsnämnden och ledamot i kommunfullmäktige i Luleå.

Hon är också kritisk till samarbetet med Austin.

– Texas har stränga lagar mot aborter och generösa vapenlagar. De står inte för de mänskliga rättigheter som vi Luleå står för. Det är okej om näringslivet eller universitetet söker samarbeten med Austin men som kommun tycker jag inte att vi ska ha det.

Niklas Nordström slår ifrån sig kritiken.

– Vi bedriver inte utrikespolitik som kommun. Vi ska samarbeta på viktiga platser i världen som gynnar vårt universitet, näringsliv och kulturliv, det är viktigt att människor möter människor.

Han säger att friktion och konflikter hör till förändringsprocessen.

– Vi måste ta de här besluten, till exempel om att sälja ut hyreslägenheter. Vi kan inte bara fortsätta som förut om Luleå ska växa.

Annika Wilhelmson annika.wilhelmson@dn.se “

“**Fakta. Facebook i Luleå**

Fram till år 2020 beräknar Facebook själva att nära 2 200 tillfälliga jobb har skapats i direkt anslutning till de två datahallarna. Dessutom ska datacentret ha bidragit till 4 500 heltidsjobb och skapat affärer till ett värde av 9 miljarder kronor.

Cirka 150 bestående jobb har skapats för driften av de två hallarna.

Källa: Facebook “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“En stadsbyggnadschef

Lunchmötet. Att fundera på vad som gör människor glada och att bygga nya stadsdelar utifrån medborgarnas behov och önskemål. Det är det bästa med jobbet som stadsbyggnadschef, tycker Regina Kevius. Här ger hon karriärråd till samhällsplanerarstudenten Fredrik Lantz över en lunch.

Fredrik: Våra utbildningar är ganska breda och ibland kan det vara svårt att visualisera var man kommer att jobba efter studierna. Hur kommer det sig att du hamnade i Sundbyberg som stadsbyggnadschef?

Regina: Jag ville jobba på en kommun eftersom man där jobbar med stadsutveckling utifrån allmänintresset. Livet är så mycket mer än bara bostäder. Människor behöver skola, parker, idrottsanläggningar och många olika typer av service. När jag jobbade på ett bostadsbolag var det bara fokus på bostadsbyggande och bostadsprojekt.

Fredrik: Hur ser en vanlig dag som stadsbyggnadschef ut för dig?

Regina: Varje dag träffar jag några byggföretag som vill bygga i Sundbybergs stad och berätta om sitt koncept. På kommunen diskuterar vi alltid igenom var det är mest lämpligt att bygga. Det handlar bland annat om markens förutsättningar och vad som finns i närområdet. Vi har också en del interna möten med till exempel miljöenheten och trafikenheten.

Fredrik: Så jobbet handlar mycket om möten med människor?

Regina: Hela tiden, så man bör inte vara folkskygg om man ska jobba med stadsplanering.

Fredrik: Ibland får jag intrycket av att det finns en stereotyp bild av att jobba inom det offentliga, som utmålas som en grå arbetsmiljö. Så därför undrar jag vad du tycker är det roligaste med att arbeta inom det offentliga och med planering?

Regina: Att få fundera på vad som gör människor glada och bygga nya stadsdelar utifrån människors behov och önskemål. Det är många intressen som vägs mot varandra. Om du planerar en gata måste du tänka på att den ska vara en del av stadsmiljön, vara funktionell och helst innehålla en cykelbana och träd.

Fredrik: Du måste samarbeta mycket med politiker, kan jag tänka mig. Hur fungerar det samarbetet?

Regina: Samarbetet fungerar bra och det är viktigt att vara lyhörd för politikerna eftersom att de är folkvalda och representerar medborgarna. Innan politikerna fattar beslut presenterar vi tjänstemän förslag som grundar sig i många analyser och expertutredningar. När beslut sedan är fattat ska vi tjänstemän inte ifrågasätta beslutet, utan se till att stadsutvecklingsprojektet blir så bra som möjligt.

Fredrik: Hur viktigt är medborgarinflytande för dig i ditt arbete?

Regina: Vi har många möten med medborgare och jag tycker att det är oerhört viktigt att veta vad de boende har för önskemål om de framtida husens gestaltning och funktion. Men det är en utmaning att få så

många som möjligt att komma på våra möten. Vi jobbar därför mycket med hur och var vi informerar om våra stadsbyggnadsprojekt. Det är nästintill omöjligt att göra alla medborgare nöjda, det gäller att förklara varför vi bygger. Det är inte enbart för att vi har bostadsbrist. Fler bostäder bidrar också ofta till en bättre stadsmiljö, att bussen förhoppningsvis kommer att gå oftare och att nya restauranger och kaféer kan etablera sig.

Regina: Hur tänkte du när du sökte in på din utbildning?

Fredrik: Jag har alltid varit väldigt intresserad av samhällsvetenskap och den här utbildningen innebär tre år av att förstå och argumentera för hur samhället fungerar. Det är kul att ha den diskussionen och det är fascinerande att det är så komplext.

Fredrik: Finns det något som du tycker man borde ta tillvara på under studietiden?

Regina: Våga läsa något som är nischat. På ditt cv ska det synas att du sticker ut för att du har ett speciellt intresse.

Julia Sandstén Vikberg j.sandsten.vikberg@dn.se “

“ Regina Kevius

Ålder: 35 år

Bor: Kungsholmen

Familj: Sambo och två barn

Fritidsintresse: Besöka städer och träffa vänner.

Gör: Stadsbyggnads- och exploateringschef i Sundbybergs stad.

Vad gör du om fem år? Jag ser resultaten av de olika stadsutvecklingsprojekten som vi i dag planerar och jag har förhoppningsvis ingen 40-årskris.

Hur blir man en bra stadsbyggnadschef? Genom att kunna både vara lyhörd gentemot medborgare, politiker och medarbetare och samtidigt formulera tydliga förslag till ny bebyggelse som bidrar till en god stadsmiljö.

Fredrik Lantz

Ålder: 24 år

Bor: Stockholm

Familj: Två bröder och två systrar

Fritidsintresse: Träning, fiske, samhällsvetenskap och vänner.

Gör: Studerar på Stockholms universitet till samhällsplanerare och kulturgeograf.

Vad gör du om fem år? Förhoppningsvis jobbar jag med samhällsplanering hos en engagerad arbetsgivare som vill utveckla Stockholmsområdet långsiktigt.

Varför vill du jobba inom den här branschen? Det är en fantastiskt dynamisk bransch som ger en stora möjligheter att förändra.

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Digitaliseringen gör att vi vill bo ännu närmare varandra

Ökad digitalisering betyder inte att fler tar chansen att bosätta sig på landet. I stället vill vi flytta närmare varandra och i framtiden bor allt fler i städer. Det anser stadsbyggnadsforskaren Alexander Ståhle.

Urbaniseringen leder inte bara till att storstäderna växer – många städer växer ihop till så kallade megaregioner.

Exempel på dem är Taiheiyo-bältet i Japan med Tokyo, Osaka, Kanazawa och Hiroshima och nordvästra England med Liverpool, Manchester, Leeds och Blackpool.

Enligt nationalekonomen Charlotta Mellander står världens 20 största megaregioner för över hälften av världens tillväxt.

– I princip i alla länder i världen sker tillväxten i stora städer. En viktig anledning är arbetsmarknaden. I storstaden finns det både fler som erbjuder jobb och som kan jobba.

I Sverige växer mindre stadsregioner fram, till exempel Öresunds-regionen och Mälardalen.

Urbaniseringen i Sverige har lett till att även städer i närheten av Stockholm som Uppsala och Västerås växer till sig.

– Uppsala går jättestarkt och det är inte bara för att Uppsala är en attraktiv stad i sig utan också för att staden ligger så nära Stockholm, säger Charlotta Mellander.

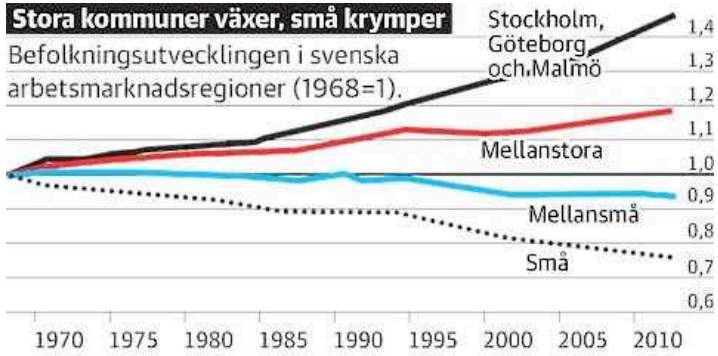

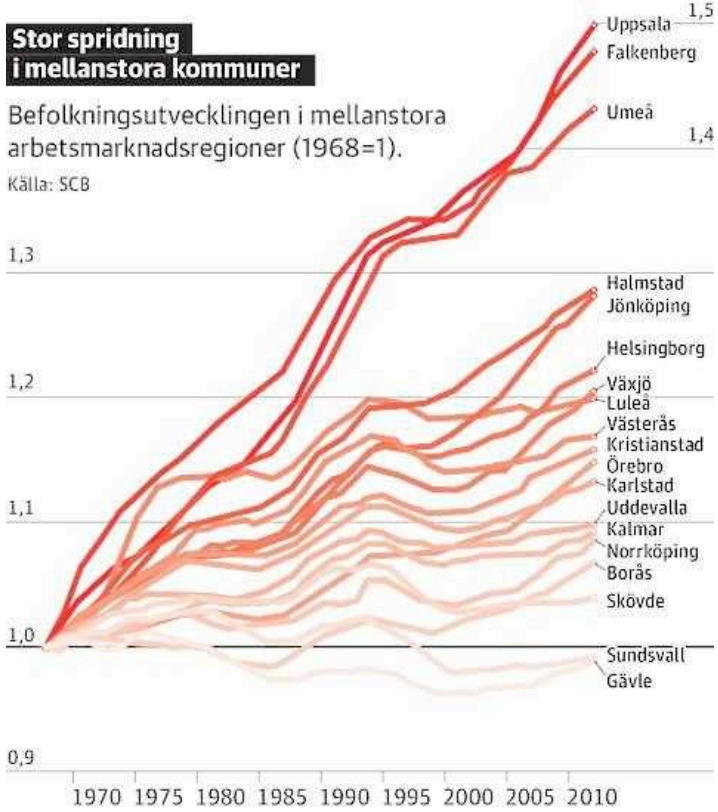

Alexander Ståhle driver konsultfirman Spacescape och forskar om stadsplanering på KTH. Han är övertygad om att vi i framtiden bor i storstäder.

– Jag föreläste nyligen i Knivsta, en liten ort mellan Stockholm och Uppsala. Knivsta växer, men det är för att den ligger i en storstadsregion. Ligger en ort, som exempelvis Visby eller Åre, inte i en storstadsregion så behöver den väldigt speciella kvaliteter för att folk ska stanna.

Den främsta anledningen till att städerna växer och kommer att fortsätta göra det är enligt Alexander Ståhle närhetsaspekten – folk vill bo nära varandra. En faktor som blir allt viktigare i takt med digitaliseringen.

– Vissa digitaliseringsromantiker tror att digitaliseringen löser upp geografin, att när alla har bredband och mobiler kan man vara på landet och jobba. Men det är precis tvärtom.

Det beror enligt Alexander Ståhle på att möjligheten att koppla upp oss i stället leder till en allt starkare önskan att mötas på riktigt. Det digitala mötet ersätter inte det verkliga utan lockar snarare till ännu fler riktiga möten.

En annan kärnfaktor som stärker behovet av närhet anser han är att vi har en mer jämställd arbetsmarknad i dag än för 50 år sedan. När två personer i en familj arbetar, i stället för bara mannen som förr, måste ett hem ligga centralt i förhållande till två olika arbetsplatser.

– Vi talar i dag om livspusslet. I dag är det ett pussel för familjer med barn att tidsmässigt få ihop vardagen.

Det enklaste sättet att minska pendlingstiderna är att bo centralt. Och för att kunna bo ute på landet måste det arbetsupplägget fungera för alla yrkesverksamma i ett hushåll – vilket gör det svårare för en familj att flytta ut till landsbygden.

Enligt Charlotta Mellander finns det även negativa aspekter med den snabba urbaniseringen.

– Inget land mår bra av att slitas itu mellan storstad och landsbygd. 10000-kronorsfrågan är hur man ska lösa det. Jag tror inte att det finns en enkel lösning, utan en ren hagelskur av åtgärder som inte har tänkts ut än behövs.

Hon lyfter fram att det är viktigt för beslutsfattare och kommuner att satsa på livskvaliteten.

– Den största tillväxten sker på platser där människor vill bo. Vi har väldigt länge fokuserat på företagsklimat och många tror att det räcker med en god offentlig service för att vara en attraktiv plats att bo på, men det gör det inte.

– Unga människor är de som gör att platser växer ekonomiskt, och det är också de som lämnar landsbygden. Att kunna attrahera dem är väldigt viktigt.

John Falkirk john.falkirk@dn.se “

“ **Framtidens stad. Alexander Ståhles tre framtidsscenarion**

Ekostaden
I ekostaden råder det brist på billig energi. Tillväxten har stannat av och därför behöver folk samarbeta och hålla ihop. Den politiska styrningen är stark, vilket leder till att den sociala segregationen är liten.

Innerstaden är grön och blomstrande. Mikroenergianläggningar, vattenkraft och solpaneler byggs lokalt. Staden är nästan bilfri, folk cyklar eller åker tunnelbana från närförorterna. De förorter som ligger längre bort får det svårare på grund av de höga transportkostnaderna.

Teknostaden
I det här framtidsscenariot är energiproblemet löst. Vi lever i en Star Trek-värld, där vi transporteras i självstyrande taxipoddar. Miljöpåverkan är fortfarande stor. Allting är digitaliserat och inkomstskillnaderna är relativt låga. Det är ett höghastighetssamhälle där den sociala pressen är hög – livsstilar värderas högt och det är viktigt att se rätt ut och göra rätt saker.

Geografiskt har storstadsområdet förtätats men de regionala centrumen blomstrar. Höghastighetståg kopplar ihop städerna och drönare leverar mat och varor.

Fristaden
Liksom i Teknostaden är energi-tillgången stor i Fristaden. Tillväxten är hög och den tekniska utvecklingen går fort. Men den sociala kontrollen är låg – marknaden är stark och styr utvecklingen. Individualism och småskalig kollektivism präglar samhället.

Inkomstskillnaderna ökar. Miljon-programsområdena förslummas samtidigt som rika villaförorter frodas. Staden har en tydlig geografisk kärna och stadsbilden präglas av höghus och reklam.

Källa: ”Alla behöver närhet”, Alexander Ståhle “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Hur entreprenörer gick från superskurkar till superhjältar

Bilden av entreprenörer och företagare håller på att förändras. Kända it-entreprenörer som Steve Jobs, Elon Musk och Mark Zuckerberg har fått en kändisstatus som kan jämföras med rockstjärnor, och enligt forskaren Sonja Opper hjälper deras kändiskap till att inspirera andra.

Man behöver inte leta länge för att hitta exempel på hur populärkulturen sett på företagande. Ta till exempel Stålmannens ärkefiende Lex Luthor eller den illvillige Krösus Sork som ställer till det för Bamse och hans vänner. Eller varför inte karaktären Carter Burke i Alien: Återkomsten som i filmens inledning presenterar sig med frasen: ”Jag jobbar för företaget. Men jag är egentligen en reko kille.”

Men bilden har förändrats, eller i alla fall nyanserats.

Sonja Opper, professor vid nationalekonomiska institutionen i Lund, håller för närvarande på med ett forskningsprojekt om it-entreprenörskap i bland annat USA och Sverige och hon tycker att det verkar som om kulturen har utvecklats. Hon berättar bland annat om ett exempel från en företagsledare i New York som sagt att för tio år sedan var entreprenör det kanske osexigaste man kunde vara.

– Men nu när han går på fest och säger att han är entreprenör vill alla prata med honom. Jag tycker det visar på ett slags kulturellt skifte, säger Sonja Opper.

En allt större andel av befolkningen arbetar också med att driva sitt eget företag. En rapport från i somras, gjord av stiftelsen Entreprenörskapsforum, visar hur runt sju procent av den svenska befolkningen i arbetsför ålder i någon form arbetade med att driva ett eget nystartat företag mellan 2012 och 2015. En tydlig uppgång jämfört med åren innan. I USA är de än mer entreprenöriella och där var siffran runt 13 procent.

Förebilder som Steve Jobs och Mark Zuckerberg spelar en tydlig roll för många av dessa nyföretagare, särskilt personer som Mark Zuckerberg som var väldigt ung när han grundade Facebook, berättar Sonja Opper.

– Det är liksom inom räckhåll för vad folk kan göra. Om han kan göra det, kan jag det också tänker man.

Men det är inte bara förebilderna som ligger bakom boomen av nystartade it-företag. Enligt Sonja Opper har de antagligen en ganska liten roll i utvecklingen. Samtidigt har nämligen de ekonomiska förutsättningarna ändrats ordentligt på ett sätt som öppnat för entreprenörerna. Osäkerheten efter finanskrisen 2008 fick exempelvis många att söka andra karriärer. Dessutom har spridningen av smarta mobiler med tillhörande digitala butiker som Apples Appstore och Googles Google Play möjliggjort ett enkelt och billigt sätt för apptillverkare att sälja och distribuera sina skapelser, och en stor andel av de företag som startas i dag sysslar med att utveckla just appar.

Av de intervjuer som Sonja Opper genomfört verkar det också som att effekten som förebilder har är mycket mer begränsad i Sverige än i USA. Svenska entreprenörer är inte alls lika benägna att tala om sina idoler och i vems fotspår de vill följa.

Men även här har bilden av entreprenören stöpts om, enligt Karl Wennberg, professor på Handelshögskolan i Stockholm och vid Linköpings universitet. Han tycker att det är överdrivet att säga att man förut bara såg entreprenörer som ändlöst giriga, snarare mest som lite tråkiga.

– Jag skulle inte säga att man såg företagare som Joakim von Anka förut. Snarare var bilden en man som hade någon speditionsfirma eller liknande.

Undersökningar visar att man i Sverige har blivit mer positivt inställd till företagande de senaste 20 åren och Karl Wennberg tror att generationsskiftet här kom i samband med den första dotcom-boomen på 90-talet. Då dök ett antal snabbväxande it-bolag upp med väldigt publika företagsledare som Johan Staël von Holstein och Jonas Birgersson, eller Bredbandsjesus som han ofta kallades i medier.

Men Karl Wennberg är också skeptiskt till att koppla för mycket av nyföretagandet till förebilder. Långt viktigare är de individuella förutsättningar för att kunna starta ett företag och det verkar som om företagande, likt vissa andra yrken, går i arv. Han tycker att det är ett tydligt kulturellt fenomen och även om det inte direkt leder till fler företag så ger det fler en inblick i vad som krävs för att driva företag.

– Entreprenörer är lite den moderna rockstjärnan, säger han och pekar på populära tv-program som ”Draknästet” och den nyvalde amerikanska presidenten Donald Trumps dokuåpa ”The apprentice”.

Johannes Ledel johannes.ledel@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Hallå där! Hur skapar man tillväxt genom integration?

Emma Arnesson
Grundare av organisationen Hej Främling

Är integration viktigt för en regions tillväxt? Varför i så fall?

– I min värld är det helt självklart att integration har stor betydelse för tillväxt. Vårt projekt startades i Norrlands inland och landsbygden står inför stora utmaningar när det gäller att öka befolkningen och skapa en levande landsbygd. Jag tror att det är oerhört viktigt att se potentialen hos människor som flyttar till Sverige, oavsett om det är en entreprenör från Holland eller en asylsökande från Syrien. Ett gott bemötande och en bra integration tror jag leder till att fler kan bidra till samhället och det skapar också en lojalitet och önskan om att stanna i regionen.

Vad är Hej Främling?

– Vi är en ideell organisation som startade det första initiativet vid Grytans asylboende utanför Östersund för tre år sedan. Det vi gör är att erbjuda kostnadsfria friskvårdsaktiviteter och på det sättet skapa möten mellan etablerade svenskar och nyanlända. Projektet har fått stor uppmärksamhet och inspirerat många. Nu har vi volontärer från Umeå i norr till Malmö i söder.

På vilket sätt bidrar projektet till integration och tillväxt?

– Jag tror att integration handlar om att verkliga människor möts och skapar relationer. När asylsökande möter etablerade svenskar som kan dela med sig av sina erfarenheter av Sverige uppstår inte bara vänskap. Många nyanlända får också tillgång till ett bredare nätverk och kan på det sättet hitta jobb och bostad, och därmed bidra till samhället och den region de bor i.

Tina Morad
grundare av Refugees welcome Stockholm

Är integration viktigt för en regions tillväxt? Varför i så fall?

– Naturligtvis, Sverige behöver bli mer konkurrenskraftigt i världen och det behöver föras en effektivare integrationspolitik för en ökad sysselsättning.

– Vidare har vi inom vissa sektorer kompetensbrister. Där behövs ett snabbt och mer utvecklat integrations-arbete med kompetensmatchning. Då stimulerar man den lokala och den regionala tillväxten på längre sikt.

Vad är Refugees welcome Stockholm?

– Refugees welcome Stockholm är en religiöst och partipolitiskt obunden organisation vars syfte är att hjälpa människor på flykt som kommer till Stockholm.

– Organisationen startade förra hösten i samband med att många flyktingar som kom till centralen i Stockholm behövde hjälp.

– Den har sedan växt till en gräsrotsrörelse och gjort alltifrån att erbjuda temporära bostäder och juridisk rådgivning till att ordna kulturella aktiviteter och samhällsorientering. Opinionsbildning har också blivit en stor del av verksamheten.

På vilket sätt bidrar projektet till integration och tillväxt?

– Genom en berikande mångfald kan tillväxt med ett integrationsperspektiv leda till ökat socialt kapital och potentiella expansioner långt utanför Sveriges gränser.

– Om man blickar tillbaka i historien, har migration gynnat mottagarlandets ekonomiska och sociala tillväxt, och även i många fall bidragit till vidare utveckling av ursprungslandet.

Madeline Opira
Grundare av tankesmedjan A million minds, som har startat projektet Dream challenge

Är integration viktigt för en regions tillväxt? Varför i så fall?
– Det är givetvis många faktorer som bidrar till en regions tillväxt. Bristen på integration och inkludering genererar ofta utanförskap och exkludering. Regioner som inte tar vara på hela befolkningens fulla potential riskerar både minskade intäkter och ökade kostnader för de konsekvenser som utanförskapet medför. Den största förlusten är dock outnyttjad potential och drivkraft.

Vad är Dream challenge?
– Dream challenge är en motivationskurs i tävlingsform för högstadieelever från förorten som tillsammans med personer från näringslivet får lära sig att formulera sina framtidsplaner och utforska vilka framtidsmöjligheter som finns.
– I dag råder stor brist på förebilder, samtidigt som det finns en utbredd uppfattning att det är svårt att lyckas i Sverige. Det finns dessutom ett vagt intresse bland svenska företag att se investeringsmöjligheter hos samtida och framtida arbetskraft från förorten.

På vilket sätt bidrar projektet till integration och tillväxt?
– Satsningen bidrar till integration genom att skapa möten mellan eleverna och aktörer från olika sektorer i samhället. Det som många unga, i synnerhet från miljonprogrammets förorter, har är mer mångfacetterade perspektiv samt synvinklar som både saknas och efterfrågas.
– Genom dessa möten kan företag se att det finns drivkraft, ambition och talang.
– Unga som ibland kan ha högre trösklar för att komma in på arbetsmarknaden i form av mindre kontaktytor och förutfattade meningar behöver stärkas i kunskap om sina möjligheter. Detta för att kunna bli aktiva samhällsdeltagare som har möjlighet att bidra till tillväxt och utgöra en del av ett inkluderat samhälle, som präglas av allas lika möjligheter att nå sin fulla potential.

Lejla Babajic Löfgren
Ansvarig för Tillväxtverkets snabbspår

Är integration viktigt för en regions tillväxt? Varför i så fall?
– Integration är viktig för Sveriges tillväxt och förutsätter därför att insatser som främjar snabbare etablering av nyanlända ska ske nationellt, regionalt och lokalt. Etableringen kräver individualisering och den i sin tur kräver regionalisering för att all kompetens, erfarenhet och intressen hos nyanlända kvinnor och män ska kunna tillvaratas.

Vad är Tillväxtverkets snabbspår ?
– Det är en samling av olika projekt som ska främja integrationen genom företagande bland nyanlända. Det handlar bland annat om stöd, information och rådgivning till nyanlända som vill starta eget. Vi skapar också mötesplatser och nätverk.

På vilket sätt bidrar projektet till integration och tillväxt?
– Projekten inom snabbspåren är exempel på ett gott initiativ från regeringen som bidrar till att nyanländas erfarenhet av före-agande tillvaratas snabbare.

– Företagande är en viktig väg till sysselsättning, dels direkt genom egen försörjning, dels indirekt genom växande företag som anställer. Det bidrar också till ökad internationalisering av svenskt näringsliv.

– Att underlätta företagande för alla kan även bidra till förbättrad integration och jämställdhet. Sverige behöver fler nya företag och fler nya företagare. Det är ytterst en fråga om tillväxt och svensk konkurrenskraft.

Caroline Englund caroline.englund@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Så ska upprustningen fungera på de boendes villkor

Det är högt tryck på bostadsbyggandet i Sverige. Behovet av både nybyggt och renovering av 1970-talsbostäderna är stort. Men nybyggda lägenheter är dyra och renoveringar kan innebära så höga hyreshöjningar att de boende måste flytta. I Botkyrka, sydväst om Stockholm, försöker man rusta på de boendes villkor.

Tillväxt innebär ofta en blomstrande byggbransch. Fastigheter renoveras eller ersätts och det byggs nytt. Utvecklingen är i många fall positiv men den har också sin baksida.

I Fittja i Botkyrka kommun är målet att behålla hyresgästerna och där arbetar fastighetsägaren Botkyrkabyggen med vad de kallar en socialt hållbar renovering. Fastigheterna är en del av miljonprogrammet och byggdes i början av 1970-talet.

Genom att enbart byta ut det som verkligen är nödvändigt är bolagets mål att hålla nere hyreshöjningen på 20 procent.

Berit Hugo har bott i Fittja sedan 1974.

– Hade hyran gått upp med 40–50 procent som det gjort på andra ställen hade jag inte kunnat bo kvar, då hade jag fått flytta.

Hon engagerar sig ideellt som lokal ordförande för Hyresgästföreningen i Fittja och tycker att överenskommelsen om hyreshöjningen är lyckad.

– Det är humant. När det började talas om renoveringar var det många som var jätterädda. Men innan de började upprustningen av det första huset, det enda som är klart, fick de boende information om vad som var nödvändigt och vad de kunde bestämma över själva. De som vill kunde få nya tapeter och inredning också mot en högre hyra.

Erik Stenberg, arkitekt och forskare på KTH, tror att vi kommer att se fler projekt som liknar det i Fittja, särskilt i områden som blir populärare och riskerar att gentrifieras med utträngda invånare som följd. Han forskar om hur stadsutvecklingen och bostadsbyggande kan ske i tillräcklig snabb takt och vara miljömedveten utan att samtidigt öka segregationen.

– Omfattande renoveringar ökar ofta de boendes hyra med 50–60 procent och många har inte råd att bo kvar. Nybyggen är också för dyra för många grupper i samhället, säger han.

Risken för att sociala problem byggs in är stor, som trångboddhet.

– I dag byggs en massa ettor och tvåor men inga stora lägenheter som folk har råd att bo i. Miljonprogrammets uppbyggnad är väldigt aktuell igen, det största felet man gjorde då var att nästan bara bygga lägenheter av samma typ och storlek.

Miljonprogrammet har ofta kritiserats för att skapa segregation, men Erik Stenberg som ägnat 15 år åt att forska om dess fastigheter är positiv. Han anser att de är bättre byggda än husen i Hammarby sjöstad eftersom man använde material som skulle hålla länge.

60- och 70-talshusen är också byggda på ett sätt som gör dem enkla att renovera och bygga om vilket kommer att bli både dyrare och svårare för de senare. Han betonar att det moderna inte alltid är bättre.

– Fasaderna i miljonprogrammet är 40 år gamla, om 40 år till kommer många att se likadana ut som i dag. Men om man ersätter dem med dagens gängse metod kommer de att se sämre ut om tio år än om man

bara låter dem vara. Samma sak är det med köksskåp och stomme – vi har inte råd med den kvaliteten i dag.

Samtidigt byggs det för lite och för långsamt. Enligt Boverket råder bostadsbrist i 240 av landets 290 kommuner. Till 2025 behövs över 700000 nya bostäder för att möta befolkningsökningen. Där nästan lika många som när miljonprogrammet presenterades – då en miljon bostäder skulle byggas på tio år.

– För att både minska kostnaderna och öka takten behöver byggandet antingen digitaliseras eller rationaliseras.

Med digitalisering skulle svinnet som blir över efter ett bygge kunna minskas avsevärt. En rationalisering skulle innebära att bygga mer likriktat. Miljonprogrammet byggdes snabbt och relativt billigt i och med att de byggdes så lika, likadana modeller användes om och om igen.

Erik Stenberg ser också flera målkonflikter i dagens byggbransch som måste avvägas mot varandra.

– Ska man uppfylla alla krav på energi så blir det dyrt. Som Norra Djurgårdsstaden, där är miljöambitionerna väldigt höga men det är alldeles för dyrt, säger han.

Annika Wilhelmson annika.wilhelmson@dn.se “

“**Fakta. Gentrifiering**

Beskriver en social statushöjning av ett område, ofta genom att människor med en högre socioekonomisk status flyttar till ett område där människor med en lägre socioekonomisk status bor samtidigt som området blir mer populärt. Det kan bidra till att tillväxten ökar men också till högre boendekostnaderna vilket gör att människor tvingas flytta därifrån.

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Johan Schück: Titta på regionerna, i stället för enbart på riksgenomsnittet

Riksgenomsnittens tyranni präglar bilden av Sverige. De stora skillnaderna mellan landets olika delar ges föga uppmärksamhet. Men spridningen framgår när man tittar närmare på siffrorna.

Ta befolkningsökningen under senaste treårsperioden, 2012–2015: genomsnittet ligger på 3,1 procent. Men bakom detta döljer sig att invånarna i Stockholms län blev 4,9 procent fler, medan Gotlands län

Ovanför genomsnittet finns också Uppsala, Hallands, Södermanlands och Skåne län. Alla andra län hamnar under, utom Västmanlands som ligger på medeltalet.

Andelen högskoleutbildade är högst i Stockholms län på 33,5 procent och lägst i Gävleborgs län på 18,1 procent. Genomsnittet för Sverige ligger på 26,2 procent.

Inkomsterna visar en liknande spridning, med Stockholms län överst och Gotlands län underst. Hallands län är på andra plats, följt av Uppsala län. Men där kommer Norrbottens län och Jönköpings län härnäst på listan.

Förvärvsfrekvensen – hur stor andel som yrkesarbetar – är också högst i Hallands, Jönköpings och Norrbottens län. Därefter kommer Jämtlands och Gotlands län. Stockholms län hamnar längre ner.

Andelen förtidspensionärer är dock störst i Jämtlands län och Norrbottens län, men minst i Stockholms och Uppsala län.

Företagarna är samtidigt flest i Gotlands och Jämtlands län, jämfört med folkmängden. Stockholms län finns lägre på listan.

Så kan man hålla på, med hjälp av SCB och Ekonomifakta (som har bearbetat SCB-siffrorna).

Bilden är inte enhetligt ljus eller mörk, om man ser på regioner. Spridningen blir dock ännu större om man jämför kommunerna.

Då hittar man åtskilliga som har tappat i befolkning och några där andelen högskoleutbildade är lägre än tio procent. Det finns också kommuner där förtidspensionärerna är fler än tio procent av befolkningen i yrkesaktiv ålder.

Men där finns också positiva exempel, utanför de mest gynnade regionerna. Bland kommuner där befolkningen har ökat med mer än fem procent under de senaste tre åren finns Lessebo, Avesta och Fagersta.

Utanför storstäderna är inkomsterna högst i Kiruna, som också har en hög förvärvsfrekvens. Andelen företagare är inte störst i Stockholmsregionen, utan i Borgholm, Berg, Båstad och Simrishamn.

Vad säger då detta? Jo, att Sverige är ett land med stora skillnader, men också att dessa inte följer enhetliga mallar.

Stockholmsregionen ligger väl till, även om spridningen är stor mellan dess olika kommuner. Malmö har däremot stora problem som hänger samman med låg förvärvsfrekvens och låga inkomster.

Bland kommuner på nästa storleksnivå utmärker sig universitets- och högskoleorterna, som alla har ökat i befolkning och där inkomsterna är relativt höga.

Därunder är det mer blandat, vilket visar att regioner och kommuner lyckas olika bra – utifrån sina förutsättningar. Att skapa ett gott näringsklimat kan löna sig, men det finns inte någon enkel formel för framgång.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Ett blomstrande näringsliv är viktigast för tillväxten

Ett framgångsrikt näringsliv som anställer många är den faktor som är viktigast för tillväxt. Det anser Sten Axelsson, som är analytiker på Tillväxtverket.

När svenska kommuner får problem har det ofta att göra med att för få invånare jobbar. Ett sätt att få fler människor i arbete är att satsa på att göra det enkelt att driva och hantera företag. Det leder till många företag och därmed fler som anställer. Ett annat sätt är att satsa på infrastruktur, som gynnar pendlingen och som på så sätt gör det enkelt att arbeta på en plats utan att bo där.

Ett exempel på en plats som har lyckats vända en nedåtgående trend är Trollhättan. Här fanns tidigare problem med företag som lades ner.

– I Trollhättan satsades det mycket på infrastruktur, vilket jag tror var viktigt för pendlingen. Även företagandet har spelat in, där det har kommit många nya företag som har fyllt ut tomrummet efter att Saab försvann, säger Sten Axelsson.

Sten Axelsson säger att många tror att tillväxt handlar om resursslöseri, men att utvecklingen också gör att exempelvis nya, miljövänliga produkter utvecklas.

– Det är viktigt att utveckla lösningar som gör att vi kan leva hållbart. Det är mer värde i miljöprodukterna eller i sådant som hjälper människor att bli friskare eftersom det samtidigt skapar tillväxt, säger han.

Den senaste statistiken för tillväxt inom Sveriges kommuner är från 2013. Där hamnade Solna i toppen, Jokkmokk kom på andra plats medan Salem hamnade i botten.

– Det har med näringsliv att göra. Många storstadskommuner ligger i toppen men det är inte givet att det är så. Kiruna hamnar på femte plats och Gällivare på åttonde, så de ligger också högt upp. Det har med malmen att göra, som har gett många jobb. Även Gnosjö ligger högt, som är känt för småföretagandet.

Tillväxt är ett begrepp som ofta syftar på produktion av varor och tjänster över tid i en kommun, region eller land.

Det mått som används för att mäta tillväxt i Sveriges regioner är Bruttoregionprodukt (BRP). Statistiken följer samma mönster som kommunerna. Senast hamnade Stockholms län på första plats, följt av Norrbottens län. I botten hamnade Södermanlands län.

Samtidigt menar Sten Axelsson att det här sättet att mäta inte tar hänsyn till hur människor lever eller mår. Han har analyserat BNP i olika länder, och slagits av hur skillnaderna kan vara mycket stora, som i fallet Norge och Sverige.

– Allt blir ju inte 50 procent bättre för att du åker över gränsen. Det kanske på sin höjd säger något om välståndet men ingenting om hur människor lever, säger han.

Vad talar vi om för mått då?

– Hälsa till exempel. Vissa länder har jättehög BNP men människor kanske är sjuka eller inte lever speciellt länge. De har tagit ut en hel del av tillväxten i sådana saker. Det har blivit allt vanligare att ställa

frågor kring kopplingen mellan välfärd – hur människor har det – i förhållande till BNP. Det ligger i tiden att mäta sådana saker, säger Sten Axelsson.

Ida Yttergren ida.yttergren@dn.se “

“ Ordlista.

Vad är tillväxt?

Nationalencyklopedin definierar tillväxt som: ”Ökning över tiden av produktionen av varor och tjänster i ett land, bruttonationalprodukten (BNP). Detta möjliggör på längre sikt en ökning av den genomsnittliga materiella levnadsstandarden hos landets befolkning.”

Tillväxtverket

Ska på uppdrag av regeringen främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt.

Här är tillväxten störst

Tillväxtregioner enligt brutto-regionprodukt (BRP) per invånare 2014:

1. Stockholm län 571 000 kr

2. Norrbottens län 406 000 kr

3. Västra Götalands län 403 000 kr

21 (sist). Södermanlands län 295 000 kr “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Kommunslogan.

Allt fler av Sveriges kommuner har tagit fram en slogan för att främja stadens varumärke och locka besökare. Men ofta slutar det både som en dyr och kritiserad historia. ”Ofta väcker den löje”, säger varumärkesexperten.

Jag är tokig i Säter valdes till Sveriges bästa slogan 2011 vid en boklansering om just kommunslogans – men fick snabbt en bismak. Kommunen JO-anmäldes i april i år av en kommuninvånare som tyckte att den var kränkande och inte ville att kommunen skulle underblåsa kopplingen mellan invånarna och ortens kända mentalsjukhus.

I somras slog Patent- och registreringsverket fast att den var anstötlig och upphävde varumärkesregistreringen.

Också Gävles slogan *Välkommen ombord* som togs fram för 221000 kronor kritiserades vid lanseringen för att associera till Gävle som kuststad samtidigt som broar hindrar båtar från att nå staden.

Ännu mycket dyrare var arbetet med att ta fram *Magiska Gotland* och ledorden kreativitet, livslust, närhet, livskraft och magiskt. Det kostade hela fem miljoner kronor. Kommunen bidrog direkt med 250000 kronor och 1,8 miljoner togs från kommunens statliga försvarsomställningspengar.

Enligt varumärkesexperten Robert Gelmanovski, vd på Nordic Brand, är det svårt att säga hur många skattekronor det är rimligt att betala för att ta fram en slogan.

– Tittar man på den forskning som är gjord om city branding är effektiviteten inte alls så hög. Min åsikt kring kommunslogans är att de ofta inte ger någonting och att de sällan har bäring i faktisk leverans.

I de fall en slogan ändå har en funktion är det när den skapar en stolthet bland invånarna på orten, anser han. Men syftet är ofta att locka besökare och inflyttare.

– En slogan har större effekt på dem som bor på orten. Ofta leder den till kritik bland invånarna och väcker löje bland folk utifrån.

I stället för att fokusera på några ord tycker Robert Gelmanovski att kommunerna ska fokusera på att leva upp till det som de vill kommunicera.

– Det är lätt att säga: ”vi är en fantastisk stad för vi har bra livskvalité”, men om inte kommunen kan leverera det blir det bara tomma ord. Jag tycker att man borde ägna mer energi till att nå dit. Då kan man använda en slogan för att få kommunen och invånarna att dra åt samma håll.

En klassiker är *I love New York* som spridits över hela världen på tygpåsar och stickers som besökare tagit med sig hem. Enligt Robert Gelmanovski fungerar den för att folk, även de som inte själva varit där, har en emotionell koppling till staden.

– Man har sett filmer därifrån och har en bild av New York, *I love NY* kopplar till den bilden.

Som Säter, då?

– Jo, men det blir ju löjeväckande. Det skulle vara intressant att veta hur de tänkte. Kanske ville de göra medborgarna stolta för att Säter är en fantastisk stad – och det kanske den är – och så valde de en slogan med glimten i ögat.

Han tycker att kommuner ska välja en slogan som beskriver orten eller ger en känsla av vad de vill åstadkomma.

– *The capital of Scandinavia* säger något om vad Stockholm vill, det är bättre än till exempel Enköpings *Sveriges närmaste stad*.

Annika Wilhelmson annika.wilhelmson@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“ Slogans från A till Ö. Officiella och inofficiella slogans land och rike runt

A Adelsö (Ekerö kommun) A till Ö – Adelsö

Alnö (Sundsvalls kommun) Norrlands Hawaii

Alvesta Alvesta Nästa!

Arjeplog En väg, många möjligheter

B Bengtsfors Kämpaglöd = Bengtsfors / Där goda idéer forsar fram

Bjurholm Sveriges minsta kommun

Bjursås (Falu kommun) Dalarnas Schweiz

Borås Storstadens utbud och småstadens närhet / Fullt blås – Borås

Botkyrka Långt ifrån lagom

Bräcke Första klass

D Dala-Floda (Gagnefs kommun) Dalarnas lustgård

Degerfors Offensiva Degerfors / Mer än stål och fotboll

E Eda Expansiva Eda

Ekerö Kulturens övärld

Enköping Sveriges närmaste stad

F Fagersta Här får du livstid

Falkenberg Hitta det här

Falköping Sveriges kotätaste kommun

Flemingsberg (Huddinge kommun) From Brains to Business

G Gislaved Kommunen på G

Gällivare Friska Gällivare

Göteborg Goa Göteborg, lilla London / Plain water – pure knowledge / Sveriges framsida

H Haninge Inte bara skärgård.

Hjo I love Hjo / Den lilla staden vid det stora vattnet

Hudiksvall Glada Hudik

Hällefors Från ståltid till måltid / Hällefors för hela slanten

Hässleholm Nära till allt, långt ifrån dyrt

J Järfälla Järfälla visar vägen

Järvsö Alltid vackert nära

Jönköping Ljuset vid Vättern

K Kalmar Alla Tiders Kalmar / Kvastarnas stad

Karlsborg Sveriges reservhuvudstad

Karlskoga Alfred Nobels Karlskoga / En kanonstad

Karlstad Solstaden [i olika varianter] / Där solen alltid skiner

Kiruna En ren upplevelse

Kristinehamn Picasso valde Kristinehamn, välkommen du också!

L Landskrona Staden i vinden

Leksand Under blå himmel

Ljungby Flickorna i Småland finns i Ljungby

Lomma Tanke. Omtanke. Mertanke!

Luleå Sveriges nordliga metropol / Staden vid vattnet

M Malmö Mångfald möten möjligheter

Malå Med allting så nära / He som hänn, he hänn hänna (Det som händer, händer här)

Mellerud Hårda bud i Mellerud

Mönsterås Här mås i Mönsterås

N Nacka Öppenhet och mångfald

Norrtälje En bra bit av Roslagen / Roslagen – möjligheter, tillväxt, framtidstro

Nykvarn Ung, vild och vacker!

Nyköping En plats att leva

O Ockelbo Smultronstället i Gästrikland

Orust Den stora ön i väst

P Pajala Makalösa Pajala / Här kan man få vara ifred

Piteå Det är hit man kommer när man kommer hem / Året runt, dag som natt

R Ragunda Annorlunda Ragunda / En annorlunda kommun

Ronneby Hjärtat i Sveriges trädgård

Rättvik Livskvalitet in på knutarna

S Sigtuna Where Sweden begins / Alla tiders mötesplats

Simrishamn Dörrarnas stad / En plats för livet

Skurup When in Europe, don’t miss Skurup / Nils Holgerssons hembygd / Mitt i en dynamisk gränsregion

Sotenäs Full fräs i Sotenäs

Stenungsund Det goda kustnära samhället med framtidstro och utveckling

Stockholm The Capital of Scandinavia / Beauty on Water / Nordens Venedig

Storfors Stortrivs i Storfors

Sundsvall Norrlands huvudstad

Svalöv Ett strå vassare

Säter Jag är tokig i Säter / En liten kommun med stora möjligheter

Södertälje Kringelstaden

T Tibro Sveriges möbelcentrum

Tjörn Möjligheternas ö / Bästkusten

Trosa Världens ände

Tyresö Trivsamma Tyresö – allas vårt ansvar

Täby Halva Täby grönt / Staden på landet

U Umeå Björkarnas stad / Vill mer

Upplands Väsby Där färgstarka människor möts / Den vackra kommunen, där framtid och forntid möts

Uppsala Tillväxt varje dag sedan 1286 / Välkommen hit. Välkommen hem / Svaret finns i Uppsala

V Vadstena Storhet i det lilla

Vaggeryd Ett stenkast från E4:an / Där hjulen alltid snurrar

Vallentuna Vallentuna i mitt hjärta / Var femte invånare är en häst

Vaxholm Skärgårdens huvudstad

Vilhelmina Vild och vacker

Vingåker En promille kan inte ha fel!

Y Ydre Östergötlands höjdpunkt

Ystad Ja, i Ystad / Stranden vid sandskogen

Å Åmål Möjligheternas stad / Alltid något, sa han som fick se Åmål / Världens näst bästa stad

Åre Året runt / Där fjäll och sjö möts

Åtvidaberg Läge för lycka

Ä Älvdalen En kommun, tre riken

Älvsbyn Norrbottens pärla

Ö Österåker Mer än bara en anstalt (inofficiell; sloganarbete pågår sedan april 2008)

Övertorneå Det goda livet

Läs fler slogans på webbplatsen kommunslogans.forts.se

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Då och nu.

1994

”Lugnet den sista industrikåk-staden. En epok är på väg att försvinna. Här ska det bli bostäder är det sagt, på den miljöförstörda sanka marken. Men det är god tåga och livslust i hyresgästerna som hyr i ända upp till tredje hand. Trots korttidskontrakt stannar de och hoppas på en framtid.”

Så lyder bildtexten till det här fotot som togs av DN:s fotograf Lars Epstein 1994. Han beskriver Lugnet som ett ruffigt område med

skumma typer. Här fanns en motorcykelklubb, en smedja, ett lager med tomflaskor och ett antal bilverkstäder och plåtslagare. Officiellt bodde ingen i området men enligt Lars Epstein huserade en och annan i ruckliga kåkar i plåt.

Marken där Lugnets industriområde fanns var från början sjöbotten, men efter sänkningen av Hammarby sjö 1918–1925 lät Stockholms stad skapa ett provisoriskt småindustriområde där.

Under 1950- och 1960-talen växte området men utvecklingen stannade upp under 1980-talet då planerna för nuvarande Hammarby sjöstad började ta form.

Efter hand flyttade många av småindustrierna och en mer ljusskygg verksamhet började ta plats. I slutet av 1990-talet hade industriområdet förvandlats till ett okänt tillhåll för missbrukare, hemlösa och kriminella mc-ligor. 1996 inleddes rivningen. De sista skjulen i Lugnet försvann 2002.

2015

Hammarby sjöstad började planeras redan på 1980-talet och är ett av Stockholms största bostadsprojekt på många år.

För att kunna utveckla Hammarby Sjöstad har Stockholms stad fått genomföra en stor omvandling av infrastrukturen. Trafikbarriärer har byggts bort och gamla industri- och terminalområden har avvecklats, koncentrerats eller fått en ny användning.

Stadsdelen beskrivs i sin marknadsföring som en modern halv-öppen kvartersstad, en kombination av en sluten traditionell innerstad och öppnare modernistiska planformer. Man lägger också stort fokus på miljömedvetenhet i beskrivningen. Bebyggelsen är anpassad för att solljus ska släppas in och för att stadsdelens invånare i så stor mån som möjligt ska kunna se vattnet.

I området Lugnet finns i dag Lugnet-terrassen som är uppbyggd som en park och ett torg.

Parken består av en trädgård närmast Lugnets allé med ett stort trädäck att vistas på och en sjögård omgiven av bryggor.

När Hammarby sjöstad är fullt utbyggd kommer stadsdelen rymma 11 000 lägenheter för drygt 25 000 invånare. Totalt kommer cirka 35 000 personer att bo och arbeta inom området. Projektet beräknas vara klart år 2017.

Caroline Englund caroline.englund@dn.se “

DN TORSDAG 15 DECEMBER 2016

“Två sidor av saken.

Utan tillväxt uppstår ett stillastående samhälle där människor inte kan utvecklas. Det anser näringslivsforskaren Magnus Henrekson. Miljöstrategiforskaren Åsa Svenfelt ser däremot en risk med att stirra sig blind på tillväxt och tycker att det är bättre att satsa på mer hållbara mål.

Magnus Henrekson
Chef för Institutet för näringslivsforskning. Forskar inom områdena ekonomisk tillväxt, teknisk utveckling, entreprenörskap, innovation och institutionell ekonomi.

Vad betyder tillväxt för dig?
– För mig betyder tillväxt att vi blir bättre på att lösa de problem som är mest angelägna och att tillfredställa viktiga behov.

– Är man emot tillväxt är man också emot förändring. Men det behöver inte finnas någon motsättning mellan miljömedvetenhet och tillväxt. Tillväxten innebär att samhället blir bättre på problemlösning utan att tära på ändliga resurser.

Är tillväxt viktigt? Varför i så fall?
– Vi klarar oss inte utan tillväxt om vi vill lösa de problem vi har. Utan tillväxt uppstår ett repressivt och stillastående samhälle där människor inte kan utvecklas.

– Kreativitet och innovation behövs för att skapa och bygga saker. För 200 år sedan hade vi ingen tillväxt och då kunde vi inte skapa saker som gjorde att människor fick det bättre. Då hände ingenting. Varje generation hade det lika dåligt. Tittar man på Östeuropa, som i princip inte hade tillväxt under flera år, så fungerade det ett tag. När datorerna kom hamnade de däremot långt efter. De klarade inte att ta innovationssprånget och det är det som händer om man inte har tillväxt.

– Men egentligen är det inte tillväxt som är målet utan ett samhälle där människors kreativitet och förmåga utnyttjas på nya smartare sätt. Då blir det tillväxt.

Finns det risker med tillväxt? Vilka?
– Ja, det är klart att det finns risker om den leds in i fel banor. Till exempel om den mäts i förändringen av värdet av det som producerades förra året jämfört med i år. Det gäller att mäta rätt. Om man mäter fel kan man också prioritera fel.

– Här är några saker som kan bli fel med dagens mått: Om någon uppfinner en ny medicin som kan ge en människa ett extra friskt år räknas det kanske som värt 20000 av BNP, eftersom det är vad medicinen kostar. Samtidigt räknas en bil som tillverkas som 300000 av BNP eftersom det är vad den kostar. Men i själva verket är medicinens värde lika stort som ett friskt människoår, vilket vida överstiger 300000 kronor.

Åsa Svenfelt
Forskare inom miljö-strategisk analys vid Kungliga tekniska högskolan. Är bland annat projektledare för en forskargrupp som undersöker hur en framtid utan tillväxt kan se ut.

Vad betyder tillväxt för dig?
– Det betyder ekonomisk tillväxt. Alltså förändringen av BNP som är ett mått på den ekonomiska aktiviteten i samhället. Det omfattar bland annat konsumtion, som är förbrukning av varor och tjänster. Om vi förbrukar mer och mer varor och tjänster och BNP ökar snabbare så ökar tillväxten.

Är tillväxt viktigt? Varför i så fall?
– Nej, jag tycker inte att tillväxt är så viktigt. Jag tycker att tillväxt är en av flera parametrar som vi kan följa i ekonomin men att det viktiga är andra mål som vi vill uppnå. Till exempel att vi uppfyller miljömål och inte utarmar de resurser vi är beroende av, att människor har meningsfull sysselsättning, att befolkningen har bra hälsa, någonstans att bo och kan ha inflytande i samhället. Om vi fokuserar på att uppnå de målen så spelar det inte så stor roll vad tillväxten blir. Den blir vad den blir.

– För mig leder inte tillväxt automatiskt till ett bättre liv. Det finns heller inget som säger att samhället stannar utan tillväxt.

– I stället för att producera nytt och köpa saker kan vi till exempel låna, dela och byta. Det skulle innebära att vi producerar och köper färre saker, men vi skulle få samma utbyte och aktivitet, men inte ekonomisk aktivitet som syns i BNP.

Finns det risker med tillväxt? Vilka?
– Ja, det finns flera risker med att fokusera för mycket på tillväxt. Om tillväxt bygger på ökad konsumtion av varor innebär det stora risker för miljön, och vi behöver minska uttaget av resurser för att klara miljömålen.

– Sedan finns det en stor risk med att stirra sig blind på tillväxt, eftersom det kanske inte alls är tillväxt som är det bästa medlet för att nå de mål vi vill uppnå. Och om den då skulle utebli, vad har vi då för medel att tillgå? Vi behöver tänka bredare och fundera på vad det var vi ville ha tillväxten till, och fokusera på de sakerna. Jag tror att vi behöver släppa taget om tillväxt som något som ska eftersträvas och se den mer som ett utfall.

Caroline Englund caroline.englund@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

”Fri tillgång till offentliga kartdata sparar miljarder”

“ Ny rapport. Offentliga myndigheter har under lång tid samlat in och registrerat kartdata som i dag är avgiftsbelagda. Om dessa data görs fritt tillgängliga kan företag skapa affärsmöjligheter och offentlig sektor kan effektiviseras. Vår rapport visar att vinsterna är i miljardklassen, skriver Susanne Nellemann Ek och Fredrik Sand.

Data är råvaran i den digitala ekonomin. Offentliga myndigheter har under lång tid samlat in och registrerat kartdata som i dag är inlåsta genom att de är avgiftsbelagda. Det är nu dags att öppna upp dessa data så att företag kan skapa affärsmöjligheter och offentlig sektor kan effektiviseras. I dag publiceras Sveriges första forskningsrapport om de samhällsekonomiska effekterna av att öppna upp dessa data. Studien visar att en sådan reform i Sverige är samhällsekonomiskt lönsam. De potentiella effektiviseringsvinsterna är i miljardklassen.

Sverige ska bli bäst i världen på digitalisering men tappar i de internationella jämförelserna. En faktor som påverkar vår placering negativt är att vi i Sverige är mycket senfärdiga med att öppna upp offentliga data. Civilminister Ardalan Shekarabi skrev i DN debatt den 1 december bland annat att öppna data behövs för att snabba på digitaliseringen inom offentlig sektor. Våra grannländer har redan öppna kartdata i stat och kommun och det är på tiden att Sverige följer efter.

Vi vill se en övergång till öppna geodata i offentlig sektor – för att det är lönsamt. Vi menar också att det är den viktigaste insatsen för att kraftfullt kunna digitalisera och effektivisera samhällsbyggnadsprocesserna.

Att myndigheters data blir öppna data innebär att vem som helst kan använda, återanvända och distribuera data utan kostnad eller andra förbehåll. Med avgiftsfria och lättanvända kartdata kan plan- och byggprocessen digitaliseras och därmed öka bostadsbyggandet.

Bostadsbristen är det största hindret för fortsatt tillväxt i Stockholmsregionen och på andra håll i landet. För många företag är kompetensförsörjningen i ett kritiskt läge, och den främsta orsaken är svårigheten att finna bostad åt nya medarbetare. Sverige är helt beroende av att vi får digitala planeringsprocesser för att snabba på byggandet och på så sätt säkra bostadstillfällen.

Forskningsstudien från Handelshögskolan i Stockholm, *Samhällsekonomisk effekt av öppna geodata*, visar att det finns tre starka samhällsekonomiska skäl till en övergång till öppna geodata i offentlig sektor:

1. Övergång till öppna geodata ger minst 200 miljoner i vinst.

Utgångspunkten i studiens beräkning är att statliga myndigheter och kommuner slutar ta betalt för geografisk information och kartor, samt att aktörer som handläggare av ärenden, byggherrar, entreprenörer, miljöutredare med flera, enkelt får fri tillgång till dessa grundläggande data av hög kvalitet. Med mycket försiktiga antaganden ger öppna geodata samhällsekonomiska vinster om cirka 200 miljoner kronor. Det går därför att med stor säkerhet säga att det vore en vinst för samhället om geodata tillgängliggjordes som öppna data.

2. Effektiviseringsvinsterna ligger i miljardklassen.

Med öppna geodata skapas möjligheter för nya tillämpningar och en lång rad effektiviseringsmöjligheter inom till exempel ärendehand-

läggning, offentlig upphandling, samhällsbyggnad, i transportsektorn och miljöarbetet.

Inom offentlig upphandling där geodata ofta används, finns miljardvinster att hämta. Öppna geodata skulle innebära bättre beräkningsunderlag, vilket ger högre konkurrens och lägre priser i upphandlingarna. En procent lägre anbudspriser med öppna geodata skulle innebära en besparing om drygt 6 miljarder kronor årligen i den offentliga sektorn.

Den entreprenör som har ett uppdrag inom till exempel snöröjning har ett övertag genom att de vet hur lång tid det tar, framkomlighet med mera. Finns däremot data tillgängligt för alla potentiella leverantörer får man bättre förutsättningar för lägre anbud.

Inom samhällsbyggandet skulle tillgång på data om planbestämmelser, restriktioner, kommunikationer och ledningsdragningar leda till effektiviseringar. Tillgång på öppna data skulle också mer generellt kunna underlätta bygglovsprocesser, både för den sökande och för kommunerna.

3. Öppna data viktiga för innovation.

I den data-drivna ekonomin skapas nya innovationer när mer data blir lättillgängliga. Lantmäteriet har redan öppnat upp en del av sina geodata. Användningen har både har ökat och breddats. Antalet användare har ökat mer än fyra gånger och användningen av topografiska webbkartans API har femdubblats.

Lantmäteriet har i en rapport till regeringen om effekten av öppna geodata visat på flera mycket intressanta innovationer. I de länder som redan infört öppna geodata finns många nya innovationer som underlättat livet för medborgare och skapat nya affärsmöjligheter för företag.

I Danmark har företaget Septima hjälpt försäkringsbolag att beräkna risker för vattenskador i källare vid skyfall baserat på öppna kartdata och fastighetsdata. Danmark har haft öppna geodata sedan 1 januari 2013.

Studien visar att kostnaderna för att släppa geodata som öppna data är begränsade. Även dagens intäkter för dataförsäljning är försumbara för i stort sett alla statliga myndigheter och kommuner. Ett undantag är Lantmäteriet som har betydande intäkter av dataförsäljning. För att Lantmäteriet ska kunna öppna upp alla sina geodata och kartor behövs en ny finansieringsmodell för myndighetens verksamhet.

Samhället skulle tjäna på att man tillgängliggjorde data som öppna data och i stället finansierade myndighetsverksamhet på annat sätt än genom dataförsäljning. Näringsliv och medborgare ska inte behöva betala för data som tagits fram inom statlig verksamhet.

Flera länder har redan ökat tillgången till geodata, medan Sveriges öppna data släpar efter. Civilminister Ardalan Shekarabi och bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson, måste nu reformera hanteringen av geodata i Sverige och göra dem tillgängliga för medborgare och företag. Det är lönsamt och bidrar till att lösa flera samhällsproblem.

Har regeringen vilja och handlingskraft kan det också gå fort. Vi har inte råd att vänta. Släpp data loss!

Susanne Nellemann Ek, vd, ULI Geoforum
Fredrik Sand, näringspolitisk expert, Stockholms Handelskammare “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Lek inte med väljarnas känslor

Folkomröstningar beskrivs som ett sätt att öka medborgarnas demokratiska deltagande, men det är falsk marknadsföring som bara ökar föraktet för folkstyret.

Den värmländska kommunen Hagfors ville lägga ner en mellanstadieskola. Protesterna blev stora, medborgare engagerade sig och föräldraföreningen lyckades samla in närmare 3 000 namnunderskrifter för att få till stånd en folkomröstning.

Den 13 november gick medborgarna till valurnorna för att göra sin röst hörd. Nio av tio röstade för att bevara skolan. Trots det kunde ”P1-morgon” på torsdagen rapportera att kommunfullmäktige står fast vid sitt beslut att skolan ska läggas ner.

Föga förvånande är upprördheten stor på orten.

”Det är bedrövligt. Lokalt här i Hagfors kommun så är det en katastrof för demokratin”, säger föräldraföreningens Boo Westlund till radion.

Men hur kunde det bli så här?

Möjligheten till kommunala folkomröstningar utvidgades för fem år sedan och enligt gällande regler är det så att om 10 procent av den röstberättigade befolkningen i en kommun skriver under ett krav på att folkomröstning ska hållas räcker det att en tredjedel av ledamöterna i kommunfullmäktige säger ja för att så ska ske.

Folkomröstningen fungerar till stor del som ett vanligt val där man upprättar röstlängder, delar ut valsedlar och medborgarna går till valurnan.

Det finns dock en liten, men ack så viktig, skillnad: politikerna behöver inte följa resultatet.

En folkomröstning är nämligen bara rådgivande. Kommunpolitikerna står helt fria att fatta vilket beslut de vill, oberoende av resultatet i omröstningen. Trots detta ser den alltså till formen ut som ett val.

Man kan förstå de kommuninvånare som känner sig lurade. De har tagit sitt ansvar, gått till valurnorna och gjort precis det man gör när man deltar i beslut om vem som ska inneha den politiska makten. Men så visar det sig att det enda man gjort är att fylla i en glorifierad enkät.

Hagfors är långt ifrån ett unikt fall, i över hälften av de 23 folkomröstningar som hållits sedan 2011 har kommunfullmäktige valt att inte följa resultatet.

Det här är ingen bra ordning, och David Karlsson, docent i offentlig förvaltning på förvaltningshögskolan vid Göteborgs universitet menar att ”det är svårt att se hur medborgare som har varit delaktiga i sådana processer ska få någon större tillit till demokratin” -(”P1-morgon” 15/12).

Sedan kommunala folkomröstningar infördes 1977 har de successivt utökats för att ge större legitimitet och utöka det demokratiska deltagandet. Demokratiutredningen som presenterades tidigare i år fortsatte i de gamla hjulspåren med förslag om att en internetportal ska göra det lättare att ordna namninsamlingar.

Att låta medborgarna göra sina röster hörda och därigenom flytta makten närmare medborgarna låter fint, men är det verkligen vad folkomröstningar gör?

Nej.

De styrande politikerna är ansvariga för att hela den kommunala verksamheten ska gå ihop. Pengarna ska räcka till både äldrevården och skolan, och efter fyra år utvärderas deras arbete av väljarna.

Om folkomröstningarna blev mer än rådgivande skulle de politiker som innehar makten alltid kunna säga: ”Det är inte vårt fel att kommunen ligger 45 miljoner back, det var folkomröstningen som sa ja till att bygga en ny arena”. Det kan redan i dag vara svårt att förstå vem som har ansvar för vad som går bra och dåligt i en kommun. Med ytterligare en instans att skylla på blir ansvarsutkrävandet inte direkt lättare.

Samtidigt finns det självklart en poäng i att medborgare gör sina röster hörda i frågor de tycker är viktiga mellan valen. Det är till och med eftersträvansvärt om de gör det. Men det bör ske i form av påverkansarbete. Namninsamlingar, upprop, insändare. Ansvaret att fatta beslutet måste vila på de valda företrädarna.

Dagens situation förleder medborgare att tro att de fattar beslut, och den känsla av svek som infinner sig när de upptäcker att så inte är fallet riskerar att underminera förtroendet för demokratin.

I stället för att samla in namn till förmån för att genomföra en folkomröstning – vars resultat politikerna struntar i – borde medborgare lägga sin energi på att genomföra namninsamlingar i sakfrågan. Den kommunpolitiker som på eget initiativ vill ta reda på vad medborgarna tycker kan skicka ut enkäter.

Den kommunala folkomröstningen av i dag är opinionsundersökning förklädd till demokratiskt val.

Matilda Molander matilda.molander@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Försvarsnotan kan landa på 400 miljarder kronor

Blir notan för att hålla Sveriges försvar modernt 250, 300 eller 400 miljarder kronor? Vilka flyg, fartyg, vapen och persedlar behövs eller måste slopas? Nu tillsätter regeringen en utredare, Ingemar Wahlberg, för att få fram fakta inför nästa försvarsbeslut.

Bakgrunden till utredningen är allvarlig. I riksdagens femåriga försvarsbeslut 2004, 2009 och 2015 enades politikerna om att hålla det nedbantade svenska försvaret modernt. Men pengarna har inte räckt till, vilket enligt kritikerna skapat ett materielberg.

Planerade vapensystem har strukits (luftvärn till flottans fartyg), försenats (granatkastare till armén) eller inte köpts in (kängor) vilket skapat luckor.

På grund av det försämrade säkerhetsläget beslutade riksdagen 2015 att den krigsorganisation som man beslutat om 2009 nu ska övas och kunna mobiliseras inom en vecka. Men trots en anslags-höjning för åren 2016–2020 så räcker inte pengar till all den materiel som försvarspolitikerna ville köpa (se fakta). Därför tillsätter regeringen nu en utredning inför försvars-beslutet 2020.

– Det här är väldigt stora frågor för Försvarsmakten och för det framtida försvarsbeslutet. Jag tror inte det gjorts någon liknande utredning någon gång tidigare. Det är mycket viktigt att vi kommer till botten med hur materielbehovet ser ut i alla dimensioner – både när det gäller

reparationer, underhåll och vidmakthållande men också framtida systeminvesteringar, säger försvarsminister Peter Hultqvist (S) till DN.

Att hålla i gång försvarets materiel och köpa in det som redan beslutats beräknas för de närmaste tio åren kosta cirka 235 miljarder kronor totalt. Den siffran är troligen i underkant. 300 miljarder är mer realistiskt och när utslitna fartyg och flygplan måste ersättas kan totalnotan uppskattningsvis bli uppåt 400 miljarder kronor.

Som oppositionspolitiker kritiserade Peter Hultqvist materielberget. Nu vill han undvika en upprepning.

– Ambitionen är att få fram sanningen om hur det egentligen ser ut och göra bedömningar för framtiden så att vi kan utgå från relevanta uppgifter och fakta. Det finns ett stort behov av att tränga djupare in i de här frågorna. Det här ska leveras in som ett underlag till nästa försvarsberedning så att de får ett ordentligt material att ta ställning till, säger Peter Hultqvist.

Den som regeringen utsett till utredare är Ingemar Wahlberg, tidigare kanslichef för riksdagens försvarsutskott.

– Ingemar Wahlberg har gedigen erfarenhet och kompetens inom området utan att vara kopplad till någon särskild myndighet eller politiskt parti. Det gör honom mycket lämplig, säger Peter Hultqvist.

Så sent som i onsdags lämnade Ingemar Wahlberg en utredning om försvarets underhåll ”Logistik för högre försvarsberedskap”. Nu får han ett ännu tyngre uppdrag.

– Det är en utmaning som heter duga, kan man lugnt säga. Det är möj. ´ligt att jag tar mig vatten över huvudet. Men jag tror att jag kan ämnet hyggligt bra och lärt mig branschen, säger Wahlberg.

Han ska ange kostnaderna för att vidmakthålla försvarets nuvarande materiel och när denna faller för åldersstrecket (exempelvis ytfartyg och transportflygplan) och vad det då kostar att köpa nytt.

Utredningen ska också klarlägga kostnaden för de materielinvesteringar som sköts framåt för beslut 2020 (se fakta). Slutligen ska Wahlberg lista vad som inte kommer att rymmas i dagens anslagsnivå på 44 miljarder kronor per år. Han ska ange vad som i så fall måste väljas bort, och i vilken ordning det ska ske. Utredningen ska vara klar i februari 2018.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“ Fakta.
Beställt i 2015 års försvarsbeslut, bland annat:
Arméfordon, granatkastare, luftvärn, radio-, mörker- och personlig utrusning,
två nya ubåtar, modifiering av två korvetter
Uppskjutet till 2020 års försvarsbeslut, bland annat:
Tio nya Gripen E.
En ubåt.
Kryssningsrobotar.
Ubåtsjaktstorped för helikopter.
Livstidsförlängning av korvetter.
Fasta radarstationer.
Ersättning av äldre skolflygplan, transportflygplan, stridsfordon, minröjningsfartyg, fasta ledningssystem och sjömålsrobotar.

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Viktor Barth-Kron: Man ska inte utesluta att folk faktiskt kan mena allvar

Det pratas ofta om partiernas besatthet av ”spelet” i politiken, vilket är rimligt. Dessvärre är de inte ensamma. Även den politiska analysen lider av sjukan. Sakpolitiska förslag redovisas, men analyseras nästan alltid utifrån vem som tänkt vinna väljare av vem. Vi är alla medskyldiga.

Ni vet: ”X föreslår fem nya sandlådor. Det är en utmaning mot Y, som föreslog fyra sandlådor förra året. Att prata om sandlådor brukar dock gynna Z, som har störst förtroende på lekplatsområdet.”

Missförstå inte. Alla politiker är intresserade av att vinna röster för sin politik, vilket ska granskas. Men när varje förslag läses med taktikglasögonen på riskerar hela verksamheten att bli obegriplig.

Positionsförflyttningar måste ju inte vara utslag av simpel cynism. I ett land där både statsministern och oppositionsledaren valde parti redan som 13-åringar kan det lika gärna ses som ett sundhetstecken om partierna i sig ibland är förmögna att tänka om.

Omständigheter förändras, ny information tillkommer. Nya insikter kan göra att folk värderar annorlunda när mål står mot mål, som det ju ofta gör i politiken.

Några korta exempel, för att förklara poängen.

1. Nya Moderaternas mittenpolitik.
Fredrik Reinfeldts sväng mot mitten beskrevs och beskrivs fortfarande ofta som ren taktik, i syfte att väljaroptimera. Bilden är lite mer komplicerad än så.

När Reinfeldts tidigare högra hand Mikael Sandström härom veckan gjorde upp med alliansens politik i tidskriften Kvartal var det migrationen som stod i fokus, men en del annat intressant blev också sagt. Exempelvis om låglönejobb:

”Problemet med sänkta lägstalöner är att alltför låga löner är oförenliga med generös välfärdspolitik. Enkelt uttryckt behöver de skatter som en person betalar in under sin livstid, för huvuddelen av befolkningen, räcka till den skola, vård, föräldraförsäkring, offentliga pension med mera, som vederbörande tar del av under livet”, skrev Sandström.

Sådant där hör vi ofta, men då från vänster. Om centrala, policyutvecklande moderater delar den analysen – även när de hoppat av och är djupt självkritiska – finns anledning att tro att de faktiskt menade vad de sa. Av sakpolitiska skäl.

2. Socialdemokraternas nya migrationspolitik.
Moderater och andra må tjoa och svänga, men det var en S-ledd regering som i skarpt läge lade i full back. Det är egentligen inte så konstigt, rent ideologiskt. Socialdemokraternas käraste politiska projekt är välfärdsstaten. 2015 bedömde partiet att en smärtgräns nåtts, där pressen på välfärden blev för stor och de migrationsrelaterade kostnaderna blockerade för mycket annat.

Det var inte särskilt snyggt att fram till dess låtsas som att en sådan smärtgräns inte fanns, men det är tunnelseende att tro att svängningen primärt handlade om att ”stoppa flykten till SD”. Varken befintliga eller potentiella S-väljare brinner särskilt varmt för stängda gränser. Däremot brinner de för annat.

3. Centerpartiets halvnya liberalism.
Annie Lööfs passionerade försvar för liberala hållningar och principer beskrivs numera som en väg att vinna röster från Moderaterna. Det är en möjlig konsekvens, men knappast en anledning.

För tre år sedan var analysen i stort sett tvärtom. Maud Olofssons och sedermera Annie Lööfs marknadsliberala fundamentalism var på väg att driva gamla Centern i fördärvet, ansåg många i och utan-för partiet. Sedan vände vinden, och opinionen med den. Medan Centern stod kvar.

Det kanske låter övermåttan naivt, men eftersom det ändå snart är jul: Tänk om vi under 2017 kunde prova att byta frågan ”vilka väljare vill ni vinna med det här?” mot ”på vilket sätt menar ni att det här gör samhället bättre?”.

Viktor Barth-Kron viktor.barth-kron@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Svenska spel: Matcherna var riggade

Sex personer prickade en septemberhelg i fjol in fyra matcher på Oddset som sammanlagt skulle ha gett 3,4 miljoner hos Svenska spel, men de har inte fått sina pengar. Spelbolaget stoppade spelet eftersom man misstänker att en eller flera av matcherna var riggade.

Larmet gick hos Svenska spel hösten 2015. Sensationellt stora insatser kom in på kombinationer där fyra lag skulle vinna sina matcher i division 1 och division 2. Spelbolaget beslöt sig för att stoppa allt spel.

Resultaten i matcherna, som spelades den 12 respektive 13 september, var i flera fall anmärkningsvärt målrika.

Kortedala slog Assyriska BK med 6–2 i division 2 västra Götaland.

Dagen efter utklassade Konya-spor Ekerö med 8–2 i division 2 södra Svealand.

Även insatserna stack ut. De sex personerna spelade tillsammans för ett sexsiffrigt belopp på fyra utvalda matcher i ett så kallat kombinationsspel. Utöver de nämnda matcherna ingick även Forward-Vasalund 3–0 i division 1 norra och Sleipner-IFK Stockholm 4–0, i division 2 södra Svealand.

Svenska spels presstalesman Andreas Jerat säger att spelbolaget redan i förväg fick tips om att en av matcherna skulle vara manipulerad.

– När vi sedan upptäckte kraftigt avvikande spelmönster stoppade vi spelet vid 14-tiden den 12 september, säger Jerat.

Efter en fördjupad analys, som inte gav någon förklaring till det avvikande spelmönstret, polisanmäldes de fyra matcherna.

Det var inte bara resultat och insatser som fick larmklockor att ringa. I matchen mellan Kortedala och Assyriska ledde bortalaget i paus med 2–1, men släppte in fem mål i andra halvlek. En sådan resultatutveckling kan generera höga odds, inte minst på så kallat livespel, där oddsen förändras under matchens gång.

Bottenlaget Ekerö drabbades av två utvisningar redan i första halvlek och släppte in åtta mål mot Konyaspor. Många spelbolag erbjuder spel på antal röda kort och två utvisningar i samma match är ovanligt – särskilt två stycken före halvtidsvilan.

Dagens Nyheters och ”Uppdrag gransknings” källor påpekar att det inte är säkert att alla fyra matcherna behöver ha varit riggade, någon kan ha varit ett ”säkert spel.”

DN/UG kan avslöja att de sex personerna skulle ha vunnit totalt 3,4 miljoner kronor via spel på olika kombinationer av matcherna. Källor inom polisen bekräftar att mångmiljonvinnarna består av två grupper bosatta i Stockholm och på Västkusten. De båda grupperingarna ska ha utfört ekonomiska transaktioner mellan sig.

Svenska spel har velat att polisen ska utreda omständigheterna kring spelet, men någon förundersökning har aldrig inletts. Den 3 maj i år bestämde sig kammaråklagare Thomas Forsberg vid Riksenheten mot korruption för att lägga ned fallet

”Uppgifterna i ärendet ger inte anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats”, skriver kammaråklagare Forsberg i beslutet.

Åklagarna har förklarat att det enligt deras mening med gällande lagstiftning inte är möjligt att straffa vissa matchfixningsföreteelser, till exempel om några spelare eller ett helt lag manipulerar matchens utgång och själva eller via andra spelar hos ett spelbolag på den utgången.

Andreas Jerat säger att man på Svenska spel börjar bli vana vid att deras polisanmälningarna inte leder till förundersökning och att spelbolaget sätter sitt hopp till att det i den pågående spelutredningen kommer att föreslå en lag som kriminaliserar matchfixning.

Under 2013 utredde polisen en liknande historia, den så kallade Fyrlingen, där två personer reste från södra Sverige till Stockholm och med hjälp av flera andra personer spelade över 500 000 kronor på Oddset på kombinationer av fyra fotbollsmatcher. Vinsten hade blivit över tio miljoner kronor, men Svenska spel, Svenska fotbollförbundet och två av de berörda klubbarna varnades och spelet gick inte in.

Händelsen ledde till en polis-anmälan, men något åtal väcktes aldrig.

Nu misstänks ännu en ”Fyrling”. Insatserna på de aktuella matcherna har betalats tillbaka men inte till de sex berörda spelarna, som skulle ha vunnit 3,4 miljoner. Något formellt krav på pengarna har vinnarna inte presenterat.

En källa med god insyn i spelbranschen säger till DN/UG:

– Klart att det här väcker misstankar. Frågan inställer sig ju varför vinnarna, om det handlar om rent spel, inte gör anspråk på sina pengar, säger källan.

Andreas Jerat säger att Svenska spel ännu inte fattat beslut om återbetalningen av den stora insatsen.

– Vi kommer att göra det inom kort, säger han.

Av de lag som var inblandade i de fyra matcherna har Assyriska BK från Göteborg tidigare nämnts i matchfixningssammanhang. 2014 stoppades spel på lagets matcher vid två tillfällen på grund av avvikande spelmönster.

Assyriska BK var även bland de fem klubbar som spelbolaget Unibet stoppade spel på i oktober 2015.

Jens Littorin jens.littorin@dn.se
Magnus Svenungsson "

"Så gjordes granskningen.

Dagens Nyheters Jens Littorin och Magnus Svenungsson från SVT:s "Uppdrag granskning" har under flera år på var sitt håll granskat det växande fenomenet matchfixning.

Tillsammans har de gått igenom förundersökningar och domar kring samtliga fall av polisanmälda matcher i svensk fotboll och basket som finns sedan 2012.

Flera artklar om detta i DN 14 och 15 december 2016. "

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

" Tysk polis: 17-åring som avbröt match borde utredas

Tysk polis har under många år framgångsrikt bekämpat matchfixning. Bara några timmar efter att en 17-åring attackerat Östersunds målvakt Aly Keita fick en av deras mest erfarna utredare tips om att det handlade om en uppgjord match. Men i Sverige utreddes den misstanken aldrig ordentligt.

Den tyska kommissarien Michael Bahrs har ägnat de senaste sju åren åt jakten på matchfixare. Den har varit framgångsrik. Totalt har Bahrs och hans kolleger hittat bevis för 250 riggade matcher i världen. Han berättar att de åtal man väckt gett fängelsedomar på totalt 70 år. Det är också Bochumpolisen som försett svenska kollegor med tipset om den 33-åriga svensk som misstänks vara kontaktman för ett internationellt nätverk av matchfixare. Om detta kunde DN och "Uppdrag granskning" berätta tidigare i veckan.

Det är inte det enda tipset som rör Sverige som Michael Bahrs fått genom sina kontakter.

Bara timmarna efter att en 17-åring från Södertälje i höstas rusat in på Stadsparksvallen i Jönköping och attackerat Östersunds målvakt Aly Keita i det allsvenska mötet med Jönköping Södra hörde en av Bahrs informatörer av sig.

– Han sade att det handlade om matchfixning, säger Bahrs och berättar att tipsaren kunde ge detaljer som att det var personer tillhörande en

viss gruppering låg bakom. Bars fick även namnet på 17-åringen av tipsaren.

I medierna spekulerade matchfixningsexperter om att 17-åringen, som i dag är 18 år gammal, agerade på uppdrag av matchfixare. Svenska spel startade även en utredning kring dessa misstankar.

Men i tingsrätten dömdes 17-åringen för misshandel och falskt larm. Påföljden blev ungdomsvård.

Punkten om falskt larm handlar om att 17-åringen i samband med att han fördes bort från Stadsparksvallen uppgav att han placerat två väskor med sprängmedel under läktarna. Läktarna genomsöktes av polis och ingen väska eller sprängmedel hittades.

Misstankarna om att matchen var fixad har inte varit föremål för någon förundersökning av de åklagare vid Riksenheten mot korruption som har hand om matchfixningsärenden i Sverige. Detta trots att 17-åringen i förhören hävdar han att han bad sin äldre bror att satsa 10 000 kronor på att det skulle bli mer än fyra mål i matchen. En sms-konversation mellan bröderna styrker att så är fallet, men storebrodern hävdar att han aldrig satsade pengarna utan bara låtsades ha gjort det inför sin bror. Några spelkvitton presenteras heller inte.

Michael Bahrs ser flera misstänkta omständigheter kring fallet. Dels ifrågasätter han 17-åringens motiv för att göra en drygt 30 mil lång tågresa mellan Södertälje och Jönköping för att han skulle köpa en begagnad bil för 10 000 kronor. 17-åringen förklarar i förhören att han mitt under resan, innan han träffat säljaren, ångrade sig och beslutade sig för att inte genomföra köpet.

Inför resan skaffade han sig också en ny mobiltelefon. Storebrodern har tidigare straffats för grovt våldsbrott och pekas i brottsutredningsmaterialet ut som kopplad till ett kriminellt nätverk.

Michael Bahrs säger sig inte vilja kritisera svenska kollegor, men när han blir upplyst om att storebrodern figurerar i samma kretsar som den 33-åring han tipsat svensk polis om och som kan misstänkas tillhöra en internationell matchfixarliga blir han än mer övertygad om att fallet borde granskas närmare.

Han betonar att man när man utreder matchfixning inte bara kan titta på resultatet i en match eller olika situationer under den.

– Man måste undersöka bakomliggande faktorer och de personer som är inblandade.

– Vi utreder matchfixning på samma sätt som vi utreder mordfall, säger Michael Bahrs, som betonar att matchfixning i hög utsträckning är en del av den organiserade brottsligheten och att den därför också måste bekämpas på detta sätt.

Han förklarar att en anledning till att tysk polis varit framgångsrik är att matchfixare i utbyte mot strafflindring berättat vad de vet och bidragit med tips.

– De kan komma mitt i natten, till exempel från Singapore. Det är inte länge sedan jag fick ett tips i förväg om hur en tennismatch skulle sluta och som visade sig stämma, säger Michael Bahrs, som betraktar tipset kring överfallet i Jönköping som trovärdigt.

Enligt uppgift till DN/UG har en utredare vid polisens underrättelsetjänst kontaktat kollegor i Jönköping i ärendet kring 17-åringen, men några ytterligare brottsmisstankar har inte presenterats för åklagarna vid Riksenheten mot korruption.

Kammaråklagare Johan Lindmark säger att man inte är en allmänt granskande utan en brottsutredande myndighet. Han förklarar att mutbrott och olaga tvång är de brottsrubriceringar som kommer ifråga när det gäller matchfixning, men att det med gällande lagstiftning finns luckor. Det gör att åklagarna till exempel inte anser det möjligt att väcka åtal om några spelare eller ett helt lag -manipulerar matchens utgång och de själva eller via andra spelar hos ett spelbolag på den utgången.

Advokaten Uno Karlsson försvarade 17-åringen i tingsrätten:

– Min klient säger att han hade lagt ett eget spel på matchen. I besvikelse över att det inte gick hem, agerande han som han gjorde, säger han.

Våra uppgifter från tysk polis gör gällande att brottet borde ha utretts som matchfixning?

– Det är uppgifter som jag inte kan kommentera, säger 17-åringens försvarare, Uno Karlsson.

Han känner inte till om det fördes några diskussioner om att andra åklagare, experter på match-fixning, var intresserade av ärendet eller ville ta över det.

Michael Bahrs säger sig vara villig att bistå svenska myndigheter igen.

– Matchfixning är ett globalt problem. Vi kommer aldrig att kunna utrota problemet, men däremot begränsa det. Enda möjligheten för om vi ska bli framgångsrika är att alla länder samarbetar, säger Bahrs.

Jens Littorin jens.littorin@dn.se
Magnus Svenungsson “

“ Domaren Jonas Eriksson bröt matchen mellan Jönköping och Östersund på Stadsparksvallen i Jönköping den 15 augusti i år när 17-åringen rusat in på planen och gått till angrep mot bortalagets målvakt i slutminuterna. Ställningen var då 1–1.

Svenska fotbollförbundets riksombud ansåg att 1–1 skulle gälla som slutresultat.

Förbundets disciplinnämnd gav dock bortalaget Östersund segern med 3–0, eftersom 17-åringen rusat in från en läktarsektion som det arrangerande hemmalaget hade ansvar för. Nämnden var inte enig i beslutet.

Riksombudet överklagade till besvärsnämnden, som bestämde resultatet till 1–1.

Pojken som rusade in anses inte vara en Jönköpingsupporter. “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Regeringen måste införa nya lagar

Analys. När jag 2008 fick höra att en kriminell gruppering i Göteborg riggade fotbollsmatcher i bland annat Superettan hade jag svårt att tro att det ens var möjligt.

Men sagesmannen var detaljerad i sin beskrivning. Han berättade om ett välsmort maskineri där ett gäng åkte runt mellan matcherna och höll kontakt med köpta spelare medan ett annat satt i ett rum fullt av datorskärmar och skötte insatserna.

”Så länge de inte spelar på svenska sajter slipper de problem”, sa mannen och försvann i vimlet. Tyvärr lyckades jag aldrig få uppgifterna bekräftade av någon annan källa.

Åtta år senare kan Jens Littorin och Magnus Svenungsson avtäcka en organiserad brottslighet som vuxit till en mångmiljonindustri. Göteborgsgrupperingen är, enligt deras kartläggning, fortfarande verksam och två nya har tillkommit i Malmö respektive Stockholm/Södertälje. Alla tre är redan kända multikriminella magnetfält och vet hur man både sockrar och skrämmer människor.

Liksom annan ekonomisk brottslighet har matchriggningen vuxit fram som en följd av stora vinstmöjligheter, liten upptäcktsrisk och låga straff. Men till skillnad från kriminalitet som drabbar skattebetalarna vilar ansvaret inte i första hand på staten.

Spelbolagen tjänar stora pengar på att sälja drömmen om den stora vinsten, inte minst till den del av befolkningen som lider av spelberoende. Minsta kravet är då att alla ges en rättvis chans. En internationell reglering som tvingar alla spelarrangörer att stoppa alltför avvikande spelmönster, på det sätt som Svenska spel gjort, vore alltså önskvärt.

I väntan på detta är det uppenbart att både Uefa och svenska aktörer som Riksidrottsförbundet och Svenska fotbollförbundet kan göra mer. Bland annat i form av ren konsumentupplysning. Varför hemligstämplades till exempel den lista över misstänkta svenska fotbollslag som reportrarna nu fått ut? Vore det inte bättre om informationen spreds öppet, så att var och en själv kunde avgöra om lagens matcher var intressanta att satsa i eller inte?

Ska det hårt pressade rättsväsendet, som numera knappt kan få fram mordutredare, förväntas rensa upp i träsket måste redskapet förstås vara kraftfulla. Mutbrottslagen har dock visat sig otillräcklig och om Sverige ska kunna bidra till den internationella brottsbekämpningen måste regeringen snabbt införa helt nya rubriceringar.

Skatteverket har däremot i vanlig ordning redan kommit in i matchen. Den 33-årige företagare, som pekas ut som ledare för nätverket i Stockholm/Södertälje, upptaxerades nyligen med 3,2 miljoner kronor efter stora bankinsättningar av svarta pengar. Kanske en liten tröst för dem vars slantar försvunnit till sportvärldens nya gangsters.

Lasse Wierup lasse.wierup@dn.se “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Stoppa kriminella ligor

När den 17-årige åskådaren sprang in på planen var det bara någon minut kvar av matchen mellan Jönköping Södra och Östersund. Östersunds målvakt berättar att han hörde skrik och tyckte att det var konstigt eftersom det var så lite folk på läktarna. När han vände sig om såg han en man komma springande. Målvakten flydde: ”I mitt huvud kändes det här som 10 minuter.” När han trodde att han skakat av sig åskådaren stannade målvakten. Då fick han ett slag i höger tinning.

Den 17-årige mannen, som omedelbart greps, kommer från Södertälje. Han var inte supporter till något av lagen och säger att han befann sig på matchen för att han ändå var i stan och hade satsat pengar på den. Spelet var inte helt självklart: 10 000 kronor på att det skulle göras fler än fyra mål.

Vad gjorde han i Jönköping? Han skulle köpa en bil och köra den till Södertälje, trots att han inte hade körkort. Men någon bilaffär blev det inte. I sin väska hade han en ny mobil, men han minns inte när han skaffade den. När han bars ut bombhotade han arenan, men han vet inte riktigt varför.

Beteendet är inte vanligt, frågan är om det någonsin skett något liknande på en svensk fotbollsarena. Planinvasioner förekommer, men då handlar det om hetlevrade fans. 17-åringen råkade bara enligt egen utsago se på Facebook att matchen – mellan två lag han inte bryr sig om – skulle spelas.

Lägg till vad som sker efter matchen. Kort efter slutsignalen får en tysk expert på matchfixning, Michael Bahrs, ett tips från en informatör. Denna berättar att matchen i Jönköping var riggad. Bahrs får till och med namnet på 17-åringen som fick matchen stoppad.

I veckan har DN i samarbete med SVT:s ”Uppdrag granskning” gjort flera avslöjanden om spel på och illegala manipulationer av svenska fotbollsmatcher. Den svenska Superettan anses ligga i den högsta risknivån för matchfixning. Svenska lägre divisioner är över huvud taget populära objekt för fixarna. Uppmärksamheten är lägre, matcherna filmas sällan – och svensk fotboll pågår under en säsong när mycket annan internationell idrott ligger nere.

Förövarna är inte sällan stora internationella ligor, ofta med säte i Asien. Men även svenska brottssyndikat finns med när det gäller att komma åt en bit av kakan. I DN:s och SVT:s granskning finns kopplingar till kända kriminella grupper i Göteborg, Malmö och Stockholm/Södertälje. Och pengarna är stora. 35 miljoner kronor satsas i snitt på varje match i superettan. 70 procent av insatserna görs i Asien.

Ibland är spelen rent bisarra, som i så kallat kombinationsspel där människor satsat stora pengar inte på Chelsea och Milan utan på lag som Kortedala, Konyaspor och Ekerö.

Fixade matcher är ett hån mot hela fotbollens och idrottens idé. Men det värsta med DN:s avslöjanden är inte att svensk fotboll skulle stå under akut hot på grund av ligornas inblandning. Det är att det är så lätt att komma undan. På många sätt är spelfusket det perfekta brottet.

17-åringen som angrep Östersunds målvakt blev visserligen fälld för misshandel och falsklarm (bombhotet). Men inte för matchfixning –

trots allt som kunde radas upp som tydliga tecken på att något var alldeles fel.

På denna punkt var han inte ens åtalad. Varför? För att det saknas rimlig lagstiftning.

I Sverige kan matchfixare dömas för mutbrott och olaga tvång. Något sådant kan det knappast ha varit fråga om i Jönköpingsfallet. Om inblandade spelare kommer överens om att manipulera resultatet, om ett lag lägger sig eller som här, om en utomstående stoppar matchen finns det i Sverige inte lagrum att döma för spelfusk. Enligt - har det gjorts ett 20-tal polisanmälningar de senaste åren. Två har lett till åtal.

Det är faktiskt inte klokt. Man förstår att kriminella ligor, både svenska och internationella, intresserar sig för svensk fotboll.

”Matchfixning är ett globalt problem”, säger Michael Bahrs till DN (16/12). ”Enda möjligheten för om vi ska bli framgångsrika är att alla länder samarbetar.” Men Sverige har hittills med sin svaga lagstiftning ställt sig utanför.

Just nu pågår en regeringsutredning av den svenska spelmarknaden. I direktiven ingår att förslagen ska skapa ”hög säkerhet i spelen”. Utredaren har redan aviserat en lagskärpning.

Bättre sent än aldrig. Svenska poliser och domstolar måste få verkningsfulla medel att ingripa mot ligorna. Det är dags att döma straff.

DN 17/12 2016”

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Carl Schlyter: Vi har enats om ett effektivare sätt att jobba på

De miljöpartistiska riksdags-ledamöterna Carl Schlyter, Jabar Amin, Valter Mutt och Annika Lillemets har kritiserat partiledningen och under en tid inte varit med i riksdagsgruppens arbete. Men nu har de nått en gemensam lösning med riksdagsgruppen, meddelar ledamöterna.

Under de senaste veckorna har riksdagsledamöterna i fråga fört en dialog med riksdagsgruppen och riksdagsledamoten Carl -Schlyter berättar för DN att de fyra ledamöterna nu återvänder till riksdagsgruppen efter att man kommit överens med riksdagsgruppen om en förnyad arbetsordning.

– Vi har enats om ett effektivare sätt att jobba på som ska skapa en bättre arbetsmiljö. Vi hoppas därmed att vi ska kunna kommunicera både vad vi når i regeringen och förklara vad partiet står för samtidigt, säger Schlyter.

Schlyter vill inte gå in i detalj på vad som har ändrats då man bestämt att arbetsordningen är ett internt dokument. Men det handlar om hur man ska kunna kommunicera partiets budskap samt om att man arbetat fram nya metoder för att hantera eventuella konflikter som dyker upp i partiet.

– Om det uppstår konflikter så har vi hittat metoder för att hantera dem på bästa sätt.

I slutet av november kritiserade -bostadsminister Peter Eriksson (MP) de fyra riksdagsledamöterna öppet och sade att de var orimligt- att de inte deltog vid riksdags-gruppens interna möten och tyckte då att det vore naturligt att de skulle lämna sina riksdagsuppdrag om detta fort-satte.

Men Carl Schlyter säger att det menings-utbytet inte påverkat konflikten och att dialogen med riksdagsgruppen pågick redan innan Peter Erikssons uttalande.

När Peter Eriksson fällde sin -kommentar svarade Jabar Amin och Annika Lillemets med att -anklaga Peter Eriksson för att ha manövrerat ut partiets tidigare språkrör Åsa Romson.

I en kommentar till DN betonar dock Jabar Amin att konflikten kring deltagandet i riksdagsgruppens möten inte handlat om meningsutbytet med Peter Eriksson utan om arbetsmiljöfrågor och politiska sakfrågor.

– Vi har haft syn på hur arbetet har varit och det är de frågorna vår dialog har handlat om.

Konflikten med Peter Eriksson säger Jabar Amin egentligen bara yttrade sig under en dag och att deras uttalanden då var som svar på de uttalanden Peter Eriksson gjort.

Jonas Eriksson är Miljöpartiets gruppledare och han säger att det är positivt att man nu nått en lösning på konflikten som plågat partigruppen.

– Det är så skönt att vi är 25 stycken som jobbar tillsammans igen och har en samsyn om hur vi ska jobba tillsammans.

Johannes Ledel johannes.ledel@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Myndigheter ska tvingas skapa beredskapsjobb

Regeringen tänker tvinga landets myndigheter att införa enklare beredskapsjobb för nyanlända. Inom kort beslutar regeringen att kravet på beredskapsjobb skrivs in i myndigheternas regleringsbrev.

I samband med förstamajtalet tidigare i år lanserade statsminister Stefan Löfven ett förslag om beredskapsjobb i statlig regi för människor som står långt från arbetsmarknaden. Jobben riktar sig i första hand till nyanlända och regeringens mål är att 5 000 beredskapsjobb ska skapas fram till år 2020.

På torsdagen träffade regeringsföreträdare en handfull myndigheter för att reda ut vad som krävs av dem för att skapa beredskapsjobben. Samtidigt förbereder regeringen för att besluta om att kravet på beredskapsjobb skrivs in i myndigheternas regleringsbrev för 2017. I praktiken innebär det ett tvång.

– Det är en riktig tolkning. Regeringen gör bedömningen att staten måste sopa framför egen dörr om vi vill att andra arbetsgivare ska ta sin del av ansvaret, säger arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S).

Hon medger att 5 000 jobb fram till 2020 inte på långa vägar räcker för att sysselsätta alla dem som ska slussas ut på arbetsmarknaden de närmaste åren.

– Det här är inte lösningen. Men det är också viktigt om man tittar i förhållande till hur många som är anställda i statliga myndigheter. Om andra arbetsgivare tar motsvarande andel så kommer vi ganska långt, säger Ylva Johansson.

De statliga beredskapsjobben ska bestå av enklare arbetsuppgifter som skogsröjning, inventering och servicetjänster. En förhoppning är att jobben ska leda till både en väg in på arbetsmarknaden och en avlast-ning för den ordinarie personalen.

– Det är viktigt att staten visar att vi också bidrar, säger Ylva Johansson.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Björn af Kleen: Svenska lärosäten har ett komplicerat förhållande till sitt eget förflutna

Jag besökte Historiska museet i Stockholm häromveckan. Två medelålders damer stod i ett rum och betraktade den finska konstnären Minna L Henrikssons verk över rasbiologins historia.

– Det är lite Macchiarini över det här, konstaterade en av kvinnorna nyktert.

En träffande kommentar.

Minna L Henrikssons konstverk – en del av nya utställningen ”History unfolds” – förhåller sig till den forskningspraktik som försökte utröna fysiska skillnader mellan olika ”raser”. Henriksson har bland annat lånat in skallmätaren Retzius gamla mätverktyg och exponerar dessa intill inglasade listor över kraniemått.

Far och son Retzius var, liksom Paolo Macchiarini ett sekel senare, stjärnforskare på Karolinska institutet i Stockholm. Liksom den italienske kirurgen ansågs Retzius verka i vetenskapens frontlinje. Retzius skallmätning har kal-lats ”en vetenskapens tragedi”. De svenska anatomerna bidrog med en teoretisk pusselbit till den rasforskning som senare skulle ligga till grund för utplånandet av miljoner människor i Förintelsen.

Minna L Henriksson har tecknat en personkarta över nyckelpersonerna i rasforskningen. Den inleds med Carl von Linné och slutar med Eugen Fischer, som försåg Adolf Hitler med ”akademiskt” underlag. Fischer hade studerat äktenskap mellan svarta och tyskar i Sydvästafrika och förordade utrotning av ”blandraser”. Josef Mengele, nazistläkaren och barnplågaren i Auschwitz, var en av Eugene Fischers lärljungar.

Jag gillar den kyliga sakligheten i Minna L Henrikssons konstverk. Jag gillar också Historiska museets satsning. Svenska lärosäten och vetenskapsinstitutioner har ett komplicerat förhållande till sitt eget förflutna. Att på detta sätt bjuda in fristående konstnärer som efter eget huvud får bidra med gestaltande kommentarer till samlingarna tyder på självförtroende. Hoppas fler tar efter.

Inte minst Karolinska institutet. För två år sedan skrev jag i Dagens Nyheter om den kraniesamling som skallmätarna Retzius lämnat efter sig på Karolinska institutet: 792 kranier, många tillhörande ursprungsbefolkningar, många stulna ur gravar under förnedrande former. Vad ska man göra med skallarna i dag? Just nu pågår en inventering som ska bilda underlag till en databas, förmodligen tillgänglig för allmänheten. Lovvärt. Samtidigt syns inget av detta viktiga arbete ännu på Karolinska institutets campus.

Tvärtom står fortfarande vackra byster av Retzius utanför neuroveten-skapens lokaler. För två år sedan, när jag besökte institutionen, låg en tysk prestigeutgåva av Anders Retzius samlade verk i trapphuset. Med en uppslagen skiss av en ”CongoNegers” skalle. Helt utan kommen-tarer. Jag intervjuade en 29-årig doktorand från Paris, som hade frågat sina överordnade vem lärosätet hyllade. På etikklasserna nämndes aldrig rasforskningen, enligt doktoranden.

När jag kommer hem från Historiska museet, där alltså Retzius gärning sätts i ett rasideologiskt sammanhang, mejlar jag doktoranden på nytt. Har något hänt? Under de två år som gått sedan jag rapporterade i DN har mycket hänt i omvärlden. Extremisterna i Nordiska motståndsrörelsen, som förvaltar det rasideologiska arvet i dag, tvingade i veckan ett kommunalråd i Skurup att lämna sitt uppdrag efter trakasserier och hot. Omkring 600 personer deltog i Nordiska motståndsrörelsens demonstration i Stockholm i november. Det finns många anledningar för svenska lärosäten att förhålla sig till rasforskningens historia. Informera, förklara, punktera myter.

Doktoranden svarade dagen därpå:

”De lovade att sätta porträt-ten, objekten och statyerna i sitt sammanhang, men inget har hänt. De talade också om att arrangera ett internationellt symposium i ämnet, men jag har inte fått någon information om det. Slutligen skulle det arrangeras guidningar där Retzius arv skulle diskuteras men jag har inte sett något av det heller .”

Han reflekterade:

”Jag tror Macchiariniskandalen kom emellan.”

Björn af Kleen bjorn.afkleen@dn.se “

Östra Aleppo

Regimens markoffensiv mot östra Aleppo inleddes den 21 november. Sedan dess har den syriska regimen erövrat nästan hela rebellernas område.

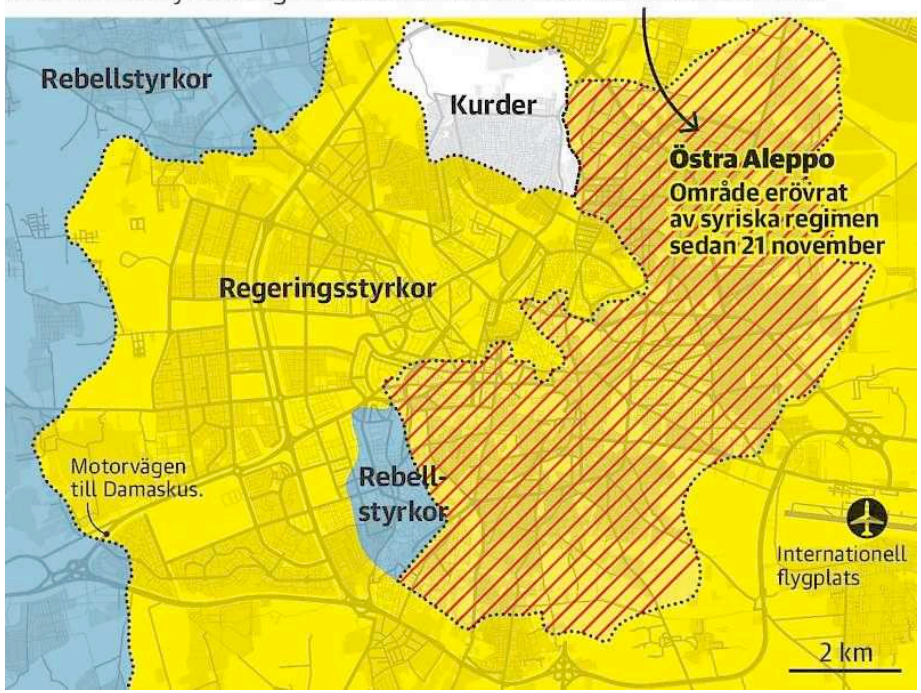

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ FN: Aleppobor kan föras till en ny massaker

Evakueringen ur östra Aleppo inleddes under torsdagen. Fler än 2 000 civila kunde lämna staden i bussar. 26 av dem var skadade. Samtidigt varnar FN:s sändebud för ytterligare massakrer.

Samtidigt som evakueringen av den till delar sönderbombade staden slutligen kunde inledas på torsdagen ökade USA kritiken mot Assad-regimen genom sin utrikesminister John Kerry:

– Assadregimen ger sitt stöd till och genomför något som inte kan kallas annat än en massaker, sa Kerry enligt nyhetsbyrån Reuters.

Också FN:s sändebud i Syrien, Staffan de Mistura, såg nya faror trots att ett par tusen människor nu kunnat lämna östra Aleppo:

– Om det inte finns någon politisk överenskommelse om eldupphör riskerar Idlib att bli nästa Aleppo, sa Mistura enligt nyhetsbyrån Reuters och sajten l’Orient.

Det är till Idlibprovinsen i nordvästra Syrien som många av de evakuerade nu förs. Svårt skadade transporteras längre norrut, nära staden Atme, mot gränsen till Turkiet.

Under torsdagen körde 20 bussar och 13 ambulanser i flera omgångar ut ur den rebellkontrollerade fickan av östra Aleppo. I syrisk stats-tv syntes en kolonn av ambulanser, följd av en lång rad gröna bussar, köra ut ur Aleppo.

Torsdagens evakuering blev dramatisk då den första konvojen besköts av iransk shiamilis som slåss på den syriska regimens sida och som länge har motsatt sig ett eldupphör och en evakuering av östra Aleppo.

Konvojen tvingades vända sedan fyra civila dödats och lika många skadats av beskjutningen. Den kunde sedan återupptas och följas av

ytterligare en omgång innan dagen var slut. Totalt hade då fler än 2 000 personer kunnat lämna -staden. Svårt skadade transporteras längre-norrut, nära staden Atme, mot gränsen till Turkiet.

Röda korset och dess syster-organisation i Syrien, Syrisk--arabiska Röda halvmånen, har varit på plats i området under flera år och har länge försökt att få komma in i östra Aleppo, men utan att lyckas.

– Ett stort antal av dem som nu får hjälp är svårt skadade, många kritiskt. Nu försöker vi bistå dem som tar sig ut just nu och som med risk för sina egna liv gjort det under de senaste veckorna, säger Michaela Friberg Storey, Svenska Röda korsets insatschef i Sverige.

Röda korset har personal, vatten, mat, filtar, madrasser och sjukvård på plats.

– Det är viktigt att de som nu tar sig ut får en känsla av att de är skyddade, säger Michaela Friberg Storey.

Turkiska myndigheter har uppskattat att mellan 80 000 och 100 000 människor ska evakueras från staden under de kommande dagarna. Ytterligare 108 000 civila har enligt Ryssland tagit sig till säkrare, regimkontrollerade, områden i Aleppo.

Internationella Röda korset säger till nyhetsbyrån Reuters att samtliga som under torsdagen lämnade Aleppo kunde göra detta utan att kontrolleras eller registreras av de syriska myndigheterna.

Röda korset--personalen beskriver många av dem som nu evakuerats som ”i mycket dålig kondition, utmattade och desillusionerade”.

Samtidigt som evakueringen av Aleppo nu ger ett stort antal männi-skor nytt hopp återstår enormt många som är i behov av hjälp

i Syrien, säger Michaela Friberg -Storey:

– Röda Korset räknar med att över 13 miljoner i Syrien är i behov av humanitär hjälp. Behovet är oändligt mycket större än enbart Aleppo och vi när bara en del av områdena.

Clas Svahn clas.svahn@dn.se “

“ **Slaget om Aleppo. Fyra år av strider**

2011: I mars bryter massdemonstrationer mot Bashar al-Assads maktfullkomliga regim ut i huvud-staden Damaskus. Protesterna sprider sig till andra städer men slås ned med våld.

2012: Rebeller intar under början av året militärbasen Minnegh och under andra halvan intensifieras stridigheterna. Fattigare om-råden av staden faller i händerna på rebeller.

2013: Motorvägen mellan -Damaskus och Aleppo blockeras av rebeller och de belägrar även de östra, tidigare regimkontrollerade, delarna av staden.

2014: Syriska regering går på offensiv i luften. Improviserade tunnbomber leder till ett stort antal döda civila. FN föreslår en vapenvila vilket möts med skepsis från -rebellerna.

2015: Rebeller vinner mark i norra Syrien, men under slutet av året ger Ryssland sig in i kriget med flygbombningar – och pressar tillbaka rebellerna.

Vår 2016: Syriska regeringsstyrkor avancerar, understödda av ryskt bombflyg. Militärbasen Minnegh återtas.

Sommar 2016: Regeringstrupper omringar staden under tio dagar, men belägringen bryts av rebeller i sydöstra Aleppo.

Höst 2016: De ryska bombningarna intensifieras. Sjukhus och andra civila inrättningar är även måltavlor för de ryska och syriska attack-flygen. I november är alla sjukhus utslagna.

December 2016: Regimen går på storintensiven, understödda av ryskt flyg. På luciadagen går rebeller med på en vapenvila, men rapporter om explosioner och beskjutning motsäger ett eventuellt vapenstillestånd. “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Ryska medier: Staden befrias från terrorister

I Ryssland beskrivs al-Assads seger i Aleppo som en stor fram-gång. Kritiken från EU och USA mot den humanitära situationen-i Aleppo avfärdas av ryska medier som krokodiltårar.

Moskva.
– Fritagningen av Aleppo har gjort västerländska diplomater hyste-riska. Länder som inte har sänt invånarna i Aleppo ett kilo mjöl ens en gång är nu plötsligt oroliga över terroristernas rättigheter, skriver journalisten Valentin Bogdanov i en analys på den statskontrollerade ryska tv-kanalen Rossija 24:s sajt.

Tonen är karaktäristisk för den ryska bevakningen av Syrienkriget. I flera dagar har man rapporterat att det är en tidsfråga innan Aleppo helt och hållet ”befrias från terroristerna”. Dag för dag har man räknat antal kvarter som fortfarande kontrolleras av rebellerna.

Nu när al-Assads seger är ett faktum skildras operationen inte bara som en militär, utan också humanitär seger. I bland annat Rossija 24:s och Kanal 1:s bevakning är Aleppo en befriad stad där terroristerna körs bort och civila får humanitär hjälp inte minst av Ryssland.

Detta trots att en stor del av in-vånarna i östra Aleppo fortfarande är fångade i en dödsfälla. Enligt CNN är 50 000 civila stadsbor kvar i den ficka av rebellkontrollerat område som finns kvar i östra Aleppo.

På ett dygn har ryska militären kunnat leverera sex ton humanitär hjälp. För flyktingarna som lämnar staden har man byggt upp fältkök med varm mat. Så fort rebellerna har lämnat Aleppo kan Ryssland inleda en omfattande humanitär operation, skriver Rossija 24.

Kanal 1 rapporterar att ”terroristerna” har stoppat evakueringen av civila i östra Aleppo. Att Assadregimen med avsikt bombarcivila mål i staden rapporteras det inte om. Rebellerna som strider i staden kallas ofta rätt och slätt terrorister, oavsett vilken gruppering de tillhör.

Ryska medier använder ofta ryska försvarsministeriets som källa för sin rapportering. Det gör även oberoende medier som till exempel tv-kanalen Dozjd. En stor del av bevakningen går ut på vilken slags militärmateriel som har levererats till Syrien, ryska soldater som har omkommit och den ryska arméns tekniska framgångar.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Stormakternas agendor bestämmer spelplanen

Analys.Utgången av slaget om Aleppo och ödet för stadens flyktingar bestäms inte i Syrien, utan i Kreml, Vita huset och i mullornas Teheran.

De senaste dagarna har det kommit rapporter om att iransk milis hejdat och även beskjutit civila som försökt fly från stridsområdena östra Aleppo. Något som har försvårat och försenat den evakuering av flyktingar som nu hamnat i världens nyhetsfokus.

Det har hittills inte talats så mycket om den iranska inblandningen i det syriska kriget. Men en dessa ”frivilliga” i iransk sold (många är tvångsrekryterade afghanska flyktingar i Iran) har spelat en vital roll i president Bashar al-Assads framgångar på slagfältet.

Irans närvaro är talande även på andra sätt för hur kriget utvecklat sig. Konflikten har ju för länge sedan gått från att stå mellan regimen och diverse upprorsmän. Nu är det i stället stormakterna och ledande regionala aktörer som bestämmer spelplanen.

al-Assads regim backas upp av Ryssland och Iran. Ryssland bidrar med massiva luftstridskrafter som svarat för en stor del av terrorbombningarna mot Aleppo och Idlib. Ryssarna har också ett antal militära rådgivare på marken.

Iran stöder med soldater från sitt revolutionsgarde och med de tidigare nämnda miliserna. Iranierna utrustar också den Libanonbaserade Hizbollahmilisen.

Rysslands president Putin har nyväckta ambitioner att öka sitt inflytande i Mellanöstern. Då är Syrien en utmärkt språngbräda, i synnerhet som ryssarna redan har en marinbas utanför Medelhavsstaden Latakia.

Shiastaten Iran vill hålla det sunnidominerade Saudiarabien stången och behöver därför en lojal undersåte som styr i Syrien.

Men hjälpen kostar. Vad uppbackarna kräver i form av motprestationer återstår att se. Den iranska shiamilisens egenmäktiga agerande i Aleppo är en försmak av de problem som kan uppstå.

De syriska regimmotståndarna får stöd från USA, EU, Turkiet, Saudiarabien och Qatar. USA vill säkra sin energitillförsel i form av gas och olja. I Syrien skulle det -målet lättare tillgodoses med en mer Washingtontillvänd makthavare än Bashar al-Assad.

Amerikanernas iver att demokratisera Syrien genom stöd till oppositionen har inte klingat riktigt trovärdigt hos alla, främst på grund av Washingtons mörka historia av CIA-dirigerade ingripanden i arabvärlden under 1950-talet.

Den nuvarande administrationen i Vita huset sitter ju bara en dryg månad till vid makten och tycks hur som helst gett upp -ambitionen att påverka utvecklingen- i Syrien.

Turkiet har i högsta grad geopolitiska skäl för sin support till regimmotståndarna – det handlar framför allt om att hindra Irans inflytande i Syrien.

Alla dessa nationers agendor kompliceras av deras inbördes relationer på andra håll, och av deras förhållanden till enskilda etniska och religiösa grupper i Syrien – som Turkiets hårdnackade motstånd mot Syrienkurderna.

Det är inte så enkelt att ”din fiendes fiende är din vän”. Lika gärna kan ”din fiendes vän vara både din vän och fiende”. Så ser Turkietsförhållande ut till Ryssland. Turkiet som är på väg bort från EU försöker i stället stärka banden med Ryssland – men i Syrien stöder länderna var sin stridande part.

I den bästa av världar skulle FN kunna spela en medlande roll. Men världsorganisationen har misslyckats med att driva sin linje om en politisk lösning. I takt med att den politiska härvan förvärras, ökar också det mänskliga lidandet. Det sänds just nu live på våra tv- och dataskärmar, direkt från Aleppo.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

”Putin personligen aktiv i cyberangrepp”

“USA:s underrättelsemyndigheter är nästan säkra på att den ryska presidenten var personligen aktiv i de cyberangrepp som gjordes för att påverka valet. Men de ryska attackerna för att undergräva förtroendet för det demokratiska systemet har skett under lång tid. Nu fortsätter de – i Tyskland.

Washington.
Den ryske presidenten Vladimir Putin var personligen inblandad i cyberattackerna mot USA, uppger mediebolaget NBC som citerar höga tjänstemän inom den amerikanska underrättelsetjänsten. Med ”hög sannolikhet” hävdas att Putin var engagerad i hur den hackade informationen läcktes och användes. NBC:s källor stöder sig på information från diplomater och spionage för USA:s räkning.

Uppgifterna går ett steg längre än de som presenterades i oktober, då samtliga 17 underrättelsemyndigheter i USA gemensamt slog fast att den ryska staten försökte påverka valet, och att order om det måste ha getts av ryska topptjänstemän. Nu sägs att Putin själv var aktiv.

Ryska myndigheter förnekar inblandning, men USA:s underrättelsetjänst CIA menar att angreppen gjorts inte bara i syfte att störa valet, utan för att hjälpa Donald Trump. FBI har hittills varit mindre långtgående. Ett skäl är att myndigheterna fungerar olika: CIA baserar sina slutsatser på en stor mängd (och inte sällan hemlig) information, letar den federala polisen efter bevis som ska hålla för en domstolsprövning. FBI-chefen James Comey har ändå fått kraftig kritik för att misstankarna mot Ryssland hanterades alltför lättvindigt, bland annat av Demokraternas senatsledare Harry Reid, som menar att FBI ”ignorerade” till exempel ett brev han skrev till dem med uppmaning att agera.

Donald Trump har kallat utpekandet av de ryska myndigheterna för ”löjliga”, men Vita huset menar att är troligt att Trump själv kände till vad som pågick, långt innan valet. Pressekretare Josh Ernest sa på onsdagen att det fanns gott om tecken på att Trump ”uppenbarligen var medveten om att Ryssland var inblandat och att det påverkade hans motståndare negativt”.

Rysslands inblandning i valet har i första hand skett i form av information som hackats från utvalda datorer och målmedvetet läckts och som fått spridning genom nyhetstörstiga medier och politiska motståndare; dels genom planering av falska nyheter. Exakt i vilken grad aktiviteterna är styrda direkt från Moskva är inte klart (och kanske aldrig blir det). Enligt The New York Times var Vita huset i ett tidigt skede väl informerat, men president Barack Obama var länge motvillig till att direkt gå ut med händelserna, av risk för att det skulle uppfattas som ett stöd för Demokraternas kandidat. När Donald Trump som presidentkandidat allt oftare beskrev valet som ”riggat” var Obama också rädd att underblåsa den typen av misstankar. Obama har betonat vikten av att inte göra partipolitik av underrättelseinformation.

Den åsikten delas i hög grad av politikerna i senaten, där både republikaner och demokrater vill veta mer om intrången, och berörda utskott planerar egna genomgångar och utfrågningar. De sker oberoende av den utredning som Obama begärde förra veckan och som ska vara klar innan han lämnar Vita huset, sträcker sig längre tillbaka än till det senaste valet, och ska titta på eventuella intrång från 2008 och framåt.

Efter intrången i USA tycks nu de ryska angriparna se framåt – närmast mot valet i Tyskland nästa höst. Hans-Georg Maassen, chef för den tyska underrättelsetjänsten varnade nyligen för att politiska - organisationer och myndigheter utsätts för allt mer aggressiva cyberattacker, med uttalat syfte att sprida desinformation och skada den tyska demokratin, och förtroendet för det demokratiska systemet som sådant.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se "

"Fakta.

Angreppen mot presidentvalet
Flera hackerangrepp gjordes, bland annat mot det demokratiska partiets nationella kommitté, vars ord-förande avgick som följd av avslöjandena, som bl a visade att partiet föredrog Hillary Clintons kandidatur före Bernie Sanders.

Också demokraternas kampanjkommitté utsattes för intrång, som drabbade representanthuskandidater i flera delstater.

Tusentals mejl till och från Hillary Clintons nära medarbetare hackades och blev offentliga.

Informationen spreds genom läckor till Wikileaks.

Underrättelsemyndigheterna menar att angreppen gjordes för att skada Demokraterna efterson även Republikerna hackades, men utan att någon information spreds. "

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

" Skärpt ton mot Ryssland – men inga nya sanktioner

Syrien präglade årets sista EU-toppmöte, men Sverige fick inte stöd för nya sanktioner mot Ryssland. EU-ledarna lade samtidigt locket på en lång rad interna EU-motsättningar om bland annat migrationspolitiken.

Bryssel.
Det blev en laddad inledning på årets sista EU-toppmöte.

Brita Hagi Hassan, den tidigare borgmästaren i östra Aleppo som tvingades fly från Syrien till Frankrike i somras, var inbjuden till EU-toppmötets första del. Hassan vädjade till EU-ledarna om humanitär hjälp och om att EU ska skicka observatörer till Aleppo.

EU:s utrikeschef Federica Mogherini förklarade att hon har arbetat dag och natt under den senaste -tiden för att försöka få parterna att skydda civila.
– Jag har talat i telefon med Irans utrikesminister för att förmå Iran att mana de ryska styrkorna och myndigheterna att ta sitt ansvar, berättade Mogherini.
Stefan Löfven var också upprörd.
– Jag är bedrövad. Jag tänker på det som händer i Aleppo varje minut, hävdade statsministern på väg in till toppmötet.

Stefan Löfven ville införa nya sanktioner mot Ryssland för att visa vad EU anser om det ryska agerandet i Syrien.

– Det är absolut aktuellt. Det som nu sker är så uppenbart mänskovidrigt. Jag finner inte ord för det, deklarerade Stefan Löfven.

Det förslaget fick dock inte stöd av toppmötet. EU-ledarna skärpte i stället tonen mot Ryssland, som utpekas på två ställen i det utkast till slutsatser om Syrien som DN tog del av under kvällen.

Däremot förlängs EU:s ekonomiska sanktioner mot banker, energi- och försvarsföretag i Ryssland som infördes som en reaktion på annekteringen av Krim och striderna i östra Ukraina. Formellt beslut fattas inom kort, men fick grönt ljus av EU-ledarna under toppmötet.

En lång rad interna EU-frågor stod också på toppmötets dagordning, men EU-ledarna valde att lägga locket på flertalet motsättningar. EU:s länder är till exempel fortfarande djupt oeniga om migrationspolitiken. Många EU-stater struntar i beslutet från hösten 2015, som innebar att EU-medlemmarna skulle dela på ansvaret för sammanlagt 160 000 flyktingar som anlände till Grekland och Italien förra året.

Enligt den senaste rapporten från EU-kommissionen har hittills bara 8 162 flyktingar tagits emot av andra EU-länder. Migrationsavtalet med Turkiet hindrar fortfarande flyktingar och migranter att ta sig till Grekland, men hittills i år har i stället 173 044 asylsökande kommit till Italien.

Regeringen i Rom vädjar till övriga EU-länder, men har inte lyckats få gehör för att unionen ska ta gemensamt ansvar för flyktingmottagningen.

Dödstalen på Medelhavet är också högre än någon gång tidigare. Hittills under 2016 har 4 699 människor drunknat eller försvunnit under flyktresorna. EU:s räddningsbåtar har samtidigt räddat 110 532.

Federica Mogherini lämnade en färsk rapport till EU-ledarna om det hon anser vara vissa framsteg i EU:s försök att hindra migranter från att ta sig till EU över Medelhavet.

EU:s nya samarbetsavtal med fem länder i Afrika – Niger, Senegal, Nigeria, Etiopien och Mali – kan lyckas, hoppas Mogherini. Avtalen innebär att EU och de afrikanska länderna samarbetar för att hejda migrationen och hjälpa människor att åka hem igen.

Federica Mogherini anser att avtalet med Niger har varit särskilt framgångsrikt.
– Antalet irreguljära migranter från Niger har minskat från 70 000 till 1 500, hävdade Mogherini på väg in till mötet med EU:s ledare.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“**Fakta. Årets sista toppmöte**

Stats- och regeringschefer från EU:s 28 medlemsländer träffades på torsdagen för årets sista toppmöte.

På dagordningen stod utöver Syrien frågor om migration, inklusive avtalet med Turkiet och de nya migrationsavtalen med afrikanska länder, EU:s handelsavtal med Ukraina, där Nederländerna ville ha en skrivning om att Ukraina inte kan bli EU-medlem, samt EU:s försvarssamarbete.

Före middagen lämnade Storbritanniens premiärminister Theresa May mötet och övriga 27 EU-ledare fortsatte med en informell diskussion om Brexit. “

Riksbanken låter räntan ligga lägst

Jämförelse mellan Riksbankens reporänta och de stora centralbankernas styrräntor.

Källor: Federal Reserve, ECB och Riksbanken. Grafik: DN.

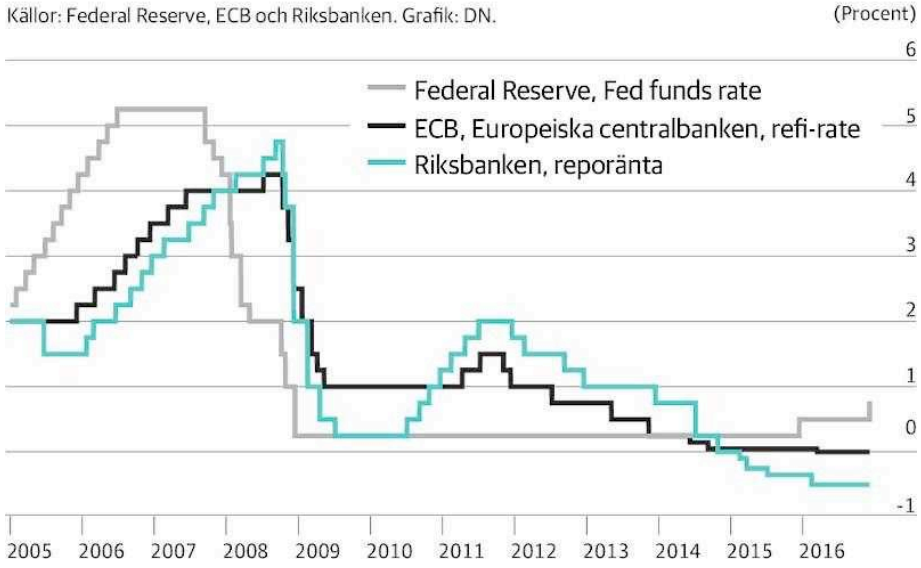

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Johan Schück: Riksbanken får draghjälp från omvärlden

Inflationen går sakta uppåt. Därför behöver Riksbanken inte sänka reporäntan och kan trappa ned sina stödköp av statspapper.

Denna gång kommer Riksbanken sist i raden, efter Europeiska centralbanken (ECB) och amerikanska Federal Reserve. Det underlättar nästa veckas svenska räntebeslut.

ECB bestämde sig i förra veckan för att hålla styrräntan oförändrad. Samtidigt beslöt man att förlänga sina stödköp av obligationer, som syftar till att hålla ned marknadsräntorna, till slutet av nästa år.

Nytt var dock att ECB planerar att dra ned volymen på stödköpen: de fortsätter i oförändrad skala på 80 miljarder euro per månad till och med mars, men ska därefter vara 60 miljarder euro i månaden.

För Riksbanken är ECB:s stödköp besvärande, eftersom de driver ned eurons växelkurs. Detta motverkar Riksbankens önskan om en svag krona.

Men när ECB:s stödköp minskar, blir det i gengäld lättare att hålla ned kronkursen. Det betyder att de svenska importpriserna stiger, vilket ger Riksbanken större möjlighet att nå sitt inflationsmål.

Federal Reserve beslöt nu i onsdags att höja styrräntan med 0,25 procentenheter. Dessutom aviserades att ytterligare tre räntehöjningar är att vänta under nästa år.

Även här påverkas Riksbanken av en gynnsam valutaeffekt: att dollarn stärks mot kronan.

Samtidigt markerar Federal Reserves räntehöjning början på en större vändning. Chansen finns att fler centralbanker följer efter, så att räntetrenden pekar uppåt.

Riksbanken är beroende av omvärlden, men även på hemmaplan finns färsk information om att utvecklingen går åt rätt håll.

Inflationen steg i november, från 1,2 procent till 1,4 procent. Det gäller då den underliggande inflationen, som är renad från ränteeffekter. Vid Riksbanken kan man dock vara besviken över att den egna inflationsprognosen inte helt uppnåddes.

Fortfarande är det en bra bit kvar till inflationsmålet som ligger på 2,0 procent. Men Riksbanken kan tvingas acceptera att det tar längre tid än man önskar att nå dit, vilket vice riksbankschefen Per Jansson var inne på i ett tal nyligen.

Detta behöver inte ses som något stort bekymmer, så länge målet ändå är trovärdigt. Där har Riksbanken haft problem, men dessa verkar vara överståndna.

Ett viktigt tecken är inflationsförväntningarna: vad viktiga ekonomiska aktörer tror om den framtida prisutvecklingen.

En mätning nyligen från undersökningsföretaget Prospera visar på en bred uppslutning kring att prisökningarna ska hamna på 2,0 procent. Visserligen gäller det på fem års sikt, men även innan dess bedöms inflationen peka uppåt.

Av särskild betydelse är att företrädare för både arbetsgivare och arbetstagare räknar med att inflationen ska nå målet. Det visar att inflationsmålet kan fungera som en gemensam grund för nästa avtalsrörelse, trots parternas skilda uppfattningar om löneökningarnas lämpliga storlek.

På tisdag möts Riksbankens direktion för att ta nästa räntebeslut. Beskedet ges sedan på onsdag.

Vid förra räntemötet i slutet av oktober lutade några av ledamöterna åt en sänkning med 0,10 procentenheter. Det blev inte så, men frågan kommer nog upp igen.

Argumenten för en räntesänkning, främst i syfte att försvaga kronkursen, är dock svagare denna gång. Det talar för att låta reporäntan ligga kvar på –0,50 procent.

Mer stödköp är också en stor fråga. Nuvarande program, som sedan i fjol har betytt köp av statsobligationer för 245 miljarder kronor, går ut vid årsskiftet.

Där går det knappast att plötsligt avsluta, men en gradvis nedtrappning är motiverad. Det beror både på att ECB ska dra ned på sina köp och på att den svenska obligationsmarknaden störs av de stora stödköpen, enligt en undersökning från Riksbanken.

Slutsatsen blir att Riksbanken för tillfället inte ska vara så aktivistisk. Det behöver man inte när inflationen ändå är på väg mot målet.

Verktygen att snabbare nå dit, reporäntan och stödköpen, har dessutom blivit alltmer trubbiga.

Inom direktionen finns röster för sådana uppfattningar. På onsdag vet vi om de har fått gehör.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

”Min man och hans kollega skriver kärleks-sms till varandra”

Hennes man och hans kvinnliga kollega skickar sms till varandra där de går ”över gränsen” och skriver om känslor och sex. Nu är för-hållandet i kris, hon vill fortsätta äktenskapet men han är tveksam. Vad kan hon göra?

Fråga:

Hej! Jag och min man har snart varit tillsammans i 14 år. Vi har tre barn. För fem år sedan upptäckte jag att han skickat cirka 450 sms till en av sina kvinnliga kollegor. Jag fick en chock! Såg en självklar otrohet och ifrågasatte. Han svarade att de hade blivit goda vänner. Jag tog även kontakt med kollegan som sa likadant. I två månader pratade vi skilsmässa men bestämde oss till slut för att fortsätta. Vi lovade varandra – ja, vi skrev till och med ett kontrakt om det – att alltid berätta saker för den andra som ens partner har rätt att veta.

Nu för två månader sedan kommer kollegans make över till oss och lämnar över sms som skett mellan min man och hans fru där de gått över gränsen. Både sex och känslor nämns. Men de säger båda att ingen fysisk kontakt har skett. Ännu en gång chock.

Vi har försökt reda upp vårt förhållande och försökt få barnen att märka så lite som möjligt av den kris som vårt förhållande nu går igenom. Min man svarar på alla mina frågor och han får ta ganska mycket kritik av mig såklart.

Saken är den att jag vill fortsätta men han är väldigt osäker. Jag vet nu vad det är som gjort att han stängt av sina känslor gentemot mig och förstår att det lätt kan bli så att man söker bekräftelse på annat håll. Jag är övertygad om att han är i en livskris av något slag.

Han har svårt att tro att vi två kommer att kunna förändras. En del av vår problematik är att jag är rätt dominant i förhållandet och han har inte tagit den plats han känner att han behöver. Han har blivit mer och mer avståndstagande på många plan.

De första veckorna bodde vi inte under samma tak utan sov borta varannan vecka. Men jag mår så dåligt och klarar inte av att även vara utan barnen och att inte bo i huset. Så nu bor vi under samma tak igen. Vi sover inte tillsammans. Han vill inte ha någon närhet. Han vet inte om han känner tillräckligt för att våga ge sig in på att försöka igen. Han behöver tid för att komma underfund med sig själv, och vill inte ge falska förhoppningar till vare sig mig eller barnen. Han tror att vi behöver bo på olika håll om vi ska kunna hitta tillbaka till varandra.

Jag säger att antingen kämpar vi under samma tak eller så är det definitivt slut. Vi pratar mycket med varandra. Ibland är stämningen tryckt här hemma och ibland känns det lugnt och fridfullt. Vi går i parterapi varannan vecka men jag vet inte om det är tillräckligt för mig. Vi löser inte direkt grund-problemet med några hem---upp-gifter. Så jag undrar: Vad kan vi göra nu? Ska vi bara låta tiden gå? Vi lever just nu i en gråzon och det går inte en enda minut för någon av oss där vi inte har vårt problem i åtanke. Känns som om man håller på att bli galen.

Tacksam för svar!

Svar:

Hej! Jag tror att de flesta som läser ditt brev kan identifiera sig med hur lurad och otrygg du verkar känna dig. Något så grundläggande som tilliten till den viktigaste personen i ditt liv, vid sidan av dina barn, är inte självklar längre. Du är dessutom i situationen att din man, som har varit den otrogna parten i ert äktenskap, skuldbelägger dig och är fortsatt otydlig med vad han vill.

Livet rymmer ju kriser och påtvingade förändringar allteftersom vi lever det. Men, hävdar psykologen Anna Bennich Karlstedt i sin nyligen utkomna bok ”Vägen genom skilsmässan”, det finns få händelser som medför så många förluster på en och samma gång som en separation. Den innebär förlust av en partner som man tänkt bli gammal med, av en identitet, av att vara den som lever i tvåsamhet och ofta även av en ”storfamilj” med svärföräldrar, svägerskor och svågrar med flera.

Till detta kommer ofta det svåraste, att kanske behöva umgås med barnen på halvtid. Mitt första råd till dig är att läsa Anna Bennich Karlsteds bok, den är saklig och osentimental i sitt resonerade om vad skilsmässa kan innebära för oss, den rymmer också kloka råd om hur en äktenskapskris kan hanteras och om hur man kan komma igenom en skilsmässa, om en sådan trots allt blir av.

Du ska få ytterligare några råd av mig, om vad du kan göra för att ta hand om dig själv i det utsatta läge du är i nu, och om vad du kanske ändå kan göra för att inte ”bara t-iden ska gå”. Till sist kommer jag att föreslå dig att förbereda dig för att ni ändå skiljs åt. Det är paradoxalt nog närmast lugnande att klargöra för sig själv vad det egentligen innebär om det värsta skulle hända – ofta är det mer hanterligt än man tror.

Mycket talar nog tyvärr för att den osäkerhet som du upplever kommer att pågå en tid. Ett särskilt dilemma verkar vara din mans otydlighet; enligt min erfarenhet kan det vara tecken på att din man ännu inte vet om den kollega som han varit otrogen med vill gå vidare i en ny relation med honom. Ibland kan det vara det som avgör om man beslutar sig för skilsmässa eller inte. Här är därför några förslag till krishanteringsstrategier:

Skaffa dig stöd från andra. Psykologisk forskning visar entydigt att vi klarar svåra händelser på ett bättre sätt om vi har någon eller några nära vänner att dela våra tankar och känslor med. Och våga be om hjälp! Var tydlig med vad du behöver. Människor som själva inte har upplevt en äktenskapskris kan ibland ha svårt att förstå hur det känns, och andra, även om de anar hur svårt det är, kan vara rädda för att uppfattas som påträngande.

Aktivera dig, trots att det kanske tar emot. Träffa vänner. Gör saker som roar dig. Eller med andra ord, distrahera dig, och ge dig möjlighet att för ett tag fokusera på något annat. Och till sist de klassiska råden vid en kris, präktiga kanske, men faktiskt till hjälp: ät och sov ordentligt, och träna gärna. Studier visar att upplevd oro minskar påtagligt både under och efter ett träningspass.

Vad kan du då göra för att inte tiden ”bara ska gå”, utöver att gå i parterapi? Ett förslag är att du ber din man att berätta med vardagliga ord, och gärna på ”beteendenivå”, vad som från hans synpunkt skulle

behöva förändras i ert äktenskap för att det skulle vara möjligt för honom att överväga att fortsätta att leva med dig.

Låt honom få prata fritt om detta. Din roll är att ”bara” lyssna. Fundera sedan på egen hand, och ge dig tid för det, över vad av det som din man önskar som du finner- rimligt och möjligt för dig att -acceptera.

Du skriver att du vill fortsätta med din man, men jag tror att det är klokt om du gör det ännu tydligare för dig varför du tycker så, hur realistiskt det är, och hur bra för dig ett fortsatt äktenskap blir om det ska vara ännu mer på din mans villkor.

Så till mitt sista råd: Att trots allt förbereda dig för den skilsmässa som kanske inträffar.

Skaffa dig, så gott det går, en hygglig bild av vad en skilsmässa skulle innebära för er och för dig ekonomiskt och praktiskt. Dels för att helt enkelt ha en plan för det ganska komplicerade läget, men också för att upptäcka att det som känns så skrämmande ändå är fullt möjligt att hantera.

Det handlar om att göra en plan för tillgångar och skulder, för boendet och för hur det kan bli bra för barnen. I boken ”Vägen genom skilsmässan” som jag nämnde tidigare finns en mall för en sådan planering, och en hel del nyttiga länkar att använda sig av.

Liria Ortiz fragainsidan@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Mångmiljonsatsning mot våldet på Järvafältet

För två veckor sedan mördades två 25-åriga bröder inne på Mynta café i Rinkeby. I går drack finansborgarrådet Karin Wanngård, (S) te hos Jamal Zidan som driver restaurangen. – Vi som lever och verkar här gör vårt bästa för att stötta varandra. Nu måste ni politiker ta ert ansvar, sa den engagerade krögaren.

Finansborgarrådet kom till Rinkeby på torsdagen för att presentera en rad åtgärder för att man så snart som möjligt ska kunna bryta den negativa våldsspiral som drabbat stadsdelarna kring Järvafältet.

På morgonen hade hon och hela Stockholm vaknat till ytterligare ett dödsbesked. I nyhetssändningarna meddelade polisen då att även den person som besköts i ett skogsområde i Tensta under luciakvällen nu avlidit i sviterna efter skottlossningen.

Det ger tre döda på bara två veckor. Lägg till det en allvarlig skottlossning med automatvapen i intillliggande Hjulsta i början av veckan.

– Det finns inte ord för hur oroväckande situationen är. Jag lider med dem som drabbas men blir också övertygad om att den politik vi nu driver kommer att leda till rätt saker, sa Karin Wanngård.

Den politik hon avser går på kort sikt ut på en resursförstärkning på sammantaget 19 miljoner kronor. 10 av dem ska gå till att enheten

Framtid Stockholm, som i dag erbjuder öppenvårdsinsatser för unga och familjer, ska öppna på Järva.

I dag drivs verksamheten på Mariatorget i centrala Stockholm, dit i princip inga familjer från Järvafältet kommit för att få hjälp.

– Men vi måste finnas där vi behövs. Med Framtid Stockholm på Järva kan vi höja beredskapen kring unga i riskzonen. Så fort det finns en vilja till förändring hos individen ska insatserna kunna sättas in, förklarade Karin Wanngård.

Resten av satsningen, nio miljoner kronor, satsas på att stärka den sociala insatsgrupp som sedan tidigare finns i området. Den har, hittills med dokumenterat gott resultat, arbetat med unga kriminella som vill bryta och komma tillbaka till samhället. I dag har man en kö på ett 40-tal individer som bedömts vara i behov av insatserna.

– Det är oerhört viktigt att vi ut-ökar den verksamheten när vi vet att det kan göra skillnad, konstaterade Karin Wanngård.

Åsa Ljusberg på stadsledningskontoret har utsetts till operativ samordnare för de nya grepp som nu ska tas om de sociala klyftor och det utanförskap som antas ligga bakom våldsvågen.

– På längre sikt handlar det självklart om skola, utbildning och jobb. Tillsammans med polisen ska vi också fortsätta att bygga förtroenden, fortsatte Wanngård.

Inne på Mynta café, som återigen öppnat efter det brutala dubbelmordet den 2 december fick hon chansen att möta krögaren Jamal Zidan. Han höll stängt en vecka efter morden, i chock och i sorg. I dag har de flesta gästerna kommit tillbaka, men många av stamkunderna är borta.

I dag, fredag, och på lördag kommer ett nytt nätverk, Förorten mot våld, att arrangera manifestationer för att visa sin avsky mot våldet, men också för att göra folket röst hörd. Frustrationen över att man upplever att den politiska makten inte agerat tidigare är stor.

Jamal Zidan ställer sig bakom budskapet till hundra procent:

– Jag är uppväxt i Rinkeby, men flyttade redan 1990. Sedan dess har politikerna tappat greppet. Vi behöver inte fler fotbollsplaner eller basketkorgar, vi behöver konkreta insatser för att alla goda, bra människor här ute ska kunna leva sina liv, sa han när teet var uppdrucket och Karin Wanngård dessvärre var tvungen att åka vidare.

Ulrika By ulrika.by@dn.se “

“Fakta. Det dödliga våldet på Järvafältet
Närmare 40 procent av det dödliga våldet i Stockholm under de två senaste åren har kopplingar till Järvafältet.

Polisens bild är att det är löst sammansatta gäng utan tydliga stukturer som slåss om sina ”revir”. Konflikterna rör ofta narkotikahandel som leder till skulder.

Från klockan 13 i dag, fredag, och på lördag kommer nätverket Förorten mot våld hålla manifestationer mot våldet. “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Volontärer engagerar sig för att ge i juletider

Det är saligare att ge än att få – både av sin tid och av sina pengar. Och i dag är det enklare än någonsin att dela med sig: Med ett ”swish” eller ett klick kan du snabbt ge någon som behöver det en julklapp. DN Stockholm har mött några stockholmare som valt att viga julen åt att hjälpa andra.

Ensamhet, sjukdom, fattigdom. Hemlöshet, eller annan social utsatthet.

Baksidan av det julhysteriska välfärdsmyntet vittnar om en verklighet som knappast låter sig kläs i glitter.

Men juletider väcker också mångas engagemang. För Kristina Ranudd, 54, hennes man och två brorsdöttrar kommer just den här julen därför att bli väldigt annorlunda.

De är fyra av hela 400 volontärer som kommer att hjälpa till under ”Jul i gemenskap” – ett julfirande i Immanuelskyrkan dit 1 500 gäster kommer för att fira julafton, juldag och annandag.

– Idén kom från de unga vuxna i vår familj. De ville att vi skulle göra något annorlunda i år. När möjligheten att arbeta som volontärer dök upp kände vi alla att det var helt rätt, säger Kristina Ranudd.

Hon är långt ifrån ensam om att vilja göra någonting konkret. Hos Volontärbyrån, den ideella organisation som förmedlar volontärer till ”Jul i gemenskap”, tog det bara dagar innan uppdragen blev fullteckknade.

– Vi har till och med en kölista på 40 personer som vill hjälpa till. Det är fantastiskt. Att ge av sin tid är kanske det dyrbaraste man kan göra i dag, säger Anna Snell på Volontärbyrån, som varje år märker av ett ökat intresse från allmänheten för att engagera sig precis innan jul.

I år är det tionde gången som ”Jul i gemenskap” arrangeras. Magnus Helmner, föreningskonsult på Ny Gemenskap, har varit med på hela resan.

– Vårt mål är att arrangera ett värdigt, lugnt firande där mötet mellan människor står i centrum. Det är en fest där vi vill att alla bemöts med respekt och som medmänniskor, och inte som ”volontär” eller ”hemlös”, säger han.

Julfirandet börjar klockan 17 och håller på till 21, alla tre dagarna. Kristina Ranudd ska servera gästerna vid sittande bord. Alla får samma mat och alla får samma slags julklapp, en chokladask, när kvällarna avrundas vid 21-tiden.

Kristina Ranudd med familj går in i det med öppna ögon. Hon vet att det inte är självklart hur man som oerfaren volontär reagerar i mötet med utsatta personer. Man kan bli djupt berörd, förutfattade meningar kan utmanas samtidigt som mångas ofta passionerade, men ibland för svartvita bild på hur socialt arbete fungerar kan få sig en törn.

– Jag tror det kommer att väcka tusen tankar hos oss och vi har avsatt tid för att tillsammans reflektera över det efteråt, säger hon.

Gästernas sammansättning har förändrats under åren. Andelen EU-medborgare som kommer har ökat drastiskt sedan 2010, men även andelen ensamma, äldre och nyfattiga medborgare utan missbruksproblematik men som hyser mycket oro.

Båda grupperna har satt fokus på en öm punkt i vårt samhälle: den skattefinansierade, rättvist fördelade välfärden omfattar inte längre alla, vilket är en enorm utmaning för den som vill agera medmänskligt.

När portarna stänger klockan 21 de tre kvällarna har de flesta någonstans att ta vägen, men långt ifrån alla. Det är också en svår situation att hantera för en ovan volontär. Volontärernas roll är dock varken att krama adjö eller att mota ut människor, i det fall det behövs sköts det av andra.

Magnus Helmner tycker dock att det är bra att det är så många olika typer av volontärer, både ”proffs” och ovana på plats. Det skapar nya möten och synenergieffekter, många fortsätter engagera sig även efter jul.

– Just det här är ett fantastiskt tillfälle för den som vill få en glimt av vad det innebär att volontärarbeta, konstaterar Magnus Helmner.

Hans bild är att det förra årets flyktingkris lett till en ökad medvetenhet om att var och en i civilsamhället kan bidra och behövs. Det handlar inte längre så mycket om att ”jag” ska hjälpa till, utan om att man vill vara en del av något.

Erica Niggol, volontärsamordnare i Katarina församling, delar den bilden:

– Många mår bra av att få ge och jag tror att många längtar efter ett sammanhang där de kan bidra, kanske för att det blir ett slags andlig gemenskap, säger hon.

Enligt henne finns det många olika typer av ”givare”. De som ger för att de själva har ett faktiskt, -materiellt överflöd, men också de som vill ge trots att de själva egent-ligen inte har så mycket.

– Många upplever att man som människa blir rikare av att ge än av att få, noterar Erica Niggol.

I år har drygt ett 60-tal familjer bett om ekonomiskt stöd inför julen av församlingen. De stöttar med hjälp av medel som testamenterats, ibland med hjälp av pengar som samlats in via kollekt.

I församlingen finns både en så kallad Kollektomat, en betalstation där man kan betala med kort – och – självklart – ett Swishnummer som gör det enkelt för vem som helst att bidra, även om det inte finns några kontanter i plånboken.

Men församlingen kopplar också ihop volontärer med ensamma äldre, sjuka och ensamma.

– Faktum är att i dag är det så många som vill hjälpa till att det är lätt att tappa bort dem också, de är verkligen värda att bli sedda, fortsätter Erica Niggol.

De privata initiativen som dyker upp blir också allt fler. Ett exempel är Conny och Suzanne Göthlin som ställde sig i Tullinge centrum i söndags och samlade in julklappar till hemlösa. De fick ihop drygt hundra julklappar som de nu skänkt till olika organisationer, men också delat ut på egen hand ute på stan.

– Vi fick en enorm respons, säger Conny Göthlin, som litar på att det i de skänkta paketen finns vettiga, bra saker.

Precis som många andra privata initiativ började det på den sociala medieplattformen Facebook där Conny och Suzanne i höstas skapade gruppen ”Öppna famnen – hjälp till hemlösa”.

Även för Nathalie Guardia, 24, började allt med Facebook. Vid den här tiden förra året hade hon det otroligt tufft att få det att gå ihop. Hon är ensamstående tvåbarnsmamma, hon var arbetslös och på väg att förlora sin bostad. På Facebook fick hon syn på ”Julhjälpen” – en ideell förening som vill hjälpa barnfamiljer i juletider.

”Julhjälpen” startades i Älmhult 2014 och finns i dag i de flesta stora och mellanstora städer, men även på mindre orter runt om i Sverige.

Målet är att människor enkelt ska kunna hjälpa till, så gott de kan. En julklapp, lite swishade pengar till mat.

– Jag sökte hjälp av dem och beskrev min situation. Ett par veckor innan jul knackade det på min dörr och där stod det en människa med julklappar till mina barn. Det räddade mig helt och hållet, säger Nathalie Guardia.

I höstas bestämde hon sig för att ge tillbaka. Hon blev föreningens representant i Stockholm. Hittills i år har hon sett till att 23 familjer fått julklappar och bidrag till julmat. För tillfället går insamlandet lite trögt, men Nathalie Guardia tänker inte ge upp än.

– Det är en jätteskön känsla att få hjälpa till. Ibland har jag levt i tron att människor är egoister, men det här har gett mig nytt hopp om mänskligheten. Jag har blivit tårögd så många gånger den här hösten att jag tappat räkningen.

Hon jagar sponsorer, och upp-manar människor att swisha pengar. Tack vare internet är det också enkelt att handla leksaker på nätet och uppge någon annans adress, något hon också uppmanar till. I Solna har ”Julhjälpen” ett sam-arbete med ett stort köpcentrum som om man köper en julklapp till någon behövande slår in den och ser till att den hamnar på rätt ställe.

De privata initiativen rör sig dock i ett gränsland där det som görs kan uppfattas som socialtjänstens uppdrag. Men när privata aktörer engagerar sig rivs alla murar, behovsprövningen är av förklarliga skäl godtycklig. De som är med och samlar in pengar och julklappar uppmanas att behålla identiteterna på dem som söker hjälp som en ”julhemlis” – det som annars brukar kallas sekretess.

– Vi gör det enkelt för att det kanske inte behöver vara så krångligt. Jag vet ju hur svårt det kan vara. Förutom skammen är det jobbigt bara att hantera alla myndighetskontakter, förklarar Nathalie Guardia.

De etablerade, idéburna organisationerna roll är inte att ägna sig åt välgörenhet, utan att stärka männi-skors egenmakt. Balansen mellan det som kan uppfattas som en kränkande allmosa och en konstruktiv gåva är inte helt enkel.

Kommer det in redan inslagna julklappar till Stockholms Stadsmission gås de först igenom, så att inget barn riskerar att få en gammal trasig leksak eller en otvättad begagnad tröja i sitt paket.

– Det är underbart att människor engagerar sig, vill ge. Samtidigt ser vi ökad förväntan på att civilsamhället ska lösa komplexa problem vilket är oroväckande, säger Erica Sandin och tillägger att behoven är lika stora året runt, inte bara kring jul.

Kristina Ranudd tror inte att hennes engagemang kommer att sluta med julfirandet i Immanuels-kyrkan. Hon drivs av lust, inte av dåligt samvete.

– Jag ser verkligen fram emot att fira jul i år, säger hon. Verkligen.

Ulrika By ulrika.by@dn.se “

“ Hjälpa till i sista minuten. Så gör du
Hör av dig till den lokala församling du tillhör. Många kyrkor arrangerar julfiranden och kan fortfarande vara i behov av hjälpande händer.

Vill man göra någonting nu så är mitt bästa tips att skänka presentkort eller SL-kort. Vi hjälper gärna till att dela ut dem till personer som vi vet behöver stödet. Men samtidigt kan de som får gåvan då göra sina egna val.

Erica Sandin på Stadsmissionens Unga station.

Alla etablerade hjälporganisationerna tar hjälp av betalmodellen Swish, där man via deras hemsidor och med några enkla knapptryckningar på mobilen kan bidra.

Till Frälsningsarmén kan man Swisha med förval; en julkasse mat (600 kronor), en julklapp (250 kronor), ett värmande plagg (100 kronor).

Se dig runt omkring i din egen närhet. Kanske finns någon ensam, äldre, nyskild som du enkelt kan öppna ditt hem för. Det betyder oerhört mycket.

Kristina Ranudd, projekt-ledare och ingenjör, firar sin första jul som volontär

Vill du bli volontär? Gör så här:
Stockholms stadsmission: Gå först på en introduktionsträff (arrangeras gång i månaden) och sedan kan du få utbildning i olika steg.

Andra organisationer med 90-konto som har intern volontärutbildning:

Equmeniakyrkan

Frälsningsarmén

IM

IOGT-NTO

Islamic Relief

Katarina Församling

Läkare i Världen

Rädda Barnen

Röda korset

Leta efter uppdrag på Volontärbyrån, www.volontarbyran.org

Jul i gemenskap

Bakom Jul i Gemenskap står Ny Gemenskap, Immanuelskyrkan, Hela Människan i Stockholms län, Svenska Kyrkan (Engelbrekts, St Johannes, St Matteus, Adolf Fredrik och Gustav Vasa), Frälsningsarmén, Sociala Missionen, Stockholms Stadsmission, Volontärbyrån, Filadelfiakyrkan samt Korskyrkan.

Stockholmare mest benägna att skänka

28 procent av stockholmarna har i år övervägt att skänka pengar till välgörenhet i stället för att köpa julklappar. Det visar en undersökning av Novus som gjorts på uppdrag av UNCHR, FN:s flyktingorgan. Siffran är den högsta i landet. De ändamål som stockholmarna helst skänker pengar till är forskning kring svåra sjukdomar, människor på flykt och barnfrågor. “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Staden vill snöröja i egen regi

Stockholm vill ta tillbaka snöröjningen i egen regi på prov i en stadsdel – samt starta en snöröjningsapp. Första snökaosutredningen visar på brister i både röjning och kommunikation. – Vi borde ha sagt ”ställ bilen”, säger trafikborgarråd Daniel Helldén (MP).

Trafikkontorets presskonferens om vad som gick snett vid det stora snöfallet i november blev en föreläsning i snöröjningens ABC med stor sifferexercis. Den 9 november kom 40 centimeter snö som kunde ha fyllt tolv Globen. Stockholms stads snöberedskap ska enligt snöavtalen klara 50 centimeter snö, men är enligt trafikdirektören optimerad för 15 centimeter.

Trafikkontoret anser ändå inte att man togs på sängen av rekordsnöfallet och menar att kapaciteten för snöröjning var tillräcklig.

– Det hjälper inte med mer maskiner och mer pengar. Det krävs alltid en natt för att röja snön, och minst en vecka för att forsla bort den, det gäller vid alla stora snöfall, säger trafikdirektör Jonas Eliasson.

Han vill tona ned bilden av kaos och enligt trafikkontoret kom snöröjningen inte i gång för sent.

– Vi startade när det började snöa, vid ett-tiden på natten den 9 november. På morgonen var 200 plogar ute på gatorna. Det räcker normalt men tyvärr hade många plogar svårt att ta sig fram på grund av alla parkerade bilar.

Staden förhandlar nu med de snöröjningsföretag som ändå inte levde upp till avtalen. Hur många entreprenörer som riskerar vite vill man i nuläget inte uppge. Man har heller ingen tidpunkt för när förhandlingarna ska vara klara, troligen först när snösäsongen är slut.

– Några entreprenörer är vi supernöjda med, andra förhandlar vi med. Vissa snöröjare var oerfarna och placerade snöhögar fel och stress gjorde att de missade att hämta sand. Det fanns också för få lastbilar för att forsla bort snön. Vi kan även konstatera att på några gator röjdes inte gångbanorna, bara körbanorna, säger Jonas Eliasson.

Trafikkontorets självkritik är att man kunde varit mer tydlig i kommunikationen med allmänheten.

– Vi borde ha sagt ”stanna hemma om ni kan, och om ni måste ut, se till att ha vinterdäck”.

Menar du att trafikkontoret i övrigt inte gjorde några fel?

– Det kan hända att det finns saker där vi kunde ha varit bättre, men jag tror inte det. Men vi tittar även på ledningssystemet, vissa entreprenörer hade svårt att nå oss på morgonen. Men framför allt måste vi bli tydligare i kommunikationen.

Rapporten lägger en del av skulden på Trafikverket som inte lyckades hålla E4:an öppen och körbar liksom att många körde med sommardäck.

Trafikborgarrådet Daniel Helldén anser inte heller att stadens insats var ett misslyckande.

– Det snöade otroligt mycket och det blev problem på de stora lederna som till stor del är Trafikverkets ansvar. Visst var det problem att komma fram i stan, men jag förstår problemen med att snöröja på dagtid med all trafik. Jag kan inte bedöma om man kunde ha gjort mer i det läget, säger Daniel Helldén.

Men ni misslyckades ändå med jämställd snöröjning?

– Vi prioriterar jämställd snöröjning och där har vi punkter som vi vill titta på, till exempel problemet med parkerade bilar.

Skyller du kaoset på stockholmarna?

– Nej, även om det är klart att man inte ska åka utan vinterdäck. Däremot om vi hade varit snabbare med att säga ”ställ bilen” så hade det varit enklare att snöröja.

Hur mycket snökaoset kostat Stockholms stad har ingen räknat på och konkreta åtgärder inför stora snöfall i vinter saknas.

– Däremot vill vi testa att ta tillbaka snöröjningen i egen regi. Då har man människor som är hemma i stadsdelen och alltid jobbar där. Vi har entreprenadkontrakt som måste gå ut först. Vi måste också hitta en lämplig stadsdel.

Staden ska också utveckla en snöröjningsapp.

– Alla entreprenadmaskiner har gps och vi vill utveckla en hemsida där man följer snöröjningen på gator i realtid. Det finns en i Helsingfors, endera bygger vi den eller någon annan.

Jessica Ritzén jessica.ritzen@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ S vill ha nattpendel nu – men alliansen tvekar

Det blir snabbgående pendeltåg när Citybanan öppnar – men ingen nattrafik. Socialdemokraterna lovar att fortsätta kämpa för nattgående pendeltåg. Trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons (M) har inget emot nattrafik, men vill vänta med att utreda frågan till dess att Citybanan är intrimmad.

Pendeltåg är snabba och effektiva, bussar är betydligt långsammare. Det är grundbekymret för alla som bor längs pendeltågslinjerna och vill ta sig till jobbet, ut i världen eller hem på natten. Dessutom upplever de flesta en nattbuss som mer otrygg än ett nattåg.

När Citybanan öppnar fokuserar tidtabellerna på att komplettera den bastrafik som liksom i dag ska gå med en kvarts mellanrum med snabbtåg som inte stannar vid alla stationer. Det förkortar restiderna påtagligt för de som åker långt, men har orsakat protester från kommuner med stationer där som blir utan snabbtåg – främst Sollentuna.

I landstinget råder hygglig enighet om att satsa på snabbtåg i stället för att köra fler pendeltåg som stannar vid alla stationer. I utredningar och överklaganden om tågtrafiken i Citybanans tunnel har nattrafik varit en del. När socialdemokraterna i våras begärde besked av den styrande borgerliga alliansen om pendeltågstrafik nattetid fick de svaret att det skulle komma när beslutet om hur Citybanan skulle trafikeras togs.

Så blev det inte. Nattrafiken avfärdas i det beslutet som en fråga för framtiden.

– Det kan finnas hinder för nattrafik. Men det är dumt att inte ens utreda frågan. Om vi ska göra pendeltågen attraktiva för ännu fler människor är nattrafik en viktig pusselbit, säger oppositionslandstingsrådet Talla Alkurdi (S).

Hon betonar att ett växande Stockholm gör att allt fler människor arbetar på udda tider och att behovet av nattrafik för att ta sig till och från jobbet kommer att öka.

Trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons (M) säger att han inte är någon motståndare till nattliga pendeltåg, men att det finns svårigheter som att det kan vara bra med uppehåll i trafiken några timmar på natten för service och underhåll.

Men varför inte bara utreda frågan om nattrafik med pendeltåg?

– Jag ser gärna en bred utredning om nattrafik överhuvudtaget som innefattar både tåg, bussar och tunnelbana. Men det är för tidigt. Vi vet att allt inte kommer att fungera perfekt från dag ett när City-banan öppnar. Det gör det aldrig i så stora och komplicerade projekt. Att då omedelbart ge sig på att utreda nattrafik vore dumt, anser Kristoffer Tamsons.

Anders Sundström anders.sundstrom@dn.se “

“ Fakta. Pendeltågstrafiken nattetid

Pendeltågstrafiken står i dag stilla mellan ett på natten och fem på morgonen måndag till fredag.

På lördag och söndag går inga pendeltåg mellan två på natten och sex på morgonen. “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Magdalena Ribbing:

Den som tar initiativet till en bjudning bestämmer enväldigt vilka som bjuds. Ingen gäst kan ta med några andra utan samtycke från inbjudaren.

Fråga: För en tid sedan fick jag och min man en inbjudan från gamla vänner att med ett antal andra i samma gäng fira nyår tillsammans under enkla former i en gemensamhetslokal med medhavd mat och dryck.

Vi tackade ja. Sedan får jag höra av ett av de inbjudna paren, A, att de tar med ytterligare ett par till vår träff. De har inte pratat med det par som kom med den ursprungliga inbjudan om detta.

Jag nämner detta i förbigående till det par som inbjudit oss alla och fattar då att de inte känner till att vi blir fler än vad som ursprungligen var tänkt på vår träff. De tycker inte att det är bra. Ingen av oss andra i gänget känner det nya paret.

Är det okej att göra på detta vis när man fått en inbjudan? Att bjuda med några andra som man själv tycker ska komma? Borde man inte åtminstone fråga det par som har tänkt ut detta evenemang om det passade?

Hur talar man om för par A som bjudit med sina egna vänner att detta är inte okej?

Svar: Nej, det är inte rätt att tillföra ett sällskap andra personer utan att initiativtagaren eller inbjudaren har fått bestämma om det passar eller inte. Så kan man verkligen inte göra. Par A borde inte ens ha frågat om de fick medföra ytterligare ett par till denna grupp där alla känner varandra sedan länge.

Den som tar initiativet till en ordnad sammankomst, som en bjudning av någon sort, bestämmer enväldigt vilka som bjuds. Ingen gäst kan ta med någon eller några andra utan samtycke från inbjudaren.

Nu tänker kanske par A som vill ta med sina egna vänner att det inte spelar någon roll med två till när ni ändå är ganska många och inte hemma hos inbjudaren utan i en lånad lokal. Men det är den som ordnar/bjuder som bestämmer vilka som ska vara med. Det har inte bara med utrymmet att göra utan också med sammansättningen av gäster.

Visst kan det vara roligt med fester som har vida ramar, och det kan var givande med nya bekantskaper. Men det måste absolut vara en gemensam överenskommelse i så fall, inte ett självrådigt med-förande av icke bjudna personer. Vad skulle det bli för slags kalas om alla tog med egna gäster? Det kan man göra när det uttryckligen sägs eller skrivs i inbjudan att man gärna får ta med vänner, inte annars.

Den moderna självupptagenheten gör att par A förmodligen anser att det är trevligt att fira nyår som vanligt med XY och denna privata trevnad för par A får alla övriga finna sig i.

Par A kunde ha tackat nej till det gemensamma firandet och ägnat sin nyårsafton åt detta andra par om det var viktigt att umgås med dessa två.

Nu är det så pass gott om tid kvar att den ursprungliga initiativtagaren (obs, inte du) vänligt kan meddela detta obetänksamma par A att det inte passar denna gång med ett par som inte ingår i gänget. Par A får svårt att nu säga till sina vänner att de inte får vara med, vilket gör att ni övriga i gänget kanske måste avstå från nöjet att ha med era gamla vänner, nämligen par A. Alternativet är att ni står ut med par A:s kompisar, som ni inte känner. Det kan gå bra, men kan också bli svårt att som nytillskott passa in i en grupp med lång gemenskap.

Man måste kunna säga hövligt och vänligt till par A att det tyvärr inte passar med extra personer, och ett sådant meddelande från den som arrangerar bjudningen måste kunna tas emot lika hövligt utan sura miner.

Magdalena Ribbing etikett@dn.se “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Tänkarna som låg vid fronten

Svante Nordin har skrivit en mäktig tegelsten om det moderna västerländska tänkandets rötter. Hans Ruin läser en filosofihistoriker som inte ser de kvinnliga tänkarna.

I ett brev från 1829 berättar Schelling om en obehaglig upplevelse i Karlsbad. Medan han låg i badet hade Hegel oanmäld stormat in på besök. Vid det laget betraktade han ungdomsvännen som sin filosofiska rival. Två år senare skulle han få revansch. Efter Hegels död i kolera fick han överta lärostolen i Berlin, tronen i filosofins rike. Schellings återkomst blev dock en besvikelse. Hans kritik mot Hegels rationalistiska system förlorade sig i obskyra utläggningar om en ny mytologi. Den tyska idealismen hade passerat sitt zenit. Tanken på filosofin som vetenskapens ledstjärna skulle aldrig riktigt återhämta sig.

Om dessa händelser står att läsa i det åttionde av de sammanlagt hundrasextio kapitlen i Svante Nordins niohundrasidiga ”Filosoferna. Den moderna världens födelse och det västerländska tänkandet 1776–1900”. Boken vill fånga en epok genom dess filosofiska tänkare och författare från upplysningens revolutioner, över romantik, socialism och vetenskapstro, fram till det förra sekelslutets växande kulturpessimism. Den bildar en mäktigt pendang till hans lika omfattande studie över 1900-talets filosofi från 2011. Upplägget är detsamma, en flod av mikrobiografier nödtorftigt uppdämd av kronologiskt-tematiska huvudstationer.

I jämförelse med 1900-talets fruktansvärda facit över mänsklig ondska i ”framstegets” tjänst kan 1800-talet framstå i ett milt ljus. Tiden från

Wienkongressen 1814 till första världskrigets utbrott var för Europas del en period av relativ fred och ekonomiska och sociala framsteg. Nordin erbjuder läsaren att följa med på en ”semestervisit till den tidsålder som först konfronterades med den omvälvande och skakande moderniteten”. Oavsett om 882 sidor filosofihistoria kan betraktas som semester är liknelsen dock missvisande. Att ”besöka” artonhundratalet via dess filosofiska idéer är inte att åka till ”en värld av i går”, för att parafrasera Stefan Zweig.

Jag tänker då inte bara på Nietzsches aktiva nihilism, Kierkegaards radikala trossprång eller Marx historiematerialism och klasskamp. I mycket framstår tvåtusentalets tankeutmaningar som redan planterade i den intellektuellt extremt fertila perioden kring och efter den franska revolutionen. Det är då Kant lyfter in det ännu obskyra begreppet ”kritik” i centrum av vad tänkande kan och ska vara. Och i den så kallade ”panteismstriden” kring sekelskiftet 1800, som involverade bland andra Jacobi, Fichte och Mendelsohn ser vi konturerna av vår tids stora frågor. Där myntas för första gången begreppet ”nihilism”. Där strider universell rationalism mot identitetspolitisk nationalism, där möter utvecklingsoptimism en oro inför tekniken som människans förestående undergång. Under dessa decennier är det verkligen som om världsanden vrider sig runt en axel.

Genom sin säregna blandning av anekdoter och filosofiska resonemang lyckas Nordin i sin bästa stunder, likt en kinesisk tuschmästare, fånga djupa sammanhang i enkla penseldrag. När det gäller urval och tonvikt väcker volymen dock frågor. Medan urvalet i 1900-tals-boken följer den akademiska filosofin, är persongalleriet i den aktuella volymen mer godtyckligt. Många av 1800-talets tongivande tänkare var inte verksamma vid universitet, utan var fria författare, historiker, vetenskapsmän, journalister eller aktivister, som Saint-Simon, Kierkegaard, Nietzsche och Tolstoj.

Ett genomgående drag som förenar Nordins heterogena församling är dock könet. Så länge det skrivs traditionell filosofhistoria kan kvotering anses befogad. Före nittonhundratalet var ju kvinnor utestängda från akademin, varför det inte finns så många att skriva om. När dock begreppet ”filosof” får beteckna var och en som i skrift formulerat en inflytelserik idé kollapsar kriteriet. Då kan man inte som Nordin nöja sig med att konstatera att ”kvinnliga tänkare med något mera vidsträckt inflytande var ovanliga inom alla filosofiska och politiska läger”. Just denna kommentar följs av ett av bokens få kvinnoporträtt, en miniatyr över Flora Tristan, som dock bara nämns i sin roll som socialpolitisk pamflettist. Att hon, liksom många kvinnor som engagerade sig såväl i arbetarfrågan som i slaveriets avskaffande, gjorde det inom ramen för ett engagemang i kvinnors medborgerliga rättigheter, nämner han inte. Inte heller nämner han att det för många var ett strategiskt val – ett filosofiskt val om man så vill – att välja skönlitteraturen som en plattform för idémässig påverkan i en tid som inte annars lyssnade till kvinnliga intellektuella.

Nordin snuddar pliktskyldigt vid Wollstonecrafts ”Vindication of the rights of women” från 1792, liksom han återkommer kort till frågan om kvinnlig rösträtt i samband med John Stuart Mill. Men Fredrika Bremer finns inte i det omfångsrika personregistret, inte heller Ellen Key. Och då talar vi ändå om två av de fåtal svenska intellektuella från detta sekel som nådde en stor publik också internationellt. Inte heller tycker han sig på sina 882 sidor behöva nämna Olympe de Gouge, Bertha von Suttner, Elisabeth Stanton, Charlotte Perkins Gilman eller Harriet Beecher Stowe. I en historik som påstår sig vilja samla dem som påverkat seklets tänkande och politik handlar det inte om tillfälliga försummelser. I stället avtecknar sig ett mönster som rekylerar mot författaren och hans agenda i nuet.

Nordins selektiva metod visar sig inte bara på stoffets nivå utan också i hans källhantering. Boken är förvisso inte historievetenskap i striktare mening, snarare kvalificerad populärvetenskap. Men i sina sparsamma noter är han ändå mån om att visa att han är bekant med delar av forskningslitteraturen. Därtill delar han ut små erkännanden till utvalda kolleger inom det idéhistoriska facket i Sverige. När det gäller samtida svensk filosofisk forskning kring exempelvis Kant, Hegel, Nietzsche och Kierkegaard är han dock tystlåten. Det gäller också det stora arbete som gjorts på senare tid att göra dessa filosofer tillgängliga på svenska.

Artonhundratalet var inte bara sekulariseringens, nationalismens, vetenskapens, demokratiseringens och teknikens århundrade. Det var också historiens århundrade. Det var det sekel då historieskrivningen och dess institutioner trädde fram som nya andliga riktmärken för en mänsklighet vars religiösa grundvalar gav vika. I Hegels efterbörd uppträder från mitten av artonhundratalet också ”filosofins historia” som en ny akademisk genre. Dess pionjärer Eduard Zeller och Kuno Fischer, med tunga bidrag om den grekiska och moderna filosofins historia, får här fint tecknade porträtt. För Nordin blir boken därmed också en hemlig självbiografi. För i deras idé att bara en historisk framställning, på samma gång biografisk och systematisk, kan fånga filosofins egenart, kan läsaren bevittna upprinnelsen till hans egen gärning.

I sin livslånga trohet mot deras projekt har Nordin varken varit på semester- eller arbetsresa. Han har helt enkelt aldrig rest därifrån.

Hans Ruin

“Svante Nordin : ”Filosoferna. Den moderna världens födelse och det västerländska tänkandet 1776–1900” Natur & Kultur “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Ett stycke svensk filmhistoria

Hon har satt avtryck på svensk film som scripta, produktionsledare och producent i över 60 år. Katinka Faragò har jobbat med filmens alla stora, hon har arbetat ”fantastiskt mycket”, och hon har haft fantastiskt roligt.

Om man nämner Katinka Faragò brukar Ingmar Bergmans namn komma ganska snart efter. Inte att undra på – Katinka arbetade med 19 av hans filmer, inklusive pärlor som ”Det sjunde inseglet”, ”Nattvardsgästerna”, ”Smultronstället” och ”Fanny och Alexander”. Men hon har också jobbat med regissörer som Hasse Ekman, Jan Troell, Gunnel Lindblom, Vilgot Sjöman, Mai Zetterling, Andrej Tarkovskij, Kjell Grede, Colin Nutley och Daniel Alfredson.

I filmbranschen hamnade hon av en slump. Föräldrarna kom till Sverige som ungerskjudiska flyktingar under andra världskriget, och pappa Alexander Faragò, som varit manusförfattare i Budapest, fortsatte att skriva för film i Sverige. Som 13-åring fick Katinka följa med sin far på en filminspelning med Elof Ahrle, och råkade av olika omständigheter bli filmens scripta.

Katinka skötte sig och blev snart en efterfrågad scripta, så småningom anställd av SF. Pappa gladde sig över dotterns yrkesval, mamma gjorde det inte.

– Hon tyckte att jag hade valt fel i livet, jag skulle bli akademiker och gå på universitetet, berättar Katinka.

– Mamma såg inte en Bergmanfilm i hela sitt liv. För när de kom hit i början av 1940-talet, ansågs Ingmar för studentikos. Hans första tio filmer var ju inga jättehittar.

Annat var det sedan. När Bergmans filmer gjorde segertåg över världen var Katinka Faragò en självklar del i hans team. Som sådan har hon gästat Oscarsgalan ett par vändor och arbetat nära många av filmens stora: Sven Nyqvist, Bibbi Andersson, Liv Ullman, Harriet Andersson, Ingrid Bergman, Max von Sydow, Erland Josephson …

Hon har drabbats av demonregissörens berömda utskällningar en och annan gång. Och ibland skällt tillbaka också.

– Jag kom ihop mig med honom några gånger men han gillade ju det. På slutet blev det mer en sorts vänskap också och det var väldigt, väldigt givande.

Hon har arbetat stenhårt och lyckades dessutom ro iland att vara ensamstående förälder i en ganska oförstående filmbransch.

– Jag gifte mig plötsligt när jag var 28, jag kände att jag ville ha barn! Så fick jag två barn på två år, och så försvann mannen, och jag skulle försörja de små damerna praktiskt taget ensam. Då fanns det inte mycket tid för fritidsintressen, ska jag säga. Det var arbete, arbete, arbete.

Sådan tur då, att hon alltid har älskat sitt jobb. Hennes karriär är ett stycke svensk filmhistoria och hon har ibland haft mer makt i Filmsverige än vad hon riktigt har trivts med. När hon som produktionsansvarig på Svenska filminstitutet blev misstänksam bara folk visade lite extra vänlighet, insåg hon att det var dags att röra sig vidare – till samma position, men på det mindre Sandrews.

Hon får fortfarande små konsultuppdrag i filmbranschen. Vilken tur för en gammal arbetsnarkoman, som har levt så mitt uppe i filmens värld i alla år.

– Vi hade nyligen en annan producent hemma på middag. Och min man sa att det är hopplöst att köra bil med Katinka, för hon säger hela tiden, ”där gjorde vi den filmen och där gjorde vi den filmen”.

– Jag har jobbat jättemycket men jag har haft väldigt, väldigt roligt.

Malin Eijde/TT “

“ **Katherina ”Katinka” Faragò.**
Gratuleras till: Fyller 80 år den 16 december.
Gör Scripta och filmproducent. Skrev 2008 biografin ”Katinka och regissörerna: 125 filmer och 55 år bakom kameran” tillsammans med Birgitta Kristoffersson.
Bor: Vaxholm utanför Stockholm.
Familj: Maken Måns Reuterswärd. Två vuxna döttrar. Fyra barnbarn.
Favoriter ur den egna produktionen: ”God afton, herr Wallenberg”, ”Juloratoriet”, ”Fanny och Alexander”..... “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

”Enkla åtgärder kan stoppa de rekordmånga bedrägerierna”

“ Datorbedrägeri vanligaste brottet. Samhälle och banker behöver ta sin del av ansvaret för att komma till rätta med de ökande bedrägerierna. Minskat antal godkända id-handlingar och kontokort som stängs automatiskt efter e-handelköp är två punkter på - polisens önskelista, skriver Mattias Falkbåge och Ulf Johansson, chefer inom polisen.

Aldrig förr har så många svenskar anmält att de utsatts för bedrägerier. År 2016 kommer att bli ett rekordår.

Prognoser från Polisens Nationella bedrägericenter (NBC) tyder på att de anmälda bedrägeribrotten för 2016 totalt kommer att uppgå till cirka 200 000, en ökning från 2015 års redan höga siffror med minst 14 procent. Datorbedrägeri är den nu enskilt största brottskategorin av alla polisanmälda brott i Sverige och under 2016 id-kapades omkring 10 000 personer varje månad. Siffrorna är slående höga.

Bedrägerierna slår brett över alla sektorer i Sverige och drabbar allt från privatpersoner till stora kommuner och börsnoterade företag. I ett samhälle där en ökande del av handeln genomförs både digitalt och globalt är internet och världen också de nya arenorna för bedrägeribrottsligheten. Sverige liksom övriga länder med en omfattande digitalisering är hårt drabbade.

Det finns mycket vi internt inom Polismyndigheten behöver bli bättre på, men för att kunna förebygga bedrägerier behöver Polismyndigheten också hjälp från resten av samhället. Samverkan pågår inom en rad områden och Polismyndigheten arbetar aktivt med aktörer inom bland annat bank- och finanssektorn, e-handelsbranschen och med relevanta departement. Mer behöver dock göras för att minska antalet svenskar som utsätts för bedrägerier och därför har NBC skrivit en önskelista med viktiga brottsförebyggande reformer inför 2017:

1 Gör det möjligt för privatpersoner att godkänna kreditupplysningar inför kreditköp.

Lättåtkomliga personnummer tillsammans med en allt större digital handel förklarar en stor del av de cirka 30 000 kreditbedrägerier som hittills anmälts under 2016. Genom endast uppgivande av några få personuppgifter kan svenskar i dag genomföra kreditköp i någon annans namn. Bedragare med tillgång till andras personnummer drar också nytta av att kreditköp på internet vanligtvis sker utan personlig kontakt och vanligtvis också utan att faktura eller andra handlingar når personnumrets innehavare. Den digitala tekniken förenklar följaktligen bedrägeriet samtidigt som den försvårar för den utsatta medborgaren och försäljaren att upptäcka att brott skett.

Innan större kreditköp godkänns gör säljaren emellertid ofta en kreditupplysning för att kontrollera att köparen inte har betalningsanmärkningar. Om personnumrets innehavare vid den tidpunkten hade haft möjlighet att godkänna eller avslå kreditupplysningen hade goda chanser funnits att förhindra bedrägeriet. För kreditupplysningar krävs i dag dock inget godkännande från personnumrets innehavare och det finns inte heller någon möjlighet för innehavaren att själv spärra sig för kreditupplysningar.

För att komma tillrätta med missbruket av personnummer vid kreditköp önskar sig NBC därför att svenska kreditupplysningsföretag inför

eller ges rättligt stöd att införa en möjlighet för privatpersoner aktivt godkänna kreditupplysningar eller på annat sätt kunna förhindra nya bedrägliga krediter i eget namn.

Därigenom skulle troligen en stor del av de cirka 30 000 kreditbedrägerier som anmäls årligen förhindras.

2 Minska antalet godkända identitetskort och gör det möjligt att kontrollera dem digitalt.

I dag finns det elva olika varianter av godkända id-handlingar utfärdade till allmänheten av svenska myndigheter. Utöver det utfärdar vissa banker godkända id-handlingar till sina kunder samtidigt som ett stort antal företag och myndigheter utfärdar godkända id-handlingar till sina anställda.

Sammantaget ger det en oöverskådlig mängd utseenden och kvaliteter för den som ska bedöma en id-handlings giltighet. För att kunna hämta ut bedrägligt beställda varor som gjorts i annans namn (se ovan) använder sig kreditbedragaren av falska id-kort och på grund av mängden godkända id-handlingar i bruk är det svårt för personal på utlämningsställena att identifiera förfalskade handlingar. För att förenkla identitetskontroller och för att försvåra bedrägerier, missbruk och förfalskning av id-handlingar önskar sig NBC ett fåtal nationella identitetshandlingar, garanterade och utfärdade av en enda central aktör med digitalt stöd för verifiering av id-handlingens äkthet. Då blir det enklare för alla att skilja en äkta id-handling från en falsk.

3 Fler kortutgivande banker bör ta ett större ansvar för att förebygga kontokortsbedrägerier.

Med kontokortets instansade uppgifter som enda nödvändiga information för de flesta köp på internet är du som kund beroende av att e-handlaren du handlar av skyddar uppgifterna bakom egna säkra system. Tyvärr är så inte alltid fallet. I år har över 70 000 bedrägerier polisanmälts där svenska bankkunders kontokortsuppgifter åtkommits via olika former av dataintrång världen över och därefter använts för bedrägliga köp på internet, så kallade Card not present-bedrägerier (CNP).

Ännu finns inget som tyder på att kontokortens tid är förbi eller på att samtliga aktörer på den globala e-marknaden lyckas lösa sina säkerhetsproblem. NBC önskar sig därför att fler kortutgivande banker som normalläge har kundens kontokort stängt för e-handel och att kunden vid köp över internet först får öppna kortet via sin e-legitimation. Efter avslutat köp ska kortet per automatik hållas stängt, vilket omöjliggör för en bedragare att handla med stulna kortuppgifter. Därigenom får svenska kontokortskunder själva styra över vilka köp på internet som ska få göras med deras pengar.

4 Fler svenska e-handlare bör införa en säkrare identifiering av sina kunder.

Som nämnts ovan har över 70 000 olovliga köp med svenska kontokortskunders pengar polisanmälts bara under 2016. Vissa – men inte alla – e-handlare har beslutat sig för att förhindra denna typ av bedrägerier och kräver därför att kunden även identifierar sig genom ett extra lösenord via den digitala säkerhetsfunktionen 3D Secure. En bedragare som kommit över någons kontokortsuppgifter har inte tillgång till lösenordet och kan därmed inte heller använda uppgifterna för köp. Genom att begära denna kompletterande identifiering bidrar försäljaren med sin del för att stoppa CNP-bedrägerier med illegalt åtkomna och sålda kortuppgifter.

NBC önskar sig därför av alla svenska e-handlare att de ansluter sig till 3D Secure eller på annat sätt säkerställer kundens identitet. Detta för att utveckla sin kundkännedom och förhindra bedrägerier.

5 Låt Bolagsverket kontrollera ändringar av bolagsuppgifter.

Det är inte bara privatpersoner som utsätts för id-kapningar. Bolagskapningar har också blivit allt vanligare och när det handlar om företag rör det sig dessutom om betydligt större summor. I dag går det att sända in ändringar av bolagsinformation till Bolagsverket som utan större kontroller registrerar informationen. Det kan ge bedragaren möjlighet att under viss tid agera som företrädare för de kapade bolagen, utan att bolagen själva underrättats om ändringen.

NBC önskar därför att Bolagsverket ges regelmässiga möjligheter att i större utsträckning vara en kontrollerande myndighet. Därmed skulle antalet kapade företag och bedrägerier gentemot dessa med stor sannolikhet minska.

Sammanfattningsvis är framtidsbilden inte så nattsvart som siffrorna skulle kunna antyda. Med bara ett fåtal relativt enkla brottsförebyggande åtgärder skulle vi tillsammans, utan negativ påverkan för handeln, kunna få stora positiva effekter mot bedrägeribrottsligheten. NBC hoppas därför att våra önskningar uppfylls och att 2017 blir ett år då färre drabbas av bedrägerier och fler får chansen att på ett säkert sätt dra nytta av de möjligheter som den globala ekonomin erbjuder.

Mattias Falkbåge, Chef för Polisens Nationella bedrägericenter

Ulf Johansson, Regionspolischef Stockholm “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Annie Lööf är årets vinnare

Centerpartiet får en ny toppnotering på 9 procent i DN/Ipsos decembermätning. Framgången för Annie Lööfs parti är en av årets trender, liksom Moderaternas tillbakagång. Samtidigt har Sverigedemokraterna under 2016 stabiliserat sig på en ny hög nivå.

Politikåret 2016 har bjudit på dramatiska världshändelser och ett ofta högt tonläge i debatten. Terror-dåd i Europa, britternas beslut att lämna EU och Donald Trumps valseger har satt prägel också på inrikespolitiken. Migration, integration, vinster i välfärden och regeringsfrågan har diskuterats med hetta.

Ändå har de stora dragen i opinionsläget varit stabila. Den borgerliga alliansen har haft ett visst övertag enligt DN/Ipsos, medan SCB i stället gett en knapp ledning till de rödgröna. Samtidigt ser det lika avlägset ut som tidigare att något av de traditionella blocken skulle samla en majoritet.

Den mest anmärkningsvärda rörelsen i opinionen under 2016 har skett inom den borgerliga alliansen. Bilden förstärks av årets sista mätning från DN/Ipsos. Där får Centerpartiet 9 procent av väljarstödet, den högsta noteringen sedan sommaren 2001. Förändringen sedan förra månaden ligger inom den normala variationen, men trenden är långsiktig. I december förra året hade partiet 7 procent och så sent som 2014 låg partiet under riksdagsspärren.

David Ahlin är opinionschef på Ipsos.

– Det finns två tydliga förändringar under 2016. Det handlar om Centerpartiets uppgång och Moderaternas tillbakagång i opinionen, säger han.

SCB:s stora mätning i november visade att C framför allt tar väljare från M. De landsändar där Centern går starkt är också de där Moderaterna tappar mest: Skåne och Blekinge, Småland och Stockholms län.

– En förklaring kan vara att det nu finns en skillnad mellan de här partierna i migrationspolitiken. Centern kan locka Reinfeldt-moderater som föredrar en mer socialliberal hållning, säger David Ahlin.

Moderaterna låg i snitt på 26 procent under årets tre första månader men har fallit till 22 procent i decembermätningen, vilket är under valresultatet 2014. Detta trots idoga försök att med en drastisk skärpning av migrationspolitiken locka tillbaka väljare från Sverigedemokraterna.

– Siffrorna visar att det inte har lyckats än i alla fall. Under 2016 har Sverigedemokraterna stabiliserats på en ny hög nivå, säger David Ahlin.

I årets sista DN/Ipsos har SD 17 procent av väljarstödet och det är i nivå med snittet för 2016. Stödet är dessutom brett, förutom att de kvinnliga sympatisörerna fort-farande är klart färre än de manliga.

– Sverigedemokraterna har etablerat sig som ett stort parti i nästan alla väljargrupper. Exempelvis har företagare blivit en av deras starkaste grupper. Bilden av SD som ett parti bara för arga unga män är helt felaktig, säger David Ahlin.

Han konstaterar att Socialdemokraterna under året tycks ha fått ”fast mark under fötterna”, om än klart under valresultatet. Efter både upp- och nedgångar landar partiet på 26 procent i den sista mätningen 2016. Men stödet är skevt fördelat. Siffrorna hålls uppe av starkt stöd bland de äldsta väljarna, medan partiet har svårt att locka de unga, enligt SCB:s novembermätning.

– Den här trenden kvarstår sedan valet. Socialdemokraterna har ett ungdomsproblem, säger David Ahlin.

MP har haft ett år av kriser med ministeravgångar och byte av språkrör. Det har tärt på väljarstödet och framför allt unga och kvinnor har flytt. Men raset tycks ha bromsat upp under hösten. I DN/Ipsos decembermätning får partiet 5 procent.

– Miljöpartiet har en svår sits med konkurrens. Centerpartiet kan vara attraktivt för liberala väljare som sätter klimatfrågan högt. På vänstersidan finns Feministiskt initiativ och Vänster-partiet, säger David Ahlin.

För Kristdemokraterna går 2016 till historien som ett dystert år. Partiet har inte varit över riksdagsspärren en enda gång. Senast det hände var 18 månader sedan. Alliansens samlade stöd ska ses mot denna bakgrund.

Det finns även andra illavarslande tecken för KD. Enligt SCB är väljarna som sympatiserar med partiet inte fler än de som avser att rösta på det. Ingen växtmån där alltså. Dessutom tycks möjligheterna att få stödröster krympa. De brukar komma från moderater, men av dem är det fler som ser SD som näst bästa parti än de som pekar ut KD på samma sätt.

Liberalerna och Vänsterpartiet kan summera året som mer eller mindre status quo. I det längre perspektivet har bägge partierna klättrat något uppåt sedan valet. Både L och V får 7 procent i DN/Ipsos decembermätning.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

Opinionen under 2016

Källa: DN/Ipsos Grafik: DN

(Procent)

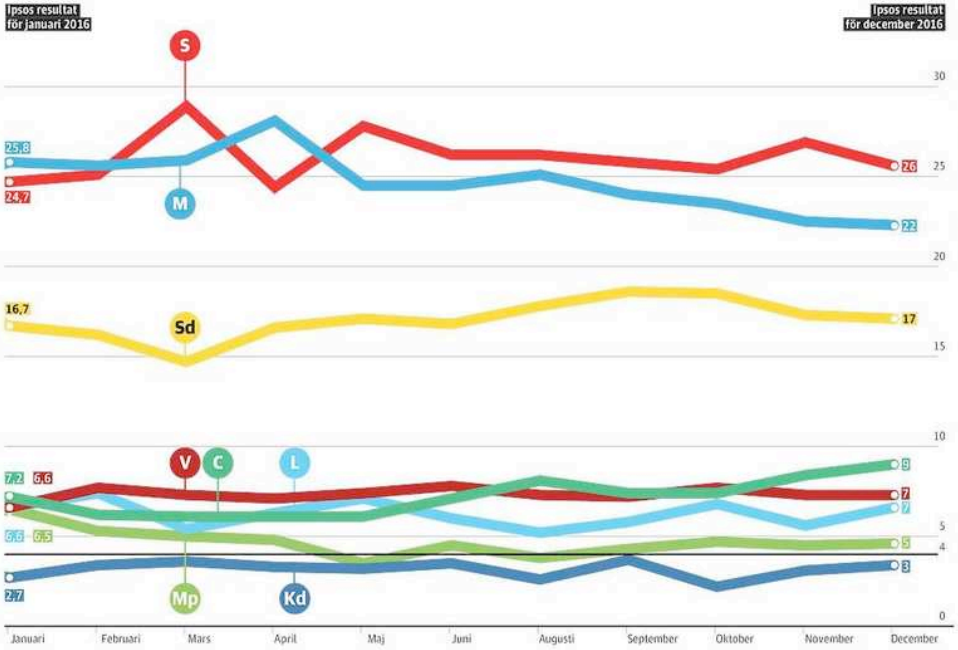

Annie Lööf

Foto: TT

Om det var riksdagsval i dag, vilket parti skulle du rösta på då?

Mätningen baseras på intervjuer med 1 723 rösträttigade väljare. Datainsamlingen har skett parallellt, dels genom telefonintervjuer, dels genom digitala intervjuer. Andelen som är osäkra, inte skulle rösta eller som skulle rösta blankt är 14 procent.

Mätperiod: 1-12 december.

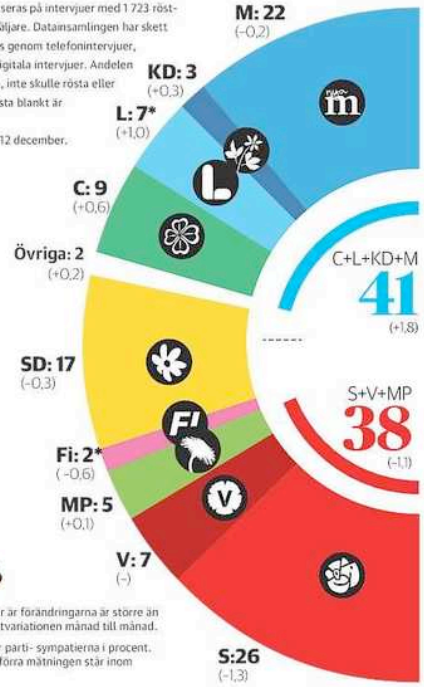

*Här är förändringarna är större än snittvariationen månad till månad.

Siffrorna visar parti- sympatierna i procent. Skillnad mot förra mätningen står inom parentes.

“Detta hände i politiken 2016.

Januari

Sverige inför id-kontroller på färjor, bussar och tåg från Danmark. Strömmen av asylsökande minskar snart drastiskt.

Februari

De sju partierna i miljömålsberedningen föreslår ny klimatlag. Ylva Johansson utses till ”superminister” med ansvar för integration.

Mars

EU träffar en överenskommelse med Turkiet för att stoppa flyktingströmmen till Europa.

April

Mehmet Kaplan (MP) tvingas avgå som bostadsminister efter samröre med turkiska högerextremister.

Maj

Isabella Lövin väljs till nytt språkrör för Miljöpartiet. Åsa Romson avgår. Ann Linde (S) samt Karolina Skoog och Peter Eriksson (MP) utses till nya ministrar.

Juni

Britterna röstar ja till att lämna EU. Regeringen gör upp om energin med M, C och KD. Sverige väljs in i FN:s säkerhetsråd. Riksdagen klubbar nya skärpta asylregler.

Juli

84 personer dödas i ett terror-dåd i Nice. Regeringen ger Vattenfall klartecken att sälja brunkolsverksamheten i Tyskland.

Augusti

Gymnasieminister Aida Hadzialic (S) avgår efter att hon fastnat i en alkoholkontroll vid Öresundsbron. Efterträds av Anna Ekström.

September

Tio extra miljarder till kommunerna är största posten i regeringens och Vänsterpartiets höstbudget. Satsningarna på klimat- och miljö är en annan tyngdpunkt.

Oktober

Efter konflikter med partiledningen väljer fyra MP-ledamöter att bilda en egen arbetsgrupp i riks-dagen. Stefan Löfven besöker Saudi-arabien.

November

Donald Trump vinner valet i USA. Förslag om begränsning av vinster i välfärdsföretag. En moderat tjänsteman kallar en minister för ”hora” i en video.

December

Bygget av den ryska gasledningen Nord Stream 2 pekas ut som ett säkerhetshot mot Sverige. SD utesluter en riksdagsledamot för antisemitism. “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Moderaterna löper risk att bli nästa krisparti

Analys. Moderaterna fortsätter minska och ligger under sitt valresultat, trots regeringens låga förtroende. Partiets strategi för att locka tillbaka SD-väljare har inte lyckats och Kinberg Batras besked i regeringsfrågan går inte ihop. Lyckas M inte vända utvecklingen väntar en intern kris.

”Vi ska vara lite självkritiska om senaste åren, där SD har lyckats fånga missnöjet bättre än vad vi har gjort”, sade Moderatledaren Anna Kinberg Batra på ett seminarium i riksdagen i veckan som gick.

I salen satt hennes framgångsrike företrädare Fredrik Reinfeldt och lyssnade. Han lyckades ena den splittrade borgerligheten, ta makten och behålla den i åtta år. Ingen högerledare under den svenska demokratin kan klå honom. Reinfeldt lyckades genom att tunna ut idealismen i partiet och styra pragmatiskt. Tidigare hjärtefrågor som starkt försvar, lägre marginalskatter, restriktiv invandringspolitik och liberalare arbetsrätt offrades för att kunna locka väljare från S och MP.

Reinfeldts moderater blev ett maktparti, vilket gjorde det möjligt att förändra Sverige.

I den delen är Anna Kinberg Batra trogen arvet från Reinfeldt. I likhet med Socialdemokraterna är det nu viktigare att kunna regera än att ha rätt för partiet. Nu har det politiska landskapet förändrats och Sverige har fått ett tredje block i riksdagen. Sverigedemokraterna har växt snabbt och stadigt, närda av besvikna moderatväljare. När Kinberg Batras moderater ska tillämpa Reinfeldts pragmatiska formel är det Sverigedemokraternas politik de försöker närma sig. Och för att lyckas med det har de fått göra upp med det politiska arvet från statsministern som bad svenskarna att öppna sina hjärtan för människor på flykt.

M har skärpt sin invandrings-politik och talar ofta om invandring i termer av problem. Men effekten har inte blivit den de önskat. I torsdags presenterade Novus en opinionsmätning om hur stort olika partiers förtroende är i sakfrågor. Sverigedemokraterna äger fortfarande invandring och integrationsfrågan. Moderaternas förtroende är hälften så stort som SD:s och det har inte rört sig särskilt mycket under det senaste halvåret.

Väljarna rör sig däremot, bort från M. Moderaterna har inte lyckats locka tillbaka dem.

De väljare som har lämnat M för SD verkar snarare se Moderaternas kursändring som ett kvitto på att de har gjort rätt val. För dem kan det fungera som ett bevis på att Sverigedemokraterna haft rätt hela tiden att M nu närmar sig SD. Det styrker också tesen att det som SD kallar för etablissemanget behöver utsättas för press.

Framgångarna för partier som franska Front National och Danskt Folkeparti kan också antyda att folk föredrar originalet framför kopian när det gäller hård invandringspolitik.

Sverigedemokraternas opinionsstöd hade dock en svacka under detta år, och det var de första månaderna. Då hade SD lämnat riksdagsarbetet till förmån för kampanjer på gatorna och debatten fördes mellan de

andra partierna. Den handlade i stor utsträckning om integrationspolitik. Från slutet av december till mars tappade ett marginaliserat SD 4 procentenheter medan de andra partierna diskuterade sakpolitik.

Moderaternas formel för att attrahera SD-väljare är krav på flyktingpaus, hårda regler för familjeåterförening och hårdare kriminalpolitik i kombination med varumärket som regeringsparti. Det sista saknar SD. Men också där har M ett problem.

En statsministerkandidat i opposition bör kunna förklara för väljarna hur det blir möjligt att regera. Men de besked Anna Kinberg Batra ger hänger inte ihop. Hon säger att Alliansen ska rösta mot Stefan Löfven som statsminister efter nästa val, även om de rödgröna blir det största blocket. Samtidigt säger M-ledaren att SD är ett rasistiskt parti som hon utesluter ett samarbete med. Så hur ska det då gå till, om riksdagen fortfarande innehåller tre block där inget har majoritet? M kan inte svara.

Det pågår en kamp i partiet där en del vill att Moderaterna ska inleda ett samarbete i riksdagen med SD. Sverigedemokraterna gör sitt bästa för att underlätta för dem. Den kampen är inte avgjord ännu.

Moderaterna har en mycket hierarkisk partikultur, som statsvetaren Katarina Barrling har visat i sin forskning. Partiledaren har en mycket stark ställning, så länge partiet redovisar framgångar. Går det däremot dåligt kan partiledaren sparkas ut ganska osentimentalt. Det sker dock inte med ett annalkande val, men varje procentenhets nedgång undergräver Anna Kinberg Batras ställning och stärker dem som vill se en annan kurs – närmare SD eller närmare S. Börjar inte partiets strategi att fungera kommer M att hamna i en kris. Går det dåligt i valet kommer partiledare troligen att bytas ut.

I dagens DN/Ipsos backar Moderaterna för fjärde mätningen i rad medan Centerpartiet med sina 9 procent noterar det högsta stödet sedan sommaren 2001.

I början av valåret 2014 var Centern nere under 4-procentsspärren. Centerpartiets genomsnittliga stöd det första kvartalet i år var 6 procent. Skattningen i decembermätningen är 9 procent. Centern har lyckats fånga en del besvikna moderaterna väljare, som inte känner sig hemma i M längre. Troligen ser de ett parti med en ideologi och en skicklig partiledare. Centerns politik går inte heller ihop på alla punkter, men väljarna förstår sannolikt partiets kurs.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se Politisk kommentator “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Ny yrkesgrupp ska få ned antalet sjukskrivna

Regeringen har kommit överens med Sveriges Kommuner och landsting om att satsa 2,9 miljarder kronor på att få sjukskrivna tillbaka i arbete de kommande två åren. I satsningen ingår etablerandet av en ny yrkesgrupp inom vården.

I går, fredag, tecknade regeringen och Sveriges Kommuner och landsting (SKL) en överenskommelse för att förebygga sjukskrivning och främja återgång i arbete. Satsningen på 2,9 miljarder kronor ska löpa under två år och bland annat lägga fokus på ett bättre samarbete - mellan arbetsgivare, hälso- och sjukvård, och Försäkringskassan.

I det ingår en utbyggnad av -systemet med de så kallade rehabiliteringkoordinatorerna, som hittills funnits på pilotprojekt i vissa landsting. Koordinatorerna ger patienterna stöd, fungerar som kontaktpersoner och samordnar rehabiliteringen.

– Det ska bli en ny permanent yrkesgrupp inom hälso- och sjukvården, socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S).

Regeringen vill även få till ett elektroniskt utbyte mellan Försäkringskassan och vården, och se till att landstingen tar ansvar för att ha läkare med fördjupad kunskap om försäkringsmedicin.

– Vi ser att det brister många gånger och det skapar problem för den enskilde som kanske inte får rätt insatser för att snabbt komma tillbaka i arbete, säger Annika Strandhäll.

Den nya överenskommelsen är en fortsättning från förra året, då - regeringen och SKL kom överens om att satsa 1,5 miljarder kronor på arbetet för de sjukrivna.

Under flera år har sjukskrivningarna ökat, men Försäkringskassan ser nu en möjlig utplaning inför nästa år. Samtidigt återstår stora utmaningar, inte minst för långtidssjukskrivna och kvinnor som är sjuka i högre grad än män.

I förra årets överenskommelse var en jämställd sjukskrivningsprocess ett fokusområde. Men inte i år. Varför?

– Vi har lyft bort det som ett separat område och har det integrerat i alla delar. Det är helt avgörande, två av tre som sjukskrivs är kvinnor i dag. Men ser man till tiden i sjukskrivning så är män i genomsnitt sjukskrivna 2,8 dagar mer än kvinnor på sitt första sjukintyg. Även det är intressant ur ett jämställdhetsperspektiv, säger Annika Strandhäll.

Regeringen har satt som mål att Sverige i snitt ska ha 9,0 sjukpenningdagar per person. Målet ska vara uppfyllt 2020, men än så länge är det en bit dit.

– Senaste prognosen var på 9,9 sjukpenningdagar till 2020, men å andra sidan var det på 12,7 för ett år sedan. Det går i rätt riktning. Men sedan handlar det om att kunna hålla sig där, säger Strandhäll.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

“ Fakta.

Sedan 2010 har sjukpenningtalet ökat med 79 procent. Men under 2016 har ökningen avtagit och Försäkringskassan tror på en vändning nästa år. Sjukpenningtalet i oktober 2016 är 10,8 dagar vilket är 0,5 dagar högre än ett år tidigare och oförändrat jämfört med september 2016.
Regeringens mål är 9,0 sjukpenning-dagar per person under 2020.

Antalet pågående i augusti 2016: 179 228 varav 66 650 hade pågått i mer än ett år.

Källa: Försäkringskassan “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

”Höjd moms i stället för pensionärsskatt”

Kristdemokraterna vill höja momsen för att ha råd att ta bort pensionärsskatten. Partiledaren Ebba Busch Thor hoppas att förslaget ska genomföras av en kommande alliansregering. Även Moderaterna kan tänka sig att höja momsen.

Kostnaden för statskassan att i ett slag ta bort skillnaden i beskattning mellan löntagare och ålderspensionärer skulle enligt KD:s beräkningar vara cirka 14 miljarder kronor.

Den kostnaden vill riksdagens minsta parti betala med höjd moms med en procentenhet för alla momssatser: 6 procent skulle bli 7, 12 blir 13 och den vanligaste 25-procentsnivån skulle höjas till 26 procent.

– Det är en rimlig finansiering, anser KD-ledaren Ebba Busch Thor.

Hon hoppas kunna enas med övriga tre allianspartier om de borgerliga kommer till makten efter valet 2018.

Även Moderaterna anser att höjd moms är en tänkbar finansiering.

– En momshöjning är ren relativt sett mindre skadlig form av skattehöjning, jämfört med till exempel skatt på arbete, säger Ulf Kristersson (M), ekonomisk-politisk talesperson.

Kristdemokraterna medger att momshöjningen kan innebära negativa effekter både för svensk ekonomi och -privatekonomiskt med lägre tillväxt och snabbare stigande priser.

– Det är ändå en omfördelning som jag tycker är väl motiverad, -säger Ebba Busch Thor.

Finansminister Magdalena Andersson (S) har sagt att hon stegvis vill ta bort pensionärsskatten ”när ekonomin så tillåter”.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“ Fakta.

Den 1 januari i år sänktes pensionärsskatten med 100 kronor. Men fortfarande betalar en pensionär som har en månadsinkomst på 18 000 kronor 463 kronor mer i skatt än en löntagare med samma inkomst. “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

”Det var rörigt, inte bra ordning”

“Mona Sahlin, som till i våras var nationell samordnare mot våldsbejakande extremism, får hård kritik. Kritiken gäller den stöd-telefon för anhöriga till personer som var på väg att ansluta sig till extremistiska miljöer. Hennes efterträdare Hillevi Engström beskriver arbetsplatsen som rörig och tycker att Sahlin skyller ifrån sig.

För ett år sedan startades som pilotverksamhet en stödtelefon för anhöriga till personer som var på väg att ansluta sig till extremistiska miljöer. Men färre än hälften av dem som ringde kom fram, något som hade tekniska orsaker.

Men den verksamhet som sköttes av Röda korset försvårades av bristande riktlinjer från den dåvarande nationella samordnaren Mona Sahlin, enligt utvärderingen av Statskontoret som gjorts på regeringens uppdrag.

Enligt rapporten har Röda korsets arbete ”försvårats av att samordnaren inte tagit fram rutiner för verksamheten” och att ”det saknats rutiner för hur anhöriga och andra frågeställare ska lotsas vidare för ytterligare stöd, råd och information”.

Dessutom har skriftliga rutiner för hur information om brott ska föras vidare till Säkerhetspolisen och Polismyndigheten saknats. Myndigheten har enligt utvärderingen inte heller säkerställt att personalen som arbetat med stödtelefonen har haft tillräckliga kunskaper för att utföra uppdraget.

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kunke (MP) är kritisk.

– Om den dåvarande samordnaren hade följt regeringens direktiv, som självklart ska följas, så hade resultatet sannolikt blivit bättre, säger Alica Bah Kunke till ”P1 Morgon”.

Den tidigare moderata ministern Hillevi Engström tog i somras över som nationell samordnare, ett uppdrag som hon lämnar vid årsskiftet. Hon är irriterad över att Mona Sahlin till Sveriges Radio sagt att hon avböjer att kommentera och i stället hänvisar till kanslipersonal och Röda korset.

– Man kan inte skylla ifrån sig på någon annan. Det är därför man har betalt för att ta ansvar och ta kritik och rätta till och följa upp. Så gör man inte som chef. Det var ju tydligt att hon var samordnare, säger Hillevi Engström till DN.

Stödtelefonen var inte det enda som inte fungerande när hon tog över som chef för kommittén mot våldsbejakande extremism, som i praktiken fungerar som en myndighet.

– Det var kanske inte vad jag var van vid. Jag har jobbat länge i stat, riksdag och regeringskansli. Det var ganska rörigt, inte någon väldigt bra ordning och struktur på en del saker, säger Hillevi Engström som sagt att hon under hennes korta tid försökt ”styra upp” verksamheten.

Engström berömmer Sahlin för att vara ”en karismatisk talare”, men menar att hon borde ha lagt mer tid åt att leda arbetet i kommittén.

– Det hade nog varit värdefullt, säger Hillevi Engström.

På tisdag ska den nya nationella samordnaren som tillträder vid årsskiftet mot våldsbejakande extremism presenteras.

DN har förgäves sökt Mona Sahlin för en kommentar.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“Fakta. Stödtelefonen

Syftet med den statliga kommittén mot våldsbejakande extremism är förebygga våldsbejakande extremism. Den nationella stödtelefon som på prov inrättades i november 2015 var då kraftigt försenad. Fram till den 14 december hade 61 samtal från anhöriga och 75 samtal från yrkesverksamma besvarats. “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Företagare i glesbygd drabbas hårt av ny lag om postutdelning

Tunga remissinstanser varnar för att en ny lagstiftning kring leverans av post kan få negativa effekter för glesbygden. Särskilt utsatta blir småföretagare utanför storstäderna. – Förslaget går för långt, säger Daniel Wiberg, chefsekonom på Företagarna.

Brev och paket kommer fem dagar i veckan och levereras dagen efter att de skickats. Det är i alla fall tanken, med dagens lagstiftning. I utredningen ”Till sista utposten” föreslås en ny reglering kring utdelning av post som ska göra leveranserna mer kostnadseffektiva. I utredningen öppnas för undantag som tillåter glesare postgång.

Flera betydelsefulla organisationer riktar nu kritik mot utredningen.
– Vi vänder oss mot brister i förståelsen för småföretagarnas villkor i mindre orter och i glesbygden. Även om man kan dra nytta av digitalisering så är det viktigt med en bra postgång, säger Daniel Wiberg, chefsekonom på organisationen Företagarna.

Såväl Lantbrukarnas riksförbund (LRF) som Sveriges Kommuner och landsting (SKL), två tunga intresseorganisationer, har samma invändningar.
Utredarna gör en stor poäng av digitaliseringens möjligheter, men enligt LRF når snabba bredband i dag bara runt 20 procent av alla hushåll och företag på landsbygden.
– I det perspektivet tycker vi att det är allvarligt att utredningen inte tar hänsyn till att behovet ser olika ut på olika håll i landet, säger Sofia Lindblad, infrastrukturansvarig på LRF.
SKL konstaterar i sitt remissyttrande att glesbygdskommuner har en större andel mikroföretag än landet som helhet och att förslagen i utredningen riskerar att snedvrida konkurrensen till nackdel för dessa.
TT “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Nya skyddsområden för tumlare

Regeringen inrättar fyra nya marina Natura 2000-områden för en av Östersjöns mest hotade arter – tumlare.

Områdena är Hoburgs bank och Midsjöbankarna som tillhör Gotlands län och Kalmar län samt nordvästra Skånes havsområde, havet kring Ven och sydvästskånes utsjövatten, enligt ett pressmeddelande från regeringen.

Bara cirka femhundra exemplar finns kvar av Östersjötumlaren, den skygga valen som ser ut som en delfin med kort trubbig nos.

– I Östersjön ser vi hot som fiske, vi har sjöfarten som bara växer och växer. Etablering av vindkraft är ett annat exempel på hot och även att man bryter sand, gräver upp sand från havsbotten för att använda, säger Mattias Rust, marinexpert på Världsnaturfonden (WWF), till SVT Nyheter.

Undervattensbuller utgör ett ytterligare hot, då tumlaren är beroende av sin hörsel för att navigera och hitta mat.

De fyra nya Natura 2000-områdena har tillsammans en areal på drygt 1,1 miljoner hektar.

TT “

“ Fakta. Tumlare

Källa: Havs- och vattenmyndigheten samt Världsnaturfonden.

Tumlaren (Phocoena phocoena) är en av de minsta tandvalarna.
I Östersjön finns en liten population.

En vuxen tumlare kan bli mellan 140 och 170 centimeter lång och - väger normalt mellan 40 och 57 kilo. De lever sällan längre än 12 år. “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Ny kod ska få folkvalda att lämna in sina gåvor

Kommentar. Sveriges 349 riksdagsledamöter får en udda julklapp: En uppförandekod. Från och med nyår måste de folkvalda redovisa större skulder och lämna in sina gåvor till riksdagen.

Uppförandekod är ett begrepp som kan leda tankarna åt många håll. Det nya dokumentet är inte en allmän guide till vett och etikett på Helgeandsholmen. I stället fokuserar koden på hur de folkvalda ska undvika att utnyttja uppdraget för personlig vinning. Det vill säga hur de ska hantera ekonomiska intressen, mutor, gåvor och jäv.

Idén kommer från Greco, som är Europarådets organ mot korruption. Kanske är det en händelse som ser ut som en tanke att reglerna dimper ned i ledamöternas e-post från riksdagsförvaltningen samtidigt som riksdagen tillsätter en parlamentarisk översyn av Riksrevisionen.

Vi lever i en del av världen där medborgarna oftast har goda skäl att lita på sina myndigheter. Tillsammans med Danmark och Finland toppar Sverige listan över länder med låg korruption. Det är en i grunden lycklig omständighet, men den har sina nackdelar. Risken för naivitet är den mest uppenbara. En välvillig tolkning av turerna runt Riksrevisionen är toppcheferna inte begripit hur deras agerande kunde uppfattas, när de gick in i enskilda ärenden och styrde och ställde med rekryteringar.

Det är ett stort förtroende att utnämnas till riksrevisor. Och det är ett stort förtroende att utses till svensk riksdagsledamot.

I korridorerna på Helgeands-holmen har det tagit lite tid för den insikten att sjunka in.

Visserligen inrättade riksdagen ett register för ledamöternas ekonomiska intressen redan för tjugo år sedan. Men det var först i mars 2008 som redovisningen av viktiga bisysslor, aktier och engagemang i näringslivet blev obligatorisk.

Nu blir ledamöterna även skyldiga att redovisa större skulder från näringsverksamhet. Skyldigheten gäller från 1 januari, men det finns en tidsfrist på fyra veckor för politikerna att komma in med uppgifterna.

Det var så sent som i onsdags som talmännen och gruppledarna för samtliga riksdagspartier signerade den nya koden. Talman Urban Ahlin kunde inte hålla tillbaka ett leende när han i fredagens jultal i kammaren konstaterade att arbetet var i mål.

Ytterligare en nyhet är nämligen att gåvor till de folkvalda ska registreras. Det innebär i klartext att alla presenter som har mer än ett marginellt värde måste lämnas in till riksdagens servicecenter. Därmed läggs grunden för en brokig samling av miniatyrer, keramik, slipsar, sjalar och broscher på Helgeandsholmen. Den som vill använda sin gåva vid ett särskilt tillfälle får helt enkelt hämta ut den, som en lånebok. Det återstår att se om någon är intresserad.

”Jag vet hur gåvorna brukar se ut som vi får som ledamöter. Jag ska inte säga mer än så”, konstaterade Ahlin diplomatiskt.

Han tillade att kravet på registrering bara gällde gåvor som följer med ledamotsuppdraget.

Julklappar får ledamöter ta emot. Förutsatt att de har koll på vem som gömmer sig bakom tomtemasken, förstås.

Karin Eriksson Politikreporter”

“ Fakta. Koden i korthet

Betonar riksdagsledamöter ska agera för att främja allmänintresset och inte utnyttja uppdraget för personlig vinning.

Slår fast att riksdagsledamöter inte kan delta i överläggningar eller beslut som rör dem själva eller deras familjer.

Gör klart att alla riksdagsledamot ska redovisa åtaganden och ekonomiska intressen.

Konstaterar att ledamöterna inte får ta emot mutor eller löften om mutor.

Betonar att gåvor av värde ska registreras i ett särskilt gåvoregister.

Slår fast att talmännen och gruppledarna har det yttersta ansvaret för att koden efterlevs. “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Civila sitter fast i Aleppo

Förflyttningen av människor från det tidigare belägrade östra Aleppo avbröts på fredagen. Bägge sidor beskyller varandra för att ha orsakat stoppet.

Det snart sex år långa kriget i Syrien har präglats av motstridiga uppgifter, utfästelser utan täckning och en fullständigt grundmurad misstro mot motparten.

Fredagens händelseutveckling i Aleppo illustrerar effektivt vidden av det kaos som råder. Enligt oppositionssidan stoppades evakueringen av skadade och nödlidande sedan iransk shiamilis lierad med president Bashar al-Assads krigsmakt beskjutit en busskonvoj på väg från den östra sidan av Aleppo.

Medan syriska regimvänliga medier rapporterar att rebeller försökt ta med sig personer som tagits som gisslan på busstransporterna och även gömt undan vapen. Bägge sidor dementerar den andres uppgifter.

Vad som hänt tycks vara att den av oppositionsgrupper kontrollerade Idlibprovinsen nu också blandats in i Aleppos evakueringsdrama.

I provinsen Idlib som omfattar cirka 6 000 kvadratkilometer (en yta ungefär motsvarande Södermanland) har motståndarna mot al-Assads -regim sitt starkaste fäste.

Den västvänliga paraplyorganisationen Fria Syriska Armén (FSA) har manövrerats ut på bekostnad av den sunniextrema grupperingen Ahrar al-Sham och det al-Qaidaanknutna Jabar Fatah al-Sham (JFS).

JFS och Ahrar al-Sham strider ofta inbördes i Idlib, där de i många städer och samhällen etablerat var sin konkurrerande administration.

I Idlib, som i huvudsak befolkas av sunnimuslimer, ligger också två mindre samhällen, Foua och Kefraya, med övervägande shiamuslimsk befolkning. De har sedan mars 2015 varit belägrade, avskurna från omvärlden av de väpnade regimmotståndarna.

I samband med den pågående evakueringen av östra Aleppo har det shiamuslimska Iran som strider i Syrien krävt att också Fouas och Kefrayas invånare får fri lejd.

Men förhandlingarna om att föra de skadade och sjuka i Foua och Kefraya i trygghet har hittills varit lika tvekande och dröjande som de samtal som pågår om de utsatta i östra Aleppo. Inga klara besked har än så länge kommit från de två ledande rebellgrupperna om att häva belägringen.

På internationell diplomatisk nivå gjordes på fredagen nya försök att åstadkomma en formell vapenvila i Aleppo. I FN:s säkerhetsråd förbereder Frankrike en resolution med sikte på att upprätta FN-övervakade humanitära korridorer från stridszonen i Aleppo.

Frankrikes president François Hollande vädjade direkt till den ryske presidenten Vladimir Putin att Ryssland ska godkänna FN-resolutionen och inte stoppa den med sitt veto.

Ryssland hade emellertid annat fokus för sin Syriendiplomati på fredagen. President Putin tillkännagav att Ryssland och Turkiet ska inleda förhandlingar om ett eldupphör i Syrien, i Kazakstans huvudstad Astana.

Enligt Putin kommer Turkiet att företräda de ”moderata” syriska rebeller som får militärt och ekonomiskt stöd av Ankara.

Än så länge finns det dock väldigt lite substans i Putins utspel. Idén om rysk-turkiska Syrienförhandlingar får tills vidare betraktas som en av många diplomatiska försöksballonger som skickats upp under Syrienkriget, för att sedan blåsa bort lika snabbt.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. Aleppos fall

Aleppo, tidigare Syriens största stad, har sedan 2012 varit delad mellan president Bashar al-Assads krigsmakt som hållit den västra delen, och regimmotståndare av ett stort antal fraktioner som behärskat den östra.

Efter en bomboffensiv i mitten av november mot östra Aleppo återerövrade regimstyrkorna och deras allierade hela staden i början av denna vecka. Förhandlingar om att evakuera de civila och även de stridande från östra Aleppo flera stopp och hinder.

DN “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Putin stannar i Syrien tills al-Assads framtid är säkrad

Analys. Vad vill Putin i Syrien? Hur länge är han beredd att kriga? Svaret är enkelt: Putin är beredd att kriga tills Bashar al-Assads ställning är säkrad. Hur det framtida Syrien ska se ut är inte huvudsaken. Huvudsaken Ryssland förblir någon att räkna med i Mellanöstern och världen.

Ungefär en gång i veckan får jag flashar från ryska medier om att en rysk soldat eller sjuksköterska har dödats i Syrien. Officiellt har 23 ryska federala soldater och minst 62 yrkessoldater kontrakterade för ryska armén stupat.

Det är inte en summa som innebär någon katastrof för Putin. I jämförelse med tusentals döda i Tjetjenienkriget är förlusterna i Syrien försumbara, i all synnerhet med tanke på att det inte är några finniga rekryter som skickas för att rädda Assadregimen.

Det är utbildade soldater som vet vad de ger sig in på. Alla som har sett videoinspelningar av ryska helikopterpiloter flygande på livsfarligt låg höjd anfalla rebellposteringar förstår vad jag menar.

I västvärlden ser man ryska och syriska bombplan anfalla civila och åsamka ett mänskligt lidande som inte går att beskriva med ord. I rysk tv visas ryska humanitära leveranser, ryska sjuksköterskor som räddar liv och rysk militär teknik skörda nya triumfer. För Putin är den sistnämnda faktorn inte obetydlig. Han har bevisat att de gigantiska

satsningarna på att rusta upp armén och försvarsindustrin har burit frukt.

Det är inte så mycket en signal till hemmapubliken som till omvärlden. Nu vet både Nato och USA att Ryssland har förmågan att genomföra komplicerade och omfattande militära operationer på ett område långt utanför sina egna gränser.

Det finns en stark uppfattning i västvärlden att Putin gick in i - Syrien för att tvinga USA och EU att avskaffa sanktionerna. Men - Putin har knappast trott att om han bara bombar Syrien tillräckligt grundligt så väljer EU och USA att glömma annekteringen av Krim.

Hans mål är mycket mer övergripande – att bevisa för världen i allmänhet och USA i synnerhet att de kan kritisera Putin hur mycket de vill, men de kan inte ignorera Ryssland.

Under kriget i Tjetjenien bombade ryska armén Groznyj till en grushög, eftersom det inte gick att besegra de tjetjenska rebellerna i markstrider. För Putin gäller samma logik i Aleppo. Att beslutsfattare i väst ser honom som en kallblodig mördare kunde inte intressera honom mindre. Han bryr sig inte om hur han framstår – han är intresserad av att ha inflytande. Och när det gäller kampen mot islamister eller grupperingar som man väljer att uppfatta som islamister är Putins princip exakt den samma som Bashar al-Assads far, Hafez al-Assad. Denne sände år 1982 in syriska armén i Hama, som var ett starkt fäste för Muslimska brödraskapet. Staden blev massakrerad, med cirka 10 000 döda enligt de lägsta uppskattningarna.

När det gäller människoliv kontra statens intressen resonerar Putin och far och son al-Assad på samma otvetydiga sätt.

Putin är dessutom en person som aldrig glömmer. År 2011 när Dmitrij Medvedev var president lade Ryssland ned sin röst då FN införde en ickeflygningszon över Libyen år 2011.

Putin, som då fortfarande var premiärminister, kritiserade öppet beslutet. Ett halvt år senare drog libyska rebeller fram Muammar Khaddafi ur ett avloppsrör och sköt honom. Khaddafiväldet var störtat. I dag är Libyen en stat i inbördeskrig.

Putin tänker inte göra samma misstag i Syrien, vars regim han dessutom uppriktigt stöder.

Ända sedan Ryssland inledde bombkampanjen i Syrien i september 2015 har USA försökt övertala Moskva att gå med på en fredsprocess som förutsätter att Bashar al-Assad avgår. Putin slår dövörat till, eftersom hela poängen med den ryska interventionen var att säkra al-Assads framtid som Syriens president.

Putin har inga särskilt djupgående personliga relationer till al-Assad. Han ser Assadregimen som pålitlig, någon som Ryssland kan förhandla med och som bekämpar islamisterna. Al-Assad är också en av den ryska krigsindustrins viktigaste kunder. Men det avgörande är inte Assadregimen i sig, utan Putins strävan att göra Ryssland relevant på den utrikespolitiska scenen.

Att Putin är orolig över hur islamismen sprider sig i världen är ett faktum. Han ser islamsk extremism som Rysslands största interna hot, och han är helt övertygad om att anarki i Mellanöstern kommer att ge återverkningar i Ryssland.

Tjetjenien och Dagestan är en livsfarlig krutdurk där muslimsk radikalisering har eldats på av unga män som åkt till Syrien för att kriga och återvänder med nyförvärvad kunskap i gerillakrigföring. För Putin finns det bara ett sätt att stoppa religiös radikalisering: att ställa de radikaliserade inför valet total underkastelse eller döden.

I går föreslog Putin nya fredssamtal och meddelade att han har kommit överens med Turkiets president Recep Tayyip Erdogan. De här fredssamtalen ska hållas i Kazakstans huvudstad Astana, som en komplettering till förhandlingarna i Genève.

Det är inte sannolikt att Putin lyckas få till stånd något genombrott i frågan. Det troliga är att han heller inte förväntar sig det. Han är redo att vänta tills al-Assads övertag är tillräckligt starkt för att han ska kunna föra fredsförhandlingar ur en styrkeposition.

Det innebär att det här kriget kan pågå länge än.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Trumps ambassadör känd för extrema åsikter

Donald Trumps Israelambassadör David Friedman blir ingen neutral tjänsteman i den israelisk-palestinska konfliktzonen. Den blivande presidentens man är mest känd för sina odiplomatiska utspel och sina extrema åsikter.

Jerusalem.
Friedmans upphöjelse var tippad av många här, men slog ändå ned som en bomb i politiska kretsar, där man inser att ingenting blir sig likt i relationerna länderna emellan efter den 20 november. Den nuvarande ambassadören Dan Shapiro, som står president Barack Obama nära, är en passionerad förespråkare för en fredlig lösning av konflikten. Hans efterträdare är inte bara motståndare till en israelisk-palestinsk tvåstatslösning, han anser att Israel bör annektera palestinska områden och han har jämfört den israeliska fredsrörelsen med judar som samarbetade med Nazi-Tyskland.

Premiärminister Benjamin Netanyahu välkomnade utnämningen, men det är ovisst hur belåten han är i själ och hjärta. Netanyahus vardag är en ständig kamp för att hålla koalitionens extremister i schack, ofta med varningar om att deras tilltag äventyrar relationerna till USA. Friedman är inte anhängare till Netanyahus Likud, utan till betydligt mer militanta rörelser i och utanför politiken. Han har bland annat lett en aktionsgrupp som samlat in miljoner dollar till den stora bosättningen Beit El intill den palestinska huvudstaden Ramallah.

Den nye ambassadörens första åtgärd blir att flytta USA:s ambassad till Jerusalem. Många presidenter före Trump har lovat göra detta under valkampanjen – för att sedan följa utrikesdepartementets råd att låta bli. Men Friedman, som också kallat departementet för antisemitiskt, har av allt att döma ett uttryckligt löfte på den punkten från sin chef. Jerusalems borgmästare Nir Barkat bekräftade häromdagen att USA letar efter en lämplig tomt för ambassaden.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Obamas löfte: Vi kommer att vidta åtgärder mot Ryssland

Analys. USA:s president Barack Obama lovar att vidta åtgärder mot Ryssland efter avslöjanden om hackerattacker som kan ha påverkat president-valet. Det kan handla om ekonomiska sanktioner eller om digitala motattacker från USA.

New York.
Det får inte finnas något tvivel om att vi måste vidta åtgärder när en utländsk regering försöker påverka valprocessens integritet. Vi behöver bemöta detta och det kommer vi att göra, på en tid och plats som vi väljer, sade Obama i en intervju med radiokanalen NPR som sändes på fredagen.

Enligt underrättelsetjänsten CIA och Vita huset var det Ryssland som låg bakom hackerattacken mot Demokraternas partihögkvarter i somras. Attacken ägde rum inför Demokraternas partikonvent i juli i år. Därefter läckte man ut privata mejl-konversationer under hösten, vilket skadade Hillary Clintons anseende och kan ha påverkat hennes nederlag i presidentvalet.

På Demokraternas partihögkvarter i Washington DC har man ställt servern som hackades i ett utställningsrum bredvid det berömda arkivskåp som Republikanerna bröt sig in i under Watergate-skandalen 1972, som slutade med att den sittande presidenten Richard Nixon tvingades avgå. Det är en tydlig symbol för att demokraterna ser denna hackerattack som en minst lika allvarlig skandal, som tydligt påver-

kade utgången av presidentvalet. Amerikanska myndigheter har under de senaste veckorna höjt tonläget mot Ryssland.

– Det var en medveten attack av en nationalstat för att åstadkomma ett specifikt mål, sade Michael S Rogers på den amerikanska säkerhetstjänsten NSA i en intervju med New York Times i veckan.

Även Hillary Clinton uttalade sig i veckan om hackerattacken, som hon beskrev som Putins försök att ”undergräva demokratin” i USA. Enligt president Barack Obama var hackerattacken tydligt politiskt motiverad, för att skada Hillary Clintons chanser att vinna valet.

– Det råder inget tvivel om att det bidrog till en atmosfär där fokuset i flera veckor, flera månader, var Hillarys mejl, Clintons stiftelse och skvaller kring Demokraternas partikommitté, sade Obama i intervjun med NPR.

Obama har kritiserat Ryssland för hackerattacken vid flera tillfällen under hösten. Vid ett möte med Vladimir Putin i Kina i september varnade han Putin för allvarliga konsekvenser om cyberattackerna fortsätter.

Demokraterna vill nu genomföra en omfattande undersökning av den ryska regeringens försök att påverka valet i USA. Ett fåtal republikaner i kongressen, som senatorerna Lindsey Graham och John McCain, har ställt sig bakom undersökningen och säger att detta inte får bli en partifråga.

Donald Trump har själv avfärdat anklagelserna som löjliga, med ordval som ofta varit snarlika den ryska regeringens egna kommentarer om skandalen.

– De får producera bevismaterial, eller sluta tala om detta, annars framstår det hela som opassande, sade Dimitri Peskov, talesman för Putin, i veckan.

Redan i oktober gick USA:s underrättelsetjänst ut med att det fanns bevis för att det var Ryssland som låg bakom hackerattacken. I ett tal under valkampanjen i höstas uppmuntrade Trump specifikt Ryssland att utföra hackerattacker mot Hillary Clinton. Trump har även tillsatt flera personer till sin administration som står nära Putins regering. Han möter växande kritik från det egna partiet om att vara allt för tillmötesgående gentemot Ryssland. Bara 14 procent av amerikaner säger att han har rätt attityd gentemot Ryssland, i en färsk opinionsmätning av Fox News.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

”EU har förlorat spelet”

“Moldavien, ett land i skarven mellan EU och Ukraina, vänder sig nu mot öst. Det är i varje fall målet för landets nyvalda president Igor Dodon, som DN har träffat i den moldaviska huvudstaden Chisinau. – EU har förlorat spelet här. Ni gav oss EU-bidrag för att ni inte ville ha ryssarna här. Ni såg mellan fingrarna med att våra ledare fuskade. Det straffade sig, säger Igor Dodon.

Moldaviens nyvalda president Igor Dodon tar emot i sitt arbetsrum på Socialistpartiets kontor i Chisinau. Han är socialist och samtidigt troende ortodox. Ovanpå ett skinande blankputsat akvarium står två gyllene ikoner och flera bilder av Jungfru Maria pryder väggarna.

Fotografierna på väggarna föreställer Dodon i samspråk med -olika politiker. En stor del av dem är ryska, och inte vilka ryska politiker som helst. Vladimir Putin och patriark Kirill är några exempel.

– Min första utrikesresa som president går till Ryssland. Jag hoppas hinna till Moskva före nyår, säger Dodon, som enligt planerna ska sväras in som president kring den 20 december.

Valet av Dodon fortsätter en Kremlvänlig trend i västvärlden. USA:s nyvalda president Donald Trump berömmer Putin, Bulgariens nya president vill ha närmare relationer till Moskva. Det vill även François Fillon som har blivit franska högerns kandidat i presidentvalet i vår. Och nu har alltså Moldavien, Europas fattigaste land, fått en president som vann valet med löftet att förbättra relationerna till Moskva.

Moldaviens ekonomi är körd i botten och tillväxten på minus. Efter att landet skrev under ett associationsavtal med EU 2014 införde Ryssland embargo på moldaviska frukter och grönsaker. Det var ett inkomstbortfall som inte har kompenserats av europeiska investeringar – vilket i sin tur beror på att EU-reformerna inte har lyckats. Rättssamhället i Moldavien är svagt och korruptionen utbredd.

– Nu måste vi förbättra relationerna till Ryssland så vi får i gång exporten och kan utveckla ekonomin. Sedan får vi se åt vilket håll vi går, säger Dodon.

Hans egen åsikt är att Moldavien skulle klara sig bättre ekonomiskt om man var medlem i den euro-asiatiska unionen – en tull-union mellan Ryssland, Kazakstan, -Belarus, Armenien och Kirgizistan. Det förutsätter dock att man river upp EU-avtalet, något som bara parlamentet kan göra. Det moldaviska parlamentet har just nu en EU-vänlig majoritet, något som kan ändras när Moldavien håller parlamentsval om två år.

– Socialistpartiet säger klart och tydligt att vi ska lämna associationsavtalet med EU och gå med i euroasiatiska unionen. Om de vinner - nästa parlamentsval blir det antagligen en rådgivande folkomröstning. Sedan får parlamentet ta ställning.

Bara 30 procent av befolkningen är för EU i dag. Det är alltså sannolikt att ni lämnar EU-avtalet?

– EU säger ju själv att Moldavien inte kommer att bli medlem under de närmaste 10–15 åren. Och ni ser ju vad som pågår inom EU. Storbritannien lämnar EU. Andra länder kan också göra det.

Vad kommer att hända med reformerna om ni lämnar EU-avtalet?
– Vi måste i vilket fall genomföra reformer. Inte för Bryssels skull, utan för vår egen. Vi har inte lång tid på oss – två, tre år och sedan kraschar ekonomin om vi inte gör något. Vi får ju inga investeringar med det här korrumperade -rättssystemet. I år är antalet utländska investeringar en fjärdedel av i fjol.

Själv vill Dodon inte kalla sig prorysk utan promoldavisk. Han anser att den ryska marknaden är enda möjligheten för det utfattiga Moldavien att undvika ekonomisk kollaps.

– Vi har flest olösta problem med Ryssland. Det ena handlar om exporten och det ryska embargot mot våra varor, det andra om våra migranter i Ryssland. Många av dem -befinner sig i ett juridiskt limbo.

Att Dodon segrade i valet är tätt kopplat till besvikelsen över de misslyckade EU-reformerna.

– Ni gav Moldavien alla dessa EU-bidrag för att ni inte ville ha ryssarna här. Men ni har förlorat spelet. Vi har oligarker vid makten, vi har inga reformer, korruptionen har förvärrats. Där har vi den europeiska integrationen. Sämre kan det inte bli!

Men är det EU:s fel eller de moldaviska ledarnas?
– Det är de moldaviska ledarnas fel. Men EU är delskyldigt då man valde att se mellan fingrarna med allt fuskande. Ni gick med på att bli utpressade. När våra ledare hotade med att ryssarna kommer om ni inte betalar gav ni efter.

Personligen är ni alltså för en -allians med Ryssland?
– Jag är för vänskapliga, strategiska relationer med Ryssland. Som medlem i Socialistpartiet, innan jag valdes till president, talade jag öppet för medlemskap i den euroasiatiska tullunionen. Men det är inget jag kan besluta om själv. -Associationsavtalet med EU förblir i kraft tillsvidare och vi kommer att fortsätta med reformerna.

Ryssland kommer inte heller att hjälpa er gratis. Vissa anser att ni hamnar i Kremls ficka i stället.

– Jag vill inte att vi ska vara i någons ficka. Inte i EU:s och inte i Rysslands. Lämna oss i fred, vi är ett litet, neutralt land! Varken ryssar, EU eller amerikaner ska sätta agendan här. Vi klarar det själva. Ni kan bråka sinsemellan om era sanktioner.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“Fakta. Moldavien

Invånarantal: 2,9 miljoner (2014).

Huvudstad: Chisinau.

Officiellt språk: Rumänska. Ryskan har status som kommunikationsmedel mellan de olika folkgrupperna som är moldavier, 69 procent, ukrainare 11 procent, ryssar 9,4 procent, gagauzer 3,8 procent.

Ekonomi: Moldavien är det fattigaste landet i Europa. Cirka 20 procent av befolkningen levde -under fattig-domsgränsen år 2013 och år

2015 var tillväxten -1,1 -procent. Över en miljon -moldavier arbetar -utomlands, antingen i Ryssland eller i EU.

År 2014 skrev Moldavien under ett associationsavtal med EU, som bland annat går ut på frihandel samt att EU ger ekonomiska bidrag mot att Moldavien genomför reformer. Reformarbetet har på senare tid stannat upp.

Fakta. Igor Dodon

Född: 18 februari 1975.

Utbildning: Ekonom.

Bakgrund: Handelsminister 2005–2009. Medlem i kommunistpartiet fram till 2011, därefter ordförande för Socialistpartiet. Vann i presidentvalet 2016 med 52,11 -procent med en agenda som gick ut på att närma sig Ryssland. Motståndaren Maia Sandu som förespråkar EU-integration fick 47,89 procent."

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

"Rekordstark dollar god julklapp för exportbolag

Kronans utförsbacke mot dollarn tog ny fart efter amerikanska centralbankens beslut att höja räntan. Inte sedan 2002 har en dollar varit så dyr. Det är dåliga nyheter för alla som planerar julfirande i USA. Men snart är botten nådd, spår valutaanalytiker.

Dollarn har stigit kraftigt ända sedan valet av Donald Trump som amerikansk president. Och tendensen stärktes ytterligare efter att Federal Reserve beslutade att höja räntan i onsdags. Dollarn är nu uppe i 9,38 kronor. Så dyr har den inte varit sedan 2002.

Och dollarn har stigit mot de flesta valutor. Mot det brittiska pundet är den starkare än på 31 år, mot euron är den uppe på nivåer som inte setts sedan 2003.

Vad beror det på? Det finns flera förklaringar. En handlar om förväntningar om att den tillträdande amerikanske presidenten Donald Trumps ekonomiska politik kommer att innebära ett uppsving i den amerikanska tillväxten. Trump har utlovat satsningar i infrastruktur på 500 miljarder dollar. Det parat med skattesänkningar och avregleringar skapar förhoppningar om ökad ekonomisk aktivitet.

Till det kom den amerikanska centralbanken Federal Reserves räntehöjning i veckan och Fed-chefen Janet Yellens signaler om att ytterligare tre höjningar nästa år. Det tyder på att den amerikanska ekonomin är på väg upp och lockar investerare att placera i dollar.

Samtidigt har den svenska Riksbanken fört en penningpolitik som medvetet syftar till att hålla nere kronan. Genom en svag krona hoppas

man att inflationen ska stiga mot 2-procentsmålet via högre import-priser.

Men snart är det slut på både dollarförstärkningen och Riksbankens extremt expansiva penningpolitik, spår Carl Hammer, valutaanalytiker på SEB.

– Jag tror vi närmar oss dollarns topp, den stiger inte särskilt mycket högre än så här enligt våra prognoser och vi rekommenderar svenska företag att valutasäkra vid den här kursen, säger han.

SEB räknar med att kronan stärks till 8,75–8,80 mot dollarn i slutet av nästa år. Men då ska man ha i åtanke att valutaprognoser är ytterst osäkra och mycket kan hända som ändrar utsikterna.

För svenska exportbolag är en svag krona positivt. Det gör att svenska varor blir billigare i utlandet. Det förhållandet är dock mer komplext i dag än tidigare. Många svenska bolag har en stor andel importerat material vid tillverkningen av sina produkter. Störst blir effekten på bolag som har både tillverkning och tillgångar i Sverige, som skogs- och råvaruindustrin. Samtidigt gynnar en svag krona turism till Sverige. Däremot blir det dyrare för svenska resenärer i utlandet.

Carl Hammer räknar med att Riksbanken stegvis kommer att trappa av på stimulanspolitiken med minusränta och stödköp av statsobligatio-ner. Visserligen räknar ingen med någon räntehöjning inom snar framtid och Riksbanken väntas förlänga sina stödköp av statspapper.

– Men någonstans når Riksbanken vägs ände och signalerar att man inte kan fortsätta. Vi kommer att lystra efter formuleringar om framtiden, om när man kommer att trappa av, säger Carl Hammer.

Dessutom finns det tveksamheter kring hur tillväxtvänlig Donald Trumps ekonomiska politik egentligen är. De skattesänkningar den tillträdande presidenten har planerat gynnar framför allt höginkomsttagare. Men de flesta forskare är överens om att skattesänkningar får större effekt på ekonomin om de riktas mot medelklassen och fattigare hushåll. Den delen av befolkningen är mer benägen att konsumera när de får mer pengar, medan rika i högre grad väljer att lägga pengarna på hög.

Lägg till det att Donald Trump marknadsfört en protektionistisk politik. Om han förverkligar den har det sannolikt en dämpande effekt på USA:s ekonomi och amerikanska konsumenter får vara beredda på högre priser i när de handlar.

– Just nu har marknaden tagit de bra delarna i Trumps politik, man har inte prisat in de negativa faktorerna. Men man kommer få ett bakslag om han genomför en mer protektionistisk politik, säger Carl Hammer.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“Fakta. Vinnare och förlorare

Sedan början av 2014 har kronan tappat med 2,90 kronor mot -dollarn. Kursen är nu den svagaste sedan 2002.

En svag krona gör att utlands-resenärer behöver starkare reskassa eller får snåla på utgifterna.

Priser på importerade varor blir dyrare.

Vinnare är exportbolag som kan dra fördel av att deras varor blir billigare i utlandet. Också turism och hotell- och restaurangbranschen gynnas.

Bolag med stort importinslag förlorar. Hennes & Mauritz köper exempelvis mycket i dollar och får därmed högre kostnader. “

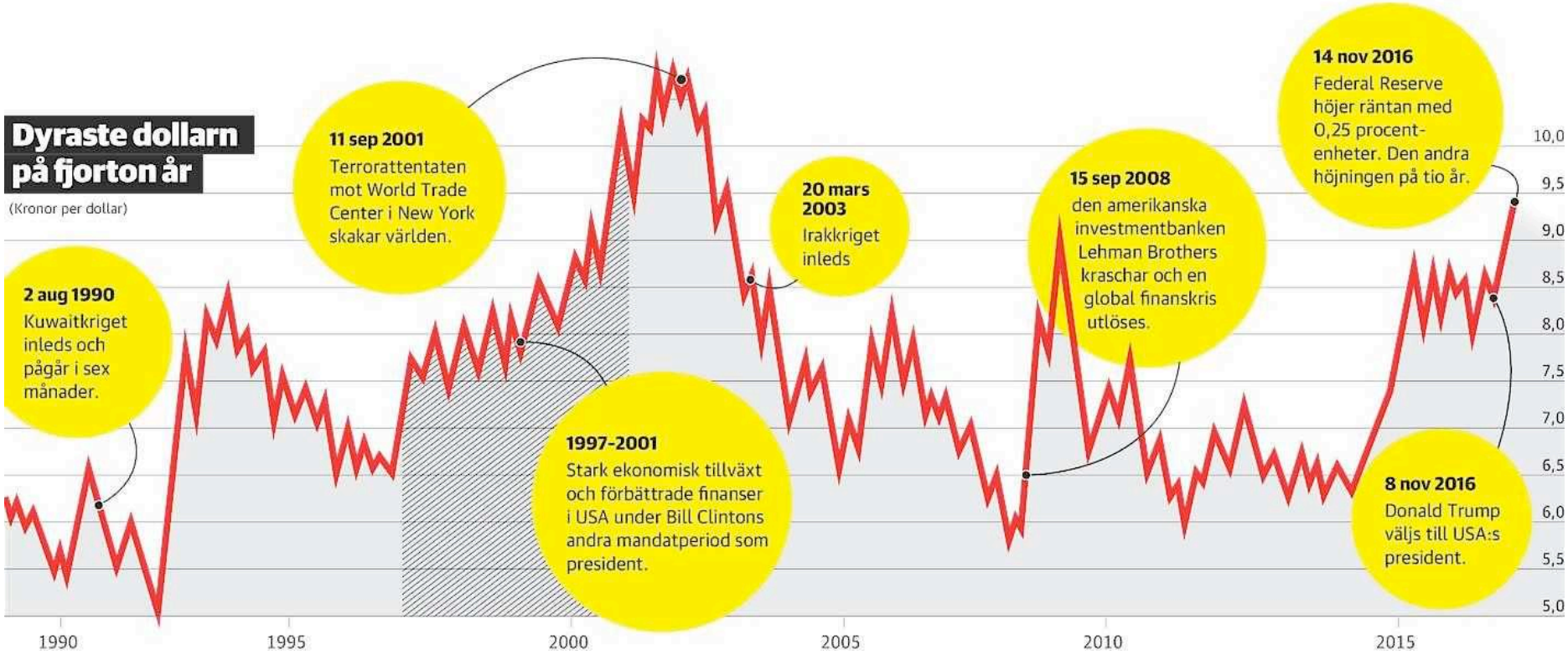
Dyraste dollarn på fjorton år
(Kronor per dollar)
2 aug 1990
Kuwaitkriget inleds och pågår i sex månader.
11 sep 2001
Terrorattentaten mot World Trade Center i New York skakar världen.
1997-2001
Stark ekonomisk tillväxt och förbättrade finanser i USA under Bill Clintons andra mandatperiod som president.
20 mars 2003
Irakkriget inleds
15 sep 2008
den amerikanska investmentbanken Lehman Brothers kraschar och en global finanskris utlöses.
14 nov 2016
Federal Reserve höjer räntan med 0,25 procent-enheter. Den andra höjningen på tio år.
8 nov 2016
Donald Trump väljs till USA:s president.
10,0
9,5
9,0
8,5
8,0
7,5
7,0
6,5
6,0
5,5
5,0
1990
1995
2000
2005
2010
2015

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Piratkopieringen ett hårt slag mot Sveriges ekonomi

Utebliven försäljning till följd av piratkopiering och förfalskning slår hårt mot både EU:s och Sveriges ekonomi. – De kreativa näringarnas rättigheter måste respekteras, säger Henrik Pontén vid Rättighetsalliansen.

Handel av förfalskade varor kostar EU-länderna 721 miljarder kronor varje år. Det konstaterar Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO), efter flera studier som genomförts mellan mars 2015 och september 2016. Dessutom går 790 000 jobb förlorade.

– Den samlade bilden från vår studie är tydlig: förfalskning och piratkopiering har en negativ effekt på EU:s ekonomi och på skapandet av arbetstillfällen, säger Luis Berenguer, talesperson för Euipo.

Nio branscher pekas ut som drabbade av förlorad försäljning, bland annat smycken och klockor, handväskor och musik.

I Sverige beräknas förlusterna till 6 511 miljoner kronor, vilket motsvarar 4,4 procent av försäljningen inom berörda sektorer. Antalet förlorade jobb till följd av detta beräknas till 5 100.

Enligt Henrik Pontén, jurist på Rättighetsalliansen, är filmbranschen hårdast drabbad i Sverige. Detta beror på bristfällig lagstiftning men även på en acceptans att använda piratkopierad film, menar han.

– Det skapar ett stort ekonomiskt utrymme för personer som driver illegala tjänster. De försörjer sig genom annonser och kan dra in 25 miljoner på några år, säger han.

Trots stora förluster är Sverige ett av de minst drabbade länderna, enligt rapporten. Kopiering av möbler har inte granskats, vilket nyligen varit aktuellt i Sverige. En uppmärksammad rättegång i höstas kring företaget Designers Revolt ledde till att företagets två huvudmän dömdes till fängelsestraff och till skadestånd till rättighetsinnehavarna på 27 miljoner kronor.

Företaget sålde kopior av ett hundratal designklassiker och försökte kringgå den svenska upphovsrättslagstiftningen genom att gå via Storbritannien. Rättegången blev Sveriges största inom området.

– Pirate Bay, Designers Revolt och Swefilmer är exempel på en icke-fungerande lagstiftning. De har bedrivit storskalig kriminalitet och deras verksamheter har kunnat pågå i många år, säger Henrik Pontén.

Det finns flera anledningar för konsumenter att undvika piratkopierade artiklar, enligt Henrik Pontén. Branschen som lever på produkterna slås ut, kvaliteten är ofta dålig och det finns en hälsoaspekt, då det är vanligt med kopierade läkemedel. Dessutom bidrar användandet till stöd av organiserad kommersiell kriminalitet, menar han.

– De kreativa näringarna är viktiga för Sverige och om de ska klara sig måste deras rättigheter respekteras, säger Henrik Pontén.

Ida Yttergren ida.yttergren@dn.se “

“Fakta.

Sektorer i EU som påverkas mest totalt sett till följd av piratkopiering:

Kläder och skor: Förlorar 227 907 000 kronor och 362 625 jobb.

Läkemedel: Förlorar 88 146 000 kronor och 37 695 jobb.

Kosmetika: Förlorar 40 733 000 kronor och 51 561 jobb.

Sektorer som förlorar mest sett till andel av försäljningen:

Smycken och klockor: Förlorar 13,5 procent.

Handväskor och res-effekter: Förlorar 12,7 procent.

Leksaker och spel: Förlorar 12,3 procent.

Förlust av försäljning och jobb till följd av piratkopiering i EU:

Kläder och skor: 227 907 000 kronor (9,7 procent) och 362 625 jobb.

Läkemedel: 88 146 000 kronor (4,4 procent) och 37 695 jobb.

Kosmetika: 40 733 000 kronor (7,8 procent) och 51 561 jobb.

Smycken och klockor: 16 371 000 kronor (13,5 procent) och 14 925 jobb.

Handväskor och reseffekter: 13 681 000 kronor (12,7 procent) och 6 150 jobb.

Leksaker och spel: 12 345 000 kronor (12,3 procent) och 4 815 jobb.

Vin och sprit: 10 994 000 kronor (3,3 procent) och 12 097 jobb.

Sportvaror: 4 260 000 kronor (6,5 procent) och 2 796 jobb.

Inspelad musik: 1 470 000 kronor (5,2 procent) och 829 jobb.

Källa: EUIPO

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Tele2 och Telenor är nu överens – bygger 5G ihop

Teleoperatörerna Telenor och Tele2 fortsätter samsas om gemensamma mobilnät. Bolagen har nu kommit överens om att bygga ett 5G-nät tillsammans.

Det lyftes en del ögonbryn när de båda bolagen 2009 avslöjade att de skulle bygga ett gemensamt 4G-nät. Så intimt samarbete var och är ganska ovanligt inom den konkurrensintensiva telekomsektorn. Erfarenheterna är dock så goda att de båda operatörerna tecknat ett avtal om att samarbeta även om den kommande 5G-tekniken. Rent ekonomiskt är beslutet närmast självklart. 5G-nätet kommer till största delen att byggas på befintliga master och det som ska tillföras är främst basstationer med den nya tekniken. Precis som 4G-nätet ska det nya nätet ägas av det gemensamma bolaget Net4Mobility och det ska vara i full drift 2020.

Vilket bolag som ska bygga det nya nätet är inte klart. Det var Huawei som byggde det gemensamma 4G-nätet, men det betyder inte att det kinesiska bolaget får första tjing på det nya nätet. Båda vd:arna understryker att man ännu inte kommit så långt som att bestämma om det blir Huawei, Ericsson eller något annat bolag som får uppdraget.

TT “

DN LÖRDAG 17 DECEMBER 2016

“ Annie Lööf: Det finns en ideologisk strid i migrationens spår

Centerpartiets ledare Annie Lööf gör ingen hemlighet av att svensk höger är splittrad. Hon har valt en annan väg än Moderaterna i flyktingpolitiken. *Björn af Kleen* och *Lotta Härdelin* har sökt svaret på varför. I Värnamo, på Berns och i kulisserna efter duellen med Jimmie Åkesson.

Hur skadeskjuter man en sverigedemokrat?

I kväll, i TV4:s studio i Stockholm, är vapnet klassisk korrekturläsning.

Annie Lööfs stab har hittat ett par citationstecken kring ordet ”klimat” i Sverigedemokraternas budget.

– Det visar ju på total respektlöshet – att man är klimatförnekare, säger Annie Lööf i TV4:s partiledarduell mot Jimmie Åkesson den 1 december.

Åkesson är svår att rucka på. Elva års rutin som partiledare. Men nu fryser hans leende. Blekingskan hackar en aning:

– Jag har inte sett några citationstecken, säger Jimmie Åkesson.

Ett bakhåll.

– Du kan väl ändå läsa din egen budget, fräser Annie Lööf.

Ännu en framgång för Centerpartiet. ”Lööfs klimatknock på Åkesson” lyder ett av många fördelaktiga debattreferat i medierna.

Den kvällen firar Annie Lööfs pressekreterare med vitt vin och två avsnitt av ”Vita huset”.

Själv åker Annie Lööf hem till den vita villan i Nacka och maken Carl-Johan.

”Calle”, som han kallas, är en fyra år äldre ingenjör anställd vid Scania i Södertälje. Paret träffades en julhelg på Stadshotellet i Värnamo. Lööf rodnar en smula inför omständigheterna; glesbygdens hemvändarhelger är erotikens Ullared.

Med rester av adrenalin i blodet frågade Annie Lööf sin man:

– Hur tyckte du att debatten gick?

Calle svarade, enligt Lööfs referat.

– Tiger Woods spelade sin första runda på typ 15 månader.

– Jag bara: ”ok”.

Fyra år har snart passerat sedan Annie Lööf avbröt en julsemester i Thailand för att resa hem och försvara Centerpartiets förslag till nytt idéprogram. Utkastet uppfattades som radikalt med skrivelser om fri invandring, månggifte och slopad arvsrätt.

Annie Lööf berättar nu att den vintersemestern var en senkommen bröllopsresa. De första fem dygnen satt makan i telefon med sin stab. Mediestormen tilltog i Sverige. På den sjätte dagen – de var på båtutflykt med andra svenska resenärer – beslöt Lööf att paret skulle

packa sina väskor och återvända till Stockholm. Hemma väntade de lägsta förtroendesiffrorna för en Centerledare någonsin.

Det säger en del om demografin i svensk politik att en partiledare kan framstå som ärrad vid 33 års ålder.

Fem dagar efter debatten mot Jimmie Åkesson sitter jag med på ett stabsmöte i Annie Lööfs hörnrum i Ledamotshuset i Riksdagen.

Minimalistisk interiör, en prydlighet som speglar Annie Lööfs egen stil: ordningssinnet, bristen på behov av att framstå som intressant. Europaparlamentarikern Fredrick Federley, en kompis och kollega sedan tiden i Centerpartiets ungdomsförbund, beskriver Annie Lööf som ”den mest strukturerade människan på denna planet”.

– Noterade du hennes anteckningsbok? Inte bara antecknar hon hela tiden, hon går dessutom tillbaka och LÄSER sina anteckningar. Hon skriver listor som hon följer till punkt och pricka. Tar man upp något som inte står på listan – så inför hon den punkten och återkommer, säger Fredrick Federley.

Samma kväll som stabsmötet äger rum har Centerpartiet julfest med 70-talstema. Lööf visar upp en storblommig klänning i grönt och orange – hon lägger senare upp en bild av sig själv på Instagram där hon påminner lite om en svensk missionär som förirrat sig i Janis Joplins garderob; mer Värnamo än Woodstock. Andra i staben har investerat i lösmustasch och knäppa solglasögon.

Intrycket är mer maskerad än nostalgiskt återbesök. Vissa i staben var knappast påtänkta på 1970-talet. Annie Lööf själv föddes 1983, som första barnet i en syskonskara på tre flickor. När 1990-talets ekonomiska kris kulminerade hösten 1992 var den förra näringsministern nio år gammal.

I dag, när hon varit på botten och vänt, kan Annie Lööf verka närmast senior.

Under stabsmötet petar Annie Lööf av sig sina svarta loafers på heltäckningsmattan.

En frihetshandling i det lilla. Det är åtta timmar till 70-talet och fötterna hänger fritt på Helgeandsholmen.

Staben avhandlar duellen med Jimmie Åkesson. Attacken hade bra timing. Citationstecknen kring ”klimatet” i SD:s budget tycks haka i en aktuell diskussion om faktaresistens och filterbubblor i Donald Trumperan.

Där ute bland klimatförnekarna, bland nätets konspirationsteoretiker, vill inte Jimmie Åkesson vara. Han vill regera med Moderaterna, som tror på en ”giftfri vardag för alla människor”, enligt partiets hemsida.

– Jimmie blev ju ganska ställd, säger Annie Lööf under mötet. Han blev paff. Där tror jag vi hittat en viktig komponent framåt. Att gå på sak. Många vill att man ska upp i känslomässig falsett. Och jag har inga problem med det. Men man vinner inte så mycket på det längre. Men att prata integration och jobb när han uppenbarligen inte tycker jobb är så viktigt…

För Jimmie Åkesson är invandringen en kulturfråga – det krävs mer än ett jobb för att bli svensk, enligt Sverigedemokraterna. Centerpartiet är mindre knussligt. Lööf själv är uppvuxen i Värnamo i Småland där tillverkningsindustrin länge var Sverigebäst på arbetsintegration.

Verkstäderna ställde ut nyanlända flyktingar vid maskinerna. Lööf växte upp med den bosniska flyktingvågen – som varit exceptionellt framgångsrik på arbetsmarknaden i just västra Småland.

Allt fler svenskar uppskattar Annie Lööfs liberala optimism: hennes balansgång mellan internationalism och tro på en ”ny svensk modell”. I Expressen och Demoskops opinionsmätning den 8 december landade Centerpartiet på 9,2 procent, den högsta siffran på 26 år. Efter Lööfs jultal förra torsdagen skrev DN:s politiska kommentator Ewa Stenberg att Centern börjar likna ett parti med ”statsministerambitioner”.

Annie Lööf tycks pröva en ny och mer auktoritativ ton.

En eftermiddag hör jag henne tala på ett ledarskapsseminarium på Berns i Stockholm. Hon inleder med minnen från sin debut som riksdagsledamot vid 23 års ålder: ”direkt från studentkorridoren i Lund med 6 900 kronor i inkomst per månad – vad ska jag göra nu?”. Hon avslutar med en reflektion om hur hon vill bli ihågkommen i historieskrivningen.

– Det kommer att stå om oss i historieböckerna! På samma sätt som vi läser om första och andra världskriget i dag, kommer man i framtiden att läsa om dagens krig och konflikter i Mellanöstern. När jag funderat på vilket ledarskap jag ska ha i dagens turbulenta värld har jag tänkt: det kommer att stå om oss i historieböckerna. Jag sitter som tung nationell politiker. Och i framtiden kommer de att fråga mig: vad gjorde du? Då vill jag kunna säga att jag faktiskt stod för starka värderingar. Att jag pekade med tydlig hand men också kände med hjärta och mage.

Självförtroendet märks även när Annie Lööf pratar om Moderaterna, som minskar när Centerpartiet ökar. Tungviktare i Moderaterna – Anna Kinberg Batra, Tobias Billström, Mikael Sandström – köar utanför medierna för att deklarera sin ånger för Fredrik Reinfeldts migrationspolitik.

Centerpartiet tycks sopa upp smulor av den internationalism som Moderaterna vädrar ut.

Annie Lööf verkar uppriktigt förvånad över Moderaternas omsvängning. Särskilt över tidigare statssekreteraren Mikael Sandströms avbön i tidskriften Kvartal. Mikael Sandström ”skäms”, känner ”skuld” och kallar migrationspolitiken för ett ”haveri”. Det illojala i Mikael Sandströms utspel engagerar Annie Lööf. Vilket kanske säger något om hennes egen ledarstil. En medarbetare kallar henne ”exekutiv”, lyssnande till den punkt då hon bestämt sig, ”och då är hon inte längre supermycket för att diskutera”.

När medarbetare är hemma med influensa sms:ar Annie Lööf gärna uppmuntrande emojis. Vilka? Rosa hjärtan?

Spända bicepsarmar och Centerklövrar, säger en medarbetare i staben.

Upp och slit för partiet!

– Han var ju Fredriks högra hand, säger Annie Lööf om Mikael Sandström. Han var förhandlingschef för Moderaterna. Vi satt i samma budgetförhandlingsgrupp och jag upplevde honom som väldigt passionerad i det arbete vi gjorde, väldigt lojal och kunnig. Men han har gjort en omprövning, som ju verkar uppriktig och det har ju inte jag… Sam-

tidigt blir jag lite förvånad över uppmärksamheten. Han har ju slutat jobba för Moderaterna.

I Kvartal argumenterar Mikael Sandström mot familjeåterföreningar. Här skiljer sig Moderaterna och Centerpartiet åt. Lööf är för, och verkar absolut övertygad om det moraliskt riktiga i ställningstagandet.

– Hela samhällsdebatten har ju förändrats, säger Annie Lööf. För bara något år sedan fick man försvara sig ordentligt om man ville ha en mer restriktiv migrationspolitik. I dag får man försvara sig om man vill låta barn återförenas med sina föräldrar. Nu anses det kontroversiellt.

– Alltså: för drygt ett år sedan var asylrätten en värdering som nästan alla partier bar på. Det behövde man inte ens argumentera för – människors fri- och rättigheter, yttrandefrihet, samarbete med andra länder var självklarheter. I dag är det kontroversiellt och det skiftet har skett väldigt snabbt. Det visar att grundläggande värden, som de flesta partier stått för, måste vinnas varje dag. Och nu mer än någonsin måste vi försöka göra politik av det.

Svensk höger är splittrad, säger Annie Lööf utan omsvep.

– Det finns definitivt skillnader i borgerligheten nu. Som är mycket vidare än tidigare. Och, ja, det bekymrar mig att det finns politiker som helt vill stänga gränsen. När vi inför ID-krav på Öresundsbron innebär det att de allra flesta flyktingar inte kan komma till svenska gränsen och söka asyl. Som jurist och som politiker tycker jag det är fel. Varför åsidosätter vi rättssäkerheten? Det betyder ju oerhört mycket för de människor som flyr. Samtidigt vet vi att Sverige står inför en utmaning i att få tillräckligt med arbetskraft för att klara välfärden. Vi måste tänka långsiktigt, även om det tillfälligt innebär påfrestningar.

Beskriv sprickan.

– Det är ju väldigt tydligt sedan något år tillbaka att det finns en ideologisk strid mellan konservativa och liberaler i migrationens spår. Jag tror många partier är rädda för att tappa röster till främlingsfientliga krafter som valt att beskriva verkligheten som att allt är invandrarnas fel. Vi behöver inte en diskussion om huruvida vi ska ha stängda gränser. Vi som är borgerliga vet att det inte leder till något bra. Vi måste samlas kring grundläggande borgerliga värderingar: samarbete, öppenhet, handel.

– Det är helt naturligt att det finns olika perspektiv i alliansen: vi är ju fyra olika partier. Men min uppgift nu är att ena borgerligheten tillsammans med de andra alliansledarna. Alliansen är ett samarbete som fungerar. Men vi måste se till att alla människor med borgerliga värderingar, oavsett liberala eller konservativa, kommer tillsammans. För mig och Centerpartiet innebär det att vi måste ta ännu mer plats. Vi kan inte välja den enkla vägens retorik. Om 160 000 människor har kommit till Sverige så kan vi inte diskutera huruvida vi ska stänga gränsen utan hur vi ska göra för att dessa människor ska komma in i samhället. Där borde debatten vara. Min uppgift är att förflytta den dit.

Samtidigt skrev Centerpartiet under den stora Migrationsuppgörelsen i oktober 2015, som innebar att tillfälliga uppehållstillstånd infördes.

Hur mycket av Centerpartiets attityd i migrationsfrågan är smart positionering i ett polariserat politiskt landskap? Skulle Centerpartiet visa sig lika flexibelt som Miljöpartiet i en framtida alliansregering? Varför skrev Centerpartiet på i fjol?

– Helt enkelt därför att man måste ha starka värderingar men också visa handlingskraft och ta ansvar, säger hon. Att bara stå vid sidan om med sina fina värderingar – då gör man ingen skillnad. För mig är det viktigt att också kompromissa. Vi fick vi igenom viktiga saker som vi drivit i flera år – en utvidgning av rutavdraget som en viktig integrationsmotor för fler jobb; lärlingsjobb utan kollektivavtal.

– Sen ingick det vissa delar som vi fick köpa: vi tror fortfarande att permanenta uppehållstillstånd är det bästa utifrån ett integrationsperspektiv och ett medmänskligt perspektiv. Men vi har samtidigt förståelse för att det krävs ett regelverk som är jämbördigt med EU när det kommer så oerhört många. Därför kunde vi gå med på ett tillfälligt uppehållstillstånd på tre år där man undanhöll barnfamiljer. Sen gick regeringen mycket längre – nu är de på ett år och gäller alla – och det ställer vi oss inte bakom.

Under Annie Lööfs stabsmöte prövar personalen formuleringar som ytterligare ska positionera Centerpartiet mot den nationalistiska högern.

Utspel av varierande litterär kvalitet. Under debatten i TV4 driver Jimmie Åkesson linjen att huvudkällorna till klimatkrisen ligger för långt från Sverige för att vi ska ägna den allt för mycket huvudbry. Centerpartiet tänker ta spjärn mot den kortsyntheten.

Johan Fälldin, Lööfs talskrivare och sakkunnig, säger på mötet:

– Så fort det blir en internationell fråga ska vi tydligen inte bry oss. Jimmie vill att allt ska lösas där borta – någon annan ska fixa klimatet, någon annan ska fixa migrationen.

– Du kallade det någonting? säger Annie Lööf. Någonannanstansismen.

– Ja, varför heter de Sverigedemokraterna, säger Johan Fälldin. De borde heta Någonannanstansdemokraterna…

På väg ut från Lööf stöter jag ihop med Någon-annanstans-demokraternas viktigaste ideolog, Mattias Karlsson. SD:s gruppledare står och röker i Ledamotshusets kylslagna rotunda.

– Den klarast lysande stjärnan i den borgerliga oppositionen, säger Mattias Karlsson om Annie Lööf.

Mattias Karlsson välkomnar Centerpartiets framgång i opinionen, som han tror kommer påskynda alliansens splittring.

– Deras positionering i migrationsfrågan har gjort dem till samlingspunkt för flyktingliberala krafter, säger han. Moderaterna och till viss del KD har gått i en annan riktning. Jag tror det kommer bli väldigt svårt att få ihop en budget för alliansen om ingen ska svika sina löften. Vi vet ju att migrationspolitiken påverkar budgeten i väldigt hög utsträckning. Och att det också är en värdeladdad fråga där Centerpartiet och Moderaterna nu står på helt motsatta sidor. De är nästan lika vitt isär som vi och Miljöpartiet.

Ja, migrationen är budgetkrävande, säger Annie Lööf.

– Men jag utgår från att vi fyra partiledare i alliansen kommer hitta en linje framåt, säger hon. Det skiljer en del mellan oss i dag. Men så har det varit förr. Få trodde att vi skulle komma överens om kärnkraften, till exempel.

– Det är klart att jag ser att Moderaterna för en alltmer restriktiv migrationspolitik. Som skiljer sig från den tidigare förda migrationspolitiken i alliansen. Det är ett strategiskt val de gjort. Vi har också förändrat vår migrationspolitik men inte alls i den omfattningen.

Annie Lööf är förtjust i fåniga nyord.

I ”Den borgerliga optimisten”, en vänbok till publicisten PJ Anders Linder, skriver Annie Lööf om ”tasigförsamhet”.

”Tasigförsamhet” är Lööfs förklaring till småföretagarundret i västra Småland, den framgångsrika tillverkningsindustri som sysselsatt så många invandrare i uppväxtens Värnamo.

Under 1993 och 1994, när Annie var 10–11 år gammal, fick 48 000 bosnier uppehållstillstånd i Sverige.

Västra Småland – Gnosjö, Gislaved, Vaggeryd och Värnamo – tog emot i särklass flest bosniska flyktingar per capita i Sverige, över dubbelt så många som rikssnittet.

Många av dem fick omedelbart arbete. Fem-sex år efter uppehållstillståndet hade 90 procent av de bosniska männen och 85 procent av de bosniska kvinnorna arbete i Gnosjö, grannkommunen till Värnamo.

Sysselsättningsgraden var högre för bosnierna i västra Småland än för den infödda befolkningen i Sverige i stort.

Siffrorna kommer från professor Jan Ekenbergs kapitel i antologin ”Lyckad invandring”, utgiven av tankesmedjan Fores, där Martin Ådahl var chef 2008–2012.

Martin Ådahl är i dag Centerpartiets chefsekonom. Ådahl och Lööf träffades för första gången när tidskriften Fokus, som Ådahl var medgrundare till, rankade Värnamo som Sveriges bästa integrationskommun.

Flera av barnen i de bosniska familjerna gick i Annies klass.

– Jag var ganska liten, säger hon. Jag visste inte vad som hände i omvärlden. Men jag fick flera nya kompisar. Många var ju muslimer. När man var hemma hos dem och firade deras högtider tänkte man inte på att det var en annan religion. Det var bara kompisar och deras sätt att fira. På det sättet förstod jag nog tidigt att ett samhälle består av olika religioner och kulturer.

– Och nu jämför jag med min dotter: på hennes dagis i Nacka finns det barn från ett anläggningsboende. Första dagen när jag kom med min dotter var det ju bara kompisar för henne. Hon kramade och pussade på dem. Man blir rörd när man ser det. När fördomar inte hunnit slå rot. Det är bara hennes kompisar – precis som på lågstadiet för mig.

Det är morgon i Nacka och Annie Lööf har just lämnat sin ettåring Ester på dagis. Skrik och tandagnisslan. Men så kommer ett bild-sms från personalen: Ester leker obekymrat.

Att bli mamma har stärkt Annie Lööfs optimism.

– Man får en helt ny insyn i hur bra Sverige är, egentligen. Allt från mödravård, förlossningen – man vidgar sina vyer. Jag har nog alltid

varit väldigt stolt över Sverige. Jag gick ju inte själv på dagis eller fritids men kan nu se de fantastiska insatser som pedagogerna gör för barnen.

Själv är Annie Lööf uppvuxen i en nästan förmodern familjestruktur.

I stället för dagis var hon hemma på gården i Maramö, som gått i arv på fädernet i sju-åtta generationer. Efter skolan hängde hon med farmor: kollade ”Dynastin” på eftermiddagstv och mjölkade kor. Agrar idyll.

Pappa Hans-Göran, som i dag är kommunstyrelsens ordförande i Värnamo, Centerpartiets starke man, tjänstgjorde som polischef under Annies uppväxt. När Annie nådde gymnasiet, och skulle testa sina gränser under luciafester och skolavslutningar, passade Hans-Göran Johansson på att göra studiebesök i yttre befäl.

– Då stod han där i polisuniform, säger Annie Lööf. Det var inte så uppskattat av mig alla gånger. Men i efterhand inser jag att det var rätt smart. Jag har alltid varit skötsam, men det är klart att jag testade att tjyvröka och festa, och det gick ju inte riktigt när pappa var i närheten. Man skärpte sig när han stod bredvid.

Under gymnasiet blev hon medveten om sin liberala grundsyn. I hennes klass på Samhällsvetenskapliga programmet på Finnvedens gymnasium i Värnamo gick delar av såväl Ung vänsters som KDU:s distriktsstyrelser. Inför trean läste hon Johan Norbergs ”Till världskapitalismens försvar” och fann argument och fakta som bekräftade hennes mittenposition. Världen tjänar på frihandel, sekulär tolerans och liberal inställning till abort och homosexualitet. Det senare var ett ställningstagande i en frikyrkobygd där Kristdemokraterna fick tio procent i förra riksdagsvalet.

Den ideologi som Johan Norberg förkroppsligar och förfäktar – frihandelsvurm i prickig fluga; världen blir bättre! – måste funkat i just Värnamo. Bygden kombinerar religiositet med en tillåtande attityd till materiell framgång. Omsorg om andra går hand i hand med en tro på individens förmåga till självförverkligande. Frikyrkorna välkomnar flyktingar men utgör även ett företagarenätverk. Rotary och Röda korset under samma tak.

– Samtidigt som det är andligt här har jag aldrig varit någonstans där folk är så materialistiska, säger Lars Alkner, tidigare redaktionschef för Värnamo Nyheter och i dag Värnamos kulturchef.

Lars Alkner roade sig en gång med att begära ut de senaste två årens nyregistrerade bilar i Värnamo och köra listan mot rikssnittet. Och fann en oproportionerligt hög andel Audi, BMW och Mercedes.

– Mercedes kallades ju för Gnosjömoppe ett tag, säger Lars Alkner. Kollar du utanför frikyrkorna en söndag står väldigt många fina bilar där samtidigt som människorna kommer ut klädda i märkeskläder.

Annie Lööfs optimism i invandringsfrågan speglar attityden i Värnamo.

Låt folk arbeta. Resten löser sig.

– Gnosjö- och Värnamo-regionen har varit duktiga på att sätta människor i arbete, bekräftar Caroline Wigren, docent i nationalekonomi som disputerade på avhandlingen ”The Spirit of Gnosjö” 2003. Sam-

tidigt ska man inte sticka under stol med att arbetsplatserna varit ganska segregerade: vid lunchborden satt alla med sina landsmän. När jag skrev min avhandling var jag rätt provocerad över att Värnamo lyftes fram som så framgångsrikt – eftersom integrationen främst handlat om arbete – men sedan flyttade jag till Skåne och tittade på Malmö och insåg att regionen i Småland faktiskt är ett föredöme. Även om många av jobben var traditionella industrijobb som svenskarna inte ville ha.

Annie Lööfs instrumentella syn på integration provocerar arbetarrörelsen. I februari uppmanade Lööf fack och arbetsgivare att enas kring lägre ingångslöner för nyanlända. En utredare på Kommunal tolkade kravet som att ”Centerpartiet vill lagstifta om lön efter etnicitet, den nya så kallade svenska apartheidmodellen”.

– Då, när jag gick på lågstadiet, bodde de som invandrat från före detta Jugoslavien i de mindre bemedlade områdena. Men för tio år sedan var det bosnierna som började bygga de fina villorna. Integrationen funkade eftersom de fick börja jobba direkt. De som kommer från Syrien i dag har ungefär samma förutsättningar med liknande utbildningsbakgrund, säger Annie Lööf.

Problemet med parallellen, säger docent Caroline Wigren, är att de enkla industrijobben försvinner när industrin automatiseras.

Även i Värnamo.

– Ja, och vad ska vi göra med de som kommer helt utan utbildningsbakgrund, säger Annie Lööf. De kan inte sätta sig i skolbänken och gå igenom hela grundskolan om de är 30–40 år gamla. Det behövs lärlingsjobb, möjlighet att få in en fot. Offentlig sektor kan göra en del, politiker kan underlätta, men det är entreprenörerna som skapar nya jobb.

Annie Lööf pratar med sina föräldrar i Maramö varannan dag. Pappa Hans-Göran Johansson antyder att det är oftare.

– Jag och pappa pratar jobb, säger Annie Lööf. Mamma och jag har mer av en dotter-mamma-relation. Jag tror trygghet grundläggs väldigt tidigt. De har alltid funnits nära. Om jag ringer min pappa i dag, och han sitter i ett möte, svarar han.

Jag träffar Hans-Göran Johansson, som måste betraktas som en av Annie Lööfs centrala politiska samtalspartners, i stadshuset i Värnamo. En snaggad och krallig gamäng med samma skrattrynkor kring ögonen som sin dotter. Både far och dotter ställer sig nära den man konverserar och tittar en djupt i ögonen, som om de fysiskt vill manifestera den översvallande tillit man känner till omgivningen.

Tjugo procent av invånarna i Värnamo är födda utomlands. Hans-Göran Johansson kan fortfarande stoltsera med upplyftande statistik: efter två år, när försörjningsbördan för flyktingar flyttas från stat till kommun, klarar 47 procent i Värnamo att hitta försörjning på tre månader. Rikssnittet är 28 procent, enligt Hans-Göran Johansson.

– Så vi är hyfsat bra på att skapa jobb fortfarande, säger han. Visst kan man invända att 53 procent inte hittat egen försörjning på tre månader. Men de där 47 procenten kanske å andra sidan behövdes för att upprätthålla takten i tillväxten. Det finns ju fortfarande folk som inte fattat att vi behöver invandringen för att få en fungerande industri- och välfärdssektor. Vi tycker det är jätteroligt.

Jag hakar på Hans-Göran Johansson på ett lunchsammanträde med byggindustrin; ett bra exempel, tycker han, på hur den korporativa samhällsmodellen, närhet mellan kommun och företag och civilsamhälle, funkar i praktiken.

Bilresan blir en tour de force genom ett halvsekel av arbetsintegration.

– Det finns en historik i den här bygden, vettu. Det började egentligen när jag var liten parvel på 60-talet, då kom ungrarna och grekerna, sen kom vietnameserna, så var det bosnierna på 90-talet och nu är det dom som bygger villor för mellan 3 och 5 miljoner ute i Ekenhaga halvvägs till Maramö. Då känns det gött, om man säger.

Duggregn över väg 151. Inget som stör Annie Lööfs pappa. Han pekar mot lada efter lada i vägkanten:

– FANTASTISKT företag! Gallergrindar är deras grej. Säljer på 53 nationer! Och där har du Hillerstorps trä: grillar, utemöbler. Där jobbar hur många vietnameser som helst! Det företaget hade inte funnits utan invandring. Där uppe till vänster: 80 procent som jobbar där är från ett annat land än Sverige!

När Annie Lööf efterträdde Maud Olofsson anklagades hon regelbundet för att vara floskulös. Talen dignade av så många ”visionära färdplaner” att retoriken borde beläggas med ”utsläppsskatt”, föreslog Expressens ledarsida, som fortfarande är starkt kritisk till Annie Lööf. (”Sluta fjäska så för Annie Lööf”, löd en rubrik förra veckan).

Vissa i närmiljön håller med.

När Annie Lööf var föräldraledig förra vintern, och fick distans till sin yrkeskår, satt hon och hoppade framför SVT:s Agenda.

– MEN SVARA PÅ FRÅGAN DÅ!

Carl-Johan, ingenjören vid hennes sida, flikade in.

– Sådär låter ni ju.

Ja, så låter de.

Ingen kan hävda att Annie Lööf har mognat till en stor retoriker.

Samtidigt finns det något betryggande i hennes vadderade, amerikanskt förträffliga utstrålning. Hon är plugghästen som fick MVG i alla ämnen på gymnasiet, gick klart juristprogrammet och strävar efter sju timmars sömn.

– Vi står ju på helt olika sidor politiskt, säger Anna Herdy, klasskompis från gymnasiet som i dag är chefredaktör för den socialistiska tidningen Flamman.

Det är ”uppenbart”, säger Anna Herdy, att ”Annie är en väldigt skicklig politiker”.

– Till skillnad från alla andra partiledare i alliansen vågar hon utgå från sig själv i stället för att ge efter för varje liten nyck i opinionen. När hon driver sin migrationspolitik går det förstås hand i hand med en nyliberal idé om att avreglera arbetsmarknaden. Men samtidigt lyckas hon förmedla att hon faktiskt tycker det är förfärligt att människor drunknar i Medelhavet.

Björn af Kleen bjorn.afkleen@dn.se “

“Annie Lööf

Född: 1983.
Uppvuxen: Värnamo i västra Småland.
Bor: Nacka utanför Stockholm.
Familj: Gift med ingenjören Carl-Johan, anställd vid Scanias inköpsavdelning, har tillsammans dottern Ester. Pappa Hans-Göran Johansson är kommunstyrelsens ordförande i Värnamo och mamma Rose-Marie är banktjänsteman på Swedbank.
Har två systrar: Den ena är sjukgymnast som jobbar med rehabilitering av långtidssjukskrivna i landstinget i Jönköpingslän, den andra studerar till ingenjör.
Uppväxt: Var fotbollsmålvakt i IFK Värnamo i division 2. Tog studenten från det samhällsvetenskapliga programmet med MVG i alla ämnen. Juristexamen från Lunds universitet.
Kuriosa: Har drygt 80 000 följare på Twitter. Hanterar själv sina flöden på sociala medier. Använder sig av en ledarskapscoach sedan 11 år tillbaka som hon diskuterar målsättningar med och hur man bäst balanserar privat och professionellt.

Centerpartiet
Centerpartiet är representerat i riksdagen sedan 1918, under sitt nuvarande namn sedan 1958. Partiledare genom tiderna:
Erik Eriksson 1916–1920
Johan Andersson 1920–1924
Johan Johansson 1924–1928
Olof Olsson 1928–1934
Axel Pehrsson-Bramstorp 1934–1949
Gunnar Hedlund 1949–1971
Thorbjörn Fälldin 1971–1985
Karin Söder 1985–1987
Olof Johansson 1987–1998
Lennart Daléus 1998–2001
Maud Olofsson 2001–2011
Annie Lööf 2011–.

DN SÖNDAG 18 DECEMBER 2016

“ Klimatets gratisåkare

Sverige ska bli ”världens första fossilfria välfärdsland”. Men det är Kina som ska visa oss hur man tar sig till en förnybar framtid.

Med Parisavtalet har världens länder bestämt sig för att ersätta oljan och kolet. Med vad? Och hur ska det gå till? Svaret står inte i FN:s klimatdeklaration. Inom de närmaste decennierna är det upp till forskarna och företagarna att utveckla de förnybara energislagen, framställa nya bränslen, hitta sätt att lagra energi och sprida teknik som måste slå världen med häpnad. Klimatutmaningen är till 75 procent en fråga om ren energi.

Plats på scenen för: Världens satsning på energiforskning.

Tillsammans med 19 andra stats- och regeringschefer, bland andra Barack Obama och Kinas Xi Jinping, lovade Stefan Löfven förra året att fördubbla anslagen. Mellan i år och 2021 ska deltagarna i det globala initiativet ”Mission Innovation” öka summan som satsas på forskning om förnybar energi från 15 miljarder dollar till 30 miljarder. Företagare som Bill Gates och Richard Branson har tryckt på och lovat att bidra med riskkapital.

I fredags presenterade energiminister Ibrahim Baylan (S) regeringens energiforskningsproposition. Anslagen höjs. Klimatlöftet sägs bli uppfyllt. Men det sticker i ögonen att Sveriges bidrag till den internationella ansträngningen ändå är svindlande blygsamt.

I Norden är vi det land som skjuter till absolut minst till den gröna energiforskningen. När man räknat kronor per invånare hamnar kunskapslandet Sverige långt efter även en nation som Mexiko.

Att Kina är på väg att bli en förnybar supermakt märks. Landet ska öka sina årliga anslag med motsvarande 30 miljarder kronor fram till 2021. Allt medan Ibrahim Baylan har skakat fram felräkningspengar – 130 miljoner kronor. Det går säkert att hitta svagheter i räkneövningen, inte minst eftersom länderna bestämmer själva hur de summerar sina anslag. Men att Kina dominerar ser inte ut som en slump.

Sverige bidrar förstås redan. Både grundforskning och många entreprenörer ligger i den gröna frontlinjen. Det Stockholmsbaserade bolaget Exeger väcker internationellt intresse med sina banbrytande solceller som går att måla på en bilkaross. Universiteten bedriver spetsforskning på batterier och nya material. Det är inte säkert att de räknar det som ”energiforskning”. Tekniska språng kan också komma från oväntade fält.

Något som brukar sägas vara poängen med den svenska klimatpolitiken är att den ger ringar på vattnet. Men det finns inget som är lika viktigt som just att sprida kunskap och grön teknik. Kina har förstått att forskningspolitik är klimatpolitik. Föregångslandet ser mest ut som en snyltare.

DN 18/12 2016 “

DN SÖNDAG 18 DECEMBER 2016

“ Ljusnarsberg har mycket att lära av Singapore

Landsbygden: mörkt, dystert och efterblivet. I början av december kunde vi läsa i DN att Tillväxtverket och Svenskt Näringsliv släppt sin rapport över sårbara kommuner, vilka uteslutande återfinns utanför de stora städerna. Det är kommuner som är beroende av ett fåtal stora företag, som har hög arbetslöshet och dåligt företagsklimat. Själva sinnebilden av landsbygden som ett ställe Gud glömde när macken stängde.

I slutet av november bekräftade DN:s publicering av statistik från SOM-institutet det många redan tyckte sig veta, att människor på landsbygden har lägre förtroende för statsmakten och känner sig förbisedda. Men nu verkar något hända.

USA-valets överraskande resultat satte strålkastarljuset på den missnöjda landsbygd som skakat om en hel nation.

Rapparen Zakarias Löfberg från Norrbotten berättar i en intervju i DN Kultur (6/12) att medierna plötsligt blivit mycket mer intresserade av hans landsbygdsperspektiv.

Han pratar om hur allting centreras till Stockholm, att allt bestäms innanför tullarna. Också han själv har lämnat sin uppväxtort för storstaden, något han inte är ensam om. Stockholm är en av EU:s snabbast växande metropoler, relativt sett. Varje år ökar befolkningen med 35 000 personer, motsvarande två busslaster om dagen. Enligt Stockholms landshövding Chris Heister är det ändå inte tillräckligt för att möta behovet av arbetskraft (DN 6/12).

Men varför är det så? Varför växer vissa samhällen, medan andra dör ut?

Genom att gå igenom 4 000 år av urbanisering försöker Guardian (1/12) förklara hur det kommer sig att en del städer blir globala storstäder. Författaren konstaterar att de städer som globaliseras sällan själva startar utvecklingen, utan snarare ser till att göra det bästa av nya förutsättningar.

Det gällde för städerna längs Sidenvägen för 2 000 år sedan, och för Singapore under efterkrigstiden. Storstäder växer för att de har något andra ställen inte har. Före finanskrisen var det gynnsam lagstiftning för finansiella företag som gav London och New York ett lyft, i dag är det livskvalitet och bra miljö som lockar till Stockholm.

Om globaliseringsvågor lyfter städer, så brukar de bara svepa förbi landsbygden och möjligen ta med sig ett par invånare. Men de senaste årens globalisering i form av flyktingar har ofta stannat på just mindre orter. Så kan Hultsfred, Ljusnarsberg och Laxå dra några slutsatser av vad storstäder gjort för att lyckas?

Förutom att ha något unikt att locka med tycks receptet vara god infrastruktur, bra företagsklimat och välkomnande attityd till dem som vill etablera sig.

Infrastrukturen beror till stor del på statens prioriteringar, och förutom att uppvakta regeringen och kämpa mot storstadsaffärer som hög-hastighetståg finns det inte mycket att göra. Men de andra två hänger faktiskt på kommunerna själva. Det är fritt fram för alla att göra det lätt att etablera sig i kommunen.

Åre är ett exempel på en företagarvänlig kommun som numera ökar i befolkning, och där integrationen av nyanlända går bra. ”Företagen är extremt välvilliga att ta emot dem”, sa kommunens etableringskoordinator Anja Skålén i en intervju med Östersunds-Posten förra våren. ”Det utanförskap som många hamnar i finns inte här. Där kan man bli sittande i kammaren men här blir alla sedda”.

Och vad landsbygden har som många vill åt? Tja, kanske natur, gemenskap och billiga bostäder?

Sveriges glesbygd har det svårt på många sätt, men det betyder inte att man är dömd att förgås, om man tar chanserna. Det kom 162 877 sådana förra året.

Matilda Molander matilda.molander@dn.se “

DN MÅNDAG 19 DECEMBER 2016

“ 5,5 miljarder kronor ska koppla upp hela landet

Hela Sverige ska ha tillgång till snabbt bredband år 2025. Det är målet i regeringens nya bredbandsstrategi.

– Om hela landet ska med måste staten öka insatsen. Vi kan inte ha en strategi där en miljon människor lämnas utanför, säger bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson (MP).

I den förra bredbandsstrategin från 2009 var statens mål att minst 90 procent av alla hushåll och företag i landet ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s 2020.

Nu vill den rödgröna regeringen höja ribban så att alla hushåll och företag i Sverige ska få tillgång till en snabb internetuppkoppling senast 2025. Med satsningen hoppas regeringen att skapa bättre förutsättningar för människor att bo och verka i hela landet, ha tillgång till välfärdstjänster och att Sveriges konkurrenskraft stärks.

Peter Eriksson kallade den nya bredbandsstrategin för historisk och menade att den pågående digitaliseringen av samhället är en lika stor omställningen som industrialiseringen. Dessutom placerar tekniksatsningen Sverige i framkant bland världens länder vad gäller en uppkopplad befolkning.

Målet ska tas i tre steg:

År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband med en hastighet på minst 100 megabit per sekund.
Det innebär att omkring en halv miljon fler svenskar än i dag får en snabbare uppkoppling inom fyra år. Enligt Peter Eriksson har 75 procent av befolkningen i dag möjlighet till ett snabbt internet.

År 2023 ska hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
Enligt regeringen ska användaren inte uppleva begränsningar som avbrott eller brist på kapacitet på platser där människor och företag normalt befinner sig, som fritidshus, i friluftsområden, längst vägar och räls.

År 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband.
Totalt lägger regeringen 5,5 miljarder kronor på utbyggnaden, pengar som ryms inom den befintliga budgeten. Peter Eriksson menar att satsningen är en samverkan mellan staten och kommersiella aktörer, och att det är i glesbygden som staten måste gå in för att alla ska få statlig service.

Bredbandsoperatören IP-Only är positivt till regeringens besked. Men vd Henrik Ringmar framhåller att strategin handlar om en samverkan mellan det offentliga och privata aktörer.

– Regeringen visar vägen och det är en viktig signal till alla som jobbar med det här att försöka nå målet, säger Henrik Ringmar.

Han bedömer att de pengar som regeringen har avsatt kommer att räcka till målet 2020. Sedan måste det till ytterligare statliga medel om satsningen ska lyckas.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

“**Fakta. Satsning på många olika nät**

Den nya digitala satsningen innebär att drygt en halv miljon fler svenskar ska få tillgång till minst 100 Mbit/s till år 2020.

År 2025 ska 98 procent av befolkningen ha bredband om minst 1 Gbit/s. Det är tio gånger snabbare än i förra strategin. 1,9 procent ska ha minst 100 Mbit/s. Det motsvarar 4G som de flesta i glesbygd har i dag. 0,1 procent ska ha minst 30 Mbit/s. Dessa 10 000 personer bor väldigt avlägset och saknar 4G. Uppgraderingen innebär att de får 30 gånger snabbare bredbandsuppkoppling än i dag.

För att nå alla i landet sker bredbandsutbyggnaden med olika tekniker: Fibernät, mobilt nät 4G och 5G, satellit och radiolänk.

Källa: Regeringen “

DN SÖNDAG 18 DECEMBER 2016

”Åtta viktiga frågor i den migrationspolitiska debatten”

Ett år i flyktingkrisens kölvatten. Flera politiska partier omvärderar nu den förda migrationspolitiken. Oron för framtiden är utbredd. På kort sikt finns stora kostnader och avsevärda risker. Men tas migrationens möjligheter tillvara kan flyktingkrisen få betydande positiva effekter på lång sikt, skriver Joakim Palme och Kristof Tamas vid Delmi.

Efter ett år i flyktingkrisens kölvatten finns det särskilda skäl att uppmärksamma den Internationella migrantdagen. På EU-nivå står ett antal olösta frågor på dagordningen. I Sverige omvärderar nu flera politiska partier den förda politiken också på nationell nivå. Oron för framtiden är utbredd såväl i traditionell samhällsdebatt som i alternativa medier. Behoven av mer fakta och kunskap som underlag för migrationspolitiken framstår som större än någonsin om utmaningarna ska kunna mötas på ett konstruktivt sätt.

Delmi – Delegationen för migrationsstudier – är en statlig kommitté som oberoende av regeringen tar fram och sprider forskning om migration. Vår utgångspunkt är att Sverige kan dra större fördelar av migrationen än i dag och samtidigt bli bättre på att minska dess negativa effekter. För att politiken ska klara detta behöver vi ha en bred kunskap inte bara om migranternas situation utan också om hur invandring påverkar dem som redan bor i Sverige och dessutom hur det går i ursprungsländerna.

Sedan 2014 har Delmi publicerat 18 rapporter och kunskapsöversikter. Våra författare står själva för slutsatserna i sina rapporter. Vi vill dock lyfta fram ett antal resultat som ställer viktiga frågor till den migrationspolitiska debatten:

1. Ta tillvara demografiska fördelar.
En konsekvens av den omfattande migration som skett sedan millennieskiftet är att Sveriges befolkning idag utgörs av 600 000 fler personer än vad SCB:s befolkningsprognos förutsåg år 2000. Prognosen om en kraftig ökning av antalet äldre när fyrtiotalistgenerationen åldrades gäller fortfarande, men prognosen för ökningen av försörjningsbördan för befolkningen i arbetsför ålder har behövts modifieras på grund av den stora nettoinvandringen. Enligt vissa beräkningar ligger den svenska ekonomins årliga tillväxttakt en halv procentenhet högre än den skulle ha gjort utan de senaste årtiondenas invandring (Delmi 2016:8). Hur kan Sverige fortsätta dra fördel av migrationens möjligheter genom en förbättrad integration på arbetsmarknaden?

2. Ta tillvara ny arbetskraft.
Arbetskraftsinvandring har såväl historiskt som i nutid varit viktig för Sverige (Delmi 2016:1). Efter andra världskriget spelade arbetskraftsmigranter en central roll för att utveckla såväl svensk industri och näringsliv som offentlig sektor, samt att förstärka den svenska befolkningens utbildnings- och kompetensnivå. Den arbetskraftsinvandring som skett sedan 2008 års reform har inte på samma sätt gått till bristyrken och det finns exempel på att denna grupp exploaterats (Delmi 2015:9). Hur kan den här – i ett europeiskt perspektiv unika reformen – förbättras?

3. Anpassa systemen för ökad integration.
För dem som beviljats uppehållstillstånd av skyddsskäl tar det närmare 15 år att nå över 60 procent i sysselsättning (Migration i siffror). Ju längre tid det tar för integrationen på arbetsmarknaden, desto längre fördröjs dessa personers potentiella bidrag till samhällsekonomin. I vilken utsträckning som Sverige kommer att kunna utnyttja den möjlighet som migrationen ger, bygger på hur framgångrika vi är med integrationen på arbetsmarknaden. Hur kan flyktingmottagandet, utbildningssystemet och arbetsmarknadens organisering anpassas så att integrationen går snabbare och bättre inte minst för kvinnorna?

4. Förstärk migrationens ekonomiska mervärden.
Migranter bidrar genom sina språkfärdigheter och kunskaper om andra länder till företagens internationalisering (Delmi 2015:4). Migranter skapar dessutom en ökad handel genom att efterfråga produkter från andra delar av världen. Fler migranter är sammankopplat med mer utrikeshandel. Företag ökar sin export när de har fler utlandsfödda personer som anställda. Migrationen kan alltså ge betydelsefulla ekonomiska mervärden. Hur kan de här processerna förstärkas av migrationspolitiken?

5. Öka säkerheten för migranter.
”Gränskontrollindustrin”, som omsätter stora miljardbelopp, blomstrar i spåren av de människor som söker ett bättre liv i den rikare delen av världen; det växer fram kriminella verksamheter, såsom människohandel och människosmuggling (Delmi 2016:3). Tusentals drunknar varje år i Medelhavet (Delmi 2015:8). Hur kan Sverige agera, också på europeisk nivå, för att lagföra de kriminella aktörerna och organisera säker migration för dem som befinner sig utanför EU?

6. Underlätta för remitteringar.
Att kunna skicka tillbaka pengar till anhöriga i ursprungslandet (så kallade remitteringar) är ofta ett starkt motiv för migration (Delmi 2015:1). År 2016 beräknas det globala värdet av sådana remitteringar till låg- och medelinkomstländer till $442 miljarder – medel som kan minska fattigdom, få fler barn i utbildning och därmed bidra till länders utveckling. Hur underlättar svenska aktörer detta ”inofficiella bistånd”?

7. Minska risken för radikalisering.
Migranter vill ofta bibehålla kontakten med sina ursprungsländer. Via diasporagrupper förmedlas normer, erfarenheter, kunskaper som bidrar till politiska förändringsprocesser i många utvecklingsländer, så som demokratisering och ökad jämställdhet (Delmi 2016:4). Men via diasporagrupper sprids inte bara idéer om demokrati och jämställdhet utan även våldsbejakande hållningar där en radikalisering innebär hot mot människors säkerhet såväl i mottagar- som utspringslandet (Delmi 2015:2). Hur minskar vi riskerna på kort sikt utan att rasera de positiva krafter som verkar på lång sikt?

8. Berätta om den nationella politikens begränsningar.
Målen om en reglerad invandring och bevarad asylrätt kan ofta förefalla motsägelsefulla. Det är därför viktigare än någonsin att beslutsfattare också berättar om den nationella politikens begränsningar. Hur kan Sverige bäst utnyttja den handlingsfrihet som fortfarande finns? Hur kan vi agera internationellt för att påverka vårt handlingsutrymme?

Om migrationens effekter för inblandade parter blir positiva eller negativa framstår i väsentliga avseenden som politikberoende. Delmistudierna har också pekat på att migrationspolitiken inte kan ses iso-

lerat från andra politikområden om den skall kunna vara framgångsrik. Denna komplexitet ställer höga krav på politikerna att beskriva vilken analys och kunskap som ligger bakom föreslagna reformer och vilka mål de har. På kort sikt finns stora kostnader och avsevärda risker. Tas migrationens möjligheter tillvara kan dock flyktingkrisen få betydande positiva effekter på det svenska samhället på lång sikt.

Joakim Palme, ordförande Delmi
Kristof Tamas, kanslichef Delmi “

DN SÖNDAG 18 DECEMBER 2016

“ Peter Wolodarski: Ursäkta att den svenska julfriden måste störas

Europa och Sverige står inför ett historiskt skifte i utrikespolitiken. Det finns inte mycket tid för att ställa om.

Under det senaste kvartsseklet har svensk utrikespolitik präglats av idealism. Olika regeringar har – utan större risker för vår egen säkerhet – kunnat framföra principiella och moraliska synpunkter på läget i världen.

1991 hade Sovjetunionen förpassats till historien. Det gamla hotet från kalla kriget ersattes av europeiskt sam-arbete, som även omfattade Ryssland. Respekt för folkrätt och internationella avtal blev normen. Organisationer som EU, Europarådet, OSSE och Nato garanterade såväl rättsstatliga principer som säkerhet.

Vårt försvar nedrustades och det som blev kvar skulle användas för insatser långt borta. Med EU:s utvidgningar och normskapande kraft trodde vi att frågor om demokrati och mänskliga rättigheter var lösta i vår del av världen. Eventuella problem hanterades av europeiska domstolar och kommissionärer, som en del av rättsstaten.

Under några få år har flera av de senaste decenniernas framsteg i Europa tryckts tillbaka. 2016 ljuder varningssignalerna högre än på länge. Det handlar inte bara om den anti-demokratiska utvecklingen i Ryssland, Storbritanniens beslut om att lämna EU eller valet av Donald Trump i USA. Om mindre än ett halvår väljer Frankrike en ny

president. Vinner högernationalisten Marine Le Pen kan det innebära slutet för hela EU-projektet.

Man behöver inte ta ut det värsta i förskott för att förbereda sig på att det kan gå illa i Europa. Det kräver en mental omställning i svensk utrikespolitik, som är minst lika stor som vid skiftet efter kalla kriget. Och det är bråttom. Även om regeringen Löfven börjat göra -anpassningar i försvarspolitiken navigerar man fortfarande efter samma grundkarta som svenska politiker följt sedan 1990-talet. I den finns inga allvarliga hot mot svenskt territorium, inga existentiella hot mot EU-projektet och inget tvivel om att USA kommer till Europas undsättning om det skulle behövas.

Margot Wallström har som utrikesminister fokuserat på FN, nedrustning och global feminism. Ambitionerna har varit goda, men sanningen är att regeringens karta inte längre stämmer överens med terrängen. Det kommer bli allt svårare att få internationellt gehör för de lovvärda målen, samtidigt som Sverige står inför verkliga hot i Östersjöområdet för första gången på 25 år. Valet av Donald Trump är ett symtom på vart vindarna blåser – och de blåser tydligt åt fel håll.

En vanlig kommentar är att vi inte vet vad Donald Trump tänker göra. Det är en halv sanning, eftersom USA:s nyvalde president redan gett tydliga besked om hur han ser på flera avgörande frågor.

För det första – Ryssland och Kina. Trump har under lång tid talat väl om det ryska ledarskapet och illa om det kinesiska. Efter presidentvalet har inställningen bekräftats i såväl uttalanden som utnämningar.

Oljemagnaten Rex Tillerson, Trumps blivande utrikesminister, har en -mycket god relation till Vladimir Putin och Rosnefts ordförande Igor Setjin. I sin roll som Exxon Mobils vd har Tillerson inte haft några problem att göra affärer med den ryska regimen, samtidigt som Putin kränkt mänskliga rättigheter på hemmaplan, bekrigat grannländer och brutit mot internationella avtal.

Nu väntar en motsvarande utrikespolitisk ”deal” mellan Washington och Moskva, där olika sakfrågor byts mot varandra. Hur skulle ett handslag kunna se ut? Trump får hjälp i förhandlingarna med Kina och kampen mot IS – hans återkommande utrikespolitiska mål – och USA tackar genom att lätta på sanktionerna och komma med färre synpunkter på vad Putin gör mot sin egen befolkning och mot sina grannar. Kreml får operera mer fritt i det man ensidigt definierar som sin ”intressesfär”.

För det andra – ansvaret för internationell öppenhet och säkerhet. Donald Trump har gjort klart att USA:s nationella intressen måste prioriteras på ett helt annat sätt än tidigare. Han är inte intresserad av någon ”globalism”. Detta har Trump upprepat så många gånger att ingen kan tvivla på att han menar allvar.

Vad betyder det? För Europa är signalen kristallklar – räkna varken med att USA står upp för fri handel eller för fri säkerhet åt Europas demokratier. Varje land måste ta ansvar för sitt och komma med något värdefullt till förhandlingsbordet. Multilaterala avtal, som inbegriper många stater, lär mer och mer ersättas av bilaterala uppgörelser, det vill säga enskilda förhandlingar med Trumps administration.

Detta är mycket dåliga nyheter för ett litet och omvärldsberoende land som Sverige. Vårt välstånd bygger på frihandel och vår

utrikespolitik grundar sig sedan andra världskriget på att alla länder – oavsett storlek och styrka – respekteras utifrån FN-stadgan.

Hur det blir vet ingen.

Trump kan påverkas, ändra sig och bli osams med Putin (det senare kan också bli farligt). Men en sak är säker: det blir inte som förr. Det som många nyligen betraktade som otänkbart har redan inträffat. Det relativt fredliga och stabila kvartsseklet efter kalla kriget är över. Pax Americana, EU:s segertåg och en global, regelstyrd värdegemenskap är alla ifrågasatta. Balansen mellan makt och legitimitet i den världsordning vi har vant oss vid har förskjutits. Något annat väntar.

Europa och därmed Sverige står inför ett historiskt skifte i utrikespolitiken. Vi måste högprioritera vårt närområde och vår nationella säkerhet.

Peter Wolodarski twitter.com/pwolodarski Chefredaktör “

DN MÅNDAG 19 DECEMBER 2016

“ Dags att förlora illusionen

De är livrädda, misshandlade i kropp och själ, utsvultna, en del evakueras, tusentals är kvar i ruinerna. Modern militärmakt har jagat de civila invånarna i östra Aleppo i månader, dag och natt. Diktatorn al-Assad, Ryssland och Iran har bombarderat dem på ett bestialiskt vis.

Och ingen har ingripit. För vem skulle det vara? ”Världssamfundet” är ett abstrakt begrepp, ty det består av länder med skilda intressen och olika möjlighet att genomdriva dem. I Syrien har Vladimir Putin och ayatollorna i Teheran ansett sig ha så starkt vägande skäl att bevara slaktarregimen att de inte har skytt några medel. USA har inte bedömt konflikten som så viktig att det är värt att lägga sig i, annat än för att hejda terrorrörelsen IS. Maximalt våld har därmed lönat sig i Aleppo, medan folkrätten reducerats till teori.

FN har lyst med sin tandlöshet. Bulletinerna har smattrat om att säkerhetsrådet ska samlas till krismöte, för att avlösas av nyheten ”kunde inte enas”. På söndagen drog de 15 medlemmarna ännu ett uttalande i långbänk, om det till synes självklara i en neutral övervakning av evakueringarna från Aleppo. Men inget går igenom som inte passar al-Assad och Putin.

Ryssland har sedan 2011 sex gånger lagt in veto mot resolutioner om Syrien, Kina fem. Men detta är inget misslyckande för FN, utan fullt logiskt. En kompromiss kan inte nås om ambitionen saknas. al-Assad och Putin har aldrig velat acceptera någon eftergift, utan endast rebellernas totala underkastelse. Den ryska (och kinesiska) principen

är att ingen ska blanda sig i andra länders inre angelägenheter mot deras vilja. Då spelar goda argument, som en massaker eller två, ingen roll.

Stefan Löfven håller inte med: ”det går inte att två länder sitter och lägger in sitt veto mot resolutioner, medan slakten bara fortsätter” (Ekot 15/12). Dessvärre visar sig statsministern här från sin mest världsfrånvända sida. För just detta utgör FN:s system, och så har det alltid varit. Om en vetomakt säger nej så blir det inget beslut, oavsett vad som händer.

Att ”reformera” säkerhetsrådet, genom att begränsa eller avskaffa de fem permanenta medlemmarnas vetorätt, har det talats om länge. Det kommer naturligtvis inte att hända, utan mötas av fem veton. I Syrien hade det dessutom inte spelat någon roll, så länge ingen skickat marinkåren för att stoppa Ryssland och Iran.

Till och med den evige optimisten Jan Eliasson, FN:s vice generalsekreterare, lät lite stukad i ”SVT Opinion” förra veckan. Också hans tal om ”låsningar” i säkerhetsrådet är dock verklighetsfrämmande, eftersom det antyder att det skulle finnas en nyckel. De måste förhandla om en politisk lösning, vädjar han, men borde veta att han gör det för döva ryska öron.

När en av säkerhetsrådets egna permanenta medlemmar är huvudaktör i ett blodbad säger det sig självt att FN inte kan ”agera”. Ryssland har ända från revoltens början hållit al-Assad under armarna. Det finns en gammal allians, och Syrien är Moskvas brohuvud i Mellanöstern. Vapenleveranserna räckte inte, alltså följde en direkt militär insats. Omvärlden må ha missbedömt Putins benägenhet att ta risker, men hans mål har aldrig kunnat betvivlas.

I detta läge träder alltså Sverige in i FN:s säkerhetsråd. Den socialdemokratiska dogmen har gett världsorganisationen en särställning, heligare än den svenska neutralitetsmyten. Den rödgröna regeringen gjorde en plats i dess finrum till det allt överskuggande syftet med sin utrikespolitik. Det innebar att stryka åtskilliga diktaturer medhårs, för att värva deras röster. Drömmen blir sann vid nyår, när FN inför hela världen just visat sig som mest meningslöst.

”Det finns höga förväntningar på att Sverige ska riva runt i säkerhetsrådet”, säger FN-ambassadören Olof Skoog till TT. Om han hört detta från Donald Trump eller Vladimir Putin framgår inte. Rådet blir knappast sämre av att Sverige sitter där, men att försöka slå blå dunster i ögonen på medborgarna om vad som kan åstadkommas är rätt tramsigt.

FN utför en hel del nyttigt, som humanitärt arbete med flyktingar och diskussioner om internationella miljöproblem. Mycket är också snack utan verkstad, men världens länder behöver en arena att mötas på.

Mer än summan av sina medlemmar kan FN aldrig bli. Ganska få tror i grunden att en världsregering vore en bra idé. Och den som sprider fantasier om vad FN kan uträtta bidrar till att undergräva det förtroende som trots allt finns.

DN 19/12 2016 “

DN TISDAG 20 DECEMBER 2016

“Upprepa inte 1930-talets misstag

Aldrig mer skulle landet stå så illa rustat som det gjorde när andra världskriget bröt ut. Men när kalla kriget tog slut glömdes den historiska läxan. Det försämrade säkerhetsläget kräver snabba åtgärder.

Sveriges säkerhetspolitiska läge har gradvis försämrats. Det beror på utvecklingen i alltmer auktoritär riktning i Ryssland samtidigt som den ryska krigsmakten rustats upp. Den har också använts i Georgien, Ukraina och nu senast i Syrien. Nyligen placerades mer avancerade robot-system som kan nå delar av Sverige ut i Kaliningrad. Till detta kommer Trumps valseger i USA som skapat allvarliga tvivel på landets vilja att upprätthålla den Pax americana som sedan 1945 rått i Europa.

Ett grundproblem för Sverige i denna situation är den nedmontering av försvaret som skedde efter kalla krigets slut i början av 1990-talet. Det då förändrade omvärldsläget motiverade lägre försvarsutgifter. Stora neddragningar skedde också i andra länder men de gick mycket längre i Sverige. Från att runt 1980 ha legat runt 3 procent av BNP sjönk försvarsutgifterna till bara drygt 1 procent av BNP. Försvarsmakten blev i princip oförmögen att försvara landet ens mot ett begränsat angrepp.

Den dramatiska omläggningen av försvarspolitiken är i efterhand svår att förstå. Svenska politiker tog tydligen påståendet om ”historiens slut” på mer allvar än någon annan. Det är anmärkningsvärt mot bakgrund av att Sverige efter mellankrigstidens nedrustning inte hann rusta upp till andra världskrigets utbrott. Den erfarenheten präglade en hel generation (inklusive min småskollärare fröken Holmberg som redan i fjärde klass lade ut texten om att Sverige aldrig igen skulle begå ett liknande misstag). Det behövdes ingen raketforskning för att inse att om Hitlers Nazi-Tyskland på sex år kunde skapa en högeffek-tiv krigsmaskin, så skulle det också vara möjligt för Putins Ryssland att på några år rusta upp kraftigt.

De baltiska staternas inträde i Nato 2004 kan ha bidragit till känslan av ett förbättrat säkerhetsläge för Sverige. Men effekten är i själva verket den motsatta. De baltiska ländernas Natomedlemskap ökar riskerna för oss. Skälet är Gotlands militärstrategiska läge. Vid en eventuell konflikt i Baltikum skulle rysk kontroll av ön möjliggöra basering av flygstridskrafter samt luftvärns- och sjömålsrobotar som kan förhindra hjälp från resten av Nato.

Försvaret av Gotland stärks nu genom placeringen av en stridsgrupp där. Men den består inte av mer än cirka 300 soldater, varav bara drygt hälften ska finnas permanent på ön. Personalen till stridsvagnskompaniet ska i ett krisläge transporteras dit. Det ska också luftvärn (från Halmstad) och artilleri (från Boden). Förstärkningen av Gotlands försvar är än så länge mest symbolisk.

De senaste veckorna har planerna på uthyrning av hamnarna i Slite och Karlshamn till Gazprom i samband med Nord Streams gasledning fått stor uppmärksamhet. Region Gotland och Karlshamns kommun har nu efter möte med regeringen skrinlagt planerna. Men det är orimligt att kommuner har rätt att fatta beslut som enligt Försvarsmakten kan skada Sveriges säkerhet. Diskussionen om kompensation för uteblivna intäkter är ännu mer orimlig: vi kan inte ha en ordning där kommuner ska ha betalt för att inte äventyra landets säkerhet. Detta är ytterligare ett exempel på den naivitet som präglat svensk försvars- och säker-hetspolitik. Sedan kan det förstås finnas goda skäl att bistå kommuner med ekonomiska problem men det ska inte kopplas till att man avstår från att agera på ett olämpligt sätt.

Det gällande försvarsbeslutet innebär en ambitionshöjning. Den operativa förmågan förbättras och ny materiel införskaffas. Fast försvarsanslagen ligger kvar på bara drygt 1 procent av BNP. Ytterligare anslagshöjningar väntas först i nästa försvarsbeslut som ska tas 2020. Men det är obegripligt hur en upprustning som motiveras av att säkerhetsläget *i dag* försämrats kraftigt ska gå så långsamt. Det verkar vara att upprepa 1930-talets grava misstag.

Det är allmän enighet om att försvarsförmågan är helt otillräcklig. Personalförsörjningen är ett stort problem. Försvarsmakten kan i ett krigsläge i bästa fall mobilisera cirka 50 000 soldater varav en stor del är hemvärn. Det finns inte luftvärn till mer än ett par platser samtidigt. Artillerikapaciteten – som visat sig ha stor betydelse inte minst i Ukraina – är mycket begränsad: ett par dussin pjäser. Civilförsvar finns knappast.

Den enda rimliga slutsatsen är att mer resurser måste tillföras både Försvarsmakten och civilförsvaret redan på kort sikt. Gunnar Hökmark har föreslagit en omedelbar engångssatsning på 35 miljarder kronor för materielförnyelse. Det är ett förslag som bör genomföras samtidigt med ett återinförande av värnplikt (som dessutom sannolikt skulle fungera betydligt bättre för att hjälpa många ungdomar in på arbetsmarknaden än de flesta arbetsmarknadsprogram).

Det är svårt att förstå politikernas brist på handlingskraft i försvarspolitiken. Det borde vara möjligt att få väljarnas stöd för skattehöjningar på någon procent av BNP för att så snabbt som möjligt återställa ett fungerande försvar. Det är en billig premie för den försäkring mot en alltmer orolig omvärld som även vi behöver.

Lars Calmfors lars.calmfors@iies.su.se professor emeritus i internationell ekonomi, forskare vid IFN och ordförande i Arbetsmarknadsekonomiska rådet. “

DN TISDAG 20 DECEMBER 2016

”Låt MSB samordna mot våldsbejakande extremism”

“ Betänkande till regeringen i dag. Vi föreslår att det tillfälliga samordningsuppdraget från och med 2018 övergår till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Ett viktigt skäl är att MSB hanterar samhällets olika risker, skriver Hillevi Engström och Lars Korsell vid Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

Till regeringen överlämnas i dag betänkandet *”Värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Nationell samordning och kommunernas ansvar”*.

I Sverige finns personer och grupperingar som med våld vill förändra vårt demokratiska samhälle i grunden. Det gäller den högerextremistiska vit makt-miljön, den vänsterextremistiska autonoma miljön och den islamistiska extremismen. Även om deras yttersta mål framstår som väl orealistiska, är deras frammarsch i hög grad verklig och påtaglig. Trakasserier, hot och andra former av otillåten påverkan riktas mot det demokratiska systemets utövare: förtroendevalda, myndighetspersoner – som är dess verkställare och journalister – som är dess väktare.

Det är inte enbart det demokratiska systemets rollbesättning som drabbas. Även ”vanliga” människors fri- och rättigheter sätts ur spel eftersom dessa personer inte anses tillräckligt ”vanliga”. De trakasse-

ras och utsätts för våld till följd av etnicitet, religiös hemvist eller sexuell läggning.

Vanligt folk kan också bli måltavla för attentat, något som vi hittills varit förhållandevis förskonade från. Vi vågar knappast tänka på vilka skador som personer från Sverige åstadkommit långt borta från vår nationsgräns. Risken för terrordåd här och nu ska heller inte underskattas. Bortsett från de omedelbara skadorna av ett eller flera terrordåd, kan även följderna bli svåra att överblicka. Politik och opinion kan drivas i en riktning som vi i dag har svårt att föreställa oss.

Är vår beredskap god?

När Mona Sahlin för två och ett halvt år sedan började sitt arbete som nationell samordnare mot våldsbejakande extremism, var det många ute i kommunerna som undrade varför extremism skulle vara en fråga för dem: ”Det är väl polisens ansvar.” Då var polisen och Säkerhetspolisen första, sista och enda instans. Mycket har hänt sedan dess, inte minst efter det att den nationella samordningen besökt så gott som samtliga kommuner i landet. När vi tillträdde så sent som i augusti i år mötte vi kommuner som i stället undrade vad de skulle kunna göra för att bättre ta tag i egna problem med extremism eller att försäkra sig om att inte få framtida bekymmer.

Ett av våra uppdrag i höst har varit att just undersöka vad kommunerna gör, och vilket ansvar de har, för att motverka våldsbejakande extremism på hemmaplan.

Vår bedömning är att både kommunallagen och skollagen ger utmärkta möjligheter att arbeta med det vi valt att kalla för demokratistärkande åtgärder. Ett exempel är att i undervisningen betona vikten av att söka korrekt information och att utveckla förmågan till källkritik. På internet sprids skickligt och suggestivt propaganda, desinformation och hatiska budskap. Samtidigt blir mediekonsumtionen alltmer selektiv och många söker de kanaler för ”information och nyheter” som befäster egna uppfattningar. Här står samhället inför stora utmaningar, långt större än att navigera rätt förbi den våldsbejakande extremismens grundskär.

För kommunerna innebär socialtjänstlagen inte enbart ett ansvar utan ger också ett bra stöd i arbetet med personer som riskerar att dras in i våldsbejakande extremism. Det gäller också för personer som vill lämna sådana miljöer. På lokal nivå finns dock en osäkerhet hur man ska agera, men på senare tid har en rad myndigheter som Socialstyrelsen bidragit med värdefull kunskap för att stödja kommunerna.

Vi konstaterar att vår lagstiftning räcker till för att lokalt stärka demokratin, motverka att personer ansluter sig till våldsbejakande extremism och underlättar utträde ur sådana miljöer. På denna grundläggande nivå är vår beredskap god.

Vår beredskap kan bli bättre.

Den nationella strategin mot våldsbejakande extremism består av tre hörnstenar:

- Kommunen ska ha en kontaktperson eller samordnare som håller samman det lokala arbetet.

- Kommunen ska ta fram en lägesbild om den lokala problembilden.

- Kommunen ska på grundval av lägesbilden formulera en handlingsplan som tydliggör ansvar och åtgärder.

I dag finns ingen lagstiftning som uttryckligen ställer krav på kommunerna att uppfylla dessa tre punkter, även om det ligger i flera regelverks förlängning. Ett bekymmer är att landets kommuner har kommit olika långt med dessa uppgifter. Det skulle tala för lagstiftning.

Vi har dock valt att inte föreslå några nya regler. En samordnare ska motivera, entusiasmera och stötta, visa upp goda exempel och lyfta fram förebilder. Vi vill ha kommunerna med oss, kommuner som förstår varför denna fråga är viktig och berör dem, inte kommuner som gör minsta möjliga för att uppfylla lagens lägsta krav. Som redan nämnts finns idag en medvetenhet om att ta tag i problemen lokalt. Nästa år planerar vi att genomföra seminarier tillsammans med länsstyrelserna i varje län för att på det sättet möta samtliga kommuner. Vid denna tid om ett år, när vi vänder blad till 2018, räknar vi med att vår beredskap kommer att vara väsentligt förbättrad, även utan ny lagstiftning.

Ny nationell samordning.
När 2017 övergår till 2018 upphör också vårt samordningsuppdrag. Det finns dock en politisk enighet om att det behövs en permanent samordning inom ramen för en befintlig myndighetsstruktur. Vårt förslag är att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) då ska ta över samordningsansvaret.

Ett viktigt skäl är att MSB hanterar samhällets olika risker, till vilka våldsbejakande extremism snarast bör hänföras. Redan idag ska landets kommuner ta fram lokala risk- och sårbarhetsanalyser och formulera handlingsplaner. Även om dessa till en början mest handlade om översvämningar och skogsbränder går utvecklingen mot att även sociala risker bör ses från ett risk- och sårbarhetsperspektiv.

Social oro, upplopp och stenkastning på blåljuspersonal är några sådana aktuella exempel vid sidan av våldsbejakande extremism.

I kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser har länsstyrelserna en framträdande roll. Landets 290 kommuner har olika förutsättningar, länsstyrelserna känner sina kommuner och avståndet till MSB kan uppfattas som långt. Därför föreslår vi att länsstyrelserna ska få en länsvis samordnande roll.

En viktig uppgift för MSB och länsstyrelserna blir att stödja kommunerna dels i deras grundläggande arbete med lägesbilder och handlingsplaner, dels i det faktiska arbetet för att stärka demokratin, motverka att personer dras in i våldsbejakande extremism och underlätta för dem som vill lämna sådana miljöer.

Engagerade kommuner, länsstyrelserna som regionala motorer och MSB som nationell samordnare – så bygger vi grunden till en god beredskap mot våldsbejakande extremism.

Hillevi Engström, nationell samordnare
Lars Korsell, jur dr, sekreterare i samordningen “

DN TISDAG 20 DECEMBER 2016

“ Tillbaka till rötterna

Varken fler konstaplar eller mer pengar räcker för att bärga svensk polis ur dess djupa kris. Det slog Anna Kinberg Batra fast när hon på måndagen höll jultal på Skeppsholmen i Stockholm. Och på den punkten träffade Moderatledaren rätt.

Fortsättningen på resonemanget erbjöd däremot exempel på rättspolitiskt önsketänkande och syndabockslogik. Avgå Dan Eliasson, sa M-ordföranden. Men att trygghet och Bullerbylugn skulle sänka sig över landet som ett himmelskt blåljus om bara rikspolischefen fick sparken är en förenkling av problemen.

Eliasson tillsattes för ett självmordsuppdrag: att styra den enorma poliskolossen genom en av de större myndighetsreformerna i modern tid. I sin hand fick han en karta över en starkt centraliserad organisation, med såväl hål på mellannivå som luckor i frontlinjen. Det till synes motsägelsefulla målet som formulerades var att en nationell polismyndighet skulle komma närmare människorna, gatorna och brottsplatserna.

Hittills visar facit färre uppklarade brott. I flera artiklar på nyhetsplats har DN under hösten berättat om det eländiga resultatet. Mellan januari och oktober i år har antalet utredningar som lämnas över till åklagare minskat med 9 procent. Åklagare vittnar nu om mord som inte utreds och vanligtvis högt prioriterade brott som läggs på hög.

Även internt befinner sig polisen i uppror. Missnöjet riktas både mot omorganisationen och mot den högste chefen. ”Det ska fan vända”, sa Eliasson till DN förra månaden, men inget tyder på att botten är nådd.

Var det ödesbestämt att en sammanslagning av de regionala polismyndigheterna skulle betyda kaos och ineffektivitet? Alldeles problemfri är naturligtvis ingen omorganisation. Men skotsk polis utsattes för något liknande för några år sedan – fast med intakt förtroende hos allmänheten. På något vis lyckades den skotska polisen bevara sin starka lokala närvaro. I grunden var tanken god även bakom den svenska reformen.

Det kan mycket väl vara så att rikspolischefen och de runt honom bär en stor del av ansvaret för misslyckandet. Och att inrikesminister Anders Ygeman (S) gör bäst i att snart räcka honom silkessnöret.

I en debattartikel samma dag i Aftonbladet försökte Kinberg Batra och hennes rättspolitiska talesperson Beatrice Ask förklara varför de kräver hans avgång. Men vad de hade att komma med var inga argument i sak utan en lista över allmänna klagomål. Att ”svensk polis måste fungera” är elementärt. Få bestrider att organisationen inte fungerar. Det tycks okontroversiellt att Eliasson ”inte håller måttet”, som moderattopparna formulerade det.

Frågan är dock större. Polismyndigheten befann sig i en ond cirkel långt innan omorganisationen och Dan Eliassons tid. Så vad krävs för att bryta byråkratiseringen? Det är en fördel i polisarbetet om polisen dyker upp på brottsplatser. Fler måste kunna åka på larm och belönas för oglamoröst arbete i yttre tjänst.

Problemet rör inte främst chefen utan på vilket sätt en organisation med 20 000 poliser konkret ska kunna lagföra fler brottslingar. Svensk polis behöver återgå till sina kärnuppgifter. Vad krävs då för att återupprätta en demoraliserad kårs motivation, pliktkänsla och tro på ledningen? De frågorna förblev obesvarade i Anna Kinberg Batras tal.

Allianspartierna tenderar att falla tillbaka på sina krav på fler poliser och mer resurser. Men mer pengar har myndigheten redan fått. En större kår skulle kanske inte skada, fast summan konstaplar är faktiskt inte vad som avgör. Sverige avviker inte från våra nordiska grannländer i antalet poliser per invånare.

Moderaterna söker sig nu tillbaka till sina rötter. Traditionell högerretorik fick stor plats i Kinberg Batras jultal. Bland annat var det ”dags att sätta stopp för kravlös bidragspolitik” och ”sluta dalta” med de som inte försörjer sig själva trots att de är i stånd att jobba. Lag och ordning, plus en skärpt arbetslinje, är melodin och den kan säkert falla en del väljare som lämnat M på läppen.

Kruxet är trovärdigheten. Att ge eko åt polisernas och väljarnas frustration är ingen konst. Det är också enkelt och riskfritt att kräva en impopulär polischefs avgång. Sverigedemokraterna gjorde det för länge sedan.

Svårare är att formulera en genomtänkt rättspolitik som stärker lagens långa arm.

DN 20/12 2016 “

Kapitel 3. Det behövs en översikt över alla problem: ett system för mänskliga verksamheter som styr utvecklingen i världen.

262 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
264 Ämnet om samhällsplaneringens problem
265 Utvecklingens krafter.
266 Systemet för mänskliga verksamhe
269 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer
275 Mer om verksamheterna
277 22 politikområden för politiken
297 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter ochbiblioteksystemen DC, DK och SAB

303 Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.
323 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter
326 Den fundamentala påverkanskedjan
328 Politiska och opolitiska planeringar
329 Påverkans -och förändringsproblem
330 Samband mellan viktiga områden
331 Sveriges regeringar under 100 år
333 Makthavare i världen efter andra världskriget.

Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har sedan 18 år tillbaka på hemsidan grupperats i 129 verksamhetsområden i huvudområden numrerade 1-9.

På Sven Wimnells hemsida på Internet, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Det är så mycket som händer att det är svårt att både sköta de 129 områdena på hemsidan och att göra bilagor. Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

I mars 2011 gjordes en revidering av de 129 områdena, där mycket plockades bort. I april 2014 påbörjas revideringar då ännu mer tas bort. Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas i början av hemsidan i kronologisk ordning med den senaste allra överst. Adressen till hemsidan är http://wimnell.com

Utredningen den 1 oktober 2015 innehåller mycket omfattande och aktuella uppgifter om högskolor, forskning, klassifikationssystemet för verksamheter m m.
Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.
http://wimnell.com/omr40zj.pdf

Utredningen den 5 februari 2016 innehåller en sorts sammanfattning av arbetet med samhällsplaneringens problem t o m 4 februari 2016.
Sven Wimnell 5 februari 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden.
http://wimnell.com/omr36-39zzzk.pdf

Utredningen den 1 april innehåller en repetition av förslag och något om politik efter 4 februari 2016 till slutet av mars 2016.
Sven Wimnell 1 april 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Tillägg till utredningen 5 februari 2016. http://wimnell.com/omr36-39zzzl.pdf

Utredningen den 2 april innehåller tidningsartiklar efter 4 februari 2016.
Sven Wimnell 2 april 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Tidningsartiklar och debattartiklar efter 4 februari 2016.
http://wimnell.com/omr36-39zzzm.pdf

Utredningen den 4 april 2016 innehåller regeringens prioriteringar och förslag om regionplaneringar i Sverige.
Sven Wimnell 4 april 2016: Utvecklingens krafter. Levnadsförhållanden. Regeringens verksamheter och prioriteringar enligt hemsidan på internet 2 april 2016. Vad gör Kristina Persson ? Planering av Sverige. Utbildning och kultur.
http://wimnell.com/omr36-39zzzn.pdf

Utredningen den 29 april 2016:
Sven Wimnell 29 april 2016: Vårbudgeten 2016, tidningsartiklar och förslag om en svensk världsplanering för svenska behov och planeringar för Sverige och 6 svenska regioner.
http://wimnell.com/omr36-39zzzo.pdf

Sven Wimnell 8 maj 2016: Hushållens levnadskostnader. Samhällskunskap, samhällsplanering. Sveriges regioner. Regionplanering. Förstamajtal 2016. Miljöpartiet. Oppositionen. Kungen
http://wimnell.com/omr36-39zzzp.pdf

Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016: Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp m m.
http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Sven Wimnell 30 maj 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Ny regering 25 maj 2016.
http://wimnell.com/omr36-39zzzr.pdf

Sven Wimnell 4 juni2016: Verksamheterna i 22 politikområden och något om samhällsplaneringens problem. Kulturministern: Skattepengar ska inte gå till hatretorik och polarisering.
http://wimnell.com/omr36-39zzzs.pdf

Sven Wimnell 18 juni 2016: Världen och Sverige 5-13 juni. Regeringens utbildningspolitik, politik för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner och politik för hushåll samt partiledardebatt.
http://wimnell.com/omr36-39zzzt.pdf

Sven Wimnell 29 augusti 2016: Brev till statsråd.
Om bostäder och skolor m m.
http://wimnell.com/omr36-39zzzu.pdf
Även om skatter o d.

Till statsminister Stefan Löfven
den 10 september 2016.
http://wimnell.com/omr36-39zzzv.pdf

Sven Wimnell 10 oktober 2016:
Riksmötets öppnande 13 september 2016. Statsbudget 2017. Budgetmotioner. Debatter. Kommentarer. Läget i Sverige och i världen. De politiska partierna. Jämlikhet.
http://wimnell.com/omr36-39zzzx.pdf

Sven Wimnell 9 november 2016:
Verksamheter och kunskaper som alla i en demokrati bör känna till och vad regeringen gör och borde göra. Och tidningsartiklar.
http://wimnell.com/omr36-39zzzy.pdf

Sven Wimnell 3 december 2016:
De nya regionerna. Läget i världen. Mänskliga verksamheter som styr världen. Regeringens politik och brist på politik. Samhällsplaneringens problem. Planering av fysiska och sociala miljöer. Tidningsartiklar.
http://wimnell.com/omr36-39zzzz.pdf

Ämnet om samhällsplaneringens problem

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Intitutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade intitutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5 "Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel."

Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt. Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :

Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.
Handelshögskolan i Stockholm

Följande sidor från omr36-39zzzn

Utvecklingens krafter.

Utvecklingen i världen i framtiden beror av människornas verksamheter och av naturens verksamheter, dess krafter och resurser. Människornas verksamheter gäller tankeverksamheter och handlingar hos individer, grupper, organisationer och institutioner o d. Naturen och människorna påverkar och påverkas.

För att få grepp om utvecklingen måste man ha beskrivningar om människornas och naturens verksamheter. Människornas tankar och handlingar är för det mesta inte beskrivna utan bara utförda, Individer, grupper, organisationer etc är ofta dåliga på att beskriva sina tankar och handlingar, det behövs i stor utsträckning särskilda åtgärder för att få fram nödvändiga beskrivningar, det behövs bl a forskningar inom en lång rad vetenskaper och utredningssystem.

Naturen har inga tankar och kan inte själv beskriva vad den gör, för att få fram beskrivningar om naturens krafter och resuser blir det bl a uppgifter för människor inom naturvetenskaperna att göra beskrivningar om naturen. På det hela taget är det då människornas verksamheter som avgör världens framtid.

För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

De mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	**20 områden**
2. Religiösa verksamheter o d.	**5 områden**
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	**15 områden**
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	**3 områden**
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	**11 områden**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	**30 områden**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	**21 områden**
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	**12 områden**
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	**12 områden**
Summa	**129 områden**

Huvudområdena har underindelats i delområden enligt en decimalprincip som framgår av de härefter följande sidorna.

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Isynnerhet de som sysslar med information och utbildning och de som har makt och ledande ställning i verksamheterna behöver kunskaper om allt och har i sitt arbete nytta av att väl känna till alla verksamheter som formar framtiden.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:

Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 653 Handelsverksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Från sidorna 19-24 i http://wimnell.com/omr36-39zzr.pdf 12/11 2014

Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.

Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem syftar till att man ska få ett grepp om hur man ska göra för att förbättra Sverige. Men eftersom Sverige är så beroende av världen utanför måste man också komma in på hur man ska kunna förbättra övriga världen.

Systemet för problemen är uppbyggt på människornas verksamheter eftersom det huvudsakligen är de som påverkar utvecklingen. Systemet innehåller nio huvudområden numrerade 1-9.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.

Innehåller områdena
10 om samhällenas samlade kunskaper och värderingar od: arkiv, bibliotek, övergripande samhällskunskap, idé-och läromshistoria, filosofihistoria o d.
11-19 individernas filosofiska och psykologiska verksamheter. Det är de som huvudsakligen driver utvecklingen framåt (eller bakåt). Individernas kunskaper, erfarenheter, värderingar och moral od dikterar individernas verksamheter i områdena 2-9.

2. Religiösa verksamheter o d.

De kan ses som psykologiska verksamheter ingående i 11-19, men har av tradition ett eget område.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

Verksamheterna i 3 bestämmer helt eller delvis verksamheterna i 1-9, varav område 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter som är till materiell nytta och verksamheterna i 7-9 som mest är till psykisk nytta.

31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap. Bl a med demokratiproblem.
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
(355-359 används för närvarande ej)

36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

I 36-39 ingår bl a politiska partier och utredningar med politiska förslag.

4 Sambandsforskningsverksamheter.

Innehåller i princip forskningar om samband mellan områdena 1-9. Det finns inte mycket sådana forskningar. I den mån de finns redovisas de mest ihop med de olika verksamheterna.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

Verksamheterna i 5 är förutsättningar för verksamheterna i 6-9. Och kunskaperna i 5 är nödvändiga för individerna i 11-19 och för de politiska verksameterna i område 3.

50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning. **Här ingår universums historia.**
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d. **Jordklotets resurser och verksamheter och klimatforskning od. Övergripande åtgärder för att påverka klimatet ingår i 71 om planering av fysiska miljöer.**
56 Paleontologi (Utdöda växter och djur), arkeologi o d. **Här ingår människans förhistoria.**
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet. Med mikrobiologi.
58 Botanik.
59 Zoologi

6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

Verksamheter som är till materiell nytta (eller onytta). Verksamheter som mest är till psykiska nytta finns i områdena 7-9. Verksamheterna i 6 bygger i hög grad på verksamheterna/ kunskaperna i område 5.

60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter

61 Människokroppens utseende och funktioner, hur man bör sköta kroppen, hälso- o sjukvård, räddningsverksamheter, begravning, kemikalieinspektion o d, Veterinärverksamheter.

62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
Tillverkningar ingår i 66-69. Planering av fysiska miljöer ingår i 71-72. Drift av energisystem ingår i 644.

620 Allmänt.
621 Ingenjörsverksamheter: maskinbyggnad, kärnteknik,elektroteknik, mekanisk teknologi. 6211 Kärnteknik, kärnenergi, atomkraft, allmänt om värmekraftmaskiner, ånga, ångkraft. 6212 Hydraulisk energi, vattenkraft. 6213El- och telekonstruktion o d, elektronik. 6214 Värmekraftmaskiner, förbränningsmotorer od. 6215 Pneumatisk energi, kylteknik, värmepumpar od. 6216 Maskiner o d för lagring o transport av gaser o vätskor. 6217 / 6219 Plastisk bearbetning, maskinelement, verktyg, verktygsmaskiner. 6217 Plastisk bearbetning, smidning, gjutteknik, valsning, dragning, värmebehandling, ytbehandling, sammanfogning, lödning, limning. 6218 Transmissioner, växlar, kuggar, lyftdon, hissar, transportdon, fästelement, smörjning. 6219 Verktyg, verktygsmaskiner, bearbetningsmetoder.
622 Gruvkonstruktioner o d. 623 Militärkonstruktioner . 624 Konstruktion av byggnader o d. 625 Konstruktion av trafikleder till lands. Järnvägar, gator, vägar o d.626 Vattenbyggnad i allmänhet, kanaler, anläggn. för jordbruk, fiske. 627 Anläggningar i hamnar, vattendrag och öppet hav, dammar. 628 Hygienkonstruktioner, vatten och avlopp, belysning o d. 629 Transportmedelskonstruktion o d.

63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
Livsmedelsindustri och träindustri ingår i 66-68, matlagning i 641.

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. **642** Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell. Byggande ingår i 69, planering av fysiska miljöer ingår i 71-72.

644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d. Drift. Byggande ingår i 69, planering av fysiska miljöer ingår i 71-72.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter. Fastighetsförvaltning.
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Åldringsvård.

65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Bl a om kommuner och allmänt om statliga myndigheter. Särskilda verksamheter ingår i respektive verksamhetsområden.
6525-6529 Militära verksamheter. Historiskt perspektiv ingår i historia 93-99
653 Handelsverksamheter.
654 Telekommunikationsverksamheter. Drift. Tillverkning av utrustningar ingår i 66-69.
655 Förlagsverksamheter o d.
656 Transportverksamheter, resebyrå, lagring o d. Drift. Planering av fysiska miljöer ingår i 71-72. Tillverkning av utrustningar ingår i 66-69.
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter. Ntionalekonomi se 33.
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Näringslivets organiationer, fackföreningar o d.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
660 Allmänt. 661 Kemikalier. 662 Explosivämnen, tändmedel, bränslen. 663 Drycker, njutningsmedel. 664 Livsmedel. 665 Oljor, olje- o asfaltprodukter, fett, vax. 666 Glas och porslin, lergods, cement, betong. 667 Färger. 668 Hygienartiklar, läkemedel, kemisk-tekniska artiklar. 669 Metaller od
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
670 Allmänt. 671 Ädelmetallvaror, ädelstensvaror. 672 Enkla metallvaror av järn o stål. 673 Enkla föremål av metaller, ej ädelmetall, ej järn. 674 Trävaror . 675 Läder och skinn . 676 Pappersmassa, papper och pappersvaror . 677 Garn, tråd, textilier. 678 Plast- och gummivaror. 679 Gruvbrytning, oljeutvinning o d, tillverkning av stenvaror.
68 Tillverkning av komplexvaror
680 Allmänt. 681 Finmekaniska produkter, instrument, optik, elektronik. 682 Maskiner. 683 Maskiner och apparater för värme, ventilation, sanitet och för el o d. 684 Möbler o d. 685 Skor,lädervaror, hjälpmedel för gång o d, sportartiklar. 686 Grafiska produkter, bokbindning o d. 687 Beklädnadsartiklar. 688 Dekorationsartiklar, leksaker o d. 689 Transportmedel.

69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar.
690 Allmänt. 691.Byggnadsmaterial (tillverkas vanligen i 66-68). 692 Byggnadsdelar. 693 Murning, betonggjutning o d. 694 Byggnadsträarbeten. 695 Olika slags byggnader och anläggningar. 696 Inbyggnad o reparation av el- och sanitetsutrustning o d. 697 Inbyggnad o reparation av värme- o ventilationsutrustning o d. 698 Måleri-, glasmästeri- och inredningsarbeten o d. 699 Isolerande och skyddande byggnadskonstruktioner. Isoleringsarbeten.
Anläggningar o d konstrueras av ingenjörer i område 62 och byggs av varor som tillverkas i områdena 66-68.

7-9 Verksamheter som mest är till psykisk nytta (eller onytta).

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
70 Allmänt om konst och kultur. Kombinationer av planeringar för fysiska och sociala miljöer

71-78 Fysiska miljöer
Miljöer planeras i områdena 71-72 men byggs i området 69.
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. **Forskning om klimatet ingår i område 55. Behov av bostäder uppstår i område 643 och direktiv om bostadsbyggande kan komma från politikerna i område 3. Formgivning av bostäder ingår i 72.**
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik/ljud (konserter o d 792)

79 Sociala miljöer.
79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport

7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
Ett gammalt schema från DC-DK mest för "naturfolkens liv", som i princip kan användas även för "civiliserade" (79110-79119):
79110 Allmänt.
79111 Kläder. Dräkter. Mode. Smycken.
79112 Seder och bruk i den enskildes liv.
791121 Födelse. Dop. Omskärelse. Barndom. Manbarhetsritualer. Myndighetsförklaring 791122 Dödande av människor, t. ex. av barn, gamla och fångar. Rituella mord. Huvudjägare. Självmord, harakiri. 791123 Familjeliv. Familjens organisation. Släktskap. Patriarkat. Matriarkat. Konstlade familjerelationer. Fostbrödralag. 791124 Frieri. Äktenskapslöfte. Förlovning. 791125 Giftermål. Bröllop. Bröllopssedvänjor. Äktenskapsformer. Gruppäktenskap. Polygami. Monogami. 791126 Förhållanden mellan könen. Kärlek. Kärlekskonst. Konkubinat. Morganistiska äktenskap. Celibat: religiösa äktenskapsförbud. Prostitution. 791127 Vänskap. Gästfrihet. Fiendskap. 791128 Måltider. Mat- och dryckesvanor. 791129 Namn. Efternamn. Förnamn. Öknamn.
79113 Död, begravning , se även 7956. 79114 Folkligt liv. Officiellt liv, se även7916.
79115 Takt och ton. Etikett. Umgängesregler. Ceremoniel.
79116 Kvinnorörelsen. Kvinnans ställning i samhället.
79117 Speciella folkgrupper med hänsyn till deras seder och vanor
79118 Folktro, legender, övernaturligt, spöken, drömtydning, ordspråk, seder
79119 Krigsseder, krigsbeteenden o d

7912 Planering av sociala miljöer och sociala beteenden. Världsnivå och stora regioner.
7913 Planering av sociala miljöer och sociala beteenden. Nationella och lägre nivåer.

7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
7914 Filmkonst, filmer, filmproduktion, filmförevisningar, TV, video, radio od.
7915 Vaxkabinett. Marionetteater. Skuggspel o d.
7916 Offentliga fester. Marknader. Parader. Fyrverkerier. Karnevaler. Maskerader.
79161 Festmåltider. Banketter. Offentlig utspisning. 79162 Nationalfester. Folkfester. Folknöjen. Karnevaler. Maskerader. Speciella dagar

t. ex. Mors dag, 79163 Lekar. Spel. Danser. 79164 Officiella högtidligheter. Kröningar. Statsbesök. Triumftåg. Jubileer. Invigningar. 79165 Processioner. Defileringar. Demonstrationer. 79166 Marknader. 79167 Ryttarfester. Torneringar. Tvekamper. Dueller. 79169 Offentlig gästfrihet. Internationella sällskapliga relationer.
7917 Nöjesfält. Tivoli o d
7918 Menagerier. Cirkusar.
7919 -

792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter. (Som är särskilt uppmärksammade/problematiska i moderna samhällen. Sociala beteenden ingår också i 791-794)
Sociala miljöer, sociala relationer o d, socialvård, kriminalitet, bedrägerier, diskriminering, polisväsen o d, kriminalvård o d, undervisning, mobbning, migration, integration, föreningsliv m m.

Verksamhetena i 795 gäller sociala miljöer och vissa sociala verksamheter i dem. Indelningen 7915-7959 följer indelningen i 72 om formgivning av byggnader i de fysiska miljöerna. 721 gäller allmänt om formgivning av byggnader och 7951 gäller allmänt om formgivning av sociala miljöer. 722-724 gäller byggnader i olika tidsepoker och 7952-7924 sociala miljöer i olika tidsepoker , men även dagens sociala miljöer i byggnader från olika epoker. 7955-7958 gäller sociala miljöer med anknytning till byggnader i 725-728 och 7959 gäller sociala miljöer o d utan anknytning till några särskilda byggnader .

7950 Allmänt. 7951 Sociologi, socialvårdsmiljöer, socialvård, kriminologi. 7952/7958 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till fysiska miljöer av olika slag. 7952/7954 Sociala miljöer i olika tidsepoker. 7955/7958 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till olika slags byggnader. 79551 -offentliga byggnader, verksamheter bl a polisväsendet. 79552 -merkantila byggnader. 79553 -transporter o kommunikation. 79554 -industri, lantbruk. 79555 - sjukhus,vårdhem. 79556 - fängelser od, verksamheter bl a kriminalvård o d.79557 - restauranger od. 79558 - fritid, underhållning, sport. 79559 - övriga byggnader. 7956 - med anknytning till död, begravning, religion. 7957 -undervisnings-, forskningsanstalter, museer, bibliotek , verksamheter bl a undervisning. 7958 Sociala miljöer i boendet. 7959 Sociala miljöer och verksamheter i grupper, folkrörelser, föreningar.

7951 Socialvård o d.
Direktiv om verksamheter kan komma från politiker område 3.
79510 Allmänt. 79511 Sociologi. 79513 Social frågor, socialt läge. 79514 Samhällets vårdproblem, socialvård. 795140 Sociallhjälpens organisation. 795141 Samhällsförhållanden som påverkar levnadsnivå: näringsstruktur, nya familjetyper. 795142 Individuella förhållanden som kan föranleda vårdinsatser: dålig ekonomi, arbetslöshet, bristande utbildning osv. 795144 Samhälleliga hjälpformer, socialvård. 7951440 Heminstitutioner, daghem, ålderdomshem, blinda etc 7951442 Materiell hjälp: understöd, barnbidrag,föräldrapenning, naturabidrag skolmåltider. 7951444 Immateriell hjälp: rådgivning, rådgivning, samtalsterapi, gruppterapi, familjeplanering mm. 7951446 Aktivering till självhjälp.7951448 Social infrastruktur, socialvårdsmiljöer. 795146 Personer i socialvård. 7951462 Socialarbetare. 7951465 Hjälpbehövande. Barn. Sjuka barn. Spädbarn. Barnavårdscentraler. Ungdomar. Fritidsgårdar. Åldringar. Utlänningar. Invandrare.

Flyktingar. Sjuka. Handikappade. Blinda. Synsvaga. Dövstumma. Invalider. Rörelsehindrade. Mentalsjuka. Utvecklingsstörda. Arbetslösa. Militärer. Soldathem. Sjömanshem. Låginkomsttagare. Krigsskadade. Föräldralösa barn. Fosterbarn. Fosterhem. 79516 Kriminologi Se även 7952-7956.

7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
7952 forntidsmiljöer, 7953 medeltidmiljöer, 7954 nya tidens miljöer, 7955 -7956 andra miljöer, se hemsidans område 7952-7956, bl a polis och kriminalvård o d, sociala miljöer i offentliga verksamheter, i handel och industrier, sjukhus, vårdhem, uppfostringsanstalter, restauranger, kyrkor etc.

7957 Undervisning o d. Forskning, skolor, mobbning. Kan också beskrivas på olika verksamhetsområden.
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet, integration, migration, invandring.
7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d, pensionärsföreningar mm.

796/799 Sport, idrott o d.
796 Sport. Idrott. Kroppsövningar. Gymnastik.7960 Allmänt. 7961 Lek o vederkvickelse i det fria. 7962 Motions- och skicklighetstävlingar med redskap, t.ex. krocket, bowling. 7963 Bollspel. 7964 Gymnastik. Fri-idrott. Allmän idrott. 7965 Fotvandring. Bergsbestigning. Orientering. 7966 Cykel. 7967 Motorsport. 7968 Kamp- och försvarssporter. 7969 Vintersport. 797 Vattensport. Simsport. Flygsport. 798 Ridsport. Hästsport. Sport med andra djur. 799 Sportfiske. Jaktsport. Sportskytte.

8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

80 Språk. Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.

81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.

90 Tidningar, tidkrifter, journalistik o d.

91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
Med lokalhistoria.

92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d. Personer.

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
De olika staterna finns angivna på världsdelarnas områden på hemsidan
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Polerna. Rymden

Från 36-39zzzs.pdf: **Mer om verksamheter finns i**
Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikations-system för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden. http://wimnell.com/omr40zj.pdf

Alla människor kan ha verksamheter mer eller mindre inom alla områden, som yrkesverksamhet eller som fritidsverksamhet.

Människornas verksamheter som psykologiska varelser finns i
SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

Religiösa verkamheter finns i
SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

De kan se som specialdelar av område 14

Människornas verksamheter som fysisk kropp finns i
SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
Här kan människor uppräda som forskare, läkare etc och som patient.

Särskilda underområden är inte föreskrivna men följande kan användas:

611	Människans anatomi.
612	Fysiologi.
613	Medicinska råd om enskild hygien.
614	Offentliga hygienverksamheter,räddning, sjukvårdsorganisation od
615	Läkemedelsbehandlingar, sköterskevård och fysikalisk terapi o d.
615 A	Farmakologi, läkemedelsforkning.
615 B	Allmänna sjukvårdverksamheter.
615 C	Personal för mottagningar, laboratorier, och öppenvård, utom läkare.
615 D	Vårdpersonal för allm. medicinska och kirurgiska vårdavd., barnavd., långvård o d
615 E	Vårdpersonal för psykiatrisk vård och vård av utvecklingsstörda, utom läkare.
615 F	Personal för röntgenterapi, röntgendiagnostik, fysiklisk terapi od
615 G	Narkoman-o alkoholistvård, förgiftning.
616/618	Läkarverksamheter od av läkare, operationsassistenter o d
616	Allmänläkare, laboratorieläkare o d, läkare för särskilda medicinska sjukdomar, nerv- och psykiatriska sjukdomar, infektionssjukdomar o d.
616 A	Allmänläkare och läkare med allmänt laboratoriearbete o d

616 B	Läkare för särskilda medicinska sjukdomar. (6161 / 6167) .
6161	Hjärt- och kärlsjukdomar (Kardiovaskulära sjukd.).
6162	Andningsorganens sjukdomar.
6163	Matsmältningsorganen sjukdomar.
6164	Sjukdomar i blodbildande organ, endokrina körtlar, lymfatiska system o d.
6165	Hudsjukdomar. Dermatologi.
6166	Urogenitala systemets sjukdomar, urologi.
6167	Rörelseappararatens sjukdomar. Muskuloskeletala sjukdomar.
6168	Läkare för nerv- och psykiatriska sjukdomar. Neurologi. Psykiatri.
6169	Läkare för infektionssjukdomar o d, smittosamma sjukdomar.
617	Kirurgiläkare. Tandläkare o d. Läkare för ögon och öron- näsa-hals. Narkosläkare och operationsassistenter o d
6171/6175	Kirurgiläkare.
6176	Tandläkare.
6177/6178	Läkare för ögon och öron-näsa-hals. Oftalmiatrik. Otorinolaryngologi.
6179	Narkosläkare och operationsassistenter o d .
618	Kvinno-, barn- och ålderssjukdomar. Mödravård och vård av nyfödda o d
619	Veterinärverksamheter o d

Politikerna kan ha politikverksamheter inom alla områden men har sin plats i områdena 36-39:

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.
De är benägna att röra ihop allting och 36-39 är då en lämplig beteckning.

De folkvalda demokratiska myndigheternas verksamheter omfattar alla verksamheter, men de har egen plats på område 35:

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

Opolitiska versamheter och underliggande organ har sin plats i
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
De kan ha alla slags verksamheter som finns i hela systemet. Speciella verksamheter kan placeras på speciella verksamheter. Exempel: Riksbanken som är underställd riksdagen ingår i
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
Detta gäller naturligtvis också för regeringen och kommunerna.

22 politikområden för politiken 26 maj 2016

Under årens lopp har innehållet i dominerande politikområden skiftat. Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som hvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden. http://www.regeringen.se

* **Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**
* **Allmänt om regeringens politik.**

* **Utrikespolitik.**
  Politik för en utrikesminister.

* **Europapolitik.**
  Politik för en EU-minister.

* **Politik för juridik.**
  Politik för en justitieminister.

* **Försvar.**
  Politik för en försvarsminister.

* **Miljö**
  Politik för miljöminister för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner.

* **Transporter.**
  Politik för en infrastrukturminister.

* **Bostadsproduktion.**
  Politik för en bostadsminister som ser till att det produceras.

* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.

* **Politik för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.**
  Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.

* **Sjuk- och hälsovård o d.**
  Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

* **Hushållet. Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d**
  Politik för en socialförsäkringsminister med ansvar för hushållsverksamheter.

* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Politik för en barn- och äldreminister m m med välfärd och socialtjänst o d

* **Utbildning. Forskning.**
  Politik för utbildningsministrar.

* **Information, konst, kultur o d.**
  Politik för en kultursminister. Med demokrati.

* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknads- och etableringsminister.

* **Näringar.**
  Politik för en näringsminister.

* **Handel.**
  Politik för handelsminiser.

* **Migration.**
  Politik för en migrationsminister.

* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för en inrikesminister för brott och polis o d

* **Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.**
  Politik för finans- finansmarknads- och civilministrar.

Regeringens verksamheter ska gälla alla verksamheter, men regeringen har sin egen plats i
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)

Regeringens verksamheter har behandlats i
Sven Wimnell 30 maj 2016: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen ? Ny regering 25 maj 2016.
http://wimnell.com/omr36-39zzzr.pdf

* Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.

* Allmänt om regeringens politik.

Statsministerns och samordningsministerns verksamheter gäller alla verksamhetsområden. Regeringen har haft brister i utbildningspolitiken, hushållspolitiken och miljöpolitiken. Skolorna bör ge utbildning i levnadskunskap. Hushållspolitik bör införas. Den nya miljöministern borde kunna få ordning på miljlöpolitiken. Den klimatvänliga kärnkraften bör bli kvar.

* Utrikespolitik.

Politik för en utrikesminister.

Utrikesministern ska känna till alla verksamheter i världen i ett utrikespolitiskt perspektiv, isynnerhet verksamheterna i

SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

* Europapolitik.

Politik för en EU-minister.

Europaministern ska känna till alla verksamheter i världen i ett utrikespolitiskt perspektiv som utrikesministern och isynnerhet verksamheterna i

SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.

* Politik för juridik.

Politik för en justitieminister.

Justitieministern ska känna till alla verksamheter, isynnerhet

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter. Delar om brott och polis od.

SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

Libris/SAB:

O(x)	Samhälls- och rättsvetenskapliga lexikon
O:bf	Samhälls- och rättsevetenskapliga institutioner
O:d	Samhälls- och rättsvetenskapens filosofi och metodlära
O:k	Samhälls- och rättsvetenskapens historia
O-	Allmänt: särskilda länder och områden
O-a	Europa: allmänt
O-b	Norden: allmänt
O-c	Sverige
O-d	Övriga Norden
O-e	Brittiska öarna (Storbritannien)
O-f	Mellaneuropa

O-g Nederländerna, Belgien och Luxemburg
O-h Schweiz
O-i Italien (inkl Vatikanstaten, San Marino och Malta)
O-j Frankrike och Monaco
O-k Spanien (inkl Andorra och Gibraltar)
O-l Portugal
O-m Östeuropa
O-n Balkanländerna
O-o Asien
O-p Afrika
O-q Amerika
O-r Oceanien (Australien, Nya Zeeland, Melanesien, Polynesien, Mikronesien)
O-s Polarländerna
Oba Folkrätt
Ocb Statsrätt
Oe Rättsvetenskap
Oe(x) Juridiska lexikon
Oe(u) Lagar och lagförslag: allmänt
Oe:d Rättsfilosofi och rättsvetenskaplig metodlära
Oe:oa Rättssociologi
Oe- Juridik: särskilda länder och områden
Oea Civilrätt
Oeb Straffrätt
Oek Processrätt
Oel Tryckfrihetsrätt
Oep Kriminologi och polisväsen
Oeq Kriminalvård
Oer Rättsfall
Oes Försvars- och krigslagstiftning
Oet Rättshistoria
Oeö Särskilda verksamheters juridik
Kriminologi, polisväsen och kriminalvård ingår i 7952-7956

*** Försvar.**
Politik för en försvarsminister.
Försvarsministerns verksamheter gäller
SW . 6525-6529 Militära verksamheter Här ingår också fredsverksamheter

Libris/SAB:
S Militärväsen
S(x) Militära lexikon
S:bf Militära institutioner
S:do Allmänt: militär psykologi
S:k Allmän krigshistoria och krigskonstens historia
S:oa Allmänt: militär sociologi
S.0 Allmänt: särskilda militära aspekter
S- Allmänt: särskilda länder och områden
Sa Lantkrigsväsen
Sb Sjökrigsväsen
Sc Luftkrigsväsen
Se Total krigföring
Sf Kärnvapenkrigföring
Sg Kemisk och biologisk krigföring
Sh Psykologiskt försvar
Si Civilförsvar
Sj Ekonomiskt försvar
Sk Frivilligt försvarsarbete
Sv Vapen

* Miljö

Politik för miljöminister för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner.

Från **http://wimnell.com/omr36-39zzzr.pdf** sida 73:

Det finns fysiska och sociala miljöer. De fysiska är de som handlar om det som finns på marken, bebyggd och obebyggd. De sociala miljöerna är de som bildas av människorna och deras beteenden.

I systemet för mänskliga verksamheter finns

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.
SW 796/799 Sport, idrott o d.

På områdena 71 och 72 är det om fysiska miljöer som bör ingå i ministerområdet miljö. Kommunerna har monopol på att bestämma hur de fysiska milöerna ska göras och det finns lagar om hur det ska gå till. Det är främst plan- och bygglagen som gäller.

De sociala miljöerna bildas av verksamheterna i område 79. För verksamheterna där finns många olika lagar och bestämmelser. Området 7955 är underindelat så att sociala miljöer där motsvar byggnader i området 72. Så t ex har sociala miljöer i fängelser beteckningar som svarar mot beteckningar för fängelser i området 72. Undervisning i område 7957 innebär en social verksamhet mellan lärare och elever som ingår i skolor. som formges i område 72.

De fysiska milöerna bör formas efter de sociala miljöernas behov. De som utformar de fysiska miljöerna bör alltså ha kunskaper om de social verksamheter som ska försiggå i de fysiska miljöerna de åstadkommer. Därför måste i ministerområdet för miljö också ingå problem om de sociala miljöerna och verksamheterna.

Vägar måste formges med hänsyn till dem som ska använda vägarna. I området 71 lägger förslagsställarna fram sina förslag på olika sätt och vanligen med hjälp av kartor med beskrivningar. Kartorna visar olika geografiska områden efter de problem det gäller. Gäller det utformningen av ett kvarter blir det en karta över kvarteret. Gäller det en stadsdel blir et en karta över stadsdelen och så vidare. För det mesta räcker det inte med kartor, de kan kompletteras med tredimensionella modeller, bilder i två dimensioner rörliga bilder i filmer m m.

De sociala verksamheterna ändrar sig med tiden och byggnaderna och stadsdelarna passar inte till de nya sociala verksameterna. Då får man

bygga om och ändra i stadsdelarna. Det är en ständig process med ändringar av fysiska miljöer efter de ändrade sociala verksamheterna. Vid nybyggnad bör man observera detta och göra det nya med hänsyn till framtida behov.

Miljöministern har mycket att tänka på och det kommer varefter hela tiden nya problem som måste lösas. Klimatet är en liten del i arbetet med miljöerna. Det är kommunerna som har monopol på att utforma de fysiska miljöerna, men det finns alltid problem som kräver ingripanden från staten och en statlig miljöminister. Den nya miljömistern har varit kommunalråd i Malmö sägs det, och det är en merit för ministern. Men ministerjobbet kräver mer än jobbet i Malmö.

Regeringen har under årens lopp inte haft någon politik för miljöerna och för det skyllt ifrån sig på kommunernas ansvar. Det har bl a lett till den katastrofala bostadsbristen nu. Kommunerna har inte skött bostadsproduktionen och nu måste regeringen ha en bostadsminister som får igång bostadsbyggandet. För att det ska bli bra måste regeringen ha en minister för miljöerna eftersom bostadsministern inte kan hinna med det också.

Stefan Löfvens regering har inte haft någon miljöpolitik. Nu kan man hoppas att det blir en. Kraven på välfärd har ökat med tiden och kräver nu bättre planering. Socialdemokraterna har enligt hemsidan ingen miljöpolitik. Miljöpartiet har ett par korta sidor på sin hemsida och på partiets kongress nyligen fanns en proposition som på några sidor beskriver hur partiets ledning ser på saken.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.

710 Allmänt.
711 Översiktlig samhällsplanering. Regionplanering. Generalplanering. Stadsplanering o d.
7111 Allmänna utgångspunkter och principer.
7112 Regionplanering. Generalplanering. Områdesplanering.
7113 Landsbygdsplanering.
7114 Stads- och tätortsplanering. Tätorter. Bostadsområden.
7115 Zonindelning för bebyggelse inom städer och tätorter. Stadsdelar. Byggnadskvarter.
7116 Byggnads- och stadsplanebestämmelser.
7117 Planering för trafikleder.
7118 Lednings- och kabelnät för offentligt bruk. Tekniska försörjningsnät.
7119 Övrigt.
712 Landskapsplanering. Naturvård. Trädgårdsarkitektur.Parkanläggningar.
71212 Naturen. Naturstudier. Naturskydd. Miljövård.
71214 Miljövetenskap.
7122 Allmänt om landskap. Naturreservat. Fritidsområden. Privata parker och trädgårdar.
7123 / 7129 Trädgårdsanläggningar.
713 Vägar od i landskapet.
714/716 Vatten, fiskar, vattenvård. Luft, skog, fåglar, luftvård. Mark, örter, markdjur, markvård.
714 Vatten, fiskar, vattenvård.
715 Luft, skog, fåglar, luftvård.
716 Mark, örter, markdjur, markvård.
717 Anläggningar i landskapet.
718 Kyrkogårdar. Gravplatser. Krematorier.
719 Kulturvård. Hembygdsvård.

SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.

720 Allmänt.
721 Arkitektur och arkitektarbete i allmänhet.
722 Forntidsmiljöer. Forntidsarkitektur.
723 Medeltidsmiljöer (ca 300-1400). Medeltidsarkitektur.
724 Nya tidens miljöer och arkitektur.
725 Offentliga byggnader. Affärs- och industribyggnader.
7251 Offentliga byggnader. Förvaltningsbyggnader.
7252 Merkantila byggnader. Affärshus. Kontorshus.
7253 Byggnader för transport- och kommunikationsväsen.
7254 Industribyggnader. Fabriker. Verkstäder. Lantbruksbyggnader.
7255 Sjukhus. Vårdhem od.
7256 Fångvårdsanstalter od.
7257 Restauranger. Serveringsställen. Badinrättningar. Parkbyggnader.
7258 Byggnader och lokaler för underhållning och sport.
7259 Diverse offentliga byggnadsverk.
726 Kyrkliga byggnader.Kultbyggnader.Begravningsanläggningar.
727 Undervisnings- och forskningsanstalter. Museer. Bibliotek.
728 Bostadshus.
729 Klimatreglering inklusive ljus, färg o ljud. Detaljer i arkitektarbeten.

SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.

7952 Olika sociala miljöer med anknytning till fysiska forntidsmiljöer
Motsvarande byggda miljöer se 722

7953 Olika sociala miljöer med anknytning till fysiska medeltidsmiljöer.(ca 300-1400).
Motsvarande byggda miljöer se 723

7954 Olika sociala miljöer med anknytning till Nya tidens fysiska miljöer.
Motsvarande byggda miljöer se 724

7955 Olika sociala miljöer och verksamheter med anknytning till offentliga byggnader och affärs-och industribyggnader o d.
Bl a polis och kriminalvård. Motsvarande byggda miljöer se 725.
De ekonomiska verksamheterna ingår vanligen i 61/69

79551 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till Offentliga byggnader. Förvaltningsbyggnader.
Byggnader:
72511 Riksdagshus. Parlamentsbyggnader. 72512 Ministerier. Kanslihus. Byggnader för utländska beskickningar. 72513 Kommunala byggnader. Stadshus. Kommunalhus. Landstingshus. 72414 Byggnader för tull, skattemyndigheter och ämbetsverk med finansiella uppgifter. 72515 Domstolsbyggnader. Rådhus. Tingshus. Arkivbyggnader. 72516 Posthus. Telebyggnader. 72517 Residensbyggnader. Länsresidens. Landsstatshus. Tjänstebostäder. 72518 Militära byggnader. Kaserner. 725188 Polishus. 72519 Övriga offentliga byggnader. 725191 Brandstationer. 725192 Bårhus. 725193

Byggnader för vattenverk, avloppsverk och vattenreningsverk. 725194 Toaletter för allmänheten. Sanitära anläggningar. 725198 Elektricitetsverk.

Verksamheter:
bl a polisväsendet: O Polisverksamheter, organisation , personal o d. O Polisens övervakning av allmän ordning och säkerhet. O Övervakning av moralen, fylleri, narkotikahantering, spelklubbar porrklubbar etc. O Allmän säkerhet. O Trafikpolis.
(SAB Oepb . DK 351.7, 351.8)

79552 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till merkantila byggnader, affärshus, kontorshus.
Byggnader:
72521 Butiksbyggnader. Varuhus. Stormarknader. 72522 Byggnader med bostäder samt butiker, kontor o.dyl.72523 Kontorshus. 72524 Bankbyggnader. 72525 Börshus. Byggnader för handels- o hantverksorganisationer. 72526 Saluhallar. 72527 Salutorg. 72529 Övriga merkantila byggnader

79553 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till transport-och kommunikationsväsen.
Byggnader:
72531 Järnvägsstationer. Tunnelbanestationer. Godsmagasin. Övriga byggnader för spårbunden trafik.Verkstäder. Stallar. 72534 Byggnader för hamnändamål. Färjelägen.Varv. Dockor. Fyrtorn. 72535 Lagerhus. Kylhus. 72536 Silobyggnader. 72538 Byggnader för vägtrafik. 725381 Garage och parkeringshus. 725382 Verkstäder. 725383 Tvättanläggningar. 725384 Bensinstationer. 725388 Busstationer. 72439. Flygplatsbyggnader. Hangarer.

79554 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till industribyggnader, fabriker, verkstäder, lantbruksbyggnader.
Byggnader:
O Byggnader för lantbruk, sädesmagasin, stallar, ladugårdar o dyl till verksamheterna 63. O Byggnader för energiförsörjning, kraftverk o d till verksamheter i 644 . O Byggnader för tillverkningsverksamheter i 66/69.

79555 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till sjukhus, vårdhem, ålderdomshem, barnhem o d.
Byggnader:
72551 Sjukhus. Lasarett. Kliniker. Barnbördshus.Vilohem. Sanatorier. 72552 Mentalsjukhus. 72553 Anstalter för psykiskt utvecklingsstörda. 72554 Blindinstitut. Dövstumsinstitut.72555 Vårdhem för rehabilitering. 72556 Alderdomshem. Pensionärshem. Gästhem. 72557 Barnstugor. Barnhem. 72559 Djursjukhus.

79556 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till fängelser od. Byggnader:
72561 Fängelser. 72563 Korrektionsanstalter för vuxna. 72564 Uppfostringsanstalter för minderåriga. Skyddshem. 72565 Alkoholistanstalter.
Verksamheter
bl a krininalvårdsverksamheter o d: O Kriminalvårdens organisation o d. O Fångvårdsanstalter. O Fängelsesystem. Ordningsregler. Fängelsevård. O Fängelsepersonal. O Straffverkställighetens olika grader. Enskild cell. Straffmildring. O Brottsförebyggande verksamhet.
(SAB Oeq. DK 343.8)

79557 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till restauranger, serveringsställen, badinrättningar, parkbyggnader.
Byggnader:
72571 Restauranger. Barer. Konditorier. Kiosker o.dyl. 72573 Badanläggningar. Saunas. 72574 Simhallar. Friluftsbad. 72575 Badortsbyggnader. Kasinon o.dyl. 72576 Byggnader i parker. Paviljonger o.dyl.

79558 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till fritid, underhållning och sport.
Byggnader:
72581 Konserthus. Konsertsalar. 72582 Teaterbyggnader mm. 725821 Operahus. 725822 Övriga teatrar.Friluftsteatrar. 725823 Musikkafeer. Varieteer. Danssalonger o.dyl. 725824 Biografer. 725826 Byggnader för sport. Cirkusbyggnader. Stadions. 72583 Samlingslokaler. Föreläsningslokaler. Konferenslokaler.72584 Biljarder. Kägelbano. Bowlingbanor. 72585 Gymnastikbyggnader. Inomhusarenor. 72586 Byggnader och anläggningar för vinter- och issport, cykel- och motorsport. 72587 Byggnader och anläggningar för vattensport. Båthus. 72586 Ridhus. Trav- och galoppbanor. 72589 Övriga idrottsanläggningar och detaljer till sådana t.ex. läktare.

79559 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till diverse offentliga byggnader.
Byggnader:
72591 Utställningsbyggnader. 72592. Provisoriska och flyttbara utställningsbyggnader. 72594 Monument. Obelisker. Fontäner o.dyl. 72595 Brobyggnadsverk ur gestaltningssynpunkt. 72596 Stadsportar. Stadsmurar. Vallar. Inhägnader

7956 Sociala miljöer och verksamheter med anknytning till död, begravning och religion. Se även 20/29.
Byggnader :
7261 Hednatempel. Helgedomar. 7262 Moskeer. Minareter. 7263 Synagogor. 7264 Kapell. 7265 Kyrkor. 7266 Katedraler. Domkyrkor. 7267 Kloster. Icke-kristna kloster. Lamakloster o.dyl. 7268 Begravningskapell. Krematorier. Kolumbarier. Mausoleer. Gravvårdar. 7269 Övriga kyrkliga byggnader. Biskopssäten. Prästgårdar.Byggnader vid vallfartsorter.
Verksamheter bl a:
O Begravning. O Kremering. Eldbegängelse. Likbränning. O Balsamering. Mumier. Dödsmasker. O Likvaka. O Sorg. O Begravningsseder. Sorgetåg. Dödsdanser. Dödsklagan. Offer. Gravöl. (Praktiska verksamheter ingår i 614). Religiösa verksamheter ingår huvudsakligen i 20/29.
(SAB del Mz, se även 2. DC, DK 393)

* Transporter.

Politik för en infrastrukturminister.

Infrastrukturministerns verksamheter gäller

SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

Drift av transportverksamheter. Libris/SAB:

Pr Transportmedel och kommunikationer (drift av transporter till 656)
(konstruktion till 62, tillverkning av transportmedel till 68)
Pra Landsvägsfordon och landsvägstrafik
Prb Järnvägar och spårvägar
Prc Fartyg och sjöfart
Prd Luft- och rymdfarkostteknik
Prf Svävare, amfibiefarkoster m m
Prt Transportväsen Qjf Postväsen

* Bostadsproduktion.

Politik för en bostadsminister som ser till att det produceras.

Bostadsministerns verksamheter gäller delar av

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

Det behövs många hyresrätter med 2 rum och kök och ett mindre antal 3 rum och kök. Det går inte att säga var eftersom regeringen inte har någon hushållspolitik som klargör bostadsbristen i landet och regeringen inte haft någon miljöpolitik som klargjort hur det är i kommunerna. Regeringen måste hitta på ett sätt att subventionera hyresrätterna så att det som byggs också blir uthyrt.

Den tidigare bostadsministern ville årligen bygga 15000 hyreslägenheter med stöd. Enligt osäkra beräkningar som behöver uppgraderas skulle de lämpligen fördelas enligt följande tabell:

Flerbostadshus med 8 trappuppgångar och med 5-10 våningar. Med Sven Wimnells lägenhetstyper.

Det behövs 357 våningar för dessa 15 000 lägenheter. Varje våning:

ENA LÅNGSIDAN		ANDRA LÅNGSIDAN
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 1**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 2**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 3**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 4**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
bostad 2 studenter + 1 st 2rok	**Trappuppgång 5**	**bostad 2 studenter + 1 st 2rok**
1st 3rok + 1st 2rok	**Trappuppgång 6**	**1 st 3 rok + 1 st 2rok**
1 st 3rok + 1 st 2rok	**Trappuppgång 7**	**1 st 3rok + 1 st 2rok**
1 st 4rok + 1 st 2rok	**Trappuppgång 8**	**1 st 4rok + 1 st 2rok**

Summa 42 lägenheter (studenter 35 kvm, 2rok 65 kvm, 3 rok 84 kvm, 4rok 103 kvm):

20 Studenter, lägenheter för studenter o d	cirka 47 % av 42
16 lägenheter 2rok för ensamma utan barn	cirka 38 %
4 st lägenheter 3 rok för par utan barn	cirka 10 %
2 st lägenheter 4 rok enligt regeringens begäran	cirka 5 %

Bygger på SCBs statistik över trångbodda och “uppgift saknas”, men lägenheter för ensamma trångbodda har minskats och lägenheter för studenter har i motsvarande mån ökats. Från 24/60 till 47/38% för studenter/ensamma. Kan justeras: 2 st studentlägenheter på 35 kvm vardera kan användas som 1 st 2rok med stort sovrum, 70 kvm.

Klicka på http://wimnell.com/omr36-39zzzb.pdf så kommer lägenhetstyperna

Lägenheterna 2rok är gjorda så att de lätt kan användas av två studenter eller andra unga personer med låga inkomster. De får varsitt rum som de kan stänga om sig och ha bad, kök och balkong gemensamt.

Lägenheterna 2rok finns i två varianter. en ursprungsvariant och variant där sovrummet är något större för att det ska bli bättre när lägenheten används av två studenter som vill ha viss avskildhet fån varandra.

Då lägenheterna 2rok används för två personer som vill stänga om sig kan man behöva sätta in extra garderobsskåp. Senare kan lägenheten användas för en person med 2rok och då tar man bort de extra skåpen.

Den större varianten av 2rok är lämplig för 2 sambor och uppfyller då boverkets krav. 2 sambor behöver enligt boverket inte 3rok, bara 2rok, men den större varianten är bättre för dem än den mindre varianten som också uppfyller boverkets krav.

När det i tabellen står bostad 2 studenter är det en lägenhet 2rok

Det innebär att det på varje långsida blir

13 st lägenheter 2rok	81,25 %
2 st 3rok	12,5
1 st 4rok	6,25
summa 16 lägenheter.	100,0 %

Det är ungefär de proportionerna man förmodligen bör räkna med.

Utrymmesnormerna Från http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Norm År	**Målsättning**	**Definition av trångboddhet**
Norm 1 1945	Ingen ska behöva sova i köket. Högst 2 personer i varje rum	Mer än 2 boende per rum, köket oräknat.
Norm 2 1965	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum (gäller ej enpersonshushåll). Högst 2 personer i varje sovrum.	Fler än 2 boende per rum. kök och vardagsrum oräknade. Gäller ej enpersonshushåll.
Norm 3 1974	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum. Eget sovrum till varje hushållsmedlem med undantag av gifta/samboende par.	Fler än en boende per rum, kök och ett rum oräknade samt enpersonshushåll i ett rum och kök eller mindre. Finns samboende i hushållet redueras rumskravet med ett rum

Antal rum som krävs för att inte anses trångbodd enligt norm 3

Enboende	2 rum
2 personer	3
Ensamförälder och Samboende med 1 barn	3
2 barn	4
3 barn	5
4 barn	6

Antal hushåll 2013

Med 1 person	37,7 % av alla hushåll
2 personer	31,3 %
3	12,4 %
4	12,3 %
5	4,3 %
6	1,2 %
7+	0,8 %

* Landsbygdspolitik.

Politik för en landsbygdsminister.

Landsbygdsministerns verksamheter gäller

SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.

Särskilda underområden är inte föreskrivna men följande kan användas:

630 Allmänt.
631 Allmänna lantbruksverksamheter, allmän lantbruksekonomi.
632 Växtsjukdomar, växtförädling o d.
633 Växtodling (åkerbruk) o d.
634 Skogsbruk o d , frukt- o bärodling.
635 Trädgårdsodling o d.
636 Djurhållning.
637 Djurprodukter.
638 Biodling, silkesodling o d.
639 Jakt, viltvård, fiske, fiskevård, sjövård, o d.

Libris/SAB:

Qd Lantbruk
Qd(x) Lantbrukslexikon
Qd:bf Lantbruksorganisationer och -institutioner
Qd:k Lantbrukets och lantbruksforskningens historia
Qd:oe Lantbrukslagstiftning
Qd- Särskilda länder och områden
Qda Lantbruksekonomi
Qdb Lantbrukets byggnader, redskap och maskiner
Qdc Jordbrukslära
Qdd Växtodlingslära
Qde Växternas sjukdomar och skadedjur, växtskydd
Qdf Husdjurslära
Qdg Mjölkproduktion
Qdh Äggproduktion
Qdi Köttproduktion
Qe Trädgårdsskötsel
Qe(x) Trädgårdsexikon
Qe:k Trädgårdsskötselns och trädgårdsforskningens historia
Qe- Särskilda länder och områden
Qec Trädgårdsarbete
Qed Köksväxtodling
Qee Frukt- och bärodling
Qef Prydnadsväxtodling
Qf Skogsbruk
Qf(x) Skogsbrukslexikon
Qf:bf Skogsbruksorganisationer och -institutioner
Qf:k Skogsbrukets och skogsforskningens historia
Qf- Särskilda länder och områden
Qfb Skogsekonomi
Qfd Skogsbotanik
Qfe Skogsvård
Qfh Avverkning och transport
Qfj Skogsuppskattning och virkesmätning
Qfk Flottning och sortering
Qg Jakt och fiske
Qg- Allmänt: ärskilda länder och områden
Qga Jakt
Qgb Fiske
Uh Miljöfrågor och naturskydd (vetenskap till 57, för övrigt till 71 och praktiska skyddsarbeten o d till 63)
(DC, DK 63, industrier dock till 66/69)

* Politik för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.

Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.

Minsterns verksamhet gäller alla verksamheter i världen bl a biståndsverksamheter i

SW . 7951 Sociologi. Socialvård..

SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

17 globala mål för hållbar utveckling
1 Ingen fattigdom
2 Ingen hunger
3 Hälsa och välbefinnande
4 God utbildning för alla
5 Jämställdhet
6 Rent vatten och sanitet
7 Hållbar energi för alla
8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
10 Minskad ojämlikhet
11 Hållbara städer och samhällen
12 Hållbar konsumtion och produktion
13 Bekämpa klimatförändringen
14 Hav och marina resurser
15 Ekosystem och biologisk mångfald
16 Fredliga och inkluderande samhällen
17 Genomförande och globalt partnerskap

Mänsklig rättigheter.
Rätten att inte bli diskriminerad
Rätten till liv - dödsstraffet
Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)
Yttrandefrihet
Lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck
Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter
Barnets rättigheter
Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard
Rätten till hälsa
Rätten till arbete
Rätten till utbildning
Tanke- och religionsfrihet
Förenings- och församlingsfrihet
Privat- och familjelivet
Urfolkens rättigheter
Rättigheter för nationella minoriteter
Förbud mot slaveri och slavhandel
Förbud mot tortyr
Flyktingars rättigheter
Migranters rättigheter

* Sjuk- och hälsovård o d.

Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

Ministerns versamheter gäller

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 796/799 Sport, idrott o d. del

Se det som nämnts ovan om **människornas verksamheter som fysisk kropp**

* Hushållet. Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d

Politik för en socialförsäkringsminister med ansvar för hushållsverksamheter.

Ministerområdet gäller

SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
Vedeldning, vattenkraft, kärnkaft, solkraft, vindkraft, vågkraft, kolkraft, oljekraft, gaskraft.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d) m m
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

* Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst

Politik för en barn- och äldreminister m m med välfärd och socialtjänst o d

Ministerområdet gäller

SW . 7951 Sociologi. Socialvård..

* Utbildning. Forskning.

Politik för utbildningsministrar.

Verksamheterna gäller alla verksamheter, men en utgångspunkt för undervisnings- och forskningsverksamheterna finns i

SW . 7957 Undervisning o d.

Där finns förskolor, grundskolor, gymnasier, högskolor, universitet, forskning och inspektioner och forskningar om dem.

Undervisningsministrarna har inget om områdena 104-108, som kommenteras under kulturministern.

I undervisningsministerns versamhet ingår område 4 som dock inte finns mycket av

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) delar kan ingå i näringsverksamhet

Särskilda underområden är inte föreskrivna men följande kan användas:

620 Allmänt.
621 Ingenjörsverksamheter: maskinbyggnad, kärnteknik, elektroteknik, mekanisk teknologi.
6211 Kärnteknik, kärnenergi, atomkraft, allmänt om värmekraftmaskiner, ånga, ångkraft.
6212 Hydraulisk energi, vattenkraft.

6213 El- och telekonstruktion o d, elektronik.

6214 Värmekraftmaskiner, förbränningsmotorer od.
6215 Pneumatisk energi, kylteknik, värmepumpar od.
6216 Maskiner o d för lagring o transport av gaser o vätskor.
6217 / 6219 Plastisk bearbetning, maskinelement, verktyg, verktygsmaskiner.
6217 Plastisk bearbetning, smidning, gjutteknik, valsning, dragning, värmebehandling, ytbehandling, sammanfogning, lödning, limning. 6218 Transmissioner, växlar, kuggar, lyftdon, hissar, transportdon, fästelement, smörjning.
6219 Verktyg, vektygsmaskiner, bearbetningsmetoder.
622 Gruvkonstruktioner o d.
623 Militärkonstruktioner .
624 Konstruktion av byggnader o d.
625 Konstruktion av trafikleder till lands. Järnvägar, gator, vägar o d.
626 Vattenbyggnad i allmänhet, kanaler, anläggn. för jordbruk, fiske.
627 Anläggningar i hamnar, vattendrag och öppet hav, dammar.
628 Hygienkonstruktioner, vatten o avlopp,belysning od
629 Transportmedelskonstruktion o d.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

För de svenska barnen är det viktigt att de får kunskaper för de fyra roller de har , A1, A2, B1 och B2.

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Utbildningen i samhällskunskap bör utgå från systemet för mänskliga verksamheter, som är en fullständig samhällsbeskrivning.

Förbättringar av undervisingen i de två ämnena är av stor betydelse för kultur och demokrati. Demokrati- och kulturministern har anledning att övertyga utbildningsministrarna om vikten av förbättringar.

Det är särskilt viktigt för invandrare att de får en bra samhällsbeskrivning som utgår från svenska förhållanden och också innehåller beskrivningar om samhällen utanför Sverige, så att invandrarna får kunskaper som passar till deras speciella förutsättningar.

Slutsats:
Grundskolor och gymnasier måste ge barnen kunskaper om sig själva och sina beteenden och världens problem så att de kan leva väl ihop med andra och med demokratin kan förbättra levnadsförhållandena för sig själva och alla andra.

Religioner ger gammalmodiga bilder av världen och om hur man bör bete sig, som inte fungerar idag. Religionsämnet bör utvidgas till att omfatta levnadskunskap om hur man kan utveckla sig själv och om hur man bör samverka med andra.

Ämnet om samhällskunskap måste göras mer fullständigt i både grundskolor och gymnasieskolor. Kunskaper i hemkunskap bör förbättras i grundskolorna och förmedlas också i gymnasierna.

Det här gäller de svenska barnen och också de nyanlända, invandrarna, för vilket det är särskilt viktigt att läroplanerna ger en bra modern utbildning i de nämnda ämnena, som passar till deras speciella förutsättningar.

Utbildningen ska direkt hjälpa de enskilda individerna och hjälpa dem att på politisk väg förbättra välfärden för alla.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

<u>Religion och levnadskunskap.</u> (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Alla människor kan ha verksamheter mer eller mindre inom alla områden, som yrkesverksamhet eller som fritidsverksamhet.

Människornas verksamheter som psykologiska varelser finns i
SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

Religiösa verkamheter finns i
SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.
De kan se som specialdelar av område 14

Individernas inre verkligheter, dvs deras kunskaper, erfarenheter, framtidsvisioner känslor, värderingar, uppfattning om samband, psykiska mekanismer, logik och moral avgör hur de handlar i yrket och på fritiden.

Det är viktigt att människorna är lämpligt utrustade i sina inre verkligheter. Man måste utbilda om detta och börja redan i de första skolorna,

* Information, konst, kultur o d.

Politik för en kultursminister. Med demokrati.

Kulturministerns verksamheter gäller alla verksamheter, isynnerhet områdena 1, 2 ,7, 8 och 9.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter. kulturdelen ingår

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

I område 7 tar andra ministrar över delar av regeringens övervakning och reglering:

Miljöministern:
SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.

Socialtjänstministern:
SW . 7951 Sociologi. Socialvård.

Polisministern/inrikesministern: delar av
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.

Migrationsminister: delar av:
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.

Hälso- och sjukvårdsministern : delar av
SW 796/799 Sport, idrott o d.

Undervisning och forskning gällande områdena 1, 2, 7, 8 och 9 kan ingå i SW . 7957 Undervisning o d.

I område 10 ingår områdena 101, 102 och103 vanligen i biblioteks-verksamheter som ligger under kulturministern.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

I områdena 104-108 finns inga etablerade företrädare. Det skulle kunna vara universitetskansleämbetet som ska hålla i högskolor och universitet och borde veta i dessa områden, men där har man ingen ordning på vad de bör göra. Högskolor och universitet är ordnade efter förhållanden på 1800-talet och ger inga samlade bilder av verksamheterna 104-108. Område 109 finns som ämne på universiteten. I område 105 om forskning finns forskning.se som ger något om vad som bör finnas där. De statliga forskningsorganen tycks inte ha kläm på helheten i forskningen.

* Jobb.

Politik för en arbetsmarknads- och etableringsminister.

Ministerns verksamheter gäller
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
Delvis:
SW . 7957 Undervisning o d
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.

* Näringar.

Politik för en näringsminister.

Ministerns verksamheter gäller
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.
SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) delar kan ingå
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter. näringslivsdelen ingår.
Konstruktion av IT produkter ingår i 62, produktion ingår i 68.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

66/68 Tillverkning av varor

66 Tillverkning av kemivaror o d.
660 Allmänt
661 Kemikalier
662 Explosivämnen, tändmedel, bränslen
663 Drycker, njutningsmedel
664 Livsmedel
665 Oljor, olje- o asfaltprodukter, fett, vax
666 Glas och porslin, lergods, cement, betong
667 Färger
668 Hygienartiklar, läkemedel, kemisk-tekniska artiklar.
669 Metaller od

67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d.
670 Allmänt
671 Ädelmetallvaror, ädelstensvaror
672 Enkla metallvaror av järn o stål
673 Enkla föremål av metaller, ej ädelmetall, ej järn
674 Trävaror
675 Läder och skinn .
676 Pappersmassa, papper och pappersvaror
677 Garn, tråd, textilier
678 Plast- och gummivaror
679 Gruvbrytning, oljeutvinning o d, tillverkning av stenvaror

68 Tillverkning av komplexvaror.
680 Allmänt
681 Finmekaniska produkter, instrument, optik, elektronik
682 Maskiner
683 Maskiner och apparater för värme, ventilation, sanitet och för el
684 Möbler o d
685 Skor, lädervaror, hjälpmedel för gång o d, sportartiklar.
686 Grafiska produkter, bokbindning o d.
687 Beklädnadsartiklar. 688 Dekorationsartiklar, leksaker o d
689 Transportmedel SW 66/68 Tillverkning av varor.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

Särskilda underområden är inte föreskrivna men följande kan användas:
690 Allmänt.
691.Byggnadsmaterial (tillverkas vanligen i 66-68).
692 Byggnadsdelar.
693 Murning, betonggjutning o d.
694 Byggnadsträarbeten.
695 Olika slags byggnader och anläggningar.
696 Inbyggnad o reparation av el- och sanitetsutrustning o d.
697 Inbyggnad o reparation av värme- o ventilationsutrustning o d.
698 Måleri-, glasmästeri- och inredningsarbeten o d.
699 Isolerande och skyddande byggnadskonstruktioner.
Isoleringsarbeten.
Till 62 hör delar av P som gäller ingenjörskonstruktion o d.
Delar som gäller tillverkning i industrier o d ingår i 66-69.

Libris/SAB:
Pp Byggnadsteknik, byggnadsproduktion, teknisk hygien (tillv.till 69, drift till 644) Pp.01Materiallära
Pp.02Mätteknik och mätinstrument
Pp.03Maskiner och redskap
Pp.05Industri
Pp:bf Allmänt: organisationer och institutioner
Pp:oeByggnadslagstiftning
Pp.0 Allmänt: särskilda aspekter
Ppa Byggnadsteknik
Ppb Byggnadsproduktion: husbyggnad
Ppba Projektering, produktion
Ppbb Byggnadsdelar
Ppbc Värme, vatten, ventilation, kyla
Ppbd Byggnader för särskilda ändamål
Ppc Bygnadsproduktion: väg- och vattenbyggnad
Ppca Väg- och gatubyggnad

Ppcb Järnvägsbyggnad
Ppcc Tunnelbyggnad
Ppcd Brobyggnad
Ppce Flygplatsbyggnad
Ppcf Vattenbyggnad
Ppcg Vattenkraftbyggnader
Ppch Torrläggning och bevattning
Ppd Teknisk hygien, vatten och avlopp, värmeförsörjning m m (Drift till 644)
Ppda Vattenförsörjning och avlopp
Ppdb Renhållning och avfallshantering
Ppdd Buller
Ppde Gatu- och vägbelysning
Ppdf Värmeförsörjning

* Handel.

Politik för en handelsminister.

Ministerns verksamheter gäller

SW . 653 Handelsverksamheter.

SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

Delvis SW . 655 Förlagsverksamheter o d.

Libris/SAB:

Qi Handel
Qi(x) Allmänt: lexikon och uppslagsverk
Qi:k Handelns historia
Qi:oe Handelslagstiftning
Qi- Särskilda länder och områden
Qia Handelsteknik
Qik Varukännedom
Qil Handelskalendrar och -lexikon
Qim Handel med speciella varor
Qis Marknader och varumässor
Qiv Handelskammare, handelsrepresentation

* Migration.

Politik för en migrationsminister.

Ministerns verksamheter gäller

SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.

* Polisen. Brott. Kriminalvård.

Politik för en inrikesminister för brott och polis o d

Ministerns verksamheter gäller

SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter. Delar om brott, polis od

* Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.

Politik för finans- finansmarknads- och civilministrar.

Ministrarnas verksamheter gäller

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.

Libris/SAB:

Ok Försäkring
Ok(x) Allmänt: försäkringslexikon
Ok- Allmänt: särskilda länder och områden
Oka Försäkringsteknik
Okb Försäkringsrätt
Okc Socialförsäkring
Okd Livförsäkring
Oke Skadeförsäkring
Okz Särskilda försäkringsföretag
Qae Penning- och bankväsen
Qaf Finansväsen med finansrätt (Delar till 657)
Qbc Redovisning

Kort om skillnader mellan klassifikations-systemet för mänskliga verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB. (Från 40zk)

DC, DK och SAB konstruerades innan demokratin i praktiken slagit igenom ordentligt. Världen styrdes av, som de trodde, visa herrar, som styrde efter vad de trodde vetenskapliga principer. I deras schemor finns inte särskilda platser för politiska krav o d. Klassifikationssystemet för verksamheter bygger på huvudområdena i DC och DK och deras område 3 har gjorts till ett område för politik. Vissa opolitiska delar där har flyttats till områdena 6 och 7. I områdena 36-39 finns plats för polititska krav.

Klassifikationssystemet för verksamheter utvecklades under 1970-talet. Då undersöktes många länders biblioteksystem. De nordiska länderna hade olika system. Störst i världen var Deweys DC, men det användes inte mycket i Sverige, hellre valde man DK i stället för DC. KTH använde DK, inte DC,

I början av 1990-talet gjordes en jämförelse mellan det uppgjorda systemet och DC, DK och SAB, med de då gällande versionerna. Den finns i en särskild bok 1996:
" Kapitel 8. Klassifikationssystemet för verksamheter. Jämförelse med DC (Dewey Decimal Classification),
DK (Universiella decimalklassifikationen) och
SAB (Sveriges allmänna biblioteksförenings system på svenska bibliotek)." Har delats upp på två pdf-filer (149+140=289 sidor):
Klassifikationssystemet. Bok 9 feb 1996, del 1 sid 1-402
(http://wimnell.com/omr025.pdf)
Klassifikationssystemet. Bok 9 feb 1996, del 2 sid 501-913
(http://wimnell.com/omr026.pdf) Det är det som gällde då.

Sedan 1996 har DC. DK och SAB reviderats så att redovisningarna 1996 inte helt stämmer med det som gäller nu. På hemsidan har sedan 1998 vartefter behandlats verksamheterna och deras problem. Det mest väsentliga är att huvudområdena är enkelt och tydligt definierade så att systemet kan bli till hjälp:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
om vetandet i samhället och individernas tankar och inre verkligheter.
2. Religiösa verksamheter o d, som numera mest kan ses som delar av individernas inre verkligheter,
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter
om individernas och deras gruppers sätt att med demokratiska församlingar förändra samhälllena och levnadsvillkoren.

4. Sambandsforskningsverksamheter
om sambanden mellan olika verksamheter.
5. Naturforskningsverksamheter
om naturens krafter och samspel.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter
om människornas handlingar till materiell nytta eller onytta.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
kulturella verksamheter om människornas handlingar till psykisk nytta eller onytta i fyiska och sociala miljöer.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur och
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia,
= kompletterande kulturella verksamheter.

Diderot samlade mänskligt vetande i "Encyklopedin" i 35 band 1751-1780, för att förändra världen.

I slutet av 1800-talet gjorde amerikanen Dewey sitt klassifikationssystem. Det börjar med ett område noll för bibliotek o d. Sedan kommer tre områden: Filosofi, Religion och Samhällsvetenskaper. Med det var världen förklarad tycks han ha menat, men han lade till områden 4 - 9 för Språk, Naturvetenskaper, Teknik, Konstarter, Litteratur och Historia, ämnen som inte verkade ingå i samhället på något betydande sätt och var för sig kunde ses som särskilda världar utan något intressant samband dem emellan. De här ämnena är dock av stor betydelse i samhället.

Något tydligt område för politiska verksamheter fanns inte, men på slutet av område 3 finns fyra områden där politik kan ingå.
360 Sociala problem & sociala tjänster
370 Utbildning
380 Handel, kommunikationer & transport
390 Seder, etikett & folklore.

I systemet för mänskliga verksamheter har dessa området fått bli områden för politiska krav:
SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

Det som DC-Dewey har på dessa områden har flyttats till områdena 6 och 7. På 301-307 har DC Sociologi & antropologi som flyttats till område 79+7911. Delar på DC 33 nationalekonomi om finanser o d flyttas till område 657. På så sätt har området 3 blivit ett område för politikvetenskaper och politiska verksamheter

I 36-39 behandlas i första hand centrala och övergripande politiska krav medan politik om fackområden kan behandlas i samband med fackämnena.

En besynnerlighet i DC är att Språk och Litteratur ligger på olika områden, 4 och 8, trots att de har samma grundindelning. DK kom till senare, gillade inte det utan flyttade Språk till område 80 intill områden för Litterarurvenskap och Skönlitteratur.

DC, DK och SAB börjar alla tre med bibliotek o d. I DC och DK finns biblioteken i område noll som i systemet för mänskliga verksamheter tagits bort. Det som finns i område noll har placerats på andra områden då biblioteken kommit på område 1 om filosofiska och psykologiska verksamheter och kommer i början på hela systemet.

Undermrådena i 1 är
SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
underindelat i 101-109.
SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
Underindelat i 11-18/19.

Område 10 har gjorts till ett område för samhällenas samlade vetande och tänkande. Det behövs i början en översikt över vad samhällena innehåller:
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband

SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

Det börjar alltså på 101 och 102 med arkiv, bibliografier och bibliotek. Allmänna encyklopedier kan ses som urval av det för tiden viktigaste. För Diderot vetandet på 1700-talet och i Sverige nu Nationalencyklopedin. Urvalet av de viktigaste är samtidigt ett urval av de viktigaste värderingarna. Det finns inte någon instans som har ansvar för detta, man får nöja sig med att från hela systemet godtyckligt plocka fram förslag. Nu hör de mänskliga rättigheterna och FNs miljömål od och annat liknade till det viktigaste.

Område 040 är i DC vakant och i systemet för verksamheter har 104 fått bli
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband

När Språk i DC område 4 flyttats bort har område 4 blivit ett nytt område för sambandsforskningsverksamheter. Det behövs ett område som sysslar med samband, viktigt bl a för de politiska verksamheterna där politikerna mycket litet klargör samband mellan förslag och krav de ställer. Tyvärr har universitetsvärlden i sina forskningar inte tillräckligt uppmärksammat sambandsproblemen. Det finns ett ämne systemvetenskap där sambandsproblem kan behandlas, men på universiteten tycks det ämnet mest handla om teknologisk hantering. Sambandsproblem behandlas nu vanligen i liten skala i samband med fackämnena medan en mer grundläggande sambandsforskning skulle behövas.

SW . 105 Övergripande om forskning
Områdena 101-104 gäller huvudsakligen vetande och tänkande som det har varit och är. Men kunskaperna behöver ökas och förnyas. Det är uppgifter för forskningen och det är ämnet för område 105. Forskningsarbeten ingår i område 7957 för utbildning. För en överblick över forrskningen finns ingen klar instans. Regerigens politik ger ingen lämplig överblick och inte heller de statliga forskningsråden. På Internet finns forskning.se som ger en någorlunda överblick.

SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
Eknomiska verksamheter finns i område 6. Någon bra instans för överblick finns här inte men kan kanske hittas. Statistiksystem för ekonomiska verksamheter och näringar kan i brist på annat i korthet ge en överblick.

Från SCB. se 19 oktober 2015:
“Förändring av näringsgrensindelning (SNI 2007) införs i AKU.
Från och med AKU avseende januari 2009 införs en ny näringsgrensindelning, SNI 2007, i den löpande AKU-publiceringen. SNI 2007 baserar sig på EU:s nya näringsgrensstandard NACE Rev. 2.

I och med att SNI 2007 i stor utsträckning skiljer sig från den gamla näringsgrensindelningen SNI 2002 (som baserade sig på NACE Rev. 1.1) har nya redovisningsgrupper på näringsgren tagits fram i AKU.

De nya redovisningsgrupperna på näringsgren beskrivs närmare i dokumentet Beskrivning av nya redovisningsgrupper på näringsgren i AKU

Beskrivning av nya redovisningsgrupper på näringsgren i AKU (pdf)
Redovisningsgrupper i AKU enligt SNI 2007

Namn på redovisningsgrupp	**SNI 2007 (2-siffer)**	**SNI 2007 (bokstav)**
1) Jordbruk, skogsbruk o fiske	**01-03**	**A**
2) Tillverkning och utvinning, energi och miljö	**05-33, 35-39**	**B+C+D+E**
därav Tillverkning verkstadsvaror	*25-30, 33*	*Del av C*
3) Byggverksamhet	**41-43**	**F**
4) Handel	**45-47**	**G**
5) Transport	**49-53**	**H**
6) Hotell och restaurang	**55-56**	**I**
7) Information och kommunikation	**58-63**	**J**
8) Finansiell verksamhet, företagstjänster	**64-82**	**K+L+M+N**
9) Offentlig förvaltning m.m.	**84, 99**	**O+U**
10) Utbildning	**85**	**P**
11) Vård och omsorg	**86-88**	**Q**
12) Personliga och kulturella tjänster Uppgift saknas	**90-98**	**R+S+T “**

SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
Utbildning o d och kulturella verksamheter finns i områdeena 7-9. Någon bra instans för överblick finns här inte men kan kanske hittas. Statistiksystem för utbildningar o d kan i brist på annat i korthet ge en överblick.

4 Yrkesutvecklingen enligt FoB och yrkesregistret

Den framtagna översättningsnyckeln indikerar följande yrkesutveckling enligt SSYK ensiffernivå. Siffrorna avser folkbokförda personer per den 31 december i åldern 16 år och äldre, vilka räknats som förvärvsarbetande under november. Mer information om definitionen av förvärvsarbetande finns under: www.scb.se/rams

Yrkesom-råde enligt SSYK	Benämning	FoB 85	FoB 90	Yrkes-registret 2001	Yrkes-registret 2002
1	LEDNINGSARBETE	133 148	151 068	197 826	211 619
2	ARBETE SOM KRÄVER TEORETISK SPECIALISTKOMPETENS	395 468	460 924	639 044	674 680
3	ARBETE SOM KRÄVER KORT-ARE HÖGSKOLEUTBILDNING	616 362	686 268	695 582	715 024
4	KONTORS- OCH KUNDSERVICEARBETE	514 769	504 856	369 840	375 195
5	SERVICE-, OMSORGS- OCH FÖRSÄLJNINGSARBETE	649 976	722 678	718 162	737 183
6	ARBETE INOM JORDBRUK, TRÄDGÅRD, SKOGSBRUK OCH FISKE	148 481	117 798	43 345	44 038
7	HANTVERKSARBETE INOM BYGGVERKSAMHET OCH TILLVERKNING	535 489	559 547	359 364	369 793
8	PROCESS- OCH MASKIN-OPERATÖRSARBETE, TRANSPORTARBETE M.M.	534 192	522 549	396 390	410 918
9	ARBETE UTAN KRAV PÅ SÄRSKILD YRKESUTBILDNING	239 838	225 820	219 481	234 399
0	MILITÄRT ARBETE	17 627	18255	14 038	13 861
P	Går ej att översätta/nyckla	106 490	108 234	0	0
U	Uppgift saknas	393 269	413 496	448 784	360 464
Totalt		4 285 109	4 491493	4 101 856	4 147 174

Det går att använda översättningsnyckeln även på SSYK två- och tresiffer-nivå. Som framgår av olika kommentarer ökar osäkerheten med en högre detaljeringsnivå.

Tabellen på föregående sida är hämtad från SCB 19 oktober 2015:
Jämförelse mellan yrkesuppgifter i FoB och yrkesregistret (doc)

“ I det nya yrkesregistret klassificeras yrke efter Standard för svensk Yrkesklassificering (SSYK96). Tidigare yrkesstatistik samlades in i Folk- och bostadsräkningarna (FoB) och klassificerades enligt Nordisk Yrkesklassificering (NYK). En nyckel mellan klassificeringssystemen har skapats av SCB för att möjliggöra länkning till historiska data. Med befintlig nyckel kan data länkas tillbaka till 1985. “
Se även: Befolkningens utbildning 2014

SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
Dessa ämnen ger en övblick över vetandets och tänkandets utveckling. Se: Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015: Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
http://wimnell.com/omr109b.pdf

SW . 108 Samhällskunskap.
För alla ämnen 101-109 behövs en överblick och det kan anses motsvara ämnet samhällkunskap i grundskolan. I ämnet samhällskunskap behöver man få veta om alla ämnen 101-109. Individernas vetande och tänkande ingår i 11-19. I en demokrati måste alla kunna om samhället så att de kan rösta med kunskap i de allmänna valen. Ämnet samhällskunskap på alla skolnivåer behöver förbättras.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d. (Teoretisk filosofi)
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral. (Praktisk filosofi)
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

De inre verkligheter var och en har är inte alltid medvetna för individen och andra människor vet inte mycket om dem. Med betyg i skolämnen andra har kan man lista ut något om andras inre verkligheter. Med intervjuer m m kan man få veta något. Med vissa vetenskapliga undersökningar kan man få veta hur människor vanligen tänker och beter sig till följd av det.

Med utbildningsverksamheter i 7957, andra informationsverksamheter. underhållningsverksamheter, samtal, umgänge litteratur o s v kan man påverka människor. Särskilt viktigt är att påverka barnen på lämpligt sätt i alla sammanhag och isynnerhet i skolorna. Föräldrarna har stor betydelse och skolorna måste lära barnen det de behöver för livet. Efter skolan måste påverkningarna vartefter fortsätta på lämpligt sätt i alla sammanhang. I en demokrati måste påverkningarna vara sådana att det blir möjligt att påverka politiken på lämpligt sätt och så att det blir möjligt att leva ett bra liv.

Påverkningarna är ofta inte lämpliga och behöver ändras till det bättre. Vad som menas med bra blir då beroende av grundläggand värderingar som på grund av allt hela tiden förändras.

Exempel på förändringar i värderingar är värderingar om bibliotekssystemen som nu används. DC, DK och SAB är gjorda före demokratins genombrott och har inte uppbyggnad som passar en demokrati. När KB nu övergår till DC följer de värderingar som gällde i slutet på 1800-talet och inte värderingar som följer av nu rådande ambitioner om demokrati. I Sverige kan demokratin i bästa fall kunna anses vara 90 år gammal om man räknar med kvinnornas rösträtt 1924 och i världen högst 70 år gammal om man räknar efter FNs deklaration om mänskliga rättigheter och de forna koloniernas avskaffande efter andra världskriget.

I systemet för mänskliga verksamheter har område 6 fått mottaga delar från
DC 004-006 Datavetenskap (till 651)
DC 351-354 Offentlig förvaltning (till 6520-6524 opolitisk civil förvaltning)
DC 355-359 Militärvetenskap (till 6526-6529)
DC 380 Handel, kommunikationer & transport (till 653, tele 654, 656)
DC 330 Nationalekonomi (delar om finanser o d till 657).

SAB skiljer inte väl mellan ingenjörsmässiga konstruktionsverksamheter o d och tillverkning av det konstruerade. I klassifikationssystemet för verksamheter görs sådan åtskillnad att allt tillverkningsarbete finns i avdelningarna 66-69.

Område 7 har fått mottaga delar från
DC 301-307 Sociologi & antropologi (till 79, 7911-7913)
DC 130 Parapsykologi & ockultism (till 7911-7913)
DC 360 Sociala problem & sociala tjänster (till 795 och dess underavdelningar)
DC 370 Utbildning (till 7957)
DC 390 Seder, etikett & folklore (till 7911-7913)
DC 070 Nyhetsmedier, journalistik & publicering (till 7913-7919 radio, TV od)
DC 060 Föreningar, organisationer & museer (Till 7959, 73)
DC 090 Handskrifter & rara böcker (till 76 grafisk konst)

I systemet för verksamheter har område 79 blivit ett område för sociala miljöer och social beteenden. I område795 finns underområden 7951-7959 där områdena utgår från sociala miljöer som har anknytning till fysiska miljöer som beskrivits i område 72. Till exempel har utbildningar i 795**9** anknytning till skolbyggnader i 72**9.**

I område 8 blandar DC litteraturvetenskap och skönlitteratur. I systemet för verksamheter finns språk på 80, litteraturvetenskap på 81 och skönlitteratur på 82-89.

Område 9 har fått mottaga från
DC 070 Nyhetsmedier, journalistik & publicering (till 90)
DC 050 Tidskrifter & seriella resurser (till 90)

Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.

Här har SABs ämnen lagts in. Individernas inre verkligheter behöver förbättras genom utbildningar i skolor på alla nivåer. Observera att SAB har dålig redovisning för område 3 om politik. Regeringen har dålig hand med området 64 om hushållsverksamheter. Regeringen har ansvariga statsråd för alla politikområden utom för hushållsverksamheterna som är grunden för välfärden. (SAB= system på biblioteken)

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

OSW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
Ac Arkiv11152 träffar
Aa Bibliografi72330 träffar
Ab Bibliotek33294 träffar
Ba Allmänna encyklopedier3393 träffar
Be Allmän idé- och lärdomshistoria10295 träffar
Bf Allmän vetenskaplig och kulturell verksamhet16245 träffar
Här gärna också översikter om **Db** Filosofins historia

OSW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

D(x) Filosofiska lexikon334 träffar
D:d Filosofisk teori och metodlära75 träffar
Df Estetik3423 träffar
De Värdefilosofi: allmänt468 träffar
Dj Verklighetsuppfattningar (metafysik, ontologi, kosmologi m m)5262 träffar
Dh Filosofisk antropologi4683 träffar
Do Psykologi69173 träffar
Dd Kunskapsteori och vetenskapsteori12632 träffar
Dc Logik och språkligt orienterad filosofi6341 träffar
Dg Etik18582 träffar
Da Äldre västerländsk samt icke-västerländsk filosofisk litteratur5654 träffar
Db Filosofins historia43514 träffar
Dba Antikens filosofi3099 träffar
Dbb Medeltidens och renässansens filosofi1452 träffar
Dbc Nya tidens filosofi (fr o m Descartes)12017 träffar
Dbd Icke-västerländsk filosofi2611 träffar
Dbz Särskilda filosofer24621 träffar

OSW 2 Religiösa verksamheter o d.

CReligion

C(x) Religionslexikon118 träffar
C:d Religionsfilosofi och -psykologi7141 träffar
C:oa Religionssociologi2246 träffar
Ca Kristendomen: allmänt6644 träffar
Cb Bibelutgåvor9294 träffar
Cc Exegetik och litteratur om Bibeln32998 träffar
CdÄldre teologisk litteratur7302 träffar
Ce Dogmatik och symbolik20777 träffar
Cf Teologisk etik4851 träffar
Cg Praktisk teologi14366 träffar
ChGudstjänsten7219 träffar
Ci Uppbyggelselitteratur20632 träffar
Cj Kyrkohistoria45869 träffar
Ck Kristna samfund25627 träffar
Cl Kristen mission4441 träffar
Cm Religionshistoria57604 träffar
Cn Moderna religionsbildningar3399 träffar

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

O

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

Oi Statistik7682 träffar
Oi(x) Statistiklexikon50 träffar
Oi:d Statistisk teori och undersökningsmetodik1116 träffar
Oi:k Statistikens historia45 träffar

Oj Demografi (befolkningsvetenskap)10117 träffar
Oj:bf Demografiska institutioner19 träffar
Oj:d Demografisk teori, filosofi och metodlära289 träffar
Oj:k Demografisk forskningshistoria161 träffar
Oj:oi Statistiska demografiska tabeller62 träffar
Oj- Allmänt: särskilda länder och områden3887 träffar
Oja Nativitet och mortalitet737 träffar
Ojc Flyttningar och befolkningsändringar2181 träffar
Ojd Befolkningssammansättning och -fördelning491 träffar
Ojf Folkbokföring240 träffar
Ojp Befolkningspolitik520 träffar

Oc Statskunskap och politik136937 träffar
Oc(x) Allmänt: lexikon205 träffar
Oc:bf Organisationer och institutioner42 träffar
Oc:d Politisk teori, politisk psykologi och metodlära5128 träffar
Oc:k Statskunskapens vetenskapshistoria584 träffar

Oc:oa Politisk sociologi1672 träffar
Oc.0 Särskilda statsvetenskapliga och politiska delområden, politiska skrifter13592 träffar
Ocb Statsrätt7253 träffar
Occ Sveriges statskunskap och politik17489 träffar
Ocf Främmande länders statskunskap och politik44858 träffar
Ocg Politiska begrepp och politiska åskådningar39099 träffar
Ocl Utomparlamentariska metoder, konspirativ verksamhet, terrorism m m4690 träffar

Qa(x) Nationalekonomiska etc lexikon147 träffar
Qa:k Nationalekonomins historia361 träffar
Qa:oe Lagstiftning8 träffar

Oe Rättsvetenskap114353 träffar
Oe(x) Juridiska lexikon459 träffar
Oe(u) Lagar och lagförslag: allmänt16 träffar
Oe:d Rättsfilosofi och rättsvetenskaplig metodlära3655 träffar
Oe:oa Rättssociologi889 träffar
Oe- Juridik: särskilda länder och områden8863 träffar
Oea Civilrätt46145 träffar
Oeb Straffrätt7950 träffar
Oek Processrätt10811 träffar
Oel Tryckfrihetsrätt1241 träffar
Oep Kriminologi och polisväsen15455 träffar till 7955
Oeq Kriminalvård3233 träffar till 7955
Oer Rättsfall4887 träffar
Oes Försvars- och krigslagstiftning1109 träffar
Oet Rättshistoria10036 träffar
Oeö Särskilda verksamheters juridik25 träffar

O(x) Samhälls- och rättsvetenskapliga lexikon169 träffar
O:bf Samhälls- och rättsvetenskapliga institutioner29 träffar
O:d Samhälls- och rättsvetenskapens filosofi och metodlära11011 träffar
O:k Samhälls- och rättsvetenskapens historia175 träffar

O- Allmänt: särskilda länder och områden4022 träffar
O-a Europa: allmänt81 träffar
O-b Norden: allmänt52 träffar
O-c Sverige967 träffar
O-dÖvriga Norden182 träffar
O-e Brittiska öarna (Storbritannien)122 träffar
O-f Mellaneuropa270 träffar
O-g Nederländerna, Belgien och Luxemburg20 träffar
O-h Schweiz16 träffar
O-i Italien (inkl Vatikanstaten, San Marino och Malta)59 träffar
O-j Frankrike och Monaco134 träffar
O-k Spanien (inkl Andorra och Gibraltar)22 träffar
O-l Portugal18 träffar
O-mÖsteuropa296 träffar
O-n Balkanländerna95 träffar
O-o Asien758 träffar
O-p Afrika407 träffar
O-q Amerika550 träffar
O-r Oceanien (Australien, Nya Zeeland, Melanesien, Polynesien, Mikronesien)51 träffar
O-s Polarländerna7 träffar

Ob Internationella relationer51526 träffar
Ob(x) Allmänt: lexikon64 träffar
Ob:bf Allmänt: institutioner83 träffar
Ob:k Allmänt: historia90 träffar
Ob.09 Allmänt: politiska skrifter286 träffar
Oba Folkrätt10884 träffar
Obb Freds- och nedrustningsfrågor8780 träffar
Obd Internationellt samarbete: allmänt1946 träffar
Obe Nationernas förbund (NF)440 träffar
Obf Förenta nationerna (FN)3985 träffar
Obk Regionalt mellanfolkligt samarbete6743 träffar
Obl Försvarspakter735 träffar
Obn Nordiskt samarbete953 träffar
Obq Utvecklingsbistånd och internationell hjälpverksamhet7528 träffar
Obr Röda korset (och likvärdiga organisationer)483 träffar

OSW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
Här församlingarnas egna dokument. Oklart var SAB har dem.

OSW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
Oh Sociala frågor och socialpolitik173566 träffar se7951
Här politiska krav och politiska planeringar. Oklart var SAB har dem.

OSW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
Finns inte i SAB

OSW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.

T Matematik
Ta Matematik: allmänt20686 träffar
Tb Aritmetik463 träffar
Tc Algebra7432 träffar
Td Analys11819 träffar
Te Geometri5824 träffar
Tf Mått, mål och vikt611 träffar
Th Sannolikhetskalkyl och matematisk statistik12869 träffar

U Naturvetenskap
U(x) Naturvetenskapliga lexikon407 träffar
U:b Naturvetenskaplig forskning och n naturvetenskapliga institutioner530 träffar
U:d Naturvetenskaplig teori, filosofi och metodlära1413 träffar
U:k Naturvetenskapens historia2319 träffar
U:oa Naturvetenskapens sociologi133 träffar
U.02 Allmän instrumentlära683 träffar

Ua Astronomi15199 träffar
Ua(y) Astronomiska kartor, stjärnkataloger och bilderböcker48 träffar
Ua:bf Astronomiska institutioner74 träffar
Ua:k Astronomins historia1307 träffar
Ua.02 Instrumentlära324 träffar
Uaa Universum2504 träffar
Uab Solsystemet2247 träffar
Uac Stjärnor1230 träffar

Uae Praktisk astronomi874 träffar
Uaf Tidmätning1484 träffar
Uag Celest mekanik227 träffar
Uah Sfärisk astronomi och positionsastronomi111 träffar
Uai Astrofysik1032 träffar

Ub Geofysik17337 träffar
Ub.02 Instrumentlära: allmänt8 träffar
Uba Meteorologi6524 träffar
Ubb Oceanografi och hydrologi6125 träffar
Ubc Geodesi1764 träffar
Ubd Jordmagnetism407 träffar
Ube Vulkaner och jordbävningar1012 träffar

Uc Fysik och kemi71241 träffar
Uc.bf Institutioner0 träffar
Uc:k Fysikens och kemins historia360 träffar
Ucb Mekanik5380 träffar
Ucc Fysik27528 träffar
Ucd Molekyl-, atom-, kärn- och partikelfysik7146 träffar
Uce Kemi27368 träffar

Ud Geologi och paleontologi26607 träffar
Ud:bf Geologiska och paleontologiska institutioner57 träffar
Ud:k Geologins och paleontologins historia199 träffar
Ud.02 Instrumentlära8 träffar
Ud- Särskilda länder och områden3186 träffar
Uda Allmän och historisk geologi7438 träffar
Udb Paleontologi4005 träffar
Udt Geokemi462 träffar
Udu Mineralogi2407 träffar
Udv Petrologi1358 träffar
UdxEkonomisk geologi2978 träffar
J Arkeologi

Ue Biologi37710 träffar
Ue:bf Biologisinstitutioner42 träffar
Ue:k Biologins historia661 träffar
Ue.0 Särskilda biologiska aspekter och delområden20173 träffar
Uea Utvecklingslära och genetik6109 träffar
Ueb Fysisk antropologi1735 träffar
Uec Mikrobiologi2095 träffar
Ued Bioteknik1481 träffar

Uf Botanik29412 träffar
Uf:bf Botanikinstitutioner251 träffar
Uf:k Botanikens historia559 träffar
Uf.0Särskilda botaniska aspekter och delområden11570 träffar
Ufa Särskilda grupper av växter2464 träffar
Ufe Fröväxter (Fanerogamer): allmänt962 träffar
Uff Fanerogamer: gömfröiga (Magnoliophytina)2724 träffar
Ufg Fanerogamer: nakenfröiga (Pinophytina)287 träffar
Ufh Kryptogamer5684 träffar

Ug Zoologi36507 träffar
Ug:bf Zoologiinstitutioner115 träffar
Ug:k Zoologins historia233 träffar
Ug.0 Särskilda zoologiska aspekter och delområden7168 träffar
Uge Ryggradsdjur (Vertebrata)531 träffar

Ugf Däggdjur (Mammalia)5257 träffar
Ugg Fåglar (Aves)6556 träffar
Ugh Kräldjur (Reptilia) och groddjur (Amphibia)999 träffar
Ugi Fiskar (Pisces) och rundmunnar (Cyclostomi)2329 träffar
Ugj Ryggradslösa djur (Evertebrata)11027 träffar

Uh Miljöfrågor och naturskydd41368 träffar till 71

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
OSW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.
Kv Allmän ekonomisk historia19921 träffar

OSW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.

V Medicin
V(x) Medicinska lexikon666 träffar
V:b Medicinsk forskning och medicinska institutioner623 träffar
V:d Medicinens filosofi och metodlära1487 träffar
V:k Medicinhistoria6408 träffar
V:oa Allmänt: medicinsk sociologi741 träffar
V:oe Allmänt: medicinlagstiftning52 träffar
V:oi Allmänt: medicinstatistik62 träffar
Va Medicinsk genetik, mikrobiologi, immunologi m fl icke-kliniska discipliner6597 träffar
Vb Anatomi4013 träffar
Vc Medicinsk fysiologi, biofysik och kemi8182 träffar
Vd Farmakologi8243 träffar
Ve Allmän medicin51942 träffar
Vf Kirurgi och anestesi8641 träffar
Vg Gynekologi och andrologi6128 träffar
Vh Pediatrik4490 träffar
Vi Oftalmologi (ögat)2109 träffar
Vj Otorinolaryngologi2486 träffar
Vk Odontologi5159 träffar
Vl Psykiatri24284 träffar
VmTerapimetoder8514 träffar

Vn Samhällsmedicin, hygien, sexologi25450 träffar
Vo Rättsmedicin459 träffar
Vp Hälso- och sjukvård29201 träffar
Vs Geriatrik1844 träffar
Vt Flyg- och navalmedicin, rymdmedicin181 träffar
Vu Idrottsmedicin773 träffar
Vx Militärmedicin1166 träffar
Qdfb Veterinärmedicin2005 träffar
Qdfb:bf Organisationer och institutioner14 träffar
Qdfb:k Historia101 träffar
Qdfb:oe Lagstiftning13 träffar

Ps Brandteknik och brandväsen2731 träffar. Delar om brandkår och räddningstjänst ingår i 61

OSW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)

P Teknik, kommunikationer ... Del om ingenjörsverksamheter , konstruktion o d. Tillverkning ingår i 66-69. Drift av kommunikationer ingår i 654+656. Drift av energi- och hygienproduktion o d ingår i 64. Allmänt om drift av datorer och datorbehandling Ingår i 651.

P(x) Tekniklexikon693 träffar
P:d Teknisk teori och filosofi405 träffar
P:k Allmän teknikhistoria1548 träffar
P:oa Allmänt: sociologiska aspekter964 träffar
P.0 Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet31872 träffar
Pa Teknisk fysik9422 träffar
Pb Maskinteknik12532 träffar
Pc Elektroteknik och elektrisk industri32335 träffar
Pd Bergsbruk9320 träffar
Pe Metallbearbetning och metallindustri7705 träffar
Industrier Pf o s v förtecknas på 66-69.
Pp Byggnadsteknik, byggnadsproduktion, teknisk hygien40657 träffar
Pr Transportmedel och kommunikationer50745 träffar
Ps Brandteknik och brandväsen2731 träffar. Delar om brandkår och räddningstjänst ingår i 61
Pt Patentbeskrivningar231 träffar
Pu Datorer och databehandling69084 träffar

OSW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.

Qd Lantbruk46433 träffar
Qd(x) Lantbrukslexikon80 träffar
Qd:bf Lantbruksorganisationer och -institutioner61 träffar
Qd:k Lantbrukets och lantbruksforskningens historia846 träffar
Qd:oe Lantbrukslagstiftning32 träffar
Qd- Särskilda länder och områden12333 träffar
Qda Lantbruksekonomi2258 träffar
Qdb Lantbrukets byggnader, redskap och maskiner1263 träffar
Qdc Jordbrukslära3467 träffar
Qdd Växtodlingslära3142 träffar
Qde Växternas sjukdomar och skadedjur, växtskydd1608 träffar
QdfHusdjurslära16986 träffar
Qdg Mjölkproduktion475 träffar
Qdh Äggproduktion31 träffar
Qdi Köttproduktion133 träffar
Qdfb Veterinärmedicin2005 träffar till 61

Qe(x) Trädgårdsexikon38 träffar
Qe:k Trädgårdsskötselns och trädgårdsforskningens historia128 träffar
Qe Trädgårdsskötsel7959 träffar
Qe- Särskilda länder och områden1686 träffar
Qec Trädgårdsarbete261 träffar
Qed Köksväxtodling526 träffar
Qee Frukt- och bärodling842 träffar
Qef Prydnadsväxtodling2164 träffar

Qf Skogsbruk9821 träffar
Qf(x) Skogsbrukslexikon32 träffar
Qf:bf Skogsbruksorganisationer och -institutioner20 träffar
Qf:k Skogsbrukets och skogsforskningens historia94 träffar
Qf- Särskilda länder och områden4329 träffar
Qfb Skogsekonomi296 träffar
Qfd Skogsbotanik727 träffar
Qfe Skogsvård813 träffar
Qfh Avverkning och transport454 träffar
Qfj Skogsuppskattning och virkesmätning259 träffar
QfkFlottning och sortering264 träffar

Qg Jakt och fiske9402 träffar
Qg- Allmänt: ärskilda länder och områden96 träffar
Qga Jakt3576 träffar
Qgb Fiske5560 träffar

OSW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

Qc Hem och hushåll41918 träffar
Qc(x) Allmänt: lexikon29 träffar
Qc- Särskilda länder och områden1087 träffar
Qca Mat och dryck (inkl kulturhistoriska arbeten)27057 träffar
Qcb Hemmets vård2195 träffar
Qcc Kläder och sömnad5413 träffar
Qcd Personlig hygien1173 träffar
Qcg Umgängeskonst, etikettfrågor och andra personliga förhållanden1233 träffar
Qci Privatekonomi1953 träffar
Qm Hotell, restauranger och turism7078 träffar

P Teknik, kommunikationer ... Drift av energi- och hygienproduktion o d ingår i 64.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.

OSW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
Qbg Kontorsteknik3071 träffar
Pu Datorer och databehandling69084 träffar delar om drift.

OSW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
Od Förvaltning46142 träffar
Od(x) Allmänna förvaltningslexikon19 träffar
Od:d Allmän förvaltningseori och metodlära225 träffar
Od:k Allmän förvaltningshistoria39 träffar
Od.0 Allmän central- och lokalförvaltning405 träffar
Odb Förvaltningsrätt3324 träffar
Odc Förvaltning: Sverige14084 träffar
Odf Främmande länders förvaltning5511 träffar
Odg Samhällsplanering20410 träffar till 71

OSW . 6525-6529 Militära verksamheter.
S Militärväsen
S(x) Militära lexikon128 träffar
S:bf Militära institutioner28 träffar
S:do Allmänt: militär psykologi179 träffar
S:k Allmän krigshistoria och krigskonstens historia2002 träffar
S:oa Allmänt: militär sociologi251 träffar
S.0 Allmänt: särskilda militära aspekter3617 träffar
S- Allmänt: särskilda länder och områden12851 träffar
Sa Lantkrigsväsen5784 träffar
Sb Sjökrigsväsen9059 träffar
Sc Luftkrigsväsen4066 träffar

Se Total krigföring1924 träffar
Sf Kärnvapenkrigföring1325 träffar
Sg Kemisk och biologisk krigföring409 träffar
Sh Psykologiskt försvar227 träffar
Si Civilförsvar852 träffar
Sj Ekonomiskt försvar88 träffar
Sk Frivilligt försvarsarbete649 träffar
Sv Vapen5481 träffar

OSW . 653 Handelsverksamheter.

Qi Handel13303 träffar
Qi(x) Allmänt: lexikon och uppslagsverk139 träffar
Qi:k Handelns historia148 träffar
Qi:oe Handelslagstiftning64 träffar
Qi-Särskilda länder och områden4168 träffar
Qia Handelsteknik822 träffar
Qik Varukännedom118 träffar
Qil Handelskalendrar och -lexikon428 träffar
Qim Handel med speciella varor3616 träffar
Qis Marknader och varumässor394 träffar
Qiv Handelskammare, handelsrepresentation267 träffar

OSW . 654 Telekommunikationsverksamheter.

P Teknik, kommunikationer ... Del om drift av televerksamheter

Qjg Televäsen1485 träffar
Qjg:bf organisationer och institutioner17 träffar
Qjg:k Televäsendets historia33 träffar
Qjg:oe Telelagstiftning37 träffar
Qjg- Särskilda länder och områden931 träffar

OSW . 655 Förlagsverksamheter o d.

Ad Bokförlag och bokhandel6476 träffar
Ad:k Bokförlagens och bokhandelns historia68 träffar
Ad- Särskilda länder och områden4435 träffar
Ada Bokhandelsteknik och -organisation177 träffar
Ads Lagerkataloger273 träffar
Adt Bokauktionskataloger465 träffar
Ae Bokväsen14489 träffar

OSW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

P Teknik, kommunikationer ... Del om drift av transporter

Pra Landsvägsfordon och landsvägstrafik15600 träffar
Prb Järnvägar och spårvägar4531 träffar
Prc Fartyg och sjöfart15778 träffar
Prd Luft- och rymdfarkostteknik8471 träffar
Prf Svävare, amfibiefarkoster m m44 träffar
PrtTransportväsen4375 träffar
Prt-Särskilda länder och områden870 träffar
Prtg Godstransporter (inkl containertrafik)827 träffar
Prtp Persontransporter (inkl kollektivtrafik)915 träffar
Qjf Postväsen2276 träffar

OSW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.

Ok Försäkring11994 träffar
Om Kooperation1711 träffar
Qaa Ekonomisk teori27779 träffar
Qab Ekonometri2459 träffar
Qac Konjunkturteori och konjunkturlära1891 träffar
Qad Ekonomiska förhållanden68420 träffar

Qae Penning- och bankväsen23674 träffar
Qaf Finansväsen med finansrätt20234 träffar
Qbc Redovisning13451 träffar

OSW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.

Qb Företagsekonomi97354 träffar
Qb(x) Företagsekonomiska lexikon217 träffar
Qb:bf Allmänt: Organisationer och institutioner14 träffar
Qb:d Företagsteori, metodlära539 träffar
Qb:k Företagsekomomins historia148 träffar
Qb-Särskilda länder och områden1221 träffar
Qba Företagsorganisation, företagsformer, företagsledning36814 träffar
Qbb Standardisering707 träffar
Qbc Redovisning13451 träffar till 657
Qbd Anläggningar och inventarier821 träffar
Qbf Personaladministration9735 träffar
Qbg Kontorsteknik3071 träffar till 651
Qbi Driftsorganisation11573 träffar
Qbk Materialadministration2864 träffar
Qbl Försäljningsorganisation. Marknadsföring12145 träffart 659
Qbm Reklam och PR (public relations)4594 träffar till 659
Qz Särskilda företag19026 träffar

OSW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

Qbl Försäljningsorganisation. Marknadsföring12145 träffar
Qbm Reklam och PR (public relations)4594 träffar

OSW 66/68 Tillverkning av varor.

P Teknik, kommunikationer ... Del om tillverkning av varor. Konstruktion se 62

Pa Teknisk fysik9422 träffar
Paa Teknisk akustik1455 träffar
Pab Teknisk optik5481 träffar
Pac Teknisk värmelära1351 träffar

Pb Maskinteknik12532 träffar
Pb.0 Särskilda aspekter52 träffar
Pba Maskinelement6072 träffar
Pbb Värmemotorer1375 träffar
Pbc Vattenmotorer och pumpar671 träffar
Pbd Vindmotorer m m327 träffar
Pbe Transportanordningar522 träffar
Pbf Kylteknik, Tryckluftteknik, luftpumpar870 träffar

Pc Elektroteknik och elektrisk industri32335 träffar
Pc:bf Allmänt: institutioner5 träffar
Pc:oe Allmänt: lagstiftning8 träffar
Pc.0 Alllmänt: särskilda aspekter342 träffar
Pca Elektrisk kraftproduktion523 träffar
Pcb Elektrisk kraftöverföring och distribution2091 träffar
Pcc Elektriska maskiner844 träffar
Pcf Elektrisk ljusteknik531 träffar
Pcg Elektrisk värmeteknik63 träffar
Pch Teknisk elektrokemi455 träffar

Pci Elektronik10078 träffar
Pcj Radio- och teleteknik11381 träffar

Pd Bergsbruk9320 träffar
Pd:bf Institutioner27 träffar
Pd:oe Lagstiftning35 träffar
Pd.05 Industri134 träffar
Pda Prospektering och mineralutvinning3062 träffar
Pdb Metallurgi4079 träffar

Pe Metallbearbetning och metallindustri7705 träffar
Pe.0 Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet541 träffar
Pea Gjutning406 träffar
Pec Bearbetning och formning930 träffar
Ped Värme- och köldbehandling152 träffar
Pee Svetsning, skärning, lödning, limning841 träffar
Peg Ytbehandling541 träffar
Peh Metallprodukter141 träffar
Pej Metallmanufaktur och smideshantverk1035 träffar
Pel Finmekanik1402 träffar

Pf Stenindustri974 träffar

Pg Glas, keramik, porslin2830 träffar
Pg.0 Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet507 träffar
Pga Glas1296 träffar
Pgb Keramik och porslin560 träffar

Ph Träteknik och träindustri3955 träffar
Ph.0 Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet623 träffar
Pha Virkesframställning513 träffar
Phc Lagring av virke34 träffar
Phd Träbearbetning401 träffar
Phh Träprodukter359 träffar
Phi Finsnickeri1338 träffar
Phj Kork och korkprodukter15 träffar

Pi Pappersindustri3451 träffar
Pi.05 Industri208 träffar
Pia Cellulosa- och pappersmasseindustri608 träffar
Pib Papper och papp1109 träffar
Pic Pappersprodukter389 träffar

Pj Textil- och beklädnadsindustri3572 träffar
Pj.0 Allmänt: särskilda aspekter192 träffar
Pja Textil- och konstfiberindustri1649 träffar
Pjb Textilkemi635 träffar
Pjc Beklädnadsvaror588 träffar
Pjd Övriga textilprodukter127 träffar

Pk Läder- och pälsvaruindustri781 träffar
Pk.05 Allmänt: industri18 träffar
Pk.09 Allmänt: amatör- och hobbyverksamhet9 träffar
Pka Läderbearbetning188 träffar
Pkb Pälsberedning48 träffar
Pkc Skor och andra lädervaror456 träffar

Pl Övriga produkter516 träffar
Pl.09 Amatör- och hobbyverksamhet308 träffar
Plb Leksaker92 träffar
Plc Halm- och hårarbeten m m65 träffar

Pm Kemisk teknik och kemisk industri21529 träffar
Pm:oe Allmänt: lagstiftning8 träffar
Pm.0 Allmänt: särskilda aspekter454 träffar
Pma Bränslen och sprängämnen3547 träffar
Pmb Livsmedel och njutningsmedel7728 träffar
Pmc Läkemedel och kosmetika1178 träffar
Pmg Oljor, fetter och vaxer264 träffar
Pmh Färger och lacker1410 träffar
Pmi Gummi och plaster1617 träffar
Pmö Övrig kemisk-teknisk industri989 träffar

Pn Fotografi och filmteknik7261 träffar
Pna Fotografi4139 träffar
Pnb Filmteknik, TV- och videofotografering1030 träffar
Pnd Vetenskaplig och teknisk fotografi983 träffar
Pny Fotografi och filmteknik: restaurering och konservering131 träffar

Po Tryckeri och bokbinderi2487 träffar
Po.05 Allmänt: industri70 träffar
Poa Tryckeri1763 träffar
Pob Bokbinderi336 träffar

Pr Transportmedel och kommunikationer50745 träffar
Pra Landsvägsfordon och landsvägstrafik15600 träffar
Prb Järnvägar och spårvägar4531 träffar
Prc Fartyg och sjöfart15778 träffar
Prd Luft- och rymdfarkostteknik8471 träffar
Prf Svävare, amfibiefarkoster m m44 träffar
Prt Transportväsen4375 träffar

OSW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

P Teknik, kommunikationer ... Del om tillverkning/byggande av byggnader och anläggningar. Konstruktion se 62

Pp Byggnadsteknik, byggnadsproduktion, teknisk hygien40657 träffar
Pp:bf Allmänt: organisationer och institutioner61 träffar
Pp:oe Byggnadslagstiftning365 träffar
Pp.0 Allmänt: särskilda aspekter422 träffar
Ppa Byggnadsteknik9156 träffar
Ppb Byggnadsproduktion: husbyggnad9363 träffar
Ppc Bygnadsproduktion: väg- och vattenbyggnad6287 träffar
Ppd Teknisk hygien, vatten och avlopp, värmeförsörjning m m9198 träffar

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
OSW 70 Allmänt om konst o kultur.
Ia Konst: allmänt10951 träffar
Ib Konsthistoria95037 träffar
O
SW 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. samt
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.

Odg Samhällsplanering20410 träffar
Odg(x) Allmänt: lexikon19 träffar
Odg:bf Organisationer och institutioner11 träffar
Odg:d Samhällsplneringens teori, filosofi och metodlär181 träffar
Odg:k Samhällsplaneringens histori28 träffar
Odg:oe Lagstiftning33 träffar
Odg- Allmänt: särskilda länder och områden5957 träffar
Odgb Riksplanering74 träffar
Odgc Regionplanering2387 träffar
Odgd Kommunal planering5690 träffar
Odgl Planering för bostäder710 träffar
Odgm Planering för rekreation, lek, fritid och kultur583 träffar
Odgp Planering för handel, industri och arbetsplatser277 träffar
Odgq Planering för kommunikationer och transporter1534 träffar
Op Framtidsstudier1604 träffar
Uh Miljöfrågor och naturskydd41368 träffar
Ic Arkitektur64589 träffar
Ic:bf Arkitekturorganisationer och -institutioner41 träffar
Ic:d Arkitekturteori och -psykologi1713 träffar
Ic:do Arkitekturpsykologi174 träffar
Ic:k Vetenskapshistoria82 träffar
Ic. Särskilda perioder3428 träffar
Ic- Särskilda länder och områden35673 träffar
Icd Byggnader för särskilda ändamål10412 träffar
Ict Stadsplanekonst3929 träffar
Icu Landskapsarkitektur4153 träffar
Icv Byggnadsvård3914 träffar
O
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning. Samt
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning. och
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.

Id Skulptur7222 träffar
Bg Allmänna museer14987 träffar
Bh Allmänna utställningar1538 träffar
Ie Målarkonst19432 träffar
If Grafisk konst7647 träffar
Ig Teckningskonst7391 träffar
Ih Konsthantverk39390 träffar
Ii Konstsamlingar och -utställningar18292 träffar
In Fotokonst12369 träffar
Af Skrift3418 träffar
Ky Historiska hjälpvetenskaper16163 träffar delar

OSW 78 Musik (konserter o d till 792)
Ij Musik89664 träffar (konserter, evenemang od till 792)
X Musikalier (noter)
Y Musikinspelningar

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport. (Allmänt om sociala miljöer) samt
OSW . 7911-7913 Seder och bruk.

Oa Sociologi64809 träffar
Oa(x) Sociologiska lexikon116 träffar
Oa:bf Sociologiska institutioner8 träffar
Oa:d Sociologisk teori, filosofi och metodlära5133 träffar
Oa:k Sociologins historia715 träffar
Oaa Socialpsykologi11628 träffar kan ingå i 15
Oab Sociala strukturer31995 träffar
Oac Familjesociologi6571 träffar

M Etnografi, socialantropologi

M(x) Etnografiska etc. lexikon112 träffar
M:b Etnografisk etc. forskning. Institutioner337 träffar
M:d Etnografisk etc teori, filosofi och metodlära2649 träffar
M:k Etnografins etc historia507 träffar
Ma Europa: allmänt1767 träffar
Mb Norden: allmänt373 träffar
Mc Sverige9481 träffar
Md Övriga Norden1365 träffar
Me Brittiska öarna (Storbritannien)434 träffar
Mf Mellaneuropa1064 träffar
Mg Nederländerna, Belgien och Luxemburg89 träffar
Mh Schweiz113 träffar
Mi Italien (inkl Vatikanstaten, San Marino och Malta)192 träffar
Mj Frankrike338 träffar
Mk Spanien (inkl Andorra och Gibraltar)233 träffar
Ml Portugal93 träffar
Mm Östeuropa1158 träffar
Mn Balkanländerna464 träffar
Mo Asien4523 träffar
Mp Afrika3277 träffar
Mq Amerika5608 träffar
Mr Oceanien1499 träffar
Ms Polarländerna549 träffar
Mu Bebyggelse och byggnader2315 träffar
Mv Föremål1351 träffar
Mx Näringsliv och arbetsliv3887 träffar
My Samhälls- och familjeliv3531 träffar
Mz Folktro och folkseder10687 träffar
Bl Omstridda fenomen och företeelser2995 träffar

O

SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm. Samt
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans. och
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek. och
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

Im Film26097 träffar
Ik Teater30897 träffar
Rc Danslekar och dans1723 träffar
Rh Scoutrörelsen684 träffar
Rd Spel och tidsfördriv7462 träffar
Re Lotteri, vadhållning, tips499 träffar

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
OSW . 7951 Socialvård.

Oh Sociala frågor och socialpolitik173581 träffar
Oh:oe Allmänt: sociallagstiftning140 träffar
Oh- Allmänt: särskilda länder och områden7023 träffar
Oha Arbete och arbetsmarknad54266 träffar
Ohc Bostäder8400 träffar
Ohd Emigration och immigration12477 träffar även 7958
Ohe Minoriteter12938 träffar
Ohf Social omsorg29923 träffar
Ohg Frivillig hjälpverksamhet3148 träffar
Ohi Alkohol-, narkotika- och nikotinfrågor10907 träffar
Ohj Genusfrågor35587 träffar
Ohk Fritidsverksamhet2265 träffar
Ohm Allmänna samlingslokaler516 träffar

OSW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.

Planering av sociala miljöer för **Odgm**-**Odgq** se 71+72
Odgm Planering för rekreation, lek, fritid och kultur583 träffar
Odgp Planering för handel, industri och arbetsplatser277 träffar
Odgq Planering för kommunikationer och transporter1534 träffar
Oep Kriminologi och polisväsen15455 träffar
Oeq Kriminalvård3233 träffar

OSW . 7957 Undervisning o d.

EUppfostran och undervisning
E:b Uppfostran och undervisning: forskning44 träffar
E:bf Organisationer och institutioner26 träffar
E:d Uppfostran och undervisning: teori och filosofi1395 träffar
E:k Uppfostran och undervisning: historia1888 träffar
E:oa Uppfostran och undervisning: sociologi293 träffar
Ea Pedagogik60803 träffar
Eh Uppfostran i hemmiljö1475 träffar
Em Undervisningsväsen (ej högskolor)47580 träffar
Ep Högskolor35133 träffar
Et Ungdomsvårdsskolor235 träffar
Eu Elever med särskilda behov8568 träffar
Ev Folkbildning5026 träffar
Ex Yrkesval1496 träffar

OSW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
Odgl Planering för bostäder710 träffar se 71+72
Ohd Emigration och immigration12477 träffar

OSW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.
Bi Förenings- och mötesteknik1107 träffar
Bk Allmänna sällskap och föreningar3306 träffar

OSW 796/799 Sport, idrott o d.
Ra Gymnastik3153 träffar
RagMotion1185 träffar
Rah Bodybuilding314 träffar

Rai Yoga277 träffar
Raj Akrobatik12 träffar
Rb Idrott och sport28365 träffar
Rb:bf Idrottsorganisationer och –institutioner160 träffar
Rb:do Idrottspsykologi731 träffar
Rb:k Idrottsforskningens historia367 träffar
Rb:oa Idrottssociologi917 träffar
Rb- Särskilda länder och områden4253 träffar
Rba Allmän idrott. Friidrott725 träffar
Rbb Boll- och kägelsport4213 träffar
Rbc Simning, simhopp, dykning m m622 träffar
Rbd Sjösport. Båtsport1366 träffar
Rbe Djursport1600 träffar
Rbf Cykel-, motor- och flygsport1137 träffar
Rbg Vintersport1710 träffar
Rbh Rullskridskor, rullbräda, rullskidor90 träffar
Rbi Budo (kampsporter)502 träffar
Rbj Brottning145 träffar
Rbk Boxning218 träffar
RblTyngdlyftning49 träffar
Rbm Orienteringssport (inkl skidorientering)1599 träffar
Rbn Alpinism368 träffar
Rbo Friluftsliv1471 träffar
Rbp Fäktning183 träffar
Rbq Skytte340 träffar
Rbr Handikappidrott163 träffar
Rbv Olympiska spelen691 träffar
Rbz Särskilda idrottsutövare2594 träffar

SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur

OSW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.

F Språkvetenskap

F(x) Flerspråkiga lexikon och språkvetenskapliga uppslagsverk1123 träffar
F:b Språkvetenskaplig forskning, organisationer och institutioner177 träffar
F:d Språkteori och -filosofi10397 träffar
F:k Språkvetenskapens historia1329 träffar
F:oa Språksociologi6526 träffar
F:oi Språkstatistik73 träffar
F:pu Datalingvistik1334 träffar
F:t Matematisk lingvistik81 träffar
F.0 Allmänt: särskilda språkvetenskapliga aspekter20983 träffar
Fb Indoeuropeiska språk: allmänt5008 träffar
Fc Svenska24043 träffar
Fd Övriga nordiska språk5173 träffar
Fe Engelska24149 träffar
Ff Tyska16219 träffar
Fg Nederländska1637 träffar
Fh Romanska språk: allmänt2891 träffar
Fi Italienska3959 träffar
Fj Franska11394 träffar
Fk Spanska6634 träffar
Fl Portugisiska1048 träffar
FmSlaviska och baltiska språk18187 träffar
Fn Keltiska språk772 träffar
Fo Grekiska och latin15432 träffar
Fp Indo-ariska språk2495 träffar

Fq Iranska språk1553 träffar
Fr Övriga indoeuropeiska språk998 träffar
Fs Semitiska språk11097 träffar
Ft Hamitiska språk och tchadspråk1909 träffar
Fu Finsk-ugriska och altaiska språk10458 träffar
Fv Sinotibetanska och austroasiatiska m.fl. språk3094 träffar
Fx Övriga språk7413 träffar
Fy Konstgjorda språk566 träffar
Få Teckenspråk550 träffar

OSW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.

G Litteraturvetenskap

G(x) Litteraturvetenskapliga lexikon802 träffar
G:b Litteraturvetenskaplig forskning, organisationer och institutioner178 träffar
G:dd Litteraturvetenskaplig metodlära1357 träffar
G:df Litteraturestetik8370 träffar
G:dg Litteraturkritik3012 träffar
G:do Litteraturpsykologi1164 träffar
G:k Litteraturvetenskapens historia475 träffar
G:oa Litteratursociologi2804 träffar
G.0 Särskilda litterära genrer och motiv27810 träffar
G. Allmänt: särskilda litterära perioder31799 träffar
Gb Germansk och nordisk litteraturhistoria: allmän1434 träffar
Gc Svensk litteraturhistoria28437 träffar
Gd Övrig nordisk litteraturhistoria7197 träffar
Ge Engelsk litteraturhistoria44252 träffar
Gf Tysk litteraturhistoria25513 träffar
Gg Nederländsk litteraturhistoria822 träffar
Gh Romansk litteraturhistoria: allmän1002 träffar
Gi Italiensk litteraturhistoria4836 träffar
Gj Fransk litteraturhistoria20285 träffar
Gk Spansk litteraturhistoria8600 träffar
Gl Portugisisk litteraturhistoria1668 träffar
Gm Slavisk och baltisk litteraturhistoria24365 träffar
Gn Keltisk litteraturhistoria366 träffar
Go Grekisk och latinsk litteraturhistoria12880 träffar
Gp Indo-arisk litteraturhistoria1190 träffar
Gq Iransk litteraturhistoria911 träffar
Gr Övrig indoeuropeisk litteraturhistoria160 träffar
Gs Semitisk litteraturhistoria3993 träffar
Gt hamitiska språk och tchadspråk129 träffar
Gu Finsk-ugrisk och altaisk litteraturhistoria4207 träffar
Gv Litteraturhistoria: sino-tibetanska och austroasiatiska språk1443 träffar
Gx Övrig litteraturhistoria2706 träffar
Gz Särskilda utländska författare6100 träffar

OSW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.

H Skönlitteratur

H.07 Folkdiktning: allmänt1506 träffar
Hbn Nordisk skönlitteratur: samlingar510 träffar
Hc Svensk skönlitteratur264319 träffar
Hd Övrig nordisk skönlitteratur22540 träffar
He Engelsk skönlitteratur111581 träffar
Hf Tysk skönlitteratur29946 träffar
Hg Nederländsk skönlitteratur2645 träffar
Hh Romansk skönlitteratur1176 träffar
Hi Italiensk skönlitteratur8110 träffar
Hj Fransk skönlitteratur26798 träffar
Hk Spansk skönlitteratur18943 träffar
Hl Portugisisk skönlitteratur4602 träffar
Hm Slavisk och baltisk skönlitteratur47428 träffar
Hn Keltisk skönlitteratur323 träffar
Ho Grekisk och latinsk litteratur25654 träffar
Hp Indisk litteratur4321 träffar
Hq Iransk litteratur5971 träffar
Hr Övrig indoeuropeisk litteratur1395 träffar
Hs Semitisk litteratur12166 träffar
Ht Litteratur på hamitiska språk och tchadspråk620 träffar
Hu Finsk-ugrisk och altaisk skönlitteratur19683 träffar
Hv Skönlitteratur på sinotibetanska och austroasiatiska m.fl. språk6319 träffar
Hx Övrig skönlitteratur6009 träffar
Hy Skönlitteratur på konstgjorda språk139 träffar
Hå Skönlitteratur på teckenspråk229 träffar

SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.

OSW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.

Ä Tidningar

Bd Allmänna tidskrifter och allmänna serier9483 träffar
Bb Allmänna samlingsverk9362 träffar
Br Kommunikation, cybernetik, informationsteori6897 träffar
Bs Masskommunikation: allmänt13047 träffar
Bt Publicistik (inkl tidningsväsen och -historia)13022 träffar
Bu Masskommunikation: radio och television7423 träffar
Bv Informationsteknik (IT)5082 träffar

OSW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.

N Geografi och lokalhistoria

N(x) Allmänt: geografiska lexikon453 träffar
N(y) Allmänt: kartor och bilder2829 träffar
N:d Geografisk teori, filosofi och metodlära680 träffar
N:k Geografiforskningens historia1898 träffar
N.0 Allmänt: reseskildringar och -handböcker, särskilda geografiska aspekter6401 träffar
Na Europa: allmänt2573 träffar
Nb Norden: allmänt2031 träffar
Nc Sverige79719 träffar
Nd Övriga Norden9805 träffar
Ne Brittiska öarna (Storbritannien)4697 träffar
Nf Mellaneuropa9987 träffar

Ng Nederländerna, Belgien och Luxemburg1154 träffar
Nh Schweiz1086 träffar
Ni Italien4287 träffar
Nj Frankrike4121 träffar
Nk Spanien1958 träffar
Nl Portugal482 träffar
Nm Östeuropa6915 träffar
Nn Balkanländerna2880 träffar
No Asien16466 träffar
Np Afrika7168 träffar
Nq Amerika10113 träffar
Nr Oceanien (Australien, Nya Zeeland, Melanesien, Polynesien, Mikronesien)2084 träffar
Ns Polarländerna2285 träffar
Nt Oceaner och hav831 träffar
Ny Kartografi3678 träffar

OSW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.

L Biografi med genealogi

L:k Vetenskapshistoria7 träffar
Ld Genealogi9789 träffar
Lk Biografisk vetenskap660 träffar
Lm Biografiska uppslagsverk15002 träffar
Ls Biografiska samlingar10970 träffar
Lz Biografi: särskilda personer130729 träffar

OSW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

K Historia

K(x) Historiska lexikon252 träffar
K:bf Historiska organisationer och institutioner146 träffar
K:d Historisk teori, filosofi och metodlära4808 träffar
K:k Historieforskningens historia4174 träffar
K. Allmänt: särskilda historiska perioder45052 träffar
Ka Europa: allmänt6460 träffar
Kb Norden: allmänt4345 träffar
Kc Sverige28531 träffar
Kd Övriga Norden14266 träffar
Ke Brittiska öarna (Storbritannien)15845 träffar
Kf Mellaneuropa30066 träffar
Kg Nederländerna, Belgien och Luxemburg1854 träffar
Kh Schweiz815 träffar
Ki Italien5268 träffar
Kj Frankrike13523 träffar
Kk Spanien4401 träffar
Kl Portugal851 träffar
Km Östeuropa26727 träffar
Kn Balkanländerna6073 träffar
Ko Asien52814 träffar
Kp Afrika12429 träffar
KqAmerika29025 träffar
Kr Oceanien1087 träffar
Ks Polarländerna243 träffar
Kt Allmän kulturhistoria21717 träffar
Ku Allmän socialhistoria22902 träffar
Kv Allmän ekonomisk historia19921 träffar till 60
Ky Historiska hjälpvetenskaper16163 träffar delar till 73

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Man kan klicka på alla länkar och kommer vidare om man är uppkopplad till nätet.

Man kan också söka på
Söktjänsten google: http://www.google.com

Den fundamentala påverkanskedjan

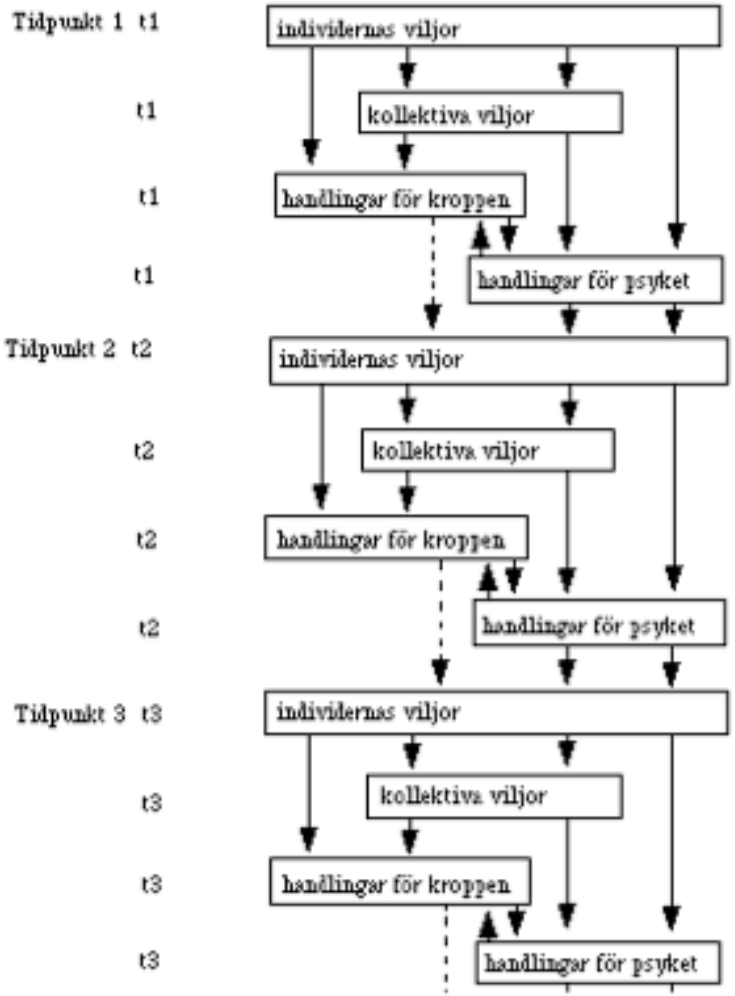

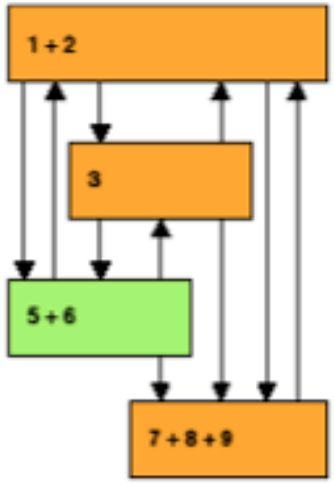

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom åratal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individenas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration.

På område 4 i hemsidan http://wimnell.com har sambanden behandlats (första versionen 1999, justering 070208 och 100406 samt en hastig översyn 140410). Observera att område 4 på hemsidan är daterad 100410 och att det finns mycket som har tillkommit sedan dess. Se början på hemsidan.

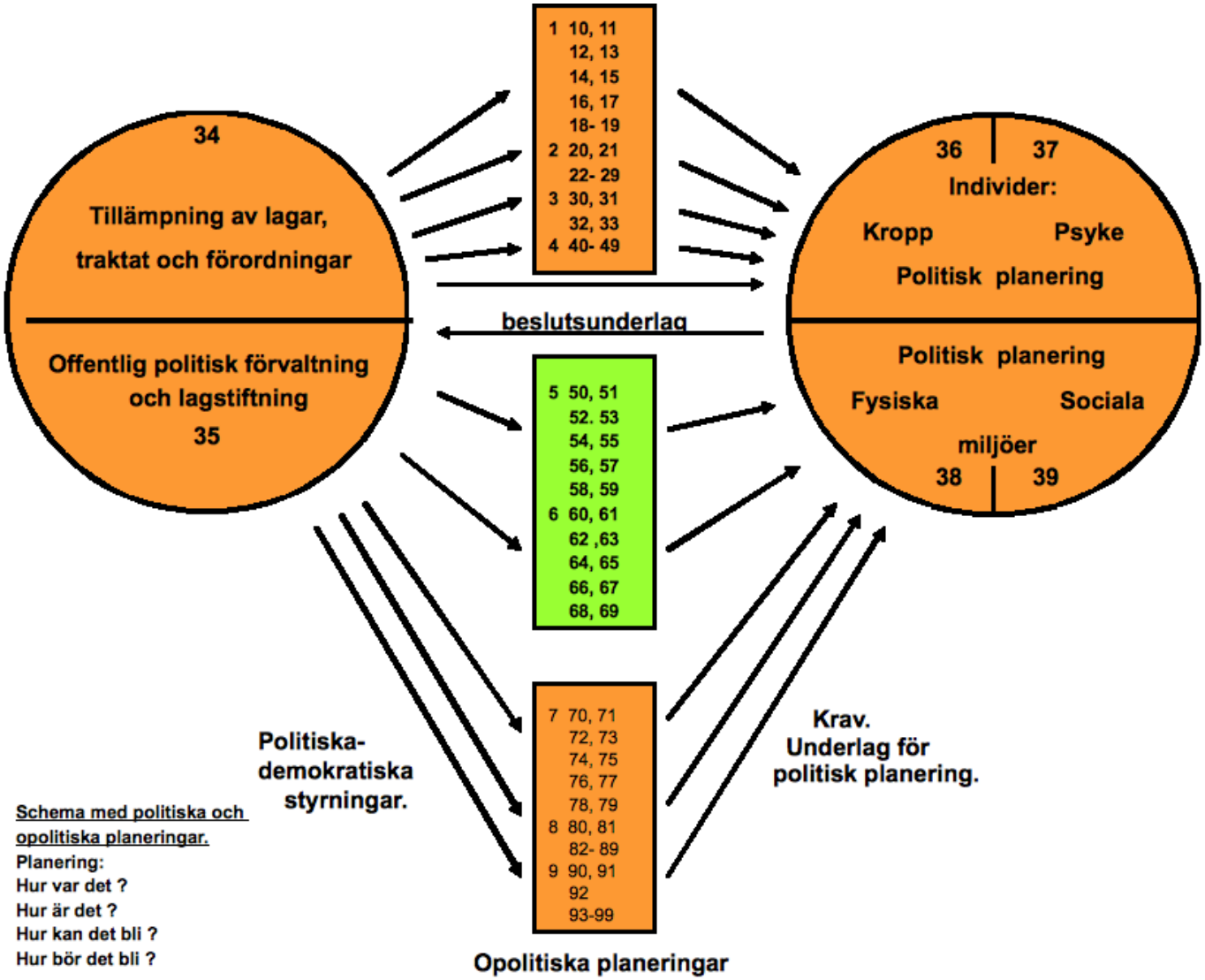

Schema med politiska och opolitiska planeringar.

Planering:
Hur var det ?
Hur är det ?
Hur kan det bli ?
Hur bör det bli ?

Schema över påverkans- och förändringsproblem.

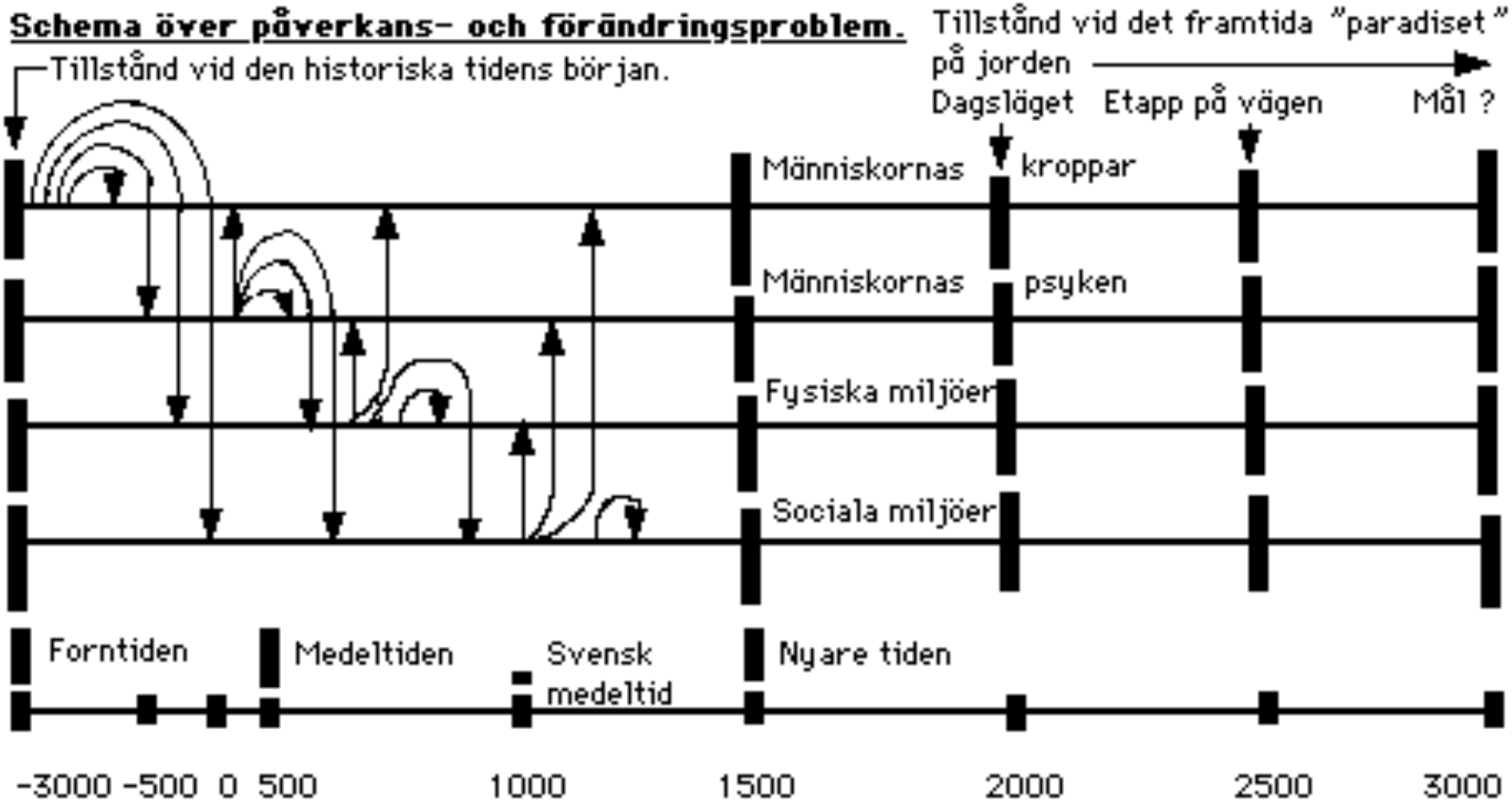

16 pilar med direkta och indirekta påverkansmöjligheter.
Hur kan och bör människorna påverka utvecklingen,

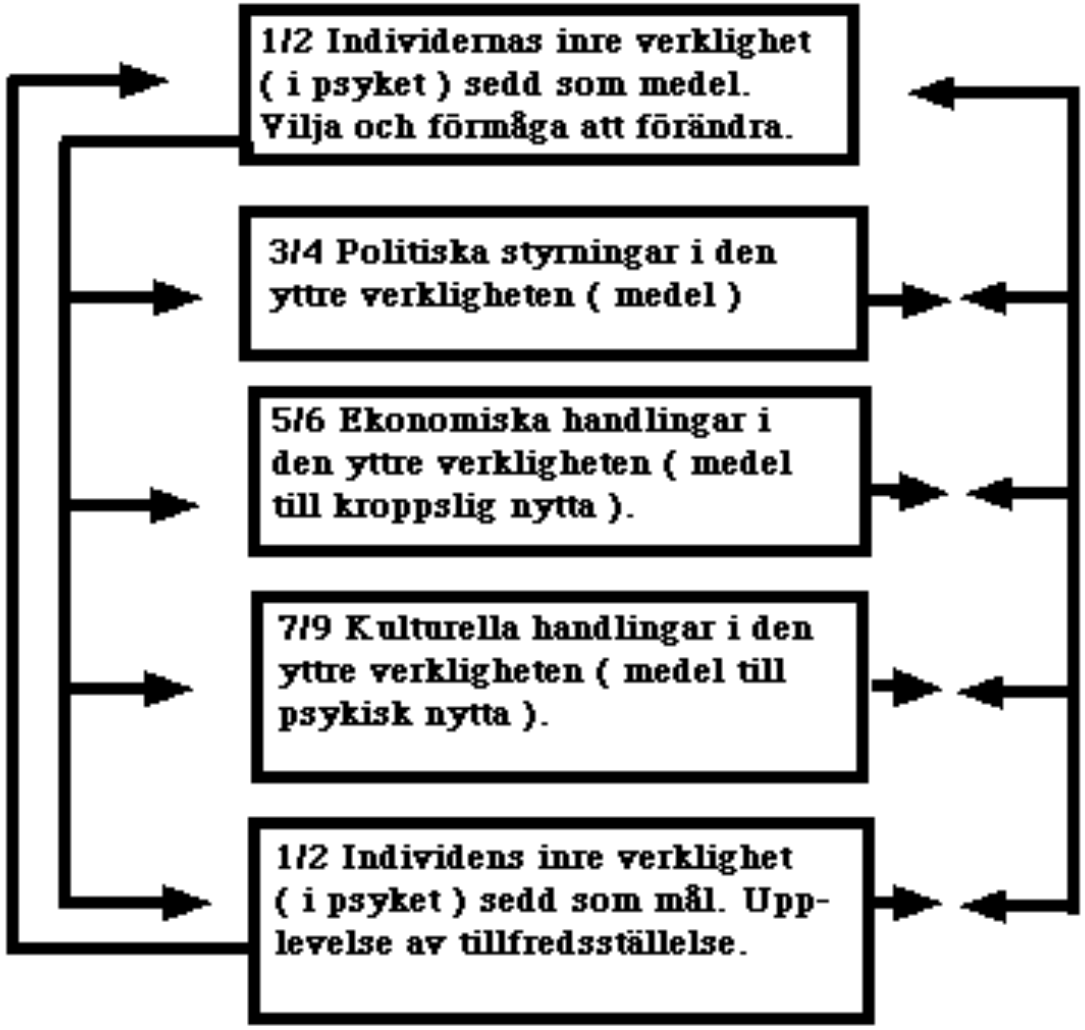
1/2 Individernas inre verklighet (i psyket) sedd som medel. Vilja och förmåga att förändra.
3/4 Politiska styrningar i den yttre verkligheten (medel)
5/6 Ekonomiska handlingar i den yttre verkligheten (medel till kroppslig nytta).
7/9 Kulturella handlingar i den yttre verkligheten (medel till psykisk nytta).
1/2 Individens inre verklighet (i psyket) sedd som mål. Upplevelse av tillfredsställelse.

Sveriges regeringar under 100 år

Nedan finner du en förteckning över de ca 40 olika regeringar som har styrt Sverige under de senaste 1900-talets början.

Årtal Statsminister Typ av regering

1900-09-12
1902-07-0 Fredrik von Otter Borgerlig

1902-07-05
1905-04-13 Erik Gustaf Boström Borgerlig

1905-04-13
1905-08-02 Johan Ramstedt Expeditionsministär

1905-08-02
1905-11-07 Christian Lundeberg Borgerlig samlingsregering

1905-11-07
1906-05-29 Karl Staaff Liberal

1906-05-29
1911-10-07 Arvid Lindman Höger

1911-10-07
1914-02-17 Karl Staaff Liberal

1914-02-17
1917-03-30 Hjalmar Hammarskjöld Höger

1917-03-30
1917-10-19 Carl Swartz Höger

1917-10-19
1920-03-10 Nils Edén Koalition: Liberal, Socialdemokratisk

1920-03-10
1920-10-27 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1920-10-27
1921-02-23 Louis De Geer (dy) Ämbetsmannaministär

1921-02-23
1921-10-13 Oscar von Sydow Ämbetsmannaministär

1921-10-13
1923-04-19 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1923-04-19
1924-10-18 Ernst Trygger Höger

1924-10-18
1925-01-24 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1925-01-24
1926-06-07 Rickard Sandler Socialdemokratisk

1926-06-07
1928-10-02 Carl Gustaf Ekman Koalition: Frisinnad, Liberal

1928-10-02
1930-06-07 Arvid Lindman Höger

1930-06-07
1932-08-06 Carl Gustaf Ekman Frisinnad

1932-08-06
1932-09-24 Felix Hamrin Frisinnad

1932-09-24
1936-06-19 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1936-06-19
1936-09-28 Axel Pehrsson (i Bramstorp) Bondeförbundet

1936-09-28
1939-12-13 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet

1939-12-13
1945-07-31 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet, Folkpartiet och Högern

1945-07-31
1946-10-06 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1946-10-11
1951-10-01 Tage Erlander Socialdemokratisk

1951-10-01
1957-10-31 Tage Erlander Koalition: Socialdemokratiskt, Bondeförbundet

1957-10-31
1969-10-14 Tage Erlander Socialdemokratisk

1969-10-14
1976-10-08 Olof Palme Socialdemokratisk

1976-10-08
1978-10-18 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1978-10-18
1979-10-12 Ola Ullsten Folkpartiet

1979-10-12
1981-05-19 Thorbjörn Fälldin
Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1981-05-19
1982-10-08 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Folkpartiet

1982-10-08
1986-02-28 Olof Palme Socialdemokratisk

1986-03-01
1990-02-26 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1990-02-26
1991-10-04 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1991-10-04
1994-10-07 Carl Bildt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokratiska samhällspartiet

1994-10-07
1996-03-22 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1996-03-22
2006-10-06 Göran Persson Socialdemokratisk

2006-10-06 Fredrik Reinfeldt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet

I september 2014 förlorade de borgerliga valet och en regering Stefan Löfven med socialdemokrater och miljöpartister trädde till.
Den svenska regeringen är beroende av världen utanför.

Makthavare i världen efter andra världskriget.

(010604. Datum och stavning är troligen rätt, men det kan finnas fel i stavningen av namnen.)

Sovjetunionen.
Upphörde 1991.Unionen ersattes av OSS, Oberoende Staters Samvälde, men Ryssland framstår som främste makthavaren.

1917-24 Vladimir Iljitj Lenin. Död i ämbetet.

24-53 Josef Stalin .Död i ämbetet.
53-55 Georgij Malenkov (regeringschef) utmanövrerad 1955+Nikita Chrustjev (förste sekr. i kommunistpartiet).
55-58 Chrusjtjev (k-partiet) + Nikolaj Bulganin (regeringsch, utstött 1958. Död 1975.
58-64 Chrusjtjev (k-sekr.+regch.) Avsatt. Död 1971.
64-77 Alexej Kosygin (reg-ch). Död1980+ Leonid Bresjnev (sekr k-partiet)
77-82 Bresjnev (k-sekr+president).Död i ämbetet
82-84 Jurij Andropov (k-sekr+president) Död i ämbetet
84-85 Konstantin Tjernenko (k-sekr+ president . Död i ämbetet.
85-91 Mikhail Gorbatjov (president mm)

53-56 Utrikesminister V Molotov.
57-85 Utrikesminister Andrej Gromyko
85-91 Utrikesminister Edvard Sjevardnase
91-91 Utrikikesm. Alex Bessmertnych + Boris Pankin + Sjevardnase

Ryssland.
1992-99 Boris Jeltsin
2000-2008 Vladimir Putin
2008-2012 Dmitrij Medvedev
2012- Vladimir Putin

Amerikas förenta stater. USA.Presidenter.
1933-45 Franklin D Roosovelt (D=demokrat= amerikansk vänster). Död i ämbetet.
45-53 Harry S Truman. (Demokrat)
53-61 Dwight D Eisenhower (R= republikan= amerikansk höger)
61-63 John F Kennedy (Dem, mördad)
63-69 Lyndon B Johnson (Dem)
69-74 Richard M Nixon (Rep,Avsatt)
74-77 Gerald R Ford (Rep)
77-81 Jimmy Carter (Dem)
81-89 Ronald Reagan (Rep)
89-93 George Bush (Rep)
93-00 Bill Clinton (Dem)
2001-08 George W Bush (Rep)
2009- Barack Obama (Dem)

Storbritannien/England. Premiärministrar.
1940-45 Winston Churchill (konservativ med samlingsregering)
45-51 Clement Attlee (Labour =vänster)
51-55 Churchill (konservativ= höger)
55-57 Anthony Eden (k)
57-63 Harold Macmillan (k)
64-70 Harold Wilson (lab)
70-74 Edward Heath (k)
74-76 Wilson (lab)

76-79 James Callaghan (lab)
79-90 Margaret Thatcher (k)
90-97John Major (k)
97- 07 Tony Blair (lab)
07-10 Gordon Brown (lab)
10-16 David Cameron (k)
16- Theresa May (k)

Frankrike. Makthavare och Presidenter.
1944-46 Provisoriska regeringar, chef till jan 1946 Charles de Gaulle, motståndsledare under kriget, därefter Gouin, Bidault, Blum.
47-59 "Fjärde republiken", relativt svag presidentmakt med många regeringar med svårigheter. Presidenter: 1947-54 Vincent Auriol, 54-59 René Coty. De Gaulle regeringschef fr o m juli 1958.
59- "Femte republiken", med stark presidentmakt, skapad av de Gaulle.

Härefter presidenter:
59-69 Charles de Gaulle (höger)
69-74 Georges Pompidou (höger)
74-81 Valery Giscard d 'Estaing (höger)
81-95 Francois Mitterand (socialist=v)
95-07 Jacques Chirac (höger)
07-12 Nicolas Sarkozy (höger UMP)
12- François Hollande (vänster)

Tyskland. Förbundskansler.
(tom hösten 1990 enbart Västtyskland)
1949-63 Konrad Adenauer (CDU= högerparti)
63-66 Ludwig Erhard (CDU)
66-69 Kurt Georg Kiesinger (samlingsreg)
69-74 Willy Brandt (SPD= socialdem=v)
74-83 Helmut Schmidt (SPD)
83-98 Helmut Kohl (CDU)
98- 2005 Gerhard Schröder (SPD)
2005- Angela Merkel (CDU)

Förbundsrepubliken Kina
1949-76 Mau Tse-tung (Zedong)
1977-97 Deng Xiaoping . Död 1997.....
president Hu Jintao
2013 mars president Xi Jinping
premiärminister mars Li Keqiang

FNs generalsekreterare
1946-53 Trygve Lie
53-61 Dag Hammarskjöld
61-71 U Thant
71-81 Kurt Waldheim
82-92 Javier Péres de Cuellar
92-96 Boutros Boutros Ghali
97-2006 Kofi Annan
2007-2016 Ban Ki Moon
2017- António Manuel de Oliveira Guterres

Kapitel 4. Hur ska man kunna förbättra världen?

336 I det föregående har beskrivits samhällsplaneringens problem. Nu kommer nästa: hur ska man kunna förbättra världen?
337 Svenska politiker har ett par grundlägande uppgifter.

339 Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap
341 Rapport från en skoldag i helvetet
343 Dick Harrison: Högre utbildning är ett haveri
345 Många högutbildade vet inte hur EU fungerar
346 Så skapas vinnare och förlorare i arbetssamhället
349 Grundskolan och gymnasiet
349 Gymnasiet. Programstruktur och examensmål
350 Om utbildning i skolan
351 Religion och levnadskunskap
352 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan
353 Tillägg om undervisningen i Religion och levnadskunskap och Samhällskunskap

355 Individerna/medborgarna både påverkar och påverkas både direkt och indirekt. Och det styrs helt eller delvis genom politik och traditioner både medvetet och omedvetet

357 Samhällsplanering och politik har sedan 1960-talet behandlats och kommenterats i brev och utredningar som skickats tillstatsråd och andra politiska aktörer.
357 Regeringen styr Sverige och den styrningen måste i hög grad göras med hänsyn till utvecklingen i världen.
360 Framtidens finansiering av public service
361 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

363 Några tidningsartiklar om utbildning o d 3 - 20 december 2016
363 Ministern som älskar att tävla
365 Med ett integrerande urval kan vi behålla skolvalet
367 Svenska lärosäten har ett komplicerat förhållande till sitt eget förflutna
368 Elevers ovana vid informativ text kan förklara Pisaraset
370 Politiska misstag skapade betygsinflationen i skolan
373 Lärarlöner ökade med 25 procent
374 Nya läroplanen oroar i skolexemplet Finland
377 Gustav Fridolin: Växande ojämlikhet är ett stort problem
379 Jan Björklund: Förläng skolplikten från 16 till 18–20 år
381 Pisa är bara början
382 Vi vill ha ökad delaktighet och kunskap om EU-arbetet
386 Mer motiverade elever får Sverige att klättra på listan
388 Satsningarna är en grund att bygga vidarepå
390 Finländska flickor drar ifrån pojkarna
390 Räkna med att frågor om de växande klyftorna kommer att diskuteras i valrörelsen
392 Tidigt fokus på kunskap placerar Asien i topp
393 Bron som inte skulle finnas till
394 Lagom” individualism utan konkurrens är bäst

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzk.pdf sid 145

I det föregående har beskrivits samhälls-planeringens problem. Nu kommer nästa: hur ska man kunna förbättra världen?

Verksamhetsområde 10 gäller en kort översikt över de mänskliga samhällenas kunskaper, vetande och utvecklingen av det med början i arkiv och bibliotek i 101 och 102 och slut i 108 med idé- och lärdoms-historia, filosofihistoria, vetenskapshistoria o d. Däremellan problem med vetandets utveckling och de stora dragen i människornas verk-samheter.

Verksamhetsområdena 11-19 gäller individernas kunskaper och erfarenheter, sätt att tänka, sätt att tänka om världens beskaffenhet och om hur man bör handla od - individernas inre verkligheter. Här ingår kunskaper om systemet för de nio områdena mänskliga verksamheter och kunskaper om sambandet mellan verksamheterna.

Verksamhetsområde 20-29 gäller religiösa verksamheter och religiöst tänkande och det är något som i hög grad står i konflikt med verksam-heterna 11-19. och verksamheterna i område 3.

Verksamheterna i område 3 gäller politiska verksamheter som kan vara styrda av enstaka mäktiga människor eller organisationer, diktatorer eller som i demokratier i princip av alla människor genom allmän rösträtt. Den ledande uppfattningen i världen är. med knapphet, att demokrati är det som bör eftersträvas. Sverige blev en demokrati för bara 90 år sedan. demokratierna i världen kan kort sagt sägas vara bara 100 år gamla.

De religiösa verksamheterna i område 2 grundar sig på tusentals år gamla religiösa uppfattningar om världen som inte hängt med i utveck-lingen. De religiösa uppfattningarna var till en början hjälpmedel för männniskorna att förstå världen, man trodde att den styrdes av en eller flera gudar och att människorna bara hade att rätta sig efter det man trodde var deras krav.

Med tiden har man i de utvecklade länderna mer och mer förstått, att utvecklingen inte beror på gudarna utan på människornas verksam-heter. Religionerna har blivit ett hinder för utvecklingen istället för hjälpmedel.

De kristna religionerna har en fruktansvärd historia, men har nu mesta-dels förstått att världen inte styrs av gudar utan av människorna. I Sverige hade den kristna kyrkan stor makt ännu inne på 1900-talet och var en del av rikets styrelse, men statskyran avskaffades i slutet på 1900-talet och har nu formellt ingen makt i rikets styrning.

Enligt gamla kristna dogmer kunde kvinnor inte vara präster, men i slutet på statskyrkotiden blev det tillåtet.

På senare år har en del kristna svenskar gått över till katolicismen.
En del svenskar har blivit muhammedaner, islamister. Ute i världen är nu islam en stor maktfaktor som predikar läror som på olika sätt sägs grunda sig på Muhammeds 1400 år gamla läror som menar att världen styrs av en gud och att demokrati är förkastligt.

Det senaste är IS, “Islamiska Staten” som försöker överta världen och bedriver terrorism som ska skrämma de utvecklade delarna av världen som förstått att demokrati måste till för att rädda världen. IS för krig i Mellanöstern och har del i de stora pågående flykingströmmarna som

Sverige försökt hjälpa men nu måste minska sin hjälp därför att EU inte kan organisera flyktingarna på lämpligt sätt och inte kan hindra krigen i Mellanöstern som är de största skälen för flyktingarna.

Problem med terrorismen finns i verksamhetsområdet 7952-7956 och problem med flyktingarna finns i område 7958.

Till detta kommer de stora problemen med klimatet som börjar behandlas i december och som rör område 71.

Vill man förbättra världen måste man förbättra de mänskliga verksamheterna i första hand i områdena 10 om bibliotek m m, 11-19 individernas inre verkligheter, 20-29 religion och område 3 om politik.

De religiösa verksamheterna är numera, sedan vetenskaperna utvecklats, delar av de inre verkligheterna. Att förbättra de inre verkligheter na och de religösa verksamheterna är i första hand en fråga för biblioteksverksamheterna i 102, utbildningsverksamheterna i område 7957 om uppfostran, förskolor, grundskolor, gymnasier, universitet, högskolor och forskning.

Men det är också en fråga för andra verksamheter, bl a tidningar, medier, journalistik o d i område 90, Reklam od i område 659, underhållningsverksamheter o d i områdena 791-794 och andra kulturella verksamheter i områden 7-9.

I skolorna, på alla nivåer, bör religionsämnet ändras till Religion och levnadskunskap och innehålla det som behövs i området 11-19. Utbildningen i samhällskunskap och hemkunskap behöver förbättras.

Svenska politiker har ett par grundlägande uppgifter.

Att se till att alla barn och vuxna får den utbildning de behöver och att alla har pengar så att de kan leva ett anständigt liv.

Samtidigt måste de se till att fysiska och sociala miljöer får lämplig utformning och vartefter förbättras. Till den fysiska miljön hör klimatproblemen som kan leda till världens undergång.

Lag om folkskola för alla barn kom till 1842. De skulle lära sig läsa och skriva och bli religiösa i Luthers anda. Några få kunde få gå på gymnasium och universitet och bli tjänstemän i kyrka och stat.

De flesta bodde på landet och arbetade i lantbruk. I städer kunde de bli bodbiträden och hantverkare. När man skulle förflytta sig fick man gå, längre transporter fick vanligen ske med häst och vagn. Att resa utomlands var få förunnat. Tidningar började komma men annars fick man nyheter i kyrkan och på kyrkbacken. Föräldralösa barn såldes till lägstbjudande.

Det har ändrat sig mycket sedan dess. Alla svenska barn nu borde få lära sig utvecklingen i Sverige och världen i grova drag för tiden före 1842 och tydligare för tiden därefter. Det är synnerligen oklart hur det är med den saken.

1800-talet var ett utpräglat klassamhälle. Demokrati i formell mening infördes i Sverige när kvinnor fick rösta i de allmänna valen första gången 1924. Sedan dess har det gått en utveckling till mer jämlikhet som fortfarande pågår i sakta takt.

Världen har förändrats. Stort när det gäller transporter och informa-

tionsteknik: bilar, motorvägar, superjärnvägar, jättelika godsfartyg, flygplan. radio, TV, internet, mobilnät, mobila bredband. e-post o s v. Handeln i världen och penningsystem har ändrat sig och alla männniskor i hela världen finns nu i en gemensam marknad med konkurrens mellan alla. Detta ställer krav på den svenska utbildningen.

När Göran Persson var statsminister Kommunaliserade han skolan. Vad det innebär är komplicerat, men Göran Perssons främsta skäl tycks ha varit att flytta över kostnader från staten till kommunerna. Det har medfört försämringar.

Den borgerliga regeringen ändrade läroplaner m m för grundskolan och gymnasiet. Friskolor har införts där vinsten kan tyckas vara viktigare än utbildningens kvalitet.

För att utbildningen i grundskolan och gymnasiet ska bli bra måste kommunerna ha kompetens, pengar och vilja att ordna undervisningen.

Många kommuner är små och har inte råd att ha tillräckligt kunniga tjänstemän och anser sig inte ha råd med tillräckligt bra lärare, har otillräckliga vikarier och obehöriga lärare. De politiska partierna tycker olika.

Den nya rödgröna regeringen har många problem. Undervisningsminiser Gutav Fridolin (MP) ansvarar för grundskolan och gymnasiet I departementet har han två S-ministrar, en för universitet, högskolor och forskning, och en för annan utbildning.

Men utbildningsproblemen rör också andra departement. I alla politikområden finns problem med utbildningar.

Arbetsmarknadsministern har problem, bl a med arbetsförmedlingen som ska se till att de arbetslösa inte får för stora arbetlöshetsersättningar, men också ska ordna med utbildningar för arbetsösa. Näringsministern ska se till att näringarna blir bra.

Kulturministern har hand om radio, TV, tidningar, bibliotek, konst och underhållningsbranchen som innehåller mycket utbildningsaktiviteter. Reklam är en stor branch för utbildning.

Barnens uppfostran vid sidan av skolorna, före skolåldern och senare är en stor faktor för utbildningen.

Utbildningsproblemen rör inte bara grundläggande utbildning utan vidareutbildning under hela livet, isynnerhet med hänsyn till den globala konkurrensen.

Det första lärarnas fackföreningar kom med när utbildningsproblemen började bli särdelses stora var att lärarnas löner borde höjas. Men lärarna blir inte bättre för att lönerna höjs. De behöver vidareutbildning och lärarutbildningen vid högskolor och universitet måste bli bättre, men där utbildar de för läroplanerna. Om läroplanerna inte blir bättre blir lärarutbildningen inte bättre och lärarna inte bättre.

Det finns skäl att granska alla läroplaner för grundskolan och gymnasiet. I tidningsartikeln den 11 januari 2016 ”Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap” nämns att i skolverkets kommentarer till läroplanen för grundskolan framställs naturvetenskapen som en ideologi bland andra. En relativistisk kunskapssyn har fått fotfäste i skolvärlden och den lämnar skoleleverna skyddslösa. Skolan måste vara tydlig med vad vetenskapen säger, skriver fyra forskare och debattörer.

DN MÅNDAG 11 JANUARI 2016:

”Pseudoteorier jämställs med etablerad vetenskap”

“ Relativistisk kunskapssyn. I Skolverkets kommentarer till läroplanen för grundskolan framställs naturvetenskapen som en ideologi bland andra. En relativistisk kunskapssyn har fått fotfäste i skolvärlden och den lämnar skoleleverna skyddslösa. Skolan måste vara tydlig med vad vetenskapen säger, skriver fyra forskare och debattörer.

Skolan har övergivit den vetenskapliga metoden, och jämställer pseudoteorier med etablerad vetenskap. Märkligt nog har detta olycksbådande vägval i stort sett fått ske utan uppmärksamhet. Nu är det angeläget att lagstiftare, skolledare och lärare engagerar sig i denna helt centrala framtidsfråga och gör begreppet kunskapsskola till mer än bara ett slagord.

Nyligen deltog ett par av oss som föreläsare på en inspirationsdag för lärare i Skolverkets och Kungliga Vetenskapsakademins regi med temat Naturvetenskapen och livets mening. I samband med en fråga om hur man bemöter barn och ungdomar som uppfostrats i kreationistisk anda inträffade något märkligt.

Ett par lärare började argumentera för att den vetenskapliga synen på livets utveckling kan ställas bredvid den kreationistiska och att man som lärare inte behöver övertyga eleverna om vilken som är rätt. Det vore till och med direkt fel att göra det och ”i strid med en god lärargärning”. Dessutom är det ju ett välkänt faktum, hävdade lärarna, att vetenskapen inte representerar någon absolut sanning. Panelen hamnade efter dessa inlägg i chock och inspirationsdagen avslutades i förvirring.

Är detta enbart en anekdot? Dessvärre utgör detta ett exempel på hur skolan fungerar i ett land som också delar ut världens främsta vetenskapliga pris, Nobelpriset, och därmed borde ha förutsättningar att veta bättre.

I USA har kreationismen gjort framgångsrika framstötar i utbildningsväsendet. Där handlar det om hur religiösa rörelser gör bruk av sanningsrelativism för att smyga in kreationismen i skolan. I Sverige handlar det snarare om en relativistisk kunskapssyn som fått fotfäste i skolvärlden och som lämnar skoleleverna skyddslösa.

I sin avhandling ”Den förhandlade makten” (2011) intervjuar statsvetaren Fredrik Sjögren lärare vid vanliga svenska skolor om hur de hanterar värdekonflikter runt ämnen som demokrati och sexualitet. Till sin förvåning finner han att evolutionen hör till dessa konfliktämnen. Flera av lärarna berättar hur de försöker uppmuntra eleverna att bilda sig en egen uppfattning om livets utveckling på jorden. Sjögren beskriver detta som att lärarna vill erbjuda ett ”smörgåsbord” av teorier att välja från. Man betraktar vetenskaplig kunskap som ofullständig och omöjlig att belägga och anser det vara ”gammaldags, stelt och småskuret” att förespråka en teori framför en annan. En lärare säger att ”de olika skapelsemyterna eller olika religioners förklaringar är inte fel utan bara olika sätt att se på saken”.

Enligt läroplanen för grundskolan, LGR 11 (beslutad av riksdagen 2009, uppdaterad 2015), framstår lärarnas handlande som föredömligt.

Här kan man läsa att biologiundervisningen ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna skilja mellan naturvetenskapliga och andra sätt att skildra världen och ge dem inblick i naturvetenskapens världsbild med evolutionsteorin som grund. Detta påstående utvecklas i ett särskilt dokument med kommentarer till Läroplanen (vilket också återfinns på Skolverkets hemsida):

Genom att diskutera vad som utmärker naturvetenskapen kan eleverna få förståelse för hur naturvetenskap förhåller sig till andra sätt att veta och tro. Kursplanen avser inte att lyfta fram naturvetenskapen framför andra sätt att beskriva världen. Det handlar i stället om att belysa i vilka sammanhang och situationer naturvetenskapliga kunskaper är användbara.

Det är häpnadsväckande att detta står i ett offentligt styrdokument för den svenska skolan. Visst finns det olika sätt att beskriva världen, men endast de som vilar på goda grunder utgör seriösa teorier. Evolutionsteorin hör dit, kreationismen gör det inte. Att inte förespråka evolutionsteorin är i strid med skollagen som tydligt anger att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund.

Läroplanen betonar också att naturvetenskapen påverkas av de människor som verkar inom den och att den därför är föränderlig och inte slutgiltig. Givetvis är det korrekt att naturvetenskapliga teorier utvecklas och att eleverna bör göras medvetna om att det de lär sig inte i varje detalj utgör sista ordet. Men detta innebär inte att sofistikerade och välgrundade vetenskapliga teorier kan jämställas med pseudoteorier.

På flera ställen i LGR 11 framhålls betydelsen av att eleverna lär sig att ’föra kritiska resonemang’ och ’formulera egna argument’. Men för att det inte bara ska bli löst tyckande krävs en fast kunskapsgrund och att man förstår skillnaden mellan vetenskaplig metod och spekulation.

Är kommentarerna till läroplanen i biologi ett desperat försök att hantera den religiösa laddningen kring evolutionen? Det verkar inte så. Samma kommentar återfinns också för kemi och fysik. När det gäller fysik kan man dessutom läsa:

Existentiella frågor om universums uppkomst och utveckling behandlas inom såväl modern kosmologi som olika religioner. Genom undervisningen i fysik kan eleverna utveckla förståelse för att skillnaden mellan naturvetenskap och religion inte ligger i vad som beskrivs, utan främst i vilka frågor man ställer och vilka metoder som används för att besvara dem. På så sätt får de möjlighet att väga samman värderingar och sakförhållanden, föra kritiska resonemang och förhålla sig till vad forskare och naturvetenskapens kritiker påstår.

Ja, ni läser rätt: naturvetenskapen framställs som en ideologi bland andra. Man kan också undra vad det innebär att ’väga samman värderingar och sakförhållanden’ i detta sammanhang? En naturvetenskaplig teori har sitt värde i att den, baserad på rigorösa metoder, är ämnad att beskriva hur världen är, inte hur den borde vara.

Vi lever i ett samhälle där det blir allt svårare att urskilja vad vi vet ur den flod av information som sköljer över oss. Medvetna försök görs att undergräva väletablerad kunskap, särskilt när det gäller omdiskuterade frågor som global uppvärmning, vaccin och flyktingsituationen. Det är helt avgörande att lärarna får de redskap som behövs för att träna

eleverna att skilja det som vilar på god vetenskaplig grund från spekulationer och desinformation.

Alla, inklusive eleverna i skolan, har rätt att tro vad de vill och givetvis finns det frågor, till exempel vad gäller värderingar, som naturvetenskapen inte kan besvara. Men skolan kan och måste vara tydlig med vad vetenskapen säger, vad som är byggt på god evidens och vad som inte är det.

Det är hög tid att lagstiftare, skolledare och lärare engagerar sig i denna helt centrala framtidsfråga och gör begreppet kunskapsskola till mer än bara ett slagord.

Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik vid Uppsala universitet
Christina Moberg, professor i organisk kemi vid KTH, preses för Kungl. Vetenskapsakademien
Christer Sturmark, författare och förlagschef för vetenskapsförlaget Fri Tanke.
Åsa Wikforss, professor i teoretisk filosofi vid Stockholms universitet”

Artikeln visar på stor skandal i utbildningen.

DN TORSDAG 4 FEBRUARI 2016:

“ Rapport från en skoldag i helvetet

Det är hjärtskärande att elever tvingas tillbringa dagarna på platser som Ross Tensta gymnasium.

Ross Tensta gymnasium i Stockholm läggs ned, rapporterade DN i måndags. Skolborgarrådet Olle Burell (S) berättar att den kommunala skolan ska avvecklas. Skolinspektionen har flera gånger varit där och observerat lokaler och lektioner. Rapporten som inspektionen författat är hjärtskärande läsning.

Det talas om allvarliga brister på ett otal områden. Lärares rädsla för att hotas av elever. En fullständigt släpphänt syn på frånvaro. Trakasserier och våld. Det är outhärdligt att tänka på hur vardagen måste ha sett ut för skolans skötsamma elever, de som ställer det absurt höga kravet på det svenska skolsystemet att kunna sitta i lugn och ro och få en utbildning.

Av någon anledning misstänker jag att dessa i något högre grad är flickor.

Vill man att läsningen av Skolinspektionens rapport ska smärta ännu mer i bröstet kan man kontrastera den med den digitala broschyr där Ross Tensta gymnasium gör reklam för sig självt. Där utlovas:

Ämnesintegrerad undervisning där historisk tillbakablick, modern teknik och ett vetenskapligt förhållningssätt kombineras för att skapa förutsättningar för ett livslångt lärande.

Skolinspektionen beskriver verkligheten: ”(Det råder) total avsaknad av studiero och lärarna ingriper sällan... På vissa lektioner har inspek-

törerna svårt att förstå innehållet i lektionen på grund av de omfattande ordningsstörningarna.”

Broschyren igen:

Enligt skolans elever är det den trivsamma skolmiljön, gemenskapen bland eleverna och skickliga lärare som utmärker skolan.

Skolinspektionen:

”Många elever kommer och går som de själva önskar ... Lärarna (har) i vissa fall gett upp försöken att säga till elever vid ordningsstörande beteenden. Lärarna berättar i intervjuer att de uppfattar att samhällets lagar inte gäller på skolan. I stället är det elevernas lagar som gäller, vilket bland annat medför att eleverna kan kränka varandra utan att lärarna ingriper ... Anledningen till detta är, enligt lärarna, att de är rädda för att bli hotade av dessa elever.”

Ett av de mest anmärkningsvärda områdena i rapporten rör elevernas närvaro, eller snarare frånvaro. De är inte där – men får ändå närvaro markerad av lärarna. Varför?

Jo, eleverna vill ha sitt studiebidrag, alltså kommer de till skolan ibland. Men väl där är de så störande att lärarna låter dem gå igen. Då är det enklare att bara markera närvaro även om de är frånvarande.

Tror ni jag överdriver? Så här skriver Skolinspektionen: ”Enligt rektorn är det för dessa elever en prestation i sig att de kommer till skolan och därför har dessa elever, enligt henne, tillåtelse att komma och gå som de önskar.”

Kommen så här långt i läsningen går mina tankar en bit bort från just denna skola. Jag tänker på dussintals intervjuer som jag läst med flyktingar som kommit till Sverige det senaste året. En utsaga förenar många av dem. Ett ord går igen.

De ensamkommande drömmer om att fortsätta den utbildning som de en gång påbörjat.

Föräldrar talar om att deras barn äntligen ska få utbildning.

Nu är det ju så att många nyanlända tenderar att hamna i områden där det redan bor andra med flyktingbakgrund. Det är ingen djärv gissning att en stor del av dem kommer att hamna i Tensta, eller områden som liknar det. Och att de då kommer att tvingas lägga sina barns framtid i händerna på skolor som liknar Ross Tensta gymnasium. Med kaos, kränkningar och ”total avsaknad av studiero”.

De måste ju tro att vi är galna här uppe. Att vi alla har halkat på isen och slagit vårt huvud mycket hårt.

Och hur barnen sedan ska integreras i detta land, där disciplin och studiero i skolan ofta ses som skällsord eller utopi och där arbetsmarknaden i princip bara efterfrågar utbildat folk, saknar åtminstone denne skribent svar på. Skolan ska kompensera de barn som fötts med sämre förutsättningar – ändå är det gång på gång just de som sviks när studieron är obefintlig.

Det har under dagarna skrivits en del om gymnasiet i Tensta. Någon använder det som belägg för att skolvalet slår hårt mot utsatta områden, flera kland-rar den speciella Ross-pedagogiken som tillämpats.

Själv tycker jag att kärnproblemet är betydligt större än denna skola. Händelserna som beskrivs går igen på flera håll – simhallar, festivaler – i ett samhälle där vuxenvärlden går till reträtt och gängmentaliteten kommer in i dess ställe.

Den ”djungelns lag” som lärare talar om i rapporten är inte bara ett problem för Ross Tensta gymnasium.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

SVD 25 januari 2016

“ Dick Harrison: Högre utbildning är ett haveri

Den svenska högre utbildningen, åtminstone den som bedrivs på arbetsplatser likt min, har havererat. Men ingen vill att de här problemen skall offentliggöras. Att höja rösten är tabu, skriver historieprofessorn Dick Harrison.

DEBATT | UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

Jag anmodades att göra allt jag kunde för att få kurserna att bli lättare.

År 2015 återvände jag till Lunds universitet efter ett års utlandsvistelse och föräldraledighet. Ett år är förvisso inte lång tid, men det var tillräckligt länge för att de oroväckande moln som skockats på horisonten skulle hinna falla i glömska. Jag var glad att få återgå till undervisningen. Uppvaknandet blev brutalt.

En lista över de besynnerligheter som drabbade mig sistlidna år kan göras lång. Här är ett axplock:

• När jag ställde krav på att studenterna skulle delta aktivt i obligatoriska diskussionsövningar anklagades jag för mobbning. Anklagelserna framfördes först till studierektor, sedan till universitetsledningen. Till och med en mor- eller farförälder engagerade sig å barnbarnets vägnar för att få bukt med den krävande professorn. Sedan framgick det att andra lärare ignorerar obligatoriekravet.

• När jag sökte värja mig med att uppgifterna var lögnaktiga fick jag veta att en universitetslärare på denna punkt är rättslös. Studenterna kan i princip ljuga ihop hur mycket som helst om en lärare utan att hon eller han kan försvara sig annat än genom en polisanmälan om ärekränkning (som är dömd att bli resultatlös).

• När jag underkände ovanligt många studenter på en tentamen anmodades jag av min studierektor att fortsättningsvis dela ut en lista över möjliga tentafrågor i förväg, allt för att minimera antalet underkända. Förr hade detta kallats fusk – och det är det fortfarande, enligt min mening. För säkerhets skull dubbelkollade jag med min prefekt, som uttryckligen skrev att förslaget ”är bra”. Av det -faktum att diskussionen var skriftlig, på e-post, framgår att vad som för mig är fusk för mina -chefer är okontroversiellt.

• När jag inkallades som medbedömare av C-uppsatser insåg jag att vad som för några år sedan hade varit omöjligt att lägga fram på ett B-seminarium numera skall godkännas på ”snällseminarier” (den term som informellt används) på den högre nivån, allt för att öka genomströmningen. Mina vetenskapliga invändningar ignorerades. Jag fick också veta att en student, vars uppsats jag underkänt för några år sedan, innan jag flyttade till Kenya för ett halvårs vistelse, hade överklagat beslutet, misstänkliggjort mig i min frånvaro och fått till stånd ett flertal möten (som jag på grund av tjänstledigheten och det geografiska avståndet lyckligtvis slapp närvara vid).

• När jag tog upp problemen, vilka det vara månde, med mina chefer fick jag inget gehör för någonting. Tvärtom: jag anmodades att göra allt jag kunde för att få kurserna att bli lättare. Att åtskilliga studenter struntade i att läsa kurslitteraturen var oväsentligt. Det var mig det var fel på. Genomströmningen av studenter måste öka. I nästa veva – när jag sökte försvara mig och hävda fackliga rättigheter – kallades jag till ett hotfullt möte med dekanus och personalansvarig på fakulteten. Kallelsen i sig var nog för att få vilken lärare som helst att ligga sömnlös.

• När jag kontaktade facket (Sulf) fick jag veta att mina erfarenheter är normala. Det är just så här vardagen ser ut för universitetslärare. Orsakerna är två: (1) studentkårernas allt starkare maktställning och (2) institutionernas ekonomiska situation: de pengar de får till verksamheten är direkt relaterade till antalet examinerade studenter, vilket ”korrumperar” (citat) nämnda verksamhet och leder till drastiskt sänkta krav. Om institutionerna inte hänger med i betygscirkusen väljer ju studenterna bara att traska vidare till en annan högskola, där kraven är lägre.

Så här höll det på. Månaderna gick. Jag gjorde mitt bästa för att gå en balansgång mellan verkligheten och de egna idealen. När jag påtalade för studie-rektorn att någon borde skriva en debattartikel om eländet blev svaret ordagrant: ”Det förbjuder jag!”

Ingen vill att de här problemen skall offentlig-göras. Att höja rösten är tabu. Det gäller att sitta stilla i båten, gilla läget och – framför allt – sätta -högre betyg på tentorna. Annars riskerar studenterna att försvinna, institutionen att förlora pengar och de anställda att förlora jobben.

Historiska institutionen vid Lunds universitet är tyvärr i gott sällskap. Ovanstående skildring hade kunnat handla om mängder av humanistiska institutioner vid våra högre lärosäten. Mina egna upp-evelser är typiska för en person som intet ont -anande återvänder till den svenska universitetsvärlden efter en längre tids frånvaro. För många lektorer och professorer kan situationen sluta med depression, sjukskrivning och uppsägning eller – om man snällt anpassar sig – med självförakt och eskalerande korrumpering. För studenterna blir följden allt sämre prestationer, kunskaper och färdigheter. Det krävs inte mycket fantasi för att räkna ut de långsiktiga följderna för det framtida svenska kunskapssamhället.

Kort sagt: den svenska högre utbildningen, åtminstone den som bedrivs på arbetsplatser likt min, har havererat. Finns det ingen lösning? Jo, om man är villig att ingripa mot de missförhållanden som berördes ovan. För det första måste studentkårernas makt över universitet och högskolor reduceras. De erfarenheter och insikter som ryms inom lärarkåren måste väga tyngre än de subjektiva ”upplevelser” av att känna sig ”kränkt” som florerar inom studentleden. För det andra måste det system som innebär att institutioner får betalt per ”producerad” (ett märkligt ord som ofta förekommer i diskussionerna) student avskaffas. Som det ser ut i dag har universiteten drabbats av samma betygsinflation som gymnasieskolan. Vem har glädje av det? Vill vi verkligen att framtidens akademiker skall bli allt okunnigare?

Men det grundläggande problemet är ett annat. Under det gångna året mötte jag aldrig vid ett enda tillfälle, varken hos studenter eller lärarkolleger, någon uppskattning av vad som för mig alltid har varit det centrala med universitetsvärlden: att den skall förmedla gedigna kunskaper, inspirera till forskning och vässa studenters förmåga att resonera vetenskapligt. I stället handlar allt om pengar. De avsomnade bildningsidealens fallna mantel har axlats av Mammon.

Dick Harrison professor i historia vid Lunds universitet “

“LÄS ÄVEN
Studenter: Harrison väljer att sparka nedåt
DEBATTEN OM HÖGSKOLAN

Studentkårer: Stäng inte oss studenter ute
DEBATTEN OM HÖGSKOLAN”

DN FREDAG 29 JANUARI 2016:
“ Skoldebatten. Skyll inte på vår generation, Dick Harrison

DN MÅNDAG 1 FEBRUARI 2016:

“ Många högutbildade vet inte hur EU fungerar

Kunskapen om hur EU arbetar är låg i Sverige, också bland beslutsfattare, lärare och forskare i statsvetenskap. En statlig utredning visar bland annat att 66 procent av statsvetarna som deltog i en enkät inte kunde namnge EU:s två lagstiftande församlingar.

Det är en dyster bild av kunskapen om EU i Sverige som utredningen EU på hemmaplan (SOU 2016:10) i dag, måndag, överlämnar till regeringen.

Utredningen tillsattes sommaren 2014 och uppdraget som gick till universitetslektor Maria Strömvik var att föreslå hur insyn, delaktighet och inflytande i EU:s beslutsprocess kan bli bättre i Sverige.

Slutsatsen är att det i stort sett råder tystnad om politiken på EU-nivå i Sverige och att det leder till ett demokratiskt underskott.

Trots att beslut som fattas i EU påverkar Sverige inom i stort sett alla områden finns ingen politisk debatt om de frågor som svenska politiker och tjänstemän är med om att avgöra på olika nivåer i EU. Mediernas rapportering om EU har också minskat.

Enligt utredningen beror det demokratiska underskottet delvis på att kunskapen om hur EU fungerar fortfarande är mycket låg bland beslutsfattare, lärare, forskare och journalister.

Utredningen har genomfört ett antal tester som visar att det finns stora kunskapsluckor i grupper som kan förväntas känna till hur beslutsprocessen i EU fungerar.

Bland studenter som läste första terminens statsvetenskap på universitet var det till exempel hela 71 procent som inte kunde namnge EU:s två lagstiftande församlingar, som är Europeiska rådet och EU-parlamentet. Motsvarande siffra bland studenter på masternivå, som har läst minst tre år på universitetet, var 60,5 procent.

Studenterna kunde betydligt mer om USA:s politiska system än om EU:s. 74 procent hade till exempel svaret på frågan hur domarna i den amerikanska Högsta domstolen utses, men bara 29 procent visste hur utnämningen av domarna i EU-domstolen går till.

Men det var inte bara studenterna som hade bristande kunskaper om EU. Utredningen bad också en grupp lärare och forskare i statsvetenskap att namnge EU:s två lagstiftande församlingar, men hela två tredjedelar, 66 procent, kunde inte svara på den frågan.

EU-intresset hos allmänheten är inte heller särskilt stort. Enligt utredningen följer fyra av tio tillfrågade EU-politiken mycket eller ganska noga, medan sju av tio följer inrikespolitiken.

Beslutsfattare tycks inte heller begripa hur EU fungerar. En majoritet av förtroendevalda i svenska kommuner, 56 procent, hävdar till exempel att de inte vet tillräckligt om EU för att kunna diskutera EU:s beslut med väljarna. Detta trots att SKL, Sveriges Kommuner och landsting, uppger att ungefär 60 procent av kommunernas politiska frågor påverkas av beslut som fattas på EU-nivå.

Utredningen konstaterar också att Sveriges inträde i EU har lett till en maktförskjutning till regeringen, eftersom det är tjänstemän i regeringskansliet och de statliga myndigheterna som förhandlar om kommande EU-lagar och ministrarna som sedan slutförhandlar och är med om att fatta EU-besluten.

När ny lagstiftning förbereds i EU blir det därför en sluten process som innehåller få möjligheter för andra aktörer att påverka besluten, anser utredningen. För bättre insyn och därmed demokrati förslås bland annat nya former för nationella samråd när nya EU-lagar är på gång.

Utredningen vill också ha en särskild EU-portal på regeringens hemsida där information och dokument om pågående lagstiftning samlas. Och för att öka kunskapen om EU bör staten även satsa pengar på fortbildning av lärare, journalister och förtroendevalda.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se"

"Fakta.
För att öka insynen och delaktigheten i EU föreslår utredningen bland annat:
Nationella samråd när ny EU-lagstiftning förbereds
En särskild portal för EU-frågor på regeringens hemsida
Fortbildning för lärare, journalister och förtroendevalda
Stöd till skolor som ordnar skolval till EU-parlamentet "

DN MÅNDAG 25 JANUARI 2016:

" Så skapas vinnare och förlorare i arbetssamhället

En tredjedel av de inskrivna hos arbetsförmedlingen anses funktionsnedsatta. Men det är en reglering för att hantera allt fler människor som inte längre är attraktiva i det nya Sverige, skriver Mikael Holmqvist.

Härom veckan kunde bland andra Dagens Nyheter rapportera att det statliga företaget Samhall ska anställa ytterligare 2 000 arbetslösa personer som klassats som funktionsnedsatta av arbetsförmedlingen. I höstas redogjorde Dagens Arena för att en tredjedel av landets arbetslösa som är inskrivna hos arbetsförmedlingen numera är kodade som funktionsnedsatta ("En ny Samhallsklass", 27/9). År 2013 visade forskarna Kerstin Jacobsson och Ida Seing på en liknande situation i tidskriften Arbetsmarknad och Arbetsliv ("En möjliggörande arbetsmarknadspolitik? Arbetsförmedlingens utredning och klassificering av klienters arbetsförmåga, anställbarhet och funktionshinder"), och pekade på den stora ökningen av människor som kodats som funktionsnedsatta de senaste åren.

Ökningen har även skett under perioder av sjunkande arbetslöshet, enligt deras studier. Det vill säga, allt fler människor anses ha någon form av funktionsnedsättning som menligt påverkar deras möjligheter att få ett arbete på arbetsmarknaden. Antalet männi-skor som i dag är kodade som funktionsnedsatta, liksom tillväxten av denna grupp i samhället, kan tyckas alarmerande. Men som jag och andra forskare inom området har argumenterat för under en längre tid (se till exempel

Nikolay Angelov och Marcus Eliasons rapport ”Vilka arbetssökande kodas som funktionshindrade hos arbetsförmedlingen?” från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering vid Uppsala universitet, 2014), står orsakerna knappast att finna i att arbetslösa i allt högre utsträckning har drabbats av olika medicinska problem. I stället klassificeras allt fler människor som funktionsnedsatta i det arbetsmarknadspolitiska systemet av skäl som har att göra med deras bristande anställningsbarhet. Som Dagens Arena också konstaterar: ”Att bli kodad som funktionsnedsatt är alltså högst relativt. Det är inte avhängigt ditt medicinska tillstånd, utan beror ytterst på vilka krav arbetsförmedlaren anser att den omgivande arbetsmarknaden ställer i relation till din kropps fysiska och psykiska funktioner.”

Kodningen är i dag en nödvändig väg för många svårsysselsatta att få ett arbete genom en arbetsmarknadsåtgärd, till exempel Samhall. En man som intervjuas i Dagens Arena om hur kodningen av honom gick till uttrycker följande: ”Det är lite oklart, det gick så fort. Det var något med att jag inte kunde skapa kontakter och komma ut i arbetslivet. Så det ska vara något psykiskt.”

Det inom samhällsvetenskapen vedertagna begreppet för att beskriva detta i dag så vanliga fenomen är medikalisering, det vill säga tillskrivandet av medicinska problem hos människor för att förklara en social avvikelse, till exempel bristande sociala eller kommunikativa förmågor. Medicinska begrepp och kategorier används i allt högre grad i samhället för att hantera sociala problem. Flera studier som har gjorts om medikalisering har pekat på hur sjukdomsbegreppets långsiktiga utvidgning har lett till att allt fler personliga och sociala attityder och beteenden har kommit att ligga till grund för medicinsk tolkning och åtgärd. Den ”medikalisering av arbetslöshet” som kodning av arbetssökande som funktionsnedsatta handlar om, pekar på samhällets behov av att hantera social variation och osäkerhet på en arbetsmarknad som ställer allt specifikare krav på människors sociala, kommunikativa och estetiska förmågor.

Det är därför inte orimligt att anta att exempelvis många av de nyanlända som är i arbetsför ålder inom en snar framtid kommer att klassificeras som funktionsnedsatta för att de genom arbetsmarknadsåtgärder ska kunna erbjudas en sysselsättning. Även om de kommer att tillskrivas medicinska problem för att rättfärdiga en kodning, är deras ”funktionsnedsättning” i allt väsentligt social, inte minst på grund av bristande språkkunskaper. I stället för att ha stora skaror människor med olika kompetenser och profiler, men som svårligen låter sig integreras i dagens arbetsliv, kommer samhället att fortsätta att sträva - efter att ge allt fler en gemensam identitet – som funktionsnedsatt.

Det finns såväl sociala, ekonomiska som politiska incitament för att klassificera människor som funktionsnedsatta. Många människor i arbetsmarknadsåtgärder gör också ett viktigt arbete och bidrar på ett positivt sätt till samhällets ekonomiska utveckling. En kodning som funktionsnedsatt stärker dock knappast en arbetslös människas självförtroende eller främjar personens allmänna anställningsbarhet.

Medikaliseringen av arbetslöshet drabbar som regel de personer som redan står längst från arbetsmarknaden: invandrare, människor med låg utbildning och personer med en faktisk funktionsnedsättning i ett arbetssammanhang. Den fungerar som en reglerande mekanism, som en form av samhällelig social kontroll som begränsar individens potential och möjligheter. De arbeten som erbjuds dem som klassats som funktionsnedsatta är sällan speciellt utvecklande på sikt; tvärtom leder de ofta till en inlåsning i en viss kategori arbeten som i den

internationella forskningslitteraturen kallas *dirty work,* alltså ”skitjobb”.

Men för vissa grupper i vårt samhälle är medikalisering inte en väg till ”skitjobben” utan till elitjobben. I mina studier av skolorna i Djursholm mellan åren 2010 och 2015 blev jag tidigt varse att många elever där sades vara dyslektiker. Det har inte varit möjligt för mig att få några statistiska uppgifter om förekomsten av diagnosen dyslexi bland Djursholms barn och ungdomar i skolmiljöerna. Emellertid menade lärare, rektorer och annan skolpersonal i mina intervjuer med dem att studiesvaga eller till och med normalbegåvade elever ofta diagnostiserades som dyslektiker. Bland ungdomar som jag mötte, fanns också uttrycket ”Dysse i Djursan”, vilket inte sågs som någonting negativt.

Samhällets kronjuvel, Viktor Rydberg Gymnasium, hade under en period en dyslexikvot som innebar att elever som diagnostiserats som dyslektiker kunde få en särbehandling vid antagningen till den så attraktiva skolan. Skolstiftelsens ordförande under många år, utbildningsentreprenören Bertil Hult, är en person som offentligt ofta pratat om sin dyslexi. Hult är nu inte ensam om att beskriva sig som dyslektiker i samhällets toppskikt; även Kronprinsessan Victoria har sagt sig vara det, liksom politiker och andra beslutsfattare i vårt land. Det finns med andra ord fog för att påstå att det inte bara i Djursholm finns en acceptans för dyslexi bland landets ledare, och att denna diagnos därmed inte nödvändigtvis är ett stigma och hinder för deras inflytande.

I Djursholms skolor innebär en dyslexidiagnos en rad konkreta fördelar för eleven, bland annat förlängd provtid och möjlighet att göra prov muntligt. Det senare gynnar särskilt elever från en sådan miljö, då de som regel är socialt och kommunikativt mycket kompetenta. För den grupp invånare i samhället som djursholmarna representerar, ledarna, fungerar alltså medikaliseringen inte nödvändigtvis som en social kontroll, som ett sätt att begränsa deras potential och möjligheter, utan som en smidig genväg till framgång. Självklart finns det i Djursholm och liknande samhällen personer med reella läs- och skrivsvårigheter vilket kan motivera en diagnos som dyslexi och särskilt stöd i undervisningen. Men det finns också goda skäl för att påstå att för samhällets mest utsatta grupper är klassificeringen som funktionsnedsatt generellt en björntjänst, medan en dyslexidiagnos kan bidra till de redan mest integrerade gruppernas fortsatta framgång.

I den konsekrati som Sverige håller på att utvecklas till och som jag skrivit om tidigare (DN 4/11 2015) är social, kommunikativ och estetisk förmåga långt mycket viktigare än kunskaper, kompetenser och formella meriter. Den i Djursholm till synes så populära dyslexidiagnosen är inte ett problem i en konsekrati; den snarare legitimerar den. Genom sin betoning på klass och livsstil framför förmåga och flit gynnar konsekratin ett fåtal, men missgynnar flertalet.

Att bli anställningsbar är helt enkelt inte så lätt längre. De allt fler oanställningsbara i vårt konsekratiska samhälle har därför att även fortsättningsvis se fram emot en kodning som funktionsnedsatt, för att i bästa fall erbjudas de ”skitjobb” som återstår till dem.

Mikael Holmqvist “

Grundskolan och gymnasiet

Kursplaner **Grundskola**
Här ordnade enligt klassifikationssystemet för verksamheter :

108	Samhällskunskap
2	Religionskunskap
51	Matematik
53	Fysik
54	Kemi
57	Biologi
62	Teknik
64	Hem- och konsumentkunskap
74	Slöjd
75-77	Bild
78	Musik
796/799	Idrott och hälsa
802	Engelska
803	Modersmål
803	Svenska
803	Svenska som andraspråk
803	Teckenspråk för hörande
804+	Moderna språk
91	Geografi
93-99	Historia

Gymnasiegemensamma ämnen
Engelska
Historia
Idrott och hälsa
Matematik
Naturkunskap
Religionskunskap
Samhällskunskap
Svenska/svenska som andraspråk

Gymnasiet. Programstruktur och examensmål

Start
Läroplaner ämnen & kurser
Gymnasieutbildning
Gymnasieskola
Programstruktur och examensmål
Barn- och fritidsprogrammet
Bygg- och anläggningsprogrammet
Ekonomiprogrammet
El- och energiprogrammet
Estetiska programmet
Flygteknikutbildningen
Fordons- och transportprogrammet
Handels- och administrationsprogarmmet
Hantverksprogrammet
Hotell- och turismprogrammet
Humanistiska programmet
Industritekniska programmet
Marinteknikutbildningen
Naturbruksprogrammet
Naturvetenskaps-programmet
Restaurang- och livsmedelsprogrammet
Samhällsvetenskaps-programmet
Samiska näringar
Sjöfartsutbildningen
Teknikprogrammet
Tågteknikutbildningen
VVS- och fastighetsprogrammet
Vård- och omsorgsprogrammet

Om utbildning i skolan. (Sid 75 i zzz)

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiers beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FNs deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur människor fungerar psykologsikt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Religion och levnadskunskap. (sid 84 i zzz)

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filsofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbilding i filosofi och psykologi, men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligatoriskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är värdsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till “Livsåskådning”, “Filosofi” eller “Psykologi”, det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.

36-39zs.pdf Även zzz.pdf sidan 414

“Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Ämnets syfte
Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och

arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

* reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
* analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
* analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
* uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
* söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
* reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser. “

Samhällsinformationens principiella problem.

Se http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf (med början på sida 72)
En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation. Promemorian handlar om myndigheternas/den offentliga sektorns information, som bara är en del av all information.

Tillägg i mars 2016 om undervisningen i Religion och levnadskunskap och Samhällskunskap. (Från zzzl)

För de svenska barnen är det viktigt att de får kunskaper för de fyra roller de har , A1, A2, B1 och B2.

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

22 politikområden för politiken 26 maj 2016
Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.
Allmänt om regeringens politik
Utrikespolitik.
Europapolitik.
Politik för juridik.
Försvar.
Miljö.
Transporter.
Bostadsproduktion.

Landsbygdspolitik.
Politik för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.
Sjuk- och hälsovård o d.
Hushållet. Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d
Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
Utbildning. Forskning.
Information, konst, kultur o d.
Jobb.
Näringar.
Handel.
Migration.
Polisen. Brott. Kriminalvård.
Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.

För invandrare är det särskilt viktigt att de får kunskaper som utgår från svenska förhållanden och också innehåller kunskaper om världen utanför Sverige, så att invandrarna får kunskaper som passar till deras speciella förutsättningar.

Utbildningen i samhällskunskap bör utgå från systemet för mänskliga verksamheter, som är en fullständig samhällsbeskrivning.

Det är särskilt viktigt för invandrare att de får en bra samhällsbeskrivning som utgår från svenska förhållan-den och också innehåller beskrivningar om samhällen utanför Sverige, så att invandrarna får kunskaper som passar till deras speciella förutsättningar.

Förbättringar av undervisingen i de två ämnena är av stor betydelse för kultur och demokrati. Demokrati- och kulturministern har anledning att övertyga utbildningsministrarna om vikten av förbättringar.

Individerna/medborgarna både påverkar och påverkas både direkt och indirekt. Och det styrs helt eller delvis genom politik och traditioner både medvetet och omedvetet.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.
Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Regeringen:

22 politikområden för politiken 26 maj 2016
Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.
Allmänt om regeringens politik
Utrikespolitik.
Europapolitik.
Politik för juridik.
Försvar.
Miljö.
Transporter.
Bostadsproduktion.
Landsbygdspolitik.
Politik för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.
Sjuk- och hälsovård o d.
Hushållet. Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d
Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
Utbildning. Forskning.
Information, konst, kultur o d.
Jobb.
Näringar.
Handel.
Migration.
Polisen. Brott. Kriminalvård.
Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.

Se:
Sven Wimnell 30 maj 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Ny regering 25 maj 2016.
http://wimnell.com/omr36-39zzzr.pdf

Samhällsplanering och politik har sedan 1960-talet behandlats och kommenterats i brev och utredningar som skickats till statsråd och andra politiska aktörer.

Mänsklighetens historia, isynnerhet sedan slutet av 1800-talet då demokratin började bryta igenom, har undersökts och beskrivits i breven och utredningarna.

Den 29 april 1998 lades på Internet in Sven Wimnells hemsida ett forskninsprojekt "Samhällsplaneringens problem, hur ska man kunna förbättra världen" med 129 mänskliga verksamheter och kompletterande bilagor i pdf-format som skickades ut som fortsättning på de tdigare breven och utredningarna.

Det som finns på hemsidan kan lätt klickas hem. Det bildar en kontinuerlig beskrivning av utvecklingen. Utredningarna blir vartefter mer eller mindre inaktuella och kompletteras och korrigeras av nya utredningar. Nu i december 2016 är texter daterade 2016 de mest korrekta. I äldre texter kan finnas moment som är överspelade. Politiker ändrar ofta åsikter.

Samhällsplaneringens problem innehållller frågor : hur var det, är det, kan det bli och hur bör det bli. Svaren skiftar hela tiden. Svensk samhällsplanering gäller i första hand hur det kan och bör bli i Sverige, men med den globala utvecklingen måste det också gälla hur det kan och bör bli i världen.

Regeringen styr Sverige och den styrningen måste i hög grad göras med hänsyn till utvecklingen i världen.

Det är statsråden som styr utvecklingen i Sverige. De bör själva ha undersökningar om hur de styr: finns det brister i styrningarna? Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem går ut på att hitta brister och hitta sätt att komma till rätta med dem.

Det finns många brister i styrningarna, men det är inte lätt att få bort dem. I en del fall tycks det vara fel på statsråden, att de inte har rätt kompetens. Vanligen får man dock räkna med att de kan sina jobb.

Det första man kan undra över är hur regeringen hanterar problem som följer av utvecklingen i världen utanför Sverige. I många år har påpekats att Sverige bör ha en världsplanering med hänsyn till svenska behov. Det har ännu inte blivit något som kan kallas världsplanering, men det finns nu möjlighet sedan biståndsministern fått utökad verksamhet, med internationellt samarbete.

En svensk världsplanering har blivit ännu mer angelägen än tidigare med hänsyn till det nya läget i världen, med ny president i USA, med problemen i EU, Rysslands president Putin, Kinas ställning, Problemen i Mellanöstern och Nordafrika och problemen i övriga delar av världen, och klimatet och religiösa motsättningar.

Sverige har nyligen fått en handels- och EUminister, men Sveriges styrningar ifråga om EU och handel är inte helt klarlagda.

Se: Utredningen den 29 april 2016:
Sven Wimnell 29 april 2016: Vårbudgeten 2016, tidningsartiklar och förslag om en svensk världsplanering för svenska behov och planeringar för Sverige och 6 svenska regioner.
http://wimnell.com/omr36-39zzzo.pdf

Det svenska försvaret har brister, här kan inte ges recept på hur det ska rättas till.

Regeringen har ingen miljöpolitik för fysiska och sociala miljöer. Det har behandlats i:
Sven Wimnell 3 december 2016:
De nya regionerna. Läget i världen. Mänskliga verksamheter som styr världen. Regeringens politik och brist på politik. Samhällsplaneringens problem. Planering av fysiska och sociala miljöer. Tidningsartiklar.
http://wimnell.com/omr36-39zzzz.pdf

Se även:
Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016: Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp m m.
http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Statsministern säger i sitt jultal: "det är dags att stärka gemenskapen mellan stad och land, som Sverige har försummat i decennier. Det är dags att förstå att ingen del av landet är tärande, utan att vi alla är närande till det vi vill kalla Sverige." Han vill att regeringen ska ha en politik för jämlik fördelning av levnadsvillkoren i landet, men har inget statsråd som sköter det.

Regeringen har ingen politik för hushållsverksamheterna, vilket är märkligt eftersom människorna tillbringar ungefär halva sin tid i hemmen och många har förvärvsverksamheter i hemmen. Det som sker i hemmen har stor betydelse för levnadsstandarden och jämlikheten. Socialförsäkringsministern utfomar socialförsäkringar som resulterar i levnadsförhållanden, men gör det utan utan någon tydlig hänsyn till hushållsverksamheterna.
Ministerns ansvarsområde bör utökas till att om fatta hshållsverksamheterna. De har behandlats i de särskilda utedningarna och är i korthet:

SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
Omfattar tobak, alkohol, knark, mediciner, sömn, vila, motion mm.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
Vedeldning, vattenkraft, kärnkaft, solkraft, vindkraft, vågkraft, kolkraft, oljekraft, gaskraft. Avfall.
SW . 645 Användning av inventarier o d. Konumenthjälp.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d) m m
Umgänge
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård äldre.

Landsbygdsministerns verksamheter omfattar jordbruk, skogsbruk o d, djurhållning, jakt, fiske od, vissa landsbygdsproblem och matlagning. En del av verksamheterna kolliderar med miljöministern, minsterrn för hushållsverksamheter och bistånds- mm ministern. Regeringen har ingen klar fördelning av ansvarsområdena.

Bostadsministern tillhör näringsdepartementet och bör syssla med bostadsproduktion och digitalisering, men regeringens hemsida antyder att han ska syssla också med annat utan att det klargörs.

Demokrati- och kulturministern har kanske det viktigaste ansvarsområdet, men det är oklart om hon förstått sina uppgifter. Kulturministerns verksamheter gäller alla verksamheter, isynnerhet områdena 1, 2 ,7, 8 och 9. Demokratiministers verksamheter gäller alla verksamheter och isynnerhet område 3.

Det har inte gått att få klarhet i kultur- och demokratiministerns ansvarsområden, vilka är de ?
Hur är det med kulturen i Sverige, totalt och i olika delar av landet? Vilka är kulturens delar och vilka är förutsättningarna för delarna, hur är det med jämlikheten ? Med vilka andra statsråd samarbetar ministern mest? Och vad gäller samarbetet? Det gäller både kultur och demokrati.

Hur ska man få demokratin att fungera bättre? Vad görs för det? Kultur- och demokratiministerns verksamheter är bland de viktigaste i regeringen och det behövs goda förklaringar om vilka de är. Kulturen är en del av demokratin och demokratin är en del av kulturen. Vad bör göras för att det ska bli bra? Totalt och i olika delar av landet?

Det finns inga skolämnen för kultur och demokrati/politik.
Allmänn problem om kunskaper o d finns i område 1. Kulturministern bör förmå utbildningsministrarna att få in de problemen i skolämnena. Religionsämnet bör omvandlas till ett ämne "Religion och levnadskunskap " där levnadskunskapen kan omfatta bl a sådant som finns i område 1.

Demokratiproblem finns i område 3. Demokratiminstern bör förmå utbildningsministrarna att förbättra ämnena om samhällskunskap så att barnen blir bra på demokrati.

TV-avgften bör avskaffas för privatpersoner och ersättas med en kollektivaavgift som betalas av riksdagen. Det kan ske enligt förslag. Kultur- och demokratiministern ordnar bidrag till religiösa organisationer. Om de inte fyller kraven i våra lagar bör de inte få några pengar. Ministern har många andra problem att sköta, bl a om samhällets informationsflöden, som inte kort kan behandlas nu.

Övriga ministrar:
Transporter.
Sjuk- och hälsovård o d.
Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
Utbildning. Forskning.
Information, konst, kultur o d.
Jobb.
Näringar.
Handel.
Migration.
Polisen. Brott. Kriminalvård.
Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.

För att inte trötta läsaren kommenteras inte nu deras arbete. Vad de har för problem kan ses som så känt att det inte behöver kommenteras nu utom betäffande ministrarna för utbildning och forskning, kultur och demokrati o d. Det finns mycket att säga om dem.

Ett stort problemområde gäller utbildning och forskning vid universitet, högskolor Regeringen har inte mycket synpunker på det utan menar att universitet och högskolor ska sköta det själva, vilket de inte klarar särdeles bra.

Utredningen den 1 oktober 2015 innehåller mycket omfattande och aktuella uppgifter om högskolor, forskning, klassifikationssystemet för verksamheter m m.

Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden. http://wimnell.com/omr40zj.pdf

Som framgår av http://wimnell.com/omr40zj.pdf är det inte lätt att hitta kunskaper hos universitet. högskolor och andra institutioner för utbildning och forskning.

Många år har hos regeringen och universitet och högskolor efterfrågats en förteckning över professorerna och prfessurerna med uppgifter om vad de sysslar med. Men svaret har aklltid blivit att det finns inga sådana förtecknigar.

Regeringen borde vara intresserade av professorernas verksamheter, för att kunna styra Sverige väl, men tycks sköta styrningen utan att veta något om kunskaper de producerar.

Universiteten och högskolorna tycks bedriva sina verksamheter utan hänsyn till vad regeringen behöver.

Sven Wimnell 9 november 2016:
Verksamheter och kunskaper som alla i en demokrati bör känna till och vad regeringen gör och borde göra. Och tidningsartiklar.
http://wimnell.com/omr36-39zzzy.pdf

På sidorna 37-63 finns Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011. Men det finns inga uppgifter om vilka som bedriver forskningarna.

Utbildingssystemet och samhällsplaneringens problem har undersökts i : Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzm.pdf

Utredningen gick till bl a Universitetskanslern, men ämbetets verksamheter har inte förbättrats.

Från UKA.se 24 okt 2016:
Annika Pontén tillfällig chef för UKÄ
Regeringen fattade den 8 september 2016 beslut om att Annika Pontén blir vikarierande myndighetschef för UKÄ, i väntan på att en ny universitetskansler utses. Hon är sedan tidigare ställföreträdande myndighetschef och chef för UKÄ:s analysavdelning.

– UKÄ:s arbete fortsätter som vanligt. Vi har en mängd viktiga uppdrag på gång och om några veckor lanseras det nya kvalitetssäkringssystemet, säger Annika Pontén.

Harriet Wallberg lämnade sin post som universitetskansler den 5 september.
– Regeringen ska precis påbörja rekryteringen av en ny kansler och de räknar med att vara färdiga tidigast i början på nästa år, säger Annika Pontén, som tills vidare blir vikarierande myndighetschef.

"Från kulturdepartementet 21 december 2016:
Framtidens finansiering av public service utreds av parlamentarisk kommitté. Regeringen har i dag beslutat om att tillsätta en parlamentarisk kommitté som bland annat ska utreda ett nytt system för finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

- Pressmeddelande: Framtidens finansiering av public service ska utredas av parlamentarisk kommitté
- Dir. 2016:111 Radio och tv i allmänhetens tjänst

Från **http://wimnell.com/omr36-39zzzz.pdf**
sid 177 TV-avgiften avskaffas för privathushåll

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under cirka 11 000 kr per månad.

Svensk radio kom till 1925. Radiopratare var främst Sven Jerring. För att lyssna behövde man mottagare. Det var kristallmottagare med en nål som skulle styras mot en kristall. En del lyssnare, isynnerhet ungdomar, byggde själva sina apparater. De gav dåligt ljud och man behövde hörlurar.

Sedan kom apparater att köpa, med rör och högtalare. Men de var dyra, många hade inte råd att köpa. I mitten på 1930-talet kunde man köpa en femrörs Luxor för 300 kr på avbetalning, i dagens penningvärde motsvarar det ungefär vad en stor TV-apparat nu kostar.

Det blev vanlig att lyssna på utländsk radio, man kunde ta in hundratals namngivna stationer som man ställde in med rattar.

För att få lyssna krävdes att man till Radiotjänst hade betalat radiolicens för 10 kr om året.

Många köpte nog radio till olympiska spelen 1936, på vintern i Garmisch-Partenkirchen och på sommaren i Berlin, där Hitler gjorde propaganda för sin politik. Man kunde höra hans stora tal i radion. Och höra reportage om Jesse Owen.

Svensk radio började om dagarna med klockorna i stadshuset klockan tolv och dagens dikt. Sedan följde ofta levande musik av kapell som då var vanliga. Halv ett kom Dagsnyheter från TT, väderleksrapport och börsnoteringar. I början av kvällen kom en timmes grammofonmusik. Senare Dagsnyheter från TT igen och diverse program, bl a underhållningsprogram som blev en stor del av svenska folkets underhållning.

För sin information om världen och vad som hände i den hade man främst tidningar, radio och bio med förspel som innehöll diverse saker, bl a varje vecka journaler som SF-journalen och tyska UFA-journalen som visade bl a Hitler och tysk propaganda.

De stora morgontidningarna var Stockholmstidningen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Ute i landet hade de flesta inte råd med stocksolmstidningarna utan lär mest ha nöjt sig med att prenumerera på en lokaltidning som kunde komma som varannansdagstidning med tidning tre dar i veckan.

Bio kom till som stumfilm som blev ljudfilm 1929-1930. Ljudet ordnades till en början med grammofonskivor som filmskötaren skulle passa in till bilderna, sedan fördes koder för ljudet in i kanten av filmremsan så att ljudet passade precis till bilderna. Al Jolsson med Sonny Boy hörde till de första på ljudfilmen.

På söndgarna var det på eftermiddagen mattinéer för barn, biljetter 55 öre, och bl a rafflande cowboyfilmer utlöste glädjetjut hos barnen.

När kriget var slut kom såsmåningom svartvit TV, tjocka apparater, TV-licenser, kanal 2, färgTV och på de allra senaste åren platta TV-apparater.

Internet kom till i början av 1990-talet, hade liten omfattning i början, men är nu jättestort och oumbärligt.

Sedan TV kommit till har biogåendet minskat. Internet har tagit annonser från tidningarna som nu är på fallrepet.

Mobiltelefonerna har kommit i rasande fart och har utvecklats till att ta hand om bilder, man fotograferar med telefonerna, tar in från internet, läser tidningar etc.

Användningen av internet har utvecklats. Alla som vill synas och höras måste finnas på internet. Det sägs att man kan få veta allt på internet, men det myckna som finns där gör det svårt att vaska fram det man vill ha tag i.

Den nuvarande TV-avgiften är orättvis därför att den kräver samma avgift för ensamma som för hela familjer som bara behöver en licens för flera personer.

SVT har nu en stor verksamhet på Internet, man kan bl a se TV-program där utan att ha betalt TV-avgift. För att lyssna på radio behövs nu ingen avgift.
*
Radio och SVT sysslar med publicservice som gäller information som alla behöver och som alla enligt en följd av demokratins princip måste ha. Det enda rimliga är att TV-avgiften avskaffas för hushållens del och kostnaden för publicserviceverksamheterna betalas av staten till dem som utför verksamheterna som en kollektivavgift från hushållen, samtidigt som hushållens jobbskatteavdrag minskas i motsvarande mån och då på sätt som tar bort orättvisor.

TV-avgiften för företag bör behållas som nu.

Lagstiftningsmässigt är det enkelt att genomföra omläggningen. Alla regler om hur publicservice-verksamheterna ska bedrivas blir kvar och riksdagen får som nu göra de lagförändringar om ändringar i det som den vill ha. Riksdagen bestämmer nu vilken omfattning verksamheterna ska ha och vad de får kosta. Det är något som ligger vid sidan om frågan om fördelning av kostnaderna på individerna i svenska folket.

Jobbskatteavdragen är olämpliga och måste reformeras så att välfärdsfördelning blir bättre, mer pengar till låga inkomster som måste tas från de högre inkomsterna. Den föreslagna omläggningen av TV-avgifterna är ett led i detta. Andra led är att förbätttra sjuk- och arbetslöshetsersättningar o d och samtidigt minska jobbskatteavdrag vid höga inkomster.

*** TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.**

Det är lämpligt att göra en enkel justering av brytpunkten som nu ligger vidinkomst 2,94 prisbasbelopp= 130536 kr per år= 10878 kr/månad. I skiktet nedanför denna gräns är marginaleffekten 4,28% och ovanför gränsen 6,495%. Genom att höja gränsen kommer avdraget att minska över gränsen. Vid inkomst 3,04 prisbasbelopp har avdraget minskat 100 kr per månad så när som på 4 kr. Brypunkten bör därför sättas vid 3,04%.

Några tidningsartiklar om utbildning o d 3 - 20 december 2016

Utbildning sköts i regeringen av tre utbildningsministrar, men demokrati- och kulturminitern har också ansvar för utbildningar, sådan utbildning som sker genom medier och andra kulturella verksamheter .

DN TISDAG 20 DECEMBER 2016

“ Ministern som älskar att tävla

Alice Bah Kuhnke vill uträtta saker, förändra, förbättra. Till sitt förfogande har kulturministern gott självförtroende och dessutom mod att erkänna sina brister

Alice Bah Kuhnke (Mp) har gått en vindlande väg innan hon 2014 utsågs till kultur- och demokratiminister, så håll i hatten.

Först en mediekarriär med flera milstolpar, däribland programledarjobb både i Sveriges Television (”Disneyklubben”, ”Söndagsöppet”) och TV4 (”Alice Bah”). I början av 2000-talet bytte hon spår och blev chef på försäkringsbolaget Skandia, generalsekreterare för organisationen Rättvisemärkt, hållbarhetschef på teknikkonsultbolaget ÅF och generaldirektör för Ungdomsstyrelsen.

– Den röda tråden är ledarskap. Redan som barn var jag verksam både i scouterna och föreningslivet, ledde andra och tränade på att leda andra. Jag drivs av förändringsarbete, vill förbättra saker. Jag har inte alltid lyckats, men det är min drivkraft, säger hon i sitt vackra tjänsterum i centrala Stockholm.

– Det kan provocera, men under hela mitt vuxna liv har jag levt i övertygelsen om att livet är meningslöst – och att min stora uppgift är att fylla det med mening. Det värsta jag kan tänka mig att bara ”lalla på” och vara offer för omständigheterna.

Denna inställning fick hon inpräntad i sig under uppväxten i den småländska lilla orten Horda som äldst av tre syskon. Föräldrarna, inte minst pappa, brukade säga att hon var född i världens bästa land och alltså bara hade sig själv att skylla om hon inte kunde göra skillnad.

– Jag har alltid uppmanats att ta för mig, gå min egen väg och ta konsekvenserna av mina handlingar. Det gav självförtroende och var en bra träning i ledarskap.

Så även idrotten. Hon provade många olika idrotter och satsade en hel del på fotboll och friidrott – hennes bästa grenar var 100 och 200 meter löpning.

– Att känna att jag var duktig stärkte min självkänsla och mitt självförtroende. Jag älskade att tävla i allting. Även nu tävlar jag med alla jag kan! I min värld blir allting lite roligare med tävling.

Det har ryktats att hennes iver och energi kan resultera i att hon ibland "kör på som en ångvält". Kan det stämma?

– Ja, det ligger något i det, medger hon. Jag bidar min tid och försöker lyssna på andra, när jag väl bestämt mig är mina beslut välgrundade. Då står jag fast vid min linje, både målmedvetet och envetet. Ledarskap kräver tydlighet och trovärdighet.

Samtidigt erkänner hon utan omsvep att denna envetenhet kan ställa till det om förutsättningarna för beslutet har förändrats.

– Jag har svårt att ge upp och kan bli oerhört frustrerad om människor i min närhet byter spår längs med vägen mot målet.

Sitt mod har hon på sätt och vis Värnamo kommun att tacka för.

– Kommunen har satsat många skattekronor på min musikaliska utbildning. Jag vet inte om det finns någon kulturminister som har provat så många instrument … Jag har övat upp en förmåga att utmana mig själv. Det har gjort mig modig.

Sist ska något ovanligt rapporteras: statsrådet sitter under intervjun.

– Jag har inte haft mitt skrivbord nedsänkt sedan i våras, jag försöker ta vara på varje sekund.

Det sägs att du glömmer lunchen ibland?

– Ja, det har inte hänt tidigare i mitt liv. Jag ska bli bättre på det. Mitt födelsedagslöfte är att jag ska bli bättre på att äta och träna.

Eyal Sharon Krafft/TT "

" **Alice Bah Kuhnke.**

Gratuleras till: Fyller 45 år den 21 december.

Gör: Kultur- och demokratiminister (Mp).

Bor: Stuga i Nacka utanför Stockholm.

Familj: Gift med skådespelaren Johannes Bah Kuhnke. Tre barn i åldrarna 5–12 år.

Så firar hon födelse-dagen: "Sannolikt blir det sång och tårta på sängen. Sedan jobbar jag som vanligt."

Om att fylla 45: "Det känns bra. Tänk att jag blev så gammal! Ingen åldersnoja, nej, nej, nej."

Så varvar hon ned: "Jag åker mycket tåg och passar på att läsa mycket. Jag läser mycket svenskt."

Liv utanför politiken?: "Det hade varit klädsamt att svara ja på den här frågan … När jag inte jobbar tillbringar jag mycket av tiden med min familj och mina syskon."

DN MÅNDAG 19 DECEMBER 2016

”Med ett integrerande urval kan vi behålla skolvalet”

“ Dags att förändra. Lösningen på ojämlikheten i skolan bör inte vara att avskaffa skolvalet. Att kunna välja skola är i sig en bra idé. Men får inte ske på bekostnad av likvärdigheten. Vi föreslår därför att urvalsprincipen för grundskolan ska vara att varje skolenhet ska ha en så blandad elevsammansättning som möjligt, skriver Philip Botström, SSU.

Om det finns något vi i Sverige har anledning att vara stolta över så är det vår idé om en jämlik skola. Tidigt slogs idealet fast: arbetarens och direktörens respektive barn ska få samma möjligheter i livet. Men klyftorna har ökat kraftigt. I dag är Sverige inte bättre än genomsnittet gällande likvärdighet i skolan. Alla elever får helt enkelt inte samma förutsättningar att klara skolgången. Och det är den svenska skolans främsta utmaning.

Föräldrars utbildningsbakgrund eller etniska bakgrund har blivit avgörande för elevers chanser i skolan. I slutändan handlar det om att vissa barn och unga inte får möjlighet att nå sin fulla potential. Det drabbar enskilda elever och det drabbar samhället som riskerar att dras isär. För att bryta ojämlikheten behövs ett systemskifte för skolan. Socialdemokraterna behöver våga göra upp med centrala delar i utbildningssystemet, genom att göra om det marknadsanpassade skolvalet så att det bidrar till jämlikhet och motverkar segregation samt genom att förändra systemet med skolpeng.

Skollagen fastslår att en av skolans viktigaste funktioner är att kompensera för barns olika uppväxtvillkor och ge alla elever likvärdig utbildning. I verkligheten ser det dock inte ut så. Trots ett positivt trendbrott när det gäller de generella kunskaperna visar den senaste Pisa-mätningen att klyftorna i svensk skola är stora och har ökat kraftigt. Skillnaderna mellan elever som har föräldrar med låg utbildningsnivå och elever med bättre förutsättningar hemifrån ökar. Bland elever med lågutbildade föräldrar är det över 40 procent som inte når grundläggande behörighet till gymnasiet. Skillnaderna mellan elever med utländsk bakgrund och andra elever ökar också.

Om du kämpar hårt i skolan ska du lyckas, oavsett var dina föräldrar kommer från eller hur många högskolepoäng de har. En människas bakgrund ska inte vara viktigare än hennes mål och ambitioner. Det måste vara grundprincipen för socialdemokratisk utbildningspolitik. Mycket av det Socialdemokraterna och regeringen gör är bra men otillräckligt för att komma åt problemets grund. Fler lärare, högre lärarlöner, mer matematik och mindre klasser är bra reformer – men de räcker inte för att möta och bryta skolsegregationen. Ingen enskild lärare kan på egen hand kompensera en situation som har sin grund i ett systemfel. Oavsett hur många kollegor eller hur bra lön läraren har.

För att ge alla barn och unga lika chanser i livet behöver vi en skola som ökar jämlikheten och bryter segregationen. Därför behövs följande systemförändringar:

1 Inför ett integrerande skolval.
I dag har Sverige världens mest marknadsliberala skolvalsystem. Det har skapat problem som politikerna som införde skolvalsmodellen inte såg framför sig. En del vill möta det genom att avskaffa skolvalet helt och hållet. Andra väljer att blunda för verkligheten och ger därmed sitt tysta medgivande till segregation och ojämlikhet. Men lösningen är inte att gå från en extrem till en annan. Att ha makt över sin egen utbildning genom att kunna välja skola är i sig en bra idé. Men det ska inte få ske på bekostnad av likvärdigheten.

Kommunala skolor ska i dag ta hänsyn till föräldrarnas val, men om det är fler sökande än platser tillämpas närhetsprincipen i regel. Fristående grundskolor kan välja mellan ett antal urvalskriterier, bland annat kötid och familjeförtur. Det nuvarande systemet segregerar genom valsituationen och de kriterier som används när elever ska placeras på en grundskola.

OECD, som genomför Pisa-undersökningarna, var tydliga när de presenterade resultaten för Sverige: skolvalet spär på segregationen och bör förändras. Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering har påvisat att skolvalet på grundskolenivå bidrar till segregation. Sju av tio rektorer från kommunala och fristående vill att skolvalet ska förändras, enligt en undersökning från SVT. Rektorerna pekade på att blandade klasser vad gäller socioekonomisk och etnisk bakgrund skulle innebära att fler elever når kunskapsmålen.

För att minska segregationen behöver urvalssystemet förändras. SSU föreslår att den övergripande urvalsprincipen för grundskolan ska vara att varje skolenhet ska ha en så blandad elevsammansättning som möjligt. Närhetsprincip och familjeförtur blir sekundära urvalskriterier. I ett system med integrerande skolval får föräldrar och elever precis som i dag rangordna ett antal skolor. Tilldelningen sker dock på ett sätt som integrerar. Alla skolor får ett elevunderlag som speglar samhället. Gräddfilen för friskolor avskaffas – alla skolor som tar del av offentlig finansiering ska ha samma urvalsprinciper – och ansökningsprocessen ska vara gemensam.

2 Inför en statligt styrd och starkt socialt viktad skolpeng.
En förutsättning för att likvärdigheten ska öka är att skolan och lärarna får praktiska möjligheter att kompensera för elevers olika förutsättningar. Det är inte alltid mer resurser som behövs, lika viktigt är att fördela befintliga resurser på ett bra sätt. I dag säger skollagen att kommuner ska fördela resurser utifrån barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Skollagen ger dock inget stöd till kommunerna hur fördelningen ska ske.

Staten behöver ta ett större ansvar för styrningen av skolans resurser. För att öka möjligheten för skolan att arbeta kompensatoriskt behöver Skolverket därför få direktiv att ta fram riktlinjer för hur stor social viktning av resurserna till skolan en kommun behöver göra vid resursfördelningen. Friskolor ska finansieras enligt samma modell som kommunala – istället för ett genomsnitt som i dagsläget allt för ofta snedfördelar resurser dit de inte gör som mest nytta. Detta är nödvändigt för att finansieringen av skolan ska utgå från elevernas behov.

Dagens skola hindrar unga som har föräldrar med låg utbildningsnivå från att nå sin fulla potential. Ett ojämlikt skolsystem kommer förr eller senare slita isär Sverige. Klassamhället år 2016 handlar i stor grad om tillgång till och möjlighet att ta till sig utbildning. Dagens skolsystem förstärker en ojämlikhet som redan sätter djupa spår genom utanförskap, arbetslöshet och bristande framtidsutsikter. Att den ut-vecklingen förstärks genom ett ojämlikt utbildningssystem drabbar enskilda människor och är farligt för Sverige.

Socialdemokraterna behöver därför utveckla sin utbildningspolitik så att segregationen bryts på riktigt. Inför partiets kongress i vår kommer detta vara en av SSU:s viktigaste frågor. Socialdemokraterna kan inte ducka bakom Skolkommissionens kommande utredning. På kongressen krävs svar på hur skolvalet och skolans finansiering ska göras om. Det räcker inte att prata om en jämlik skola – nu är det dags att förändra systemen som skapar ojämlikheten.

Philip Botström, förbundsordförande SSU “

DN FREDAG 16 DECEMBER 2016

“ Björn af Kleen: Svenska lärosäten har ett komplicerat förhållande till sitt eget förflutna

Jag besökte Historiska museet i Stockholm häromveckan. Två medelålders damer stod i ett rum och betraktade den finska konstnären Minna L Henrikssons verk över rasbiologins historia.

– Det är lite Macchiarini över det här, konstaterade en av kvinnorna nyktert.

En träffande kommentar.

Minna L Henrikssons konstverk – en del av nya utställningen ”History unfolds” – förhåller sig till den forskningspraktik som försökte utröna fysiska skillnader mellan olika ”raser”. Henriksson har bland annat lånat in skallmätaren Retzius gamla mätverktyg och exponerar dessa intill inglasade listor över kraniemått.

Far och son Retzius var, liksom Paolo Macchiarini ett sekel senare, stjärnforskare på Karolinska institutet i Stockholm. Liksom den italienske kirurgen ansågs Retzius verka i vetenskapens frontlinje. Retzius skallmätning har kal-lats ”en vetenskapens tragedi”. De svenska anatomerna bidrog med en teoretisk pusselbit till den rasforskning som senare skulle ligga till grund för utplånandet av miljoner människor i Förintelsen.

Minna L Henriksson har tecknat en personkarta över nyckelpersonerna i rasforskningen. Den inleds med Carl von Linné och slutar med Eugen Fischer, som försåg Adolf Hitler med ”akademiskt” underlag. Fischer hade studerat äktenskap mellan svarta och tyskar i Sydvästafrika och förordade utrotning av ”blandraser”. Josef Mengele, nazistläkaren och barnplågaren i Auschwitz, var en av Eugene Fischers lärljungar.

Jag gillar den kyliga sakligheten i Minna L Henrikssons konstverk. Jag gillar också Historiska museets satsning. Svenska lärosäten och vetenskapsinstitutioner har ett komplicerat förhållande till sitt eget förflutna. Att på detta sätt bjuda in fristående konstnärer som efter eget huvud får bidra med gestaltande kommentarer till samlingarna tyder på självförtroende. Hoppas fler tar efter.

Inte minst Karolinska institutet. För två år sedan skrev jag i Dagens Nyheter om den kraniesamling som skallmätarna Retzius lämnat efter sig på Karolinska institutet: 792 kranier, många tillhörande ursprungsbefolkningar, många stulna ur gravar under förnedrande former. Vad ska man göra med skallarna i dag? Just nu pågår en inventering som ska bilda underlag till en databas, förmodligen tillgänglig för allmänheten. Lovvärt. Samtidigt syns inget av detta viktiga arbete ännu på Karolinska institutets campus.

Tvärtom står fortfarande vackra byster av Retzius utanför neurovetenskapens lokaler. För två år sedan, när jag besökte institutionen, låg en tysk prestigeutgåva av Anders Retzius samlade verk i trapphuset. Med en uppslagen skiss av en ”CongoNegers” skalle. Helt utan kommen-tarer. Jag intervjuade en 29-årig doktorand från Paris, som

hade frågat sina överordnade vem lärosätet hyllade. På etikklasserna nämndes aldrig rasforskningen, enligt doktoranden.

När jag kommer hem från Historiska museet, där alltså Retzius gärning sätts i ett rasideologiskt sammanhang, mejlar jag doktoranden på nytt. Har något hänt? Under de två år som gått sedan jag rapporterade i DN har mycket hänt i omvärlden. Extremisterna i Nordiska motståndsrörelsen, som förvaltar det rasideologiska arvet i dag, tvingade i veckan ett kommunalråd i Skurup att lämna sitt uppdrag efter trakasserier och hot. Omkring 600 personer deltog i Nordiska motståndsrörelsens demonstration i Stockholm i november. Det finns många anledningar för svenska lärosäten att förhålla sig till rasforskningens historia. Informera, förklara, punktera myter.

Doktoranden svarade dagen därpå:

”De lovade att sätta porträt-ten, objekten och statyerna i sitt sammanhang, men inget har hänt. De talade också om att arrangera ett internationellt symposium i ämnet, men jag har inte fått någon information om det. Slutligen skulle det arrangeras guidningar där Retzius arv skulle diskuteras men jag har inte sett något av det heller .”

Han reflekterade:

”Jag tror Macchiariniskandalen kom emellan.”

Björn af Kleen bjorn.afkleen@dn.se “

DN TISDAG 6 DECEMBER 2016

”Elevers ovana vid informativ text kan förklara Pisaraset”

Två skilda läsarter. I skolan har balansen tippat över till fördel för det prestigefyllda skönlitterära läsandet. Vi kommer att få se fortsatt svaga Pisaresultat om inte informationslitteraturens status höjs, bruket av läromedel i skolans alla ämnen ökar och lärartid medvetet styrs mot samtal kring informativ text, skriver docent Lars Melin.

I dag, den 6 december, släpper Skolverket resultaten från den senaste Pisaundersökningen av svenska femtonåringars läsförmåga. Prognosen är dyster, och få ser det underliggande problemet.

Pisa mäter elevernas förmåga att läsa informativ text, men skolan är helt fixerad vid skönlitteratur. Denna obalans är ganska ny, precis som de dåliga läsresultaten.

De flesta tror att det finns en läsförmåga, trots att vi i vår vardag hanterar inköpslistan, brukanvisningen, nyhetsflashen, och rysaren helt olika. Vi kollar av, lär in, skummar, och sträckläser, allt med olika syften, ögonrörelser, medvetandegrad och minnesbehållning.

Med en grov förenkling kan man se läsandet som två huvudstrategier, att processa information respektive att få underhållning, det vill säga informationsläsning respektive skönlitteratur. Det är en värld som skiljer dem åt. Och Pisa bryr sig bara om informationsläsningen därför att det är den som avgör hur eleverna klarar sig i utbildning, i yrkesliv och i privatlivets djungel av avtal, manualer, nyheter och information.

Med en lika grov förenkling kan man säga att vi har en huvudsakligen emotiv och en huvudsakligen intellektuell form av läsning. Skönlitteraturen får oss att identifiera oss med en huvudperson och gå in i en ny miljö för att där låta oss förföras, mystifieras och ryckas med. Informationstexten vill att vi stillar vår nyfikenhet eller täpper till en kunskapslucka, att vi integrerar läst information med det vi redan visste och att vi värderar den information vi får och ser hur vi kan använda den. Naturligtvis, det finns hybridformer mellan skön- och facklitteratur, och det finns oändligt många sorters skönlitteratur och ännu fler slag av informationslitteratur. Men huvudtendensen är ändå att den ena vädjar till känslan och den andra till intellektet.

En gång i tiden upprätthöll skolan en balans mellan dessa två likaberättigade läsvärldar. Svensklärarna introducerade klassikerna (dagsfärsk litteratur läste eleverna ändå) och visade på skönhetsvärden och tolkningsmöjligheter samtidigt som allt placerades in i en kulturhistorisk ram.

Informationslitteraturen hanterades med ännu större energi och ambition. På den klassiska förmedlingspedagogikens tid fanns en ganska fast rutin i många skolämnen: 1) Läraren gjorde en introducerande genomgång, 2) eleverna läste läxan hemma, och 3) läraren genomförde ett kommenterande läxförhör.

Detta upplägg var förstås främst inriktat på texternas sakliga innehåll, men det hade också en fördel som få var medvetna om då och ännu färre tänker på i dag: det var en perfekt inskolning i läsande av informationstext, och inte vilken informationstext som helst utan relevanta, åldersanpassade och lätt tillängliga läroböcker. Lärarens introduktion gav förkunskap, läxläsningen gav övning i att ta in både fakta och mönster för faktapresentation, och läxförhöret blev testet på att allt var rätt uppfattat. Ingen uppfattade detta som lästräning, men det var just vad det var. Och så länge denna tradition levde låg Sverige på åttonde plats i internationella mätningar.

All denna läx-/texthantering var nödvändig, för informationsprosa behöver ingalunda vara mindre komplex än Hamlet eller Brott och straff. Det finns oftast ett intrikat nätverk av fakta och värderingar, centrum och periferi, huvudsak och bisak, logiska relationer som långtifrån alltid är explicit markerade, argument och motargument, orsak och verkan, kontraster, prioriteringar, då-nu-sedankedjor och mycket annat. Dessutom finns det oftast olika ”röster” i form av citat, referat och perspektivskiften. Utrymmet för feltolkningar är stort och behovet av korrektion är ännu större. Elever måste få prata om texter under sakkunnig ledning. Det skedde i gamla tiders läxförhör. Men nu är denna rutin borta, och den har inte ersatts av något annat lika effektivt.

Tvärtom minskar läroboksanvändningen utan att detta kompenseras av ökat bruk av digital information. Här är den stora utmaningen att finna en modern form för inskolning i läsning av informativ text. Men för den pedagogiskt innovative finns allt faktiskt på plats: läroböcker, ett skriande lästräningsbehov och ämneslärare som gärna vill prata om sitt ämne. Go for it!

Att beslutsfattare i skolan är totalt omedvetna om denna obalans visas av rad initiativ som syftar till att med ännu mer skönlitterär läsning bota de brister i förståelsen av informativ text som Pisa visat på, vilket är ungefär lika begåvat som att låta ett dåligt ishockeylag träna isdans.

För de två textslagen är verkligen olika. Test visar att det inte behövs mer än rad för att vuxna försökspersoner med stor säkerhet ska identifiera en något så när vanlig textgenre, även om alla tydliga innehållsord maskerats. Likaså visar andra test att förtrogenheten med texttypens konventioner (alltså exakt de språkliga mönster med vilkas hjälp

försökspersoner identifierade genrer) är en av de faktorer som pålitligast ökar läshastighet och minnesbehållning hos försökspersoner i alla åldrar. Skolelever behöver stor förtrogenhet med båda texttyperna. För en rimlig slutsats av test som dessa är att stor läsrutin för den ena testtypen inte kompenserar för brister när det gäller den andra. En sammanfattning finns här: *http://spraktidningen.se/artiklar/2009/02/en-rad-racker-att-fatta-vilken-typ-du-ar*.

Men balansen är rubbad också på annat sätt. Det är det skönlitterära läsandet som har prestige i kraft av svensklärare, kulturinstitutioner och bildningstradition (Se den brittiske forskaren och författaren C P Snows begrepp ”de två kulturerna”) medan allt för många egentligen inte ser de otroliga mängder av informationsprosa som finns överallt som läsning alls; de betraktar sådana texter som jobb, plugg, plikt och annat trist.

Skolan tycks leva i en textvärld som mer har sina rötter mer i romantiken än i upplysningen, och skolan tycks värdera upplevelse högre än vetande, det subjektiva högre än det objektiva och det mystiska högre än det klara och sätter geniet högre än experten samtidigt som den tillskriver skönlitteraturen instrumentella förmågor den inte har.

Innan man gjort något åt obalanserna, det vill säga höjt informationslitteraturens status, ökat bruket av läromedel i skolans alla ämnen och medvetet styrt lärartid mot samtal kring informativ text, kommer vi att få se fortsatt svaga Pisaresultat.

Lars Melin, docent i svenska med inriktning mot psykolingvistik samt populärvetenskaplig författare “

DN LÖRDAG 3 DECEMBER 2016

”Politiska misstag skapade betygsinflationen i skolan”

Inför Pisarapporten. Orsaken till betygsinflationen ligger i de incitament som skapats med de politiskt beslutade regelverken. Nu behövs reformer, som extern provrättning och enhetligt kunskapsinnehåll, som gör att det inte längre är möjligt för skolor att konkurrera med betyg i stället för kunskaper, skriver forskaren Johan Wennström.

Krisen i svensk skola blev uppenbar när OECD 2013 presenterade sin senaste Pisa-undersökning. Den visade att elevernas kunskaper i grundskolan stadigt försämrats samtidigt som betygen hade skjutit i höjden. Sverige hade till och med den mest negativa utvecklingen av kunskaper av alla länder i OECD. Denna bild har bekräftats i flera andra kunskapsmätningar bland både barn och vuxna (DN Debatt 23/9 2016).

När kunskapstappet är stort och betygen samtidigt förbättras är det tydligt att det råder betygsinflation. Vad beror detta på? I skoldebatten och den närbesläktade vinstdebatten har skulden ofta lagts på friskolorna. Mot bakgrund av den forskning som visar att expansionen av friskolor har höjt betygen i både fristående och kommunala skolor är det rimligt att tro att skolkonkurrensen har skapat en viss betygsinflation. Men friskolor – och kommunala skolor – svarar på incitament som är skapade av de politiskt fastlagda regelverken och av konsumenternas efterfrågan. Det visar jag i en ny studie som åskådliggör ett nytt sätt att förstå skolans problem.

Friskolor gick i spetsen för att erbjuda höga betyg i utbyte mot en liten arbetsinsats, enligt forskning om skolkonkurrensen på gymnasienivå i slutet av 1990-talet. Genom att studera skillnaden mellan betyg och resultat på högskoleprovet fann forskarna Christina och Magnus Wikström att redan 1997 hade högre betyg blivit ett medel för att locka elever till friskolor. Att föräldrar och elever ändå tenderar att vara nöjda i friskolor tyder på att det är annat än kunskaper som värderas högt.

Detta är inte förvånande. Det finns stöd för att värderingen av kunskap minskar i välmående samhällen, och kraftfulla experiment i nationalekonomi visar att en marknadsinramning av olika beteenden tenderar att försvaga människors benägenhet att göra moraliska val. Skolvalet är ett exempel på en sådan marknadsinramning där varken friskolesektorns idealister eller kommunala skolor har något annat val än att anpassa sig till vad kunderna efterfrågar om de vill ta del av skolpengen.

Men en normförskjutning bland elever och föräldrar hade sannolikt kunnat dämpas eller rentav förhindras av ett omsorgsfullt förberett regelverk i det här avseendet. Ett sådant fanns dock inte på plats när friskolereformen genomfördes 1992, eftersom de ansvariga politikerna i den borgerliga regeringen inte ansåg det nödvändigt. Tvärtom gjordes centrala delar av skolsystemet om för att bana väg för en skolkonkurrens som hade alla förutsättningar att handla om betyg i stället för kunskaper.

För det första infördes en ny läroplan, Lpo 94, som i allt väsentligt gällde fram till Jan Björklunds läroplan 2011. Lpo 94 saknade instruktioner för innehållet i och omfattningen av undervisningen i skolan, och formulerade i stället mer eller mindre tydliga mål som skolorna skulle hjälpa eleverna att uppnå. I linje med både en borgerlig frihetsideologi och en socialdemokratisk demokratiideologi, ökade också elevernas eget ansvar för inlärningen. Det gjordes i praktiken ingen ansats att behålla en kärna av kunskap som alla elever skulle tillägna sig; i stället överlämnades alla överväganden om värdet av traditionell kunskap till eleverna och till de enskilda skolorna.

Friskolereformens ideologiska förebild, ekonomen Milton Friedman, hade på 1950-talet betonat nödvändigheten av en nationell läroplan som garanterar att elever presterar ungefär lika i privata och i offentliga skolor. Denna centrala komponent glömdes bort. En löst hållen läroplan skulle tvinga även kommunala skolor att utveckla olika ”profiler” och därmed stärka skolkonkurrensen.

För det andra genomfördes en genomgripande betygsreform. Det gamla, relativa systemet ersattes med ett absolut, målstyrt betygssystem. Härmed förlorades en viktig säkerhetsspärr mot betygsinflation: kopplingen mellan ämnesbetyget och resultatet på det gamla centralprovet. -Tidigare var lärare skyldiga att skriftligen motivera varför de ville sätta ett avvikande betyg, men nu gavs lärare full frihet att sätta vilka betyg de ville. Paradoxalt nog trodde man att detta skulle öka jämförbarheten mellan betyg i olika skolor, och i förlängningen stärka konkurrensen mellan skolorna, men i stället byggdes godtycke in i betygssystemet.

Det nybildade Skolverket förutsåg detta och välkomnade också denna utveckling mot minskad jämförbarhet, eftersom myndigheten inte ansåg att kunskaper kan mätas på ett rättvisande sätt. I både den nya läroplanen och det nya betygssystemet befästes en ny och relativ syn

på kunskap, ansåg myndigheten. Illa förberedda marknadsliberala ambitioner att bereda väg för skolkonkurrens sammanföll alltså med den postmoderna syn på kunskap som vid den tiden var tongivande inom Skolverket, samma myndighet som hade givits uppdraget att utöva översyn över friskolorna.

När Socialdemokraterna återtog makten 1994 tog de inte chansen att korrigera bristerna. I stället begränsade de den nya betygstrappan från sex till tre steg, för att garantera att betyg enbart blev ett urvalsinstrument för högre studier och inte en belöning för hårt arbete. Den moraliska aspekten på betyg gick därmed förlorad, och betygen förvandlades till ett slags valuta för att komma vidare i utbildningssystemet. Detta bidrog sannolikt till att stärka efterfrågan på betyg i stället för kunskaper.

Pisa 2012 blev kvittot på detta misskötta system, vars skadliga incitament för samtliga inblandade – skolor, lärare, elever och föräldrar – de borgerliga och Socialdemokraterna bär gemensamt ansvar för. I stället för att försäkra friskolereformen mot en osund skolkonkurrens lyftes alla motvikter i form av detaljerade läroplaner, normerande prov och jämförbara betyg bort. Förloppet påminner snarast om den amerikanska finanskrisen 2008, som hade sin grund i att de politiskt beslutade spelreglerna gjorde det rationellt för banker att konkurrera med riskfyllda lån.

Nästkommande Pisa-rapport, som redovisas den 6 december, visar om Sverige funnit en väg ut ur ”skolans finanskris”. Men utan reformer som bygger på en förståelse för hur beslut på skolans område berett väg för skadliga drivkrafter, är risken stor att en förbättring inte blir varaktig. Genom att göra kunskapsinnehållet i skolan enhetligt och knyta betyg till nationella prov som rättas externt blir det inte längre möjligt att konkurrera med betyg i stället för kunskaper. I ett sådant skolvalssystem kommer även konsumenternas beteende och preferenser att ändras, och bättre drivkrafter kommer att premieras på skolmarknaden.

Johan Wennström, doktorand i statsvetenskap, Linköpings universitet och Institutet för Näringslivsforskning (IFN)

“Bakgrund. Studien

”Market Reform and School Competition: The Lesson from Sweden” publiceras av IFN.

Bygger på offentligt tryck, tidigare forskning, nyhetsartiklar och intervjuer.

Granskar hur bland annat regelverk påverkar beteende och preferenser.

Viktigaste lärdomen är att beslutsfattare måste ta hänsyn till vilka incitament som skapas med marknadsreformer av skattefinansierade välfärdstjänster. “

DN LÖRDAG 3 DECEMBER 2016

“ Lärarlöner ökade med 25 procent

Lärare i Stockholms stad har sedan 2013, i snitt, fått en löneökning med upp till 25 procent. I jämförelse har stadens vårdbiträden och bibliotekarier ökat sin lön med 7,7 respektive 8,9 procent.

– Lärarna har haft en väldigt bra löneutveckling. Det beror på ett antal samverkande faktorer; politiska beslut i Stadshuset, interna satsningar, förstelärarreformen och lärarlönelyftet. Marknaden styr också ganska ordentligt, särskilt när det gäller efterfrågade kompetenser, säger Astrid Gadman, personal- och kompetensförsörjningschef på utbildningsförvaltningen.

Skolborgarrådet Olle Burell (S) hoppas att satsningarna på lärarlöner visar sig i skolresultaten.

– En lärare har i genomsnitt fått en dubbelt så hög löneökning som en ingenjör som är anställd av staden, och vi ser allt högre ingångslöner. En nyexaminerad förskol-lärare går in på runt 30 000 kronor i månaden. Våra fantastiska lärare är värda sin höjda lön, de är ovärderliga för eleverna, säger han.

Stockholms stad har fått kritik för att ni inte skjuter till egna pengar till regeringens lärarlönelyft. Hur ser du på det?

– Vi är väldigt glada över de statliga pengarna men hade önskat att reglerna kring lärarlönelyftet var mer flexibla, vi fick inte ge en mindre löneökning än 2 500 kronor i månaden, säger Olle Burell.

Han hade önskat att Stockholms stad fått disponera de 200 miljoner kronorna från regeringen som en utökning av potten till lönehöjningar.

– Då hade rektorerna kunnat sprida löneökningarna lite bredare. Nu blir det större marginaleffekter mellan de som fick del av lyftet och de som inte fick det.

Olle Burell menar att han – självklart – hade önskat att stadens ekonomi såg så ut att majoriteten hade kunnat lägga på 100 miljoner till lärarlönelyftet.

– Men vi behöver pengar till att anställa fler lärare, till satsningar på läromedel, elevhälsan med mera, säger han.

Ragnar Sjölander, ordförande i Lärarnas Riksförbund i Stockholm, är kritisk till arbetsgivarens statistik som inte speglar löneutvecklingen för de stora lärargrupperna och han påpekar att löneökningen på 25 procent gäller genomsnittet.

– Man ska komma ihåg att det är en medianlön och att både karriärtjänstreformen, 900 förstelärare i Stockholm fick 5 000 kronor mer i månaden, och lärarlönelyftet, som gick till knappt hälften av lärarna, ligger med här, säger han.

Förstelärarna har enligt Astrid Gadman, vid utbildningsförvaltningen, en månadslön på mellan 41 700 och 48 800 kronor.

– Skillnaden i löneutveckling inom lärarkategorierna är stor. Vi vet att det är en väldigt stor rörlighet bland lärarna, det finns en marknadseffekt som gynnar vissa, de som är aktiva och flyttar på sig. Den som har jobbat på flest skolor vinner, säger Ragnar Sjölander.

Den stora grupp lärare som är lojala med sin skola och sina elever har, enligt honom, inte haft en lika gynnsam löneutveckling.

Olle Burell önskar att lärarlönelyftet hade spridits ut bredare. Håller du med?

– För vår del var det viktigt att det skulle upplevas som en bred satsning, vi var drivande i att få nivån på höjningen i den lägre delen av intervallet. Vi tyckte också att det borde styras upp efter erfarenhet, att man skulle ha fyra års erfarenhet som lärare för att få del av det, säger Ragnar Sjölander.

Men han tror att det hade kommit kritik även om pengarna hade kommit fler till godo.

– Lärarlönelyftet bygger på att kommunerna skulle skjuta till pengar. Det kan man tycka är lite naivt från regeringens sida, med tanke på den tröghet som finns i kommunala budgetprocesser. Stockholm tar definitivt inte sitt ansvar för att höja -lärarlönerna i skolbudgeten för 2017 där skolpengen knappt höjs alls.

Lärarnas löneutveckling över tid är inte jämförbar med lärares i andra länder, den ligger klart under, menar han.

– För svenska förhållanden är ingångslönen väl i nivå med andra akademiska yrken, som ingenjörer. Men sedan drar de andra i väg, -säger Ragnar Sjölander.

Astrid Gadman är nöjd med att lönespridningen har ökat en aning i Stockholms stad.

– Nu kan vi säga att det finns möjlighet till en bra lönekarriär inom staden. Men vi kan inte slå oss till ro, lärarna har legat för lågt, säger hon.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se “

DN SÖNDAG 4 DECEMBER 2016

“ Nya läroplanen oroar i skolexemplet Finland

Under hösten har en ny läroplan revolutionerat den finländska skolan. En välkommen och progressiv utveckling, säger vissa. Andra menar att Pisaföregångaren och skolexemplet Finland nu håller på att upprepa Sveriges misstag. På tisdag publiceras årets Pisaundersökning.

DN i Helsingfors.
Måndag eftermiddag i grundskolan Norsen i Helsingfors. Klass 7B har historielektion, och läraren Petter Wallenius förhör eleverna om nationalskalden Johan Ludvig Runeberg.
– Få höra nu, är det någon av er som vet hur han såg ut? frågar Wallenius.

Eleverna räcker upp händerna.
– Han är flintskallig och har hår på sidorna, säger en av dem.
– Han har en sån där bena i mitten och ett skägg som ser jättekonstigt ut, det är klippt i olika längder.

Wallenius frågar vidare, om Runebergs yrke, om hans verk. Vad var hans betydelse för nationsbygget på 1800-talet?
– Han skrev dikter som beskrev Finlands historia, natur och folk, och hur bra Finland är, för att stärka självförtroendet.
– Han skrev dikter för att stärka nationen, för att Finland ville vara ett eget land.

Eleverna är den första generationen sjuor som undervisas enligt den nya läroplanen, som togs i bruk i augusti.

I korthet har man gått in för att göra undervisningen i Finland mer elevcentrerad. Ett av motiven är att finländska skolelever inte trivts i skolan, trots att Finland länge varit ett av de mest framgångsrika länderna i Europa enligt Pisaundersökningarna. Inte minst i Sverige har Finland setts som ett föregångsland. Skolmiraklet brukar ofta förklaras med hög lärarstatus, liten skolvariation och en stor försiktighet när det gäller reformer. Nu gör man den största förändringen på ett decennium.
– Jag tycker att den nya läroplanen är trevlig, som lärare får man mycket frihet att själv lägga upp målet för sin undervisning, säger Petter Wallenius.

I den nya läroplanen betonas grupparbeten, att eleverna själva ska leta fram fakta och lära sig tänka kritiskt.

Till exempel så här: ”Eleverna ska handledas att upptäcka att kunskap kan byggas på många olika sätt, till exempel genom att medvetet dra slutsatser eller intuitivt med hjälp av egna erfarenheter.”

En annan grundpelare är betoningen på humanistiska värderingar, flerspråkighet och mångkultur.
– Man betonar det kulturella engagemanget, att alla är en del av samhället. Det är alltså ingen läroplan där man pådyvlar regeringens politik. Tvärtom känns den här läroplanen ganska långt från regeringens politik just nu, säger Petter Wallenius.-

Många forskare har haft ögonen på den finländska skolan under de senaste åren, inte minst på grund av de goda resultaten i Pisaundersökningarna. När Finland nu förnyat sin läroplan har det gett upphov till rubriker i internationella tidningar. Den brittiska tidningen Independent skrev att Finland slopat traditionella ämnen som historia och matematik. Men det stämmer inte riktigt, menar Wallenius.
– Den nya läroplanen introducerar fenomenbaserad undervisning. I praktiken betyder det att vi samarbetar inom ämnen, till exempel finska och historia. Jag ser det som positivt, även om ämneslärarrollen luckras upp. Vi går från ämnesdidaktik mot en övergripande pedagogik, vilket påminner mera om det svenska systemet, säger Wallenius.
Språkprofessor Inger Enkvist skrev i SvD i somras att Finland ”kastar sig ut i experiment med nya arbetsmetoder precis som Sverige har gjort”.

Wallenius besökte själv en konferens i Lund i somras och fick höra många bekymrade mumlanden från svenska lärare.
– De sade: ”Herregud, ni verkar ju gå vår väg”, säger han.
Själv vill han tona ned oron.
– Yrkesidentiteten är stark bland lärare i Finland. Det blir inte så ”mysigt” som i Sverige. Den finländska skolkulturen är stark, det finns en integritet och auktoritet hos lärare, säger han.

Detsamma säger Fritjof Sahlström, som är professor i pedagogik vid Åbo universitet.
– Som de flesta av mina kollegor tycker jag att det mesta i den nya läroplanen är bra. Den grundar sig på aktuell forskning och är framtagen av många sakkunniga under en lång tid. Den är inte lika politiskt styrd som de svenska reformerna, säger han.

I en insändare i Helsingin Sanomat skrev en oroad förälder att läroplanen inte passar introverta och blyga elever, eftersom den betonar aktivitet i klassen. En annan återkommande kritik är att läroplanen

handlar om processer snarare än om bildning. En anonym lärare som DN pratar med beskriver det så här i ett mejl:
”Man talar om kompetenser som beskriver vilka färdigheter man behöver i livet medan den gamla läroplanen – som härstammar ur det tyska skolsystemet och betonar värdet av bildning – beskriver vad och hur man ska lära sig något.”

Jag frågar Fritjof Sahlström om det finns en risk att man lägger för mycket ansvar på eleven. Inte enligt modern inlärningsforskning, säger han.
– Det visar sig att också små barn har en förmåga att vara aktiva kunskapssökare, med en förmåga att hjälpa varandra. En av svagheterna med ett traditionellt lärardominerat klassrum är att eleverna blir passiva. I ny lärandeteori, som den här läroplanen bygger på, betonas aktivitet i klassrummet.

Han menar att jämförelsen med Sverige är svår att göra.

– Finlands skolsystem är radikalt annorlunda än det svenska. Vi har ett stort fält av lärare med jättegott kunnande och jättestort självförtroende. Visst, i vissa avseenden går Finland nu Sveriges väg, men jag vill påstå att det också finns mycket som är bra i den svenska skolan. Enligt Sahlström, som forskat i klassrum sedan tidigt 1990-tal, har finländska elever alltför länge suttit ”tysta i sina bänkar och lyssnat på lärare som pratar om det som står i läroböckerna”. Det som diskussionen kunde handla om, menar han, är i stället den sociala mobiliteten.
– Finlands något fyrkantiga skolsystem har varit bra när det gäller att utjämna klasskillnader. I en mer individanpassad skola är det viktigt att man kommer ihåg gruppen, så att klassrummet inte blir ett ”lärandehotell” där var och en gör sin privata resa. Det är en dimension som är viktig att komma ihåg, säger han.

Philip Teir philip.teir@gmail.com “

“ Fakta.

Pisaundersökningen
Pisa (Programme for international student assessment) är en internationell undersökning, initierad av OECD.

Pisa genomförs vart tredje år. Resultatet från den senaste Pisaundersökningen publiceras på tisdag den 6 december.

I den senaste undersökningen, Pisa 2012, låg Finland i topp inom EU när det gäller läsförståelse och naturvetenskap, medan resultatet i matematik hade gått ned. Svenska elever ligger klart under OECD-genomsnittet i samtliga ämnen.

Eleven i centrum i nya läroplanen
De nya finländska läroplanerna togs i bruk i augusti. Det finns en ny nationell läroplan för förskolan, grundskolan och gymnasiet.

Tanken är att eleverna ska bli mer aktiva i undervisningen och i skolans verksamhet.

Man talar om ”mångsidiga kompetenser” för att bredda lärandet från att enbart handla om kunskaper och färdigheter till att också handla om till exempel värderingar och attityder.

Skolan uppmuntrar mer samarbete över ämnesgränserna. Biologi, geografi, fysik och kemi ersätts till exempel av ämnet omgivningslära.
DN “

DN MÅNDAG 5 DECEMBER 2016

“Gustav Fridolin: Växande ojämlikhet är ett stort problem

Ojämlikheten mellan skolor är det som oroar utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) inför Pisamätningen som publiceras i morgon, tisdag. Skillnaderna riskerar att växa i flyktingvågens spår och han är kritisk mot kommuner som inte tar sin del i mottagandet av nyanlända. – Det håller inte, säger Gustav Fridolin.

När DN träffar Fridolin har han nyss tagit del av Timss-mätningen, som visar ett positivt trendbrott i matematik och naturvetenskap för svenska elever i årskurs fyra och årskurs åtta. Utbildningsministern känner ändå en oro inför Pisamätningen som mäter niondeklassares kunskaper även i läsförståelse. Ministerns oro gäller skillnaderna mellan olika skolor.

– En trend som tyvärr bekräftades i Timss-mätningen är att vi har en växande ojämlikhet, säger han.

Den rödgröna regeringens svar är riktade statliga insatser i skolor som har det svårt, kallat ”Samverkan för bästa skola”. Gustav Fridolin framhåller också läsa-räkna-skriva-garantin för tredjeklassare och en ökad satsning på specialpedagogik. Han anser också att regeringen behöver skjuta till mer pengar till de mest utsatta skolorna.

Företrädaren Jan Björklund (L) ger han ris och ros. Enligt MP-språkröret ledde allianspolitiken mellan 2006 och 2014 till att antalet anställda i skolan minskade med ungefär 10 000 personer, vilket gav lärarna mindre tid med eleverna. Samtidigt berömmer Gustav Fridolin ”Mattelyftet”, en fortbildnings-insats för lärare, som de rödgröna har byggt vidare på.

Han anser att alla partier, inklusive hans eget, måste se självkritiskt på hur skolpolitiken bedrevs under många år.

– Tittar man på de stora skolreformerna på 1990-talet så finns det ju inget parti som inte var med på någon av dem. De drevs igenom med svagt stöd i forskningen och med små majoriteter i riksdagen. Man bet sig fast i ideologiska skyttegravar, säger Gustav Fridolin.

Detta ledde enligt OECD till att det svenska skolsystemet är för splittrat mellan kommuner, friskolor och staten. Vad anser du bör göras åt det?

– Staten behöver ta ett större och tydligare ansvar. Det måste också vara tydligare vem som är ansvarig för vad och de förslag som Skolkommissionen kommer att lägga fram kommer att innebära just det. Samverkan för bästa skola är en del, en annan är ett nytt nationellt professionsprogram. Det ska bli tydligt för varje lärare hur utvecklingen inom yrket kan se ut.

Vad kommer flyktingvågen att betyda för de svenska skolresultaten?

– Det är klart att det är en stor utmaning. Men rätt använda finns det ett antal verktyg i jobbet med nyanlända som kan göra skolan bättre för alla, som språkutvecklande arbetssätt till exempel. Det är faktiskt samma metoder som du jobbar med när det är en elev som har svårt med språket fast man är född i Sverige. När de metoderna sprids är det bra för alla.

Vad är den viktigaste åtgärden för att få upp nyanlända elevers kunskapsresultat?

– Gemensamt ansvarstagande i mottagandet. Mottagandet av de många flyktingarna gör att uppgiften för skolor som många gånger redan hade de tuffaste förutsättningarna blir ännu större. Ungefär hälften av de nyanlända går på tio procent av skolorna.

Hur ser du då på att ett antal kommuner säger att de inte kan ta emot så många nyanlända som lagen kräver?

– Det där ett brott mot den solidaritet som Sverige är byggt på. De mänskliga rättigheterna har vi skrivit på tillsammans. Att en så stor del av våra nyanlända är på bara några skolor och att det inte bygger på en analys av var de bästa förutsättningarna finns, det håller inte. Det här är ett gemensamt ansvar.

Höj läraryrkets status, det är en uppmaning från OECD. Samtidigt har regeringens insatser för att höja lärarlönerna mött starka motreaktioner. Vad drar du för slutsatser av det?

– Där de statliga insatser som vi nu gör knyts samman med starkt lokalt ansvarstagande, med en tydlighet om att det här är en del av en löne- och professionsutveckling, där landar det här också väl. Motreaktionerna handlar om lärare som varit felavlönade under lång tid och nu halkar efter ännu mer. Det är arbetsgivarens ansvar att vi inte ska ha några felavlönade lärare.

Vi står inför en akut lärarbrist. Hur vill du lösa den?

– Dels behöver vi fler som läser till lärare. I dag har vi ett ökat söktryck till lärarutbildningen och det är en anledning till att vi kan bygga ut den. Nu ser vi också över hur vi kan öka attraktiviteten i att bli högstadielärare. Dels måste vi säkra att lärare stannar i yrket och locka tillbaka dem som i dag gör något annat. Då handlar det om löneutveckling och arbetsmiljö.

Vad skulle du i backspegeln ha gjort annorlunda?

– Jag är väldigt glad för att vi hade förberett vilka reformer vi skulle kicka igång under den första tiden på departementet. Jag är mindre glad för att vi kallade det en 100-dagarsplan. Våra klantiga formuleringar förvandlades ju i dessa Twitter-tider till en idé om att vi skulle fixa skolan på hundra dagar. Det var ett dumt sätt att uttrycka sig på.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“Detta har hänt. Reformer i skolan

1991: Kommunerna tar över ansvaret för skolan från staten.

1992: Friskolereformen genomförs.

1994: Betygsskalan 1–5 ersätts av skalan IG–MVG med betyg från årskurs 8.

1998: Förskoleklass införs.

2008: Skriftliga omdömen införs från årskurs 1.

2011: Ny läroplan med betygssystemet A–F införs.

2012: Betyg införs från årskurs sex.

2013: Förstelärare införs. “

DN MÅNDAG 5 DECEMBER 2016

“ Jan Björklund: Förläng skolplikten från 16 till 18–20 år

Det krävs ytterligare statliga pengar för att lyfta lärarlönerna. Det anser tidigare utbildningsministern Jan Björklund (L). Han kritiserar sin efterträdare Gustav Fridolin för att ha tappat reformtempo.

Svenska niondeklassares resultat i den västliga samarbetsorganisationen OECD:s mätning Pisa har successivt sjunkit i samtliga undersökta ämnen – matematik, naturvetenskap, läsförståelse och problemlösning – i mätningarna 2006, 2009 och 2012. I den senaste mätningen som publicerades 2013 ligger Sverige under OECD-genomsnittet.

Jan Björklund tog över som utbildningsminister 2007. Han känner inget större ansvar för raset.

– Anledningen till att vi hade en omfattande reformagenda var de sjunkande skolresultaten. Mitt ansvar kom att bli att vända svensk utbildningspolitik. Sedan fortsatte resultaten att sjunka under vår tid, så snabbt går det inte att vända, säger Jan Björklund.

De stora reformerna under den borgerliga regeringen genomfördes 2011 med ny läroplan, nationella prov och ny gymnasieskola. Men i efterhand anser Björklund att de borgerliga borde ha gjort mer för att, som han beskriver det, förändra en skola med inslag av flum och motvilja mot att mäta kunskaper.

– Det var så laddat och kontroversiellt i det pedagogiska etablissemanget. Men kunskaper går att mäta och de måste mätas, säger han.

Han skulle också vilja ha betyg lägre ned i åldrarna jämfört med dagens årskurs 6, som är för sent enligt Liberalernas partiledare som fortfarande, drygt två år efter att han avgått som utbildningsminister, agerar som talesperson för hela borgerlighetens skolpolitik.

Björklund är nöjd med att den rödgröna regeringen behållit reformer som ”Mattelyftet”, som sägs ligga bakom förra veckans vändning i Timss-mätningen av fjärde- och niondeklassares resultat. Han är också nöjd med att ytterligare statliga pengar har gått till kommunerna för att höja lärarlönerna.

Men han är kritisk till hur det har skett – att regeringen vill att kommunerna och friskolorna ska ge hälften av lärarna höjd lön.

– Det är så klantigt att man baxnar. Det är klart att det blir jätteskarpa spänningar. Det är en otroligt fyrkantig individualisering. Det är Fridolins reform. Han får tre miljarder kronor av finansministern och lyckas bara reta upp lärarkåren. Det är obegripligt oskickligt hanterat, säger Jan Björklund.

Han vill att staten också ska ta över huvudmannaskapet från kommunerna som ansvarat för skol-väsendet sedan Göran Persson som skolminister trots stora protester från lärarkåren drev igenom kommunaliseringen 1991.

– Kommunerna känner inte ansvar för skolans resultat. Det är ett stort problem.

Vad kommer flyktingvågen att betyda för de svenska skolresultaten?
– Kommer man hit innan man är fem år brukar det inte vara någon skillnad. Men när det kommer en nyanländ elev till Sverige i tonåren är det klart att de inte uppnår skolans mål bara efter ett par år. I mätningar kommer det att påverka resultaten i negativ riktning.

Vad är den viktigaste åtgärden för att få upp nyanlända elevers kunskapsresultat?
– Vi måste förlänga skolplikten för många till 18–20 år i stället för 16 år som i dag. Man behöver också prioritera i ämnen, man kan koncentrera sig på samhällskunskap, svenska och några till. Halverat sommarlov är ett sätt att ge mer tid åt de här eleverna.

Lyckas skolan i dag med sitt kompensatoriska uppdrag, alltså att alla elever oavsett socioekonomisk bakgrund ska ha samma möjligheter?
– Nej, det gör man inte. Därför borde staten införa kraftigt höjda lärarlöner i våra allra mest utsatta skolor, men regeringen har sagt nej till det. Syftet med att ge 10 000 kronor i månaden i stället för 5 000 kronor till förstelärare i dessa områden är att locka de duktigaste lärarna dit.

Höj läraryrkets status, är en uppmaning från OECD. Samtidigt har regeringens insatser för att höja lärarlönerna mött starka motreaktioner. Vad drar du för slutsatser av det?

– Man borde ge en lönesumma till varje rektor, med kravet att individualiseringen ska öka. Då bedöms varje individ efter prestation.

Vi står inför en akut lärarbrist. Hur vill du lösa den?
– Från 2011 till i dag har antalet sökande ökat från 10 000 till 17 000 per år. Det beror på den nya lärarutbildningen vi sjösatte, lärarlegitimationen och förstelärarsystemet. Men eftersom det tar fem år att utbilda en lärare kommer att det att ta tid innan det ger effekt. Skolorna får försöka behålla de lärare som finns, betala dem som går i pension för att stanna kvar ett par extra år, locka över dem som har en annan akademisk utbildning till läraryrket. Man måste konkurrera med löner.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“ Jan Björklunds tid som utbildningsminister: 2007–2014
Gustav Fridolins tid som utbildningsminister: 2014–

Fyra snabba frågor.

Behövs det göras ytterligare från statens sida för att få upp lärarlönerna?
– Ja, i första hand måste kommunerna höja lönerna. Men jag utesluter inte ytterligare statliga insatser.

Skulle tidigare betyg höja kunskapsresultaten?
Fridolin: Nej. Björklund: Ja.

Borde fler kommuner bussa elever till andra skolor än den närmaste för att minska segregationen?
Fridolin: Ja Björklund: Ja.

Är lärarlönerna för låga?
Fridolin: Ja. Björklund: Ja.

Ska man begränsa skolföretagens möjligheter att ta ut vinst?
Fridolin: Ja. Björklund: Nej.

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

“Pisa är bara början

Det är först när man tittar bakåt som man med säkerhet kan peka ut vändpunkter. Men nog ser det här ut som en: Efter en stadig nedgång sedan första Pisamätningen år 2000 vänder kurvorna äntligen uppåt.

Att mönstret från förra veckans Timssmätning bekräftas gör förbättringen än mer hoppfull. I både matematik och läsförståelse presterade svenska 15-åringar signifikant bättre än i Pisa 2012 och är tillbaka på 2009 års nivå. De svenska resultaten ligger inte längre under utan nära OECD-genomsnittet.

Som alltid bör enskilda mätningar tolkas med försiktighet. Till en del skulle uppgången kunna bero på ökad motivation. Sedan den chockartade försämringen för tre år sedan har det talats mer än någonsin om både Pisa och skolans kris.

Känslan av allvar kan ha påverkat både lärare och elever. Sannolikt har det i klassrummen talats mer än tidigare om provet och kanske rentav övats extra på uppgifter som brukar vara med i Pisa. I så fall behöver kunskaperna inte ha förbättrats, utan förändringen kan spegla en starkare vilja att nå bästa möjliga provresultat.

I enkäterna uppgav 2015 en klart högre andel av eleverna än 2012 att de var motiverade. Sättet på vilket provet görs kan också ha bidragit till det bättre resultatet. Fram till och med Pisa 2012 var det papper och penna som gällde. Nu har man övergått till att göra proven på dator. Sverige är ett land där en hög andel av eleverna har egen dator och tillbringar mycket tid framför den. Övergången kan därför ha fått en särskilt positiv effekt här.

Misstanken att tekniken har betydelse stärks av att skillnaden i provresultat mellan pojkar och flickor har minskat sedan 2012. Nu när provet görs på dator har de svenska pojkarna kommit ikapp i både matematik och naturvetenskap. I läsförståelsedelen kvarstår en könsskillnad. Men även den har krympt.

Motivationseffekter som är knutna till själva provtillfället säger ingenting om kunskapsnivån. Det finns dock tecken på att det i svensk skola under senare år vuxit fram ett allvar inför uppgiften som går djupare.

Skolpolitiken har fått ett tydligare fokus på undervisningen och dess kvalitet. I synnerhet Matematiklyftet, som den borgerliga regeringen sjösatte 2012 och som de rödgröna nu bygger vidare på, är lovande. Lärare får en klassrumsnära vidareutbildning. Syftet är att upptäcka svagheter hos eleverna och i de egna undervisningsmetoderna. Lärarna får arbeta tillsammans med kollegor, med hjälp av handledare och med tillgång till särskilt stödmaterial som nås på webben.

När sådant arbete bedrivs systematiskt och målmedvetet så ger det resultat. Det visar både forskning och andra länders erfarenhet. Hur mycket Matematiklyftet betytt för svenska elevers resultat vet vi ännu inte säkert. Men hur man än tolkar Pisa 2015 har Sverige starka skäl att bygga vidare på det som påbörjats.

Steg för steg behöver lärare i andra ämnen ges samma möjligheter som matematiklärarna har fått. Insatserna för att förbättra undervisningen måste också ges ett starkare institutionellt stöd.

Fram till 1990-talet hade Sverige ett av världens mest enhetliga skolsystem. Sedan kom kommunaliseringen, friskolereformen, mer allmänt hållna kurs- och läroplaner och ett nytt betygssystem. Staten släppte kontrollen och förväntade sig att den lokala nivån skulle ta över ansvaret, men lämnade i praktiken ett stort tomrum efter sig.

Successivt har staten sedan stärkt sin kontroll över skolan. Men fortfarande finns många svaga länkar. Både i OECD:s kritiska genomgång från förra året och i Skolkommissionens betänkande från i juni framstår den svenska skolkrisen mer än något annat som en systemkris. De olika delarna samspelar inte som de borde. Alltför ofta lämnas lärare och rektorer ensamma, utan det stöd de skulle behöva för att effektivt kunna förbättra undervisningen.

Det finns därför en hel del som staten skulle kunna göra. Men det viktigaste är att målet inte förloras ur sikte. Det handlar om undervisningen och uppmärksamheten på vad eleverna faktiskt lär sig.

Att utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) och hans företrädare Jan Björklund (L) nu båda framhåller Matematiklyftet ger hopp om en mer konstruktiv skolpolitik. Med block-överskridande enighet om något så betydelsefullt läggs grunden för fortsatta resultatförbättringar.

Pisa 2015 är bara början.

DN 7/12 2016 "

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

"Vi vill ha ökad delaktighet och kunskap om EU-arbetet"

" Regeringen och arbetsmarknadens parter ense. Populistiska stämningar ökar och följs av mytbaserade krav på EU-utträde. Samtidigt är kunskapen om vad EU gör och hur det påverkar oss oroande låg. Därför har jag bjudit in arbetsmarknadens parter till en satsning på ökad delaktighet i EU-arbetet, skriver Ann Linde (S).

Under året har vi sett hur populistiska och nationalistiska stämningar har ökat. Inte sällan kombineras detta med krav på EU-utträde – som ofta baseras på myter. EU påverkar oss i stort och smått. Men kunskapen om vad EU gör och hur det påverkar oss i Sverige är oroande låg. Dessutom är möjligheten att vara delaktig i att påverka EU-arbetet inte tillräckligt bra. Det vill jag göra något åt. Därför har jag som ett första steg bjudit in arbetsmarknadens parter för att ta i hand på åtgärder för ökad delaktighet i EU-arbetet.

Medlemskapet i EU ger Sverige en större möjlighet att vara med och forma politiken på europeisk och global nivå. Samtidigt har EU blivit en del av svensk inrikespolitik. Jobben och välfärden i Sverige är direkt beroende av handeln inom EU:s gemensamma inre marknad. Även om arbetsmarknadspolitiken i stor utsträckning är en nationell fråga så påverkar EU-medlemskapet svenska löntagare och arbetsgivare eftersom våra ekonomier är tätt sammanflätade. Därför måste också arbetsmarknadens parter ges bra förutsättningar att vara delaktiga i arbetet.

Bristande delaktighet måste åtgärdas.

För att alla i Sverige på allvar ska kunna vara med och påverka politiken inom EU krävs såväl kunskap som möjligheter till delaktighet. När fler är med blir besluten bättre och mer välförankrade – och det stärker Sveriges röst i EU. Samtidigt krävs kunskap, tillgång till information och fungerande vägar för inflytande för att möjliggöra delaktighet. Den statliga utredningen ”EU på hemmaplan”, som lämnades över till regeringen tidigare i år, visar att det finns stora brister inom alla dessa områden.

För att förbättra möjligheten att påverka i EU vill regeringen stärka delaktigheten och engagemanget här hemma i Sverige. Det krävs framför allt insatser för ökad kunskap och bättre forum för dialog om EU-frågor. För att förbättra delaktigheten på riktigt krävs att många bidrar. Som ett första steg i ett långsiktigt arbete kommer jag idag, tillsammans med LO, TCO, Saco, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt -Näringsliv, och Arbetsgivarverket att ta i hand på att vidta åtgärder för att öka delaktigheten. Utöver -arbetsmarknadens parter kommer jag också att ta i hand med Europaparlamentets och Kommissionens kontor i Sverige för att manifestera den höjda ambitionen.

Låg kunskap om EU.

Trots att Sverige har varit EU-medlem i över tjugo år har inte kunskapen om hur EU fungerar stärkts. Det saknas fort-farande breda kunskaper om vad EU egent-ligen gör, hur beslut fattas och hur dessa beslut påverkar oss, trots att en hel generation har vuxit upp med EU. Bristande kunskap innebär sämre möjligheter att vara delaktig och är en grogrund för odemokratiska krafter. Det är alarmerande att det också finns långtgående kunskapsluckor hos lärare, journalister och förtroendevalda. Fler än hälften av de förtroendevalda i kommuner och regioner svarade i en undersökning att de själva anser sig ha otillräckliga kunskaper för att kunna diskutera med sina väljare hur EU-beslut påverkar kommunen. Det är oroande eftersom fler än hälften av de frågor som behandlas i ett kommunfullmäktige har direkt koppling till beslut som fattas på EU-nivå.

Otillräcklig dialog om EU-frågor.

Samtidigt saknas det tillräckligt tydliga och fungerande vägar för civilsamhället och arbetsmarknadens parter att föra dialog med regeringen om viktiga EU-frågor. Idag sker ofta dialog med intressenter i ett sent skede under lagstiftningsprocessen, när möjligheten att påverka är begränsad. Ibland sker det ingen dialog alls.

EU-handslag för ökad delaktighet. Därför tar jag i hand med representanter från arbetsmarknadens parter på att vi alla, utifrån våra olika uppdrag och intressen, ska bidra till att öka kunskapen och engagemanget för frågor som avgörs i EU. Parterna har inte alltid en gemensam syn på exakt vilken politik som ska föras i EU. Men de är tillsammans med regeringen eniga om att Sverige behöver vara en starkare röst i EU och att det kräver ökad kunskap och delaktighet. Varje part åtar sig att höja ambitionen och genomföra konkreta åtgärder. I EU-handslaget åtar sig regeringen åtgärder som fokuserar på bättre former för dialog med arbetsmarknadens parter och civilsamhället liksom satsningar på att höja kunskapen:

1. Bättre former för dialog med arbetsmarknadens parter och civilsamhället.

Arbetsmarknadens parter, civilsamhället och näringslivet har efterfrågat att regeringen ska föra bättre och mer strukturerade dialoger i EU-frågor. För en ökad dialog och delaktighet kommer statsministern under nästa år att inrätta ett råd för EU-frågor. Därutöver kommer regeringen att inrätta pilotprojekt med EU-sakråd under våren 2017. Relevanta aktörer ska systematiskt bjudas in till dialog i ett tidigt skede i lagstiftningsprocessen – med syfte att skapa ett fördjupat beslutsunderlag i sakfrågor.

2. Förbättra myndigheters EU-arbete.

Jag kommer att kalla myndighetschefer till en dialog om deras ansvar för information och delaktighet i myndigheternas EU-arbete. Exempelvis arbetar Naturvårdsverket, Konkurrensverket och Försäkringskassan dagligen med många frågor som är EU-relaterade. Flera myndigheter kan förbättra sitt arbete med delaktighet.

3. Mer tillgänglig information och kunskap om EU.

Det finns mycket kunskap och analyser om EU, bland annat genom Svenska institutet för europapolitiska studier, Sieps. Men det material de producerar måste nå fler. Därför har regeringen beslutat satsa på att Sieps kunskap och analyser ska nå ut till fler för att skapa större nytta.

4. Öka kunskapen bland förtroendevalda och tjänstepersoner.

För att öka kunskapsnivån kommer regeringen att satsa på skräddarsydda utbildningar för förtroendevalda politiker och tjänstepersoner i kommuner och landsting. Det är nämligen avgörande att dessa har kunskap om hur EU påverkar deras arbete.

5. Utbildningssatsning i skolan.

Regeringen kommer att genomföra en utbildningssatsning på skolor inför Europadagen den 9 maj och fortsätta att satsa på EU-skolambassadörer, lärare som utbildas särskilt i EU-frågor. Regeringen kommer också att uppmärksamma Skolverket på utredningen ”EU på hemmaplan” så att de kan överväga lämpliga kompetensutvecklingsinsatser för lärare inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen.

Sverige ska vara en stark röst i EU. Därför krävs att fler blir delaktiga i EU-arbetet. Som ett första steg i ett långsiktigt arbete skapar EU-handslaget ökad delaktighet. Dialogen ska förbättras och kunskapsnivån ska höjas. Tillsammans höjer vi ambitionsnivån – ökar delaktigheten – och stärker Sveriges EU-arbete.

Ann Linde (S), EU- och handelsminister “

Nordiska skolresultat i Pisaundersökningen

Grafik: Helena Shutrick. Källa: Skolverket, OECD.

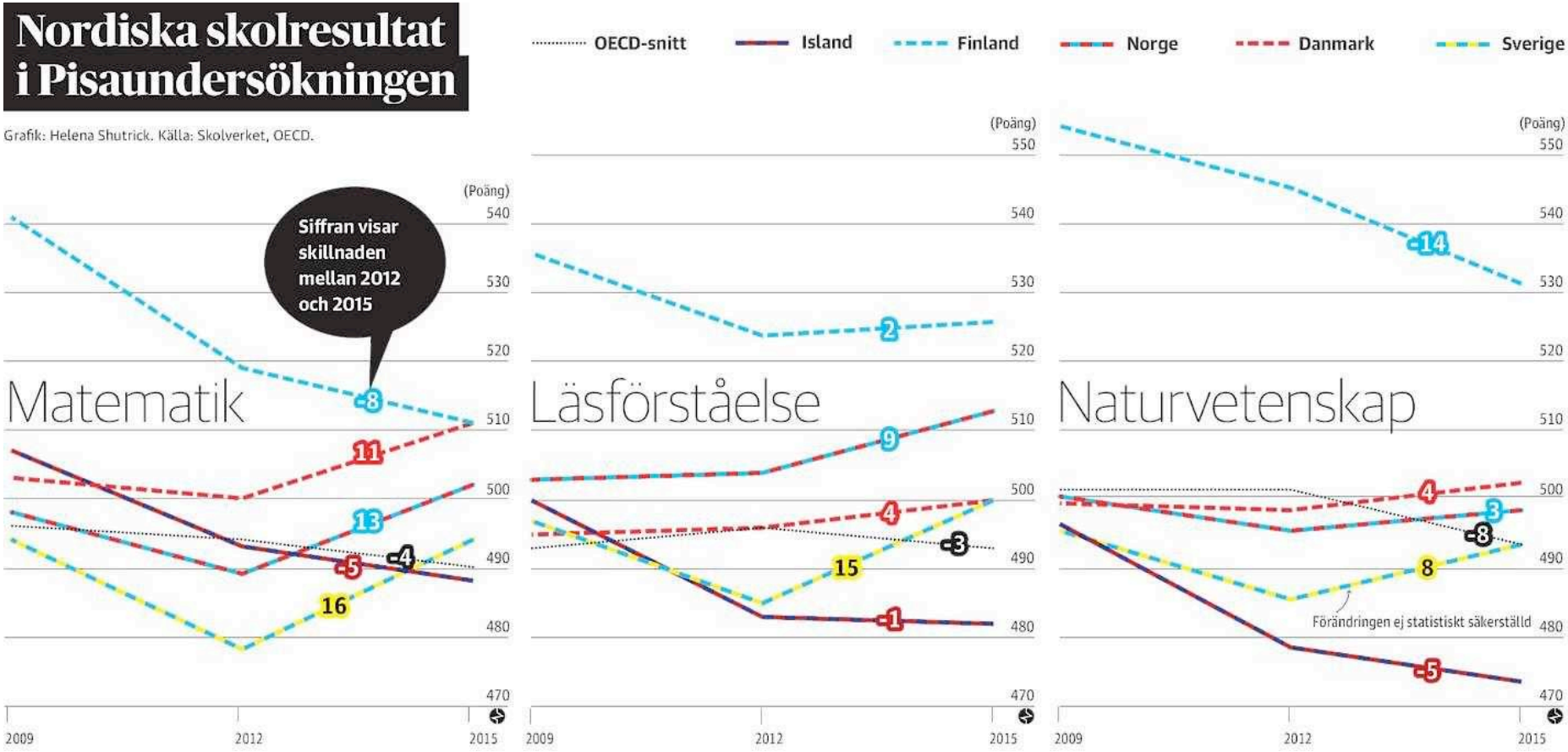

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

“ Mer motiverade elever får Sverige att klättra på listan

Ytterligare en internationell mätning bekräftar nu trendbrottet i de svenska skolresultaten. Samtidigt tycks en av förklaringarna vara att eleverna var mer motiverade när de skrev det nya Pisaprovet än tidigare.

Svenska niondeklassare presterar bättre i matematik och läsförståelse. Pisarapporten, som presenterades på tisdagen, visar dessutom att resultaten nu ligger i linje med, eller över, OECD-snittet. När den förra Pisamätningen presenterades 2013 kom resultatet som en chock. Svenska elevers resultat föll som en sten, mest i hela OECD, och utlöste en debatt om den svenska skolans kris.

Pisaundersökningen mäter 15-åringars kunskaper i tre ämnen: matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Över en halv miljon elever deltog från 72 länder eller regioner, däribland alla 35 OECD-länder. I Sverige deltog nästan 5 500 elever från 202 skolor.

I matematik och läsförståelse har Sveriges resultat förbättrats -sedan förra mätningen, en signifikant förändring. I naturvetenskap får Sverige ett högre resultat, men den förändringen är inte signifikant.

– Det här är skolans tredje styrkebesked på kort tid. För exakt en vecka sedan var det Timss-mätningen som följde på den behörighetsstatistik som visade att skolan lyckats bibehålla kvaliteten, säger utbildningsminister Gustav Fridolin (MP).

Även förre utbildningsministern Jan Björklund (L) gläds åt de förbättrade resultaten.

– Det är en glädjens dag för Sverige. Atlantångaren har börjat vända, säger han.

Samtidigt är båda bekymrade över att Pisamätningen också visar att socioekonomisk bakgrund har allt större betydelse för skolresultaten.

Politikerna tycks vara överens om att matematiklyftet bidragit till det förbättrade resultatet. Både Björklund och Fridolin framhåller att det är elevers och lärares förtjänst att resultaten nu förbättras.

En djupare analys av Pisaundersökningen visar samtidigt att ökad provmotivation sannolikt har haft viss betydelse för uppgången.

I en granskning 2014 kunde DN visa att Sverige var det land där eleverna uppgav att de underpresterade mest jämfört med om testet hade påverkat betygen. Bilden bekräftades senare av Skolverket som visade att uppemot en fjärdedel av tappet 2012 berodde på minskad motivation.

Pisaprovet påverkar inte deltagarnas betyg och eleverna får inte ens ta del av resultaten.

Den nya Pisarapporten visar att en av förklaringarna till de förbättrade kunskapsresultaten kan vara att eleverna var mer motiverade när de skrev Pisaprovet än tidigare. Provdeltagarna fick svara på påståendet: ”Jag kände mig motiverad att göra mitt bästa på Pisaprovet”. 78 procent svarade att de ”höll med” eller ”höll med helt och hållet”, jämfört med 63 procent i mätningen 2012. Förändringen är signifikant.

– Jag är inte förvånad över att motivationen ökar på provet. Förra gången såg man att motivationen hade minskat och Sverige har genomfört åtgärder. Förut var eleverna inte så förberedda. Nu gjorde Skolverket till exempel en film som eleverna fick se. Det har dessutom varit ett stort fokus på Pisa i skolan och samhället, säger Margareta Serder vid Malmö högskola som forskat om Pisa.

I likhet med vad andra länder har gjort i flera år så marknadsförde Skolverket den senaste Pisa-mätningen som en betydelsefull tävling. I filmen som eleverna fick se uppmanade Skolverket deltagarna att göra bra ifrån sig på provet. Budskapet kommuniceras med ord som ”kom ihåg – du är särskilt utvald” och att ”du har chans att göra skillnad”.

Kan vi lita på Pisaresultatet?

– Det är ju verkligen tiotusenkronorsfrågan. Man kan lita på att Pisa är en välgjord mätning och att oerhört många faktorer påverkar vad ett land får för resultat. Därmed är det svårt att veta vad som gett utslag i resultatet. Provmotivation är en av flera faktorer som har betydelse för resultaten, säger Margareta Serder.

Skolverket publicerade på tisdagen ett eget avsnitt i rapporten om just provmotivation. De konstaterar: ”Det kan inte uteslutas att de förbättrade resultaten till viss del är en effekt av att eleverna ansträngde sig mer 2015 än de gjorde 2012.”

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se
Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

“ Tio-i-topp, matematik
Följande länder toppar Pisaundersökningen i matematik (OECD-genomsnittet är 490 poäng):
1. Singapore 564 poäng
2. Hongkong (Kina) 548
3. Macao (Kina) 544
4. Taipei (Kina) 542
5. Japan 532
6. Peking-Shanghai-JIangsu-Guangdong (Kina) 531
7. Sydkorea 524 poäng
8. Schweiz 521
9. Estland 520
10. Kanada 516
23. Sverige 494

Tio-i-topp, läsförståelse
Följande länder toppar PIsaundersökningen i läsförståelse (OECD-genomsnittet är 493 poäng):
1. Singapore 535
2. Kanada & Hongkong (Kina) 527
4. Finland 526
5. Irland 521
6. Estland 519
7. Sydkorea 517
8. Japan 516
9. Norge 513
10. Macao (Kina), Nya Zeeland och Tyskland 509
17. Sverige 500

Tio-i-topp, naturvetenskap
Följande länder toppar Pisaundersökningen i naturvetenskap (OECD-genomsnittet är 493 poäng):
1. Singapore 556 poäng
2. Japan 538
3. Estland 534
4. Taipei (Kina) 532
5. Finland 531
6. Macao (Kina) 529
7. Kanada 528
8. Vietnam 525
9. Hongkong (KIna) 523
10. Peking-Shanghai-Jiangsu-Guangdong (Kina) 518
28. Sverige 493 "

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

"Satsningarna är en grund att bygga vidare på"

"För att den positiva trenden ska fortsätta i skolan behövs flexibilitet, läsning och politiker som vet när de ska hålla sig borta. Det säger elever och skolpersonal som DN träffade när Pisaresultaten presenterades.

Klockan 11 på tisdagen kunde de svenska skolorna dra en kollektiv suck av lättnad. Pisamätningen som sedan 2013 varit synonym med kunskapskris visar nu på en rejäl återhämtning i Sverige. Eleverna som tidigare rasat handlöst ned för den internationella rankningen har nu klättrat upp, till en nivå i fas med resten av OECD-länderna.

– Det är klart att det är jättekul. Men det ska bli intressant att se vad det beror på och vem som tar åt sig äran, säger Kenny Kvarnström, lärare i samhällskunskap på Vittra Vallentuna.

DN träffar honom och några av hans kolleger och elever samtidigt som Pisamätningen presenteras. Rektor Elin Möller ser positivt på att den svenska skolan utvärderas och jämförs med andra länder, och tror att det i sig bidragit till de positiva resultaten.

– En av anledningarna är att man tar sådana här temperaturmätare på största allvar och försöker göra insatser där det behövs i skolan, säger hon.

Samtidigt medför mätningarna en viss oro. Kenny Kvarnström varnar för att leta enkla lösningar i jäm-förelsen med andra länder. Skolpersonalen ser även risker i hur makthavarna reagerar på resultaten. En dålig Pisamätning kan leda till nya stora reformer i en skola som knappt hunnit implementera de senaste. Bra resultat kan inne-bära en risk att politikerna deklarerar ”uppdraget slutfört”.

– Jag hoppas framför allt att man inte drar in på de satsningar som är i gång bara för att vi nu verkar ha höjt resultaten. De är en grund som vi behöver fortsätta att bygga på, säger lärare Malin Ek.

– Man måste jobba långsiktigt. Har man påbörjat skolutvecklingsprojekt så måste man också våga vila i dem, säger rektor Elin Möller.

De goda Pisaresultaten till trots finns flera varningstecken i mätningen. Bland annat riskerar elever med utländsk bakgrund eller socioekonomiska utmaningar att hamna på efterkälken när skillnaderna mellan olika elevers resultat ökar.

Eleverna som DN träffar i Vallentuna säger att det är viktigt att skolan satsar på elever med sämre resultat, samtidigt som man involverar dem i resten av klassen.

– De som har svårt att fokusera borde få speciella tider med lärarna. Man kan också ha grupparbeten där man blandar elever som har lätt i skolan med dem som har det lite svårare, säger Melanie Olsson som går i nionde klass.

– Jag tror att vi har lättare att göra det som vi tycker är kul. Därför borde skolan anpassa undervisningen så att alla kan göra något som de tycker är intressant inom ett ämne, säger klasskompisen Emma Vinberg.

Läraren Malin Ek säger att många av utmaningarna går att bemöta om skolan lyckas arbeta flexibelt.

– De utmaningar vi har försöker vi lösa med att hela tiden tänka på var vi riktar resurser. Det ser vi över var sjätte vecka och försöker stärka upp de elever, grupper eller klasser som behöver det, säger hon.

Ett av ämnena Vittra Vallentuna satsat på sedan den förra Pisamätningen är läsförståelse. Trots att resultaten nu tycks ha vänt så är det fortsatt en utmaning i den svenska skolan eftersom gapet mellan pojkars och flickors resultat vidgas. En skillnad som är större i Sverige än andra länder. Eleverna i Vallentuna känner igen den bilden.

– Först och främst tror jag inte att så många ungdomar läser så mycket nu för tiden. Man lägger mer tid på teknologi, Ipad och datorer och så. Men om det går bättre för tjejer kan det bero på att de läser lite mer, säger eleven Tova Källström.

– Jag tror att killar kanske är mer vana vid att spela och så. Då kanske de tänker att de inte har tid till att läsa lika mycket, säger eleven Maximilian Häggmark.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

“Finländska flickor drar ifrån pojkarna

Helsingfors.
De nya Pisaresultaten visar att finländska 15-åriga tjejer är näst bäst i världen på naturvetenskaper. Riktigt lika bra går det inte för killarna. Skillnaden mellan könen i Finland är 19 poäng till flickornas fördel, vilket är störst inom OECD-länderna.

I klartext betyder det att Finlands flickor befinner sig ett halvt år före pojkarna när det gäller kunskaper i naturvetenskaper.
– Det är en trend som verkar gå i linje med förra veckans Timss-resultat. Samma bild syntes där, och det är förstås oroväckande ur ett jämställdhetsperspektiv, säger Fritjof Sahlström, som är professor i pedagogik vid Åbo Akademi.

Rent allmänt syns en nedgång i de finländska resultaten, men den är inte så dramatisk som befarat. Finland placerar sig på femte plats i världen inom Pisamätningarna, och på tredje plats bland OECD-länder.
– Nivån är fortfarande hög, men det finns en nedåtgående kurva. Det är svårt att göra vattentäta analyser så här kort efter att resultatet publicerats, men det känns rimligt att det sjunkande resultatet hänger ihop med en period av begränsad offentlig ekonomi i Finland. Skolan har jobbat med relativt sett mindre resurser under de senaste åren.
De finländska elevernas socioekonomiska bakgrund tycks inverka allt mer på skolgången.

– Skolan verkar inte kunna kompensera för skillnaderna i barnens hemförhållanden på samma sätt som tidigare. Och det är ändå en av idéerna med grundskolan, att alla ska ges samma förutsättningar, säger Sahlström.

Philip Teir philip.teir@gmail.com “

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

“ Ewa Stenberg: Räkna med att frågor om de växande klyftorna kommer att diskuteras i valrörelsen

Den svenska skolan har gått från Pisachock till medelmåtta. Men flera problem finns kvar. Klasskillnaderna ökar och OECD kritiserar friskolorna. Här är fyra slutsatser av den bästa skolnyheten på många år.

1 Vinnare
Bakom de 15-åriga eleverna och deras lärare står politiker och skolministrar som gärna vill ta åt sig en del av äran.

Liberalernas ordförande Jan Björklund kan sträcka på sig. Pisamätningen är en seger för honom. Han lovade i och för sig att skapa en skola i världsklass, och där är Sverige inte. Som utbildningsminister 2006–2014 kunde Björklund bara visa bakslag i kunskapsmätningarna. Nu kom vändningen och Björklunds reformer har bidragit.

Skolminister Gustav Fridolin (MP) kan också andas ut. Det är inte hans reformer som vänt trenden, men som ansvarig för skolan kommer hans prestationer som minister ändå att mätas efter skolans resultat. Själv försöker han ta åt sig lite ära genom att säga att skolorna fått mer arbetsro, jämfört med den senaste Pisamätningen 2012.

Svenska skolpolitiker är egentligen ganska överens, även om det inte alltid låter så. De kan gräla om när betyg ska ges och hur mycket

pengar som staten eller kommunen ska satsa, men när det kommer till sådant som är viktigt för kunskapsresultaten enligt OECD tycker de ganska lika. Det gäller satsningarna på vidareutbildning för lärare och på att höja lärarnas status och löner. Både Björklund och Fridolin vill också bussa elever för att minska segregationen i den svenska skolan.

2 Ojämlikheten

För femton år sedan hade Sverige ett av de mest jämlika skolsystemen i världen. Nu är gapet större mellan resursstarka och resurssvaga elever än i genomsnittet av de 72 undersökta länderna.

Den svenska skolan klarar inte längre att kompensera för sociala och ekonomiska skillnader som förr. Skillnaden har fortsatt att öka.

Det gäller också gapet mellan de elever som presterar bäst och sämst och mellan invandrade elever och infödda.

Fattiga Vietnam lyckas bättre än Sverige, när det gäller de mest socialt utsatta eleverna.

I flera andra länder satsar utbildningssystemet mest på de skolor som har svårast förutsättningar. I Sverige är det stundtals tvärtom. Pisa-undersökningen visar att skolor med socialt och ekonomiskt gynnade elever är bättre utrustade än skolor i utsatta områden.

Räkna med att frågor om de växande klyftorna kommer att diskuteras i valrörelsen. När DN Senast mätte förtroendet för partierna i skolfrågan var det Socialdemokraterna som väljarna ansåg ha bäst politik, tätt följt av Liberalerna och Moderaterna. Räkna med debatt om extra lönesatsningar i utanförskapsområden, stängning av dåliga skolor, bussning och skolpengen.

3 Friskolorna

OECD skriver i sin rapport om Sverige att andelen elever som går i privata skolor har mer än fördubblats, från 8 procent 2006 till 18 procent 2015. Men efter att ha tagit hänsyn till den socio-ekonomiska sammansättningen så är kunskapsresultaten bättre i kommunala skolor än i privata.

Samma sak upprepade Pisachefen Andreas Schleicher i en videoinspelad hälsning.

Det svenska skolsystemet har fått hård forskarkritik på sistone. Johan Wennström varnade till exempel på DN Debatt för att skolor konkurrerar med betyg i stället för med kunskaper. Det har skapat en betygsinflation. Den syns när resultat i nationella prov jämförs med betyg.

Det kan göda debatten om det svenska friskolesystemet och om vinsterna i välfärden.

Men själva friskolesystemet kommer vare sig regeringen eller oppositionen att ge sig på. Valfriheten är populär hos föräldrar och elever.

När Skolkommissionen presenterar sitt betänkande i vår kan det däremot komma förslag om att det ska vara obligatoriskt att välja skola. Också en debatt om ökad kontroll, med extern rättning av prov och mer enhetligt kunskapsinnehåll är att vänta.

4 Studietiden
Mäter man hur svenska elever presterar per timme de lägger ned på studier så är de inte längre medelmåttor, utan lyckas ganska bra. Men svenska elever lägger mindre tid på undervisning och läxläsning än eleverna i de andra undersökta länderna. Här i Sverige uppgår studietiden till 40 timmar i veckan, medan snittet i OECD är 44 timmar.

Det är inte bara kortare tid för läxor, utan svenska elevers undervisningstid är kortare. Till exempel läser de en halv timme mindre NO i veckan än i de andra länderna i snitt.

De borgerliga partierna har drivit krav på ökad undervisningstid i matematik hårt, och i år utökades den efter ett regeringsförslag i årskurs fyra till sex. Fler förslag om ökad undervisningstid är att vänta, men de har en stor hake: lärarbristen. Den är värst bland matematik- och NO-lärare och är den största hämskon för den svenska skolan nu. Många lärare går i pension, färre har utbildats.

Många lärare säger att de är reformtrötta och vädjar om arbetsro. Ska de dessutom hantera hög personalomsättning och obehöriga kollegor är utrymmet för förändringar än mindre. Det lägger en hämsko på skolpolitiken. Eller borde kanske göra det i alla fall.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

“Tidigt fokus på kunskap placerar Asien i topp

Peking. Singapore tar hem alla topplaceringar i årets Pisaundersökning. Att Asien toppar i Pisaundersökningen kommer inte som någon överraskning. Undervisningen i länder med konfuciansk tradition är till stor del inriktad på att fylla elever med redan existerande kunskap.

Kraven är höga, liksom studietakten och resultaten, medan utbildningen i väst lägger större tyngd vid kreativitet och kritiskt tänkande. Asiatiska föräldrar börjar tidigt uppmuntra barnen att lära saker utantill och anmäler dem gärna till förberedande skolor. Det anses allmänt känt att det är i unga år kunskapen lättast tar fäste.

I Kina, Japan, Sydkorea och Singapore ägnas varje vaken stund till studier när gymnasiet går mot sitt slut. I Kina tar varje år nio miljoner elever inträdesprovet till universitetet, gaokao. Hela sista året i gymnasiet är inriktat på provet som alla elever räds och som få kommer undan.

Tidigt i skolåren får kinesiska elever veta att det leder endast en bro över floden och på den bron måste man ta sig över för att komma någonstans i Kina.

Ju högre poäng, desto större chans att få plats på ett universitet med gott renommé och desto lättare att få ett bra arbete i framtiden. Toppoäng öppnar porten, men konkurrensen är mördande. Detsamma gäller i Singapore, Sydkorea och Japan.
Eleverna är därför rejält nervösa när det kommer till provet som avgör deras framtid.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

“ Bron som inte skulle finnas till

En ny bro över Mekongfloden i Vietnam. Det blev resultatet av ett forskningsprojekt vid Göteborgs universitet om ekonomiskt samarbete.

Vi och dom
Del 4

En artikelserie om varför vi samarbetar – även när vi inte tjänar på det. Tidigare artikla– var publicerade 29/11, 30/11 och 1/12.

Människor vill samarbeta och bidra till gemensamma satsningar även om de har chansen att smita undan. Den slutsatsen drog nationalekonomen Nam Pham Khanh i sin doktorsavhandling 2011.

Han erbjöd en grupp fattiga bönder i sitt hemland Vietnam att frivilligt ge bidrag till uppförandet av en ny bro över Mekongfloden – en bro som alla skulle få använda oavsett om de gav något bidrag eller inte.

Två hundra risbönder fick vardera cirka 400 000 dong, motsvarande 140 svenska kronor i gåva. De informerades också om att bron bara skulle byggas om byborna tillsammans bidrog med en viss summa. Bidragen skulle ges anonymt så ingen visste om, eller hur mycket, individerna valt att betala.

Enligt traditionell ekonomisk teori borde brobygget inte ha blivit verklighet. Detta eftersom människor tenderar att åka snålskjuts på andras ansträngningar när de själva kan gynnas av det. Men bron blev byggd, som ett resultat av forskningsprojektet.

När vi når Nam Pham Khanh är han på resa i Vietnam. Där arbetar han i dag vid universitetet i Ho Chi Minh City, landets största stad.

– Varje familj kunde välja att behålla hela den skänkta summan eller bidra med vilken summa som helst från 0 till 400 000 dong, berättar Nam Pham Khanh. Om det blev några pengar över skulle dessa fördelas tillbaka till byborna i proportion till den summa de bidragit med.

Familjerna indelades i fem grupper. I en fick deltagarna veta att ett av de vanligaste bidragen som andra gav till bron var 100 000 dong, en ganska låg summa.

I en annan grupp fick deltagarna välja bland flera alternativa summor genom att flytta en markör, som stod på noll från början.

– I båda dessa grupper sjönk det genomsnittliga bidraget med 20 procent jämfört med de grupper som inte fick någon information alls.

Individens bidrag till en gemensam resurs påverkades alltså av information om hur andra hade valt att bidra, liksom av om det fanns ett förvalt alternativ.

– Mina resultat är användbara inte minst i utvecklingsländer, där uppbyggnad av kollektiva nyttigheter som vägar och broar inte bara är beroende av staten utan också av människors frivilliga bidrag, säger Nam Pham Khanh.

– Vi visar att utformningen av information påverkar ett samhälles förmåga att få till stånd gemensamma resurser, som i sin tur är avgörande för ekonomisk och social utveckling.

Nam Pham Khanh har fortsatt att intressera sig för varför och hur människor samarbetar.

– Människor är villiga att samarbeta och det visar också preliminära resultat från min nuvarande forskning här i Vietnam.

Hans forskning ligger i linje med en rad studier som visar att människor vill och kan samarbeta kring gemensamma resurser. Inte minst har den amerikanska statsvetaren Elinor Ostrom, som avled 2012, presenterat spännande forskningsresultat.

Hon fick ekonomipriset till Alfred Nobels minne tre år tidigare. I sina studier visade hon att människor som gemensamt sköter och har bestämmanderätt över naturresurser hittar sätt att förvalta dem på långsiktigt hållbara sätt.

Som när fiskare i Alanya i Turkiet har ett avancerat system att rotera de bästa fiskeplatserna mellan sig. Eller att jordbrukare i Spanien sedan århundraden har haft självreglerande bevattningssystem med som mest över tiotusen deltagare i varje.

I Vietnam kan invånarna i den lilla byn Giong Trom i dag tryggt vandra över sin nya bro – utan risk för att falla ned mellan halvmurkna träplankor.

Doktorsavhandlingens titel: ”Prosocial behavior, social interaction and development. Experimental evidence from Vietnam”.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

DN ONSDAG 7 DECEMBER 2016

”Lagom” individualism utan konkurrens är bäst

Den amerikanska forskaren Sonja Lyubomirsky är känd för sina studier om vad som gör människor lyckliga. Under sitt första år på det amerikanska Stanforduniversitetet intervjuade hon personer som av sina vänner ansågs som ”extremt lyckliga” eller ”extremt olyckliga”.

Före intervjuerna trodde Lyubomirsky att de lyckliga skulle jämföra sig med dem som hade det sämre än de själva, och att de olyckliga skulle jämföra sig med dem som hade det bättre ställt.

I stället visade det sig att de lyckliga inte alls jämförde sig med andra utan bara med sig själva utifrån en egen personlig måttstock. De gladde sig när andra var lyckliga och kände medlidande med dem som misslyckats.

Det verkar som om en individualism som gör att vi kan gifta oss med vem vi vill, fritt kan välja vänner och arbete och inte behöva känna ett socialt tvång att vara på ett visst sätt gör oss lyckliga. Likaså att samarbeta och tillsammans åstadkomma något positivt. En individualism som ställer oss emot varandra som konkurrenter gör oss i stället olyckliga.

Michael Tomasello är professor i evolutionär antropologi vid Max Plankinstitutet i Leipzig. Han menar att vi skiljer oss från övriga

människoapor bland annat när det gäller förmågan och viljan till samarbete.

Tomasello har i en rad försök visat att människan tidigt är inriktad på samarbete och inte på konkurrens. I en studie fick två treåringar tillsammans försöka lyfta en käpp uppför en stege och när de lyckats väntade en belöning. Barnen bar käppen i var sin ände och det översta av dem på stegen kunde därför nå sin belöning först.

Det första barnet tog direkt sin belöning, men när hen såg att kamraten ännu inte nått fram släppte det sin egen belöning för att hjälpa den andra. Tomasello konstaterar att ett sådant beteende inte gäller bland andra stora människoapor.

Vår avancerade förmåga till samarbete skiljer oss från till exempel gorillan och schimpansen, enligt Tomasello. Människor delar mer rättvist på exempelvis mat och när småbarn får en hög med mat fördelar de den nästan alltid rättvist.

Källa: ”Konkurrism” av Eva Lotta Hultén

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “